A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása

Moszkva • 1969

A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSA

MOSZKVA
1969

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ
1969

A BÉKE ÉS SZOCIALIZMUS KÖNYVKIADÓ ELŐSZAVA

Kiadványunk a kommunista és munkáspártok 1969. június 5-től 17-ig Moszkvában tartott nemzetközi tanácskozásának anyagait tartalmazza. Közlésünk a tanácskozáson részt vett testvérpártok beleegyezésével történik.

A könyv két részből áll. Az első rész a tanácskozás dokumentumait, a második a kommunista és munkáspártok küldöttségvezetőinek felszólalásait foglalja magába.

A tanácskozás dokumentumait a „Pravdá"-ban, az SZKP Központi Bizottságának lapjában megjelent szöveg alapján közöljük. A kommunista és munkáspártok küldöttségvezetőinek felszólalásait a hivatalos szöveg szerint adjuk, abban a sorrendben, ahogyan a tanácskozáson elhangzottak.

KÖZLEMÉNY

A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSÁRÓL

1969. június 5-től 17-ig Moszkvában tartották meg 75 kommunista és munkáspárt nemzetközi tanácskozását. A részvevők úgy ítélik meg, hogy a tanácskozás az imperializmus elleni harc kibontakoztatásának, az egész világ legszélesebb néptömegei antiimperialista akcióegysége elérésének nagy horderejű eseménye, fontos szakasz a marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus elvei alapján a kommunista mozgalom összeforrottságának megszilárdításához vezető úton.

A tanácskozáson a következő kommunista és munkáspártok küldöttségei vettek részt:

Algériai Szocialista Élcsapat Párt, Argentin Kommunista Párt, Ausztráliai Kommunista Párt, Ausztria Kommunista Pártja, Belga Kommunista Párt, Bolgár Kommunista Párt, Bolíviai Kommunista Párt, Brazil Kommunista Párt, Ceyloni Kommunista Párt, Chilei Kommunista Párt, Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja, Costa Rica-i Népi Élcsapat Párt, Csehszlovák Kommunista Párt, Dán Kommunista Párt, Dél-afrikai Kommunista Párt, Dominikai Kommunista Párt, Ecuadori Kommunista Párt, az Egyesült Államok Kommunista Pártja, Észak-Írország Kommunista Pártja, Finn Kommunista Párt, Francia Kommunista Párt, Görög Kommunista Párt, Guadeloupe-i Kommunista Párt, Guatemalai Munkapárt, Guyanai Népi Haladó Párt, Haiti Kommunisták Egyesült Pártja, Hondurasi Kommunista Párt, Indiai Kommunista Párt, Ír Dolgozók Pártja, Iraki Kommunista Párt, Iráni Néppárt, Izraeli Kommunista Párt, Jordániai Kommunista Párt, Kanadai Kommunista Párt, Kelet-pakisztáni Kommunista Párt, Kolumbiai Kommunista Párt, Lengyel Egyesült Munkáspárt, Leshotói Kommunista Párt, Libanoni Kommunista Párt, Luxemburgi Kommunista Párt, Magyar Szocialista Munkáspárt, Marokkói Felszabadulás és Szocializmus Párt, Martinique-i Kommunista Párt, Mexikói Kommunista Párt, Mongol Népi Forradalmi Párt, Nagy-Britannia Kommunista Pártja, Németország Kommunista Pártja, Német Szocialista Egységpárt, Nicaraguai Kommunista Párt, Nigériai Marxisták–Leninisták, Norvég Kommunista Párt, Nyugat-berlini Szocialista Egységpárt, Olasz Kommunista Párt, Panamai Néppárt, Paraguayi Kommunista Párt, Perui Kommunista Párt, Portugál Kommunista Párt, Puerto Ricó-i Kommunista Párt, Réunioni Kommunista Párt, Román Kommunista Párt, Salvadori Kommunista Párt, San Marinó-i Kommunista Párt, Spanyol Kommunista Párt, Svájci Munkapárt, Szíriai Kommunista Párt, a Szovjetunió Kommunista Pártja, Szudáni Kommunista Párt, Török Kommunista Párt, Tunéziai Kommunista Párt, Uruguayi Kommunista Párt, Venezuelai Kommunista Párt, két illegalitásban működő párt, amelyek nevét biztonsági okokból nem közölték. A tanácskozáson megfigyelőként részt vett és kifejtette álláspontját a Kubai Kommunista Párt és a Svéd Baloldali Kommunista Párt küldöttsége.

A tanácskozás elfogadta „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége" című fő dokumentumot. Az Ausztráliai Kommunista Párt, az Olasz Kommunista Párt, a San Marinó-i Kommunista Párt és a Réunioni Kommunista Párt küldöttségei is állást foglaltak a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegységének megerősítése mellett, de teljes egyetértésüket a dokumentumnak csupán azzal a részével fejezték ki, amely az imperializmus elleni harc közös programját fejti ki, a Dominikai Kommunista Párt küldötte pedig nem támogatta a fő dokumentumot.

A tanácskozás részvevői megvitatták Vlagyimir Iljics Lenin születése 100. évfordulójának megünneplése kérdését, és forró lelkesedéssel jóváhagyták a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívást.

A tanácskozás „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" felhívással fordult a világ népeihez. A tanácskozás forrón üdvözölte a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának megalakulását. A tanácskozás „Felhívás a béke védelmére" című felhívást bocsátott ki. Nyilatkozatot fogadott el az izraeli agresszió ellen küzdő arab népek igazságos harcának támogatására, és elfogadta azt a nyilatkozatot, amelyben kifejezi szolidaritását azokkal a kommunistákkal és demokratákkal, akiket kegyetlenül üldöznek, és akik nehéz körülmények között önfeláldozó harcot vívnak a nemzetközi imperializmus által támogatott reakciós, diktatórikus rendszerek ellen.

A tanácskozás a nyíltság és a testvéri szolidaritás légkörében és széles körű nyilvánosság mellett zajlott le. Mind az előkészítés időszakában, mind a tanácskozás során szigorúan betartották az összes pártok egyenjogúságának elvét és a munka kollektív módszerét.

A tanácskozás részvevői kifejezték készségüket a kommunista és munkáspártok közötti kapcsolatok további fejlesztésére. Megerősítették, hogy célszerű kétoldalú és regionális találkozókat tartani, valamint a szükséghez képest megrendezni a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásait, hogy kicseréljék véleményüket és tapasztalataikat, s közösen megvitassák és kidolgozzák az időszerű politikai és elméleti kérdéseket, az imperializmus ellen, a béke, a nemzeti függetlenség, a demokrácia és a szocializmus diadaláért folyó harc problémáit.

*

A részvevők úgy döntöttek, hogy a tanácskozás anyagait elküldik azoknak a kommunista és munkáspártoknak is, amelyek nem vettek részt annak munkájában.

A tanácskozás részvevői szilárdan meg vannak győződve arról, hogy a tanácskozás eredményei megfelelnek minden kommunista párt és az egész nemzetközi kommunista mozgalom érdekeinek.

AZ IMPERIALIZMUS ELLENI HARC FELADATAI A JELENLEGI SZAKASZBAN, S A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK, AZ ÖSSZES ANTIIMPERIALISTA ERŐK AKCIÓEGYSÉGE

ELFOGADTA A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSA MOSZKVÁBAN 1969. JÚNIUS 17-ÉN

A kommunista és munkáspártok képviselőinek moszkvai tanácskozására a világ fejlődésének felelősségteljes időszakában került sor. A világban hatalmas forradalmi folyamatok bontakoznak ki. Az imperializmus elleni harcban egyesül korunk három hatalmas ereje: a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásosztály és a nemzeti felszabadító mozgalom. A jelenlegi szakaszra jellemző, hogy növekednek a forradalmi és haladó erők újabb előrenyomulásának lehetőségei. Ugyanakkor azonban nőnek azok a veszélyek is, amelyeket az imperializmus és agresszív politikája okoz. Az imperializmus, amelynek általános válsága tovább mélyül, még ma is sok népet elnyom, s változatlanul a béke és a társadalmi haladás ügyét fenyegető állandó veszély forrása.

A kialakult helyzet megköveteli a kommunisták és az összes imperialistaellenes erők akcióegységét, hogy az összes új lehetőségek legjobb kihasználásával szélesebb körű támadást bontakoztassanak ki az imperializmus ellen, a reakció és a háború erői ellen.

A tanácskozás megvitatta az imperializmus elleni harc időszerű feladatait és a kommunisták, az összes antiimperialista erők akcióegységének problémáit. A demokrácia, az egyenjogúság és az internacionalizmus szellemében lefolyt eszmecserék eredményeként a tanácskozás részvevői a világ helyzetét és az ebből eredő feladatokat illetően közös következtetésekre jutottak.

I

Az emberiség olyan helyzetben lépett évszázadunk utolsó harmadába, amelyben éleződik a haladás és a reakció, a szocializmus és az imperializmus erőinek történelmi párharca. E párviadal küzdőtere az egész világ, a társadalom életének valamennyi fő területe: a gazdaság, a politika, az ideológia és a kultúra.

A forradalmi világmozgalom, egyes osztagainak nehézségei és kudarcai ellenére, folytatja támadását. Az imperializmus nem volt képes rá, hogy ellentámadásaival a maga javára változtassa meg az általános erőviszonyokat. A Szovjetunió és más szocialista államok növekvő gazdasági, politikai és katonai ereje, békeszerető külpolitikája, a nemzetközi proletariátus megmozdulásai, az imperializmus ellen, a nemzeti felszabadulásért harcoló emberek akciói és a hatalmas arányú békemozgalom segítségével sikerült megakadályozni a világháború kirobbantását. A szocializmus, amely győzelmet aratott a Föld területének egyharmadán, újabb sikereket ért el az emberek gondolkodásának és szívének megnyeréséért folyó világméretű csatában. A legutóbbi tíz esztendő eseményei igazolták, hogy korunk jellegének, tartalmának

és alapvető irányzatainak marxista–leninista értékelése helyes. Korunk a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszaka.

Jelenleg megvannak a reális feltételek ahhoz, hogy korunk legfontosabb problémáit a béke, a demokrácia és a szocializmus érdekében oldjuk meg, s újabb csapásokat mérjünk az imperializmusra. Az imperializmus azonban, annak ellenére, hogy mint világrendszer, nem vált erősebbé, továbbra is komoly és veszedelmes ellenfél. Fokozódott a fő imperialista hatalom, az Amerikai Egyesült Államok agresszivitása.

Az imperializmus agresszív politikájának alapja az a törekvés, hogy minden eszközzel gyengítse a szocializmus állásait, elnyomja a népek nemzeti felszabadító mozgalmát, akadályozza a kapitalista országok dolgozóinak harcát, feltartóztassa a kapitalizmus hanyatlásának visszafordíthatatlan folyamatát.

Egyre mélyül az imperializmus és a szocializmus között világméretekben megnyilvánuló alapvető ellentmondás. Miközben éleződik a harc a két világrendszer között, a tőkés hatalmak az őket megosztó, növekvő ellentmondások ellenére igyekeznek egyesíteni erőfeszítéseiket, hogy fenntartsák és megszilárdítsák a kizsákmányolás és az elnyomás rendszerét, visszaszerezzék elvesztett állásaikat. Az amerikai imperializmus megkísérli, hogy a többi kapitalista államot befolyása alatt tartsa, és velük együtt közös politikát folytasson az osztályharc fő területein.

Az imperializmus agresszív stratégiájának éle, akárcsak korábban, ma is mindenekelőtt a szocialista államok ellen irányul. Az imperializmus nem mond le a szocializmus elleni nyílt, fegyveres harcról. Szakadatlanul fokozza a fegyverkezési hajszát, aktív működésre próbálja serkenteni a Szovjetunió és más szocialista országok elleni agresszió céljából létrehozott katonai tömböket, mind élesebb ideológiai harcot folytat ellenük, s igyekszik fékezni gazdasági fejlődésüket.

A munkásmozgalom ellen vívott harcában az imperializmus lábbal tiporja a demokratikus jogokat és a szabadságjogokat, leplezetlen erőszakot alkalmaz, a rendőri üldözés kegyetlen módszereihez és a munkásellenes törvényekhez folyamodik. Ugyanakkor felhasználja a demagógiát, a burzsoá reformizmust, az opportunista ideológiát és politikát is, szüntelenül új módszereket keres, hogy a munkásmozgalmat belülről ássa alá, s „integrálja" a kapitalista rendszerbe.

A nemzeti felszabadító mozgalom elleni harcában az imperializmus egyfelől makacsul védelmezi a gyarmati rendszer maradványait, másfelől a neokolonializmus módszereivel próbálja megakadályozni a fejlődő államok és a nemzeti szuverenitásukat kivívott országok gazdasági és társadalmi haladását. E célja érdekében támogatja a reakciós köröket, gátolja az elmaradott társadalmi struktúrák felszámolását s igyekszik megnehezíteni, hogy ezek az országok a szocializmus, vagy a szocialista távlatot nyitó haladó, nem kapitalista úton fejlődjenek. Az imperialisták olyan gazdasági megállapodásokat és katonai-politikai paktumokat kényszerítenek ezekre az államokra, amelyek csorbítják szuverenitásukat, a tőkekivitel, a nem egyenjogú kereskedelmi feltételek, az árakkal és a valutaárfolyamokkal kapcsolatos manipulációk, kölcsönök segítségével, valamint az úgynevezett segély különféle formái és a nemzetközi pénzügyi szervezetek nyomása útján pedig kizsákmányolják őket.

Tovább mélyül a szakadék a magasan fejlett kapitalista államok és a tőkés világ nagyobb részét kitevő kevésbé fejlett tőkésországok között; sok ilyen országban súlyos probléma az éhség. Az imperializmus ösztönzi a reakciós nacionalizmust, ezáltal súrlódásokat idéz elő a fejlődő országokon belül és széthúzást támaszt közöttük. Megkísérli, hogy ezekben az országokban az antikommunizmus segítségével megossza a forradalmárokat és elszigetelje őket legjobb barátaiktól: a szocialista államoktól és a tőkésországok forradalmi munkásmozgalmától.

Az imperializmus a katonai-politikai tömbök és az idegen területeken levő támasz-

pontok felhasználásával a gazdasági nyomás és a kereskedelmi blokád eszközeivel feszültséget tart fenn a világ több térségében. Pénzbeli és politikai támogatást ad a reakciós szervezeteknek, fokozza a politikai nyomást. Az imperializmus beveti minden fegyverét: a fegyveres intervenciókat, a kegyetlen megtorlásokat — különösen ott, ahol a harc a legélesebb formákat ölti, és ahol a forradalmi erők fegyveresen küzdenek —, az ellenforradalmi összeesküvéseket, a reakciós és fasiszta államcsínyeket, a provokációt és zsarolást.

A szocializmus nemzetközi pozícióinak megszilárdulását tapasztalva, az imperializmus a szocialista világrendszer egységének gyengítésére törekszik. Kihasználja a nemzetközi forradalmi mozgalomban felmerült nézeteltéréseket, hogy megkíséreljen szakadást előidézni a mozgalom soraiban, ideológiai gépezetét, s ezen belül a tömegtájékoztatási eszközöket az antikommunizmus szolgálatába, a szocializmus, a haladó erők elleni harc szolgálatába állítja.

Az imperializmus a legutóbbi években ismételten heves nemzetközi válságokat provokált, amelyek a termonukleáris összeütközés szélére sodorták az emberiséget. Az amerikai imperializmus azonban kénytelen számot vetni a kialakult nemzetközi erőviszonyokkal, a Szovjetunió nukleáris potenciáljával és a nukleáris rakétaháború esetleges következményeivel, s mind nehezebbé és veszélyesebbé válik számára, hogy megkockáztassa újabb világháború kirobbantását. Ilyen feltételek között az amerikai uralkodó körök, bár nem mondanak le egy ilyen háború előkészítéséről, különösen nagy súllyal helyezik előtérbe a lokális háborúkat.

Egyre szembetűnőbb azonban az ellentmondás az imperializmus „erőpolitikája" és reális lehetőségei között. *Az imperializmus képtelen visszaszerezni az elveszített történelmi kezdeményezést, és visszafelé fordítani a mai világ fejlődését. Az emberiség fejlődésének fő útvonalát a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásosztály és az összes forradalmi erők határozzák meg.*

A *vietnami* háború mindennél meggyőzőbben bizonyítja, mekkora az ellentmondás az imperializmus agresszív tervei és e tervek megvalósítására való képességei között. Történelmi jelentősége van annak a vereségnek, amelyet a legerősebb imperializmus, az amerikai imperializmus szenved Vietnamban.

A vietnami fegyveres intervenció különleges helyet foglal el az amerikai imperializmus katonapolitikai terveiben. Az agresszor terve az volt, hogy eltiporja a szocializmus egyik előretolt állását Ázsiában, elzárja Délkelet-Ázsia népei elől a szabadság és a haladás útját, csapást mér a nemzeti felszabadító mozgalomra, s próbára teszi a szocialista országok, a világ összes dolgozói proletár szolidaritásának erejét.

Az amerikai imperializmus azonban, noha óriási tömegű haditechnikát vetett be, kénytelen volt beleegyezni a VDK bombázásának feltétel nélküli megszüntetésébe, és képviselői leültek a tárgyalóasztalhoz a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front képviselőivel.

Ennek oka a vietnami nép példátlan hősiessége, a VDK és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front messzetekintő politikája, az a sokoldalú segítség, amelyben a szocialista országok, elsősorban a Szovjetunió részesítették a vietnami népet, az egyre fokozódó, harcos nemzetközi szolidaritás, amely világszerte, még az Egyesült Államokban is kibontakozott. A bűnös vietnami intervenció az Egyesült Államok jelentős erkölcsi és politikai elszigetelődésére vezetett, még nagyobb néptömegeket, újabb társadalmi rétegeket és politikai erőket sorakoztatott fel az imperializmus ellen, sok országban meggyorsította a fiatalok millióinak bekapcsolását az antiimperialista harcba, kiélezte az imperialista hatalmak közötti ellentmondásokat, s újabb ellentéteket keltett közöttük. A hős vietnami nép sikerei meggyőzően tanúsítják: napjainkban mindinkább lehetővé válik, hogy a függetlenségüket, szuverenitásukat és

szabadságukat minden eszközzel, elszántan védelmező és széles körű nemzetközi támogatást élvező népek vereséget mérjenek az imperialista agresszióra.

A *Közel-Keleten* nagy nemzetközi válságot idézett elő az izraeli hódítóknak az EAK, Szíria és Jordánia ellen végrehajtott agressziója. Az imperialisták, főleg az amerikai imperialisták, az izraeli agresszió segítségével megkísérelték, hogy szétzúzzák az arab államok haladó rendszereit, elnyomják az arab felszabadító mozgalmat, s megőrizzék vagy visszaszerezzék közel-keleti pozícióikat. Ez nem sikerült nekik. Ennek ellenére Izraelnak a világreakció, ezen belül a cionista körök által támogatott uralkodó erői figyelmen kívül hagyják az arab államok és a békeszerető népek követeléseit, valamint az ENSZ határozatait, amelyek értelmében az izraeli csapatokat ki kell vonni a megszállt területekről, folytatják a terjeszkedés és az annexió politikáját, és szüntelenül újabb háborús provokációkat követnek el. Az Izraeli Kommunista Párt és az ország más haladó erői fellépnek e politika ellen. Az arab népek elszántan tovább harcolnak szabadságuk, függetlenségük és nemzeti haladásuk védelmében, az összes megszállt arab területek visszacsatolásáért, a palesztinai arab nép nemzeti jogainak elismeréséért. A megszállással szembeforduló ellenállási mozgalom szélesedik, különböző formákat ölt és egyre növekvő támogatásra talál. Az arab népek oldalán áll a Szovjetunió, a többi szocialista állam, a nemzetközi kommunista mozgalom, szolidárisak velük a nemzeti felszabadító erők és a tőkésországok közvéleményének egyre szélesebb körei.

Az amerikai imperializmus nem mond le a forradalmi *Kuba* eltiprásának tervéről. A nemzetközi jogot durván megszegve, tovább fenyegeti a Kubai Köztársaság függetlenségét, gazdasági blokádot próbál szervezni Kuba körül, provokációs és felforgató tevékenységet folytat ellene. A bátor kubai nép azonban kommunista pártja vezetésével, a Szovjetunió, más szocialista országok, a latin-amerikai haladó erők és az egész forradalmi mozgalom támogatásával, állhatatosan védelmezi szuverenitását és szabadságát, s ezzel a szocializmus előretolt állását az amerikai földrészen.

Európában működik az észak-atlanti tömb, az imperialista agressziók és kalandok fő eszköze. Tengelye: Washington és Bonn szövetsége. Az európai népek akaratával mit sem törődve az Egyesült Államok, az NSZK és Anglia vezető körei mindent elkövetnek, hogy meghosszabbítsák e tömb életét, erősítsék szervezetét, s fenntartsák az Egyesült Államok „katonai jelenlétét" az európai kontinensen.

Főképp a NATO segítségével újjászületett és megerősödött a nyugatnémet imperializmus, a háborús veszély fő tűzfészke Európa szívében. A Német Szövetségi Köztársaságban, ahol a neonácizmus és a militarizmus mindjobban erőre kap, az imperialista vezető körök a második világháború eredményeinek revízióját és több európai állam határainak megváltoztatását célzó revansista programmal lépnek fel. Ez a politika, amely mindenekelőtt a német történelem első szocialista munkás-paraszt állama, a Német Demokratikus Köztársaság ellen irányul, az összes európai népek biztonságát és a világbékét fenyegeti.

Az imperialista tervekben fontos helyet foglalnak el a Földközi-tenger térségének országai. A Spanyolországban fontos katonai támaszpontokkal rendelkező amerikai imperializmus a harcoló spanyol nép akarata ellenére támogatta és támogatja a Franco-rendszer fennmaradását. A Földközi-tenger térségében a politikai és katonai nyomás állandó eszközéül szolgál a térség népeit és békéjét veszélyeztető amerikai 6. flotta és katonai támaszpontrendszer. A ciprusi helyzet többszöri kiéleződése és a görögországi fasiszta puccs az ezredesek juntáját támogató imperialisták műve.

Délkelet-Ázsia, a *Távol-Kelet* az egyik fő térség, ahol az imperialisták az agresszió és a háborús kalandok politikáját folytatják. A SEATO-t, az ANZUS-t, az úgynevezett amerikai–japán biztonsági szerződést kiegészíti, hogy az amerikai fegyveres erők

tényleges megszállás alatt tartják a Csendes-óceán és az Indiai-óceán délnyugati részét. Ez az egész rendszer mindenekelőtt az ázsiai szocialista országok, e térség nemzeti felszabadító mozgalma, valamint semleges és katonai tömbökhöz nem tartozó államai ellen irányul. Az amerikai imperialisták változatlanul megszállva tartják Tajvan szigetét, a Kínai Népköztársaság elidegeníthetetlen részét, s akadályozzák a népi Kína törvényes jogainak helyreállítását az ENSZ-ben. Az amerikai imperialisták folytatják a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság elleni fegyveres provokációikat, Dél-Korea katonai megszállását, önkényeskednek, elfojtják az ország szabadságáért és újraegyesítéséért küzdő haladó erőket. Laosz ellen agressziós cselekedeteket, Kambodzsa ellen provokációkat hajtanak végre, Thaiföldön hatalmas katonai támaszpontokat létesítettek és ezeket tovább bővítik. Erős nyomást gyakorolnak Indiára, hogy mondjon le az el nem kötelezettség és a független gazdasági fejlődés tekintetében elfoglalt álláspontjáról. Az imperialisták támogatták az indonéziai népellenes puccsot, amelynek következtében a kommunisták és más demokraták százezreit irtották ki. Indonézia reakciós körei folytatják a véres leszámolást, ami az indonéz forradalom összes vívmányainak megsemmisítéséhez vezet, és azzal a veszéllyel fenyeget, hogy az ország elveszti függetlenségét.

Megnövekedett az imperializmus aktivitása sok *afrikai* országban. Az imperializmus megkísérli, hogy megállítsa a felszabadító harc kibontakozását, megőrizze és megszilárdítsa hadállásait a kontinensen. Anglia, Franciaország, az Egyesült Államok, Nyugat-Németország és Japán imperialistái széleskörűen élnek itt a gazdasági, politikai, ideológiai behatolás és leigázás neokolonialista módszereivel. Az imperializmus mindent felhasznál terveinek megvalósítására: fegyveres beavatkozást hajtott végre Kongóban (Kinshasa), reakciós államcsínyeket szervezett Ghanában és több más országban, Nigéria felbomlasztásán mesterkedik, a Dél-afrikai Köztársaságban és Rhodesiában politikai és katonai támogatásban részesíti a fasiszta fajüldöző rendszereket, a reakciós és nemzetellenes klikkeket, államközi konfliktusokat és törzsi viszályokat szít, beveti a monopóliumok gazdasági nyomását és expanzióját is. A portugál gyarmatosítók fegyveres erővel és a NATO segítségére támaszkodva igyekeznek megtartani birtokaikat.

Az amerikai imperializmus fokozza gazdasági behatolását, valamint politikai, ideológiai és kulturális beavatkozását *Latin-Amerikában*. A helyi reakció erőivel szövetkezve olyan politikát folytat, amelynek célja az, hogy megakadályozzon más népeket Kuba példájának követésében. Ellenszegül a gazdasági és a valóságos politikai függetlenség elérését célzó minden lépésnek.

Az amerikai imperializmus e cél szolgalatában dolgozta ki a „Szövetség a Haladásért" programot, ezért folyamodik az uralom új, leplezett formáihoz. Politikája szolgálatába állítja az Amerikai Államok Szervezetét és az Amerika-közi katonai szövetséget, erőfeszítéseket tesz az úgynevezett Amerika-közi békefenntartó erők létrehozására, igyekszik kisajátítani magának a jogot, hogy bármely latin-amerikai ország ügyeibe katonailag beavatkozzék, miként ezt a Dominikai Köztársaságban és Panamában tette. Az amerikai imperialisták reakciós diktatúrákat támogatnak és hoznak létre, gyakorta államcsínyek útján, erősítik a szakadár tevékenységet a szakszervezeti mozgalomban, növelik befolyásukat a fegyveres és rendőri erők soraiban, sugalmazzák a népi mozgalmat sújtó megtorló intézkedéseket. Egyes latin-amerikai országokban közvetlenül részt vettek a partizánok elleni katonai akciókban. Az Egyesült Államok imperialista politikája azonban nagy nehézségekbe ütközik. Nem sikerül stabilizálnia a reakciós rendszereket, és nem sikerült kieszközölnie az összes kormányok beleegyezését az „Amerika-közi békefenntartó erők" létrehozásához. A „Szövetség a Haladásért" program vereséget szenvedett.

Más imperialista hatalmak, különösen Nyugat-Németország és Japán, szintén erőfeszítéseket tesznek, hogy megerősítsék pozícióikat ezen a földrészen.

Az imperialista agressziónak a világbékét és a népek biztonságát, valamint nemzeti függetlenségét fenyegető egész politikája függetlenül politikai felfogásuktól és világnézetüktől kihívja a tőkésországok munkásosztályának, parasztságának, ifjúságának, diákságának és legszélesebb tömegeinek ellenállását. Az Egyesült Államok vietnami agressziója ellen tiltakozó hatalmas mozgalom fokozza a demokratikus erők harcos megmozdulásait az egész amerikai imperialista politika, valamint az ezt támogató kormányok politikai irányvonala ellen.

A vietnami nép hősies harcának hatására Japánban és más ázsiai országokban erősödött az amerikai katonai támaszpontok megszüntetéséért és az említett országokat a Pentagon politikájával összekapcsoló szerződések felmondásáért küzdő mozgalom. Még az Egyesült Államokban is — abban a központban, ahonnan az agresszió kiindul — tömegmozgalom keletkezett a háború és a militarizmus ellen.

Nyugat-Európában a lakosság mind nagyobb rétegeit ragadja magával az agresszív NATO ellen, az államközi kapcsolatok normalizálásáért és az együttműködés fejlesztéséért, az európai biztonság megteremtéséért indított mozgalom. Nyugat-Németországban is növekednek a revansizmus és a militarizmus ellen tevékenyen küzdő erők. Azokban az országokban, ahol ma is vannak amerikai katonai támaszpontok, mind hangosabban követelik az agresszió e bázisainak felszámolását.

A latin-amerikai népek harcolnak az elnyomás, a belügyeikbe való arcátlan amerikai imperialista beavatkozás ellen. A munkások sztrájkmozgalma, a parasztság megmozdulásai, a diákság és más rétegek akciói arról tanúskodnak, hogy a nagy néptömegek az egész kontinensen mind erősebb ellenállást tanúsítanak az Egyesült Államok diktátumával és az amerikai katonai tervekkel szemben. Egyes országokban a forradalmi erők az oligarchia és az imperializmus uralmával szemben a fegyveres harc eszközéhez nyúlnak. A népek nemzeti érzelmei és a gazdasági nehézségek még egyes kormányokat is fontos imperialistaellenes intézkedések meghozására késztethetnek; ebből ered a szocialista országokkal, köztük a Kubával való kapcsolatok megteremtésének vagy kiszélesítésének irányzata. A demokratikus és imperialistaellenes harc élén a kommunista és munkáspártok haladnak. Bár a reakciós kamarillák üldözik őket, ők bátran és önfeláldozóan harcolnak a tömegek követeléseinek teljesítéséért és a forradalmi átalakulásért.

Az ázsiai és afrikai népek nemzeti felszabadító mozgalmának fellendülése erős csapást mért az imperialista pozíciókra ezeken a földrészeken. Az ottani népek nagy nehézségek ellenére folytatják a harcot a kolonializmus és a neokolonializmus ellen, s ezzel kiveszik a részüket az imperializmus elleni közös támadásból.

A legutóbbi évtized eseményei még erőteljesebben leleplezték az amerikai imperializmust mint a világ kizsákmányolóját és csendőrét s a felszabadító mozgalmak engesztelhetetlen ellenségét. Az amerikai monopóliumok befészkelték magukat igen sok ország gazdaságába, növelik ottani tőkeberuházásaikat, s igyekeznek ellenőrzésük alá vonni a gazdasági kulcspozíciókat.

A nyugatnémet imperializmus növeli gazdasági erejét, kifejleszti hadigépezetét, az atomfegyver birtoklására vágyik, s fokozott erővel törekszik a nyugat-európai hegemónia megszerzésére. Szembehelyezkedik a leszerelést és a nemzetközi feszültség enyhülését szolgáló minden intézkedéssel, a neokolonializmus és a terjeszkedés politikáját folytatja az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országokkal szemben.

A brit imperializmus gyengülése ellenére Anglia továbbra is az egyik fő imperialista hatalom: arra törekszik, hogy neokolonialista módszerekkel megőrizze afrikai, ázsiai, karib-tengeri és közel-keleti pozícióit, olykor pedig közvetlen katonai inter-

vencióhoz is folyamodik. A világpolitika fő kérdéseiben az Egyesült Államok egyik legaktívabb partnere. A NATO-ban az egyik vezető agresszív erő, és szorosabb szövetséget igyekszik kiépíteni Nyugat-Németországgal.

A japán imperializmus erősödik és — főleg Ázsiában — fokozza terjeszkedését, Japánban újra felüti fejét a militarizmus. Az amerikai imperializmushoz sok szállal kötődő japán uralkodó körök ténylegesen a Vietnam elleni háborút viselő Egyesült Államok egyik fegyvertárává tették az országot, s részt vesznek a koreai nép ellen irányuló mesterkedésekben.

A francia imperializmus tartani és erősíteni próbálja világgazdasági és világpolitikai pozícióit. Makacsul folytatja nukleáris ütőereje kiépítését, és nem hajlandó csatlakozni a leszerelés ügyét előmozdító intézkedésekhez. Fenntartja gyarmati uralmát Guadeloupe-, Martinique- és Réunion-szigetek, valamint egyes afrikai és óceániai országok népei fölött, nem hajlandó elismerni az ottani népek önrendelkezési jogát, megtagadja tőlük azt a jogot, hogy maguk intézzék saját ügyeiket. A francia imperialisták kihasználják megmaradt befolyásukat volt gyarmataikon, a kolonialista politika új módszereit alkalmazzák, s főleg Afrikában fejtenek ki élénk tevékenységet.

Fokozódik az olasz monopoltőke expanziója.

A különböző imperialista hatalmak között és az egész tőkés világban fokozódik a gazdasági fejlődés egyenlőtlensége. Az élet igazolja annak a marxista—leninista tételnek helyességét, hogy az imperialista hatalmak és a kapitalista monopóliumok között harc folyik a befolyási övezetekért. Erősödik az ipari és kereskedelmi konkurrencia, terjed a pénzügyi és a valutaháború. Fokozódik a versengés Nyugat-Európában, beleértve a Közös Piacot. Európa tőkésországai és az Egyesült Államok között is erősödik a vetélkedés. A piacokért és a maximális profitért folyó harcba tevékenyen bekapcsolódik a japán imperializmus is.

Az imperialisták közötti ellentmondások nemcsak a gazdaság szférájában jelentkeznek. A NATO súlyos válságot él át. Recseg-ropog az Ázsiában létrehozott két agresszív tömb, a CENTO és a SEATO. Nyugat-Európa a tőkésországok viszályainak színterévé válik. Mindez gyengíti az imperialista világrendszert és megzavarja az amerikai imperializmus egyeduralmi terveit.

Éleződnek az ellentétek az imperialista országok vezető körein belül is, egyfelől a szélsőséges lépésekre, a háborúra orientálódó legharcosabb csoportosulások, másfelől az olyan csoportok között, amelyek számot vetnek a világ új osztály-erőviszonyaival, a szocialista országok növekvő hatalmával, hajlandók rá, hogy reálisabban fogják fel, s a különböző rendszerű államok békés egymás mellett élésének szellemében oldják meg a nemzetközi problémákat. Egyes országok vezető körei megértik, hogy számolniuk kell a háború és a háború utáni fejlődés eredményeként Európában kialakult reális helyzettel, s kezdik megérteni az NDK elismerésének szükségességét. Több állam az amerikai nyomás ellenére elismerte a VDK-t és a KNK-t.

A kommunista és munkáspártok, a munkásosztály és az imperialistaellenes erők számolnak az ellenfél táborában jelentkező összes ellentmondásokkal, igyekeznek elmélyíteni, s a béke és a haladás érdekében kihasználni őket.

Minden imperialista állam a saját céljait követi, egyúttal azonban mindegyikük az imperialista világrendszer egy-egy láncszeme.

A két rendszer harcának feltételeihez, a tudományos-műszaki forradalom követelményeihez alkalmazkodni igyekvő jelenkori imperializmusnak néhány új vonása van. Erősödik állammonopolista jellege. Mind nagyobb mértékben folyamodik olyan szabályozókhoz, mint a termelés és a tőke monopolista koncentrációjának állami ösztönzése, a nemzeti jövedelem mind nagyobb hányadának állami újrafelosztása,

a monopóliumok katonai megrendelésekhez való juttatása, az iparfejlesztési és tudományos kutatási programok állami finanszírozása, országos gazdaságfejlesztési programok kidolgozása, az imperialista integráció politikája és a tőkeexport több új formája.

Az állammonopolista szabályozás azonban — amelyet a monopoltőke érdekeinek megfelelő formákban és méretekben, a monopoltőke uralmának megóvása céljából valósítanak meg — nem képes megfékezni a kapitalista piac ösztönös erőit. Ugyszólván egyetlen tőkésország sem kerülte el a gazdasági fejlődés számottevő ciklikus ingadozásait és visszaeséseit. Az egyes országokban az ipari termelés gyors növekedésének időszakai a lassú növekedés időszakaival, sőt gyakran a termelés visszaesésének időszakaival váltakoznak. A tőkés rendszert heves valuta- és pénzügyi válság gyötri.

A tudományos-műszaki forradalom példátlan lehetőségeket kínál az emberiségnek a természet átalakítására, hatalmas anyagi javak létrehozására, az ember alkotóképességének megsokszorozására. E lehetőségeknek minden ember javát kellene szolgálniuk, a kapitalizmus azonban a profit növelésére és a dolgozók kizsákmányolásának fokozására használja ki a tudományos-műszaki forradalmat.

A tudományos-műszaki forradalom meggyorsítja a gazdaság társadalmasításának folyamatát; ez a monopóliumok uralmának viszonyai között arra vezet, hogy a társadalmi antagonizmusok még nagyobb méretekben és még élesebb formában újratermelődnek. Nemcsak a kapitalizmus korábbi ellentmondásai éleződnek ki, hanem újak is keletkeznek. Ide sorolható mindenekelőtt az az ellentmondás, amely a tudományos-műszaki forradalommal megnyíló rendkívüli lehetőségek és azon akadályok között fennáll, amelyeket a kapitalizmus gördít a társadalom érdekében való kihasználásuk elé, amikor a tudományos felfedezések nagy részét óriási anyagi erőforrásokkal együtt katonai célokra használja fel, s elherdálja a nemzeti vagyont. Ide sorolható a korszerű termelés társadalmi jellege és szabályozásának állammonopolista jellege közti ellentmondás. Ide sorolható nemcsak a munka és a tőke közti ellentmondás növekedése, hanem a nemzet túlnyomó többsége és a fináncoligarchia érdekei között mutatkozó antagonizmus mélyülése is.

Még a legfejlettebb tőkésországokban is több millió ember szenved a munkanélküliségtől, a nincstelenségtől és a létbizonytalanságtól. A „jövedelmi forradalom" és a „szociális partnerség" hirdetése ellenére fokozódik a kapitalista kizsákmányolás. A munkabér emelkedése messze elmarad a munkatermelékenység és a munkaintenzitás növekedésétől, a szociális szükségletektől, s nem is mérhető a monopóliumok profitjának növekedéséhez. Tovább romlik a kisparasztság helyzete, mind nehezebben él a középrétegek számottevő része.

Fokozódott a kapitalista rendszer bizonytalansága. Több országban társadalmi-politikai válságok törnek ki, amelyek során a dolgozók széles tömegei ismerik fel a mélyreható, döntő változások szükségességét.

Mindenekelőtt az 1968 májusában és júniusában lezajlott franciaországi események tanúsítják ezt. Az ott kibontakozott hatalmas sztrájkmozgalomban a kommunisták fontos szerepet játszottak. A sztrájkoló dolgozók jelentős eredményeket értek el. A munkásosztály, valamint az értelmiség és a diákság számottevő része éles összeütközésbe került a gaulle-ista rendszerrel, a monopóliumok hatalmával. Ez az összeütközés a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc új lehetőségeit tárta fel.

Olaszországban a sztrájkharc országos méretű, szakadatlan erősödése, a nagy politikai csaták kibontakozása, a baloldali erők választási sikerei megingatták a középbal politikáját, amelynek segítségével az uralkodó osztályok a kapitalizmus stabilizálására számítottak.

Spanyolországban a tömegek harca még inkább gyengíti Franco fasiszta diktatúráját, amely kénytelen volt rendkívüli intézkedésekhez folyamodni; a harc azonban a megtorlások ellenére mind jobban kibontakozik, s újabb társadalmi rétegek, a közvélemény széles körei csatlakoznak Franco ellenzékéhez.

Angliában fontos osztályütközetek bontakoznak ki, beleértve a munkáspárti kormány által támadott szakszervezetek és a sztrájkjog védelmében lezajló politikai sztrájkokat.

Fellendült az osztályharc és a sztrájkmozgalom, erősödtek a dolgozók, a diákok és más társadalmi rétegek egyéb megmozdulásai Japánban, Mexikóban, Brazíliában, Argentínában, a Német Szövetségi Köztársaságban, Uruguayban, Belgiumban, Portugáliában, Chilében, Indiában, Pakisztánban, Törökországban és más országokban, valamint Nyugat-Berlinben. A demokratikus mozgalom erősödését tükrözték a kommunisták és más haladó erők választási sikerei több országban, például Japánban. India néhány államában a kommunisták részvételével alakult meg a demokratikus front kormánya. A kommunisták helyet foglalnak Finnország kormányában is.

A kapitalista világ mély válságát világosan tükrözi az a tény, hogy még az Egyesült Államokban, a világimperializmus fellegvárában is fellendül a tömegek harca. A faji megkülönböztetés, a nyomor és az éhség, a rendőrség kegyetlenkedése elleni lázadások korbácsolják fel a néger gettókat. Amerikai városok tucatjai a hadsereg és a rendőrség fegyveres egységeivel való heves összecsapások színterei lettek. Az összecsapások sok áldozatot követeltek, több ezer négert letartóztattak.

Az Egyesült Államokban harcos sztrájkokat rendeznek a gazdasági követelések teljesítéséért, s ezek gyakorta akkor is megkezdődnek, ha a kormány a nyomás és a fenyegetés eszközéhez folyamodik, s szakszervezeti vezetők ellenzik a sztrájkot. Növekszik az egyszerű tagok és a haladó erők tevékenysége a szakszervezetekben. A dolgozók széles rétegei lépnek fel a vietnami háború ellen.

Az értelmiségiek, a szabadfoglalkozásúak, az Egyesült Államok vallásos körei mind tevékenyebben kapcsolódnak be a társadalmi tiltakozás mozgalmába, a békemozgalomba. Az ifjúság, különösképpen a diákok — négerek és fehérek egyaránt — a legkülönbözőbb módon, elszántan harcolnak a vietnami háború, a katonai behívás, a faji megkülönböztetés, az egyetemeknek a monopóliumok által történő ellenőrzése ellen. A reakció erre közéleti személyiségek ellen végrehajtott merényletekkel válaszol, fokozódik a megtorlás, az erőszak tömeges méreteket ölt. Mindez az egész világ előtt lejáratja a hírhedt „amerikai életformát".

A monopolista burzsoázia mindenütt megpróbál olyan illúziókat kelteni, hogy a dolgozók minden törekvése elérhető a fennálló rendszer forradalmi átalakulása nélkül is. A kapitalizmus a saját kizsákmányoló, agresszív lényegének leplezése végett különféle apologetikus koncepciókhoz folyamodik („népi kapitalizmus", „jóléti állam", „a bőség társadalma" stb.). A forradalmi munkásmozgalom leleplezi ezeket a hazug koncepciókat és erélyes harcot vív ellenük. Ily módon elmélyíti az imperialista ideológia válságát; a néptömegek mindinkább elfordulnak ettől az ideológiától.

Az emberiség lelkiismerete, értelme nem békélhet meg az imperializmus bűntetteivel. Az imperializmus felelős két világháborúért, amelyek sok tízmillió emberéletet követeltek áldozatul. Az imperializmus olyan példátlanul hatalmas katonai gépezetet teremtett, amely óriási emberi és anyagi erőforrásokat nyel el; fokozza a fegyverkezési hajszát, évtizedekre előre megtervezi az új fegyverek gyártását; előidézi a termonukleáris világháború veszélyét, amelynek tüzében százmilliók semmisülnének meg, egész országok válnának néptelenné.

Az imperializmus szülötte a fasizmus, a politikai terror és a haláltáborok rend-

szere. Az imperializmus, ahol csak teheti, támadást indít a demokratikus jogok és a szabadságjogok ellen, csorbítja az emberi méltóságot, fajgyűlöletet szít.

Az imperializmus felelős százmilliók nélkülözéseiért és szenvedéseiért. Az imperializmus a fő vétkes abban, hogy Ázsia, Afrika és Latin-Amerika országaiban óriási tömegek kénytelenek nyomorban, betegségben, írástudatlanságban, elavult társadalmi viszonyok között élni, hogy egész népcsoportok kihalásra vannak kárhoztatva.

A munkásosztálynak, a demokratikus és forradalmi erőknek, a népeknek egyesülniük kell és közösen kell cselekedniük, hogy véget vessenek az imperializmus bűnös tevékenységének, amely még szörnyűbb csapásokat hozhat az emberiségre. A munkásosztálynak és a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért harcoló összes imperialistaellenes erőknek jutott osztályrészül az a küldetés, hogy megfékezzék az agresszort, megmentsék az emberiséget az imperializmustól.

2

A szocialista világrendszer: az imperialistaellenes harc döntő ereje. Minden felszabadító harc tőle és mindenekelőtt a Szovjetuniótól kap támogatást, amely semmi mással nem pótolható.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom, a szocializmus felépítése a Szovjetunióban, a német fasizmus és a japán militarizmus szétzúzása a második világháborúban, a forradalom győzelme Kínában és több más európai és ázsiai országban, Amerika első szocialista államának, a Kubai Köztársaságnak a megalakulása, a 14 országot magában foglaló szocialista világrendszer kialakulása és fejlődése, a szocializmusnak az egész világra gyakorolt lelkesítő hatása megteremtette a történelmi haladás meggyorsításának előfeltételeit, új távlatokat nyitott a haladás és a szocializmus világméretű győzelme előtt.

A szocializmus megmutatta az emberiségnek az imperializmustól való megszabadulás távlatát. A termelési eszközök társadalmi tulajdonára és a dolgozók hatalmára épülő új társadalmi rend képes rá, hogy biztosítsa a nép érdekeinek megfelelő tervszerű és válságoktól mentes gazdasági fejlődést, garantálja a dolgozók társadalmi és politikai jogait, megteremtse az előfeltételeket az igazi demokráciához, a széles néptömegek tényleges részvételéhez a társadalom igazgatásában, a személyiség sokoldalú fejlesztéséhez, a nemzetek egyenjogúságához és barátságához. A gyakorlat bebizonyította, hogy csakis a szocializmus képes megoldani az emberiség előtt álló nagy problémákat.

A szocialista világrendszer hozzájárulását az imperialistaellenes erők közös ügyéhez mindenekelőtt növekvő gazdasági ereje határozza meg. A szocialista rendszer országainak — a gazdasági növekedés üteme tekintetében a kapitalista államokat megelőző — gyorsan fejlődő népgazdasága, a szocializmus élre törése a tudományos-műszaki haladás több ágazatában, a világűrbe vezető út megnyitása a Szovjetunió révén — a szocialista országok népei által végzett alkotómunkának e reális eredményei döntő módon hozzájárulnak a béke, a demokrácia és a szocializmus erőfölényéhez az imperializmus fölött.

A szocialista világ most a fejlődésnek abba a szakaszába lépett, amelyben lehetővé válik, hogy az új rendszerben rejlő hatalmas tartalékokat sokkal teljesebben kihasználjuk. Előmozdítja ezt az érett szocialista társadalom szükségleteinek megfelelő tökéletesebb gazdasági és politikai formák kidolgozása és alkalmazása, amelyek fejlődése már az új társadalmi struktúra alapján megy végbe. A szocializmus építésének és további tökéletesítésének feltétele a munkásosztály által lelkesített és vezetett

széles néptömegek támogatása, részvétele és kezdeményezése. A kommunista párt az egész szocialista társadalom élcsapataként tevékenykedik. A dolgozók mind nagyobb politikai aktivitása, társadalmi szervezeteik öntevékenységének kibontakoztatása, a személyiség jogainak kiterjesztése, a bürokratikus jelenségek ellen vívott kérlelhetetlen harc, a szocialista demokrácia sokoldalú fejlesztése gyarapítja a szocializmus erőit és előmozdítja az egész nép akarat- és akcióegységét. A szocialista demokrácia tökéletesítése, a termelőerők fellendítése, a politikai és kulturális haladás, az emberi és erkölcsi értékek magasabbrendűsége növeli a szocializmusnak az egész világ dolgozóira gyakorolt hatását, szilárdítja hadállásait az imperializmus ellen folyó világraszóló harcban.

A gyakorlat megmutatta, hogy a szocialista átalakulás, az új társadalom építése bonyolult és hosszú folyamat, s az új társadalmi rendszerben feltáruló hatalmas lehetőségek kihasználása elsősorban a hatalmon levő kommunista és munkáspártoktól, s attól a képességüktől függ, hogy marxista–leninista módon oldják meg a szocialista fejlődés problémáit.

Lehetségessé válik a tudomány behatolása a gazdasági és társadalmi élet különböző területeire, a tudományos-műszaki forradalom révén megnyíló lehetőségek teljes kihasználása a gazdasági fejlődés meggyorsítása és a társadalom minden tagja szükségleteinek kielégítése érdekében, mivel a tulajdon szocialista jellegű, a termelést tervszerűen szervezik meg, a fizikai és a szellemi munka képviselői aktívan részt vesznek a népgazdaság vezetésében és igazgatásában. A kapitalizmus és a szocializmus történelmi versenyének egyik fő területévé vált tudományos-műszaki forradalom széles körű kibontakoztatása a szocialista társadalom fejlődésének fontos feltétele.

A szocialista világ kialakulása a nemzetközi porondon folyó osztályküzdelem szerves része. A szocializmus ellenségei nem mondanak le próbálkozásaikról, hogy aláássák a szocialista államhatalom alapjait, meghiúsítsák a társadalom szocialista átalakítását és visszaállítsák uralmukat. Az ilyen kísérletek határozott visszautasítása a munkásosztály és kommunista élcsapata által vezetett néptömegekre támaszkodó szocialista államhatalom elengedhetetlen funkciója.

A szocializmus védelme a kommunisták internacionalista kötelessége.

Minden egyes szocialista ország fejlődése és erősödése az egész szocialista világrendszer előrehaladásának fontos feltétele. Valamennyi szocialista ország népgazdaságának sikeres fejlődése, társadalmi viszonyainak tökéletesedése, mindenoldalú haladása egyaránt szolgálja a népnek és a szocializmus közös ügyének érdekeit.

A szocialista országok kommunista és munkáspártjainak egyik legfontosabb feladata, hogy fejlesszék országaik sokoldalú együttműködését, s biztosítsák az újabb sikereket a két világrendszer gazdasági versenyének döntő területein, a tudományos és műszaki haladás terén. Ez a két rendszer élesedő harcának feltételei között folyó verseny megköveteli, hogy a szocialista rendszer — a szocialista államok alapvető érdekeinek és céljainak közösségéből, a politikájuk alapját alkotó marxizmus–leninizmus elveiből kiindulva — mindinkább a szocialista nemzetközi munkamegosztásra és a szocialista országok olyan önkéntes együttműködésére támaszkodjék, amely kizárja a nemzeti érdekek bármiféle csorbítását, biztosítja külön-külön minden ország felemelkedését és az egész szocialista világrendszer erejének gyarapodását.

A szocialista világrendszer a maga szakadatlanul növekvő gazdasági és védelmi erejére támaszkodva béklyóba veri az imperializmust, korlátozza abban, hogy exportálhassa az ellenforradalmat. Internacionalista kötelességét teljesítve, növekvő segítséget ad a függetlenségért és a szabadságért harcoló népeknek, erősíti a békét és a nemzetközi biztonságot. Amíg fennáll az agresszív NATO-tömb, addig a Varsói Szerződés Szervezete fontos szerepet tölt be a szocialista országok biztonságának meg-

őrzésében az imperialista hatalmak katonai támadásával szemben, a béke fenntartásában.

A szocializmus minden sikere, a világesemények menetére gyakorolt befolyása, az imperialista agresszió ellen vívott harcának hatékonysága jelentős mértékben a szocialista országok összefogásától függ. A szocialista országok akcióegysége valamennyi imperialistaellenes erő összefogásának fontos tényezője.

Az új típusú nemzetközi kapcsolatok kialakulása, a szocialista államok testvéri szövetségének fejlődése bonyolult történelmi folyamat. A szocialista forradalom győzelme után sok országban a szocializmus építése, az általános törvényszerűségek alapján, különböző formákban, a konkrét történelmi feltételek és a nemzeti sajátosságok számításbavételével bontakozik ki. E folyamat sikeres fejlődése feltételezi a proletár internacionalizmus, a kölcsönös segítségnyújtás és támogatás, az egyenjogúság, a szuverenitás, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elveinek szigorú tiszteletben tartását.

A szocializmus természetében nincsenek meg a kapitalizmusra jellemző ellentmondások. Ha a szocialista országok között nemzeti sajátosságaikkal összefüggésben, a gazdasági fejlődésük színvonalában, társadalmi struktúrájukban, nemzetközi helyzetükben mutatkozó különbségek miatt bizonyos nézeteltérések merülnek fel, ezeket a nézeteltéréseket a proletár internacionalizmus alapján, elvtársi megvitatás és önkéntes, testvéri együttműködés útján sikeresen meg lehet és meg is kell oldani. Az ilyen nézeteltéréseknek nem szabad megbontaniuk a szocialista államok imperialistaellenes egységfrontját.

A kommunisták látják a szocialista világrendszer fejlődésének nehézségeit. A szocialista világrendszer azonban a társadalmi-gazdasági rend azonosságára, a szocialista országok alapvető érdekeinek és céljainak azonos voltára épül. Ez az azonosság a záloga annak, hogy a marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus elvei alapján legyőzhetők a fennálló nehézségek, tovább erősödhet a szocialista rendszer egysége.

A kapitalizmus fellegváraiban — amint ezt a legutóbbi idők eseményei is bizonyították — a munkásosztály a forradalmi harc, az egész demokratikus, imperialistaellenes mozgalom fő mozgató ereje.

A jelenlegi időszakot az jellemzi, hogy a munkásosztálynak, a dolgozó tömegeknek nemcsak a gazdasági helyzetük megjavításáért, hanem a politikai követeléseik teljesítéséért vívott harca is erősödik. A létfontosságú érdekeiket védelmező dolgozók egyidejűleg harcolnak a szociális jogokért és a demokratikus szabadságjogokért. Követeléseik mindinkább közvetlenül a monopoltőke uralmi rendszere, politikai hatalma ellen irányulnak. Erősödik a dolgozó tömegek kívánsága, hogy gyökeresen megváltoztassák az ember kizsákmányolásán alapuló gazdasági és társadalmi rendet. A munkásság nagy osztálycsatái sok kapitalista országban megingatják a monopóliumok hatalmát, fokozzák a kapitalista társadalom bizonytalanságát és kiélezik ellentmondásait. Ezek a harcok előhírnökei olyan új osztályütközeteknek, amelyek alapvető társadalmi átalakulásokhoz, szocialista forradalomhoz, a más dolgozó rétegekkel szövetséges munkásosztály hatalmának megteremtéséhez vezethetnek.

A legutóbbi idők osztályütközetei csapást mértek a neokapitalizmus és a reformizmus hívei által terjesztett illúziókra, s újult erővel igazolták a marxizmus–leninizmus alaptételeit. A kommunista és munkáspártok a jobboldali és „baloldali" opportunistáktól eltérően, a mélyreható gazdasági és szociális követelésekért, a fejlett demokráciáért vívott harcot nem állítják szembe a szocializmusért vívott harccal, hanem e harc részének tekintik. A monopóliumok gazdasági uralma és politikai hatalma ellen vívott harcban elérendő mélyreható demokratikus átalakulások elő

fogják segíteni, hogy még szélesebb tömegek ismerjék fel a szocializmus szükségszerűségét.

A kialakult új helyzetben még nyilvánvalóbb lett, hogy szükség van a munkásosztály egységére. A tények, a munkásmozgalom harci tapasztalatai, az opportunizmus határozott bírálata, ami változatlanul feladata a kommunista és munkáspártoknak, fokozzák a reformista koncepciók válságát. A szociáldemokrácia soraiban differenciálódás megy végbe, s ez a vezetésben is tükröződik. A szociáldemokrácia egyes vezérei a monopoltőke, a kapitalizmus védelmére keltek. Mások hajlanak arra, hogy tekintetbe vegyék a dolgozó tömegek követeléseit gazdasági és szociális téren, a békéért és a haladásért vívott harc kérdéseiben.

A kommunisták döntő jelentőséget tulajdonítanak a munkásosztály egységének, ezért állást foglalnak a szocialistákkal és a szociáldemokratákkal való együttműködés mellett, hogy ma haladó demokratikus rendszert teremtsenek, és holnap felépítsék a szocialista társadalmat. Minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy ez az együttműködés megvalósuljon. Síkraszállnak a társadalom megújhodásában érdekelt más demokratikus pártokkal és szervezetekkel való együttműködésért is. Az ezen az úton való előrehaladáshoz természetesen szükséges, hogy a szocialista pártok és a szocializmus mellett állást foglaló egyéb politikai szervezetek határozottan szakítsanak a burzsoáziával folytatott osztály-együttműködés politikájával, s a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott hatékony harc politikáját folytassák.

A monopóliumok elleni harcban fontos szerepet játszanak a szakszervezetek, a dolgozók legszélesebb tömegszervezetei. Szerepük még nagyobb lehetne, ha a kapitalista világban a szakszervezeti mozgalom nem volna szétforgácsolt. Bár egyes vezetők mesterséges akadályokat gördítenek a különféle irányzatú szakszervezetek nemzeti és nemzetközi akcióegységének útjába, az utóbbi években erősödik a szakszervezeti mozgalom ilyen egységére való törekvés. A kommunisták következetes hívei a szakszervezeti egységnek egy-egy országon belül, valamint nemzetközi téren is.

A munkásosztály valamennyi pártjának és szakszervezetének akcióegységére törekvő kommunista irányvonal fokozódó támogatásra talál. Az egység irányvonala növeli a munkásmozgalom lehetőségeit az imperialistaellenes harcban, lehetővé teszi, hogy bevonják ebbe a harcba a proletariátusnak azt a részét, amely mindmáig szervezetlen vagy a burzsoá pártokat követi. A kommunisták tökéletesíteni fogják politikai és ideológiai tevékenységüket annak érdekében, hogy megvalósuljon a munkásosztály egysége.

A monopoltőke uralma, a monopolista állam „mezőgazdasági programjainak" megvalósítása a kis- és középparasztság mind nagyobb részének elnyomorodásához vezet. A parasztság a legutóbbi időkben fokozódó ellenállást tanúsít ezekkel az intézkedésekkel szemben, s a városi dolgozók támogatásával tömeges megmozdulásokkal lép fel. A munkások és a parasztok szövetségének erősítése a monopóliumok és hatalmuk ellen vívott harc sikerének egyik alapfeltétele.

A nagytőke semmibe veszi a városi középrétegek többségének létérdekeit. A lakosság középrétegeinek nagy tömegei ezért — bár soraikban nincs meg az egység és e rétegek különösen fogékonyak a burzsoá ideológia iránt —, síkraszállnak érdekeik védelméért, bekapcsolódnak az általános demokratikus követelésekért vívott harcba. Mindinkább erősödik közöttük az a felismerés, hogy a munkásosztállyal való közös akciók létfontosságúak számukra.

Korunkban, amikor a tudomány közvetlen termelőerővé válik, az értelmiség mindinkább a bérmunkások sorait gyarapítja. Társadalmi érdekei összefonódnak a munkásosztály érdekeivel, alkotó törekvései a monopolista tulajdonosok érdekeibe

ütköznek, akiknek a profit mindennél fontosabb. Noha az értelmiség különféle csoportjainak helyzete lényegesen különbözik egymástól, az értelmiségnek mégis mind nagyobb része kerül ellentétbe a monopóliumokkal és a kormányok imperialista politikájával. A burzsoá ideológia válsága és a szocializmus vonzereje elősegíti, hogy az értelmiség az imperialistaellenes harc útjára lépjen. A szellemi és a fizikai dolgozók szövetsége mind jelentősebb erővé válik a békéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért, a termelés, a kulturális intézmények és a tájékoztatás demokratikus ellenőrzéséért, az oktatásnak a nép érdekét szolgáló fejlesztéséért vívott harcban.

A parasztság, a városi középrétegek és az értelmiség érdekeinek közeledése a munkásosztály érdekeihez, együttműködésük fokozódása a monopolista hatalom társadalmi bázisának összeszűkülésére vezet, élezi a monopóliumok hatalmának belső ellentmondásait és elősegíti a nagy néptömegek mozgósítását a monopóliumok, az imperializmus elleni harcra.

Nyugat-Európában, Amerikában, Japánban, Törökországban és más országokban az ifjúság egyre nagyobb része és fokozódó politikai tevékenysége a közélet fontos tényezőjévé vált.

Az ifjúság megmozdulásai a jelenlegi burzsoá társadalom mély válságát tükrözik. A dolgozó ifjúság, s mindenekelőtt a munkásifjúság, amelyet különösen kizsákmányolnak, és amely a kapitalizmusban semmilyen távlatot sem lát maga előtt, mind tevékenyebben bekapcsolódik az osztályharcba, belép a szakszervezetekbe, a kommunista és más demokratikus szervezetekbe. Az egyetemi hallgatók nagy tömegei nemcsak az elavult oktatási rendszer hiányosságai ellen lépnek fel, nemcsak azért a jogukért harcolnak, hogy saját szervezeteik legyenek és hatékonyan részt vehessenek a tanulmányi központok irányításában, hanem fellépnek az uralkodó osztályok politikája ellen is. A vietnami nép harcától és az imperializmus ellen vívott hősi harc más példáitól lelkesítve, mind több fiatal vesz részt az imperializmus ellen, a demokráciáért, a békéért és a szocializmusért küzdő nagy népi megmozdulásokban.

A kommunisták nagyra becsülik az ifjúsági mozgalom fellendülését, s tevékenyen részt vesznek benne. Terjesztik az ifjúság soraiban a tudományos szocializmus eszméit, megvilágítják, milyen veszélyesek a különféle álforradalmi eszmék, amelyek befolyásolhatják az ifjúságot, igyekeznek segíteni az ifjúságnak, hogy megtalálja a helyes utat az imperializmus ellen, érdekei védelmében vívott harcban. Az ifjúság előtt csakis a munkásmozgalommal és kommunista élcsapatával való szoros kapcsolat nyithat valóban forradalmi távlatokat.

Korunk fontos jellegzetessége a nők tömeges részvétele az osztályharcban, az imperialistaellenes mozgalomban és különösen a békéért vívott küzdelemben. Ez a részvétel az amerikaiak vietnami agressziója elleni tömeges megmozdulásokban nyilvánul meg legszemléletesebben. Emelkedik a termelésben és más tevékenységi szférákban foglalkoztatott nők száma, politikai öntudatuk növekszik, erősödik a gazdasági és szociális jogokért vívott harcuk. A dolgozó nők követelik, hogy vessenek véget mindenfajta megkülönböztetésnek munkájuk bérezésében, követelik a teljesen egyenlő állampolgári jogokat és az anyaság védelmét szolgáló intézkedéseket stb. Mind tevékenyebben vesznek részt a munkás- és demokratikus erők harcaiban, mind nagyobb számban lépnek be a szakszervezetekbe. A kommunista pártok, amelyeknek tevékenységében a nők egyenlő jogokkal vesznek részt, határozottan támogatják követeléseiket, és a nők egyenjogúsítását az általános demokratikus mozgalom fontos elemének tekintik. A szocialista országokban biztosítva van a nők teljes egyenjogúsága, s példájuk nagy vonzerővel bír a tőkés világban élő nők harcára.

A társadalmi ellentmondások erős éleződésének eredményeképpen sok tőkésor-

ságban megnyílt a lehetőség, hogy a forradalmi munkásmozgalom monopóliumellenes és imperialistaellenes alapon szövetséget kössön a hivők tömegeivel. A katolikus egyház és néhány más vallás ideológiai válságban van, amely megrendíti évszázados koncepcióikat és kialakult szervezetüket. Egyes országokban növekszik a kommunisták és a katolikusok, valamint más vallású hivők demokratikus tömegeinek együttműködése és közös akcióik száma; nagyon időszerűvé vált párbeszédjük olyan kérdésekről, mint a háború és béke, a kapitalizmus és szocializmus, a neokolonializmus és a fejlődő országok; nagyon időszerűek a közös akciók az imperializmus ellen, a demokráciáért és a szocializmusért. A kommunistáknak az a meggyőződése, hogy éppen ezen az úton — a széles körű kapcsolatok és a közös akciók útján — haladva válik a hivők tömege az imperialistaellenes harc és a mélyreható társadalmi átalakulások tevékeny erejévé.

A monopóliumellenes és imperialistaellenes akcióegység során kialakulnak a kedvező feltételek minden demokratikus áramlatnak olyan politikai szövetségben való egyesítésére, amely képes arra, hogy döntően korlátozza a monopóliumoknak az ország gazdasági életében játszott szerepét, véget vessen a nagytőke hatalmának, és olyan mélyreható politikai és gazdasági átalakulásokat valósítson meg, amelyek a legkedvezőbb feltételeket biztosítják a szocializmusért vívott harc folytatásához. Ennek a demokratikus szövetségnek a fő ereje a munkásosztály. Az említett célok elérését mindenekelőtt a munkásosztály és a legszélesebb néprétegek különböző formákat öltő nagyszabású tömegmegmozdulásai teszik lehetővé. A kommunisták a parlamenti tevékenység minden lehetőségét felhasználják, de hangsúlyozzák, hogy a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban a munkásosztály és minden dolgozó tömegmozgalmának kibontakozása a döntő mozzanat.

A gyarmati rendszer összeomlása jelentős mértékben gyengítette az imperializmus hadállásait. *A legutóbbi évtizedben tovább növekedett az ázsiai, afrikai és latinamerikai népek imperialistaellenes mozgalmának szerepe a világforradalmi folyamatban.* Egyes országokban ez a mozgalom antikapitalista tartalmat kap.

Ázsia és Afrika sok országában a nemzeti felszabadító mozgalom új szakaszába lépett. Ezeken a földrészeken sok nemzeti állam jött létre; ez lényegesen megváltoztatta a világ politikai szerkezetét, s közrejátszott abban, hogy az erőviszonyok az imperializmus rovására változtak meg. Majdnem teljesen megszűntek a régi gyarmatbirodalmak.

Afrika jövője és a béke ügye szempontjából nagy jelentősége van Afrika déli része, a gyarmati uralom egyik utolsó övezete felszabadításának. Angola, Mozambik, Portugál Guinea, Zimbabwe, Namibia és Dél-Afrika népeinek fegyveres harca súlyos csapásokat mér az imperializmus által támogatott fasiszta és fajüldöző rendszerekre, s új nagy győzelmek távlatát nyitja meg az afrikai forradalom előtt.

A világimperializmus ellen vívott harcban kiemelkedő szerepet játszik az arab felszabadító mozgalom. A Közel-Keleten és Afrikában kedvező hatást gyakorol az imperializmus és a neokolonializmus ellen harcoló egész mozgalomra. Az arab népeknek az imperializmus és az izraeli agresszió ellen vívott harca szerves része annak a világméretű közös harcnak, amelyet a szabadság és a szocializmus erői a nemzetközi imperializmus ellen vívnak.

E stratégiailag fontos és olajban gazdag térség népeinek fellendülő nemzeti felszabadító mozgalma és társadalmi haladása különösen nagy gyűlöletet kelt az imperialistákban és az olajmonopóliumok uraiban: intrikákat és összeesküvéseket szőnek, háborúkat robbantanak ki és más agresszív akciókat szerveznek e mozgalom ellen.

Az ilyen akciók visszaverése, az összeesküvések meghiúsítása és az összes vívmányok megóvása szempontjából különösen nagy jelentőségű a társadalmi-gazdasági

változások elmélyítése, a haladó nemzeti frontok létezése, a demokratikus szabadságjogok biztosítása a nagy tömegek és a haladó nemzeti erők számára.

A felszabadult országokban fejlődik a társadalmi differenciálódás. Éleződik a konfliktus egyfelől a munkásosztály, a parasztság és más demokratikus erők, közöttük a kispolgárság hazafias érzelmű rétegei, másfelől az imperializmus, a belső reakciós erők és a nemzeti burzsoázia azon elemei között, amelyek mindinkább hajlandók megalkudni az imperializmussal.

Több fiatal államban megnövekedett a munkásosztály társadalmi szerepe és politikai aktivitása. Növekszik az ázsiai és afrikai országok fiatal proletariátusa, valamint a szocialista országok és a tőkésállamok munkásosztálya között fennálló internacionalista kapcsolatok jelentősége.

Nagy forradalmi lehetőségei vannak a dolgozó parasztságnak. A dolgozó parasztság tevékeny részt vesz az imperializmus ellen, a népek nemzeti felszabadításáért, a fiatal államok függetlenségének megszilárdításáért vívott harcban. A kommunisták fokozzák a paraszttömegek körében végzett tevékenységüket, s terjesztik közöttük a proletár ideológiát.

Ázsia és Afrika független államainak többségében a politikai függetlenség, a szuverenitás megszilárdításának és védelmének feladata mellett a társadalmi fejlődés egyik központi problémájává vált a gazdasági elmaradottság leküzdése, a saját ipart is magában foglaló független nemzetgazdaság létrehozása és a nép életszínvonalának emelése. Ezeknek a problémáknak a megoldása feltételezi a mélyreható társadalmi-gazdasági átalakulást, demokratikus agrárreformok végrehajtását a dolgozó parasztság érdekében és részvételével, továbbá az idejétmúlt feudális és prefeudális viszonyok megsemmisítését, a külföldi monopóliumok túlsúlyának megszüntetését, a társadalmi és politikai élet, valamint az államapparátus gyökeres demokratizálását, a nemzeti kultúra újjászületését és haladó hagyományainak fejlesztését, a forradalmi pártok megerősítését, s ahol még nincsenek, ilyen pártok létrehozását. A szóban forgó államok társadalmi fejlődésének időszerű problémái jelenleg nemcsak az illető államok népei és a neokolonialisták között okoznak éles harcot, hanem belső társadalmi összeütközéseket is kiváltanak. Ázsia és Afrika független államai számára nagy jelentősége van a szocialista országokkal való baráti viszony és hatékony együttműködés megteremtésének.

Korunk forradalmi feltételeinek hatására a felszabadult országok haladó társadalmi fejlődésének sajátos formái jöttek létre, megnövekedett a forradalmi demokratikus erők szerepe. Néhány fiatal állam nem kapitalista útra lépett, olyan útra, amely biztosítja a gyarmati múltból örökölt elmaradottság megszüntetésének és a szocialista fejlődésre való áttéréshez szükséges feltételek megteremtésének lehetőségét. A szocialista orientáció ezekben az országokban utat tör magának, leküzdi a nagy nehézségeket és kiállja a megpróbáltatásokat. Ezek az államok elszánt harcot folytatnak az imperializmus és a neokolonializmus ellen.

Azok az országok, amelyek kapitalista útra léptek, nem voltak képesek arra, hogy akár egyet is megoldjanak alapvető problémáik közül. Ezekben az országokban a belső reakció a nép növekvő elégedetlenségébe ütközve, az imperializmus támogatásával támadást indít a demokratikus szabadságjogok ellen, sok esetben pedig kegyetlenül elnyomja a tömegek demokratikus és hazafias mozgalmát. Konfliktusokat szít a nemzetiségi, etnikai, vallási, törzsi és nyelvi csoportok között, s ily módon ezen országok kivívott függetlenségét is veszélyezteti.

Az imperializmus különösen ellenséges magatartást tanúsít a haladó rendszerű országokkal szemben. Az imperialisták szeretnék letéríteni ezeket az országokat a maguk választotta útról, s megkísérlik, hogy szétzüllesszék politikai pártjaikat, saját

befolyásuk alá rendeljék művelődési és kulturalis intézményeiket, tömegtájékoztatási eszközeiket, megszervezik ottani ellenforradalmi ügynökhálózatukat és támogatják az államapparátus és a fegyveres erők reakciós elemeit. A kommunistaellenes előítéleteket arra próbálják felhasználni, hogy viszályt keltsenek a hazafiak között.

A nemzeti fejlődésből és a társadalmi haladásból eredő feladatok megoldásának, a neokolonialista mesterkedések hatékony visszautasításának útja a néptömegek mozgósítása, a proletariátus, a parasztság szerepének fokozása, a dolgozó ifjúság, a diákság, az értelmiség, a városi középrétegek, a hadseregbeli demokratikus körök, valamennyi hazafias haladó erő tömörítése. Ezért az összefogásért szállnak síkra a kommunista és munkáspártok.

A kommunisták védelmezik népeik szabadságát, nemzeti függetlenségét és szocialista jövőjét, ők a tudományos szocializmus eszméinek hordozói, a nemzeti felszabadító mozgalom élharcosai. E mozgalom érdekei, a közelmúltban felszabadult országokban élő népek társadalmi haladásának érdekei megkövetelik a kommunista pártok és a többi haladó és hazafias erő szoros együttműködését. A kommunizmussal szembeni ellenséges magatartás, a kommunisták üldözése árt a népek nemzeti és társadalmi felszabadulásáért vivott harcnak.

Latin-Amerika országainak többsége a múlt század elején kivívta állami függetlenségét. Összességüket tekintve, a kapitalista fejlődés meglehetősen hosszú útját járták be, s kialakult, harcban növekszik és erősödik a nagy létszámú városi és falusi proletariátus; gyakorlatilag valamennyi országban működik kommunista párt. Latin-Amerika népei harcolnak közös elnyomójuk és kizsákmányolójuk, az amerikai imperializmus ellen, amely az egész kontinenst függő helyzetbe kényszerítette és stratégiai hátországának tekinti. E népek közül egyesek még a gyarmati uralom ellen harcolnak. Az igazi nemzeti szuverenitásért és gazdasági függetlenségért vívott harcuk összefonódik a tőkés kizsákmányolás, s főként a külföldi és helyi monopóliumok és a latifundiumok urai ellen vívott éles osztályharccal. Sok országban fennmaradtak a feudális csökevények, és nagy tömegekben élnek föld nélküli parasztok. Folyik a harc a demokratikus követelésekért és a zsarnoki diktatúrák ellen, amelyek rendkívül negatív tényezőt képviselnek a kontinens történelmi fejlődésében.

A kubai forradalom szétszakította az imperialista elnyomás láncát Latin-Amerikában, s itt az amerikai kontinens első szocialista államának megalakulására vezetett. Ez történelmi fordulat volt, s a forradalmi mozgalom új korszakát nyitotta meg. A világnak ebben a térségében harcos, demokratikus és imperialistaellenes mozgalmak, forradalmi folyamatok bontakoznak ki, amelyek utat nyitnak a szocializmus felé.

A proletariátus, a kommunista és munkáspártok mind fontosabb szerepet töltenek be Latin-Amerika imperialistaellenes mozgalmában. E mozgalom történelmi előnye és továbbfejlődésének garanciája a munkásosztály léte és tevékenysége. A nagy tömegek különböző formákban harcolnak gazdasági és politikai követeléseik teljesítéséért, forradalmi céljaik megvalósításáért. Az imperializmus és a belső reakció agresszivitása ellen küzdő népi mozgalom előrehalad Latin-Amerikában. Néhány országban felhasználja a fegyveres utat. A küzdelemben fokozódik a munkásosztály harckészsége, öntudatra ébred a parasztság, felkelnek a falusi tömegek. Így rakják le a munkás-paraszt szövetség alapjait.

A proletariátussal szövetségben lépnek fel a nép nagy tömegei, az egyetemi hallgatók, a haladó értelmiség, a városi lakosság középrétegeinek nagy létszámú csoportjai. Mind nagyobb erővé válik a közös tevékenység és a reakciós rendszerek ellen irányuló antiimperialista egység. A kizsákmányolás, a nagy tömegek nyomora és az imperialista iga ellen vívott harc fellendülése arra vezet, hogy a haladó törekvések

a progresszív egyházi körökben is visszhangra találnak. Néhány ország fegyveres erőin belül hazafias és demokratikus irányzatok fejlődnek ki.

Az imperialistaellenes harc szempontjából elsőrangú fontossága van a szocialista rendszer, a munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom közötti szövetség erősítésének.

3

A jelenkori társadalmi-politikai világhelyzet lehetővé teszi, hogy az imperializmus elleni harcot új szintre emeljük. Ha fokozzuk a támadást az imperializmus ellen, döntő fölénybe kerülhetünk, vereséget mérhetünk agressziós és háborús politikájára. Ez határozottan megköveteli a konkrét és gyakorlati intézkedéseket és akciókat valamennyi kontinensen, hogy világos távlatot mutassunk a demokratikus és haladó erőknek, mindazoknak, akiknek érdekük, hogy megoldjuk az emberiséget nyugtalanító nagy problémákat, a népek békéjének és biztonságának problémáját.

A tanácskozáson képviselt kommunista és munkáspártok, történelmi felelősségük tudatában, egységes akciókra szólítják fel a világ összes kommunistáit, az imperializmus minden ellenfelét, mindazokat, akik készek harcolni a békéért, a szabadságért és a haladásért.

1. Az akcióegység elsőrendű célja *a hős vietnami nép sokoldalú támogatása.* A tanácskozás felhív mindenkit, akinek drága a béke és a nemzeti függetlenség ügye, fokozza harcát azért, hogy az amerikai imperializmust arra kényszerítsük: vonja ki az intervenciós csapatokat Vietnamból, szüntesse meg az ország belügyeibe való beavatkozást, s tartsa tiszteletben a vietnami népnek azt a jogát, hogy maga oldja meg saját problémáit. A vietnami hazafiak végleges győzelmének elvi jelentősége van a diktátum és az önkény imperialista politikája ellen harcoló népek pozícióinak erősítése szempontjából. Ahhoz, hogy ezt a győzelmet közelebb hozzuk, szükség van a szocialista rendszer valamennyi államának összehangolt lépéseire, az összes kommunista és munkáspárt, az összes haladó párt és demokratikus tömegszervezet, valamint minden szabadságszerető és békeszerető erő közös erőfeszítésére. A tanácskozás üdvözli a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának létrehozását, s fontos szakasznak tekinti a vietnami nép hősi felszabadító harcában. A tanácskozás harcra hív a párizsi tárgyalások sikerének biztosításáért, amely teljes mértékben lehetséges a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front által javasolt tíz pont alapján.

2. *Az imperialistaellenes erők akcióegységének változatlanul fő láncszeme az a harc, amelyet a háborús veszély, a népek tömeges kiirtásával fenyegető termonukleáris világháború veszélye ellen, a világbékéért vívnak.* A szocialista országok, a nemzetközi munkásosztály, a nemzeti felszabadító mozgalom, valamennyi békeszerető állam, társadalmi szervezet és tömegmozgalom egyesült erőfeszítéseivel elejét lehet venni a világháborúnak.

3. *A béke védelme elválaszthatatlan attól a harctól, melynek célja, hogy rákényszerítsük az imperialistákra a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élését,* amely megköveteli, hogy tiszteletben tartsák minden — kis vagy nagy — állam szuverenitásának, egyenjogúságának, területi sérthetetlenségének, a más államok belügyeibe való be nem avatkozásnak elveit, s minden népnek azt a jogát, hogy szabadon válassza meg társadalmi-gazdasági és politikai rendszerét, s hogy a megoldatlan nemzetközi kérdéseket politikai úton, tárgyalások útján oldják meg.

A békés egymás mellett élés politikája elősegíti a fejlődő országok gazdasági és társadalmi problémáinak kedvező megoldását.

A békés egymás mellett élés politikája nem mond ellent az elnyomott népek azon

jogának, hogy a felszabadulásukért vívott harcban azt az utat válasszák, amelyet szükségesnek tartanak — akár a fegyveres, akár a nem fegyveres harc útját —, és semmiképpen sem jelenti a reakciós rendszerek támogatását. Hasonlóképpen kétségtelen: minden nép vitathatatlan joga, hogy fegyveresen védekezzék az imperialista agresszorok merényleteivel szemben, felhasználja más népek támogatását ehhez az igazságos ügyhöz. Ez a népek közös imperialistaellenes harcának szerves része.

A békés egymás mellett élés politikája megakadályozza az imperializmus kísérleteit, hogy belső ellentmondásait a nemzetközi feszültség fokozásának és a háborús veszély tűzfészkei felszításának útján küzdje le. Ez a politika nem jelenti sem a társadalmi és politikai status quo fenntartását, sem az ideológiai harc gyengítését. E politika nemzeti és világviszonylatban elősegíti az osztályharc kifejlődését az imperializmus ellen. A tőkésországokban a dolgozók és kommunista pártjaik elidegeníthetetlen, vitathatatlan joga és kötelessége az elszánt osztályharc a monopóliumok és hatalmuk megszüntetéséért, igazi demokratikus rendszer megteremtéséért, a szocialista hatalom létrehozásáért, bármilyen út vezessen is e cél eléréséhez. A világ kommunistái szolidárisak ezekkel az igazságos harcokkal.

Az imperializmus elleni tömegakciók egyik feltételét alkotják annak, hogy a békés egymás mellett élés politikája megvalósuljon. Ez a háborús uszítók, reakciósok és monopolista fegyvergyárosok ellen irányuló politika megfelel az elnyomás és a kizsákmányolás valamennyi formája ellen vívott forradalmi harc közös érdekeinek, elősegíti valamennyi nép barátságának erősödését, a gyümölcsöző gazdasági, tudományos-műszaki és másfajta együttműködés kifejlődését a különböző társadalmi rendszerű országok között a társadalmi haladás érdekében.

A kommunisták kötelességüknek tekintik, hogy harcoljanak az imperialista köröknek a nemzetközi feszültség fokozására irányuló politikája, s bármiféle kísérlete ellen, hogy visszatérjenek a hidegháborús időkhöz. A kommunisták állást foglalnak a feszültség enyhülése mellett, ami egyike a népek legsürgetőbb és legidőszerűbb követeléseinek.

4. *A béke megőrzése érdekében a leghalaszthatatlanabb feladat, hogy elejét vegyék az atomfegyver elterjedésének,* hatályba léptessék az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződést. A kommunista pártok síkraszálltak e szerződés ratifikálásáért, mert egy szemnek tekintik azoknak az intézkedéseknek a láncolatában, amelyek célja a nukleáris leszerelés, az atomfegyver-készletek megsemmisítése. Ugyanakkor törekedni kell arra, hogy törvényen kívül helyezzék a nukleáris fegyvert, megszüntessék gyártását és a vele végzett mindenfajta kísérleteket.

A nemzetközi légkör megjavítása és az államok közötti bizalom erősítése szempontjából nagy gyakorlati jelentősége lenne atomfegyvermentes övezetek létrehozásának a világ különböző részein.

A fő erőfeszítéseket a nukleáris fegyver eltiltására kell irányítani. Az atomenergiát kizárólag békés célokra kell felhasználni.

Fokozni kell a harcot a bakteriológiai és vegyi fegyver hathatós eltiltásáért; e fegyvert az amerikai haderők nagymértékben alkalmazták Vietnamban.

A népek alapvető érdekei megkövetelik, hogy fokozzuk a harcot az imperializmus minden formája ellen, kiváltképpen az Egyesült Államok és más imperialista államok hadiipari komplexuma ellen. Felhívunk minden békeszerető erőt, fokozzák a harcot a katonai költségvetések erőteljes csökkentéséért, a hatékony nemzetközi ellenőrzés alatt történő általános és teljes leszerelésért avégett, hogy azokat az eszközöket, amelyeket jelenleg a fegyverkezési hajsza emészt fel, a dolgozók életének megjavítására, az egészségügy és a közoktatás fejlesztésére, a fejlődő országok megsegítésére fordítsák.

A békeharcban az általános jellegű feladatok mellett vannak igen fontos sajátosabb vagy regionálisabb jellegű feladatok, amelyek a biztonság fenntartását érintik az egyes földrészeken és földrajzi övezetekben. Ezeknek az egymással szorosan összefüggő kérdéseknek a megoldása megfelel valamennyi kommunista, valamennyi imperialistaellenes erő, a világ minden népe érdekeinek és törekvéseinek.

Az egyetemes béke érdekei megkövetelik a katonai tömbök megszüntetését. A kommunista és munkáspártok úgy vélték és úgy vélik, hogy a katonai tömböknek az imperialista erők által kikényszerített létezése és a más államok területén levő katonai támaszpontok akadályt képeznek az államok együttműködésének útjában. A biztonság igazi szavatolásának és minden egyes európai állam haladásának egyik feltétele az lenne, ha olyan hatékony európai biztonsági rendszer jönne létre, amely a kontinens minden államának egyenjogú kapcsolatain és kölcsönös megbecsülésén, valamennyi európai nemzet egyesített erőfeszítésein alapul. A szocialista országok ebből kiindulva már állást foglaltak a NATO és a Varsói Szerződés egyidejű feloszlatása mellett.

A tanácskozás erélyesen elítéli az imperialista hatalmaknak — mindenekelőtt az Egyesült Államoknak, az NSZK-nak és Nagy-Britanniának — arra irányuló provokációs kísérleteit, hogy még inkább aktivizálják a NATO tevékenységét. Éppen a NATO feloszlatása lenne a döntő lépés azon az úton, amely elvezet valamennyi tömb, minden idegen területen levő külföldi katonai támaszpont megszüntetéséhez, a megbízható kollektív biztonsági rendszer megteremtéséhez. A béke érdekében a népek azt követelik az imperialista államoktól, hogy vessenek véget atomfegyvert hordozó bombázógépeik külföldi területek fölött végrehajtott repüléseinek, tiltsák meg atomfegyverrel felszerelt hadihajók és tengeralattjárók befutását külföldi kikötőkbe, mondjanak le minden erőszakos akcióról és az erő alkalmazásával való fenyegetőzésről.

Az európai népek gondjaiban és vágyaiban elsőrendű helyet foglal el a kontinens tartós biztonsága megteremtésének problémája. A Varsói Szerződés tagállamainak 1966-ban Bukarestben és 1969-ben Budapesten megtartott tanácskozása, valamint az 1967-ben megrendezett Karlovy Vary-i értekezlet megjelölte az európai biztonsági rendszer megteremtését célzó akciók és intézkedések konkrét programját.

Küzdeni kell az Európában fennálló határok, köztük az Odera—Neisse-határ és az NDK és az NSZK között húzódó határ megmásíthatatlanságáért, a Német Demokratikus Köztársaság nemzetközi jogainak elismeréséért, annak megakadályozásáért, hogy Nyugat-Németország bármilyen formában atomfegyverhez jusson, küzdeni kell azért, hogy az NSZK mondjon le egész Németország egyedüli képviseletére támasztott igényéről, Nyugat-Berlinnek különleges politikai egységként való elismeréséért, a müncheni diktátum kezdettől való érvénytelenségének elismeréséért, valamennyi neonáci szervezet betiltásáért. Az európai béke és biztonság megköveteli a nyugat-németországi revansista erők megfékezését, az európai népek azon feltétlen jogának biztosítását, hogy amerikai beavatkozás nélkül saját kontinensük gazdái legyenek, az európai államok kölcsönösen előnyös gazdasági és tudományos-műszaki együttműködését, a feszültség tényleges enyhülésén és kölcsönös bizalmon alapuló államközi kapcsolatok megteremtését.

Feltétel nélkül tiszteletben kell tartani a semleges államok sérthetetlenségének elvét. Ezek az államok igen nagy mértékben hozzájárulhatnak a békés egymás mellett élés politikájához, ha kihasználnak minden lehetőséget, hogy a feszültség csökkentése és a béke szellemében járjanak el.

Minden említett irányban nagyfokú aktivitásra van szükség. Az európai biztonság

problémáját a kezdeményező szellemben konkrét, gyakorlati intézkedésekre törekedve kell megközelíteni.

A legfontosabb békekezdeményezés az európai népek széles körű kongresszusának megtartása, amely előkészíti és megkönnyíti az államok összeurópai értekezletének összehívását.

5. *A tanácskozás felszólítja a nemzetközi közvéleményt, hogy lankadatlanul és aktívan vállaljon szolidaritást azokkal a népekkel és országokkal, amelyek az imperializmus agresszív merényleteinek állandó célpontjai:* a Német Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal és az egész koreai néppel. A tanácskozás síkraszáll a Kínai Népköztársaság törvényes jogainak az ENSZ-ben való visszaállításáért, és azért, hogy Tajvan szigetét, melyet jelenleg az Egyesült Államok fegyveres erői tartanak megszállva, adják vissza a népi Kínának. A Kubai Köztársaság védelme változatlanul kötelessége a kommunistáknak és minden más forradalmi és imperialistaellenes erőnek Latin-Amerikában és az egész világon.

Mi, kommunisták, egységes akciókra hívunk fel minden imperialista agressziós cselekmény ellen, az imperializmus által kirobbantott helyi háborúk ellen, és az intervenció más formáinak alkalmazása ellen a világ bármely térségében. Az imperializmus és az izraeli vezető körök folytatódó agresszív politikája láttán kijelentjük, hogy szolidárisak vagyunk az arab népekkel, amelyek az izraeli hódítók által elfoglalt területek visszaadását követelik; e területek visszaadása halaszthatatlan és elengedhetetlen feltétele annak, hogy megteremtsék a békét, és a Biztonsági Tanács 1967 novemberi határozatának teljes végrehajtása alapján politikailag rendezzék a közel-keleti helyzetet.

6. *A kommunisták megerősítik szolidaritásukat* az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek harcával, amelyet a függetlenségért és a nemzeti szuverenitásért, az imperialista körök, a monopóliumok mindenfajta gazdasági es politikai hegemóniájának lerázásáért, az imperialista hatalmak által rájuk kényszerített katonai szövetségek és tömbök rendszeréből való kilépésért, a földrészeiken folytatott fegyverkezési verseny fokozásának, a feszültségi gócok fenntartásának és újabb ilyen gócok létrehozásának imperialista irányzata ellen, a külföldi katonai támaszpontok megszüntetéséért és az összes népek szabad fejlődését előmozdító kapcsolatok megteremtéséért vívnak.

Teljesen meg kell szabadítani földgolyónkat a gyarmatosítás szégyenétől, meg kell semmisíteni utolsó gócait, nem szabad megengedni, hogy új, álcázott formákban feléledjen. Ez korunk parancsa.

Felhívjuk az összes jóakaratú embereket, a demokrácia minden hívét, hogy közös cselekvéssel szüntessék meg a gyarmatosítás maradványait, s harcoljanak a neokolonializmus ellen. Határozott nemzetközi intézkedéseket követelünk az angolai, mozambiki, guinea-bissaui, zimbabwei, namibiai és dél-afrikai hazafiak és a világ minden elnyomott népének támogatására.

Korunk egyik nagy problémája, amelyre a kommunista és munkáspártok felhívják a közvélemény figyelmét, s amelynek megoldásáért erélyesen harcolnak, sok ország és egész kontinensek elmaradottságának — a hosszú gyarmati és imperialista uralom következményeinek — megszüntetése. Ezeknek az országoknak a fő feladata jelenleg a gazdasági, társadalmi és politikai fejlődés, amelyet csak az imperializmustól való igazi függetlenség kivívásának keretei között, és a mélyreható demokratikus és forradalmi átalakulások eredményeképpen valósíthatnak meg. E feladatok megoldása céljából mozgósítani és egyesíteni kell mindezen országok haladó erőit, s fejleszteni kell egymás közötti, valamint a szocialista országokhoz fűződő kölcsönösen előnyös kapcsolataikat.

7. *Úgy véljük, hogy feltétlenül erősíteni kell a harcot a fasiszta veszély ellen és könyörtelen visszavágásban kell részesíteni a fasiszta jellegű támadásokat.* Amikor az imperializmus válsága éleződik, s erősödik a reakció törekvése, hogy a demokratikus és forradalmi erők durva elnyomásának eszközeit alkalmazza — a fasizmus fokozza aktivitását. Görögországban az újfasizmus megkaparintotta a hatalmat. Spanyolországban az „ultrák" megkísérlik, hogy visszatérjenek a megtorlások fasiszta módszereihez, s meddő erőfeszítéseket tesznek, hogy megállítsák a hatalmas tömegmozgalmat. Portugáliában a növekvő népi mozgalom nyomása alatt válságba jutott fasizmus megkísérli, hogy terrorista politikájának tényleges folytatását a liberalizálás demagóg hangoztatásával leplezze. Nyugat-Németországban az újfasiszták nyíltan kijelentették, hogy igényt tartanak a hatalomra. Aktivizálódnak az újfasiszta erők más országokban is. A neofasizmus összefonódik a reakciós államcsínyeket szervező imperialista hírszerző szervek tevékenységével.

A fasizmus e megnyilatkozásai a néptömegek növekvő ellenállásába ütköznek. Ennek az ellenállásnak a sikeréhez szükség van minden antifasiszta erő egységes akcióira, valamint arra, hogy fokozott nemzetközi támogatást kapjanak a kommunista és munkáspártoktól, s az összes országok demokratikus és haladó mozgalmaitól.

A fasiszta rendszerek ellen vivott harc lényeges része az imperializmus ellen, a demokratikus szabadságjogokért indított akcióknak. Minden demokratának és a szabadság minden hívének — tekintet nélkül politikai felfogására, világnézetére, vagy vallásos meggyőződésére — közös feladata, hogy fokozott, reális támogatásban részesítse a nemzeti haladó erőket, amelyek a reakció és a fasizmus olyan gócai ellen küzdenek, amilyenek a spanyol és a portugál kormány, a görög ezredesek reakciós juntája, a latin-amerikai katonai-oligarchikus klikkek, s küzdenek az amerikai imperializmus szolgálatába szegődött összes zsarnoki rendszer ellen.

8. Mi, kommunisták, ismét azzal a felhívással fordulunk a világ minden becsületes emberéhez, hogy egyesült erővel harcoljon *a fajüldözés embergyűlölő ideológiája és gyakorlata ellen.* Felhívunk a legszélesebb körű tiltakozó mozgalom kibontakoztatására, a jelenkor legszégyenletesebb jelensége, az Egyesült Államok 25 milliós néger lakosságának barbár üldözése ellen, a dél-afrikai és rhodesiai fajüldöző terror ellen, a megszállt területek és Izrael arab lakosságának üldözése ellen, a faji és nemzetiségi megkülönböztetés ellen, a cionizmus és az antiszemitizmus ellen, amelyeket reakciós tőkés erők szítanak, s felhasználják őket a tömegek politikai megtévesztésére.

Az imperializmus a fajgyűlöletet a népek megosztására és saját uralmának fenntartására használja fel. A néptömegek elutasítják a fajüldözést és bevonhatók az ellene folytatott aktív harcba. Megmozdulásaik során érthetik meg, hogy a fajüldözés kiirtása szoros kapcsolatban áll az egész imperializmus és ideológiai bástyái ellen vívott küzdelemmel.

9. Az alapvető emberi szabadságjogok eltiprására törekvő imperializmus ellen vívott harc érdekei lankadatlan küzdelmet követelnek a szólás-, a sajtó-, a gyülekezési, a tüntetési és a szervezkedési szabadságjogok védelméért és kivívásáért, minden állampolgár egyenjogúságáért és *a társadalmi élet minden területének demokratizálásáért.* Keményen vissza kell verni a reakció minden olyan kísérletét, amellyel — így a népellenes törvényhozás segítségével — meg akarja semmisíteni a súlyos osztályharcokban kivívott demokratikus jogokat és szabadságjogokat. Rendszeresen síkra kell szállni mind nemzeti, mind pedig nemzetközi síkon a halálos veszélybe került hazafiak és demokraták megmentéséért, a kommunistákkal és más hazafiakkal szemben alkalmazott bírói önkény ellen; harcolni kell a börtönökben sínylődő hazafiak és demokraták kiszabadításáért és védelmezni kell a politikai menedékjogot.

Mi, kommunisták, szembeszállunk a népek és a nemzeti kisebbségek elnyomásának minden formájával, állást foglalunk amellett, hogy minden nemzet és nemzetiség fejlessze saját kultúráját és nyelvét; szilárdan védelmezzük minden nép önrendelkezési jogát.

Nekünk, kommunistáknak, meggyőződésünk, hogy nem lehet véget vetni az imperialista agresszió politikájának, nem lehet mindörökre megszüntetni a kolonializmust és neokolonializmust, nem lehet kiirtani a fasizmus és a faji elnyomás gyökereit, ha nem vívunk elszánt harcot a monopoltőke hatalma ellen, s az olyan demokratikus követelésekért, amelyeknek megvalósítása meggyengíti az egész imperializmus hadállásait és alapjaiban megrendíti uralmát. Ezáltal kedvező feltételek jönnek létre a munkásmozgalom végső céljainak eléréséhez.

A jelenlegi helyzet megköveteli az imperializmus ellen irányuló harci szolidaritás megerősítését a szocialista országok népei, a nemzetközi munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom minden osztaga között.

A kommunisták ma rendkívül időszerű feladatnak tekintik az imperializmus bűnös politikájának leleplezését és a közvélemény éberségének fokozását az imperializmus agresszív szándékaival és terveivel szemben.

A tanácskozás részvevői felhívással fordulnak a munkásokat, parasztokat, alkalmazottakat, az ifjúságot, diákságot, az értelmiséget és a nőket képviselő szervezetekhez, a különböző politikai felfogású, filozófiai és vallási meggyőződésű társadalmi rétegekhez és csoportokhoz, a tőkésországok reálisan gondolkodó személyiségeihez, az összes demokratikus párthoz, haladó nemzeti és nemzetközi társadalmi szervezethez, egyesítsék erőfeszítéseiket a kommunista pártok erőfeszítéseivel, hogy az imperialistaellenes harcban közös akciókat valósítsanak meg a feszültség enyhítéséért és a béke védelméért. Meghívjuk mindnyájukat, vegyenek részt az imperialistaellenes harc kérdéseinek legszélesebb körére vonatkozó kiterjedt, építő jellegű véleménycserében.

A kommunisták úgy lépnek fel, mint az összes haladó, hazafias és békeszerető erőkkel nemzeti keretekben, valamint regionális és világméretekben kialakítandó akcióegység legdemokratikusabb módszerű előkészítésének és megvalósításának hívei. Minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy a sok különféle imperialistaellenes áramlat és mozgalom között nagyobb megértést teremtsenek, s ennek során figyelembe veszik sajátosságaikat, tiszteletben tartják önállóságukat. A kölcsönös együttműködés önként és közös megegyezéssel megválasztott formái lehetővé teszik, hogy az imperializmus ellen vivott harcot új, a jelenlegi helyzet követelményeinek megfelelő szintre emeljük.

4

A tanácskozás részvevőinek véleménye szerint a legfontosabb feltétel ahhoz, hogy a kommunista és munkáspártok megsokszorozzák részvételüket a népek előtt álló problémák megoldásában, magának a kommunista mozgalom egységének a jelenkor követelményeit kielégítő magasabb szintre emelése. Ez minden párttól határozott és állandó erőfeszítést követel. *A kommunista és munkáspártok tömörítése — valamennyi imperialistaellenes erő egyesítésének legfontosabb tényezője.*

A tanácskozás részvevői megerősítik azt a közös álláspontjukat, hogy a testvérpártok kölcsönös kapcsolatainak alapját a proletár internacionalizmus, a szolidaritás és a kölcsönös támogatás elvei, az önállóság és az egyenjogúság tiszteletben tartásának, valamint az egymás belügyeibe való be nem avatkozásnak az elvei alkotják. Ezeknek az elveknek a szigorú megtartása elengedhetetlen feltétele annak, hogy

fejlődjék a testvérpártok elvtársi együttműködése, s erősödjék a kommunista mozgalom egysége. A testvérpártok együttműködésének természetes formái a kétoldalú tanácskozások, a regionális találkozók, a kommunista mozgalomban elfogadott elvek alapján tartott nemzetközi tanácskozások. Ezek az elvek és formák minden lehetőséget megteremtenek ahhoz, hogy a kommunista és munkáspártok a forradalmi világmozgalom növekvő sokféleségének helyzetében egyesítsék erőfeszítéseiket a közös célokért vívott harcban. Minden pártnak egyenlő jogai vannak. Jelenleg, amikor a nemzetközi kommunista mozgalomnak nincs vezető központja, különösen megnövekszik a jelentősége annak, hogy a kommunisták önként egybehangolják akcióikat az előttük álló feladatok sikeres megoldása érdekében.

A kommunista és munkáspártok akcióegysége elő fogja mozdítani a kommunista mozgalom összefogását a marxizmus–leninizmus elvei alapján. A jelenkor forradalmi és általános demokratikus mozgalmai előtt álló, fontos gyakorlati feladatok megoldását célzó szolidaritási akciók előmozdítják az elengedhetetlen tapasztalatcserét a kommunista mozgalom különböző osztagai között. Hozzájárulnak a marxista–leninista elmélet gazdagodásához és alkotó fejlesztéséhez, az időszerű politikai kérdésekben elfoglalt internacionalista, forradalmi álláspontok megerősítéséhez.

A tanácskozás részvevői kinyilatkoztatják pártjaik hajthatatlan akaratát, hogy a nemzetközi tőke teljes legyőzése felé való előrehaladás jegyében minden lehetőt megtesznek a dolgozó tömegek és a társadalmi haladás érdekében. Az imperializmus ellen, az általános demokratikus követelések megvalósítására irányuló közös akciókat a szocialista forradalomért, az ember ember általi kizsákmányolásán alapuló rendszer felszámolásáért vívott harc részének és szakaszának tekintik.

A tanácskozás részvevői meg vannak győződve arról, hogy minden kommunista párt politikájának hatékonysága a saját országában elért sikereitől és a többi testvérpárt sikereitől, együttműködésük mértékétől függ. Minden kommunista párt a saját munkásosztályának és népének, s egyidejűleg a nemzetközi munkásosztálynak is felelős tevékenységéért. A kommunista és munkáspártok nemzeti és nemzetközi felelőssége elválaszthatatlan egymástól. A marxisták–leninisták egyszerre hazafiak és internacionalisták, elvetik a nacionalista szűklátókörűséget, a nemzeti érdekek tagadását vagy lebecsülését és a hegemonista törekvéseket. A kommunista pártok — a munkásosztály és valamennyi dolgozó pártjai — egyúttal az igazi nemzeti érdekek zászlóvivői is, ellentétben az ezen érdekeket eláruló reakciós osztályokkal. A kapitalizmus körülményei között harcoló kommunista párt azzal járul hozzá a legnagyobb mértékben a szocializmus és a proletár internacionalizmus ügyéhez, ha a munkásosztály és szövetségesei kivívják a hatalmat.

A kommunista és munkáspártok rendkívül változatos, sajátos körülmények között fejtik ki tevékenységüket, ami megköveteli, hogy ennek megfelelően közelítsék meg a konkrét feladatok megoldását. Minden egyes párt a marxizmus–leninizmus alapelveitől vezérelve, a konkrét nemzeti körülményekkel számolva, teljesen önállóan dolgozza ki politikáját, határozza meg a harc irányát, formáit és módszereit, a körülményektől függően választja a szocializmusra való áttérés békés vagy nem békés útját, valamint a szocializmus építésének formáit és módszereit országában. Ugyanakkor a körülmények sokfélesége, amelyek között a kommunista pártok tevékenykednek, a gyakorlati feladatok más-más megközelítése, sőt az egyes kérdésekben mutatkozó nézeteltérések nem gátolhatják a testvérpártok egybehangolt fellépését a nemzetközi küzdőtéren, különösképpen nem az imperialistaellenes harc alapvető problémáit illetően.

Minél erősebb és összeforrottabb egy-egy kommunista párt, annál jobban tölt-

heti be szerepét mind hazájában, mind pedig a nemzetközi kommunista mozgalomban.

A kommunisták számot vetnek azzal, hogy mozgalmuk az óriási történelmi sikerek mellett fejlődése során az utóbbi években nagy nehézségekkel találta magát szemben. Meg vannak azonban győződve arról, hogy legyőzik a nehézségeket. Ez a meggyőződés azon a tényen alapul, hogy a nemzetközi munkásosztály távlati céljai és érdekei közösek, minden kommunista párt arra törekszik, hogy megtalálja a felmerült problémák olyan megoldását, amely megfelel mind a nemzeti, mind az internacionalista érdekeknek, a kommunisták forradalmi küldetésének. A kommunistáknak azon az akaratán alapul, hogy nemzetközi méretű összefogást érjenek el.

A kommunista és munkáspártok néhány nézetkülönbség ellenére hangsúlyozzák: eltökélt szándékuk, hogy egységes frontban harcoljanak az imperializmus ellen.

A keletkezett nézeteltérések közül némelyek a véleménycsere folyamán megszűnnek, vagy eltűnnek, amint az események fejlődése világosságot teremt az események lényegében. Más nézeteltérések tartósak lehetnek. A tanácskozás meggyőződése, hogy a vitás problémákat helyesen meg lehet és meg is kell oldani oly módon, hogy minden formában erősítjük a kommunista pártok együttműködését, bővítjük a pártközi kapcsolatokat, kölcsönösen tanulmányozzuk a tapasztalatokat, elvtársi vitákat és konzultációkat tartunk, s a nemzetközi küzdőtéren egységes akciókat hajtunk végre. Minden párt internacionalista kötelessége, hogy minden lehető módon előmozdítsa a kapcsolatok javulását és a kölcsönös bizalom fejlődését valamennyi párt között, s újabb erőfeszítéseket tegyen a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítése érdekében. A konkrét tevékenység kollektív elemzése előmozdítja ennek az egységnek az erősödését.

A közös imperialistaellenes akció irányvonala megköveteli a marxista–leninista pártok eszmei és politikai szerepének fokozását a világ forradalmi folyamatában. A kommunisták a forradalmi, a felszabadító és a demokratikus mozgalmak élvonalában haladva, a jövőben is kérlelhetetlenül harcolni fognak a burzsoá ideológia ellen, feltárják a dolgozók előtt harcuk igazi értelmét és a győzelem kivívásának feltételeit. Az imperializmus elleni harc sikere és ügyük győzelmének biztosítása végett propagálni fogják a munkásmozgalomban, a széles néptömegek, s az ifjúság körében is a tudományos szocializmus eszméit, következetesen védelmezni fogják elveiket, törekedni fognak a marxizmus–leninizmus diadalra juttatására, a konkrét helyzetnek megfelelően harcolni fognak az elmélet és a politika jobboldali és „baloldali" opportunista eltorzítása ellen, a revizionizmus, a dogmatizmus, valamint a balos szektás kalandorság ellen. Ezek az elhajlások rendszerint lebecsülik azoknak a reális erőknek a jelentőségét, amelyeket be lehet és be is kell vonni a harcba.

A marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus iránti hűség, saját népük érdekeinek, a szocializmus közös ügyének önzetlen és odaadó szolgálata elengedhetetlen feltétele annak, hogy a kommunista és munkáspártok egységakciói hatékonyak legyenek és a helyes irányba hassanak, s biztosíték arra, hogy sikeresen elérik történelmi céljaikat.

A kommunista mozgalom a modern társadalom elválaszthatatlan része és legaktívabb ereje. Ezért a kommunista és munkáspártok törvényen kívül helyezése merénylet a népek demokratikus jogai és létérdekei ellen. A tanácskozás részvevői támogatják a világ kivétel nélkül valamennyi kommunista pártját, amelyek azért harcolnak, hogy legálisan vehessenek részt országuk politikai életében. Felháborodva elítéljük a véres megtorlásokat és a terrort, amelynek ezer és ezer kommunista és más demokrata és forradalmár esett áldozatul Indonéziában, Spanyolországban, Portugáliában, Görögországban, Bolíviában, Brazíliában, Kolumbiában, Mexikóban, Venezuelá-

ban, Panamában, Paraguayban, Guatemalában, Dél-Afrikában, Thaiföldön, Haitiban, Malaysiában, Iránban, a Fülöp-szigeteken és más országokban. Kijelentjük, szolidárisak vagyunk közös harcunk fegyvertársaival, akik a fasiszta és diktatórikus rendszerek, a tőkésországok börtöneiben sínylődnek, és harcolunk kiszabadításukért.

A jelenlegi tanácskozást részvevői úgy tekintik, mint fontos szakaszt a kommunista világmozgalom összefogásának útján. Úgy vélik, egyes kommunista pártok távolmaradása nem akadályozhatja a testvéri kapcsolatokat, az együttműködést kivétel nélkül minden kommunista és munkáspárt között. A tanácskozás részvevői kifejezik eltökéltségüket, hogy közösen cselekszenek az imperializmus ellen, a nemzetközi munkásmozgalom közös céljaiért vívott harcban azokkal a kommunista és munkáspártokkal is, amelyek a jelenlegi tanácskozáson nem képviseltették magukat.

*

Az imperializmus ellen vívott harc hosszú, kemény és nehéz küzdelem. Ki nem kerülhető, éles osztályharcok állnak előttünk. Erősíteni kell a támadást az imperializmus és a belső reakció állásai ellen. A forradalmi és a haladó erők győzelme elkerülhetetlen.

Szocialista országok népei, proletárok, tőkésországok demokratikus erői, felszabadult és elnyomott népek! Egyesüljetek az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a társadalmi haladásért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott közös harcban!

VLAGYIMIR ILJICS LENIN SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁRÓL

A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSÁNAK FELHÍVÁSA

Most, hogy közeledik Lenin születésének 100. évfordulója, a kommunista és munkáspártok tanácskozása forradalmi korszakunk halhatatlan lángelméje felé irányítja gondolatait.

Lenin neve a Nagy Októberi Forradalom győzelmének, a világ társadalmi arculatát gyökeresen megváltoztató hatalmas forradalmi történések jelképévé vált. E forradalmi változások a szocializmus és a kommunizmus felé fordították az emberiséget.

Lenin kiemelkedő gondolkodó volt, aki minden vonalon továbbfejlesztette azt a tudományt, amelyet Marx és Engels alapított: a dialektikus materializmust, a politikai gazdaságtant, a szocialista forradalomnak és a kommunista társadalom építésének elméletét.

Lenin hozta létre a bolsevik pártot, amely az első új típusú proletárpárt volt. Lenin vezette a világ első győzelmes szocialista forradalmát, megteremtette a történelem első proletárállamát, a szovjet szocialista demokráciát.

Lenin törhetetlenül harcolt az imperializmus és a reakció ellen, védelmezte a dolgozók valamennyi osztagának akcióegységét a közös osztályellenség elleni harcban: következetes internacionalista volt, a népek egyenjogúságának, békéjének és barátságának bajnoka, izzó haraggal ítélte el a faji megkülönböztetés és a sovinizmus minden megnyilvánulását; minden elnyomott nép barátja volt; megmutatta, hogyan kell győzelmesen harcolni a gyarmati rendszer ellen, a népek függetlenségéért és szabadságáért, önrendelkezési jogáért.

Lenin, a nemzetközi munkásosztály elismert vezetője, a proletariátusban látta azt a vezető erőt, amely meg tudja valósítani a kapitalizmus megdöntésének és a társadalom szocialista átalakításának világtörténelmi küldetését. Kidolgozta a munkásosztály és a parasztság szövetségéről szóló tanítást. A munkásmozgalom egységét védelmezve, kérlelhetetlen volt az opportunizmus minden formájával szemben.

A leninizmus hatására a munkásosztály, a nép, a szocializmus ügye iránt fenntartás nélkül áldozatkész kommunisták nemzedékei nőttek fel. Lenin élete és tevékenysége, kiváló tulajdonságai, amelyek mint forradalmárt, elvtársat, embert jellemezték, örökké lelkesítő példaként állnak világszerte a forradalmi harcosok milliói előtt.

A leninizmus zászlaja alatt a forradalmi mozgalom az országok többségében új színvonalra emelkedett, megalakultak és megizmosodtak a kommunista pártok, a nemzetközi kommunista mozgalom korunk világot átfogó, legbefolyásosabb politikai erejévé vált.

A világszocializmus, a munkás- és a nemzeti felszabadító mozgalom tapasztalatai igazolták a marxista–leninista tanítás nemzetközi jelentőségét. A szocialista forradalom győzelme az országok egy csoportjában, a szocialista világrendszer létrejötte,

a munkásmozgalomnak a tőkésországokban elért vívmányai, a volt gyarmati és félgyarmati népek megjelenése az önálló társadalmi-politikai tevékenység színterén, az imperialistaellenes harc sohasem látott fellendülése bizonyítja a korunk alapvető szükségleteit kifejező leninizmus történelmi igazságát.

Ma teljes joggal mondjuk Lenin tanításáról ugyanazokat a szavakat, amelyekkel ő a marxizmust jellemezte: ez a tanítás mindenható, mert igaz. A marxista–leninista elmélet, s ennek alkotó szellemű alkalmazása a konkrét viszonyok között lehetővé teszi a tudományos válasz kidolgozását azokra a kérdésekre, amelyek a világot átfogó forradalmi mozgalom minden csapata előtt felmerülnek, bárhol tevékenykedjenek.

A marxizmus–leninizmushoz, e nagy internacionalista tanításhoz való hűség a kommunista mozgalom további sikereinek biztosítéka.

A kommunisták abban látják feladatukat, hogy a harcban bármely ellenféllel szemben szilárdan megvédjék a marxizmus–leninizmus, a proletár nemzetköziség forradalmi elveit, következetesen megvalósítsák ezeket az elveket, állandóan fejlesszék, s az osztályharc, a szocialista építés legújabb tapasztalatai alapján gazdagítsák a marxista–leninista elméletet. A kommunisták mindig hűségesek lesznek a leninizmus alkotó szelleméhez.

A közelgő Lenin-jubileum világra szóló jelentőségű történelmi évforduló. A kommunista és munkáspártok forradalmi tevékenységük aktivizálásával köszöntik az évfordulót, és emlékezetessé teszik azzal, hogy fokozzák politikai és ideológiai munkájukat a tömegek között, bővítik és erősítik soraikat, minden erejüket latba vetik, hogy mozgósítsák a dolgozók forradalmi energiáját az imperializmus ellen, a szocializmus ragyogó eszményeiért vívott harcra.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának részvevői felhívással fordulnak minden kommunistához, mindenkihez, aki a társadalom szocialista átalakításáért harcol, a haladás és a béke minden hívéhez, hogy méltóképpen emlékezzenek meg a nagy Lenin születésének 100. évfordulójáról.

Tanulmányozzátok Lenin műveit! Megtaláljátok bennük az ihlet kimeríthetetlen forrását a reakció és az elnyomás ellen, a szocializmusért és a békéért folytatott harchoz. Lenin műveinek megismerése segítséget nyújt a fiatal nemzedéknek, hogy jobban lássa korunk forradalmi távlatait. Ismertessétek széles körben a leninizmus vívmányait, a szocialista országok, a kommunista pártok, a forradalmi erők sikereit!

Világ dolgozói, népei!

A lenini eszmények diadala érdekében felhívunk benneteket, vegyetek részt tevékenyen a munkásosztály nagy és nemes harcában a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért!

Emeljük magasabbra a leninizmus zászlaját a világ forradalmi megújhodásáért vívott harcban!

Éljen a leninizmus!

Moszkva, 1969. június 17.

FÜGGETLENSÉGET, SZABADSÁGOT ÉS BÉKÉT VIETNAMNAK!

A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSÁNAK FELHÍVÁSA

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása forró, harcos üdvözletét küldi a testvéri vietnami népnek, és teljes szívből jókívánságait fejezi ki az amerikai agresszió elleni harcban aratott történelmi sikereiért.

Külön üdvözletünket küldjük a vietnami nép élcsapatának, a Vietnami Dolgozók Pártjának és Központi Bizottságának, a nagy hazafinak és internacionalistának, Ho Si Minh elvtársnak, a nemzetközi kommunista mozgalom kimagasló személyiségének. A Vietnami Dolgozók Pártja védelmezi az ország érdekeit és a szocializmus előőrse Délkelet-Ázsiában.

Forró üdvözletünket küldjük a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Frontnak, Dél-Vietnam lakossága törvényes képviselőjének, az amerikai agresszióval szembeni ellenállási hősi harc kipróbált szervezőjének és vezetőjének. A DNFF politikai programja képezi az alapját egész Dél-Vietnam lakossága egységének igazságos felszabadító harcában.

A tanácskozás fenntartás nélkül támogatja a DNFF Központi Bizottsága által 1969. május 8-án előterjesztett tíz pontot, „a vietnami probléma általános megoldásának elveit és fő tartalmát mint a vietnami béke helyreállításához való hozzájárulást".

Ez a program a Vietnamra vonatkozó 1954-es genfi megállapodás alapelveiből és a jelenlegi vietnami helyzetből indul ki. Alapja a DNFF ötpontos politikai programja és állásfoglalása, és megfelel a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya négypontos állásfoglalásának. A dél-vietnami probléma javasolt megoldása teljességgel megfelel a vietnami nép nemzeti jogainak és a világbéke érdekeinek. Szavatolja a vietnami nép önrendelkezési jogát és a tartós vietnami békét, s megfelel Indokína más népei érdekeinek is.

A vietnami nép joga a harcra hazája védelmében — ez minden nép szent és sérthetetlen joga az önvédelemre.

A vietnami nép harca a szabadságért és a függetlenségért mélységes tiszteletet és elragadtatást kelt a népekben. A vietnami nép állhatatossága, hősiessége és győzelembe vetett hite példa és ösztönzés az imperializmus ellen, a béke megőrzéséért, a népeknek a kizsákmányolás és leigázás alóli felszabadításáért vívott harcban. Hazáját védelmezve, a vietnami nép egyszersmind teljesíti internacionalista kötelességét és a világbéke megőrzésének magasztos ügyét szolgálja. A vietnami nép mélységesen igazságos harcában tántoríthatatlanul és szolidárisan e nép oldalán álltunk, állunk és fogunk állni.

A vietnami népnek az amerikai agresszió elleni hősies harca egyik legfontosabb alkotórésze a szocializmus és az imperializmus, a haladás és a reakció között folyó világméretű küzdelemnek.

A vietnami fegyveres intervenciót folytatva, az Egyesült Államok imperialista erői megkísérelték, hogy szétzúzzák az egyik szocialista előőrsöt Ázsiában, Indokína népei elől elzárják a békéhez, a szabadsághoz és a haladáshoz vezető utat, csapást mérjenek Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában a forradalmi nemzeti felszabadító mozgalomra, próbára tegyék a szocialista országok és minden imperialistaellenes erő szolidaritásának szilárdságát.

Az amerikai imperializmus erre irányuló tervei kudarcra vannak ítélve.

A szocialista országok, elsősorban a Szovjetunió, és a világ minden más békeszerető népének hatalmas támogatásával a vietnami nép megmutatta az Egyesült Államoknak, az imperializmus leghatalmasabb erejének, hogy hatalma nem korlátlan.

Az amerikai intervenciósoknak a vietnami nép ellen elkövetett barbár bűnei, biológiai, vegyi és más tömegpusztító eszközök alkalmazása — a szó szoros értelmében népirtás — felháborították az emberiség lelkiismeretét. Minden nép előtt leleplezték az imperializmus valódi, embertelen lényegét.

Mindez az agresszor növekvő politikai és morális elszigetelődéséhez vezetett a legszélesebb rétegek között, beleértve néhány tőkésország uralkodó köreit is. Magában az Egyesült Államokban a lakosság egyre szélesebb körei lépnek fel a vietnami szennyes háború ellen, amelynek következményei megrázzák az amerikai társadalmat.

A vietnami nép hősi eposza a népek imperialistaellenes mozgalmának egyik meghatározó tényezője, amely kifejezést nyer az ifjúság és a diákok harci cselekedeteiben is.

Gigászi katonai gépezetének felhasználása ellenére, az agresszor kénytelen volt feltétel nélkül abbahagyni a VDK területének bombázását és négyhatalmi tárgyalásokat kezdeni a DNFF egyenjogú részvétele mellett. Dél-Vietnamban a népi felszabadító fegyveres erők szüntelenül súlyos csapásokat mérnek az amerikai intervenciósokra és bábjaikra. Dél-Vietnam területének túlnyomó részén népi hatalmat hoztak létre. A hitelét vesztett bábrezsim csupán az amerikai imperializmus szuronyaira támaszkodik.

Mindez a hős vietnami nép, a szocialista világrendszer, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, minden békeszerető és haladó erő fontos sikere.

Vietnam sikeres harca tükrözi a nemzetközi erőviszonyokban bekövetkezett változásokat, a szocializmus, a demokrácia és a nemzeti felszabadítás erőinek világméretekben növekvő hatalmát.

A Vietnamot az amerikai agresszióval szemben támogató széles körű mozgalomban világos és konkrét kifejezést nyert a nemzetközi kommunista mozgalom, továbbá minden imperialistaellenes erő törekvése is az összeforrottságra és az akcióegységre az emberiség közös ellensége, az imperializmus ellen vívott harcban.

A vietnami hazafiak harca bizonyítja, hogy az a nép, amely következetesen küzd az imperializmus ellen, a szabadságért és a függetlenségért, és amelynek oldalán ott áll a Szovjetunió, az összes szocialista országok, valamint a világ minden békeszerető ereje — legyőzhetetlen.

Minél erősebb a nemzetközi kommunista mozgalom és az összes antiimperialista erők egysége és összeforrottsága a közös ellenség, az imperializmus elleni harcban, annál nagyobbak sikereik.

Minél határozottabban emelik fel a kommunista és munkáspártok a népek szabadságának zászlaját és minél határozottabban állnak az agresszió imperialista politikája elleni harc élére, annál szélesebb méretekben és annál hatékonyabban fejlődik a néptömegek antiimperialista mozgalma.

Az Egyesült Államok militarista körei, súlyos kudarcaik ellenére, még mindig nem mondtak le Vietnammal kapcsolatos agresszív neokolonialista terveikről, és továbbra is megkísérlik háborúval elérni a vietnami kérdés megoldását. Makacsul szélesítik a háborús konfliktust, amint ezt a laoszi területek fokozódó bombázása és a semleges Kambodzsa elleni állandó provokációk is mutatják.

Az Egyesült Államok kormánya és annak képviselői Párizsban csökönyösen elutasítják, hogy érdemben és reálisan tárgyaljanak a Vietnami Demokratikus Köztársaság

és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front igazságos követeléseiről, kiváltképpen az amerikai és a dél-vietnami agresszió más részvevői csapatainak teljes és feltétel nélküli kivonásáról. Ehelyett demagóg manőverekkel megkísérlik a nemzetközi közvélemény félrevezetését és nyomás alkalmazásával akarnak a tárgyalóasztalnál olyan eredményeket kicsikarni, amelyeket nem tudtak elérni a harcmezőn.

Kitérnek az alapkérdés elől, nevezetesen, hogy teljesen és fenntartás nélkül kivonják az Egyesült Államok és csatlósai haderőit Dél-Vietnamból, és az úgynevezett kölcsönös csapatkivonás mellett kardoskodnak.

Ily módon egyenlőségjelet tesznek az agresszor és az agresszió áldozata közé. Ámde az amerikai imperializmusnak sohasem sikerül elkendőznie azt a tényt, hogy Vietnam ellen agressziót indított, s azt makacsul folytatja. Az amerikaiak vietnami agressziója szüntelenül veszélyezteti az egyetemes békét, leplezetlenül kihívja a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért küzdő népeket. A nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, híven a proletár internacionalizmus elveihez, a testvéri szolidaritás szellemében a jövőben is megadja a vietnami népnek a szükséges segítséget mindaddig, amíg igazságos ügye véglegesen győzedelmeskedik. A kommunista és munkáspártok ezzel jelentősen hozzájárulnak az egyetemes béke, a szabadság és a szocializmus ügyéhez.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása teljes határozottsággal kijelenti, hogy a vietnami problémát csakis a vietnami nép alapvető nemzeti jogainak biztosításával lehet igazságosan megoldani.

Most, amikor fontos szakaszba lépett a vietnami nép harca, amikor a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front kezdeményezésére megteremtődtek a szükséges feltételek egy igazságos politikai rendezésre, követeljük:

— az Egyesült Államok hagyjon fel obstrukciós álláspontjával a párizsi négyhatalmi értekezleten;

— az Egyesült Államok haladéktalanul hagyja abba agressziós cselekményeit Vietnamban, teljesen és feltétel nélkül vonja ki haderőit és csatlósainak haderőit Dél-Vietnamból;

— az Egyesült Államok ismerje el Dél-Vietnam népének azt a jogát, hogy külföldi beavatkozás nélkül, saját maga oldja meg belső problémáit;

— az Egyesült Államok vessen véget mindazoknak a cselekményeknek, amelyek a VDK szuverenitása és biztonsága ellen irányulnak;

— az Egyesült Államok vessen véget laoszi beavatkozásának és agressziójának, szüntesse meg Kambodzsa területi integritásának megsértését, ismerje el ezen ország határait, mondjon le agressziós céljairól Délkelet- és Kelet-Ázsia más országaiban és szigorúan tartsa tiszteletben az 1954. és 1962. évi genfi megállapodásokat.

— Követeljük, hogy Thaiföld, Új-Zéland, Ausztrália és a dél-koreai bábrezsim, valamint az NSZK és Japán hagyja abba az Egyesült Államok vietnami agressziójában való nyílt vagy álcázott részvételét!

A kommunisták sokmilliós seregének nevében felhívással fordulunk minden becsületes emberhez, mindenkihez, akinek drága a béke, az igazság, a népek szabadsága és függetlensége:

Még határozottabban emeljék fel tiltakozó szavukat világszerte az amerikai imperializmus bűnös vietnami háborúja ellen!

Még tevékenyebben vegyenek részt a hős vietnami népet támogató nemzetközi szolidaritási mozgalomban!

Követeljék az Egyesült Államok és csatlósaik haderőinek kivonását Vietnamból!

Követeljék a vietnami kérdés haladéktalan, békés rendezését a vietnami nép elidegeníthetetlen jogának biztosítása alapján!

Támogassák a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front tíz pontját!

Felhívjuk az antiimperialista és a békeszerető erőket, hogy az amerikai agresszió ellen küzdő vietnami nép támogatására haladéktalanul indítsanak újabb, az eddiginél hathatósabb és összehangolt akciókat!

Bojkottálják a katonák, a fegyverek és a hadianyagok szállítását az intervenciósok és csatlósaik számára!

Július 20-át, a genfi megállapodás aláírásának napját nyilvánítsák a Vietnammal való szolidaritás nemzetközi napjának, az amerikai agresszió beszüntetéséért vívott harc napjának!

Tisztelet és dicsőség a hős vietnami népnek, amely önfeláldozó harcot vív a függetlenségért és a szabadságért!

Emeljék magasra a nemzetközi szolidaritás zászlaját!

Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!

A vietnami nép igaz ügye győzni fog!

Moszkva, 1969. június 10.

TÁVIRAT

A DÉL-VIETNAMI KÖZTÁRSASÁG IDEIGLENES FORRADALMI KORMÁNYÁHOZ

A kommunista és munkáspártok Moszkvában tartott tanácskozása forrón üdvözli a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának megalakulását. A tanácskozáson képviselt 75 párt az eseményben a vietnami nép hősi felszabadító harcának új, fontos szakaszát látja. E pártok biztosítják a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányát és az egész vietnami népet, hogy változatlanul támogatják harcát a teljes győzelemig.

Moszkva, 1969. június 12.

FELHÍVÁS A BÉKE VÉDELMÉRE

ELFOGADTA A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSA 1969. JÚNIUS 16-ÁN

Mi, kommunista és munkáspártok képviselői, akik nemzetközi tanácskozásra ültünk össze Moszkvában, felhívással fordulunk a világ népeihez, minden emberhez, meggyőződésére és politikai nézeteire való tekintet nélkül, hogy hajtsanak végre együttes akciókat a béke megvédésére és megszilárdítására.

A harc a legfontosabbért folyik: az emberiség jövőjéért. Századunk első felében két világháború több mint 70 millió emberéletet ragadott el, sok ezer virágzó várost és falut törölt el a föld színéről. A Hirosima fölött megjelent baljóslatú atomfelhő tragikus figyelmeztetés arra, hogy milyen következményekkel járhat a harmadik világháború, ha az imperializmusnak sikerül kirobbantania.

A jelenlegi körülmények között, amikor az atombombák percek alatt elérhetnek bármely világrészt és óriási területeket változtathatnak pusztasággá, egy világháború sok száz millió ember pusztulását vonná maga után, a világ civilizációjának és kultúrájának kincseit döntené romba.

A háborúnak, az agressziós és erőszakos cselekményeknek, a népek szabadsága elleni merényleteknek — mindezeknek az imperializmus politikájában rejlik a forrása.

Az imperializmus, elsősorban az amerikai imperializmus, fokozza a fegyverkezési hajszát, a nemzetközi feszültséget, konfliktusokat és helyi háborúkat szít a Föld különböző részein. A népek szabadságának esküdt ellensége, az amerikai imperializmus, minden eszközzel igyekszik elfojtani a nemzeti felszabadító mozgalmakat, reakciós államcsínyeket szervez, népellenes rendszereket segít uralomra és támogat.

Az amerikai imperialisták hosszú évek óta a legbarbárabb eszközök alkalmazásával agresszív háborút viselnek Vietnamban.

Az arab népek elleni izraeli agresszió következtében a Közel-Keleten továbbra is veszélyes feszültséggóc áll fenn, amely bármely pillanatban lángra lobbanthatja a háború tüzét.

Állandóan veszélyeztetik a békét az imperializmus provokációs fondorlatai Kuba ellen, Korea partjainál, több ázsiai, afrikai, latin-amerikai ország ellen.

Európa szívében egyre erősödik a harcias nyugatnémet imperializmus, felüti fejét a neonácizmus. Az agresszív NATO-tömbre támaszkodva és az amerikai imperializmussal szoros szövetségben együttműködve, a bonni kormánykörök, amelyek nem vonták le a kellő tanulságokat a hitleri Németország szétzúzásából, revanspolitikát folytatnak, a nukleáris fegyver megszerzésére törekednek, valamennyi európai nép biztonságát fenyegetik.

A békét fenyegetik Európában azok a haditámaszpontok, amelyeket különböző NATO-országokban és Spanyolországban bocsátottak az amerikai imperialisták rendelkezésére.

A monopoltőke profitjának növelése érdekében folytatott agressziós és háborús politika fokozza a széles néptömegek kizsákmányolását, szítja a faji megkülönböztetést, melegágyul szolgál a durva erőszak számára, a demokratikus szabadságjogok korlátozásához vezet, s fenyegeti a néptömegek létérdekeit magukban a tőkésországokban. A gazdaság militarizálása óriási anyagi eszközöket emészt fel, csökkenti az életszínvonalat és súlyos teherként nehezedik a dolgozók vállára. Az imperializmus

az oka annak, hogy a tudomány és a technika nagyszerű vívmányait, amelyek az emberiség előtt új horizontokat tárnak fel, a rombolás céljaira használják fel, miközben az emberek százmillióit éhség és nyomor sújtja.

Ennélfogva a békeharc egybeolvad azzal a harccal, amelyet a népek a szabadságért, a haladásért és a demokráciáért, valamint azért folytatnak, hogy megszabaduljanak az idegen elnyomástól, a gyarmati és az újgyarmati rendszertől, a reakciótól és a fasiszta diktatúrától.

A tartós béke ma nem utópia, hanem elérhető cél. Manapság hatalmas társadalmi és politikai erők léteznek, amelyek fellépnek a háború ellen, az enyhülés és a széles körű nemzetközi együttműködés mellett. Az első szocialista ország, a Szovjetunió és más szocialista államok következetes békepolitikája, a tőkésországok dolgozóinak fokozódó harca, az erősödő nemzeti felszabadító mozgalom, a nemzetközi demokratikus társadalom széles köreinek, a békeharcosoknak különböző megmozdulásai megszüntetik az új világháború végzetszerű elkerülhetetlenségét, és megteremtik a reális lehetőségeket a népek béketörekvéseinek megvalósításához.

Az imperializmus ma már nem intézheti kényére-kedvére a világ sorsát. Az amerikai agresszorokat rákényszerítették, hogy beszüntessék a Vietnami Demokratikus Köztársaság bombázását és tárgyalásokba bocsátkozzanak. Megkötötték a szerződést a levegőben, a vízben és a világűrben végzett atomrobbantások beszüntetéséről, aláírták az atomsorompó-szerződést. Ha tehát a népek aktívan és összehangoltan lépnek fel, konkrét eredmények érhetők el.

Jóllehet mindaddig, amíg az imperializmus fennáll, fennmarad a háborús konfliktusok veszélye is, a különböző társadalmi rendszerű államok békés együttélése korunk realitása. A békés együttélés azonban szakadatlan és szívós harcot követel a néptömegek részéről az imperializmus ellen, az imperializmus erőpolitikája ellen.

A békéért vívott harc keretébe tartoznak a szocialista államok békés kezdeményezései, a vietnami hazafiak győzelmes ütközetei a dél-vietnami őserdőkben, a háborúellenes megmozdulások az európai és az amerikai városokban, a japán nép harca az amerikai katonai támaszpontok ellen. A béke ügyét szolgálják a munkásosztálynak a monopóliumok mindenhatósága elleni megmozdulásai, a latin-amerikai népek ellenállása a katonai klikkek diktatúrájával szemben, az ázsiai és afrikai országok gyarmatellenes mozgalmai és az amerikai néger lakosság harca jogaiért. Mindenki, aki részt vesz e harcban, tekintet nélkül arra, hogy munkászubbonyt visel, a földet műveli vagy laboratóriumban dolgozik, előmozdítja a béke megvédésének közös ügyét.

Felhívással fordulunk

a dolgozókhoz: munkásokhoz, parasztokhoz, értelmiségiekhez, a tudomány és a kultúra művelőihez, mindenkihez, aki meg akarja menteni és gyarapítani akarja a munkának és az emberiség alkotó erőfeszítéseinek gyümölcseit;

az anyákhoz és az apákhoz, akik szívükön viselik gyermekeik jövőjét;

a fiatalokhoz és a diákokhoz, akik nagyszerű tervek és álmok megvalósítására törekednek, erejüket és energiájukat hazájuk boldogulásának akarják szentelni;

a parlamenti képviselőkhöz, az államférfiakhoz és a politikusokhoz, akik aggodalmat éreznek népük sorsáért;

a politikai pártokhoz, a szakszervezetekhez, a társadalmi szervezetekhez és mozgalmakhoz;

a vallásfelekezetekhez és vallási közösségekhez, a különböző vallású emberekhez;

a békemozgalom és a háborúellenes kampányok részvevőihez;

minden férfihoz és nőhöz:

követeljék az Egyesült Államok vietnami agressziójának beszüntetését, az amerikai csapatok kivonását, a vietnami nép szuverén jogainak tiszteletben tartását, függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak;

sürgessék a közel-keleti izraeli agresszió következményeinek felszámolását az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozata alapján;

harcoljanak a gyarmati rendszer és az újgyarmatosítás teljes felszámolásáért, minden elnyomott nép függetlenségéért, a portugál gyarmatosítók háborúinak beszüntetéséért, a szégyenletes fajüldözés teljes megszüntetéséért Dél-Afrikában és mindenütt, ahol megnyilvánul, a külföldi monopóliumok zsoldjában álló rendszerek kiküszöböléséért;

fokozzák az erőfeszítéseket abban a harcban, melyet a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élése elveinek teljes megvalósulásáért, a nemzetközi feszültség enyhüléséért, a megoldatlan nemzetközi kérdések tárgyalásos rendezéséért, a népek függetlenségét és szuverenitását fenyegető imperialista merényletek ellen, a népek önrendelkezési jogáért, az országok közötti széles körű, egyenjogú együttműködés kibontakoztatásáért vívnak.

Mindazokhoz fordulunk, akik átélték a legutóbbi világháború borzalmait és emlékeznek rájuk, minden európai békeharcoshoz, köztük a nyugat-németországi békeszerető társadalmi erőkhöz; állják útját a Német Szövetségi Köztársaság területi igények megvalósítására irányuló politikájának, nukleáris fegyverek megszerzésére irányuló törekvésének, kényszerítsék ki az újnácizmus erőinek megfékezését!

A második világháború eredményeként Európában kialakult tényleges helyzet elismerése, a fennálló határok sérthetetlensége, a Német Demokratikus Köztársaság elismerése: ezek az európai tartós béke elengedhetetlen feltételei.

Indítsunk harcot egy hatékony európai kollektív biztonsági rendszer megteremtéséért és a világ katonai csoportosulásokra tagolódásának megszüntetéséért, a népek közötti együttműködés és kölcsönös megértés légkörének megteremtéséért. Ehhez az utat egy összeurópai tanácskozás építhetné ki, amelynek összehívását a Varsói Szerződéshez tartozó államok budapesti felhívása javasolta.

A béke nem támaszkodhat az „elrettentés egyensúlyára". A tartós béke elképzelhetetlen a fegyverkezési hajsza beszüntetése nélkül.

Törekedni kell atomfegyvermentes övezetek létrehozására a Föld különböző részein, mindennemű nukleárisfegyver-kísérlet eltiltására, a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés mielőbbi hatályba lépésére, és minden államnak e szerződésben való részvételére, a nukleáris fegyverek eltiltására és az e fegyverekből felhalmozott készletek megsemmisítésére.

Követelni kell az idegen területeken levő katonai támaszpontok felszámolását, az országok mentesítését a rájuk kényszerített agresszív háborús paktumoktól, a vegyi és baktériumfegyverek minden fajtájának hatékony nemzetközi eltiltását.

Következetesen és állhatatosan törekedni kell az általános és teljes leszerelésre.

Mi, kommunisták, minden megpróbáltatás mellett is maradéktalanul megőriztük hűségünket a béke és a népek közötti barátság lenini eszményéhez. Mint a múltban, ma és a jövőben is tovább harcolunk e magasztos, egyetemes emberi célokért mindazokkal együtt, akik síkraszállnak a militarizmus, az agresszió és a háború politikája ellen. E célból hajlandók vagyunk kifejleszteni a kapcsolatokat és együttműködni a legkülönbözőbb társadalmi és politikai erőkkel.

Minden haladó, békeszerető erő egysége: ez időnk parancsszava. Egységbe forrva biztosítjuk a béke szent ügyének diadalát!

NYILATKOZAT AZ IZRAELI AGRESSZIÓRÓL

Két esztendővel ezelőtt Izrael nyílt agressziót hajtott végre az EAK, Jordánia és Szíria ellen.

Ettől az időtől az imperializmus, mindenekelőtt az amerikai imperializmus, a világreakció és a cionista körök által támogatott izraeli uralkodó körök folytatják az agresszió következményeként elrabolt arab területek megszállását, elutasítják az ENSZ, így a Biztonsági Tanács határozatainak végrehajtását, terjeszkedő és területhódító politikát követnek, megtorló akciókat hajtanak végre az elfoglalt körzetek arab lakossága ellen, szüntelenül újabb katonai provokációkat követnek el.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása határozottan elítéli Izrael folytatódó agresszióját, amely durván megsérti az arab népek nemzeti jogait, ideértve Palesztina arab népének törvényes jogait, durván megsérti az agressziót elítélő ENSZ Alapokmányt.

Az agresszió elleni igazságos harcukban az arab népek élvezik a szocialista országok, és elsősorban a Szovjetunió hatékony támogatását. Ebben a harcban támogatják őket: a kommunista világmozgalom, a nemzeti felszabadító mozgalom erői és a tőkésországok közvéleményének mind szélesebb körei.

A kommunista és munkáspártok tanácskozása úgy véli, hogy az izraeli csapatok megszállt arab területekről való kivonása, az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1967. november 22-i határozata teljes megvalósítása révén lehet helyreállítani a békét és a nyugalmat ebben a térségben.

A tanácskozás felhívja a világ összes haladó erőit: fokozzák az arab népek hatékony támogatását és igazságos harcukkal vállalt szolidaritásukat.

Moszkva, 1969. június 7.

NYILATKOZAT A GÖRÖGORSZÁGI TERROR ELLEN HARCOLÓK TÁMOGATÁSÁRÓL

A 75 kommunista és munkáspárt képviselőit mélységesen felháborítja a terror, a tömeges letartóztatások és kínzások újabb hulláma.

A görögországi diktatórikus rezsim, amelyet a görög szoldateszka az amerikai imperialisták és az agresszív NATO-tömb segítségével kényszerít a görög népre, üldöztetéseknek veti alá az ország demokratikus erőit, elsősorban a kommunistákat — a hazájuk szabadságáért, függetlenségéért, boldogabb jövőjéért folytatott küzdelem legkövetkezetesebb harcosait.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása kifejezi a katonai-politikai diktatúra ellen harcoló görög kommunisták és demokraták iránti testvéri szolidaritását. A tanácskozás felhívással fordul a világ haladó erőihez, követeljék a görög politikai bebörtönzöttek haladéktalan szabadon bocsátását, a megtorló intézkedések beszüntetését.

Moszkva, 1969. június 12.

FELHÍVÁS AZ INDONÉZ KOMMUNISTÁKHOZ

Mi, a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának részvevői, a kommunisták milliói nevében testvéri forradalmi üdvözletünket küldjük indonéz elvtársainknak! Az indonéz reakciós erők, a világreakcióval szövetségben, az antikommunizmust hirdetve meg politikájuk alapjaként, kegyetlenül leszámoltak a kommunista párt vezetőivel, a kommunisták és más hazafiak százezreit pusztították el, terrorizálták és üldözték családtagjaikat. Indonéziában negyedik éve folytatódnak a véres leszámolások. Indonéz hazafiak ezreit vetették börtönbe és koncentrációs táborokba, száműzték az ország legnyomorúságosabb vidékeire. Indonézia jelenlegi vezetői törvényen kívül helyezték a tudományos szocializmus eszméit, igyekeznek kirekeszteni Indonézia politikai életéből mindazokat, akik szívükön viselik a nép demokratikus vívmányainak sorsát. Az indonéz katonai-diktátori rendszer bűntetteit és nemzetellenes politikáját az egész haladó emberiség felháborodva elítéli.

Indonéziában a rendőrterror ellenére él a kommunista mozgalom. Nagyszámú indonéz kommunista az illegalitás rendkívül súlyos körülményei között folytatja a küzdelmet az Indonéz Kommunista Párt újjáalakításáért, a dolgozók érdekeiért, hősiesen védelmezi az ország nemzeti függetlenségét az imperialisták merényleteivel szemben, akik kihasználják az indonéz uralkodó körök népellenes és nemzetellenes politikáját.

A nemzetközi tanácskozás tiszteli a véres terror áldozatául esett indonéz kommunisták emlékét, s internacionalista szolidaritását fejezi ki azokkal, akik folytatják a harcot. A tanácskozás hisz a testvérpárt jövőjében, abban, hogy képes lesz leküzdeni a mostani időszak nehézségeit. Meggyőződésünk, hogy az indonéz kommunisták szilárdan ragaszkodva a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elveihez, szövetségben az ország más haladó és demokratikus erőivel, elvezetik népüket a valóságos nemzeti függetlenség, a haladás és a szocializmus ragyogó eszméinek győzelméig.

Moszkva, 1969. június 14.

NYILATKOZAT A HAITI HAZAFIAK TÁMOGATÁSÁRÓL

A 75 kommunista és munkáspárt Moszkvában összegyűlt képviselői felháborodással és haraggal szereztek tudomást azokról a hírekről, hogy Haitiban újból tömegesen tartóztatnak le és végeznek ki kommunistákat, demokratákat és más hazafiakat. Néhány nappal ezelőtt meggyilkolták a haiti kommunisták több neves vezetőjét, köztük Gerald Brisson, Daniel Sansaricq, Gerard Wadestrandt, Jacques Jeannot elvtársakat. Joseph Roneynak, a Haiti Kommunisták Egyesült Pártja Központi Bizottsága főtitkárának élete veszélyben forog, ugyanis Duvalier hóhérainak kezébe került.

A zsarnoki Duvalier-rezsim, amely csak amerikai monopóliumok támogatásával tudja magát hatalmon tartani, tizenkét év alatt koncentrációs táborrá változtatta az országot. A véres üldözések, a kínzások, a halálos ítéletek, a népellenes törvények,

a többi között a menedéknyújtás jogát biztosító törvény hatálytalanítása arra irányult, hogy elfojtsák a haiti hazafiak ellenállását. A Duvalier-rezsim a fő csapásokat a Haiti Kommunisták Egyesült Pártjának tagjaira — a szabadság, a függetlenség és a jobb jövő bátor harcosaira — méri.

A kommunista és munkáspártok tanácskozása testvéri rokonszenvéről biztosítja Haiti kommunistáit és demokratáit, akik az illegalitás nehéz körülményei között életük szüntelen kockáztatásával, önfeláldozóan harcolnak a zsarnokság ellen. A tanácskozás felhívja a dolgozókat, a világ demokratikus és haladó erőit, hogy erélyesen követeljék a haiti kommunisták és más hazafiak ellen indított terror, gyilkosságok és üldözések beszüntetését.

A zsarnokság ellen, a haza szabadságáért és függetlenségéért, a szocializmusért vívott harcban életüket vesztett hősök emléke örökké élni fog!

Szabadságot Joseph Roneynak!

Szabadságot Haiti valamennyi politikai foglyának!

Moszkva, 1969. június 16.

MEGNYITÓ BESZÉD

TARTOTTA LEONYID ILJICS BREZSNYEV,
A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy az SZKP Központi Bizottsága és valamennyi szovjet kommunista nevében szívből üdvözöljem a testvérpártoknak a nemzetközi tanácskozáson megjelent delegációit. Az önök személyében melegen köszöntjük elvbarátaink és harcostársaink millióit minden országban és minden világrészben: ők a marxizmus–leninizmus zászlaja alatt védelmezik a munkásosztály és valamennyi dolgozó érdekeit, küzdenek az imperializmus ellen, a szocializmusért, a békéért, a demokráciáért és a nemzeti függetlenségért.

Tanácskozásunkon 75 párt képviselői vesznek részt.

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy erre a teremre összpontosul most az egész világ figyelme. Rengeteg barátunk kíséri érdeklődéssel munkánkat. Ez érthető is. Az érdeklődést mindenekelőtt az magyarázza, hogy a kommunista mozgalom — a jelenkor legbefolyásosabb internacionális erejeként — nagy szerepet tölt be. Megmagyarázza ezt az érdeklődést azoknak a problémáknak az időszerűsége is, amelyekkel összefüggésben egységes álláspontot kell kidolgoznunk.

Tanácskozásunkat figyelemmel kísérik majd osztályellenségeink is: a világ imperialistái és csatlósaik. Ezen sem lehet csodálkozni. Ezek az erők félnek a mi egységünktől, s minden tőlük telhetőt megtesznek majd, hogy lekicsinyeljék e tanácskozás jelentőségét, hamis színben tüntessék fel munkáját és eredményeit. Meggyőződéssel állíthatjuk, minél eltökéltebben küzd majd ez a tanácskozás az akcióegységért és az összefogásért, annál nagyobb csapást mér az imperialisták számításaira.

A napirenden szereplő fő kérdés valamennyi népnek a legmélyebben az érdekébe vág. Ezt a kérdést sikeresen és maradéktalanul csak a kommunisták, a munkásosztály és a Föld valamennyi táján élő dolgozók legszélesebb tömegeinek egyesített erőfeszítéseivel lehet megoldani. A tanácskozás összehívásának puszta ténye is arról tanúskodik, hogy a kommunisták megértik, milyen nagy mértékben felelősek a békéért és a társadalmi haladásért. S elszánt elhatározásuk, hogy teljesítik kötelességüket a nemzetközi munkásosztállyal és a népekkel szemben.

A kommunisták mindig az imperializmus ellen, a szocializmus, a demokrácia és a társadalmi haladás győzelméért vívott harc élvonalában küzdöttek. Egységük, erőfeszítéseik egyesítése változatlanul fontos feltétele az antiimperialista forradalmi harc sikerének, fontos előfeltétele a szocializmus újabb győzelmeinek.

Amikor hozzáfogunk az előttünk álló feladatok megvitatásához, jól tudjuk, milyen nagyszabású és fontos munkát kell elvégeznünk. Ehhez most létrejöttek a kedvező feltételek, hiszen tanácskozásunkat hosszú és gondos előkészítő munka előzte meg. Számos testvérpárt képviselői elvtársias és demokratikus légkörben tüzetesen

megvitatták a politikai és szervezeti kérdések széles körét, kidolgozták a dokumentum-tervezeteket. Az előkészítő munka lehetővé tette, hogy az egyes pártok jobban megismerjék a kommunista mozgalom különféle osztagainak problémáit, lehetővé tette az álláspontok egyeztetését az antiimperialista harc legfontosabb időszerű kérdéseiben. Éppen ebben rejlik nagy jelentősége. Ismét bebizonyosodott a gyakorlatban: mennyire gyümölcsöző a kommunista és munkáspártok nemzetközi együttműködése.

Nagyra becsüljük mindazoknak a pártoknak az erőfeszítéseit, amelyek részt vettek az előkészítő munka különböző szakaszaiban. Meggyőződésünk, hogy tanácskozásunk légkörét is az az elvtársias és internacionalista szellem, az az őszinte egységtörekvés határozza majd meg, amely az előkészítő munka folyamán oly nagy erővel domborodott ki.

Pártunk és az egész szovjet nép igen nagyra becsüli az önök bizalmát, amely abban az elhatározásban nyilvánult meg, hogy a kommunisták nemzetközi összejövetelének színhelye fővárosunk, Moszkva legyen. Biztosítani kívánjuk önöket, az SZKP delegációja a párt Központi Bizottságától kapott utasítás értelmében minden tőle telhetőt elkövet annak érdekében, hogy az értekezlet munkája sikeres és eredményes legyen.

Reméljük továbbá: a testvérpártok küldöttségei arra is fel tudják majd használni szovjetunióbeli tartózkodásukat, hogy megismerkedjenek a szovjet nép életével és munkájával, találkozzanak országunk dolgozóival.

Az SZKP Központi Bizottságának meggyőződése szerint a tanácskozás új, fontos szakaszt jelent korunk összes forradalmi, felszabadító és haladó erőinek az imperializmus elleni harcra való mozgósításában, és nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom egységbe forrjon a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján.

JESÚS FARÍA,

A VENEZUELAI KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Nagy örömömre szolgál, hogy tolmácsolhatom önöknek a venezuelai kommunisták és kommunista ifjúságunk forradalmi üdvözletét.

Országunkban a politikai helyzet fejlődésének történelmi folyamata a hatvanas években bővelkedik fontos eseményekben. Venezuela munkásosztálya, népe szívósan és bátran küzd belső ellenségeivel és az amerikai imperializmussal.

Betancourt és Leoni imperialistabarát kormánya elleni harcával népünk ragyogó oldalakkal gazdagította forradalmunk történetét.

Köztudott dolog, hogy a világimperializmus, különösen az Egyesült Államok imperializmusa mélyen behatolt Venezuela gazdasági életébe, kiaknázva világhírű kőolajlelőhelyeinket és gazdag vasérclelőhelyeinket. Az országban rengeteg a külföldi tőkebefektetés, s az amerikai monopóliumok évi 40 százalék hasznot húznak a kőolajiparba befektetett tőkéjükből. Az ország kőolajkincseinek ez a nyilvánvaló kifosztása okozza elsősorban, hogy olyannyira kiéleződött a társadalmi és a politikai harc. További ok, hogy a pártok és a kormánykörök lejáratják önmagukat, tekintélyük egyre hanyatlik, mert alighogy uralomra kerülnek, tüstént megfeledkeznek politikai programjukról és ígéreteikről.

Az, hogy az amerikai és egyéb monopóliumok ilyen könyörtelenül kizsákmányolják és elnyomják az országot, izzó haraggal tölti el a venezuelai hazafiak szívét. A kormány engedelmesen teljesíti a külföldi kizsákmányolók minden óhaját, s ez elősegíti a legkülönbözőbb forradalmi és haladó gondolkodású emberek összefogását. Ezt bizonyítja többek között Rockefeller Caracasba tervezett látogatásának meghiúsítása. Ha a hazafias érzések együttes megmozdulásokat eredményeznek a külföldi túlsúllyal szemben, a nép győzelme sohasem várat sokáig magára.

Rockefeller, Venezuela munkásosztályának és természeti kincseinek legrafináltabb kizsákmányolója, akit Nixon azért küldött hozzánk, hogy újabb szolgai feltételeket kényszerítsen népünkre, nem tudott látogatást tenni sem Limában, sem La Pazban. Nem jutott el Caracasba sem. Mindez annak köszönhető, hogy a latin-amerikai népek összefogtak körútjának meghiúsítására. Rockefeller kudarca egyúttal azt is jelentette, hogy kudarcra van kárhoztatva Nixon elnök latin-amerikai rablópolitikája. Latin-Amerika népei a függetlenségükért és szabadságukért vívott harc hatalmas fellendülésének időszakát élik.

A venezuelai ifjúság (a harminc éven aluliak az ország lakosságának több mint 70 százalékát alkotják) határozottan szembeszáll az imperialistákkal, haladó politikát követel.

A venezuelai kommunisták nehéz körülmények között folytatják nagy jelentő-

ségű harcukat. A diktátorokkal szemben tanúsított elszánt és szívós ellenállás eredményeként sikerült elérnünk, hogy szabadlábra helyezzék sok ezer börtönbe zárt elvtársunkat, engedélyezzék a kommunista párt törvényes működését. E harc során a sikerek mellett hibákat is elkövettünk, de hiszen ez nem is lehet másként, erős ellenségről lévén szó. Közölhetjük azonban a testvérpártok jelenlevő képviselőivel, hogy a Venezuelai Kommunista Párt mint politikai erő jelentős befolyást élvez a munkásosztály és más osztályok, valamint az ország haladó társadalmi rétegei körében. Ellenségeink többször is bejelentették a Venezuelai Kommunista Párt felszámolását, ámde pártunk megdönthetetlennek bizonyult, mert szorosan összefonódott a néppel.

Jelenleg a Venezuelai Kommunista Párt elvesztett pozícióinak visszaszerzését és erőinek országos méretű átcsoportosítását tekinti feladatának. Munkánkban a fő súlyt arra helyezzük, hogy még nagyobb befolyást szerezzünk a munkásosztály körében, marxista–leninista szellemben neveljük elvtársainkat, valóra váltsuk a proletár nemzetköziség elveit, továbbvigyük az osztályharcot. Mindezt csak úgy valósíthatjuk meg, ha következetesen küzdünk az imperializmus ellen, a nemzeti függetlenségért, az ország oligarchiája ellen.

A párton belül folytatott politikánk alapvető mozzanata az erőgyűjtés taktikája, az, hogy szövetségeseket nyerjünk meg akár egy-egy megmozduláshoz is; példája ennek az a sikeres népi mozgalom, amely megakadályozta Rockefeller venezuelai látogatását.

Szeretném felhasználni az alkalmat arra, hogy ismételten szívből jövő köszönetet mondjak a testvérpártoknak a véres megtorlások sötét éveiben tanúsított sokoldalú szolidaritásukért. Nekünk, venezuelai kommunistáknak, valóban módunk volt tapasztalni a proletár szolidaritás jelentőségét.

Elvtársak! A Venezuelai Kommunista Párt szívből gratulál az előkészítő bizottság tagjainak ahhoz az értékes munkához, amelyet a kommunista pártok által rájuk bízott feladatok teljesítése során végeztek. Türelmes munkájuk minden marxista–leninista számára hasznos eredményekkel járt.

A Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága tudatában van annak, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom jelenleg nagy nehézségekkel küzd. A második világháború után, a szovjet fegyveres erőknek a német fasizmus fölött aratott történelmi jelentőségű győzelme nyomán a munkásosztály a legkülönbözőbb anyagi és kulturális színvonalú országokban aratott győzelmet. Ilyenformán kommunista mozgalmunk a növekedés nehézségeivel összefüggő bonyodalmakba ütközött. Ez a növekedés lényegesen megváltoztatta, világviszonylatban a szocializmus oldalára billentette az erőviszonyokat.

Végül, sajnos, egyes osztagaink olyan problémákkal találták szemben magukat, amelyeket mind ez ideig nem tudtak kielégítően megoldani. Ezt bizonyítja, hogy a meghívott testvérpártok közül egyesek nem vesznek részt a kommunisták e fontos tanácskozásán.

Ennek ellenére az a tény, hogy annyi marxista–leninista párt egyezett meg a világ dolgozóit foglalkoztató égető problémák megvitatásában, s ideérkeztünk azzal a szándékkal, hogy megkeressük a megegyezésnek és a közös ellenség ellen vívott együttes harc továbbfejlesztésének a lehetőségeit, rendkívül nagy jelentőségű a kommunisták és a nemzetközi munkásosztály szempontjából. Tanácskozásunk megnyitja az utat egy, a jövőben megtartandó világértekezlethez, amelyen részt fogunk venni mi is, és részt fognak venni azok is, akik ma nincsenek itt. A kommunista világmozgalom halaszthatatlan feladata, hogy felkutassa a közeledés módozatait, az egység útjait.

Az ideológiai kérdések őszinte, elvtársi megvitatása igen hasznos lesz a kommunisták, valamint az egész nemzeti felszabadító mozgalom, a hatalmon levő testvérpártok és azok számára is, akik ma még a kapitalizmus véres elnyomása alatt sínylődnek.

A világot átfogó kommunista mozgalomnak közös platformra van szüksége az imperializmus elleni harchoz. E platform alapja a különböző világrészekben, más és más viszonyok között, ugyanazon fő ellenség ellen küzdő kommunisták akcióegysége.

Az antiimperialista harc során a tömegek akciói jelentik az elengedhetetlen feltételt ahhoz, hogy sikerrel járjon a békés egymás mellett élés politikája.

Ez a politika nem korlátozza a népeknek azt a jogát, hogy az osztályharcban olyan harci módszert alkalmazzanak, amilyent jónak látnak, olyan harci formákhoz folyamodjanak, amelyek minden esetben megfelelnek a proletariátus által elért színvonalnak.

Fáradhatatlanul küzdeni kell azért, hogy a világ minden részén tiszteletben tartsák az emberi jogokat, a polgári jogokat, küzdeni kell a politikai foglyok szabadon bocsátásáért.

Ebből a szempontból igen jelentős, hogy valamennyi kommunista párt és népi békemozgalom hathatós, állandó szolidaritást tanúsítson Spanyolország, Brazília, Portugália, Haiti, Görögország, Paraguay, Indonézia, Guatemala és Panama népeivel, mindazokkal a népekkel, amelyek szörnyű politikai elnyomásban élnek.

Óriási jelentőségű napjainkban az amerikai kormány arcátlan politikája ellen harcba szálló perui népnek nyújtott harcos támogatás. Szükséges továbbá, hogy a világ népei továbbra is testvéri támogatásban részesítsék a szocialista Kubát.

Forró rokonszenvet kelt bennünk az afrikai népek fegyveres harca a portugál gyarmatosítás ellen (Guineában, Angolában és Mozambikban), a szégyenletes dél-afrikai és rhodesiai faji elnyomás ellen, a neokolonializmus minden formája ellen vívott küzdelem, valamint az arab népek ellenállása az imperialista agresszióval szemben.

Hadd emlékeztessünk arra, hogy bár a latin-amerikai országok többsége már fél évszázada kivívta felszabadulását a spanyol uralom alól, az amerikai kontinensen még mindig megtalálhatók a gyarmatosító rendszer fekélyei. Curacao népe, amelyet szoros földrajzi, gazdasági kapcsolatok fűznek Venezuelához, nemrég példát mutatott a gyarmati uralom ellen vívott bátor harcra.

Mindenekelőtt azonban arra kell fordítanunk erőinket, hogy világméretekben segítsük a vietnami nép példátlan hősiességgel folytatott győzelmes harcát a szégyenletes amerikai agresszió ellen. Vietnamban az imperializmus maga ássa a saját sírját. A világ szabadságszerető népei lankadatlan szolidaritást kell hogy tanúsítsanak a hős vietnami néppel.

Országunk kommunistáinak és más haladó erőinek szívből jövő üdvözletét küldjük erről a fórumról az ország északi és déli részén küzdő vietnami harcosoknak. Felelősségünk tudatában ígérjük: minden erőnket latba vetjük, hogy megadjuk nekik a szükséges erkölcsi és anyagi támogatást.

A Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága egyetért azzal a tétellel, hogy a szocialista országok népeinek, a világot átfogó kommunista és nemzeti felszabadító mozgalom valamennyi csapatának fokoznia kell harcos szolidaritását minden olyan néppel, amely függetlenségéért és szabadságáért, az imperializmus ellen harcol.

A Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága fenntartás nélkül síkraszáll az imperializmus ellen világszerte harcoló összes erők legszélesebb akcióegységéért.

Ebben az értelemben a magunk szerény lehetőségeinek megfelelően mi is mindent elkövetünk, hogy létrejöjjön a lehető legnagyobb fokú megértés a kommunista

és munkáspártok között, s hogy teljesítsük minden marxista–leninista közös feladatait.

Egyetértünk azzal, hogy a kommunista pártok közötti kapcsolatoknak a proletár nemzetköziségen kell alapulniuk. Ennek az alapelvnek a szigorú betartása növeli a kommunisták egységét, erejét, biztosítja kölcsönös kapcsolataik és kölcsönös segítségük harmonikusabb kibontakozását.

Egyetértünk azzal, hogy valamely kommunista párt politikai tevékenységének eredményessége egyaránt függ a saját országában elért sikereitől és attól, hogy milyen sikereket érnek el a testvérpártok, valamint hogy milyen mértékben működnek együtt az egyes kommunista osztagok.

Véleményünk szerint az egyes kommunista pártok nemzeti és nemzetközi felelőssége oszthatatlan egészet alkot. A marxisták–leninisták a hazafiságot elválaszthatatlanul összekapcsolják a proletár internacionalizmussal, ugyanakkor elvetik mind a nemzeti korlátozottságot, mind a nemzeti sajátosságok lebecsülését.

A Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága természetesen sajnálja, hogy a kommunista világmozgalom soraiban ideológiai és politikai ellentétek vannak. Mégis, nem vagyunk pesszimisták. Úgy véljük, az igazi kommunisták mindig megtalálják a lehetőséget a közös munkához; ugyanis azzal az igen komoly és reális ténnyel állunk szemben, hogy az imperializmus hasznot húz viszályainkból. Jelenleg ez nyugtalanít bennünket, ugyanúgy, ahogy nyugtalanítja testvéreinket más országokban is. Hisszük, hogy a ma megkezdődött vita lehetővé teszi számunkra az elnyomott országok függetlenségéért, a kapitalizmus igájában sínylődő népek szabadságáért folyó harc módozatait.

Tanácskozásunk előkészítő bizottsága kidolgozott egy tervezetet, amelyet sok párt máris támogatásáról biztosított. Elmondhatjuk, hogy a nézeteltérések közül egyeseket kiküszöböltek, mások továbbra is fennállnak és lehet, hogy mostani tanácskozásunkon nem is sikerül őket véglegesen megoldani. Mindenesetre ezeket pontosan lerögzítették és bizonyos határokig csökkentették, ami megkönnyíti a jövőben esedékes megvitatásukat. Ezenkívül maga az élet szokott ilyenkor segíteni. Sok függ az internacionalizmus elveinek helyes alkalmazásától. Mi ezeket az elveket követjük tevékenységünkben. A világ munkásosztálya őszinte erőfeszítéseket vár tőlünk az egység elérése érdekében. A munkásosztály teljes joggal táplál ilyen reményeket a kommunistákkal szemben; ezt bizonyítja az a forradalmi út, amelyet az antiimperialista harc ránk eső szakaszain megtettünk.

A Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága helyesli azt a nemzetközi politikai vonalat, amely abban a szándékban jut kifejezésre, hogy tartsuk fenn és fejlesszük a barátságot és a szolidaritást valamennyi kommunista és munkáspárttal a marxizmus–leninizmus alapján, az egyenjogúság, a kölcsönös megbecsülés elve alapján, s hogy küzdjünk a nemzetközi kommunista mozgalom valamennyi osztagának egyre szorosabb összefogásáért.

A Venezuelai Kommunista Párt a más országokbeli testvéreihez fűződő barátságot és szolidaritást nem teszi függővé attól, helyeslik-e azok vagy sem a Venezuelai Kommunista Pártnak saját országában folytatott tevékenységét. Ellenkezőleg, készek vagyunk kétoldalú vagy sokoldalú találkozókon figyelmesen meghallgatni hibáink alkotó szellemű bírálatát a testvérpártok részéről. Készek vagyunk arra, hogy ennek a politikai irányvonalnak a szellemében dolgozzunk.

Elvtársak! A Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága köszönetet mond, amiért meghívták a kommunisták e nagyszabású nemzetközi találkozójára. A párt Központi Bizottságának tagjai tanulmányozták a tanácskozás dokumentumát, amely-

nek címe „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége".

A Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága elküldte a tanácskozásra a Politikai Bizottság négy tagjából álló delegációját, miután pontos utasítást adott nekik az említett dokumentum aláírására.

Pártunk Központi Bizottsága, ugyanúgy, mint eddig, kollektívan fogja meghatározni álláspontját azokkal a politikai és ideológiai kérdésekkel kapcsolatban, amelyekről nemzetközi vita folyik, keresni fogja a más testvérpártokkal, az egész világot átfogó haladó mozgalommal, az imperializmus ellen fellépő összes erőkkel való akcióegység módozatait.

Nemzetközi politikánk alapja az a lenini hagyaték, amelynek értelmében őszinte vitákat kell folytatni, meg kell valósítani a nemzetközi szolidaritást, szem előtt kell tartani a marxizmus elveit, s hűnek kell lenni a világproletariátus ügyéhez.

Hazánk kommunista pártjának és kommunista ifjúságának nevében hőn óhajtjuk, hogy teljes siker koronázza azt a munkát, amely ma kezdődött Moszkvában, a nagy Lenin, a szabadságharcosok kiváló tanítója által megteremtett első szocialista állam fővárosában.

Lenin születésének 100. évfordulójával kapcsolatban az ő tanításai szellemében megígérjük, hogy önfeláldozóan fogunk küzdeni a nemzetközi kommunista mozgalom előtt álló jelenlegi feladatok megvalósításáért.

Testvéri üdvözletünket tolmácsoljuk az itt jelenlevő küldöttségeknek és hálánkat fejezzük ki a Szovjetunió Kommunista Pártjának, különösen a párt Központi Bizottságának a meleg baráti fogadtatásért és amiért biztosította munkánk sikerének feltételeit.

Forrón köszöntjük önöket, elvtársak!

AARNE SAARINEN,

A FINN KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Tisztelt elvtársak!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy tolmácsolhatom önöknek, a kommunista és munkáspártok képviselőinek a Finn Kommunista Párt testvéri üdvözletét. Pártunk mindig nagyra értékelte a kommunista pártok együttműködését és szolidaritását. Pártunk mint a nemzetközi kommunista mozgalomnak, korunk e legbefolyásosabb társadalmi és politikai mozgalmának elválaszthatatlan része, tudatában van annak, milyen nagy felelősség hárul rá Finnország munkásosztályáért, és ugyanakkor mint olyan párt, amely a proletár nemzetköziség álláspontjára helyezkedik, ismeri felelősségét a nemzetközi munkásosztály közös érdekeiért vívott harcban is.

Ezen a tanácskozáson ugyanúgy, mint egész tevékenységünkben, olyan eredményeket kívánunk elérni, amelyek kölcsönös szolidaritásunk és elvtársi akcióegységünk erősödését fogják szolgálni.

Már régóta hangsúlyozzuk, hogy össze kell hívni a kommunista és munkáspártok tanácskozását. Különösen azért tartottuk ezt fontosnak, mert véleményünk szerint parancsolóan szükségessé vált a nemzetközi helyzet együttes áttekintése és értékelésének kidolgozása, a békéért, a népek szabadságáért és függetlenségéért, a demokráciáért és a szocializmusért folyó harc közös feladatainak meghatározása. A tanácskozás és annak előkészítése lehetővé tette, hogy közös érdekeinknek megfelelően köz-

vetlenül hasznosítsuk a különböző országokban, más és más viszonyok között küzdő marxista–leninista pártok sokoldalú és gazdag tapasztalatait.

Valamennyiünket nyugtalanít a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megbomlása. A kommunista pártok között sok fontos ideológiai és politikai kérdést illetően ma igen különböző nézetek, ellentmondások és ellentétes vélemények vannak.

A kommunista pártok rendkívül eltérő feltételek között tevékenykednek, harcuk történelmi hagyományai különböznek. Mivel minden egyes országban más a helyzet, eltérő a társadalmi fejlődés foka, nem azonosak ezen országok időszerű feladatai és legközelebbi céljai sem. Ennélfogva természetes, hogy bizonyos eltérések vannak a pártok nézeteiben és munkájában is. Mindemellett figyelembe kell venni az osztályharc, a szocialista forradalom és a szocialista építés közös törvényszerűségeit.

Pártunk véleménye szerint elengedhetetlenül szükséges tisztázni a nézeteltérések és okaik igazi jellegét és tartalmát, egyetértésre törekedni a lényeges, alapvető kérdésekben. E cél elérése megköveteli a problémák mélyreható kidolgozását a tudományos szocializmus, a marxizmus–leninizmus alapján, megköveteli a nyílt, elvtársi vitát és eszmecserét, a különböző országokban és az egész világon végbement változások elemzését és értékelését. Ehhez az szükséges, hogy elfogultság nélkül közelítsük meg a kérdéseket. Ugyanakkor azonban időre és türelemre is szükség van. Nem várhatjuk azt, hogy a jelenleg fennálló problémák gyorsan, egy csapásra, egyetlen nekifutásra megoldódnak.

A Finn Kommunista Párt más testvérpártokhoz hasonlóan úgy látja, hogy a jelenlegi helyzetben több az, ami egyesíti, mint az, ami elválasztja a kommunista pártokat. A lényeget tekintve a pártok közel állnak egymáshoz, közös cél fűzi összse őket: a szocialista forradalom megvalósítása, a szocialista társadalom felépítése. Egyesíti őket az élő marxista–leninista elmélet, a kölcsönös szolidaritásnak és a proletár nemzetköziség megszilárdításának a szükségessége. Közös az ellenségük: a nemzeti és nemzetközi monopoltőke, a reakció és az imperializmus, amelynek fő ereje az amerikai imperializmus.

Meggyőződésünk, hogy ezen az egyesítő alapon el lehet érni a nemzetközi kommunista mozgalom egységét.

Ugyanakkor nem szabad elszigetelődnünk vagy tétlenkednünk. Pártunk egyetért sok testvérpárttal abban, hogy gyakorlatilag kell megtenni minden lehetőt mozgalmunk akcióegységének megszilárdításáért. Az ilyen akcióegység a legjobban a mindenki számára közös, időszerű és halaszthatatlan célok megvalósításáért folyó harcban fejlődik ki.

Napjainkban nincs fontosabb feladat, mint az erők összefogása az imperializmus elleni harcra, az imperializmus veszélyes agresszív politikájának ellensúlyozására. A nemzetközi helyzet, valamennyi nép, az egész emberiség érdekei ezt követelik. Ebben a helyzetben teljes mértékben indokolt, ha azt mondjuk, hogy tanácskozásunk témája — „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége" — kifejezi legidőszerűbb történelmi feladatunkat, amely bennünket érint és egyesít.

A nemzetközi kommunista mozgalom nagyon nagy mértékben felelős az antiimperialista harc sikeréért. A nemzetközi kommunista mozgalom az a szerves láncszem, amely az antiimperialista harc fő erőit — a szocialista világrendszert, a nemzetközi munkásosztályt és a nemzeti felszabadító mozgalmakat — összeköti.

A szocialista világrendszer gazdasági, politikai és katonai erejének gyarapodása egyben az imperializmus állásainak gyöngülését is jelenti. A Szovjetunió és a többi szocialista ország következetes békeszerető külpolitikája nagymértékben fokozta a

szocializmusnak a világ népeire gyakorolt hatását. Teljes joggal mondhatjuk, hogy a szocializmus az emberiség haladásának döntő tényezőjévé vált. Pártunk helyesnek tartja a kommunista pártoknak azt a közös következtetését, amely szerint a béke erői elegendők ahhoz, hogy megfékezzék az imperializmus agresszivitását, megakadályozzák a harmadik világháború kirobbantását, és biztosítsák a népeknek a szabadságot és a függetlenséget.

Mindamellett nagy hiba lenne lebecsülni az imperializmus erőit és politikájának veszélyességét. Az imperializmus igyekszik megtartani állásait ott, ahol még sikerül hatalma alá vetni és kizsákmányolni más népeket. Az imperializmus igyekszik visszaszerezni az elveszített övezeteket, beavatkozik a népek belügyeibe és mindenütt, ahol módja van rá, a reakciós erőket támogatja.

Az Egyesült Államoknak és szövetségeseinek vietnami háborúja az imperializmus agresszív politikájának legszemléltetőbb és legdurvább példája. Ugyanakkor ez a háború az imperializmus lehetőségeinek korlátait is megmutatja. A Szovjetuniónak és a többi szocialista országnak, a világ haladó erőinek támogatásával a hős vietnami nép sikeresen védekezik. Az agresszorok kénytelenek voltak tárgyalásokba bocsátkozni. A Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front nemrég kibocsátott tízpontos programja nézetünk szerint megjelöli az imperialista agresszió megszüntetésének reális útját. Mi teljes mértékben támogatjuk ezt a programot. Az imperialistákat rá kell kényszeríteni a vietnami nép teljes önrendelkezési jogának elismerésére.

A Közel-Keleten kialakult helyzet szintén az imperializmus agresszivitásának a következménye. Az imperializmus támogatja Izrael kormányköreinek terjeszkedő politikáját, jóllehet az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozata előírja az agresszió beszüntetését és az izraeli csapatok kivonását a megszállt területekről. Afrikában, Ázsiában és Latin-Amerikában különböző úton-módon beavatkozik a népek belügyeibe. Az imperialisták fenntartják a feszültséget Európában. Gátat kell emelni agresszív politikájuk útjába!

A Finn Kommunista Párt Központi Bizottságának véleménye szerint a fő dokumentum tervezete, amelyet az előkészítő bizottság márciusi értekezlete után megküldtek a pártok központi bizottságainak, alapjában véve fedi pártunk nézeteit. Az előkészítés során javasoltunk néhány módosítást és kiegészítést. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy észrevételeink jelentős része valamilyen formában helyet is kapott a megvitatásra kerülő tervezetben. Küldöttségünk figyelmesen tanulmányozta a tervezetet és az előkészítő bizottság utolsó ülésén hozzáfűzött módosításokat. Úgy találjuk, hogy a tervezet jobb lett, és egyes részei pontosabbá, világosabbá váltak. Küldöttségünk véleménye szerint a tervezet jelenlegi formája jó alap ahhoz, hogy tanácskozásunk megvitassa.

Érthető, hogy a dokumentum-tervezet, amely több mint 70 párt kollektív munkájának és konzultációinak eredménye, nem felelhet meg minden vonatkozásban minden párt nézeteinek. Mi az egész idő alatt arra törekedtünk, hogy olyan dokumentum kerüljön kidolgozásra, amely visszatükrözi a pártok közös álláspontját a fő kérdéseket illetően, kifejezésre juttatja azt, amiben egyetértünk. A magunk részéről elsősorban olyan módosításokat ajánlottunk, amelyek a legjobban kifejezik pártunknak a nemzetközi helyzet problémáira, valamint a világimperializmus elleni harcban ránk váró feladatokra vonatkozó értékeléseit és következtetéseit.

Hangsúlyozzuk: minden lehetőt meg kell tenni a nagy egység eléréséért. Ez a tanácskozás fontos fordulat lehet mozgalmunk akcióegységének helyreállításában. Ezért — a fő dokumentum tervezetének további kidolgozása mellett — e tanácskozás legfontosabb feladata az, hogy valóban elősegítse erőink összefogását; mégpedig oly-

képpen, hogy az egyes pártok erőfeszítései a lehető legteljesebben összeforrjanak az egységes, hatalmas antiimperialista mozgalomban.

A pártok közötti kölcsönös kapcsolatoknak a dokumentum tervezetében helyesen megfogalmazott elvei alkotják azt az alapot és kiindulópontot, amely lehetővé teszi a nemzetközi kommunista mozgalom sorainak egyesítését a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért folyó harcban.

Az előkészítő bizottság a tanácskozás számára három más dokumentum tervezetét is kidolgozta, éspedig a „Felhívás a béke védelmére", a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" és a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című dokumentumokét. Pártunk ezeket is fontosnak tartja. Küldöttségünk elfogadásra ajánlja őket.

A Finn Kommunista Párt a maga osztályharcát a kommunista és munkáspártok nagy, egységes harcának részeként fogja fel. A kommunista mozgalom nemzetközi sikereit saját sikereinknek, kudarcait saját nehézségeinknek tekintjük. Munkánkkal a kommunisták egységes, nagy küzdelmét kívánjuk előmozdítani.

Az utóbbi években politikai harcunk arra irányult, hogy létrejöjjön a munkásmozgalom és a többi demokratikus erő frontja a nagytőke és a reakció ellen, országunk békés külpolitikájának erősítéséért, a dolgozók életviszonyainak javításáért és a demokratikus jogok kiterjesztéséért. E központi politikai célokat egész tevékenységünk során magunk elé tűztük: a munkásmozgalomban, a demokratikus tömegszervezetekben és a parlamentben, sőt a kormányban is, amelyben pártunk képviselői már több mint három éve részt vesznek.

A finn kormány három munkáspárt és két burzsoá centrumpárt képviselőiből áll. A kormányban helyet foglaló kommunisták és népi demokraták aránya egyötöd, a minisztériumok négyötödének élén pedig szociáldemokraták és a burzsoázia képviselői állnak. Országunk kapitalista gazdaságának depressziója már majdnem három éve tart, és a növekvő munkanélküliség a kormány fő gondja.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a kommunista pártok új és nehéz problémák elé kerülnek, amikor úgy döntenek, hogy kisebbségi alapon részt vesznek egy tőkésország kormányában olyan körülmények között, amikor még nem értek meg az általános politikai előfeltételek a gyökeres, mélyreható és gyors társadalmi átalakításokhoz.

Hogy pártunk részt vesz a kormányban, ez nem egyfajta erős tömegmozgalom közvetlen nyomásának az eredményeként következett be. Különféle bel- és külpolitikai tényezők hatása alatt kibontakozó hosszú politikai folyamat vezetett ide. A helyzet ilyenformán lényegesen különbözött azoktól a korábbi helyzetektől, amikor kommunista pártok részt vettek tőkésországok kormányaiban. Ennélfogva ez a fejlemény kivételes és bizonyos fokig váratlan volt. A döntést hosszan tartó politikai válság előzte meg. A burzsoá pártok egymagukban képteleneknek bizonyultak az ország kormányzására, és a kormányok nem voltak hosszú életűek. A finn munkásmozgalom összeforrott, ereje nagy. Az egységpolitika, amelyet pártunk folytatott, már az ötvenes években válságot idézett elő a szociáldemokrata pártban, amelynek vezetősége jobboldali irányzatú volt és kommunistaellenes álláspontra helyezkedett. Mindez intő jel volt a szociáldemokraták számára, hogy 1961-ben ne vállalják a felelősséget az egyedüli vagy a burzsoá pártokkal együttes kormányzásért. Ugyanakkor pártunk már amúgy is régóta tiltakozott a vele szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés miatt.

Mindamellett a legfigyelemreméltóbb tény az volt, hogy a szociáldemokrata párt vezetősége már fontolgatni kezdte a pártunkkal való együttműködésre vonatkozó álláspontjának felülvizsgálatát, amit korábban élesen elutasított. Kezdte fontolóra ven-

ni, hogy felülvizsgálja a Szovjetunió és az SZKP iránti magatartását, a békemozgalommal kapcsolatos álláspontját, és néhány nemzetközi problémára, így a vietnami háborúra, az európai biztonság kérdésére vonatkozó felfogását. Ez új dolog volt és fordulatot jelentett, jóllehet még mind a mai napig nem öltött határozott és végleges formákat.

A kormány politikája, amely sok vonatkozásban nem elégítette ki a munkásosztályt és nem igazolta várakozásait, bizonyos nehézségeket támasztott valamennyi kormányzó pártban. Ez alól nem volt kivétel a mi pártunk sem, amelynek szerepéhez nagyobb reményeket és várakozásokat fűztek, mint ami az adott politikai helyzetben reálisan elvárható lett volna. A kormánytöbbséget alkotó pártok nem értek meg olyan reformok végrehajtásához, amelyekre pártunk törekszik. Emellett azonban nem tudjuk elképzelni, hogy valamely más kormány — a jelenlegi politikai erőviszonyok mellett, a kapitalizmus uralmának feltételei között — olyan bel- és külpolitikát tudna folytatni, amely jobban szolgálná a nép többségének és a dolgozó tömegeknek az érdekeit. Ezért a kommunisták között, a dolgozó tömegek között mindinkább elterjedt az a vélemény, hogy fenn kell tartani a jelenlegi kormánybázist. Arra kell viszont törekedni, hogy politikájában a kormány jobban szem előtt tartsa a dolgozó nép érdekeit, korlátozza a tőkés monopóliumok hatalmát, csökkentse a munkanélküliséget — oly módon, hogy az állam intézkedéseket foganatosít az iparosítás ütemének, a gazdasági fejlődés ütemének meggyorsítására —, lényegesen bővítse a gazdasági együttműködést a Szovjetunióval, demokratikus átalakításokat hajtson végre a társadalmi élet minden területén.

Igen jelentős eredmény, hogy a nagytőke érdekeit a legpregnánsabban képviselő burzsoá jobboldal elszigetelődött, s nem vesz részt a kormányban. Mindent elkövetünk, hogy ez a helyzet Finnország bel- és külpolitikájában egyaránt továbbra is fennmaradjon.

Ugyanakkor arra törekszünk, hogy kifejlesszük a munkásosztály harci egységét. Az ipari munkások aktivitása fokozódott, a tanulóifjúság és az értelmiség körében erősödtek a baloldali radikális irányzatok. Másfelől azonban megélénkültek a jobboldali erők is, összefogásra törekednek és kormányválságot akarnak előidézni, hogy utána nekik megfelelő kormányt alakítsanak, amely hajlandó jobboldali politikai fordulatot venni. Így tehát országunkban éleződik a politikai helyzet.

Ma már számos területen konkrét eredményei mutatkoznak az akcióegységnek. Az iparban észrevehetően bővül az állami szektor. A népjóléti intézkedések köre jelentősen nőtt. Folyamatban van az oktatási rendszer demokratikus reformja.

Az elmúlt évek nagy jelentőségű és tartós vívmánya az ország békeszerető külpolitikájának további erősítése és aktivizálása. Finnország és a Szovjetunió között a kapcsolatok jók, a kölcsönös bizalomra épülnek: országunk külpolitikájának ez a sarkalatos pontja. E kapcsolatok alapja az 1948-ban megkötött barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés; akkoriban pártunk első ízben vett részt a kormányban. Népünk túlnyomó többsége igen nagy szerepet tulajdonít ennek a szerződésnek, mert meggyőződése, hogy Finnország és a Szovjetunió baráti kapcsolatainak fejlődése népünk létfontosságú érdekeit szolgálja.

Fennállásának ötven éve alatt a Finn Kommunista Párt úttörő szerepet játszott a finn és a szovjet nép közötti, kölcsönös bizalmon alapuló viszony megteremtésében. Ma is minden tőle telhetőt megtesz a két ország együttműködésének fenntartásáért és továbbfejlesztéséért. Pártunk harcol a jobboldali elemek ellen, amelyek a bizalmatlanság magvait szeretnék elhinteni, visszaveri a finn–szovjet kapcsolatok megbontására irányuló akciókat. Különösen nagy jelentőséget tulajdonítunk a két ország közötti gazdasági együttműködés további fejlesztésének, mert ez a kérdés elsőrendű

fontosságú népgazdaságunk fejlődése, a foglalkoztatottsági probléma megoldása szempontjából.

Teljes mértékben csatlakozunk a fő dokumentum tervezetének ahhoz a következtetéséhez, hogy a béke védelme világszerte elválaszthatatlanul összefügg a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért folyó harccal. Szeretnénk kiemelni e harc jelentőségét. Központi feladata az, hogy rákényszerítse az imperialistákat: tartsák tiszteletben minden állam szuverenitását és egyenjogúságát — legyen az kis vagy nagy állam, ne avatkozzanak be más országok belügyeibe és tartsák tiszteletben a népek azon jogát, hogy maguk választhassák meg társadalmi rendszerüket. A békés egymás mellett élés elvét a lakosság széles rétegei elismerik. A különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének elvéért és megvalósításáért folyó harc korunk nagy nemzetközi osztályharcának, az imperializmus agresszív politikája elleni harcnak elválaszthatatlan része.

Országunkban a lakosság különböző rétegei támogatják a harcot a háború ellen, a világ békéjének megszilárdításáért. Ebben a békemozgalomban részt vesznek a különböző politikai pártok, társadalmi szervezetek, a szakszervezetek, a pártok ifjúsági szervezetei és a diákszervezetek. Véleményünk szerint a kapitalista országokban a lakosság széles rétegeinek álláspontja észrevehetően megváltozott. Már nem hat úgy, mint azelőtt, a kommunistaellenesség, s az az állítás, hogy a Szovjetunió részéről támadás fenyeget. A népek békéje és biztonsága érdekében munkálkodó erők összefoghatnak egy közös antiimperialista harcban, a népek szabadságáért és függetlenségéért, a társadalmi haladásért folyó küzdelemben.

Kontinensünk biztonságának kérdése Európa és az egész világ népei számára elsőrendű fontosságú. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy a mi világrészünkről kiindulva kezdett két világháborút a német militarizmus és imperializmus. Más északi országok népeihez hasonlóan Finnország népe is érzi, milyen veszélyt rejt magában kontinensünk biztonsága szempontjából a NATO fennállása és tevékenysége, valamint a NATO európai fő ereje, a nyugatnémet militarizmus. Igen fontos, hogy minden állam elismerje Európa jelenlegi határait, rendezze kapcsolatait a két német államml, hogy feloszlassák a katonai szövetségeket, és kollektív biztonsági rendszert hozzanak létre, amely kontinensünk valamennyi népének érdekeivel összhangban van. A Finn Kommunista Párt is maradéktalanul támogatja azokat a javaslatokat, amelyeket a Varsói Szerződés tagállamai tettek, és amelyeket az európai kommunista pártok Karlovy Varyban megtartott értekezletéről kiadott okmány tartalmaz.

A finn kormány nemrég kezdeményezte egy európai biztonsági értekezlet összehívását és javasolta, hogy ezt az értekezletet Finnországban tartsák. Pártunk úgy látja, hogy a finn kormány kezdeményezése rendkívül figyelemre méltó, hiszen ebben a kormányban a baloldal és a centrum működik együtt. Reméljük, a javaslat széles körű támogatásra talál az európai népeknél, az európai országok kormányainál, s ez a lehető leggyorsabban valóra is válik és kontinensünk békés fejlődésének megszilárdulásához vezet. Ennek érdekében pártunk a Német Demokratikus Köztársaság teljes diplomáciai elismeréséért is erőfeszítéseket tesz.

A finn kommunisták csatlakoztak mozgalmunk korábbi értékeléséhez. Eszerint a Földön a béke hívei elég erősek ahhoz, hogy megakadályozzák az imperialistákat egy újabb pusztító világháború kirobbantásában. Csakhogy megosztottan, egymástól elkülönülve a béke erői nem érhetnek el sikereket. Meg kell teremteni a békéért, az imperializmus ellen küzdő erők egységét, hogy céltudatos tevékenységet fejtsenek ki, meg kell teremteni akcióegységüket.

Ezek az erők különbözők és rendkívül eltérő viszonyok között működnek. Számos társadalmi problémát nem egyformán értelmeznek. Tanácskozásunk harcra szó-

lító felhívásának visszhangra kell találnia mindazoknál az antiimperialista, demokratikus erőknél, amelyek szívükön viselik a szabadság és az emberi haladás ügyét, a békét és a népek biztonságát.

Egy kapitalista országban dolgozó kommunista párt képviselőiként szeretnénk külön hangsúlyozni, milyen nagy jelentőségű a nemzetközi munkásosztály szerepe ebben a nagyszabású osztályharcban. Hiszen a tőkésországokban a munkásosztály sem egységes. Csak most érlelődnek egységének előfeltételei. Mindamellett tanúi lehetünk annak, hogy az utóbbi években a munkásosztály különböző rétegei, a különféle munkáspártok tagjai és hívei egyre inkább megértik, milyen veszélyeket rejt magában az imperializmus agresszív politikája, felismerik, hogy küzdeni kell az imperializmus ellen. Megvan a lehetőség arra, hogy a munkásosztály széles rétegeit, a szakszervezeti mozgalmat, a munkáspártok híveit elszánt harcba vigyük az imperializmus és a monopóliumok ellen, a békéért és a demokráciáért. Ebbe a mozgalomba egyre nagyobb mértékben lehet bekapcsolni a munkásosztályból és az értelmiségből származó alkalmazottak csoportjait. Az ifjúság mindjobban felismeri, milyen igazságtalanságot rejt magában a kapitalizmus és az imperializmus, érdekének tartja az egész emberiséget érintő problémák igazságos megoldását. A lakosság széles rétegei jutnak arra a következtetésre, hogy a kizsákmányoláson alapuló társadalmi rendszer helyébe a szabadságon és az egyenjogúságon nyugvó új rendszernek — a szocialista társadalmi rendszernek — kell lépnie.

Mi, kommunista és munkáspártok, nagy felelősséggel tartozunk az egész emberiség jövőjéért. Ha egyesítjük erőinket, megteremtjük az új előfeltételeket az antiimperialista erők összefogásához és együttes akcióihoz az imperializmus agresszív politikája ellen. Véleményünk szerint a tanácskozás előkészítése meggyőzően bizonyítja, hogy el tudjuk érni legfőbb célunkat. Elő fogja ezt mozdítani a népek szabadságáért és a béke biztosításáért vívott harcunk közös programjának kidolgozása.

Ez a tanácskozás akkor ült össze, amikor a széles néprétegek a különböző országokban Lenin születése 100. évfordulójának megünneplésére készülnek. Mi, finn kommunisták, ugyanúgy, mint egész munkásmozgalmunk, Lenin munkásságát igen közel érezzük szívünkhöz és nagy becsben tartjuk. Lenin élénken érdeklődött a finn nép élete iránt is. Közeli kapcsolatokat tartott fenn országunk forradalmi munkásmozgalmával. A finneket többször érte az a megtiszteltetés, hogy menedéket nyújthattak Leninnek. Tiszteljük Lenint, mint a nemzetközi munkásmozgalom nagy vezetőjét, becsüljük azért a kiemelkedő szerepért, amelyet Finnország önállóságának elismerésében játszott több mint ötven esztendővel ezelőtt. Ezért meggyőződésünk, hogy azokon az ünnepségeken, amelyeken megemlékezünk Leninnek országunkban kifejtett tevékenységéről, a kommunisták mellett más haladó szellemű emberek is nagy számban részt vesznek majd.

Ötven év óta közeli, szoros kapcsolatok állnak fenn pártunk és Lenin pártja között. A Finn Kommunista Párt testvéri üdvözletét küldi a Szovjetunió Kommunista Pártjának. Igen hálásak vagyunk mindazért, amit az SZKP tett, hogy biztosítsa tanácskozásunk kedvező légkörét. Pártunk továbbra is fejleszteni fogja szoros testvéri kapcsolatait az SZKP-val, valamint a többi testvérpárttal, és minden erejével a nemzetközi kommunista mozgalom egységére fog törekedni.

Éljen a nemzetközi kommunista mozgalom és annak egysége!

A LIBANONI KOMMUNISTA PÁRT KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Kedves elvtársak!

Országunk kommunistáinak küldöttsége üdvözli a testvérpártok itt összegyűlt delegációit. Elismeréssel adózunk az elmúlt 15 hónap során kifejtett óriási erőfeszítéseiknek. Küldöttségünk különösen nagyra becsüli az SZKP és az MSZMP erőfeszítéseit, amelyekkel nagymértékben elősegítették tanácskozásunk politikai és szervezeti előkészítését és munkájához megteremtették a legjobb feltételeket.

Elvtársak! Maga az a tény, hogy ez a tanácskozás összeült, nagy eredmény azon az úton, amely a nemzetközi kommunista mozgalom összefogásához vezet. Újabb győzelme ez a proletár internacionalizmusnak, újabb csapás osztályellenségeink sötét terveire. Ők ugyanis nagy reményeket tápláltak a tekintetben, hogy mozgalmunk egysége szétzilálódik, soraink széthullanak. Az előkészítő bizottságnak tanácskozásunk előtt végzett sikeres munkája ismét igazolta mozgalmunk növekvő összefogását. A világot átfogó antiimperialista front győzelme ez.

A tavaly februárban Budapesten tartott konzultatív találkozótól napjainkig eltelt időszak, az utóbbi éveket alapul véve, a nemzetközi kommunista mozgalom életének egyik legaktívabb és legeredményesebb szakasza volt. Az említett időszak alatt a lankadatlan közös munka, a pártok demokratikus szellemű, elvtársi vitája nyomán fontos eredmények születtek. Megtalálták a megoldást sok olyan problémára, amely eleinte leküzdhetetlen akadálynak tűnt. Ez bizonyítja a testvérpártok képviselői között létrejövő találkozók jelentőségét és azt, hogy ilyen találkozókra a jövőben is szükség lesz, annál is inkább, mert a nemzetközi fejlemények és a világimperializmus agresszivitásának növekedése mind parancsolóbban követeli az antiimperialista mozgalom élcsapatának szerepét betöltő kommunista pártok még nagyobb arányú egységét és akcióinak összeegyeztetését.

Közös munkánk gyümölcse az előttünk fekvő dokumentum tervezete, amelynek címe „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége", továbbá több más dokumentum tervezete is.

A fő dokumentum tervezete sokoldalú marxista–leninista elemzéssel feltárja a világ fejlődésének általános tendenciáit, és jellemzi a világban tevékenykedő erőket. Ennek az elemzésnek alapján a tervezet tudományosan megindokolt, objektív és realisztikus meghatározást ad a nemzetközi küzdőtéren kialakult erőviszonyokról és az imperializmusnak még rendelkezésére álló lehetőségekről. Amikor rámutat az imperializmus agresszivitásának növekedésére, a dokumentum-tervezet egyúttal leszögezi, hogy jelenleg a világban olyan társadalmi és anyagi erők is működnek, amelyek konszolidációjuk esetén képesek az imperializmus megfékezésére.

Az imperializmus, mindenekelőtt az amerikai imperializmus agresszivitásának növekedése, ami a legvilágosabban a vietnami nép ellen viselt barbár háborúban mutatkozik meg, arra vezethető vissza, hogy mélyül a kapitalizmus általános válsága, másfelől pedig kibontakozik a világot átfogó forradalmi folyamat, a nehézségek és egyes balsikerek ellenére folytatódik a forradalmi erők offenzívája. Az imperializmus látja, hogy az erőviszonyok nem az ő javára változnak; tudja, hogy korunk alapvető ellentéte az az ellentét, amely az imperializmus rendszere és a szocialista világrendszer, a szocialista erők között áll fenn. Ennélfogva állásainak fenntartására vagy visszaszerzésére törekedve új módszerekhez folyamodik, hogy fokozatosan megváltoztassa az

erőviszonyokat, küzdjön a szocializmus, a felszabadulás és a béke erői ellen. Az imperializmus és agresszív akciói komoly veszélyt rejtenek magukban. Ez szükségessé teszi az összes forradalmi erők állandó éberségét és harci készenlétét. Az imperializmus világszerte új módszereket alkalmaz a forradalmi mozgalom ellen. Offenzívájának éle a szocialista országok ellen irányul, az imperializmus ezeknek az országoknak belső bomlasztására törekszik a reakciós erők segítségével, a burzsoá nacionalizmus eszméinek feltámasztásával és a szocialista országok egységének aláaknázásával. Felhasználja a lokális háborúkat: vagy közvetlenül vesz részt ilyenekben, például Vietnamban, vagy közvetve, miként 1967-ben a Közel-Keleten, amikor izraeli ügynökségének segítségére sietett. Az imperializmus államcsínyeket, gyilkosságokat és helyi háborúkat szervez a felszabadult, fejlődő országokban, arra törekszik, hogy szétaprózza a munkásosztály szervezeteit, aláássa és kettészakítsa a kommunista pártokat. Az imperializmus agresszivitásának növekedését mutatja annak az osztályharcnak a fokozódása, amely egyfelől az imperializmus, másfelől a szocializmus, a felszabadulás és a béke erői között folyik világszerte, gazdasági, politikai és ideológiai síkon egyaránt.

E nemzetközi osztályharc fő ereje a Szovjetunió és a többi szocialista állam. Gazdasági és tudományos vívmányaikkal, védelmi erejük gyarapításával, a dolgozók életnívójának és kulturális színvonalának emelésével, a szocialista demokrácia fejlesztésével ezek az államok oroszlánrészt vállalnak e harc folytatásában. Ez növeli a szocialista példának a világ dolgozóira gyakorolt hatását és fékezi az agresszió erőit. A Szovjetunió és más szocialista államok világpolitikai szerepe, a felszabadító mozgalmaknak és a dolgozók harcához nyújtott anyagi segítsége a fő tényezője az imperializmus ellen világméretekben folyó harc kibontakozásának és bővülésének. E segítség révén hiúsult meg az amerikai imperializmus próbálkozása a vietnami nép leigázására. Ez a bátor nép hősies harcával a legerősebb és legveszedelmesebb imperialista államot Párizsban tárgyalóasztalhoz kényszerítette.

Így tehát óriási nemzetközi jelentőségre tesz szert a harc a szocialista országok egységének a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség elvei alapján történő megszilárdításáért és továbbfejlesztéséért, a szocialista országok vívmányainak megvédéséért. Ez a harc minden kommunista, minden forradalmár internacionalista kötelessége az egész világon.

A fejlett kapitalista országokban a munkásosztály és élcsapata, a kommunista párt játsszák a fő szerepet az imperializmus állásainak meggyöngítésében és aláásásában azokban a központokban, ahol az imperializmus az úr.

A kommunista pártok elvi és következetes politikája, amelynek célja a munkásosztály egyesítése és a dolgozó tömegek felsorakoztatása a munkásosztály mögé, a monopóliumok ellen, mélyreható demokratikus reformokért folyó harcban, kiépíti az utat a szocializmus felé, erősíti a kommunista pártok tekintélyét. A tömegek tudatára ébrednek annak, hogy ezek a pártok a nemzet érdekeit képviselik a társadalmi haladásért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott küzdelemben. A testvérpártoknak ezt a helyes elvi álláspontját kiegészíti a munkásosztály és a dolgozók egységét akadályozó erők és elemek — így például a jobboldali szociáldemokrata vezetők — leleplezése és elszigetelése. Ennek az elvi álláspontnak a helyességét az élet igazolta. A francia elvtársaknak a nemrég lezajlott elnökválasztásokon aratott nagy győzelme, az opportunista elemek, különösen a jobboldali szocialista vezetők szégyenletes kudarca igazolta, hogy mennyire helyes a Francia Kommunista Pártnak a marxizmus–leninizmuson és a proletár internacionalizmuson alapuló politikája.

A fejlett tőkésországok munkásosztályának és kommunista pártjainak harca a monopóliumok ellen, a mélyreható demokratikus reformokért, a szocializmusért

nemcsak nemzeti, hanem nemzetközi feladat is, mert ez a harc a szocialista rendszer és a nemzeti felszabadító mozgalmak közös ellensége ellen folyik. A fejlett tőkésországok munkásosztályának harci állásait erősítik a szocialista rendszerhez tartozó országok és a nemzeti felszabadító antiimperialista mozgalmak sikerei. Így tehát a fejlett tőkésországok munkásosztálya a maga részéről csapást mér a közös ellenségre, gyengíti hadállásait. Ez bizonyítja, hogy a nemzeti és az internacionalista feladatok elválaszthatatlanok egymástól.

A szocialista országok és a fejlett tőkésországok munkásosztálya mellett egyre harcosabban küzd az imperializmus ellen a nemzeti felszabadító mozgalom is. Azoknak az ázsiai és afrikai népeknek a többsége, amelyek kivívták a politikai függetlenséget és felszámolták a közvetlen gyarmati uralmat, harcba indul a gazdasági függetlenség fokozatos megszerzéséért, a gyarmatosító rendszertől örökölt gazdasági, kulturális és társadalmi elmaradottság felszámolásáért. A forradalmi demokratikus erők, köztük a kommunista pártok növekvő aktivitása és hatékony tevékenysége következtében sok olyan ország, amely saját erejéből nem lett volna képes elérni a gazdasági függetlenséget, gyorsan megteremteni és kifejleszteni egy kiegyensúlyozott, harmonikus gazdasági életet, élt azzal a kedvező nemzetközi lehetőséggel, hogy a fejlődő államok a Szovjetunió és a többi szocialista ország gazdasági, politikai és katonai segítségére támaszkodhatnak, s ennek alapján a szociális reformok útjára lépett, megkezdte a külföldi monopóliumokkal együttműködő helyi nagytőke pozícióinak aláásását. Az arab országokban napjainkban újabb példát látunk erre: azokat a vívmányokat, amelyeket a májusi forradalom valósít meg Szudánban.

Ezzel a nemzeti felszabadító mozgalom újabb szociális tartalommal gazdagodott — egyaránt irányul az imperializmus és a kapitalizmus ellen. Ha az imperializmus általában szembehelyezkedik mindennemű felszabadító mozgalommal, elmondhatjuk, hogy különösen acsarkodik az olyan országok ellen, amelyek a nem kapitalista fejlődés útjára léptek. Az arab felszabadító mozgalom fejlődése nemcsak az általában új fejlődési szakaszába lépett nemzeti felszabadító mozgalmat jellemző ékesszóló példa. Ez a mozgalom feltárja azt is, hogy milyen kegyetlen módszereket alkalmaz az imperializmus főként az olyan haladó országok ellen, amelyekben mélyreható gazdasági és társadalmi átalakulások mennek végbe. Az imperializmus által sugalmazott 1967-es izraeli agresszió céljául tűzte ki az új társadalmi tartalommal gazdagodott arab felszabadító mozgalom megfojtását, az egyiptomi és a szíriai haladó rendszer megbuktatását, mert ezekben különösen kidomborodik az említett új tartalom. Az imperialisták, különösen az amerikai imperialisták számára előnyös volt, hogy mint hídfőállást, eszközként használják fel Izraelt hódító akcióikhoz, mert így leplezni tudták közvetlen felelősségüket a barbár agresszióért, s azt úgy tudták beállítani, mint a zsidók és az arabok közötti faji összetűzést. Jól felfogott érdekük volt, hogy rejtve maradjon ennek az agressziónak az igazi jellege, ne váljék nyilvánvalóvá, hogy ez része annak a világot átfogó harcnak, amelyet a világimperializmus és ügynöksége a felszabadulás, a haladás és a szocializmus erői ellen folytat.

Ha az imperializmus és eszköze, Izrael nem tudta elérni célját: szétverni az arab felszabadító mozgalom fő erejét és megbuktatni a haladó arab rendszereket, ez kizárólag annak tulajdonítható, hogy a Szovjetunió és a szocialista államok határozott támogatásban részesítették az arab népeket. Az imperialisták és Izrael azonban veszedelmes helyzetet teremtettek, amely a Közel-Kelet és az egész világ békéjét fenyegeti. Továbbra is fenntartják három arab ország — az EAK, Szíria és Jordánia — Izrael által elfoglalt területeinek megszállását, s Izrael nem teljesíti a csapatai kivonására vonatkozó ENSZ-határozatot. Világos, hogy Izrael nem merészelt volna ilyen álláspontra helyezkedni, ha a világimperializmus és elsősorban az amerikai imperializmus részé-

ről nem kapna politikai, gazdasági és katonai segítséget és támogatást. Izrael nem hajlandó teljesíteni az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1967. november 22-i határozatát, amelynek megvalósítása, véleményünk szerint, a jelen szakaszban alapvető az arab felszabadító mozgalom és a fő erejét alkotó haladó rendszerek fenntartása és további fejlődése szempontjából.

Az Amerikai Egyesült Államok az arabok felszabadító mozgalmának aláaknázására törekedve egy másik terv megvalósítását szorgalmazza, amely jobban megfelel az Egyesült Államok céljainak és Izrael érdekeinek. Ez a terv megtorpedózza a Biztonsági Tanács határozatának alapgondolatát, az izraeli csapatok kivonását minden olyan területről, amelyet a júniusi agresszió eredményeként megszálltak. Ez a terv csak részleges kiürítést ajánl, s benne foglaltatik, hogy Izrael „a határok biztonságának garanciája" ürügyén nagy kiterjedésű egyiptomi és szíriai területeket annektál.

Az amerikai imperializmus tehát, mint látjuk, provokációkra buzdítja Izraelt az arab országok ellen, azzal a céllal, hogy vagy megadásra kényszerítse, vagy ismét háborúba sodorja őket olyan időpontban, amikor még nincsenek teljesen felkészülve a védelemre. Az amerikai imperializmus az arab országokban működő reakciós ügynökségét használja fel abban a törekvésében, hogy a Biztonsági Tanács határozata helyett az említett kapituláns tervet fogadtassa el. Ebben az értelemben tevékenykedtek a libanoni reakciós erők is, ami felszította a nép haragját, felháborodását. A tömegtüntetésekre a reakció tűzzel-vassal válaszolt. Számos gazdasági és társadalmi tényező, amely a libanoni kapitalista gazdasági rendszernek az utóbbi években elmélyült válságából eredt, szintén hozzájárult a népharag kirobbanásához. Így a tüntetőkre ez év április 23-án és 24-én leadott lövések nem félemlítették meg a népmozgalmat, bárhogy szerette volna ezt a reakció, hanem éles politikai válságot idéztek elő. Ennek következtében Libanon mind ez ideig kormány nélkül van. A Libanon által elszenvedett gazdasági, társadalmi és politikai válságok napnál világosabban mutatják, hova vezet az, ha az arab országok a kapitalista úton, a neokolonializmustól való gazdasági és politikai függőség útján keresik a fejlődést.

Küzdünk a libanoni nagyburzsoázia politikája ellen, amely a gazdasági válság terheit a dolgozó tömegekre hárítja, harcolunk a dolgozó tömegek gazdasági, szociális és demokratikus érdekeiért, a közel-keleti probléma rendezésére irányuló amerikai tervek elfogadása ellen, a Biztonsági Tanács határozatának megvalósítását akadályozó erők ellen. Támogatjuk a Biztonsági Tanács határozatát, amely a június 5-i agresszió következményeinek politikai rendezésére vonatkozik, bár az a véleményünk, hogy ezt a problémát nem lehet megoldani addig, amíg a palesztinai arab nép szenvedésben sínylődik és nem dönthet sorsáról szabadon, mindennemű fizikai és erkölcsi kényszer nélkül.

A palesztinai arab nép törvényes harcot folytat felszabadulásáért az izraeli megszállás alól, azért, hogy teljes mértékben visszaszerezze önrendelkezési jogát. Pártunk határozottan támogatja ezt a harcot, amely szakadatlanul fejlődik és különféle formákat ölt, s amely az arab népek, az összes haladó erők támogatását élvezi. Meg kell mondanom, hogy ebben a harcunkban jobboldali és „baloldali" opportunista irányzatok állják utunkat. A jobboldali áramlatok — amelyek az osztályharc beszüntetését sürgetik és tagadják a társadalmi átalakulások szükségességét a haladó arab országokban — már lelepleződtek. Viszont a szélsőbaloldali áramlatok veszélye, különösen a nemzeti kérdést illetően, még mindig komoly. Ezeknek fő iránya az a törekvés, hogy a palesztinai problémát szembeállítsák a felszabadító mozgalom alapvető erejével, vagyis a haladó rendszerekkel. Ezért a fegyveres harcot tekintik a palesztinai kérdés rendezése egyedüli megoldási módjának, még azon az áron is, ha ez a haladó rendszerek bukására vezetne. Ellenzik a Biztonsági Tanács határozatát azzal az ürüggyel,

hogy e határozat nem oldja meg gyökeresen a problémát. Ha objektívan értékeljük ezeknek az áramlatoknak a hatását, elmondhatjuk, hogy törekvéseik csapást mérnek az arab nemzeti felszabadító mozgalomra, akár jó, akár rossz szándék diktálja őket.

A világ általános helyzetének és harcunk feltételeinek elemzéséből kiindulva, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy nagy jelentősége van az egész nemzetközi forradalmi mozgalom akcióegységének, és elsősorban a kommunista mozgalom egységének.

A nemzetközi tanácskozás előkészítése során végzett közös munkánk eredményeként létrejött a kollektívan megszövegezett fő dokumentum, amely megmutatja az utat a kommunista pártok és a többi antiimperialista erő egységes akcióit magában foglaló program felé. Ezért támogatjuk ezt a dokumentumot egészében, mind a négy fejezetét szerves egységében és logikai következetességében. Pártunk Központi Bizottsága megbízott bennünket e dokumentum aláírásával.

Támogatjuk az előkészítő bizottság által előterjesztett többi dokumentumot is.

Erősödjék a nemzetközi kommunista mozgalom egysége a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség alapján!

Éljen a kommunizmus!

JACQUES DORCILIER,

A HAITI KOMMUNISTÁK EGYESÜLT PÁRTJA KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Kedves elvtársak!

A Haiti Kommunisták Egyesült Pártja Központi Bizottságának nevében küldöttségünk szívélyesen üdvözli a tanácskozáson képviselt valamennyi kommunista testvérpártot. Küldöttségünk felhasználja az alkalmat, hogy mindenekelőtt teljes sikert kívánjon munkánkhoz.

Mint önök is tudják, az előkészítő bizottság legutóbbi ülésén, májusban, 70 párt küldöttségei egyöntetűen felhívással fordultak a világ haladó közvéleményéhez, lépjen fel a haiti kommunisták és hazafiak védelmében, akik Duvalier börtöneiben halálos veszélyben forognak. Tudjuk, hogyan válaszolt a világ erre a felhívásra, s ez annak a szolidaritásnak köszönhető, amelyet a kommunista pártok nyilvánítottak Haitiban küzdő harcostársaik iránt. A Szovjetunióban széles körű szolidaritási kampány bontakozott ki, amelynek során a dolgozók megbélyegezték Duvalier terrorista és imperialistabarát diktatúráját, és követelték a bebörtönzött haiti hazafiak haladéktalan szabadon bocsátását. Válaszul az említett felhívásra Latin-Amerika, Európa és Afrika sok országában a kommunisták és a haladó személyiségek különböző formákban felháborodottan bélyegezték meg Duvalier barbár rendszerét.

Serge Nessi, a Nemzetközi Vöröskereszt képviselője Haitiba érkezett, hogy látogatást tegyen a politikai foglyok börtöneiben. A hatóságok azonban módszeresen elutasították, arra hivatkozva, hogy csak az „elérhetetlen Duvalier" adhat engedélyt a politikai foglyok meglátogatására. Ez a tény önmagában is bizonyítja, milyen kegyetlenül bánnak a gyilkosok a hatalmukban levő politikai foglyokkal, és milyen buzgalommal igyekeznek leplezni a nemzetközi közvélemény előtt a szörnyű valóságot.

Elvtársak! Az előkészítő bizottság utolsó ülésén kiadott felhívásra válaszoló gyakorlati lépések ismét bizonyítják a nemzetközi kommunista mozgalom eleven erejét, óriási befolyását a közvélemény legkülönbözőbb rétegeire.

Engedjék meg, hogy köszönetet mondjunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a többi testvérpártnak azért, hogy kifejezésre juttatták szolidaritásukat a haiti dolgozók harcával és e harc élvonalában haladó pártjukkal, biztosították szolidaritásukról az országunkban bebörtönzött politikai foglyokat. Ezek az akciók felbecsülhetetlen szolgálatot tettek a haiti forradalmi mozgalom erősödésének.

Haitiban már hosszú hónapok óta dühöng Duvalier rendszerének terrorja. Az országon a megtorlások új hulláma söpört végig, hogy elfojtsák a tömegek forradalmi megmozdulását, amelyet a Haiti Kommunisták Egyesült Pártja vezetett. Társadalmi helyzetére való tekintet nélkül bebörtönöznek sok családot, ha a legcsekélyebb gyanú merül fel, hogy együttműködnek a kommunistákkal. Duvalier reguláris hadseregének alakulatai és a diktátor közvetlen zsoldosai, a tonton-macoute-ok szétkergették a párt titkos összejöveteleit, a kommunisták rokonait pedig, akiknek nevét a rendőrség jól ismeri, túszként börtönbe vetették. A kommunizmus elleni harc ürügyével a tonton-macoute-ok a falvakban tömeggyilkosságokat követnek el, házakat gyújtanak fel. Azt hiszik, hogy tűzzel-vassal elfojthatják a dolgozók ellenállását a nyomor és a megfélemlítés politikájával szemben, amelyet Duvalier törvénytelen kormánya folytat.

Duvalier diktatórikus kormánya az imperialistáknak és ügynökeiknek hol nyílt, hol titkos támogatásával már 12 éve van uralmon, és lábbal tiporja a polgári szabadságjogokat. Az ország már 12 éve ostromállapotban, háborús időkre emlékeztető törvények szerint él. Egy államcsíny eredményeként Duvalier 1961-ben újból hat évre elnök lett, azóta pedig élethossziglan bitorolja a hatalmat. Azóta a választás eltűnt Haiti politikai életéből. Minden tömegszervezetet betiltottak. Politikai foglyok százai pusztultak el orvosi segítség hiányában, miután előzőleg a kihallgatások során embertelenül megkínozták őket, mások pedig éhen haltak. Duvalier kormányzásának 12 esztendeje alatt a Fort Dimanche börtöneiben 26 000 embert végeztek ki bírói eljárás nélkül. Jelenleg is sok ezer állampolgár, kommunisták, különböző meggyőződésű hazafiak, köztük papok, sínylődnek Duvalier börtöneiben; köztük van Joseph Roney elvtárs, pártunk főtitkára is.

Az embertelen rendszer ellenére Haiti népe szüntelenül harcol az önkény és a kizsákmányolás ellen. A munkások a nyomor elleni harc különböző formáit alkalmazzák. Nyomoruk oka a kegyetlen kapitalista kizsákmányolás és a kormány adópolitikája. A parasztok folytatják nagyszabású harcukat az imperialista monopóliumok és a Duvalier-klikk főkolomposai által végzett tömeges kisajátítások ellen. Elszántan fellépnek Duvalier helytartóinak szüntelen terrorjával szemben.

Ebben a helyzetben az erőszak, a szüntelen önkény és kizsákmányolás közepette csak egyetlen szervezett ellenzéki erő tudott létrejönni és kibontakozni, a Haiti Kommunisták Egyesült Pártja, amely szervezi a nép ellenállását. Pártunk az egyetlen olyan erő az országban, amely a népet az imperialista és a diktátori elnyomás alól való felszabadulás felé vezeti. Éppen ez nyugtalanította az amerikai imperializmust, és juttatta olyan helyzetbe, hogy újból leleplezte magát mint a nép minden törekvésének kérlelhetetlen ellenségét. Az amerikai imperializmus támogatja Duvalier nyílt tömeggyilkosságait, és kész leplezetlenül megsérteni Haiti állam szuverenitását, ha felmerül az a veszély, hogy az embertelen diktatúrát megdöntik.

A Haiti Kommunisták Egyesült Pártja felszólította a tömegeket, tanúsítsanak fegyveres ellenállást Duvalier erőszakos terrorista uralmával szemben. Az ország északi részében már néhány hét óta pártunk vezetésével fegyveresen harcolnak munkások, parasztok, hazafiak, hogy megdöntsék a kizsákmányolás, a nyomor, a gaztettek és a fosztogatás korhadt rendszerét, amely 12 esztendeje dühöng Haiti földjén.

Az ország egész sor városában, köztük Port-au-Prince-ben hazafias fegyveres alakulatok komoly csapást mértek a kormány megtorló apparátusára. E kérlelhetetlen

harc arányai és a visszhangja tanúsítják, hogy Haiti népe elszántan végezni akar a véres diktatúrával, és igazi demokratikus rendszert kíván bevezetni. Ez a harc nem nélkülözi a tragikus epizódokat. Derék elvtársaink pusztulnak el Duvalier gyilkosainak, pribékjeinek golyóitól. E hét elején az elnöki gárda egy egész zászlóalja támadta meg a párt új illegális helyiségét. Kemény küzdelem után Gerard Vadestrandt elvtárs, a párt Központi Bizottságának tagja, Jacques Jannot és Daniel Sansarique elvtárs életét vesztette. Az utóbbi annak a 18 tagú családnak utolsó élő sarja volt, amelynek tagjait Duvalier titkosrendőrei 1965-ben felkoncolták.

Amikor Haiti népének ellenállása döntő pillanathoz érkezett, országunkban amerikai néger katonák jelentek meg, hogy segítsenek a Duvalier szolgálatában álló fegyveres erőknek. Az amerikai „zöldsapkásokat" turistákként hozták az országba. Most a Pentagon utasítására, a helyi rendőri alakulatokkal együtt, hadműveleteket folytatnak az ország északi részében a partizánmozgalom ellen. Ezek a tények leleplezik az egész haladó emberiség és elsősorban Haiti népe előtt gyűlöletes diktatúrát támogató amerikai beavatkozást.

A Haiti Kommunisták Egyesült Pártjának és az ország dolgozó népének meggyőződése, hogy meg tudja törni a reakciós, népellenes Duvalier-kormány és az amerikai agresszorok ellenállását. Bíznak a kommunistáknak és a világ proletariátusának nemzetközi szolidaritásában is, amely az imperializmus ellen küzdő népek forradalmi győzelmének egyetlen biztosítéka.

Elvtársak! A Haiti Kommunisták Egyesült Pártja boldogan állapítja meg, hogy tevékenyen közreműködött olyan rendkívül fontos esemény előkészítésében, mint a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának összehívása. Ez a tanácskozás számos ok miatt fontos.

Az 1960-ban megtartott tanácskozás óta eltelt idő alatt a világ forradalmi mozgalmában számos új probléma merült fel, s ezek új elemzést, új következtetéseket tesznek szükségessé, amelyek egész mozgalmunkat érintik. A sorainkban felmerült nézeteltérések parancsolóan megkövetelik azoknak az alapelveknek a leszögezését, amelyeken a nemzetközi kommunista mozgalom egysége nyugszik, megkövetelik valamennyiünk részvételét azokban az erőfeszítésekben, amelyeknek célja megakadályozni az imperializmussal szembeni erőink szétforgácsolódását.

Ezzel egyidejűleg az imperializmus is megváltoztatta taktikáját. Ezt bizonyítják azok a kísérletek, amelyeknek célja az ellenforradalom leplezett exportja a szocialista országokba, ezt bizonyítja az imperializmus agresszív akcióinak fokozódása a haladás és a nemzetközi felszabadítás erői ellen – ami helyi háborúkban nyilvánul meg –, a diktatúráknak nyújtott aktív támogatás, a nemrég felszabadult országokban mind gyakoribb katonai államcsínyek támogatása. Az imperializmus megpróbálja egymással szembeállítani a népeket, és ily módon a világ számos körzetében nemzetközi feszültséggócokat teremt.

Mióta a Dominikai Köztársaságban elfojtották az alkotmány védelméért küzdő mozgalmat, és mióta az Egyesült Államok Kongresszusa nyíltan elhatározta az intervenciót, Latin-Amerika népeit a jenki militarizmus beavatkozásának állandó veszélye fenyegeti. A kommunisták harci szolidaritása jelenleg a legforradalmibb feladat, amelynek teljesítése alól osztagaink egyike sem vonhatja ki magát, ha nem akar az ellenség kezére játszani. Pártunk véleménye szerint semmiféle kibúvó sem meggyőző, ha mozgalmunk erősítéséről, egységének biztosításáról van szó a békéért folyó harcban, ha a szocializmus vívmányainak megvédéséről van szó, arról, hogy biztosítsuk a hatékony együttműködést, amely az újabb győzelmek kivívásának elengedhetetlen feltétele abban a harcban, amely a népek imperialista társadalmi és nemzeti elnyomása ellen folyik. E tanácskozás összehívása bizonyítja, hogy hű óhajunk a kö-

zöttünk fennálló nézeteltérések leküzdése. Ha figyelembe vesszük, hogy a nemzetközi proletariátusnak harcában égetően szüksége van az újabb összefogásra, akkor ezek a nézeteltérések másodrendűek.

Figyelemre méltó, hogy a tanácskozás előkészítése során a fő kérdés felé fordultunk. Ennek tartalma az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegysége. Így született meg az a történelmi jelentőségű dokumentum, amelynek részletes kidolgozásában pártjaink valamennyien részt vettek. Ez a dokumentum tükrözi a jelenlegi helyzet követelményeit, és a nemzetközi proletariátus harci fegyverét alkotja.

Megelégedéssel állapítjuk meg, hogy ez a marxizmus–leninizmus szellemében kidolgozott dokumentum nem egyszerűen a közös akciók programja. Ez a dokumentum azért figyelemre méltó, mert objektív képet ad a jelenlegi nemzetközi helyzetről, a nemzetközi küzdőtér erőviszonyairól, a forradalmi mozgalom reális lehetőségeiről a jelenlegi szakaszban, és azokra az alapelvekre helyezi a súlyt, amelyek irányadók a kommunista pártok közötti kapcsolatokban, s amelyeken mozgalmunk egysége és legyőzhetetlen ereje alapszik.

Pártunk véleménye szerint ez a dokumentum nagy lépés soraink erősítése, s a kommunista pártokat a nemzetközi forradalmi mozgalom magjává kovácsoló proletár internacionalizmus fejlődésének útján. Ezért javasoljuk, hogy a nemzetközi tanácskozás fogadja el ezt a dokumentumot. Pártunk elfogadja a tanácskozás elé terjesztett felhívást is, amely Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójával kapcsolatos. Pártunk támogatja a béke védelmére irányuló felhívást, valamint a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívást is.

Kedves elvtársak! Ezen a tanácskozáson részt vesz a kommunista és munkáspártok hatalmas többsége. Haiti kommunistái és egész népe, akik kérlelhetetlen harcot vívnak a diktatúra és az imperializmus ellen, megelégedéssel állapítják meg, hogy a szocializmus ügyéért folyó nagy küzdelemben a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség zászlaja alatt erősödik mozgalmunk egysége. A haiti kommunisták a világ összes kommunistáival együtt élénk érdeklődéssel várják e tanácskozás eredményeit. Készek ingadozás nélkül előmozdítani a közös ügy sikerét.

Befejezésül forró köszönetet mondunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának és Központi Bizottságának, hogy megteremtette a kedvező feltételeket e tanácskozás megtartásához.

FUAD NASSZAR,

A JORDÁNIAI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Elnök elvtárs! Kedves elvtársak!

A Jordániai Kommunista Párt Központi Bizottságának küldöttsége testvéri üdvözlettel fordul az SZKP küldöttségéhez és a testvéri kommunista és munkáspártok többi küldöttségéhez, e történelmi tanácskozás részvevőihez.

Küldöttségünk azzal a meggyőződéssel jött el erre a történelmi tanácskozásra, hogy ennek eredményeként nagy mozgalmunk még összeforrottabbá válik, még jobban megszilárdítja egységét. Hiszen az, ami egyesít bennünket, hasonlíthatatlanul fontosabb, mint néhány nézeteltérés.

A marxizmus–leninizmussal felvértezett mozgalmunk, amelynek egyes csapatai

között a kapcsolatok a proletár nemzetköziség elveire épülnek, s amelyet a célok közössége egyesít, képes úrrá lenni a nézeteltéréseken és a nehézségeken, és egységét megszilárdítva folytatni fogja győzelmes előrenyomulását.

A nemzetközi kommunista mozgalomban nem először keletkeznek nézeteltérések és nehézségek; mozgalmunk hosszú története során számos nézeteltérést és nehézséget élt át, de leküzdötte azokat, legyőzte a mozgalomtól idegen különféle elhajlásokat és áramlatokat. Így lesz most, a jelenlegi körülmények között is, annál inkább, mert mozgalmunk ma még tapasztaltabb, még érettebb és hatalmasabb.

Már mostanáig sok nehézséget és nézeteltérést sikerült megoldanunk, hála a magas fokú felelősségérzetnek, a kollektív munkának és a demokráciának, amelyeknek jegyében az előkészítő bizottság ülései lezajlottak. Meggyőződésünk, hogy az akcióegység útján mozgalmunk meg tudja oldani azokat a kérdéseket is, amelyek ez ideig még nincsenek rendezve, vagy amelyek harcunk során esetleg felmerülnek.

Kedves elvtársak! A fő dokumentum tanácskozásunk elé terjesztett tervezete elméletileg és gyakorlatilag óriási értékű a kommunista világmozgalom és valamennyi forradalmi nép számára. Ez a dokumentum meghatározza az imperializmus elleni harc feladatait a jelenlegi szakaszban, lerakja a kommunista és munkáspártok, valamint az imperializmus ellen küzdő népek akcióegységének szilárd és tartós alapjait.

Különösen nagy jelentőségű az előkészítő bizottság komoly elemzése a nemzetközi helyzetről, amelynek eredményeként a tervezet leszögezi, hogy az imperializmus ellentámadásai nem tudják megváltoztatni az erőviszonyokat az imperializmus javára.

Bár a világimperializmus és különösen az amerikai imperializmus jelenleg még képes ellentámadásokra és el is ér bizonyos átmeneti sikereket, sohasem lesz képes arra, hogy visszafordítsa a mai világ fejlődésének menetét, hogy megakadályozza a kapitalizmus bukását és a szocializmus világméretű győzelmét.

Az imperializmus agresszivitásának növekedése nem azt jelenti, hogy az erőviszonyok az imperializmus javára változnak, csupán kidomborítja az imperializmus agresszív jellegét, fokozódó gyöngeségét, belső ellentmondásainak és válságainak éleződését.

Az amerikaiak vietnami intervenciója csődbe jutott, az amerikai, a brit és a nyugatnémet imperializmus által támogatott izraeli agresszió az arab országok ellen meghiúsult, s az imperializmus képtelen arra, hogy egy új világháborút robbantson ki. Mindez arról tanúskodik, hogy helyes a fő dokumentum tervezetében levont következtetés: a nemzetközi küzdőtéren továbbra is fennmarad a béke, a nemzeti felszabadulás, a demokrácia és a szocializmus erőinek túlsúlya.

Mindamellett, miként a fő dokumentum tervezete mondja, ez nem azt jelenti, hogy az imperializmus már nem a béke és a haladás ügyét fenyegető állandó veszély forrása. Ezért szükség van arra, hogy erősítsük a szocialista országok egységét, a nemzetközi kommunista mozgalom egységét, az imperializmus ellen harcoló népek akcióegységét, hogy a lehető legnagyobb mértékben kihasználjuk az új lehetőségeket és széles körű offenzívát bontakoztassunk ki az imperializmus ellen, a reakció és a háború erői ellen.

Az, ami mifelénk történik, meggyőzően bizonyítja, hogy az imperializmus agresszivitása fokozódik, de bizonyítja azt is, hogy az imperializmus nem tudja megvalósítani alapvető céljait.

Az arab népek hősies harcukkal, a Szovjetunió és más szocialista országok támogatásával területük nagy részén eltörölték a gyarmati rendszert, és folytatják a harcot új életük építéséért. Egyes arab országok napjainkban a társadalmi haladás útján járnak. Az imperializmus azonban elkeseredett kísérleteket tesz, hogy útját állja a

nemzeti felszabadító mozgalomnak és az arab népek társadalmi haladásának. Ennek érdekében különböző módszerekhez folyamodik, egészen a nyílt fegyveres agresszióig. A legutóbbi évtizedben az arab népek kétszer váltak nyílt fegyveres agresszió céltáblájává: az elsőt Anglia, Franciaország és Izrael követte el 1956-ban Egyiptom ellen, a másodikat Izrael 1967 júniusában az Egyesült Államok, Anglia, Nyugat-Németország imperialistáinak és a cionista világmozgalomnak az uszítására és ezeknek az erőknek a támogatásával. Az utóbbi agresszió célja az Egyesült Arab Köztársaság és Szíria nemzeti haladó rendszereinek megdöntése volt; ezenkívül csapást akartak mérni az arab nemzeti felszabadító mozgalomra, alá akarták ásni az arab országok baráti kapcsolatait és együttműködését a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal. Az imperialista–izraeli szövetség katonai téren nyilvánvalóan sikert tudott elérni. A Szovjetunió és más szocialista országok azonban az arab népek oldalára álltak, és határozott állásfoglalásuk meggátolta, hogy az agresszorok megvalósítsák alapvető céljaikat.

Az arab népek most folytatják a harcot az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért, megszállt területeik felszabadításáért, a palesztinai arab lakosságnak Izrael által 1948 óta semmibe vett jogaiért. Ebben a vonatkozásban szintén megkapnak minden lehetséges segítséget és támogatást a Szovjetuniótól és a többi szocialista országtól.

A Szovjetunió állandó segítséget nyújt az agresszió áldozatául esett arab országoknak, hogy erősítse kitartásukat és harcképességüket az agresszió következményeinek felszámolásáért folytatott küzdelemben. Ugyanakkor, a népek érdekei fölött őrködő és a világ békéjének megvédésére irányuló marxista–leninista politika elveiből kiindulva, a Biztonsági Tanács 1967 novemberi határozatának értelmében, a közel-keleti válság békés rendezéséért tevékenykedik.

A Szovjetunió erőfeszítései, így részvétele a négy nagyhatalomnak a közel-keleti válság igazságos, békés rendezésére irányuló konzultációin, teljes mértékben összhangban állnak az arab népek érdekeivel, nemzeti és társadalmi felszabadulásukért küzdő mozgalmuk érdekeivel. Összhangban állnak Palesztina arab népének érdekeivel és harcával is, amelyet az ENSZ határozatának megfelelően jogainak visszaállításáért folytat.

A Szovjetuniót, a többi szocialista országot és az arab népeket, valamint e népek felszabadító mozgalmát összefűző baráti és szövetségi kapcsolatok alapvető, döntő tényezőként járulnak hozzá az arab népek harcához. Ahhoz a küzdelemhez, amelyet függetlenségük megőrzéséért és országuk területi épségéért vívnak, az izraeli–imperialista agresszió ellen, további haladó irányú fejlődésükért és új életük építéséért folytatott harcukhoz.

Az izraeli agresszorok a cionista világmozgalom, az amerikai, a brit és a nyugatnémet imperializmus támogatásával folytatják provokációik és katonai akcióik kiterjesztését az arab országok, különösen az Egyesült Arab Köztársaság és Jordánia ellen; továbbra is nyíltan semmibe veszik a Biztonsági Tanács határozatát és kihívóan viselkednek a világ közvéleményével szemben.

Az izraeli hódítók előre kitervelt terjeszkedő és hódító politikát folytatnak. Katonai településeket létesítenek a megszállt arab területeken, a legkülönbözőbb embertelen eszközökhöz folyamodnak, hogy minél több helyi lakost űzzenek el ezekről a területekről.

Az izraeli kormánykörök fokozódó agresszivitása leleplezi terjeszkedő céljaikat és megmutatja, hogy a világimperializmus és a cionista mozgalom ádáz csendőrének piszkos szerepét töltik be az arab népekkel s e népek nemzeti és társadalmi felszabadító mozgalmával szemben. Tevékenységük a világ békéjét is veszélyezteti.

Az imperialista és a cionista propaganda a közel-keleti konfliktust az arabok és a zsidók közötti összeütközésként igyekszik beállítani. Ez ostoba és hazug állítás, hiszen a térségünkben fennálló konfliktus valójában egyfelől az arab népek s nemzeti és társadalmi felszabadító mozgalmuk, másfelől az imperialista tömb összeütközése, amely tömb Izraelt az arab népek ellen, e népek nemzeti és haladó rendszerei ellen irányuló agresszió támaszpontjává teszi.

Az arabok sohasem támadták meg Izraelt, mindig éppen Izrael volt az agresszor. 1948-ban Izrael az ENSZ határozatai ellenére elfoglalta a palesztinai arabok területének nagy részét, több mint egymillió palesztinai arabot tett hazátlanná. 1956-ban Anglia és Franciaország részvételével Izrael agressziót hajtott végre Egyiptom ellen; 1967-ben szennyes háborút robbantott ki három arab ország ellen, és ma is folytatja agresszív és terjeszkedő akcióit.

A megszállt területek lakosainak ellenállása és az arab népek harca az agresszió és az izraeli megszállás ellen törvényes és szent jog, e harcot támogatnia kell minden antiimperialista erőnek, elsősorban a kommunista világmozgalomnak.

A palesztinai arab nép harca szintén jogos és szent harc, mert célja a hódítók és megszállók kiűzése, azoknak a területeknek a visszaszerzése, amelyeket Izrael az ENSZ határozatai ellenére 1948 óta bitorol, a kiűzöttek visszatérése szülőföldjükre, és a palesztinai nép önrendelkezési jogának, hazája területére való jogának érvényesítése.

A Jordániai Kommunista Párt a jordániai néppel és más haladó népekkel, valamennyi arab néppel együtt folytatja a harcot az izraeli agresszió ellen, támogatja a palesztinai arab nép küzdelmét, jogos ellenállását a hódítókkal szemben, harcát bitorolt jogainak visszaszerzéséért.

Küldöttségünk hálás köszönetet mond valamennyi testvéri kommunista és munkáspártnak, amelyek támogatták az arab népek harcát az imperialista—cionista agresszió ellen, és felhívással fordul a tanácskozáson képviselt összes pártokhoz, továbbra is támogassák az arab népeket, legyenek szolidárisak velük az agresszió következményeinek felszámolásáért vívott harcukban.

A Jordániai Kommunista Párt küldöttsége teljes mértékben egyetért a fő dokumentum tervezetével, úgy véli, hogy ez a dokumentum a nemzetközi kommunista mozgalom kezében az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti felszabadulásért, a demokráciáért és a szocializmusért folyó harc hatékony fegyvere. Pártunk úgy vélekedik, hogy a jelen tanácskozás — mint a dokumentum-tervezet is rámutat — valóban fontos szakasz a kommunista világmozgalom összefogásának útján.

Pártunk felhasználja az alkalmat, hogy kifejezze nagyrabecsülését a Szovjetunió dicső Kommunista Pártja és a párt Központi Bizottsága iránt az előkészítő bizottság sikeres munkájának biztosításában betöltött szerepéért, szívós és elszánt harcáért, amellyel védelmezi a kommunista világmozgalom egységét, fellép a marxizmus—leninizmus védelméért a jobboldali és a „baloldali" opportunista torzításokkal szemben, a revizionizmus és a dogmatizmus, a baloldali szektás kalandorkodás ellen.

Köszönöm figyelmüket.

ENRÍQUE GIL GILBERTO,

AZ ECUADORI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁNAK ÉS TITKÁRSÁGÁNAK TAGJA

Kedves elvtársak!

Az Ecuadori Kommunista Párt küldöttsége teljes szívből forrón üdvözli a kommunista és munkáspártok küldöttségeit, amelyek a Föld minden részéből érkeztek erre a tanácskozásra, hogy sokoldalúan megvitassák az imperializmus ellen folyó harc jelenlegi feladatait, valamint a kommunista és munkáspártok, a többi imperialistaellenes erő akcióegységének kérdését. Üdvözöljük a nemzetközi tanácskozást, és összehívásával kapcsolatban kifejezésre juttatjuk az ecuadori kommunisták mély megelégedését. A tanácskozás fontos történelmi szerepet tölt be, nagy reményeket fűznek hozzá a szocializmus, a nemzetközi munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom erői, a demokrácia, a haladás és a béke erői.

Túlnyomó többségben eljöttek ide a munkásosztály politikai pártjainak képviselői, vezetői, akik egyidejűleg hazájukban a tömegszervezeteknek is élén állnak. Ők a forradalmi gondolatok, a forradalmi szervező munka és harc igazi megtestesítői. Mélységesen sajnáljuk, hogy nincs itt a tanácskozáson Pedro Saad elvtárs, pártunk főtitkára, akinek küldöttségünket vezetnie kellett volna. Nem jöhetett el, mert hazánkban a diákság ellen foganatosított kegyetlen intézkedések, a dolgozók tömegmozgalmával szemben alkalmazott fokozódó megtorlások nyomán súlyos politikai helyzet alakult ki. A kormány mindezt az amerikai imperialisták nyomására tette.

Köszönetet mondunk a testvéri Magyar Szocialista Munkáspártnak, amely vállalta a nehéz feladatot, hogy megkezdi a tanácskozás előkészítését, nagy segítséget nyújtott az előkészítő munka megszervezéséhez, s ezzel előmozdította e munka sikeres elvégzését.

Köszönetet mondunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának is, elsősorban a párt Központi Bizottságának azért, hogy megteremtette a szükséges feltételeket a tanácskozás előkészítő munkájának sikeres befejezéséhez. Az SZKP az internacionalizmus szellemével összhangban, amely politikájának legbenső lényege, lehetővé tette, hogy itt összeüljünk és felkutassuk a forradalmi harc leghatékonyabb módozatait, hogy egyszer s mindenkorra végezzünk az imperializmusnak az emberiség ellen elkövetett gaztetteivel, agresszív és imperialista politikájával.

Üdvözöljük a testvéri Kubai Kommunista Párt küldöttségének részvételét ezen a tanácskozáson, hiszen „a kubai forradalom szétszakította az imperialista elnyomás láncát Latin-Amerikában, s az amerikai kontinens első szocialista államának megalakulására vezetett. Ez történelmi fordulat volt, s itt a forradalmi mozgalom új korszakát nyitotta meg."

Elvtársak! A kommunista és munkáspártoknak ez a tanácskozása az emberiség történelmének felelősségteljes, döntő időszakában folyik, amikor egyre nyilvánvalóbbá válik a szocializmus közeledő győzelme és kirajzolódik az emberiség ragyogó jövője, az ember boldogságának kora: a kommunizmus korszaka.

Ugyanakkor fokozódik az imperializmus utolsó, általános válsága, s az imperializmus görcsösen igyekszik visszaszerezni az elveszített történelmi kezdeményezést. Az imperializmus rendszere meggyengült, de agresszivitása növekszik. Az imperializmus hallatlan gaztetteket hajt végre Vietnam ellen, agresszióra buzdítja az arab népek ellen Izrael uralkodó köreit és militaristáit, támogatja a bonni revansisták makacs törekvését a határok revíziójára, szorosan összefogva a zsoldjában álló reakciós rendszerekkel, fokozza neokolonialista terjeszkedését Latin-Amerikában, Argentí-

nában meggyilkolja a munkásosztály bátor fiait, állati kegyetlenséggel pusztítja el a kommunista vezetőket és más hazafiakat, Haitiban vérfürdőt rendez a diákok körében, miként országunkban történt, hogy lehetővé tegye az imperialista ragadozónak, a nemzetközi monopolista kőolajmágnásnak, a monopolista, militarista állam küldöttének, Nelson Rockefellernek cinikus látogatását.

Ilyen körülmények között folytak tanácskozásunk előkészületei és ilyen helyzetben kezdődött a tanácskozás, amely reményt kelt az emberiség összes haladó erőiben és dühre ingerli az imperialistákat, a minden rendű és rangú reakciósokat.

Magunkévá kell tennünk a leninizmus szellemét, gondolatainkban Lenin felé kell fordulnunk, az imperializmus elleni küzdelem e megingathatatlan harcosa felé, aki mindig szilárdan és határozottan védelmezte a proletár internacionalizmus vezető szerepét, a szocializmus következetes bajnoka, a bolsevik párt és az első szocialista állam megalapítója felé, aki elhatolt a marxizmus legbenső lényegéig és képes volt alkotó szellemű továbbfejlesztésére.

Elvtársak! Üdvözöljük az értekezlet előkészítésének módszereit és formáját. A kommunista és munkáspártok nagy számban részt vettek e hosszú előkészítő munkában, amely Budapesten, a februári konzultatív találkozón kezdődött, és idén májusban Moszkvában fejeződött be az előkészítő bizottság munkájával. A kommunista és munkáspártok képviselői részt vettek a bizottságok, munkacsoportok és albizottságok munkájában, amely a teljes demokrácia és elvtársiasság szellemében folyt, egyeztették nézeteiket, s ezzel elősegítették a dokumentumok kidolgozását. A fő dokumentum tervezetét nemcsak a küldöttségek állították össze, hanem közvetlenül részt vettek ebben a munkában pártjaink központi bizottságai is, gondosan tanulmányozták a tervezetet és kifejtették észrevételeiket.

Pártunk tevékenyen részt vett az előkészítésben. Főtitkárunk, Pedro Saad elvtárs, tavaly augusztusban, pártunk VIII. kongresszusán a Központi Bizottság tevékenységéről szólva kijelentette: „Pártunk határozottan síkraszállt a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának összehívásáért. Ennek megfelelően küldöttségünk részt vett a februári konzultatív találkozón. Megerősítjük elhatározásunkat, hogy közreműködünk a tanácskozás előkészítésében és részt veszünk rajta . . ." „Pártunk mindig következetesen küzdött a kommunista világmozgalomnak a marxizmus–leninizmuson és a proletár nemzetköziség elvein alapuló egységéért . . . Úgy véljük, hogy mindaz, ami ezt az egységet csorbítja, a népek ellenségének, az imperalizmusnak a malmára hajtja a vizet és akadályozza a tömegek akcióit, amelyeknek célja a szocializmus és a kommunizmus győzelmének kivívása az egész világon." Az Ecuadori Kommunista Párt VIII. kongresszusa politikai határozatában következetesen folytatta ezt az irányvonalat, kötelező erővel kimondta, hogy „erőinkhez és lehetőségeinkhez mérten mozdítsuk elő a nemzetközi kommunista mozgalom egységét, továbbra is tartsunk ki internacionalista álláspontunkon, vegyünk részt a kommunista és munkáspártok Moszkvában sorra kerülő nemzetközi tanácskozásán".

És most itt vagyunk. Erőink szerények, de elhatározásunk szilárd. Meggyőződésünk, hogy a proletár nemzetköziség elveinek gyakorlati alkalmazása fokozza elszántságunkat, megalapozza szilárd magatartásunkat.

A Központi Bizottság következetesen megvalósította és többször is megerősítette pártunk VIII. kongresszusának fenti határozatát. A Központi Bizottság ez év májusi plénuma az alábbiakkal bízott meg bennünket, a pártküldöttség tagjait: maradéktalanul fogadjuk el a Központi Bizottság elé terjesztett dokumentumot, tartsuk meg tartalmát, formáját és szerkezetét, mert ezek elválaszthatatlan egészet alkotnak, hagyjuk jóvá azokat a módosításokat, amelyek javítanak a dokumentumon, de nem vál-

toztatják meg lényegét. Teljesítjük e megbízást, és mély megelégedéssel aláírjuk majd a fő dokumentumot.

E határozat meghozatalánál Központi Bizottságunk abból indult ki, hogy a dokumentum helyesen értékeli a mai nemzetközi helyzetet és az erőviszonyokat. Véleményünk szerint a kommunista és munkáspártok és a többi antiimperialista erő közös feladatainak meghatározásánál a kiindulópont feltétlenül a mai helyzet helyes, marxista–leninista értékelése. Rá kell mutatnunk a reakciós erőkre, amelyek arra törekednek, hogy fenntartsák az elmaradottságot előidéző, a népek nyomorát és nélkülözéseit állandósító és súlyosbító körülményeket, azokra, akik minden eszközzel ezt akarják elérni, s nem riadnak vissza a legkegyetlenebb módszerektől sem. Arra is rá kell mutatnunk, milyen erők küzdenek az emberiség társadalmi haladásáért, kik képesek és hajlandók szétzúzni a reakció erőit és utat nyitni a békéhez, a nemzeti függetlenséghez, a szocializmushoz és a kommunizmushoz, az emberiség boldogságához.

Pártunk rettenthetetlenül harcol az imperializmus és cinkosai ellen, a belső reakció erői ellen a világnak abban a részében, amelyet az amerikai imperializmus saját hitbizományának tekint. Ezért pártunk számára nagyon fontos, hogy pontosan tudja, milyen erősek azok a tényezők, amelyekre fő ellenségeink támaszkodnak, másfelől, hogy tisztázza, kik segítenek bennünket harcunkban, kikre támaszkodhatunk harci feladataink megoldásánál, s kikkel működünk együtt a közös ellenség megsemmisítéséért vívott harcban.

Központi Bizottságunk megismerkedett a fő dokumentum tervezetével, és később ez a tervezet az előkészítő bizottság májusi utolsó ülésén tovább gazdagodott. A tervezet 1. és 2. fejezete pontosan, világosan és tudományosan válaszol a fenti kérdésre, a marxizmus–leninizmus alapján értékeli a világon fennálló helyzetet és az erőviszonyokat.

A dokumentum egyúttal helyesen értékeli az imperializmus általános válságának jelenlegi szakaszát is, pontosan megmutatja az imperializmus történelmi helyét, amelyre jellemző az imperializmus agresszivitásának fokozódása, durva, könyörtelen tevékenysége az elvesztett kezdeményezés visszaszerzéséért, rámutat, hogy az imperializmus a szocializmus fő ellensége és a népek elnyomója. Ebben a szerepben lép fel, amikor állandóan provokációkat követ el a szocialista országok határain, igazságtalan agresszív háborút visel Vietnam ellen, Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népei ellen, amikor az erő pozíciójából folytatja politikáját, amely a háború szakadékának szélén való egyensúlyozás politikája.

Már ismertettük pártunk VIII. kongresszusának véleményét, amely szerint a történelmi helyzet szükségessé teszi a nemzetközi kommunista mozgalom egységét, a többi imperialistaellenes erővel való akcióegységet, s ez az egység alapvető jelentőségű a forradalmi, demokratikus, a haladásért vívott harc további kibontakozása szempontjából.

Az egység felbecsülhetetlen értékű gyümölcsöket hoz, eredményei nagy és kis dolgokban egyaránt megmutatkoznak. Ezt bizonyítja például a hős vietnami nép harca. A vietnami nép a szocialista országok, a testvérpártok és a többi antiimperialista erő segítségével szívósan feltartóztatja a világ leghatalmasabb, legkegyetlenebb és legharciasabb imperialista hatalma által elkövetett agresszió egész súlyát, pedig ehhez az agresszióhoz még más imperialista országok támogatását is felhasználják.

Az ecuadori kommunistáknak megvannak a tapasztalataik a katonai junta diktatúrája elleni harcban. A juntát a diktatúrát készségesen támogató reakció arcátlan összeesküvése kényszerítette rá az országra. A szovjet kommunisták, a szovjet dolgozók és az egész szovjet nép, valamint a többi testvérpárt — mind a szocialista, mind

a kapitalista országokból —, továbbá az antiimperialista és diktatúraellenes erők irántunk tanúsított szolidaritása óriási segítséget jelentett számunkra. Ez a szolidaritás nemcsak abban segített bennünket, hogy kiszabadítsuk a börtönből és megmentsük a kínzásoktól nagyrabecsült vezetőinket és a diktatúra más áldozatait, hanem abban is megnyilvánult, hogy testvéri vendégszeretetben részesítették az elüldözötteket. A nemzetközi szolidaritás lelkesítette Központi Bizottságunknak azt a néhány vezetőjét, akiknek sikerült elkerülniük a reakció dühödt csapásait, valamint azokat, akik illegalitásban tevékenykedtek, és segített összegyűjteni a szükséges erőket nemcsak a diktatúrával szembeni ellenálláshoz, hanem — s ez a legfontosabb — a diktatúra megdöntéséért vívott harchoz is.

A nemzetközi egység segítségünkre volt abban, hogy sikeresen megtartsuk pártunk VIII. kongresszusát, amely nagyban előmozdította az erők haladó alapon történő összefogását és a forradalmi folyamat kibontakozását országunk néptömegei között. A kongresszuson jelen volt a Szovjetunió Kommunista Pártjának küldöttsége, amire még nem volt példa pártunk történetében, s ez a tény, valamint más testvérpártok küldöttségeinek részvétele örömet és lelkesedést keltett országunk kommunistái, más haladó erői és a széles néptömegek körében. E küldöttségek látogatást tettek az ország különböző részeiben, és a nép mindenütt szeretettel fogadta őket. Népünk kifejezésre juttatta előttük forradalmi hitét.

Testvéries elnézést kérünk azért, hogy olyan dolgokról beszélünk, amelyeknek első pillantásra talán nincs közük ahhoz a nagy történelmi feladathoz, amelynek teljesítésén most kitartóan dolgozunk.

A szolidaritásnak a proletár nemzetköziség szellemét tükröző ilyen megnyilvánulásai azonban nagyon fontosak egy olyan párt és nép számára, amely napról napra arra kényszerül, hogy szembeszálljon az amerikai imperializmussal. Az összes kommunisták egysége és szolidaritása, együttes fellépésük szövetségben az antiimperialista erőkkel, amelyek világszerte a militarista állam monopóliumainak uralma ellen küzdenek, még inkább felébreszti a tömegek öntudatát, gyakorlati akciókra és harcra ösztönzi őket. Milyen új erővel lángol majd fel a népek harca, mihelyt elfogadjuk az előkészített dokumentumot, beleértve a harc platformját tartalmazó harmadik szakaszt. Milyen hitet és harci elszántságot öntenek majd pártjainkba és népeinkbe a gyakorlati lépések, amelyek — a fő dokumentum 4. fejezetének szellemében — szervezettségünk továbbfejlesztésére és összefogásunk további erősítésére irányulnak!

Elvtársak! Az ecuadori néptömegek helyzetét az általános pénzügyi és gazdasági válság éleződése, az elsőrendű szükségleti cikkek rohamos drágulása, az amerikai imperializmus közvetlen, egyre hevesebb támadása határozza meg. Az amerikai imperializmus fokozza rabló neokolonialista tevékenységét. A helyzet jellemző vonása az a fenyegető veszély, hogy lázadó erők az imperializmussal összeesküvést szőve visszaállítják a reakciós diktatúrát. Ennek ellenére a néptömegek elszántan harcolnak: növekszik a munkások sztrájkjainak száma, egyre gyakrabban fordul elő, hogy a parasztok elfoglalják a földeket, egész körzetek lépnek sztrájkba. Egyre erőteljesebben nyilvánulnak meg a diákok, a nők, az ifjúság és a haladó értelmiség követelései. Ezek az erők világszerte az emberek ama sokmilliós seregéhez tartoznak, amely tanácskozásunk sikerébe veti reményeit.

Mindezek a meggondolások, amelyek tapasztalatainkból fakadnak és megfelelnek korunk történelmi követelményeinek, arra késztetnek bennünket, hogy a fő dokumentum tudományos, marxista–leninista tételei alapján fő feladatunknak tekintsük a nemzetközi kommunista mozgalom egységének biztosítását, a többi imperialistaellenes erővel megvalósítandó akciók egységét. Innen ered szilárd elhatározásunk, hogy aláírjuk ezt a dokumentumot. Marx és Lenin hagyományainak szellemében ab-

ban reménykedünk, hogy ezt az összes itt képviselt kommunista és munkáspártokkal együtt tesszük meg, s ezzel kifejezzük akaratunkat, hogy segítjük pártjainkat és népeinket alapvető feladatuk sikeres teljesítésében. Ezt a feladatot az élethez és a boldogsághoz való joguk tűzte eléjük, s ez a feladat az emberiség fő ellenségének megsemmisítése.

Elvtársak! Az Ecuadori Kommunista Párt küldöttsége nemcsak a fő dokumentumot helyesli, hanem teljes egészében jóváhagyja az előkészítő bizottság által a tanácskozás elé terjesztett többi dokumentumot is: a Lenin születésének 100. évfordulójával kapcsolatos felhívást, a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívást és a „Felhívást a béke védelmére".

Köszönetet mondunk az irántunk tanúsított figyelemért. Hozzá szeretnénk fűzni, hogy amikor ide jöttünk, számot vetettünk szerény lehetőségeinkkel, de ugyanakkor elhatároztuk, hogy minden lehetőt megteszünk a nemzetközi kommunista mozgalom egységének és a többi imperialistaellenes erővel való együttműködésének szent ügyéért. E fontos feladat teljesítése szerintünk biztosíthatja a világ népeinek ügyéért vívott harc győzelmét, a szocialista világrendszernek, a nemzetközi munkásosztálynak és a nemzeti felszabadító mozgalomnak — korunk e három fő forradalmi erejének győzelmes harcát.

Éljen a nemzetközi kommunista mozgalom egysége!

Éljen az összes imperialistaellenes erő akcióegysége!

Éljen a nagy Lenin tanítása!

HUGO MASSIEL CAMPOS,

A PARAGUAYI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA POLITIKAI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS TITKÁRSÁGÁNAK TAGJA

Kedves elvtársak!

A Paraguayi Kommunista Párt Központi Bizottsága nevében felszólalásomat egy olyan tény megállapításával szeretném kezdeni, amely formálisnak tűnhet, de valójában lényeges, elvi jelentőségű. Nagy örömmel állapítjuk meg, hogy a kommunista és munkáspártok történelmi jelentőségű nemzetközi tanácskozásának útját gondosan egyengető előkészítő bizottság és a munkacsoportok Budapesten, Berlinben, Varsóban, továbbá Moszkvában kifejtett munkája a marxizmus–leninizmus szellemében, a példás kollektivizmus légkörében folyt. Az ajtók nyitva álltak valamennyi testvérpárt előtt, a munka nyílt, baráti véleménycserén, teljes egyenjogúságon és kölcsönös megbecsülésen alapult, s az antiimperialista harc legégetőbb problémáinak megoldására, a kommunista és munkáspártok és más imperialistaellenes erők egységének szorosabbra fűzésére irányult.

Ebből a gyümölcsöző, a kommunista és munkáspártok tapasztalatait és kollektív elgondolásait a marxizmus–leninizmus tudományos elvei alapján összegező munkából születtek meg azok a dokumentum-tervezetek, amelyeket a 75 kommunista és munkáspártot, azaz a nemzetközi kommunista mozgalom élcsapatainak abszolút többségét képviselő küldöttek részvételével ülésező tanácskozás elé terjesztettek.

A Kínai Kommunista Párt képviselői nem vették ki részüket a kollektív erőfeszítésből. A KKP jelenlegi vezetői nem csatlakoznak a közös érdekekért és célokért folyó harchoz, nem vállalják valamennyi kommunista párt és más imperialistaellenes erő szoros egységbe kovácsolásának feladatát, hanem a nemzetközi kommunista

és munkásmozgalom vezetőit támadják. Eközben a kommunizmus ügyétől idegen álláspontra, az opportunizmus és a burzsoá nacionalizmus álláspontjára helyezkednek, frakciós, szakadár tevékenységet szerveznek a kommunista mozgalom soraiban, provokációkat követnek el a szocialista közösségbe tartozó országok határain.

Mindez mélységes aggodalmat kelt pártunk soraiban, s bizonyosak vagyunk benne, hogy aggasztja a világ minden kommunistáját. Mindezek nélkül mozgalmunk és valamennyi imperialistaellenes erő kevesebb nehézséggel találkozna, sikeresebben és gyorsabban fejlődne, s újabb súlyos csapásokat mérne az imperializmusra.

A Paraguayi Kommunista Párt küldöttsége Központi Bizottsága nevében már előbb kijelentette, s most megerősíti, hogy fenntartás nélkül támogatja a fő dokumentumot, a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívást, a „Felhívást a béke védelmére", valamint a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" szóló dokumentumot, amelyben a kommunista és munkáspártok tanácskozása forradalmi korszakunk halhatatlan lángelméjének, a nemzetközi munkásosztály elismert vezetőjének, Vlagyimir Iljics Leninnek jelentőségét méltatja.

A fő dokumentum tervezete tartalmazza a jelenlegi nemzetközi helyzet sokoldalú és valósághű elemzését, a világ erőviszonyainak, az imperializmus agresszív politikájában rejlő veszélyeknek és azoknak az egyre nagyobb új lehetőségeknek objektív és pontos értékelését, amelyekkel korunk három fő forradalmi ereje az előrehaladáshoz, az imperializmus, a reakció és a háború erői fölötti újabb hatalmas győzelmek kivívásához rendelkezik.

A fő dokumentum tervezete világosan és határozottan megmutatja az e lehetőségek valóra váltásához szükséges feltételeket.

Ebben az értelemben a fő dokumentum tervezete nagy meggyőző erővel mutatja ki, hogy a társadalmi haladás és a reakció, a szocializmus és az imperializmus erői közötti történelmi jelentőségű összeütközés mind élesebbé válik, hogy ennek a történelmi jelentőségű összeütközésnek küzdőtere az egész világ, s ugyanakkor megállapítja, hogy a korunknak, a kapitalizmusból a szocializmusba vezető átmenet korának jellegéről, tartalmáról és alapvető tendenciáiról szóló marxista–leninista tézis helyes, hogy a szocialista világrendszer az imperialistaellenes harc döntő ereje, s hogy a Szovjetunió és más szocialista államok növekvő gazdasági, politikai és katonai ereje, a nemzetközi proletariátus és az imperialistaellenes küzdelem valamennyi harcosának tevékenysége, valamint a széles körű békemozgalom következtében sikerült megakadályozni egy újabb világháború kirobbanását. Az agresszív imperialista stratégia éle elsősorban a szocialista államok ellen irányul, az imperializmusnak azonban már nincs elég ereje ahhoz, hogy visszaszerezze az elvesztett történelmi kezdeményezést és visszafordítsa a jelenlegi világ fejlődésének menetét, már nem képes saját szája íze szerint dönteni a népek sorsa felől. Erre tanít Vietnam tapasztalata, ahol kirívóan mutatkozott meg az imperializmus agresszív tervei és megvalósításuk lehetőségei közötti ellentmondás. A jelenlegi szakaszt annak a lehetőségnek növekedése jellemzi, hogy a forradalmi és haladó erők újabb csapásokat mérjenek az imperializmusra és újabb sikereket érjenek el. A fő dokumentum mindeme megállapítások után nagy nyomatékkal mutat rá a jelenlegi helyzet követelményeire: a marxizmus–leninizmushoz való hűségre, a nacionalista korlátoltság, az elmélet és a politika terén jelentkező jobboldali és „baloldali" opportunista elhajlások, mind a revizionizmus, mind a dogmatizmus és a baloldali szektás kalandorság elleni harc szükségességére. A kommunista pártok akcióegysége, összeforrottsága valamennyi imperialistaellenes erő egységének legfontosabb tényezője és a három fő erő: a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásosztály és a nemzeti

felszabadító mozgalom közös akcióinak, szövetségük szorosabbra fűződésének záloga.

Elvtársak! Küldöttségünk a párt Központi Bizottsága nevében kijelenti, hogy örömmel írja alá ezt a marxista–leninista dokumentumot, amely egységre és összefogásra szólít fel, s megfelel a jelenlegi korszak halaszthatatlan követelményeinek.

A „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívást küldöttségünk igen fontos dokumentumnak tartja, amely a hősi Vietnammal való aktív szolidaritás jegyében az amerikai imperializmus bűnös háborúja ellen, a vietnami nép szabad önrendelkezési jogának biztosításán alapuló békéért folytatott harc során elősegíti, hogy egyetlen hatalmas áradattá egyesítsük az egész világ népeinek erőfeszítéseit.

Örömmel írjuk alá ezt a dokumentumot is.

Ugyanezt mondhatjuk a „Felhívás a béke védelmére" című dokumentumról is. Ez a dokumentum helyesen állapítja meg, hogy a Szovjetunió és más szocialista államok következetes békepolitikája, a tőkésországok dolgozóinak fokozódó harca, az erősödő nemzeti felszabadító harc, a világ demokratikus közvéleményének széles körű akciói és a békemozgalom következtében a világháború nem végzetszerűen elkerülhetetlen többé, s reális lehetőségek nyíltak a népek béketörekvéseinek gyakorlati megvalósulására.

Ezt a dokumentumot is örömmel írjuk alá.

Ami a Lenin-centenárium megünneplésére vonatkozó felhívást illeti, mint kommunisták, kijelentjük, hogy a dokumentum kitűnően foglalja össze a nemzetközi munkásosztály vezérének és tanítómesterének halhatatlan, s tudományos jellegüknél fogva nemzetközi jelentőségű eszméit. Az egész világ valamennyi országának marxista–leninistái nem kételkednek abban, hogy a zseniális lenini eszmék megőrzik hatékonyságukat és erejüket, s úgy vélekednek, hogy igazán dolgozni csakis a marxizmus–leninizmus forradalmi elvei alapján lehet.

Örömmel írjuk alá ezt a dokumentumot is.

Befejezésül szeretném elmondani, hogy az említett dokumentumok jellegüknél, tartalmuknál és irányvonaluknál fogva tükrözik a nemzetközi helyzetet, s ugyanakkor teljes összhangban vannak annak a harcnak érdekeivel és követelményeivel, amelyet Paraguay népe és munkásosztálya vív a Stroessner vezette diktatórikus rendszer megdöntéséért, nemzeti felszabadulásáért, a társadalmi haladásért és a békéért. Ezek a dokumentumok az össznépi felkelés pártunk vezetésével folyó előkészítése során iránytűként szolgálnak majd a paraguayi kommunistáknak és Paraguay összes antiimperialista, haladó erőinek, lehetővé teszik számukra, hogy nemzeti feladataikat összeegyeztessék az egész világ kommunista pártjainak, imperialistaellenes, demokratikus, haladó, békeszerető erőinek közös harcával.

Éljen a kommunisták és valamennyi imperialistaellenes, békeszerető erő akcióegysége!

WŁADYSŁAW GOMULKA,

A LENGYEL EGYESÜLT MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Elvtársak!

A Lengyel Egyesült Munkáspárt küldöttsége a lengyel kommunisták és a lengyel munkásosztály forró üdvözletét tolmácsolja valamennyi testvérpártnak.

A kommunista és munkáspártok előző nemzetközi találkozója óta eltelt időszak rendkívül nagy jelentőségű volt. Ez alatt a kilenc év alatt a társadalmi gyakorlat próbájának vetettük alá és az osztályharc tüzében ellenőriztük a szocializmusért, a népek felszabadulásáért és a békéért vívott harc alapvető stratégiai koncepcióit, amelyeket a kommunista világmozgalom előző értekezletei határoztak meg. A társadalmi fejlődés új, nemzetközi jelentőségű politikai jelenségeket hozott felszínre és új nemzetközi problémákat tűzött napirendre, amelyek kapcsán állást kell foglalnunk. Ez teljes mértékben indokolja a jelenlegi találkozó célszerűségét és sürgősségét.

A Lengyel Egyesült Munkáspárt a kommunista és munkáspártok jelenlegi nemzetközi értekezletében mozgalmunk történetének kimagasló eseményét látja, és mélységesen meg van győződve arról, hogy e találkozó tanácskozásai és határozatai új, fontos tényezői lesznek majd az összefogásnak, amely egyesíti a kommunista világmozgalom, a nemzetközi munkásosztály és a nemzeti felszabadító mozgalmak erőit az imperializmus elleni harcban.

A Lengyel Egyesült Munkáspárt küldöttsége teljes mértékben támogatja a dokumentum-tervezeteket, amelyeket az előkészítő bizottság kollektívan kidolgozott és értekezletünk elé terjesztett elfogadásra.

Elvtársak! Az a történelmi időszak, amelyben tevékenykedünk, a mélyreható forradalmi átalakulások korszaka. Marx az emberiség történetének forradalmi szakaszait elemezve megállapította, hogy ezeknek főbb jellegzetességei a következők: a termelőerők fejlődésének meggyorsulása, a termelési mód minőségi változásai, a termelőerők és a termelési viszonyok közötti ellentmondás kiéleződése és a forradalmi mozgalom, amely ezeknek az ellentmondásoknak a feloldásáért harcol.

Mindezek a tényezők jellemzőek a mai világra, és mindinkább befolyásolják az események alakulását.

A tudományos-műszaki forradalom minőségileg átalakítja a termelés technikáját és technológiáját. A kapitalista társadalmi viszonyok mindinkább ellentétbe kerülnek a termelőerők expanziójával, a monopoltőke uralma lehetetlenné teszi az emberi géniusz vívmányainak felhasználását a néptömegek javára és az olyan nemzetek érdekében, amelyeket továbbra is az ínség, az éhezés, a létbizonytalanság gyötör.

A nemzetközi kommunista mozgalom és a szocialista világrendszer hatalmas erőt képvisel, amely harcol ezeknek az ellentmondásoknak a feloldásáért, korunk nagy forradalmi lehetőségeinek valóra váltásáért.

A nagy társadalmi átalakulások sohasem mentek végbe egyenletesen. Leginkább vonatkozik ez az eddigi legmélyrehatóbb forradalmi átalakulásra: az emberiség áttérésére a kapitalista társadalmi formáról a szocialista társadalmi formára. Ez az áttérés heves társadalmi harcok közepette valósul meg. S ezalatt a viharos forradalmi változások szakaszai természetesen a viszonylagos stagnálás szakaszaival váltakoznak, az új rendszer nagy sikerei pedig átmeneti sikertelenségekkel a kapitalizmus elleni harc egyik vagy másik szakaszán.

Azt az időszakot, amely az előző értekezlettől elválaszt bennünket, elsősorban a szocializmus erőinek dinamikus növekedése jellemezte. Egyszersmind a szocializmust gyengítő centrifugális és szakadár tendenciák is jelentkeztek, ezek a negatív jelenségek azonban nem változtatták meg az erőviszonyok alakulásának fő irányát.

Az utóbbi évtized társadalmi fejlődésének fő iránya igazolta annak a marxista–leninista prognózisnak a helyességét, amelyet pártjaink 1960-ban megfogalmaztak. Változatlanul a szocialista világrendszer, az imperializmus ellen, a szocializmusért, a népek szabadságáért és a békéért harcoló erők határozzák meg a történelmi fejlődés lényeges tartalmát, alapvető irányát és főbb jellegzetességeit.

A szocialista államok erejének növekedését, az új társadalmi rend útján haladó országok fejlődésének gyors ütemét a legutóbbi évek eredményei is mutatják. Reálisan feltételezhető, hogy a következő években a szocialista államok gazdasági fejlődése a legkorszerűbb és a haladás szempontjából döntő termelési ágazatokban lényegesen meggyorsul. A szocialista iparosítás eddigi szakaszában felhalmozódott termelési potenciál ugyanis lehetővé teszi az intenzívebb gazdálkodási formák és módszerek bevezetését.

Minden jel arra mutat, hogy a hetvenes években a szocialista államok átlépik a minőségi fejlődés küszöbét a termelés korszerűsítésében. Az országaink közötti együttműködés elmélyítése a munkamegosztás, a szakosítás és a kooperáció alapján — a KGST legutóbbi ülésszakán hozott határozatok értelmében — fontos hajtóereje lesz ennek a folyamatnak, amelynek során a szocializmus tökéletesen összeforr a jelenkori tudományos-műszaki forradalommal. Lényegében ez ma a legfontosabb a szocialista közösség államai előtt álló feladatok közül.

A szocialista rendszer gazdasági, tudományos és technikai fejlődésének rendkívül jelentős következménye, hogy — elsősorban a szovjet tudósok, mérnökök és munkások áldozatos erőfeszítései jóvoltából — a szocializmus és az imperializmus katonai potenciálja között világviszonylatban előnyös arányok alakultak ki.

A szocialista rendszer fejlődésével párhuzamosan a másik oldalon, a kapitalista világban azt figyelhetjük meg, hogy a bomlasztó folyamatok elmélyítették a régi társadalom válságát.

Még mindig több mint kétmilliárd ember él a kapitalista termelési viszonyok uralmi szférájában. A világnak ezt a részét egyre súlyosabb gazdasági, társadalmi és politikai ellentétek osztják meg. A gazdag anyaországok és a nemrég létrejött félgyarmati államok között egyre mélyülő szakadék a társadalmi stabilizáció minden lehetőségétől megfosztja a kapitalista rendszert. Az imperialista nagyhatalmak neokolonialista politikát folytatnak, s kizsákmányolják a fejlődésben elmaradt országokat, egyre újabb konfliktusokat támasztva világszerte.

Az ötvenes és a hatvanas évek fordulóján a gyarmati népek nemzeti szabadságuk nagy tavaszát élték át. A kolonializmus romjain az idő tájt létrejött az új nemzeti államok szolidaritása. Idővel, amikor e fiatal államok népeinek meg kellett választaniuk további fejlődésük útját, elmaradottságuk leküzdésének útját, s amikor már nem a gyarmati uralom hagyományos és teljesen kompromittált formáival kellett szembeszállniuk, hanem a kifinomultabb, bár nem kevésbé veszélyes neokoloniális függőséggel, óhatatlanul kiéleződtek az újonnan keletkezett államok belső konfliktusai, és politikai erőik polarizálódására került sor. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népek emancipációs törekvései meggyengültek. Ellenkezőleg, amint egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a kapitalizmus képtelen megoldani a fejlődésben elmaradt országok társadalmi, gazdasági és demográfiai problémáit, s a fiatal országok állami függetlensége konfliktusba kerül a neokolonialista kizsákmányolással, az emancipációs törekvések erősebbé válnak, és számos fiatal or-

ság kormányának antiimperialista politikájában jutnak kifejezésre. A gyarmati járom alól felszabadult országok egyedüli természetes támaszává a szocialista világrendszer válik.

Az imperializmust a nemzetközi erőviszonyokban végbement mélyreható változások végleg megfosztották attól a lehetőségtől, hogy önkényesen döntsön a népek sorsáról, rájuk kényszerítse uralmát. Az imperializmus egyetlen stratégiai célját sem érte el, jóllehet az Egyesült Államok agresszív politikája fokozta a nemzetközi feszültséget. Az Egyesült Államoknak sem fegyveres agresszióval, sem gazdasági blokáddal nem sikerült megtörnie a hős Kubát, a szocializmus első bástyáját a nyugati féltekén. Politikailag kudarcot vallott Izraelnak az arab országok ellen intézett támadása. Erősödik az arab államok politikájának antiimperialista irányzata, fejlődik az arab népek öntudata. Az Egyesült Államok barbár vietnami intervenciós háborúja az imperialista agresszorok ellen hangolta a nemzetközi közvéleményt. Manapság már az Egyesült Államok vezető körei is világosan látják, hogy nem képesek elérni e háború számukra kedvező katonai kimenetelét. Vietnam 30 milliós népe példátlan hősiességével bebizonyította, hogy a népek szabadságának ügye napjainkban legyőzhetetlen.

A lengyel nép teljes szívből szolidáris a vietnami nép szabadságharcával. A vietnami nép oldalán van a történelmi jog és igazság. Övé lesz a győzelem! A Délvietnami Nemzeti Felszabadítási Front tízpontos programja a vietnami béke helyreállításának helyes platformja.

Miközben az imperialista anyaországok és a világ többi része közötti ellentétek kiéleződnek, magukban az imperialista országokban is mélyreható, sok szempontból új tartalmú és formájú folyamatok mennek végbe, amelyek a kapitalizmus strukturális válságával függenek össze. A fejlett kapitalista országok viszonylagos stabilitása megingott, az ellentétek elmélyültek, erősebbé és dinamikusabbá váltak az osztályharcok.

A fokozódó tőkekoncentráció elmélyíti a szakadékot a dolgozók és a tőkések érdekei között, eloszlatja a neokapitalizmussal kapcsolatos illúziókat. A monopóliumok offenzívájának következményei mindinkább veszélyeztetik a proletariátus, az értelmiség s a többi bérért és fizetésért dolgozó réteg érdekeit, a parasztok, a kisiparosok, a közép- és kisvállalkozók létérdekeit. A fegyverkezés súlyos terhe, a militarizálás, a létbizonytalanság, amelyre a kapitalizmus a munkások és a szellemi dolgozók széles rétegeit kárhoztatja, az úgynevezett fogyasztói társadalom eszmei és intellektuális üressége nagyarányú társadalmi tiltakozást ébreszt, amely a dolgozók, különösen a fiatalok egyre jelentősebb hányadára terjed ki.

A gazdasági fejlődés egyenlőtlensége megváltoztatja az erőviszonyokat, és új ellentéteket támaszt az imperialista államok között is. Japán és Nyugat-Németország gyors gazdasági növekedése, Nagy-Britannia gazdaságának stagnálása és mindenekelőtt az amerikai monopóliumoknak az a törekvése, hogy uralmuk alá hajtsák a kapitalista világ egész gazdaságát, kiélezi a konkurrenciaharcot a kapitalista piacokon és valutaválságokra vezet. S e gazdasági ellentétek folytán növekszenek és kiéleződnek a politikai érdekösszeütközések is.

A társadalmi folyamatok és a nemzetközi események menete igazolja annak az értékelésnek a helyességét, amelyet értekezletünk fő dokumentumának tervezete foglal magában: „Az imperializmus képtelen visszaszerezni az elveszített történelmi kezdeményezést, és visszafelé fordítani a mai világ fejlődését. Az emberiség fejlődésének fő útvonalát a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásosztály és az összes forradalmi erők határozzák meg."

A szocializmus és az imperializmus között jelenleg fennálló erőviszonyok tehát előnyös feltételeket teremtenek a kommunista világmozgalom alapvető feladatainak

megoldásához, ahhoz a küzdelemhez, amely a világbéke megőrzéséért és megszilárdításáért, a nemzeti felszabadító mozgalmak új győzelmeiért, az imperialista és neokolonialista befolyási övezetek további szűkítéséért, a szocializmus befolyásának kiterjesztéséért folyik. E potenciális lehetőségek kihasználása elsősorban a kommunista világmozgalom és a szocialista államok politikájától, a kommunista és munkáspártok antiimperialista akcióegységétől függ.

Elvtársak! A háború vagy béke kérdése továbbra is korunk legfontosabb problémája. Az eldöntésével kapcsolatos harc köré összpontosulnak korunk alapvető konfliktusai. Senki sem jósolhatja meg ennek a harcnak végső eredményét, mert senki sem láthatja előre a jövőt. A történelem dönti el, a néptömegek harca dönti el, hogy sikerül-e a szocializmus és a béke erőinek megakadályozniuk a világháborút, vagy az imperializmus lényegéből fakadó agressziós törekvések miatt a háború tüzében fog lezajlani a szocializmus és a kapitalista rendszer végső összeütközése.

A szocialista államoknak politikájukban mindkét lehetőséget figyelembe kell venniük. Mivel az imperializmus fegyverkezési versenyt kényszerít rájuk, mindent megtesznek, hogy megfelelőképpen fejlesszék a szocialista világ védelmi képességét. S egyszersmind következetes békepolitikát folytatnak, védelmezik a békét, és igyekeznek békés kapcsolatokat fenntartani minden állammal, függetlenül azok társadalmi rendszerétől.

Az újabb világháború elkerülhetetlenségének tétele ugyanis elméletileg hamis, politikailag pedig meddő. Ennek a tételnek az elfogadásával feladnánk a küzdelmet azért, hogy korunk alapvető konfliktusa, a szocializmus és a kapitalizmus közötti konfliktus a dolgozó tömegek számára lehető legelőnyösebb feltételek között dőljön el. A világháború perspektívájába való belenyugvás a mai körülmények között lényegében a szocialista rendszer erejébe, a nemzetközi munkásosztály erejébe vetett hit hiányát jelzi, erőink lebecsüléséről és az imperializmus lehetőségeinek túlbecsüléséről tanúskodik. Az olyan politika, amely a világháború elkerülhetetlenségének téziseiből indul ki, alapvetően ellentétes minden ország néptömegeinek legbelsőbb óhajaival és törekvéseivel. Ez a politika tehát elfogadhatatlan a kommunista mozgalom számára.

A világháború perspektívájába való passzív beletörődés politikájának alternatívája a békés egymás mellett élésért vívott harc.

A Lengyel Egyesült Munkáspárt következetesen a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini elvei alapján áll. Ezeket az elveket az 1957-es és az 1960-as nemzetközi találkozó dokumentumai fogalmazták meg, és akkor kivétel nélkül valamennyi kommunista és munkáspárt magáévá tette őket. Továbbra is égetően időszerűek a kommunista mozgalom harcai szempontjából és jelenlegi találkozónk dokumentum-tervezete teljes mértékben megerősíti őket.

A békés egymás mellett élés korunk feltétlen szükséglete. A világ már fél évszázada két rendszerre oszlik, és senki sem láthatja előre, mennyi idő kell még a szocializmus végső győzelméhez, s miként zajlik le a kapitalizmus megdöntéséért vívott harc a világ egyes térségein az elkövetkező történelmi időszakokban.

Az utóbbi évtized társadalmi és politikai gyakorlata teljes mértékben igazolta a nemzetközi kommunista mozgalom fő irányvonalát, amely szerint a kommunista mozgalom történelmi hivatása a harc azért, hogy már a jelenlegi időszakban — mielőtt a szocializmus végső győzelme kiküszöböli az emberiség életéből mindenfajta háború lehetőségét — megóvja a népeket az atomkatasztrófa okozta mérhetetlen pusztulástól és szenvedéstől.

A 81 kommunista és munkáspárt előző nemzetközi értekezletének nyilatkozatában kifejtett irányvonal megvalósítása nagy sikereket hozott a nemzetközi kom-

munista és munkásmozgalomnak. Hatását veszítette az úgynevezett kommunista agresszió mumusa. A szocialista rendszer és a kommunista világmozgalom ma a néptömegek szemében a békét következetesen védelmező erő, a háború, a hódítás és a fosztogatás imperialista politikájának fő akadálya. A szocializmus fogalma százmilliók tudatában a béke szinonímája lett.

A békés egymás mellett élés perspektívájával szembeállított tézis — amely szerint a világháború kérdésében csak két lehetőség van: „vagy a háború vezet forradalomhoz, vagy a forradalom hárítja el a háborút" — menekülés korunk tényleges problémáitól. A kommunisták számára nyilvánvaló igazság, hogy a szocialista forradalom győzelme elhárítja a háborút. Csakhogy a szocialista forradalom világméretű győzelméért vívott harc alighanem sokáig, talán évtizedekig tart. S ez alatt az idő alatt az emberiség kulcsproblémája a háború vagy béke kérdése lesz. A népek létérdekeit képviselő munkásosztály forradalmi mozgalmának ez alatt az idő alatt konkrét választ kell adnia erre a kérdésre. Ha megkerüli a kérdés megválaszolását, üres frázisokká válnak a szocialista forradalomra való felhívások. Nem válasz ugyanis az a tézis, hogy a világháború vezet a szocialista forradalomhoz. Ez a dolgozó tömegek és az egész emberiség érdekei szempontjából a kapitalizmus felszámolásának legköltségesebb, egyenesen katasztrofális útja lenne.

Amiképpen a háború nem végzetszerűen elkerülhetetlen, éppúgy a béke sem az egek ajándéka. Amíg létezik az imperializmus, a háború veszélyét csak a népek eltökélt ellenállása, az imperializmus agresszív politikája elleni harca, a szocialista erők következetes közös politikája háríthatja el.

Csak korunk problémáinak és a békés egymás mellett élés lényegének meg nem értése vezethet arra a következtetésre, hogy a békés egymás mellett élés politikája a társadalmi status quo védelmezését jelenti a világon, lemondást a szocializmus győzelméért és a nemzeti felszabadításért vívott harcról.

A békés egymás mellett élés politikája elsősorban a háborúnak mint az államok közti konfliktusok megoldási módszerének elhárítását célozza. A békés egymás mellett élés elveinek megvalósulása azt jelentené, hogy enyhül a nemzetközi feszültség, kollektív biztonsági rendszerek jönnek létre, valóra válik az államok és a népek szuverenitásának tiszteletben tartása, a fegyverkezési verseny megszüntetése, az államok közötti konfliktusok békés megoldását szolgáló szabályok megállapítása. A békés egymás mellett élés elveinek győzelme számottevő akadálya lenne az imperialista intervenciós háborúnak, amelyeknek célja a neokolonializmus rákényszerítése más országokra és az ellenforradalom exportja.

A különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének politikája nem változtatja meg a szocializmus természetét és a kapitalizmus lényegét. Ezek az ellentétes társadalmi-politikai rendszerek egymás mellett élve, sőt bizonyos gazdasági, tudományos vagy kulturális együttműködést folytatva sem válhatnak hasonlóvá társadalmi szempontból, még kevésbé hatolhatnak egymásba vagy nőhetnek át egymásba. Ezért rendkívül hibás és veszélyes a békés egymás mellett élés revizionista értelmezése, amely szerint ez az ideológiai harc megszűnéséhez és a két rendszer fokozatos „konvergenciájához" vezet.

A békés egymás mellett élés körülményei között az osztályharc mind nemzetközi viszonylatban, mind az egyes kapitalista és szocialista államokon belül folyik tovább. A békés egymás mellett élés keretei között tovább fejlődik a munkásosztály harca a hatalomért a kapitalista országokban, és a volt gyarmatok népeinek harca a teljes függetlenségért. Ez a harc különböző formákat ölthet, viszonylag békés is lehet — hatalmas tömegmozgalmak formájában vagy a demokratikus intézmények keretei közt folyó tevékenység formájában mehet végbe —, s lehet fegyveres harc az

idegen intervenció vagy a hazai reakció és ellenforradalom ellen. A különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élése semmiképpen nem áll ellentétben a néptömegek forradalmi vagy nemzeti felszabadító harcával, bármiféle formákat öltsön is ez a harc. A szocialista államok az ilyen küzdelmekkel szemben sohasem voltak és nem is lesznek semlegesek. Mindig támogatni fogják azokat politikai és erkölcsi szolidaritásukkal, anyagi segítségükkel.

Azt az illúziót sem szabad táplálni, hogy az imperializmus valaha is lemond a szocializmus elleni harcról. A jelenlegi időszakban, amikor a nemzetközi erőviszonyok alakulása keresztülhúzta az imperializmusnak azt a számítását, hogy az egyes országokban külső intervencióval támogatott, klasszikus fegyveres ellenforradalom útján döntheti meg a szocializmust, az imperialista stratégák legfőbb fegyvere a szocializmus megdöntéséért vívott harcban az egyes szocialista országok konkrét helyzetéhez alkalmazott ideológiai és politikai diverzió.

A békés egymás mellett élésért vívott harc célja, hogy nemzetközi viszonylatban a lehető legelőnyösebb feltételeket teremtse meg korunk alapvető osztálykonfliktusainak megoldásához, s újabb világháború nélkül biztosítsa az emberiség további fejlődését.

Elvtársak! Különösen jelentős feladatok állnak az európai kommunista mozgalom előtt. Két évvel ezelőtt az európai kommunista és munkáspártok Karlovy Varyban megtartott értekezletének közös nyilatkozata már meghatározta ezeket a feladatokat.

Európában, ahol több mint hatszázmillió ember él, a szocialista rendszer pozíciója jelenleg jobb, mint bárhol másutt, a kommunista és munkáspártok pedig aktív szerepet töltenek be számos kapitalista ország politikai életében.

Az európai földrész változatlanul a szocializmus és a kapitalizmus közötti társadalmi, ideológiai és politikai harc, valamint a két rendszer közötti gazdasági versengés egyik legfontosabb területe. Minden amellett szól, hogy bármiféle európai háború újabb világháború tűzfészkévé válna. Ebből az objektív helyzetből kifolyólag a békés egymás mellett élés európai megvalósításáért vívott harc kivételes jelentőségű és egyszersmind a legreálisabb esélyekkel kecsegtet.

A nyugat-európai népek körében egyre általánosabb a felismerés, hogy a világháború ellentmondásainak circulus vitiosusából való kijutáshoz újfajta politika szükséges. Európának olyan programra van szüksége, amely valamennyi európai állam és nép békés egymás mellett élésén és békés együttműködésén alapszik. Éppen ilyen programot javasolnak a mi marxista–leninista kommunista és munkáspártjaink — azok is, amelyek a szocialista országokban az államhatalmat gyakorolják, és azok is, amelyek a kapitalista országokban a dolgozó tömegek harcát vezetik. Mozgalmunknak elegendő ereje és befolyása van ahhoz, hogy az ilyen programnak politikai súlyt és tekintélyt adjon, és széles társadalmi rétegeket tömörítsen köréje.

Ebben az európai programban fontos helyet kell elfoglalnia az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtésének.

Az imperialista politika negatív következményei közül Európában a legveszélyesebb a nyugatnémet imperializmus és militarizmus újjászületése. Az NSZK a feszültség fenntartásának fő tényezője lett földrészünkön. Azzal a jelszóval zsonglőrködve, hogy a szövetségi köztársaság „gazdasági óriás, de politikai törpe", a nyugatnémet imperialisták uralmuk alá akarják hajtani Nyugat-Európát. A bonni kormány tekintélyes képviselői nyíltan követelik „Nyugat-Európa egyesítését" az NSZK égisze alatt, s „a német politika európaizálását" hirdetik, vagyis arra törekszenek, hogy egész Nyugat-Európát alárendeljék az európai területi status quo revideálását követelő bonni programnak.

Bár csaknem negyed század telt el a második világháború vége óta, az NSZK kor-

mánya továbbra sem hajlandó elismerni a potsdami egyezményben megállapított és reálisan létező határokat. S bár csaknem húsz év telt el a két német állam megalakulása óta, az NSZK kormánya nem hajlandó elismerni a Német Demokratikus Köztársaságot, és egész Németország képviseletére tart igényt.

Az NSZK politikáját meghatározó és kormányait megalakító erők, amelyeknek irányvonala harcos antikommunizmusból és revánsvágyó sovinizmusból ered, mindeddig arra törekedtek, hogy semmissé tegyék a második világháború eredményeit, mit sem törődve a reális tényekkel és az európai biztonság követelményeivel.

Ez a politika zsákutcába jutott. A nyugatnémet vezető körök választ elé kerültek: el kell dönteniük, folytassák-e anakronisztikus, irreális politikájukat, vagy új utat keressenek.

Nekünk az az érdekünk, hogy Nyugat-Németországban a józan, realista álláspont győzzön, s hogy az NSZK politikája az európai biztonságnak és békének kedvező és a német nép érdekeinek is megfelelő vágányra kerüljön. Figyelemmel kísérjük azokat a politikai irányzatokat — különösképpen a német szociáldemokrata pártban —, amelyek az NSZK kormányának eddig elfoglalt álláspontjához képest előrelépést jelentenek. Nemrég közöltük, hogy a Lengyel Népköztársaság bármikor kész az NSZK-val olyan szerződést kötni, amely a népi Lengyelország jelenlegi nyugati határait véglegesnek és sérthetetlennek ismeri el. A Német Szövetségi Köztársaság vezető köreinek álláspontját azonban továbbra is a politikai realizmus hiánya jellemzi.

Az NSZK tényleges politikai szándékainak legfőbb próbaköve az, hogy hajlandó-e elismerni az európai területi status quo sérthetetlen és végleges jellegét, különös tekintettel az Odera—Neisse-határra, továbbá elismeri-e az NDK mint szuverén és egyenjogú német állam létezését, aláírja-e az atomfegyver terjedését gátló szerződést, és felhagy-e minden próbálkozással, amely arra irányul, hogy tömegpusztító fegyverhez jusson. Mindez előmozdítaná a normális államközi kapcsolatok kialakulását s az európai béke és biztonság fenntartását, annak a felhívásnak a szellemében, amelyet a Varsói Szerződés tagállamai ez év márciusában Budapesten kibocsátottak.

Elvtársak! A legfőbb remények, amelyeket az egész világ kommunistái, a nemzetközi munkásmozgalom, a nemzeti felszabadító mozgalom és a szocialista államok népei tanácskozásunkhoz fűznek, abból a meggyőződésükből fakadnak, hogy ez az értekezlet kijelöli a kommunista világmozgalom megerősítésének útját.

Kommunista és munkáspártok — az antiimperialista mozgalom fő erői — jelenleg a világ csaknem minden államában tevékenykednek. Tíz-egynéhány közülük az állam irányítója és az új rend építésének vezető ereje. A többi a kapitalizmus megdöntéséért harcol országában. Egyes kommunista pártok fejlett országokban tevékenykednek, amelyek az automatizálás és az elektronikus technika korszakába lépnek, más pártoknak súlyos társadalmi problémákat kell megoldaniuk országukban, ahol a termelési mód archaikus és a nemzeti jövedelem rendkívül csekély. Egyes kommunista pártok a kapitalista világban legálisan működhetnek, mások — és sok ilyen van — kénytelenek illegálisan, rendőrterrortól fenyegetve tevékenykedni.

A különböző körülmények között tevékenykedő pártok politikai tapasztalatai alapján a kommunista mozgalomban a forradalmi harcot, a szocializmus építésének módszereit és a nemzetközi tevékenység irányait illetően sok lényeges kérdésben differenciálódnak a nézetek és a politikai álláspontok. Az álláspontoknak ez a differenciálódása mintegy melléktermeke mozgalmunk fejlődésének, növekvő befolyásának és erejének. „Az egyik legfőbb ok, amely időnként nézeteltéréseket idéz elő taktikai kérdésekben, maga a munkásmozgalom növekedésének ténye — írta Lenin. — Ha e mozgalmat nem valamiféle fantasztikus eszmény alapján értékeljük, hanem egyszerű emberek gyakorlati mozgalmának tekintjük, akkor érthetővé válik, hogy az

»újoncok« csatlakozásával, a dolgozók egyre újabb rétegeinek a mozgalomba való bekapcsolódásával szükségképpen együtt járnak bizonyos ingadozások az elmélet és a taktika terén, régi hibák megismétlődései, átmeneti visszatérések az elavult nézetekhez és módszerekhez stb."

A felszabadító, haladó és forradalmi törekvések ma változatosabb formákat öltenek, mint valaha. A gazdasági és társadalmi fejlődés hallatlan meggyorsulása, amit ma világszerte megfigyelhetünk, ebből a szempontból kétféleképpen hat. Hosszabb távon, a világ fejlődésének szocialista perspektívájában kétségkívül univerzális jelleget kölcsönöz a fejlődésnek — tehát az egyes országok kommunista pártjai előtt álló problémák hasonlóvá válnak —, ma és holnap azonban pártjaink tevékenységi körülményeinek eltérését domborítja ki. A harc számos formáját nem lehet előre látni. E formák túlmehetnek eddigi elképzeléseink keretein, hiszen az élet gazdagabb, mint az elméleti koncepciók.

Ha az eltérő nemzeti körülmények és harci tapasztalatok következtében a kommunista pártok nézetei és koncepciói egyes kérdésekben különböznek is, ennek önmagában véve még nem kell megingatnia mozgalmunk internacionalista egységét. Ez a jelenség éppúgy lehet mozgalmunk erejének, mint gyengeségének forrása. Erőnk forrása lesz, ha azoknak a nemzeti tapasztalatoknak a gazdagságát tükrözi, amelyeket az egyes pártok szereznek a közös marxista–leninista fő irányvonal megvalósítása során. Gyengeségünk forrása lesz, ha centrifugális és szakadár tendenciák alapját képezi. Ha egyes pártok ideológiai és politikai álláspontjában olyan eltérések támadnak, amelyek túlmennek harci körülményeik objektíve indokolt eltérésein, s ha ezek az eltérések a nemzetközi szolidaritás megsértéséhez és az antiimperialista harc egységes frontjának gyengítéséhez vezetnek, akkor ennek forrását a proletár internacionalizmus elveitől való eltávolodásban kell keresnünk.

A proletár internacionalizmus eszméje a munkásmozgalmat születése óta kíséri. A proletár internacionalizmus a forradalmi munkásmozgalom eszmei és politikai erejének forrása volt története valamennyi korszakában. Mozgalmunk a nemzetközi szolidaritás jóvoltából aratott történelmi jelentőségű győzelmeket az osztályellenség túlerejével szemben.

A proletár internacionalizmus eszméje a legszorosabban összefügg az osztályharc lényegével. Az osztályharc szükségleteiből következik, és a proletariátus történelmi jelentőségű felszabadító küldetésének mélységesen humanista, általános emberi értelmét fejezi ki.

A kapitalizmus fejlődésével és a munkásosztály erejének növekedésével párhuzamosan az osztályharc egyre inkább nemzetközi jelleget öltött, s így fokozódott a proletár internacionalizmus jelentősége, mivel ez az eszme a munkásosztály nemzetközi összefogásának ideológiai előfeltétele lett.

A szocializmusért vívott harc feltételei gyökeresen megváltoztak, mióta az oroszországi proletariátus az októberi forradalom győzelmének eredményeképpen megszakította az imperializmus nemzetközi láncát, és létrehozta a történelem első szocialista államát. Az osztályharc ebben az új történelmi korszakban már nemcsak nemzeti keretek közt folyt, hanem egyszersmind két szemben álló társadalmi és államrend, a szocialista és a kapitalista rend között is. Osztályösztönüktől vezérelve, minden ország munkásai megértették, hogy a Szovjetunió védelme a nemzetközi munkásosztály közös ügye, és a kommunista pártok vezetésével síkraszálltak a Szovjetunió mellett, amelyet méltán neveztek minden proletár hazájának. Ez volt abban az időszakban a proletár internacionalizmus legmélyebb értelme. A harcnak ezek az évei örökre bevonultak mozgalmunk dicsőséges hagyományai közé, és méltán vagyunk büszkék rájuk.

Az osztályharc nemzetközivé válásának következő döntő időszaka akkor kezdődött el, amikor a második világháború után létrejött az Európa és Ázsia nagy területeit felölelő szocialista világrendszer. Noha tovább folynak és erősödnek az antagonisztikus osztályharcok minden kapitalista társadalomban, az osztályharc fő frontja a nemzetközi küzdőtérre tevődött át, ahol az imperialista rendszer áll szemben a szocialista államok világrendszerével, az egész nemzetközi kommunista és antiimperialista mozgalommal. Az osztályharc teljességgel nemzetközivé vált, globális jelleget öltött.

Az imperialista államok az őket megosztó ellentétek dacára egyre inkább alárendelik politikájukat a szocializmus elleni harc globális stratégiai követelményeinek. Ennek a harcnak hegemón vezető ereje az amerikai imperializmus. A mai kapitalista ideológia tartalmát főként az antikommunizmus határozza meg.

Az a harc, amelyet a jelenlegi időszakban pártjaink mindegyike nemzetközi viszonylatban folytat, immár elválaszthatatlan az imperializmussal való nemzetközi küzdelem döntő frontjától. Az imperializmus globális stratégiájával a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom közös internacionalista frontját kell szembeállítanunk, mivel ez a mozgalom valamennyi antiimperialista erő élcsapata. Ez korunk politikai categoricus imperativusa. Ezért az internacionalizmus elveihez való viszony jelenleg alapvető próbaköve annak, hogy helyes-e valamely kommunista párt és az egész nemzetközi munkásmozgalom politikai irányvonala.

Ezeket az elveket — és ezt pártunk Központi Bizottságának nevében és felhatalmazásával mondom — megtagadták a Kínai Kommunista Párt jelenlegi vezetői, akik a szovjetellenes nacionalizmus és a nagyhatalmi sovinizmus álláspontjából kiindulva, megsértették a nemzetközi kommunista mozgalom szolidaritását, szakadást teremtettek a szocialista államok világrendszerében, politikai harcot és rágalmazó propaganda-hadjáratot indítottak más testvérpártok és szocialista országok ellen. Ösztönzésükre sok országban szakadár maóista csoportok és frakciók szerveződtek, s ezek támadásokat intéznek a kommunista pártok ellen.

A kínai vezetők területi igényeket támasztottak a Szovjetunióval szemben, és az utóbbi hónapokban odáig mentek, hogy fegyveres incidenseket provokáltak a kínai—szovjet határon.

Pártunk megengedhetetlennek tart bármiféle területi igényt szocialista országok viszonylatában. Ilyen igények támasztásával a kínai vezetők súlyosan vétenek azok ellen a kapcsolatok ellen, amelyeknek a szocialista országokat egymáshoz kell fűzniük. A területi igények hangoztatása potenciális háborús veszélyt jelent. A szocializmus és a béke létérdekei azt kívánják, hogy az államok közötti kapcsolatokban általában tiszteletben tartsuk a területi status quót és a fennálló határok sérthetetlenségét. Minden más álláspont csak a sovinizmust és a népek közti gyűlölködést szítja, s azzal a veszéllyel jár, hogy sok ország véget nem érő és megoldhatatlan határkonfliktusokba keveredik. Ez helyrehozhatatlan károkat okozna az osztályharc és a nemzeti felszabadító harc ügyének, s mérhetetlenül megkönnyítené az imperialista burzsoázia számára agresszív politikájának megvalósítását.

A szovjetellenes irányzat, amelyet a Kínai Népköztársaságra Mao Ce-tung csoportja rákényszerített, a kínai vezetők nyilatkozatainak minden antiimperialista tartalmát meddővé teszi. Nem lehet ugyanis harcolni az amerikai imperializmus ellen és egyúttal csapásokat mérni a Szovjetunióra, amely az antiimperialista front fő bástyája. A leghangzatosabb Amerika-ellenes jelszavak is puszta frázissá válnak, ha a Szovjetunió elleni gyűlölethadjárattal járnak együtt.

Senki és semmi nem teheti kérdésessé a Szovjetunió döntő szerepét a nemzetközi antiimperialista frontban. A Szovjetuniónak, az első szocialista államnak, amely új

történelmi korszakot nyitott meg, maga a történelem adta ezt a szerepet. A szovjet nép alapozta meg ezt a szerepet, amikor óriási áldozatok és erőfeszítések árán felépítette az új társadalmi rendszert, és a második világháborúban örökké emlékezetes győzelmet aratott a fasiszta zsarnokság felett. Ez a győzelem, amely megváltoztatta a nemzetközi erőviszonyokat, tette lehetővé, hogy megnyíljék az út a szocialista forradalom előtt a közép-európai országokban, Kínában, Koreában és Vietnamban.

A Szovjetunió Kommunista Pártja, Lenin pártja elsőként tört utat az emberiség számára a szocializmus felé, és hallatlanul értékes tapasztalatokat gyűjtött mindazok számára, akik utána léptek erre az útra. Ezeknek a történelmi vívmányoknak a jelentőségét nem csökkenti az a tény, hogy az óriási nehézségeket tartogató, járatlan úton a hibákat sem sikerült elkerülni. E hibákat azonban maga az SZKP küzdötte le és javította ki a XX. kongresszus történelmi jelentőségű határozataiban.

A Szovjetunió ma a legfőbb akadálya az imperialista agressziónak, a Szovjetunió védi az emberiséget az imperialista atomzsarolástól, támogatja és segíti a nemzeti felszabadító mozgalmakat, védelmezi a szabadságukért és függetlenségükért küzdő népeket.

Mindenki, aki a Szovjetunió ellen harcol, akarva, akaratlanul az amerikai imperializmus malmára hajtja a vizet. Ahogyan a tüzet nem lehet a vízzel összebékíteni, éppúgy nem lehet egyszerre harcolni az imperializmus és a szocializmus ellen, az Egyesült Államok és a Szovjetunió ellen. Ezt a tényt nem leplezhetik a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusának az élettől elszakadt, álteoretikus tézisei az ellentétről „egyfelől az elnyomott népek, másfelől az imperializmus és a szociálimperializmus között, a proletariátus és a burzsoázia között a kapitalista és a revizionista országokban" stb.

A társadalmi ellentétek, amelyek az osztályharc lényegét meghatározzák, nem konstruálhatók önkényesen. Akármit mondanak is a Kínai Kommunista Párt vezetői, a szocializmus erőinek fő központja és az imperializmus fő ellenfele a mai világban a Szovjetunió. A Szovjetunió erejétől és hatalmától, az amerikai imperializmus agresszív lépéseinek megbénítására való képességétől függ az emberiség jövője, valamennyi szocialista állam biztonsága, a Kínai Népköztársaságot is beleértve.

A társadalmi gyakorlat minden politikai párt és minden nép legjobb tanítómestere. A Mao-csoport politikája a gyakorlatban semmi jót nem hozott Kína számára. Elszigetelte a szocialista világtól, késlelteti gazdasági fejlődését, csak az imperializmusnak kedvez, mivel megkönnyíti agresszív akcióit. Erről tanúskodnak a tények.

A jelenlegi kínai vezetők semmibe vehetik ezeket a tényeket, de a kínai kommunistáknak, a nagy kínai népnek hosszabb távon óhatatlanul le kell vonniuk belőlük a következtetéseket. Hisszük, hogy meg tudják védelmezni forradalmi vívmányaikat, és megőrzik államuk szocialista jellegét. Erre alapozzuk azt a reményünket, azt a meggyőződésünket, hogy a kínai kommunisták előbb-utóbb elutasítják a Mao-csoport végzetes politikáját, és visszatérítik Kínát a szocialista országok testvéri családjába, véget vetve ezzel a szakadásnak a kommunista világmozgalomban.

Pártjaink úgy segíthetik elő a legjobban a szakadás negatív következményeinek enyhítését, és úgy mozdíthatják elő a szakadás leküzdését, ha megerősítik internacionalista egységüket és szolidaritásukat az imperializmus elleni harcban.

A kommunista világmozgalom és a szocialista világrendszer egységét fenyegető veszély fő ideológiai forrása a jelenlegi időszakban minden dogmatikus vagy revizionista centrifugális tendencia vitathatatlan közös nevezője: a nacionalizmus. Mind a balos dogmatizmus, mind a szociáldemokrata tőről fakadó revizionizmus antileninista éle a kommunista mozgalom egysége ellen irányul. A nacionalizmusnak az alapja az, hogy egyetlen párt partikuláris szempontjait és szűklátókörűen értelme-

zett pillanatnyi érdekeit szembeszögezik a közös internacionalista állásponttal, amely az egész mozgalom távolabbi érdekeit, a szocializmus és a béke érdekeit fejezi ki. A nacionalizmusnak semmi köze sincs az egyes szocialista országok és egyes kommunista pártok önállóságának és nemzeti sajátosságainak tiszteletben tartásához. Az önállóság elvének szembeállítása a nemzetközi szolidaritás elvével homlokegyenest ellentétes mind az egész mozgalom, mind pedig minden egyes párt érdekeivel.

Minden kommunista párt önállóan határozza meg politikai irányvonalát a hazai valóság ismeretében, a marxizmus–leninizmus elvei alapján, egész mozgalmunk tapasztalatai alapján. S minden párt történelmi felelősséggel tartozik politikájáért mind népének, mind a nemzetközi munkásosztálynak.

Ha egyes pártok a szocializmusért hazájukban folytatott harc alapelveinek kidolgozása során más következtetésekre jutnak, mint a többi párt, ez még nem jelenti az internacionalizmus elveinek megsértését. Mozgalmunk internacionalista egysége csak akkor kerül veszélybe, ha valamely párt abszolutizálja, dogmává alakítja és a marxizmus–leninizmusnak egyedül megfelelő irányvonalként próbálja ráerőltetni a többi pártra a maga sajátos nézőpontját.

Egyetlen marxista sem tartotta soha kétségesnek, hogy az egyes országok különböző utakon jutnak el a szocializmushoz, és ezek az utak nagymértékben függenek majd a történelmi időszak sajátosságaitól, az adott ország sajátosságaitól és a nemzetközi erőviszonyoktól.

Egyes országokban hősies partizánmozgalom döntötte meg az imperializmus uralmát. Feltehető, hogy a jövőben is sok országban a fegyveres partizánharc útja bizonyul helyesnek és szükségesnek az imperializmus elleni harcban. Hiba lenne azonban abszolutizálni a harcnak ezt a formáját, és egyetemes irányelvnek tekinteni minden kommunista párt számára.

A fejlett tőkésországokban sok testvérpárt bizonyos reményeket fűz a szocializmushoz békés úton vezető strukturális társadalmi-gazdasági átalakuláshoz — a parlamentáris politikai mechanizmusok felhasználásával, különféle politikai csoportosulások koalíciója útján stb. Egyes pártok feltételezik, hogy a szocialista átalakulás e koncepciójának sikeres alkalmazása esetén meg lehet őrizni a liberális burzsoá parlamentarizmus bizonyos politikai intézményeit, így például az ellenzéki pártok tevékenységi jogát, a szocialista rendszer keretei között is. A testvérpártok természetesen ilyen perspektívát is felvázolhatnak program-koncepcióikban, bár ez a történelmi gyakorlatban eddig nem talált alkalmazásra. Helytelen lenne azonban, ha ezek a pártok abszolutizálnák nézőpontjukat, s különösen az lenne, ha elvárnák, hogy a szocialista országokban hatalmon levő kommunista pártok az ő álláspontjukhoz igazítsák politikai gyakorlatukat. Ez ellentétes lenne országaink történelmi viszonyaival, és visszalépést jelentene a szocialista demokrácia eddigi fejlődéséhez képest.

A szocialista világrendszer az antiimperialista front fő bástyája, és a szocializmus pozíciójának bármiféle gyengülése e rendszer bármelyik országában azt a veszélyt rejtené magában, hogy a nemzetközi erőviszonyok hátrányukra változnak meg. Ezért a szocializmus már kivívott pozícióinak védelme és a megszilárdulásukért való harc a nemzetközi kommunista mozgalom elsőrendű internacionalista kötelessége.

Pártunknak mély meggyőződése, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom, a proletár internacionalizmus útján haladva, fokozatosan leküzdi jelenlegi nehézségeit. A nemzetközi munkásosztály harcának történelmi céljai közösek. Az, ami a kommunistákat összeköti, hasonlíthatatlanul erősebb annál, ami elválasztja őket.

Elvtársak! A kommunista világmozgalom egysége, a szocializmus összes erőinek egysége döntő jelentőségű valamennyi antiimperialista erő egyesítése szempontjából.

A békéért, a szabadságért és a haladásért folyó harc antiimperialista frontjának legyőzhetetlen ereje a következőkből tevődik össze: a szocialista államok egyesült közössége, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, a gyarmati uralom alól felszabadult antiimperialista államok és a nemzetközi felszabadító mozgalom, az imperialista és reakciós háborús erők ellen harcoló valamennyi társadalmi-politikai békeerő. S ennek az antiimperialista frontnak a fő erejét és élcsapatát a kommunisták alkotják.

A nemzetközi munkásosztálynak a társadalmi felszabadulásért, a szocializmusért vívott harca létrehozza és növeli a népek antikolonialista nemzeti szabadságharcának mozgató erőit, kíséri ezt a harcot, és közös antiimperialista mederbe torkollik bele. Ez a két irányzat, az osztályharc és a nemzeti harc, a társadalmi felszabadítás és a nemzeti felszabadítás azonban önálló áramlatként halad tovább. Csak az osztályharcos társadalmi felszabadító áramlat hordja magában egyszersmind a nemzeti felszabadító tartalmat is.

A társadalmi és nemzeti felszabadulásért, a szocializmusért vívott harcnak ez az osztályjellegű áramlata összeforr a küzdelemmel, amelyet az egész emberiség az újabb világháború elhárításáért folytat. Ez az áramlat, saját osztályharcos álláspontjára helyezkedve a békeharc világfrontjában, egyszersmind a békeharc vezető ereje, s az egyetlen olyan erő, amely képes a békeharc frontját úgy megerősíteni és kiépíteni, hogy az imperialista háborús erők ne törhessék át többé.

A nemzetközi osztályharc lényege tehát:

— harc a társadalmi felszabadulásért, a szocializmus és a kommunizmus felépítéséért,

— harc a nemzeti felszabadulásért, a kolonializmus és a neokolonializmus imperialista jármától való megszabadulásért.

— harc azért, hogy az emberiséget megszabadítsuk az újabb világháború veszélyétől, s minden népet a testvériség, az együttműködés és a béke útjára vezessünk.

A kommunista mozgalom történelmi hivatása tehát, hogy irányt adjon az összes imperialistaellenes erőknek, s egyetlen hatalmas forradalmi áramlatba egyesítse őket a társadalmi harcban.

A kommunista mozgalomnak ez a történelmi küldetése nem pártjaink jó szándékú törekvéséből fakad, hanem a korunkban folyó társadalmi harc objektív jellegéből következik. Egyetlen társadalmi mozgalom sincs abban a helyzetben, hogy magára vállalhatná küldetésünket, mivel egyetlen társadalmi mozgalom sem rendelkezik olyan programmal, amely felöleli a társadalmi problémák összességét, és nem rendelkezik olyan széles nemzetközi társadalmi bázissal, mint amilyen a munkásosztály.

A világ kommunista és munkáspártjai alkotják korunk leghatalmasabb politikai mozgalmát. E mozgalom tevékenységi köre minden népre kiterjed. A történelem nem ismer más, ehhez hasonló arányú politikai mozgalmat. Hatalmasak a lehetőségeink és nagy a felelősségünk. Mozgalmunk körül összpontosulnak az emberiség legjobb reményei és legnemesebb törekvései a szabadságra, a haladásra és a békére, és benne fejeződnek ki legmélyebben az emberiség szocialista eszményei.

Meg vagyunk győződve arról, hogy erről a tanácskozásról úgy távozunk, hogy világosabban látjuk az eljövendő feladatokat és problémákat, felkészültebbek leszünk arra, hogy minden egyes országban és világméretekben is teljesítsük közös történelmi küldetésünket a tartós békéért, a népek szabadságáért, az emberi társadalom haladásáért és jólétéért vívott harcban.

Befejezésül szeretnék köszönetet mondani az SZKP Központi Bizottságának a munkánkhoz teremtett nagyszerű feltételekért és az irántunk tanúsított vendégszeretetért.

WALDECK ROCHET,

A FRANCIA KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Elvtársak! A Francia Kommunista Párt mindenekelőtt ki akarja fejezni nagy örömét, hogy összeült a kommunista és munkáspártok e nemzetközi értekezlete. Az értekezlet szükségessége már jó ideje mozgalmunk napirendjén szerepelt.

Előző, 1960-ban megtartott találkozónk óta fontos változások történtek világszerte, új problémák adódtak a kommunista pártok számára, amelyek a népek élcsapatát jelentik a békéért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért folytatott harcban. Szükség van e változások és e problémák közös elemzésére, hogy együtt határozzuk meg a népek imperialistaellenes harcának legfőbb céljait.

Hasonlóképpen szükséges együtt tanulmányozni, miképpen szilárdíthatjuk meg mozgalmunk egységét az antiimperialista harcban. Ezt megkövetelik korunk feladatai és viszonyai.

Nagy felelősség hárul tehát értekezletünkre.

Meg vagyok győződve róla, hogy a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján való együttműködés szelleme és a kollektív munkamódszerek, amelyek már lehetővé tették, hogy az értekezletet kiváló feltételek között készítsük elő, biztosítani fogják a tanácskozás eredményességét és azt, hogy a kommunista világmozgalom egységének megszilárdítására irányuló munka a tanácskozás után is folytatódjék.

Elvtársak! A Francia Kommunista Párt küldöttsége jóváhagyja az előkészítő bizottság által kidolgozott dokumentum-tervezeteket, azokkal a módosításokkal, amelyeket a bizottság még legutóbbi ülésén eszközölt.

Az imperializmus elleni harc jelenlegi feladatairól s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegységéről szóló dokumentum-tervezetet pártunk különösen fontos dokumentumnak tartja. Véleményünk szerint ez a dokumentum alkalmas rá, hogy egyetértésre találjon az egész világ kommunistáinál, fokozza harcuk hatékonyságát, és szorosabbra zárja kommunista mozgalmunk sorait.

Mi teljesen egyetértünk ezzel a dokumentum-tervezettel, és szeretnénk bővebben foglalkozni néhány lényeges vonatkozásával.

Csak helyeselhető, hogy az imperializmus elleni közös harc platformja, amelyet el akarunk fogadni, a mai imperializmus elemzésén nyugodjék: elemezze egyfelől a jelenlegi imperialista politikát és stratégiát, másfelől az imperializmussal szemben álló erőket, amelyek korunk nagy, forradalmi világmozgalmát alkotják.

A marxista–leninista pártokat ugyanis az jellemzi, hogy akcióra mozgósító jelszavaikat nem egyszerűen kitalálják, nem szubjektív és önkényes módon alakítják ki, hanem a fennálló valóságból szűrik le, figyelembe véve annak pillanatnyi jellegzetességeit, az általa kínált lehetőségeket és a benne visszatükröződő erőviszonyokat.

Ez a tudományos elemzés teszi hatékonnyá a kommunista pártok tevékenységét, módot adva azoknak a célkitűzéseknek a meghatározására, amelyek ténylegesen megfelelnek a népek érdekeinek, korunk követelményeinek és lehetőségeinek.

Ilyenfajta elemzésre feltétlenül szükség van, mert pártjaink ennek alapján vezetik rá a tömegeket annak felismerésére, hogy maguknak kell beavatkozniuk, ha befolyásolni akarják az osztály-erőviszonyok alakulását, s ennek alapján mutatnak rá, hol és hogyan kell megnyilvánulnia a népek beavatkozásának.

E tekintetben pártunk egyetért a dokumentum-tervezetben foglalt értékelésekkel.

Az imperialista világrendszer kétségkívül meggyengült az utóbbi tíz esztendőben

a szocialista rendszerhez, a béke, a függetlenség és a haladás erőihez képest. Ez a relatív meggyengülés egyaránt érezhető gazdasági és katonai téren.

A gyarmatrendszer folytatódó széthullása, a valódi politikai és gazdasági függetlenségért harcoló népek növekvő aktivitása súlyos csapást mért az imperializmus egyik lényeges támaszára.

Az imperializmus meggyengülése belső ellentéteinek fokozódásában is megnyilvánul. Így például a francia monopóliumok és államhatalmuk a közelmúltban habozás nélkül szembeszálltak más imperialista országokkal, hogy egy alapvető céljait tekintve változatlan szövetség keretén belül érvényesítsék külön törekvéseiket.

Ezeket az ellentéteket, amelyeknek fokozódását 1960-as értekezletünk előre látta, nem szabad alábecsülni. A szocialista államoknak, a kommunista pártoknak ki kell használniuk őket abban a küzdelemben, amelyet a nemzeti függetlenségért, az imperialista Egyesült Államok expanziós és uralmi törekvései ellen, a nemzetközi enyhülésért s a különböző gazdasági és társadalmi rendszerű országok közötti együttműködésért folytatnak.

Ezért tekintettük pozitív lépésnek Franciaország kivonulását a NATO katonai szervezetéből, s ezért támogattuk hazánk kormányának a szocialista országokkal való együttműködésre irányuló kezdeményezéseit.

A küzdelem, amelyet pártunk szüntelenül, még a hidegháború legnehezebb időszakaiban is folytatott a fenti célok érdekében, hozzájárult ezeknek a kezdeti intézkedéseknek az elhatározásához azáltal, hogy biztosította végrehajtásukhoz a néptömegek támogatását.

De egyszersmind figyelembe kell vennünk, hogy a monopóliumok kormánya Franciaországot továbbra is benntartja az atlanti szövetségben, folytatja a nukleáris fegyverkezési versenyt, „kivételezett" szövetségesének tekinti a Német Szövetségi Köztársaságot, és ellenez minden tárgyalást, amely a leszereléssel és az európai kollektív biztonság megteremtésével foglalkozik.

Tévedés lenne ugyanis azt hinni, hogy az imperialista versengés folytán az imperializmus már nem tekinthető agresszív világrendszernek, nem képes többé egységes stratégiát szembeszögezni a forradalmi világmozgalommal, s nem fenyegeti többé komolyan a békét, a népek függetlenségét és a szocializmust. Bármennyire fokozódtak is az imperializmus belső ellentétei, korunk alapvető ellentéte az imperialista rendszer és a szocialista rendszer közötti ellentét volt és marad.

Az imperializmus, közelebbről az amerikai imperializmus kétségkívül rákényszerült, hogy számoljon immár azzal a kockázattal, amelyet a szocialista országok, különösképpen a szocialista világrendszer döntő ereje, a Szovjetunió elleni agresszió jelentene számára.

Ebből azonban nem következik, hogy lemondott e perspektíváról. Erre vall dühödt fegyverkezési versenye, amely tűrhetetlen terheket ró a dolgozókra; ezt bizonyítja, hogy makacsul elutasít minden olyan intézkedést, amely elősegíthetné egy hatékony kollektív biztonsági rendszer létrehozását.

Avégett, hogy kedvezőbb feltételeket teremtsen céljai eléréséhez, s megkísérelje visszaszerezni elvesztett pozícióit, az imperializmus a világbékét súlyosan fenyegető helyi konfliktusokat robbant ki. Megsokszorozza erőfeszítéseit — és nem minden eredmény nélkül —, hogy megtartsa a gyarmati elnyomatás alól a közelmúltban felszabadult országokat a politikai és gazdasági neokolonializmus hatókörében. Reakciós államcsínyeket szervez az önálló fejlődésért küzdő országokban, hogy megőrizze őket stratégiai hatókörében és gazdasági uralma alatt.

Az antiimperialista mozgalom egyes osztagainak tévedéseit, a mozgalom, közelebbről a kommunista pártok nem megfelelő összeforrottságát kihasználva, az imperia-

lizmusnak az utóbbi időben sikerült bizonyos átmeneti sikereket elérnie egyes földrészek antiimperialista erőivel szemben. Úgy véljük — összhangban a dokumentum-tervezettel —, hogy nem hunyhatunk szemet e tények fölött, s nem mulaszthatjuk el a szükséges következtetések levonását.

Ezzel szemben — miként a dokumentum-tervezet ugyancsak nyomatékosan hangsúlyozza —, az imperializmus történelmi jelentőségű vereséget szenved a hős vietnami néppel szemben. Pártunk ez alkalommal ismét biztosítani kívánja a vietnami népet teljes szolidaritásáról és aktív támogatásáról. A Vietnami Dolgozók Pártja és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front helyes politikája, a vietnami nép példamutató bátorsága, a Szovjetunió és a többi szocialista ország nagyarányú segítsége, valamint a forradalmi munkásmozgalomnak, a világ haladó erőinek politikai és gyakorlati szolidaritása következtében a vietnami nép kudarcra kárhoztatja a minden más imperializmusnál erősebb amerikai imperializmus agresszióját.

Az amerikai imperializmus minden bizonnyal rákényszerül majd, hogy lemondjon agressziójáról, s hagyja, hogy a vietnami nép maga döntsön sorsáról. A vietnami nép győzni fog. S értekezletünk ki fogja mondani: kommunista pártjaink mindent megtesznek, hogy ehhez hozzásegítsék.

A vietnami nép sikeres harca bizonyítja, hogy az erőviszonyok világviszonylatban a szocializmusnak, a nemzeti függetlenségnek és a békének kedveznek, feltéve, hogy az antiimperialista erők — elsősorban a kommunista pártok — éberségről és eltökéltségről tesznek tanúbizonyságot, s akcióegységre lépnek, hogy szembeszálljanak az imperializmussal, és gátat vessenek agresszív üzelmeinek.

Amennyire helytelen és ártalmas volna, ha a jelenlegi imperializmust mindenhatónak tüntetnénk fel, olyan erőnek tekintenénk, amely tetszése szerint dönthet a békéről és a népek szabadságáról, ugyanannyira helytelen és veszélyes volna az a nézet, hogy az erőviszonyok immár végérvényesen és visszavonhatatlanul megváltoztak, s az imperializmus többé nem veszélyezteti az emberiséget.

Mindkét nézet egyformán lefegyverző hatású. Pártunk mindennapi harcában és kongresszusain egyaránt elveti mind az egyiket, mind a másikat.

Az imperializmusnak pártunk véleménye szerint egyre súlyosabb nehézségekkel kell szembenéznie, s ezeket részben brutális beavatkozásokkal — beleértve a veszélyes katonai kalandokat —, részben reakciós, antidemokratikus és munkásellenes politikájának fokozásával próbálja megoldani.

Ezért úgy véljük, a dokumentum-tervezet méltán hangsúlyozza annak szükségességét, hogy fokozzuk közös harcunkat az imperializmus agresszív lépései ellen, a békéért és a nemzeti függetlenségért, a népek szabadságáért és biztonságáért.

Ebben a vonatkozásban a vietnami nép iránti aktív szolidaritásunk mellett elsőrendű fontossága van az európai biztonság érdekében kifejtett tevékenységnek.

Az amerikai imperializmus ugyanis expanziós, hegemóniára törő stratégiája egyik kulcspontjának tekinti Nyugat-Európát. Nem csupán arra törekszik, hogy biztosítsa a nyugat-európai gazdasági potenciál jelentős részének ellenőrzését, hanem Európának ezt a részét még a szocialista országok elleni agresszív politikájának ugródeszkájává is teszi. Az atlanti paktumban és katonai szervezetében ez a stratégia fejeződik ki. S a bennük rejlő veszélyt még súlyosbítja az a tény, hogy az Egyesült Államok vezetői a bonni Németország revánsszellemtől áthatott militarista erőit teszik meg az európai szocialista országok elleni harcuk fő támaszpontjának.

A bonni vezetők expanziós törekvései képezik ma a feszültség legfőbb gócát Európában. Politikájuk akadályozza a tényleges biztonság megteremtését valamennyi európai nép számára.

Csak mélységes nyugtalanságot kelthet, hogy ezek a vezetők, az amerikai és a brit

vezetőkkel egyetértésben, és hazánk vezetőinek cinkos belenyugvása mellett, fokozzák a fegyverkezési versenyt, szabad teret nyitnak a neonáci tevékenységnek, azt követelik, hogy a NATO olyan stratégiát fogadjon el, amely konfliktus esetén a nukleáris fegyverek csaknem azonnali bevetésével jár.

Pártunk elszánt küzdelmet folytat az amerikai és a nyugatnémet imperialisták háborús politikája ellen, az atlanti szövetség ellen, amely e politika eszköze, s amely azzal fenyeget, hogy idegen érdekek miatt belesodorja Nyugat-Európa népeit egy tragikus konfliktusba.

Minden erőnkkel továbbra is azon leszünk, hogy egész népünket harcba vigyük egy olyan európai kollektív biztonsági rendszerért, amely a szemben álló katonai tömbök helyébe lép.

Az ilyen biztonsági rendszernek természetesen előfeltétele a jelenlegi európai határok elismerése és tiszteletben tartása, a Német Demokratikus Köztársaság nemzetközi jogi elismerése, annak megakadályozása, hogy az NSZK bárminő formában is atomfegyverhez juthasson, továbbá az, hogy a bonni vezetők felhagyjanak egész Németország képviseletére támasztott igényükkel.

Fáradságot nem kímélve támogatni fogjuk a dokumentum-tervezetben javasolt ilyen értelmű intézkedéseket, közelebbről a szocialista államoknak azt az indítványát, hogy üljön össze az európai országok értekezlete, a kontinens biztonságával összefüggő problémák megtárgyalása végett.

Tudatában vagyunk, hogy a nyugati reakciós vezetők ellenállásának legyőzéséhez és ezeknek az intézkedéseknek a keresztülviteléhez elengedhetetlenül szükséges, hogy a néptömegeket mozgósítsuk békeakaratuk még erőteljesebb kinyilvánítására, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt.

Egyszersmind úgy véljük, hogy mindaddig, amíg nem jön létre egy kollektív biztonsági rendszer Európában, a szocialista államoknak joguk és kötelességük, hogy fokozzák védelmi képességüket és együttműködésüket az imperializmus elleni harcban.

Az imperialista erők elleni harc Európában nem csupán egyik feltétele a béke megőrzésének a világ e részén, hanem egyszersmind fontos hozzájárulás is ahhoz a küzdelemhez, amelyet az egész világ népei az imperializmus erőpolitikája, a földkerekséget behálózó agresszív katonai paktumai, háborús és elnyomó politikája ellen vívnak.

Általánosságban szólva, csupán a forradalmi világfolyamatot alkotó valamennyi áramlat harcképességének szüntelen erősítésével, az arra irányuló szakadatlan fáradozással, hogy egyetlen hatalmas frontba tömörítsük az összes antiimperialista erőket, vagyis a szocialista országokat, a nemzeti felszabadító mozgalmat, a kapitalista országok munkásmozgalmát, mindazokat az erőket, amelyek a társadalmi haladás, a demokrácia és a béke mellett foglalnak állást, csupán így lehet majd újabb visszavonulásokra kényszeríteni az imperializmust, és újabb sikereket biztosítani a forradalmi világmozgalom valamennyi áramlatának.

*

Elvtársak! Az imperialista rendszer relatív meggyengülésének fontos tényezője a munkásosztály és a többi dolgozó réteg harcának fejlődése a kapitalista országokban.

Az 1968-as májusi és júniusi nagy franciaországi demokratikus és munkásmegmozdulások megmutatták e harc kiterjedését és megváltozott horderejét. Ezek a megmozdulások az első nagy összecsapást jelentették országunkban a dolgozó tömegek és az állammonopolista kapitalizmus között.

Mélyreható okuk annak a súlyos antagonizmusnak a fokozódása, amely szembeállítja egymással egyfelől a monopóliumokat és hatalmukat, másfelől a munkásosztályt s a nép túlnyomó többségét.

Az 1960 óta lezajlott események igazolták pártjainknak az állammonopolista kapitalizmusról adott értékelését: a monopóliumok és a monopolista állam politikájának reakciós és antiszociális jellege szüntelenül súlyosbodott az utóbbi években. Míg a termelés és a munka termelékenysége Franciaországban igen erőteljesen növekedett az utóbbi évtizedben, a bérek vásárlóereje 1968 májusig lényegében mit sem változott. Négymillió dolgozó egyszerűen nem tudott megélni. A heti átlagos munkaidő mindmáig nálunk a legtöbb az európai országok közül. A munkásvívmányokat — például a társadalombiztosítást — kétségessé tették és megnyirbálták.

Politikai téren a monopóliumok mindinkább törekednek a demokrácia felszámolására. Igyekeznek meggátolni, hogy a tömegek bármiféle formában részt vegyenek a közügyek intézésében és ellenőrzésében, s korlátozni próbálják a szakszervezeti jogokat, hogy a hagyományos képviseleti intézményeket olyan méretre szabott struktúrákkal és szervezetekkel váltsák fel, amelyekben a nagytőke magánérdekei bizton érvényesülhetnek a dolgozó tömegek, a nemzet érdekeivel szemben. A személyi hatalom rendszere a monopóliumok e politikájának koncentrált kifejeződése.

Az 1968-as májusi és júniusi franciaországi megmozdulásokat, amelyekben kilencmillió sztrájkoló vett részt, éppen az jellemezte, hogy az előterjesztett azonnali gazdasági követeléseken túlmenően, kérdésessé tették a monopóliumok és államhatalmuk uralmát a nemzet életében. Mélyreható demokratikus átalakulásokat céloztak gazdasági és szociális téren ugyanúgy, mint politikai téren. Bebizonyították, hogy a szocializmus eszméi nagy dolgozó tömegeket nyertek meg.

Az 1968-as májusi és júniusi megmozdulások azt is megmutatták, hogy lehetséges új társadalmi rétegeket — nevezetesen az egyre nagyobb számú értelmiségi dolgozókat — a munkásosztály oldalára állítani a monopóliumok és hatalmuk ellen vívott harcban.

A tudományos-műszaki forradalom hatására nő az értelmiségi dolgozók, közelebbről a pedagógusok, a kutatók, a mérnökök és a technikusok száma. Országunkban ez a növekedés csaknem 50 százalékos volt tíz esztendő alatt. Ezzel párhuzamosan az egyetemi és főiskolai hallgatók száma is gyorsan nő. S mert a tudomány egyre inkább közvetlen termelőerővé válik, egyre több értelmiségi kerül közvetlen alkalmaztatásba a termelési apparátusban. Az értelmiség túlnyomó többsége immár bérből és fizetésből élő, kizsákmányolt dolgozó. Alkotó törekvéseik beleütköznek a monopóliumok pénzhajhászó politikájába.

Ha az értelmiségi dolgozók nem is jutnak el ösztönösen a forradalmi mozgalom céljainak és eszközeinek világos megítéléséhez — s ennélfogva a kommunistáknak nagy oktató és szervező munkát kell is kifejteniük közöttük —, a lényeg az, hogy a munkásosztállyal való szolidaritásuknak és akcióegységüknek megvan az objektív alapja — beleértve azokat az akciókat is, amelyek a szocializmushoz vezető gazdasági és társadalmi átalakulásokért folynak. Így azután az értelmiségiek egyre nagyobb számban vesznek részt a munkásosztály oldalán a gazdasági és politikai küzdelmekben.

Ezekben a küzdelmekben nagy harckészségről tettek tanúbizonyságot az ifjúmunkások, a diákok egy részével együtt. Az ifjúmunkások, akiket különösen sújt a munkanélküliség, az alacsony bér és a szakoktatás elégtelensége, az első sorokban harcolnak követeléseikért és a társadalmi haladásért, a kapitalizmus és az imperializmus ellen, a szocializmusért.

A diákok már nem „aranyifjak" többé. Minthogy többségükben a kis- és közép-

polgárság soraiból kerülnek ki, szembekerülnek azokkal a gazdasági nehézségekkel, amelyeket a monopóliumok rónak ezekre a rétegekre. Ugyancsak beleütköznek az elavult oktatási struktúrákba és módszerekbe is. Mindez arra készteti őket, hogy csatlakozzanak a dolgozók forradalmi harcához.

A francia ifjúság többségében nagy forradalmi lehetőségek rejlenek. Pártunk megértésről és bizalomról tesz tanúságot irányában. Rendkívüli fontosságot tulajdonít az ifjúság különböző rétegeiben, valamint a diákság körében végzett munka fokozásának.

Minthogy az egyetemi struktúrák és oktatás retrográd jellege elleni tiltakozás jelentette a májusi és júniusi megmozdulások időrendi kiindulópontját, némelyek hajlottak rá, hogy ebből a tényből elhamarkodott következtetéseket vonjanak le a munkásosztály forradalmi szerepének állítólagos meggyengülésére vonatkozólag.

Valójában a hatalmas májusi és júniusi megmozdulásokat a francia munkásosztály tíz éve szüntelenül folytatott harca, az a lankadatlan küzdelem készítette elő, amelyet pártunk az első naptól fogva vívott a monopóliumok gaulle-ista hatalma és annak politikája ellen.

Ezenkívül hangsúlyozni kell, hogy a személyi hatalom rendszere ellen, egy újfajta demokráciáért küzdő mozgalom attól kezdve bontakozott ki teljes erővel, amikor a dolgozók tömegestől és szervezetten akcióba léptek.

Az 1968 tavaszán lezajlott munkásharcok ereje és kiterjedése, valamint az a tény, hogy a proletariátus képes maga köré tömöríteni a monopóliumok áldozatául esett többi társadalmi réteget, egyaránt bizonyítja, hogy a munkásosztály igenis korunk alapvető forradalmi ereje.

A munkásmegmozdulások egysége és ereje — amiben pártunknak és a CGT-nek* döntő szerepe volt — rákényszerítette a nagytőkét és a kormányt, hogy milliók fontos követeléseinek tegyen eleget, a béremeléstől egészen a gyáron belüli szakszervezeti jogok elismeréséig. Mindazonáltal nem lehetett véget vetni a monopóliumok uralmának, nem lehetett felcserélni a fennálló rendszert egy haladó demokratikus rendszerrel, amely a dolgozók és más nem monopolista rétegek érdekeit képviseli.

Ellentétben azzal, amit a balos irányzatok képviselői állítottak, az osztály-erőviszonyok nem tették lehetővé egy szocialista hatalom azonnali megteremtésének napirendre tűzését.

Ezzel szemben lehetőség volt a gaulle-ista uralom megbuktatására és egy olyan haladó demokratikus rendszer megteremtésére, amely megnyitja az utat a szocializmus felé. E lehetőség valóra váltásához azonban hiányzott a munkásosztály és a demokratikus erők egysége.

Pártunk minden erejével arra törekedett, hogy létrehozza a baloldali pártok és a nagy szakszervezeti központok szilárd megegyezését a demokratikus átalakulás közös programja alapján. Ez lehetővé tette volna a munkásosztálynak, valamint a városok és a falvak többi antimonopolista rétegének valódi szövetkezését az olyan demokratikus alternatíváért folyó küzdelemben, amely megnyitja az utat a szocializmus felé.

A szocialista vezetők makacsul elutasították ezt a megoldást, s a kulisszák mögött még kommunistaellenes ihletésű kalandor kombinációkba is bocsátkoztak. A gaulleista hatalom pedig kihasználta a helyzetet. A maga javára aknázva ki a balos csoportosulások felelőtlen erőszakát, tervet dolgozott ki azzal a céllal, hogy a munkásmozgalmat, közelebbről a kommunista pártot véres összecsapásba sodorja a rendőrséggel és a hadsereggel. A szükséges erőket harckészültségbe is helyezték. A munkásság és a demokrácia erőinek szilárd összefogása híján a reakciós nagyburzsoázia hosz-

* CGT — Confédération Générale du Travail (Általános Munkásszövetség).

szú időre megtörhette volna a munkásosztály harcát, s katonai diktatúrát hozhatott volna létre az országban.

Pártunk, a munkásosztály előtt viselt felelőssége tudatában, keresztülhúzta az osztályellenség számításait.

Végeredményben sikerült elérnie, hogy a dolgozók számos jelentős gazdasági és társadalmi előnyhöz jussanak, s egyszersmind megőrizte és megszilárdította a demokráciáért és a szocializmusért vívott politikai harc folytatásának feltételeit.

Pártunk tekintélye megnőtt. Igen sok fizikai és szellemi dolgozó — javarészben fiatal — lépett soraiba. Sok száz új alapszervezet jött létre. A CGT több mint 400 000 új taggal gyarapodott.

Pártunk 1968-as politikája helyesnek bizonyult. Nem egészen egy év múlva a munkásság és a demokrácia erői súlyos vereséget mértek a gaulle-ista hatalomra: április 27-én a „nem" többségbe került a népszavazáson, amelynek alkalmával de Gaulle arra kérte népünket, hogy hagyja jóvá politikáját és rendszerét. A „nem" győzelme és de Gaulle távozása jelezték, mily nagyon akarják a dolgozó tömegek a változást. Újból bebizonyosodott, hogy kialakulóban vannak a monopóliumok által érintett vagy veszélyeztetett valamennyi társadalmi réteg közös akciójának feltételei.

Ezért tett meg pártunk mindent — híven a kongresszusain és Központi Bizottságának kiáltványában meghatározott irányvonalhoz — azért, hogy a munkásság és a demokrácia erőit egy közösen kidolgozott, újszerű politikai program köré tömörítse. Olyan programról van szó, amely mélyreható politikai, gazdasági és társadalmi változásokat irányoz elő. E változások célja a monopóliumok reakciós uralmának egy olyan demokratikus egységkormánnyal való felváltása, amelyben a kommunisták is részt vesznek.

A szocialista párt vezetőinek opportunista politikája lehetetlenné tette a baloldali erők összefogását a legutóbbi elnökválasztási kampány idején.

Ennek következtében pártunk saját jelöltjét, Jacques Duclos-t indította a választáson, s a választási kampányt a munkásság és a demokrácia erőinek összefogásáért folytatott harc egyik szakaszává tette. Csaknem ötmillió szavazattal, vagyis több mint 21 százalékos eredménnyel, pártunk jelentős sikert ért el: a demokratikus megújhodás nagy erejének, a munkásosztályt, a demokratákat átható egységtörekvések letéteményesének, a szocializmus nagy pártjának bizonyult. Ez a siker igen pozitív módon érvényesül majd további harcunkban.

A jelenlegi hazai és nemzetközi viszonyok között, a dolgozó tömegek 1968-as májusi és júniusi harcaiban megvalósult előreugrás után a feladatunk az, hogy egy mindeddig példa nélkül álló, egységes akcióban mozgósítsuk a néptömegeket a monopóliumok politikája és hatalma ellen.

A kapitalizmus mélyreható és kiéleződött ellentmondásai lehetővé teszik, hogy az ilyen megmozdulások egészen a reakciós nagyburzsoázia elszigeteléséig és radikális demokratikus átalakulások kikényszerítéséig fejlődjenek, s rövidesen fölvessék a tömegek előtt a szocializmusba való átmenet kérdését.

A Francia Kommunista Párt a maga részéről élni kíván ezekkel a lehetőségekkel. Ezt fejezi ki a kiáltvány, amelyet tavaly decemberben adott ki.

Pártunk egyszersmind harcol egy olyan politikai orientációért, amely mindenben megfelel a nemzet érdekének és előmozdítja a béke ügyét, ez pedig megköveteli, hogy elítéljük Franciaország részvételét az atlanti szövetségben, hogy minden országgal, beleértve a szocialista országokat is, kölcsönösen előnyös együttműködést folytassunk, hogy aktívan fellépjünk egy európai kollektív biztonsági rendszer megteremtése érdekében, s támogassuk a nemzeti felszabadító mozgalom igazságos harcait.

Mi ugyanis nem választjuk külön sem az osztályharc nemzeti és nemzetközi adottságait, sem pártunk nemzeti és nemzetközi felelősségét.

Eltökélt és igazságos osztályküzdelmet vívtunk a monopóliumok gaulle-ista hatalma ellen, s tovább folytatjuk a harcot, hogy megakadályozzuk a gaulle-ista politika reakciós irányú eltolódását. Egyszersmind síkraszállunk az önálló francia politikáért, s ennélfogva fellépünk hazánknak az amerikai vezetés alatt álló atlanti szövetségben való részvétele és a trösztök kis Európájába, az Európai Gazdasági Közösségbe való integrálódása ellen, a nyugatnémet militaristákkal való szövetség ellen, a tengerentúli „megyékre" és területekre kényszerített gyarmati státus ellen.

Pártunk Franciaországban e függetlenségi és békepolitika leghívebb letéteményese, belé vetik reményüket azok, akik odahaza és a nagyvilágban azt várják Franciaországtól, hogy aktívan hozzájárul a békés egymás mellett élés, az európai biztonság és a szocialista országokkal való együttműködés megvalósulásához, a népeknek az imperializmus ellen vívott harcához.

*

Elvtársak! Pártunk a legutóbbi időszakban nagy gondot fordított rá, hogy hazai és nemzetközi küzdelmében a lehető legnagyobb éberséget tanúsítsa azzal a két irányzattal szemben, amely elméletünk és cselekvésünk eltorzítására törekszik. Ez a két irányzat: egyfelől a jobboldali opportunizmus, másfelől a balosság.

A jobboldali opportunisták tagadják a szocializmusért folytatott tényleges harc szükségességét. Valójában beérik a burzsoázia politikájának és kormányzati apparátusának némi változtatásával, anélkül, hogy támadást intéznének a nagytőke pozíciói ellen, a dolgozó tömegek pozícióinak megszilárdítása végett. A brit munkáspárti vezetők mintájára mindig készek arra, hogy a lényeget illetően a nagyburzsoázia politikáját folytassák, s kompromisszumokat kössenek vele a munkásosztály rovására. Minden döntő pillanatban világosan kitűnik, hogy alapvető irányvonaluk az osztályegyüttműködés a nagyburzsoáziával, az imperializmussal, közelebbről az amerikai imperializmussal.

A francia szociáldemokrata vezetők magatartása a legutóbbi időszakban tökéletesen igazolja azt az értékelést, amelyet ezzel kapcsolatosan a dokumentum-tervezet ad.

Hátat fordítva a munkásság és a demokratikus erők egységének, megakadályozták, hogy az 1968-as májusi és júniusi megmozdulások a gaulle-ista hatalmat olyan demokratikus rendszerrel váltsák fel, amely megnyitja az utat a szocializmus felé. Noha vereséget lehetett volna mérni a reakció jelöltjeire a június elsejei elnökválasztáson, ha a baloldal egységesen indít jelöltet egy pártunkkal közösen kidolgozott demokratikus kormányprogram alapján, a szocialista vezetők elutasították egységjavaslatainkat, s egy megosztó jelöltet indítottak, aki a reakció kezére játszott. Az a második forduló előtt hozott döntésük, amelynek értelmében a Kiesinger által is támogatott reakciós Poher melletti állásfoglalásra szólították fel híveiket, összhangban van áldatlan politikájuk logikájával. Mert miközben ezek a vezetők következetesen elutasítják, hogy együtt küzdjenek a kommunistákkal a munkásosztálynak és szövetségeseinek érdekeiért, makacsul igyekeznek szövetségre lépni a reakció egyik pártjával, amelyet „centristának" kereszteltek el, hogy ily módon részt vegyenek a közügyek intézésében, s ott a nagytőke érdekeit képviseljék. Teljes mértékben őket terheli a munkásság és a demokrácia erőinek megosztásából származó súlyos felelősség.

Ez a politika egyre inkább lejáratja magát hazánk dolgozói, demokratái előtt. Súlyos válság emészti Franciaországban a szociáldemokráciát. Ennek legfőbb tanú-

jele a szocialista párt megsemmisítő veresége a választáson. Az a körülmény, hogy a szocialista jelölt csupán a szavazatok 5 százalékát kapta meg június elsején, meggyőzően bizonyítja, hogy a szocialista dolgozók jelentős része helyteleníti vezetőinek megosztó politikáját.

Ilyen körülmények között pártunk minden eddiginél inkább hangsúlyozza: az egységfront célja, a munkásság és a demokratikus erők összefogásának célja nem az, hogy a munkásosztályt elvtelen szövetségek révén a burzsoázia uszályába vonja, hanem az, hogy mind nagyobb tömegeket vigyen harcba a monopóliumok és rendszerük ellen, egy megújhodott demokráciáért és a szocializmusért.

Az egység megvalósulása elé gördített újabb akadályok ellenére pártunk, erőt merítve a sikerből, amelyet június elsején ért el, meg fogja sokszorozni erőfeszítéseit, hogy megnyerje a szocialista dolgozókat az egység ügyének, mivel a munkásosztály harci egységének megvalósulása elengedhetetlenül szükséges a szocializmus győzelméhez.

Hasonló eréllyel és igyekezettel folytatja pártunk a baloldali opportunizmus elleni küzdelmet, arra törekedve, hogy helyesen irányítsa a dolgozók harcát.

A tények tökéletesen igazolják annak a jellemzésnek a helyességét, amelyet Lenin adott a „baloldali" opportunizmusról, amikor azt mondotta róla: „kispolgári forradalmi szellem, amely az anarchizmust súrolja vagy abból kölcsönöz, és amely minden lényeges tekintetben elüt azoktól a feltételektől és szükségletektől, amelyek a következetes proletár osztályharccal járnak".

Érthető, hogy amikor az osztályharc kiéleződik, s a kapitalizmus gaztettei elleni tiltakozás mindinkább hatalmába kerít olyan társadalmi rétegeket, amelyek még kevés harci tapasztalatot szereztek, a „baloldali" opportunizmus kedvező talajra talál.

A balosság, amely mind a maóizmus, mind a trockizmus eszméit valló csoportosulásokra jellemző, vágyait összetéveszti a valósággal, s türelmetlenségét stratégiává emeli. Tagadja a gazdasági és a politikai harc, a demokráciáért és a szocializmusért vívott küzdelem kapcsolatát. Támadja a munkásosztálynak a nagytőke áldozatául esett más társadalmi rétegek megnyerésére irányuló szövetségi politikáját. Szemérmetlenül hízeleg a fiataloknak, Trockij módjára igyekszik elhitetni velük, hogy ők a föld sója, s az osztályok alapvető harcát a nemzedékek állítólagos konfliktusával próbálja felcserélni. Csapásait többnyire nem a nagyburzsoázia, hanem a proletariátus pártja, a kommunista párt ellen intézi, s ennek demokratikus centralizmuson alapuló szervezeti formáival a kispolgári anarchizmust állítja szembe. Bőven ontja az imperializmus elleni hangzatos proklamációkat, de elsősorban dühödt szovjetellenességével tűnik ki. Egyszóval, ha szívesen tobzódik is az ultraforradalmi frázisokban, provokatív politikájával és a forradalmi munkásmozgalom, az antiimperialista erők megosztására irányuló kísérleteivel a reakció, az imperializmus malmára hajtja a vizet.

Figyelemre méltó, milyen hatalmas reklámot csap a francia burzsoázia a különféle balos csoportosulásoknak — különösen azoknak, amelyek trockistának és maóistának vallják magukat. A reakciós, imperialista körök szemlátomást úgy vélik, hogy a maóista irányvonal, amely harcot hirdet a tudományos szocializmus, pártunk és számos más kommunista párt, valamint a Szovjetunió ellen, értékes támogatást jelent számukra a világ forradalmi erői ellen vívott harcban.

Ezzel kapcsolatosan pártunk nem hunyhat szemet a Kínai Kommunista Párt legutóbbi kongresszusának határozatai, közelebbről az új szervezeti szabályzat felett. Ebben pártunk nézete szerint a kínai vezetők antileninista, szovjetellenes, szakadár irányvonalának újabb erőteljes fokozása nyilvánul meg. Ez az irányvonal, amelyet

mindenáron ránk szeretnének kényszeríteni, jelentős kárt okoz harcunknak, az imperializmus elleni közös harcnak.

Pártunk, amely Franciaország valóban forradalmi, nagy marxista–leninista pártja, a jövőben is eltökélt harcot folytat a „baloldali" opportunizmus és kalandorkodás ellen, mert ez csak a legtragikusabb kudarcokra vezethet.

Amikor így járunk el, gondosan különbséget kívánunk tenni számos francia fiatal türelmetlensége, s a maóista és trockista csoportosulások rendkívül ártalmas tevékenysége között. Míg ugyanis a fiatalos türelmetlenség többnyire a kapitalista rendszer elleni harc akarásából fakad — csak néha olyan formában nyilvánul meg, amelyet kötelességünk bírálni —, az említett csoportosulások provokatív célból aknázzák ki a fiatalok spontán harckészségét, forradalmi törekvéseit.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy intenzív felvilágosító munkával, amely az ifjúság iránt tanúsított mélységes megértésen és egyszersmind a balos csoportok téves koncepcióinak erőteljes leleplezésén alapul, helyes irányba terelhetjük a munkás- és diákfiatalság harckészségét, bevonhatjuk ezeket a fiatalokat az igazi forradalmi harcba a munkásosztály és kommunista élcsapata oldalán.

A dokumentum-tervezet helyesen állapítja meg, hogy a „baloldali" és jobboldali opportunizmusra egyaránt jellemző annak a lehetőségnek a lebecsülése, hogy a nagy tömegeket bevonjuk az imperializmus ellen, a társadalmi haladásért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcba. Abban is megegyeznek, hogy egyik is, másik is kétségbe vonja a kommunista párt élcsapat szerepét.

A kommunisták maguk sem tartanak igényt a forradalmi törekvések, az antiimperialista harc monopóliumára. Korunkat éppen az jellemzi, hogy számos nem kommunista férfi és nő is a társadalom radikális átalakítására törekszik, és csatlakozik az imperializmus elleni küzdelemhez.

A kommunisták minden erejükkel azon igyekeznek, hogy valamennyi demokratikus, haladó és békeszerető irányzattal akcióegységre lépjenek minden olyan cél érdekében, amelynek elérése kedvezhet a népek szabadságharcának.

A kommunista pártok elmélete, harci módszerei és szervezeti formái e pártokat korunk nagy forradalmi pártjaivá, a legfejlettebb, a leghatalmasabb és a legkövetkezetesebb antiimperialista erővé teszik.

Ezért harcolunk minden ellen, ami a kommunista párt élcsapat szerepének lebecsülésére irányul.

Mi a magunk részéről nem fogjuk elködösíteni a dolgozók előtt pártunk arculatát. Ellenkezőleg, mindent megteszünk, hogy világosan lássák, mi az, ami megkülönbözteti a kommunista pártot, elvi szemléletét és teljes egészében a munkásosztály, a nemzet és a népek közötti barátság szolgálatában álló politikáját.

Hasonlóképpen nem fogjuk kommunista pártjainkat a többivel azonos antiimperialista erőnek tekinteni, ahogy ezt nagyon helyesen mondja a dokumentum-tervezet. Mi kezünket nyújtjuk minden olyan erőnek, amely kész ténylegesen harcolni az imperializmus ellen, a függetlenségért és a békéért. Készen állunk arra, hogy ezekkel az erőkkel az egyenlőség alapján, ténylegesen demokratikus szellemben működjünk együtt. Ez azonban semmivel sem csökkenti a kommunista pártok különleges felelősségét. E pártok a munkásosztály pártjai, vagyis azé az osztályé, amely korunk döntő társadalmi ereje, az imperializmus elleni általános harcban döntő szerepet vállaló, a legkövetkezetesebb forradalmi osztály, a szocialista rendszer építője. Pártjaink számára tudományos elméletük és leninista szervezetük lehetővé teszi, hogy fő erőként vegyenek részt a népek szabadságharcában.

Ezzel magyarázható, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdítása nemhogy akadályozná az antiimperialista erők legszélesebb körű össze-

fogását, inkább elengedhetetlen alapja a széles antiimperialista egységfrontnak, amelynek megteremtését a kommunista mozgalom rendkívül fontosnak tartja.

A dokumentum-tervezettel összhangban pártunk úgy véli, hogy a fentiekből következően pártjainknak internacionalista kötelességük mindent megtenni mozgalmunk egységéért.

Kétségkívül van objektív alapja ennek az egységnek. A munkásmozgalom lényegénél fogva nemzetközi, a kommunista pártok céljai közösek, s korunkat éppenséggel az jellemzi, hogy a forradalmi folyamatok nemzetközivé váltak.

Emellett az egész világ kommunistái között mélyreható egységtörekvések nyilvánulnak meg.

Mindebből azonban még nem következik, hogy az egység spontán módon megvalósul. Ellenkezőleg, megvalósulása kitartó és eltökélt tevékenységet követel. Szívós erőfeszítésekre van szükség, hogy áthidaljuk azokat a nézeteltéréseket, amelyek egyik-másik kérdésben támadhatnak.

Úgy véljük, hogy a dokumentum-tervezet e kérdésben mozgalmunk nézeteinek gyümölcsöző gazdagodását hozza.

A dokumentum joggal hangsúlyozza, hogy mozgalmunk egységének és erősödésének biztosítéka azoknak az elveknek az alkalmazása, amelyek együttesen jellemzik a kommunista és munkáspártjaink közötti kapcsolatokat.

Pártunk egyaránt szilárdan elkötelezte magát minden egyes kommunista párt szuverenitásának elve és a proletár internacionalizmus elve mellett.

A kommunista pártok függetlenek és egyenjogúak. Mint ez már számtalanszor elhangzott, ma sincs és nem is lehet „uralkodó" és „alárendelt" párt, ahogy nincs és nem is lehet egy vagy több „központ" sem, amely irányítaná a kommunista pártok tevékenységét.

Valamennyi pártnak önállóan kell meghatároznia — és így is határozza meg — a marxizmus–leninizmus alapján, a nemzeti feltételek figyelembevételével politikáját és tevékenységi formáit.

De egyszersmind a proletár internacionalizmus is szerves része minden kommunista párt elméletének és tevékenységének. Pártunk felelős azért, hogy győzelemre vigye Franciaország dolgozóinak harcát. Ennek a felelősségnek azonban nem szabad oda vezetnie, hogy szem elől tévesszük a munkásság forradalmi világmozgalmának általános érdekeit. Pártunk, amely mindig aktív szolidaritást tanúsított a szocializmust építő népek és a történelem első szocialista állama, a békéért és a szocializmusért folyó harcban döntő szerepet betöltő Szovjetunió iránt, a gyarmati elnyomatás ellen harcoló népek, s az imperialista reakciós megtorló intézkedésektől sújtott pártok és harcosok iránt, rendíthetetlenül ragaszkodik a proletár internacionalizmushoz. Továbbra is fejleszti és erősíti a testvérpártokhoz fűződő baráti kapcsolatokat és testvéri együttműködést a marxizmus–leninizmus, az egyenlőség és a függetlenség, a proletár internacionalizmus alapján.

Kommunista pártjaink kétségkívül különféle harci feltételekkel és rendkívül sokféle problémával kerülnek szembe. Ennek a sokféleségnek azonban nem szabad megoszlást jelentenie, mint ahogyan az egyes pártok szükséges függetlenségének sem szabad elszigetelődésre vagy nacionalizmusra vezetnie.

Egy-egy adott kérdésben támadt nézeteltéréseknek semmiképpen sem szabad előtérbe kerülniük azzal szemben, ami egyesíti pártjainkat. Semmiképpen sem szabad akadályozniuk a közös céljainkért kifejtett közös tevékenységet. A nézeteltéréseket tapasztalatcsere és az elgondolások egybevetése, két- és többoldalú találkozók, nemzetközi értekezletek és legfőképpen az imperializmus elleni közös harcban való együttműködés útján lehet és kell kiküszöbölni.

Ezzel kapcsolatosan a dokumentum-tervezetben kinyilvánított elvek alkalmazásának, magának a jelenlegi értekezletünknek lehetővé kell tennie a határozott előrehaladást egységünk erősítésének útján.

A tanácskozás előkészítése, az előtte és magán az értekezleten alkalmazott kollektív módszerek jó feltételeket teremtettek ehhez, elősegítve a kölcsönös megértést, és lehetővé téve pártjaink mindegyike számára, hogy részesüljön abból a pótolhatatlan hozzájárulásból, amelyet a nemzetközi kommunista mozgalom egészének elméleti munkássága és gyakorlati tevékenysége jelent.

Elvtársak! Az értekezlet dokumentumainak elfogadása lehetővé fogja tenni számunkra, hogy újabb lépéseket tegyünk előre összeforrottságunk útján, és magasabb szintre emeljük egységünket, a dokumentum-tervezet által jelzett szellemben.

Ezt várják tanácskozásunktól az egész világ kommunistái, mert ebben látják harcképességük megerősítésének biztosítékát — az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért és a demokráciáért, a szocializmusért, a kommunizmusért vívott harc sikerének biztosítékát.

Éljen a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egysége!

EZEKIASZ PAPAIOANNU,

A CIPRUSI DOLGOZÓ NÉP HALADÓ PÁRTJÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom nagy győzelme, sikere. A tanácskozás az itt jelenlevő pártok kitartó kollektív erőfeszítéseinek gyümölcse, a mozgalmunk közös eszményei és magasztos humanista céljai alapján folytatott egyenjogú, elvtársi együttműködésnek az eredménye.

Kötelességünknek tartjuk szívből köszönetet mondani mindazoknak, akik hozzájárultak e tanácskozás jó előkészítéséhez és összehívásához. Külön köszönet jár a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amely aktívan előmozdította az előkészítő munka sikerét, és a Szovjetunió Kommunista Pártjának, amelynek vendégszeretetét élvezzük és amely a legkedvezőbb feltételeket teremtette meg az előkészítő bizottság és a nemzetközi tanácskozás munkájához.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása olyan időpontban ült össze, amikor a haladó emberiség minden idők legnagyobb forradalmára, Lenin születésének 100. évfordulójára készül, s amikor korunk parancsolóan megköveteli, hogy megszilárdítsuk a kommunista és munkáspártok összeforrottságát és akcióegységét, egyesítsük és aktivizáljuk mindazokat az antiimperialista erőket, amelyek az öt kontinensen a békéért, a nemzeti szabadságért, a demokráciáért és a szocializmusért harcolnak.

Az emberiség történelmének mai, döntő jelentőségű időszakában, amikor mélyreható forradalmi átalakulások mennek végbe valamennyi kontinensen és az élet minden területén, nagy feladatok várnak és nagy felelősség hárul a marxista–leninista pártokra, az összes progresszív erők élcsapatára. A kommunista és munkáspártok kétségtelenül a legnagyobb politikai erőt alkotják, amely valaha létezett a világon, és olyan döntő átalakítások végrehajtása vár rájuk, amilyenekre még nem volt példa az emberiség sokévszázados történelmében.

Közülünk senki sem kételkedik abban, hogy a kommunista pártok együttműkö-

dése a legfontosabb tényező, amely elősegítheti a világ összes antiimperialista erőinek összefogását. Ezért legfőbb, legidőszerűbb feladatunk megteremteni a kommunisták egységét, az emberiség élenjáró erőinek együttműködését és kölcsönös megértését. Közös eszményeink, közös feladataink és közös tudományos világnézetünk olyan alapot nyújtanak nekünk, amelyre támaszkodva kidolgozhatjuk és ki kell dolgoznunk a helyzet közös értékelését, meghatározhatjuk a harc közös irányvonalát, biztosíthatjuk pártjaink testvéri együttműködését és szolidaritását. A világon egyetlen más mozgalomnak sincs ilyen lehetősége arra, hogy az egységes akciók közös programja alapján egyesítse és egységbe forrassza a világ minden népének progresszív erőit.

A fejlődés legkülönbözőbb szakaszaiban levő országaink merőben különböző problémák megoldásán munkálkodnak. Ebben a teremben jelen vannak olyan pártok képviselői, amelyek szocialista országokat vezetnek, és olyan elvtársak, akik illegalitásban tevékenykednek hazájukban, mert pártjukat üldözik a gyarmatosítók vagy a fasiszta reakció hatóságai. Az általunk képviselt népeket azonban egyesítik a közös érdekek és a közös célok, pártjaink egyformán a dolgozók élcsapatának szerepét töltik be országainkban, és megbonthatatlan kötelékekkel fűzi össze őket az emberiség jobb jövőjéért vívott harcban megvalósuló nemzetközi szolidaritás. Ezért testvérekként ülünk egymás mellett, mint teljesen egyenjogú partnerek, eddig még soha nem tapasztalt alkotó légkörben.

Az imperialista és a neofasiszta erők az utóbbi években az egész világon fokozott erővel szítják a szovjetellenességet, rágalmazzák és a legostobább vádakkal illetik a Szovjetuniót és a Szovjetunió Kommunista Pártját. Mi mást várhatnánk ezektől az erőktől? Az ő fő céljuk az, hogy a nemzeti felszabadító mozgalmakat és a munkásosztály pártjait elszigeteljék a szocialista tábortól és élcsapatától, a Szovjetuniótól. Arra törekszenek tehát, hogy meghiúsítsák a népek antiimperialista harcát és fenntartsák a népek leigázásának és kizsákmányolásának rendszerét. De bármilyen agyafúrt is a szovjetellenesség, antikommunista lényege megmarad, és imperialista célokat szolgál.

Az imperialisták és a neofasiszták a munkásosztály pártjai ellen — főleg a tőkésországokban — egyik „érvként" azt hangoztatják, hogy az SZKP-val való kapcsolatukban nem függetlenek, és hogy az SZKP valamilyen mértékben „rájuk kényszeríti" akaratát. Ez persze szemenszedett hazugság, rágalom. Olyan csomagolásban találják azonban, hogy egyesek elhiszik.

A mi pártunk, a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja, egy kis ország munkásosztályát képviseli. Hosszú évek óta szoros kapcsolatokat tartunk az SZKP-val, de sohasem tapasztaltunk olyasmit, amit a kommunizmus ellenségei akarnak az SZKP-nak tulajdonítani. Ellenkezőleg, meggyőződtünk arról, hogy teljesen egyenlők vagyunk az SZKP-hoz fűződő kapcsolatunkban. Ugyanaz az egyenlőség ez, amely a kommunista és munkáspártok tanácskozásának munkáját is jellemzi.

Az igazság kedvéért meg kell mondanom, hogy ezen egyenlőség ellenére felelősségünk nem egyforma. Az SZKP-ra óriási történelmi felelősség hárul a két rendszer közti világméretű harc kimeneteléért, a nemzetközi munkásmozgalom és antiimperialista mozgalom sorsáért, a világbéke és a szocializmus sorsáért, és ez a felelősség nem hasonlítható a mi pártunk felelősségéhez.

Mi mint egy kis ország pártjának képviselői külön elismeréssel és örömmel kívánunk szólni arról, hogy a kezünkben levő — és végeredményben általunk helyesnek tartott — dokumentum előkészítésének valamennyi szakaszában csorbítatlanul érvényesültek a nagy és kis országok testvérpártjai közti egyenlőség, kölcsönös megbecsülés és kölcsönös megértés elvei.

Minthogy merőben különböző feltételek közt dolgozunk és különböző konkrét problémák megoldásán fáradozunk, természetesen különböző módon oldjuk meg és különböző szempontból vizsgáljuk ezeket a problémákat.

A lényeg azonban az, hogy mozgalmunkat egyesíti a közös világnézet, a társadalmi jelenségek közös tudományos értelmezése, korunk fő politikai folyamatainak közös értékelése, a közös cél és a közös harc. Mindez megbonthatatlanul egyesít bennünket, mert ez alapvető fontosságú valamennyiünk számára. Sőt, valamennyien tudjuk, hogy a nemzetközi munkásmozgalom ereje a világ összes haladó erőinek, a szocialista rendszernek, a nemzetközi munkásmozgalomnak és a népek nemzeti felszabadító mozgalmának nemzetközi szolidaritásában, összeforrottságában és együttműködésében rejlik. Ez a megdönthetetlen igazság erősíti azt az eltökéltségünket, hogy még intenzívebben igyekezzünk létrehozni mozgalmunknak és a világ összes progresszív erőinek nemzetközi egységét. Ès ezt az egységet a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus torzításoktól mentes, tiszta elméletének gránittalapzatán kell megszilárdítanunk.

Az 1957. és 1960. évi tanácskozás egy-egy mérföldkő volt pártjaink együttműködésének szorosabbra fűzésében. Ezek a tanácskozások mélyrehatóan elemezték a nemzetközi helyzetet, korunk fő társadalmi és politikai jelenségeit és meghatározták pártjaink tevékenységének közös platformját.

Az élet azonban halad és új problémákat vet fel. Miközben erősödik a szocialista rendszer, és sok országban fejlődik a munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom, egyes országokban visszavonulás és vereség is előfordult. Egyrészt nézeteltérések és véleménykülönbségek keletkeztek a kommunista mozgalom soraiban, másrészt fokozza agresszivitását az imperializmus, amely igyekszik saját javára megváltoztatni a nemzetközi erőviszonyokat és feltartóztatni az emberiség haladását. Mindez szükségessé tette a mostani tanácskozás összehívását, hogy megszilárdítsuk a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egybeforrottságát, létrehozzuk és erősítsük a világ összes antiimperialista erőinek akcióegységét.

Az előkészítő bizottság nagy munkát végzett e cél elérése érdekében. A pártok kitartó kollektív munkájának és egyenjogú elvtársi együttműködésének eredményeként az előkészítő bizottság a tanácskozás elé terjesztette „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége" című dokumentum tervezetét. Ez a tervezet tartalmazza mindazokat a főbb mozzanatokat, amelyek egyesítik pártjainkat a békéért, a szabadságért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban.

Ez a dokumentum tudományosan értékeli a jelenlegi nemzetközi helyzetet és a világon kialakult erőviszonyokat, mélyrehatóan elemzi azokat a problémákat, amelyeket az imperializmus ellen, a nemzetközi kommunista és antiimperialista mozgalom akcióegységéért vívott harc vet fel. A dokumentum ezért az egységes cselekvés fontos vezérfonala nemcsak pártjaink számára, hanem a szélesebb értelemben vett demokratikus és antiimperialista világmozgalom számára is. Ezen egységes cselekvés folyamán számottevően erősödik majd a nemzetközi kommunista mozgalom egysége, korunk összes harcoló, progresszív erőinek egybeforrottsága.

Kedves elvtársak! Az emberiség haladása szempontjából ma a fő feladat az imperializmus elleni harc. Ezért nagyon helyes, hogy a munkásosztály élenjáró pártjainak ez a tanácskozása az antiimperialista harc problémáját állította munkája középpontjába.

A népek antiimperialista frontja a részleges nehézségek és visszavonulások ellenére az utóbbi tíz év alatt nem lett gyengébb. Ellenkezőleg, erősödik és szélesedik. Az imperializmus részleges és ideiglenes sikerei nem változtatják meg a nemzet-

közi erőviszonyokat, az általános világhelyzetet, korunk jellegét, mert a népek szakadatlanul folytatják elszánt harcukat a rabság, a fajgyűlölet és a fasizmus ellen, a nemzeti szabadságért, az emberi jogokért és a demokratikus szabadságjogokért.

Az elmúlt tíz év alatt az imperializmus nemzetközi pozíciói nem erősödtek. Ellenkezőleg, világosabbá vált, hogy bármilyen erőfeszítéseket tett is az imperializmus, korunkban többé nem lehet döntő tényezője a népek sorsának, nem uralkodhat osztatlanul a világban. A vietnami nép példátlan hősi harca megtépázta az Egyesült Államoknak, a világ vezető imperialista hatalmának politikai és katonai tekintélyét. Az a szívós harc, amelyet az arab népek folytatnak Izrael által elfoglalt földjük felszabadításáért, arról tanúskodik, hogy az imperializmus többé nem érheti el könnyűszerrel a céljait és nem határozhatja meg a kis népek sorsát.

A nemzetközi antiimperialista tábor, amely egyesíti korunk összes haladó erőit, élükön a szocialista országokkal és a hatalmas Szovjetunióval, képes megfékezni az imperializmus agresszív kalandjait, elhárítani a termonukleáris háború kirobbantását és a világ minden népe előtt megnyitni a szabadság és a haladás útját. Ehhez az szükséges, hogy a népek összes erői együttesen cselekedjenek, egyesüljenek és közösen harcoljanak a békéért, a szabadságért, a haladásért, azért, hogy az imperializmus bűnös terveit csírájában meghiúsítsák.

Az 1960. évi nemzetközi tanácskozás óta eltelt kilenc év hazánk függetlenségének első kilenc esztendeje volt. Ciprus békeszerető és haladó népe ezt az időszakot nem használhatta fel teljesen a hazája fejlesztését szolgáló békés munkára. Az imperialisták, akik hazánk területén megtartották katonai támaszpontjaikat és más jogaikat, amelyek korlátozzák a Ciprusi Köztársaság függetlenségét, arra törekedtek, hogy szigetünket a NATO katonai tartozékává, közel-keleti és földközi-tengeri stratégiai céljaik szolgálatában álló hídfővé változtassák.

A Ciprusi Köztársaság kormánya kijelentette, hogy független politikát kíván folytatni és szigetünket olyan aranyhíddá akarja változtatni, amely a Ciprussal határos három kontinens népeinek közeledését szolgálja. Pártunk következetesen támogatta ezt a külpolitikai irányvonalat, s különösen a kormánynak azt az elhatározását, hogy fejleszti a gazdasági és a politikai kapcsolatokat a szocialista országokkal, amelyek a nemzeti szabadságharc idején segítettek bennünket.

Ez azonban nyugtalansággal töltötte el a nemzetközi imperializmust, különösen az Egyesült Államok imperializmusát, amely azt tervezte, hogy Ciprust bevonja a NATO agresszív tömbjébe, s katonai támaszpontként és hídfőként használja fel főleg a szomszédos arab országok ellen.

A Ciprusi Köztársaság aláaknázására és leigázására irányuló imperialista összeesküvésben központi szerepet játszott az a törekvés, hogy a zsarolás és a beavatkozás különféle módszereivel megosszák a ciprusi népet. Amikor az imperialistáknak nem sikerült megosztaniuk a népet az antikommunista kampány kibontakoztatásával, amire az amerikai imperialisták 20 millió dollárt utaltak ki, felforgató tevékenységbe kezdtek, s felszították a nemzeti viszályt Ciprus görög és török lakossága között.

Azt, hogy az imperialisták nem tudták hazánkra kényszeríteni a NATO béklyóit, két fontos tényezőnek köszönhetjük: először is a nép belső egységének, amihez döntő módon hozzájárult pártunk, amely felismerte az imperialista veszélyt és határozottan szembeszállt vele; másodszor pedig a szocialista és a fejlődő országok szolidaritásának és támogatásának. Döntő szerepet játszott az a diplomáciai, politikai és katonai támogatás, amelyet a Szovjetunió nyújtott Ciprusnak a kritikus 1964–1967-es években.

Engedjék meg, hogy élve az alkalommal, pártunk és népünk köszönetét tolmácsoljam ezért a széles körű segítségért és támogatásért.

Az imperialisták nem hagyták abba Ciprus ellen irányuló összeesküvő tevékenységüket. Újabb terveket szőnek arra, hogy feldarabolják szigetünket, alárendeljék a NATO-nak, s erre a célra állandóan felhasználják a felforgató tevékenység újabb formáit. Az imperialisták az athéni fasiszta junta és az ankarai reakciós soviniszták segítségével ki akarják kényszeríteni a ciprusi kérdés imperialista megoldását, amelynek következtében Ciprus katonai hídfővé válna az arab népek és a szocialista országok népei ellen.

A kommunista és munkáspártoknak erről a nemzetközi szónoki emelvényéről elítéljük az imperializmus e galád és alattomos terveit, és kijelentjük, hogy a ciprusi nép minden erejével olyan megoldásért fog harcolni, amely biztosítja Ciprus számára a függetlenséget, a területi integritást, a szuverenitást, az egységet és a demilitarizálást, s maradéktalanul biztosítja a ciprusi törökök jogait és érdekeit.

Ugyanakkor felhívunk minden pártot, hogy biztosítsák szolidaritásukról és támogassák azt a nehéz harcot, amelyet a ciprusi nép folytat. Ciprus függetlenségének, semlegességének és demilitarizálásának biztosítása igen pozitív tényező annak a harcnak szempontjából, amelyet a földközi-tengeri és a közel-keleti népek vívnak a nemzeti függetlenségért, a békéért és a társadalmi haladásért. Arról is meg vagyunk győződve, hogy a közel-keleti problémának a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozata alapján történő megoldása kedvező hatással lesz a ciprusi nép harcára.

Ciprus példája meggyőzően mutatja, hogy korunkban a fennálló erőviszonyok adta lehetőséggel élve egy kis ország is érhet el sikert, megőrizheti függetlenségét, ha nemzeti felszabadító erői antiimperialista egységben összeforrnak, és ha számíthatnak a szocialista országok és a nemzetközi antiimperialista tábor segítségére és támogatására. Ez a lehetőség, amely nem létezett az imperialista világuralom korszakában, annak az eredménye, hogy a szocialista világrendszer létrejötte és a gyarmati rendszer felbomlása után megváltoztak a nemzetközi erőviszonyok.

Ma, a tudományos-műszaki forradalom korszakában, a szó szoros értelmében határtalanok minden nép gazdasági, politikai és szociális fejlődésének lehetőségei.

Ennek a fejlődésnek az a feltétele, hogy egységbe forrasszuk az összes progresszív, antiimperialista erőket és új, magasabb színvonalon folytassuk a harcot korunk égető problémáinak megoldásáért, azért, hogy végleg megszabadítsuk bolygónkat az embertelen kolonializmustól, elzárjuk az utat a neokolonialista politika előtt, meghiúsítsuk az imperializmus kalandor mesterkedéseit, elhárítsuk a világ pusztulásával fenyegető termonukleáris háború veszélyét.

A kezünkben levő dokumentum átfogó platform ahhoz az akcióegységhez, amelyre szükség van a korunk realista, tudományos értékelésén alapuló célok eléréséhez. Véleményünk szerint a 3. fejezet tudományos akcióprogram, a cselekvés kitűnő vezérfonala a nemzetközi munkásmozgalom és az összes antiimperialista erők számára. Első sorától az utolsóig a népek harcos nemzetközi szolidaritásának, a jobb jövőért vívott harcban megvalósuló nemzetközi együttműködésnek a szelleme hatja át. Ezért szívből támogatjuk a tanácskozás dokumentumát és minden erőnket latba vetjük a benne megfogalmazott célok megvalósításáért.

Tanácskozásunk nagyszerű állomása a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdítására irányuló erőfeszítéseknek. Bizonyosak vagyunk abban, hogy ez a tanácskozás a pártjaink közti kapcsolatok és nemzetközi együttműködés további bővülésének és megszilárdulásának kezdete lesz. Az együttműködés fejlesztése, az elvtársi vélemény- és tapasztalatcsere segítségünkre lesz abban, hogy leküzdjük a

taktikai nézeteltéréseket, az egyes problémák megítélésében mutatkozó véleménykülönbségeket, s gazdagítja saját tapasztalatainkat.

Senki sem becsülheti le közülünk azt a döntő és jótékony hatást, amelyet a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egysége gyakorol az imperializmus és a reakció ellen vívott harcnak a fejlődésére.

Egységre köteleznek bennünket népeink érdekei, mindazoknak a népeknek az érdekei, amelyek a szabadságért, a demokráciáért, a békéért és a haladásért küzdenek. A hős vietnami nép harca, Afrika gyarmati népeinek harca, a sokat szenvedett görög nép harca, az arab népek és sok más ország harca parancsolóan megköveteli, hogy az összes haladó, antiimperialista erők hatalmas nemzetközi egységfrontban fogjanak össze a döntő offenzíva érdekében, amelynek eredményeképpen népeink felszabadulnak az imperializmus nyomása alól. Minden erőfeszítésünk, amelyet a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének és összeforrottságának megszilárdítása érdekében teszünk, értékes hozzájárulás ahhoz a küzdelemhez, amelyet a népek a nemzeti szabadságért, a békéért, a demokráciáért, a haladásért és a szocializmusért vívnak.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának ezen a hivatalos szónoki emelvényén kötelezettséget vállalunk arra, hogy pártunk, a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja mindent megtesz a nemzetközi kommunista mozgalom egységének és egybeforrottságának megszilárdításáért, a világ antiimperialista erőinek harcos egyesüléséért, a népek közti nemzetközi szolidaritás fejlesztéséért.

LAURIE AARONS,

AZ AUSZTRÁLIAI KOMMUNISTA PÁRT ORSZÁGOS TITKÁRA

Az Ausztráliai Kommunista Párt üdvözli a tanácskozást mint magas fórumot az imperializmus elleni közös harcunk kérdéseiről folytatandó szabad és komoly véleménycseréhez. Azzal a kifejezett kívánsággal veszünk részt a tanácskozás munkájában, hogy meghallgassuk a véleményeket, elmondjuk a magunk véleményét, s főként, gazdagodjunk más pártok tapasztalataival. Tisztában vagyunk azzal, hogy a közös ellenségünk, az imperializmus elleni harchoz mivel járulnak hozzá a nemzetközi forradalmi mozgalom egyes osztagai, s különösen a Szovjetunió és a többi szocialista ország.

Kijelentjük, hogy eltökélt szándékunk mozgalmunk szorosabb egységének megteremtésén munkálkodni, részt venni az imperializmus elleni együttes akciókban. Kijelentjük, hogy testvéri kapcsolatokra törekszünk valamennyi kommunista és munkáspárttal, a köztünk fennálló nézeteltérésektől függetlenül.

Pártunk vezetősége elvben jóváhagyta a fő dokumentum 3. fejezetét. Ebben az a törekvés vezérelt bennünket, hogy támogassuk az együttes akciókat, erősítsük az antiimperialista erők egységét és fokozzuk a harcot a mai történelmi helyzetben. Ugyanakkor kifogásaink vannak egyes gondolatok ellen, amelyeket ebben a fejezetben megfogalmaztak. Úgy véljük, hogy itt nem mondtak el mindent, hogy egyes tételeket helytelenül fejtenek ki. A 3. fejezethez bizonyos módosításokat terjesztünk elő a legfontosabb kérdésekkel kapcsolatban.

Ugyanakkor támogatjuk az antiimperialista akcióknak a 3. fejezetben vázolt programját, s ígérjük, hogy hathatósan támogatni fogjuk ezt a programot és elvtársiasan együtt fogunk működni a megvalósításáért vívott harcban. Ismét javasoljuk, hogy

ezt a részt vegyék ki a dokumentumból, hogy valamennyi párt aláírhassa, s ily módon kifejezhesse egységünk egyöntetű demonstrálását az antiimperialista harc legfontosabb feladatait illetően. A dokumentum többi részét, amelynek az a célja, hogy proklamálja a nemzetközi kommunista mozgalom fő irányvonalát, aláírhatnák azok a pártok, amelyek jóváhagyják.

Az Ausztráliai Kommunista Párt nem írhatja alá az egész dokumentumot, mert nem tud elfogadni egyes, benne megfogalmazott elveket, és mert egyes kérdések és elvek, amelyeket mi alapvető fontosságúnak tartunk, nem szerepelnek a dokumentumban.

Röviden összefoglalva, a dokumentummal kapcsolatos fő kritikai észrevételeink a következők:

1. Bár a dokumentum arra tart igényt, hogy kifejtse lényegében a nemzetközi forradalmi mozgalom fő irányvonalát, adós marad a bonyolult társadalmi fejlődés és harc jelenlegi szakaszában megfigyelhető több új vonásnak mélyreható és objektív elemzésével. Néhány ilyen új vonás: a tudományos-műszaki forradalom és ennek az egész világon érvényesülő hatása (a tőkésországok fejlődésére, a szocialista országokra és a harmadik világ országaira); az új forradalmi lehetőségek — különösen a fiatal nemzedék körében kialakuló lehetőségek — jelentősége; a szocialista fejlődésnek és a szocialista országok közti viszonyoknak a problémái.

2. A dokumentum megkerül néhány fontos eseményt, amelyek a szocialista országok közti kapcsolatokban előfordultak, s amelyek negatív hatással voltak mozgalmunkra. Ezeket a kapcsolatokat a dokumentum egyes helyein irreálisan és idealizált formában jellemzik.

3. A dokumentum felületesen és olykor ellentmondóan elemzi az imperialista világrendszert és a nemzetközi helyzetet. Ez akadályozhatja az antiimperialista erők maximális mozgósítását és akadályozhat bennünket abban, hogy maximálisan kihasználjuk azt az ideológiai és morális válságot, amellyel az imperializmus küszködik, s amely mélyreható általános válságának visszatükröződése.

4. A dokumentum a pártok közti viszonyokat olyan formai elvek síkján jellemzi, amelyek bár önmagukban véve értékesek, de a valóságban nem mindig érvényesülnek. Ez a jellemzés nem tükrözi a valóságot és nem segíti elő, hogy a pártok közti kapcsolatokban és az egész mozgalomban új, magasabb fokra emelkedjünk. Úgy véljük továbbá, hogy a kommunista pártok vezető szerepének a dokumentumban olvasható jellemzése nem veszi figyelembe mindazokat a feltételeket, amelyek közepette a kommunista pártok a dolgozók támogatásának megnyeréséért és megtartásáért harcolnak.

5. A dokumentum néhány megfogalmazása annyira szétfolyó és homályos, hogy különbözőképpen lehet értelmezni őket, beleértve néhány olyan új koncepció helyeslésének lehetőségét, amelyekkel mi nem értünk egyet (például a szocialista országok közötti kapcsolatokat illetően). Küldöttségünk szeretné részletesebben kifejteni ezeket a megjegyzéseket, hogy megmagyarázzuk, mire gondolunk.

A tudományos-műszaki forradalom a valóság döntő tényezője, bár még csak az első lépéseknél tart. Lényeges vonása a társadalomra forradalmasító hatást gyakorló ismeretek és technikai újítások nagymértékű gyarapodása. A marxizmus—leninizmusnak nem szabad elmaradnia ettől a gyors előrehaladástól, s elemezve e forradalomnak a mai világ valamennyi társadalmára gyakorolt nagy forradalmi hatását, igyekeznie kell elmélyíteni a forradalmi folyamat elméleti megértését. Ez megköveteli a nyílt és messzire tekintő általánosítást és a tudományos bátorságot a más világnézetekkel való nyílt elméleti és politikai vitákban és konfrontációban. Ezzel kapcsolatban támogatjuk belga elvtársainknak azt a javaslatát, hogy mozgalmunk tanulmá-

nyozza a jelenkori világban végbemenő folyamatokat és ennek érdekében szervezze meg az állandó eszmecserét.

A jelenkori társadalmi fejlődés megköveteli, hogy új eszméket dolgozzunk ki a fejlett tőkésországokban követendő forradalmi stratégiát illetően. A potenciálisan forradalmi társadalmi erők széles köréről van itt szó: a munkásosztályról, amely maga is változik és létszámban növekszik, az ifjúságról és a diákságról, valamint az értelmiségről. A forradalmi stratégiának továbbá újfajta gazdasági, politikai és morális jellegű társadalmi követeléseket kell megfogalmaznia. Különösen figyelembe kell venni, milyen mélyek és erősek azok az új demokratikus követelések és cselekvési formák, amelyek megkérdőjelezik a monopoltőke uralmának minden aspektusát és módját: magát az államot, beleértve a külpolitikai irányvonal meghatározásával és a hadüzenettel összefüggő funkcióit; a bürokratikus ellenőrzést és az emberekkel, az óriási, elszemélytelenedett vállalatokban dolgozó munkásokkal, az iskolai tanulókkal és az egyetemi hallgatókkal, az emberekkel mint a társadalom tagjaival folytatott manipulációt, amire felhasználják a tömegpropagandának a gondolatok fölött ellenőrzést gyakorló eszközeit.

Pártunk olyan mértékben igyekszik megoldani ezeket az elméleti és politikai kérdéseket, amilyen mértékben hatnak Ausztráliára, s igyekszik olyan elméleti programot kidolgozni, amely megfelel a megváltozott helyzetnek. Néhány utóbbi esemény igazolja és gazdagítja elképzeléseinket. A múlt hónapban kibontakozott az ausztráliai munkások nagyarányú tömegharca, amelynek során egymillió ipari munkás hagyta abba a munkát, tiltakozásul az antidemokratikus, gúzsba kötő, szakszervezetellenes törvények ellen, amelyek már húsz éve érvényben vannak. Ez lényegében demokratikus jellegű politikai harc volt, amely megmozgatta az ország ipari proletariátusának felét és az utóbbi 80 év legnagyobb sztrájkmozgalma volt.

Véleményünk szerint ez a mozgalom a jelenkori társadalomból való mélységes kiábrándulás kifejeződése. Kifejezi továbbá a munkásosztály vágyait és reményeit, emberi méltósága elismertetésére irányuló törekvéseit, illetve azt a követelését, hogy az egész társadalom humánus, emberi legyen, amit a monopoltőke társadalmában lehetetlen megvalósítani. Véleményünk szerint a szakszervezeti követelések és akciók radikális programjának megfogalmazása lényeges alkotórésze forradalmi stratégiánknak, kihívás, amelyet a munkásosztály intéz a tulajdon, az elosztás és az ellenőrzés egész állammonopolista struktúrája ellen. Pártunk, amely jelentős befolyást élvez a munkásmozgalomban, ez év januárjában elsőként üzent hadat a szakszervezetellenes törvényeknek.

Úgy véljük, hogy a munkásosztály előnyomulásában új szakaszba érkeztünk, amelyben a régi reformizmus zsákutcába jutott, s lehetségessé vált az új balrafordulás. Még ha ennek a fordulatnak a gazdasági követelések bizonyos szintjén kell is megkezdődnie, ebben benne rejlik a munkásosztály egységéért vívott harc fontos politikai potenciálja is. A szintén mély szociális változásokat tükröző ausztráliai szakszervezeti mozgalomnak fontos új vonása az alkalmazottakat egyesítő szakszervezetek növekedése, ami abból fakad, hogy az alkalmazottak is aktív cselekvésre térnek át és egységre törekszenek az ipari munkások szakszervezeteivel. Úgy gondoljuk, hogy ezek az események gyakorlati választ adnak azoknak az elméleteknek, amelyek szerint a munkásosztály elvesztette forradalmi potenciálját.

Ausztráliában, mint más országokban is, fejlődőben van a diákság és az ifjúság minőségileg új, radikális mozgalma. Ez a mozgalom olyan problémákat vet fel, amelyek ugyancsak tanulmányozást és véleménycserét igényelnek. Hogyan egyesítsük ezt a hatalmas erőt a munkásosztállyal? Mi az oka annak, hogy ezek a mozgalmak nem mindig fordulnak a kommunista pártok felé? Lehet bírálni és elítélni egyes

tendenciákat, amelyek megmutatkoznak ezekben a mozgalmakban, de ez még nem igazi válasz. Véleményünk szerint türelmesen kell törekednünk arra, hogy létrejöjjön az együttműködés a munkások és a diákság között (Ausztráliában már kibontakozóban vannak bizonyos tendenciák ebben az irányban), s hogy már a közös akciók során kezdődjön el a párbeszéd az elmélet és a stratégia kérdéseiről.

A másik nagy probléma, amelyet a tudományos-műszaki forradalom sokoldalú hatása vet fel, a fejlett nemzetek és a harmadik világ közötti óriási szakadék, amely évről évre növekszik. Ez óriási világprobléma, amely ma az emberiség helyzetének legégetőbb és legtragikusabb, az antiimperialista harcot nagymértékben gyorsító aspektusa. Ez az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek nemzeti felszabadító harcának társadalmi lényege. A világ e megosztottságának leküzdését természetesen óriási mértékben akadályozza az imperializmus a maga gazdasági uralmával és a kizsákmányolással, globális politikai és katonai stratégiájával.

Ez a nyugati forradalmi erők számára szintén lelkiismereti kérdés, amely a kommunistáktól erőteljes kezdeményezést követel a nemzeti felszabadító mozgalommal való közös akciók tekintetében, s megkívánja, hogy a szocialista országok erőfeszítéseket tegyenek az új nemzetek támogatására. Kötelesek vagyunk támogatni a nemzeti felszabadító mozgalmat, mivel ez olyan belső erő, amely a harmadik világ társadalmi átalakításán dolgozik. Ugyanakkor ki kell dolgoznunk a magukban az imperialista országokban végrehajtandó antiimperialista akciók programját, és harcolnunk kell az imperialista kizsákmányolás fokozása elleni új irányvonalért.

Ausztráliában az antiimperialista akciókért nagy felelősség hárul ránk, és mi ennek igyekszünk eleget tenni. Ilyen akció nálunk mindenekelőtt a vietnami háború elleni harc, illetve a küzdelem azellen, hogy Ausztrália részt vegyen az Amerikai Egyesült Államoknak a délkelet-ázsiai uralom megteremtésére irányuló programjában. Ezen kívül támogatnunk kell az Új-Guineában fejlődő nemzeti felszabadító mozgalmat, valamint Ausztrália őslakosságának a független fejlődésért és az egyenjogúságért vívott harcát. Mindkét területen igen fontos új események vannak kibontakozóban.

A vietnami háború elleni harc döntő kérdése az ausztráliai politikának. A politikai élet új vonását jelzik a nagyszabású háborúellenes tüntetések és a háborúval szemben egyre jobban kibontakozó erős ellenállás. Agresszív háború eddig még soha nem osztotta meg ennyire a nemzetet.

Ausztráliában a vietnami háború új rétegek és társadalmi erők lelkiismeretét ébresztette fel. A felébredt lelkiismeretnek ez az imperializmus, a kizsákmányolás, az éhínség és a hódító háborúk elleni mozgalma folytatódni fog. Hogy ez a mozgalom milyen forradalmi következményekkel jár mind a Nyugatra, mind a harmadik világra nézve, látható már abból a tényből is, hogy a különböző nézeteket valló radikális ifjúság sok országban az imperializmussal szemben táplált ellenséges érzelmeit olyan kommunista hősök példájától lelkesítve fejezi ki, mint Ho Si Minh és Fidel Castro.

Az antiimperialista akcióknak és a forradalmi előretörésnek ma újabb lehetőségei vannak. A kommunisták kötelesek mindenütt pontosan, józanul, tüzetesen és önkritikusan elemezni ezirányú elméleti és gyakorlati tevékenységüket. Az ausztráliai kommunisták erre törekszenek. Úgy véljük, értünk el bizonyos sikereket, bár sokkal több még az, amit ezután kell megtennünk, hogy megteremtsük a kommunista tömegpártot és kiterjesszük a párt befolyását a társadalom különböző részeiben. Úgy gondoljuk, hogy ez a tanácskozás serkentőleg fog hatni az alkotó marxista gondolat további fejlesztésére.

Ezért is terjesztjük elő megvitatás végett a fő dokumentum tervezetével kapcsolatos kritikai észrevételeinket. Véleményünk szerint a dokumentum nem szolgálhat majd olyan felhívásul, amely minden népet lelkesíteni tud az antiimperialista és

forradalmi akciókra. Szerintünk ennek magyarázata nemcsak a dokumentum stílusa vagy nyelvezete. Ez összefügg mozgalmunk mélyebb problémáival, többek közt a szocialista országokban végbemenő bonyolult fejlődési folyamatokkal.

Véleményünk szerint a fő dokumentum megkerüli a szocialista országok közti viszonyoknak, valamint a szocialista demokrácia fejlesztésének ma kiéleződött elméleti és politikai kérdéseit.

Jelenleg a tőkés világban fennálló társadalmi rendet egyre többen – s különösen egyre több fiatal – megkérdőjelezik.

A fiatalok különösen élesen bírálják a kapitalista társadalom képmutatását, hamis értékeit és kettős mércéjét, elítélik a szavak és a tettek közt feszülő ellentétet. A fiatalság világosan látja, hogy a hatalom birtokosai manipulálják a társadalmat, látja a burzsoá demokrácia hazug voltát.

Mindez történelmi lehetőséget ad a szocializmusnak arra, hogy világos és vonzó alternatívát tárjon a világ elé.

A kommunistáknak világszerte nagy érdekeik fűződnek ehhez. Ha a szocialista országokban tovább fejlődne a demokrácia, jelentős hatással volna a nyugati országokban folyó demokratikus és forradalmi mozgalom fejlődésére.

Véleményünk szerint ennek a tanácskozásnak ki kell mondania, hogy maradéktalanul és fenntartás nélkül támogatja minden nagy és kis állam nemzeti függetlenségének és szuverenitásának ügyét, s a belügyeikbe való benemavatkozást, az államok társadalmi berendezkedésétől függetlenül. Támogatjuk azt a módosítást, amelyet az előkészítő bizottságban terjesztettek elő az olasz elvtársak, s amely szabatosan beszél erről. Ez meggyőzően demonstrálná a szocializmus morális fölényét, azt, hogy a szocializmus biztosítja Marx ama jóslatának valóra váltását, mely szerint az új társadalom az emberek közti humánus viszonyoknak megfelelő viszonyokat teremt a népek között. Ezt a problémát az 1968 augusztusi események és következményeik vetették fel előttünk.

Amikor nyíltan kijelentjük, hogy a Csehszlovákiába 1968 augusztusában történt katonai bevonulás hiba volt, ezt nem azért tesszük, mert be akarunk avatkozni azoknak a pártoknak a belügyeibe, amelyek ilyen döntést hoztak. Amikor azt mondjuk, hogy a csapatok folytatódó jelenléte ugyancsak hiba, ezt nem azért tesszük, mert be akarunk avatkozni a CSKP belügyeibe vagy meg akarjuk vitatni a CSKP politikáját. Mindezt itt, ezen a tanácskozáson, akárcsak már előbb is, azért tesszük, mert erre kötelez bennünket mély és őszinte hűségünk a szocializmus ügyéhez, a kommunista elvekhez és eszményekhez, ahogy mi értelmezzük őket.

Mondottuk már, s újból megismételjük, hogy a katonai bevonulás ártott ügyünknek, a világ szocialista jövőjéért vívott harc ügyének. Ennek az akciónak nagy hatása volt, messzemenő következményei vannak, amelyeket nem lesz könnyű leküzdeni mindaddig, amíg létezni fognak egyenlőtlen viszonyok. Lehet, hogy mások nem értenek egyet velünk, de mi reméljük, hogy a vita elvi, elméleti színvonalon fog folyni.

Az internacionalizmus elválaszthatatlan minden nemzet, minden nagy vagy kis nemzet jogainak tiszteletben tartásától.

Véleményünk szerint az internacionalizmus nem azonosítható valamely szocialista ország állami érdekeivel. Ennek elismerése még fontosabbá válik olyankor, amikor egyes szocialista államok közt ellentmondások, sőt, antagonizmusok keletkeznek. Ilyen esetben meg kell mondanunk, hogy az internacionalizmus elvének puszta hangoztatásával nem lehet megoldani a problémát.

Engedjék meg, hogy ismét kifejezzem azt a meggyőződésünket, hogy a dokumen-

tumban félreérthetetlenül el kell ítélni az antiszemitizmus minden megnyilvánulását, bárhol léteznek is azok, s mindennemű korlátozás vagy fenntartás nélkül.

Tanácskozásunkra az a kötelesség hárul, hogy tőle telhetően kezdeményezze mozgalmunk egységének helyreállítását, függetlenül a nehézségektől, s függetlenül attól is, hogy milyen negatív reakciók voltak a múltban, vannak a jelenben vagy lesznek a jövőben. Ezzel kapcsolatban javasoltuk a dokumentum azon részének módosítását, amelyben támogatjuk azt a követelést, hogy a Kínai Népköztársaságnak adják vissza Tajvan területét, amelyet törvénytelenül és erőszakosan megszállt az amerikai imperializmus. Javasoljuk olyan nyilatkozat kiadását is, amely elítéli az Egyesült Államoknak Kína ellen, illetve Ázsia és a Csendes-óceán térségében folytatott imperialista politikáját. Ezeket a javaslatokat az imperializmus elleni harc érdekében tesszük, avégett, hogy kezdeményező lépéseket tegyünk mozgalmunk valamennyi alkotórészének közös álláspontra hozása felé.

Ezt a néhány nézetünket szerettük volna e fontos gyülekezet elé tárni megvitatás végett. Befejezésül ismét leszögezzük, hogy készek vagyunk minden erőnkkel fokozni pártunk aktivitását a béke, a szabadság és a szocializmus érdekében. Leszögezzük, hogy igyekszünk még szorosabb kapcsolatokat teremteni minden kommunista és munkáspárttal, s hogy folytatni kívánjuk a párbeszédet azokról a problémákról, amelyekben nézeteink nem egyeznek, előtérbe helyezve akcióink egységét.

Köszönetet mondunk mindenkinek, aki e tanácskozás előkészítését irányította – a Magyar Szocialista Munkáspártnak és különösen a Szovjetunió Kommunista Pártjának. Köszönjük a vendégszeretetet és a munkánkhoz megteremtett kitűnő feltételeket. Az SZKP-n keresztül köszönetet mondunk a szovjet népnek, amelynek szocialista munkája mindezt lehetővé tette.

GILBERTO VIEIRA,

A KOLUMBIAI KOMMUNISTA PÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Elvtársak!

A Kolumbiai Kommunista Párt, valamennyi – mind az Andokban küzdő, mind a proletár központokban a munkásosztály egységéért harcoló – kolumbiai kommunista nevében testvéri üdvözletünket küldjük minden itt képviselt kommunista és munkáspártnak, a Szovjetunió Kommunista Pártjának, Lenin pártjának, amely vendégül lát bennünket, újból bizonyítva kipróbált internacionalizmusát, a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amely oly jelentős mértékben hozzájárult az előkészítő munkához kezdettől fogva, valamint azoknak a testvérpártoknak, amelyek különleges körülmények miatt nem küldhették el képviselőiket, és elsősorban is a hős Vietnami Dolgozók Pártjának.

Pártunk részt vett valamennyi előkészítő ülésen, s úgy véli, hogy e tanácskozás előkészítése és megtartása nagy lépés előre a kollektív vezetés kommunista módszerének alkalmazásában, fontos állomás a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért vívott harcban, amely e tanácskozás után új, magasabb színvonalra emelkedik.

Pártunk beható tanulmányozás után jóváhagyta a fő dokumentum tervezetét, valamint azoknak a dokumentumoknak a tervezetét, amelyek a Lenin-centenárium megünneplésével, a világbékéért vívott harccal és a harcoló Vietnam iránti szolidaritással foglalkoznak. Úgy véljük, hogy a fő dokumentum marxista–leninista szem-

pontból általánosítja a jelenkori világ reális életének főbb aspektusait és fejlődésének tendenciáit. Szeretnénk, ha a dokumentum mélyebb lenne ideológiai tartalmában, különösen azokat a kérdéseket illetően, amelyek a szocialista országok elleni imperialista mesterkedésekkel, valamint a nemzetközi reakciónak a nemzeti felszabadító mozgalom ellen irányuló manővereivel kapcsolatosak. A dokumentumban arra kellene helyezni a hangsúlyt, hogy mozgalmunkban elvtársi szellemben folyó és konstruktív célokra törekvő ideológiai harcra van szükség. De figyelembe vesszük a jelenleg fennálló nehézségeket, és a kezünkben levő dokumentumokat hatékony fegyvernek tartjuk ahhoz, hogy közös harcunkban előbbre jussunk.

Csaknem tíz év telt el az 1960. évi tanácskozás óta. E viharos évtized tanulságai azt mutatják, hogy az 1960-as nyilatkozat helyesen ítélte meg korunk jellegét és helyesen állapította meg, hogy korunk vezető ereje a szocialista rendszer. Ugyanakkor látjuk azokat az erőfeszítéseket, amelyeket az imperializmus és vezető ereje, az Amerikai Egyesült Államok monopoltőkéje tesz olyan globális politika kidolgozása érdekében, amely a szocialista országok és a forradalmi világmozgalom ellen irányul. Tanácskozásunk arra hivatott, hogy továbbfejlessze és magasabb szintre emelje az elmúlt évtized tapasztalatait, felkészüljön az eljövendő ütközetekre és buzdítsa a tömegeket a harcra.

Ebben az értelemben a fő dokumentum tervezetének érdeme a latin-amerikai forradalmi folyamat rövid jellemzése. A dokumentum helyesen állapítja meg, hogy ebben az időszakban konszolidálódott a dicső forradalom Kubában — kontinensünkön az első országban, amely a szocializmus alapjait építi —, s ugyanakkor kudarcba fulladt a „Szövetség a Haladásért" programjában előirányzott reformok ígéretekkel teli terve. Ma tanúi vagyunk annak, hogy az egész kontinensen magasabbra csap és szélesedik az imperializmus elleni harc újabb hulláma, aminek nemrégiben kifejeződése volt az, hogy népeink határozottan elutasították az Egyesült Államok kormányának rabló politikáját. A viharos tiltakozásokkal fogadott Rockefeller utazásának megsemmisítő kudarca azoknak a forradalmi folyamatoknak a jele, amelyek kibontakozóban és erősödőben vannak kontinensünkön. A latin-amerikai antiimperialista harcnak ez az új szakasza különösen erőteljesen nyilvánul meg Peruban, ahol egy sajátos jelenség van fejlődőben, amely demonstrálja az antiimperialista harc lendületét. Ennek a jelenségnek az a lényege, hogy egy katonai kormány a nemzeti érdekek kifejezőjévé vált az észak-amerikai monopóliumok elleni harcban. Kijelentjük, hogy a kolumbiai nép határozott és erősödő szolidaritást vállal a perui néppel és kommunista pártjával!

A kommunista és munkáspártok e nemzetközi tanácskozása serkentőleg hat népeinkre, hogy fokozzák harcukat országainkban, amelyek az amerikai imperializmus közvetlen hátországának részét alkotják és jelenleg a nagy osztályütközetek kibontakozásával kapcsolatban az antiimperialista harc színterévé válnak. Tanácskozásunkon a kommunista mozgalom nagy internacionalista céljai egybefonódnak azzal a halaszthatatlan feladattal, hogy minden országban kibontakoztassuk a harcot a nemzeti felszabadulásért. Tanácskozásunk ezért eleven bizonysága annak, hogy az internacionalizmust nem választja el kínai fal a népek hazafias érdekeitől.

Az imperializmus és országaink belső reakciója a nemzetközi kommunista mozgalomban támadt nézeteltérések láttán fokozta offenzíváját. Ez az imperialista offenzíva, amelyet széles arcvonalon hajtanak végre, s amely magában foglalja a közvetlen katonai agressziókat éppúgy, mint az ideológiai fronton indított szakadatlan rohamokat, rugalmasan kombinálja a terrorintézkedéseket a szociális demagógia és a burzsoá reformizmus módszereivel. Ez az offenzíva állandóan folyik, mégpedig főleg két irányban: egyrészt azt hirdetik, hogy országainkban lehetetlen a forradalom, más-

részt szisztematikus propagandát folytatnak azzal a deklarált céllal, hogy szétforgácsolják a forradalmi mozgalmat, s erre felhasználják az összes egységbontó, szakadár elemeket. Az imperializmus e politikájának egyik aspektusa az, hogy kihasználja a forradalmi táborban létrejött bizonyos anarchista és ultrabaloldali tendenciákat, amelyeknek jellemző vonásuk a szovjetellenes acsarkodás.

A szovjetellenesség továbbra is az imperialista propaganda nagyágyúja. Az imperialisták szemmelláthatólag ma is tisztában vannak azzal, hogy a szocializmus és a monopolkapitalizmus közti harcban Lenin hazája és a lenini párt döntő szerepet játszik. E tekintetben nincsenek illúzióik, s ezért kitartó, rendszeres propagandát folytatnak a szovjethatalom ellen. Ezt a tényt, amelyet még az ellenséges propaganda is elismer, ignorálni próbálják egyes megvitatásra előterjesztett tézisekben. Hallhatók olyan kijelentések, hogy a szocialista tábor fejlődése folytán a Szovjetunióval való szolidaritás már nem lényeges eleme a szocializmus védelmezésének. Pártunk tisztában van azzal, hogy a Szovjetunió a döntő erő napjaink nagy viadalában. A szocializmus és az imperializmus közti vízválasztó továbbra is az a nagy arcvonal, amelyen a szocialista tábor bontakoztatja ki offenzíváját, élén a Szovjetunióval.

Ma természetesen nincs és nem is lehet egységes központ, nincsenek és nem is lehetnek vezető és vezetett pártok. Jelenleg nem érvényesülhet a kommunista mozgalomnak egy világközpontból történő centralizált irányítása. De a kommunista és munkáspártok ugyanakkor nem lehetnek egy policentrikus mechanizmus részei sem, mert a kontinentális vagy regionális irányító központok ugyanazokba az akadályokba ütköznének, amelyek lehetetlenné tették az egységes központ fennmaradását. De ez természetesen nem azt jelenti, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom szétforgácsoltságra van ítélve. Vezető központunk nincs ugyan, de pártjaink két- és többoldalú tanácskozásai — az egyes szolidaritási kampányok és az egyes közös akciók koordinálásával párosulva — megadják azokat a közös orientációkat, amelyek segítenek minden kommunistának a jelenkori problémák elemzésében, hiszen minden pártnak rendszeresen tanulmányoznia kell ezeket a problémákat.

A tanácskozás előkészítése során a megbeszélések bebizonyították, hogy lehetséges a normális véleménycsere olyan problémákról, amelyeket egyes kommunista és munkáspártok különbözőképpen ítélnek meg. Azt akarjuk, hogy tovább fejlődjön a kommunista és munkáspártok közti testvéri párbeszéd, amelynél a kölcsönös megbecsülés a pozitív eredmények elérésének lényeges feltétele.

Nagyon jónak tartjuk a dokumentumnak azt az érvelését, amely azt hivatott hangsúlyozni, hogy testvéri egységben kell összeforrnia a három antiimperialista folyamnak: a szocialista tábornak, a nemzeti felszabadító mozgalomnak és a fejlett tőkésországok munkásosztálya harcának. Nagyon értékes erőfeszítéseket tettek a dokumentum megfogalmazói azért, hogy elemezzék a gyarmati, a félgyarmati és a függő országokban folyó jelenkori felszabadító mozgalom új szakaszát és megállapítsák a különbségeket ebben a tekintetben az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai országok között. Mert hiszen nyilvánvaló, hogy a Latin-Amerikában kibontakozó harc a nagy hasonlóság mellett lényegesen különbözik is az afrikai és az ázsiai testvéri népek harcától.

A fő dokumentum tervezete elutasít egy forgalomban levő hibás tézist, amelyet különböző szempontokból fogalmaznak meg, s amellyel megpróbálnak összeütközést provokálni a gyengén fejlett világ és az úgynevezett fejlett világ között, az utóbbi fogalomban egy kalap alá véve mind a szuperkizsákmányoló imperialista országokat, mind a fejlett szocialista országokat. Ennek a sematikus és hamis verziónak a szerzői megpróbálják ignorálni a két egymás ellen küzdő rendszer osztályjellegét és azt a

bőkezű segítséget, amelyet a Szovjetunió, valamint más szocialista országok nyújtanak az imperialista elnyomás ellen harcra kelt népeknek.

Megértjük azoknak az elvtársaknak a jó szándékát, akik az előkészítő bizottság ülésein helytelenítették az olykor egyes pártokkal szemben hangoztatott „vádakat", illetve a megbélyegző címkék alkalmazását. De az effajta általános ajánlás úgy is értelmezhető, mint beavatkozás mindazon kommunista és munkáspártok önálló politikájába, amelyek olykor — legnagyobb sajnálatukra — kénytelenek válaszolni a saját soraik egysége ellen irányuló mesterkedésekre. Elmondok egy konkrét példát. Talán nincs jogunk védekezni, amikor a Kínai Kommunista Párt mai vezetősége nyilvánosan rágalmazza pártunkat, s nincs jogunk rágalmazásoknak nevezni e kirohanásokat? A kolumbiai tőkés sajtó buzgón terjesztette azokat a rágalmakat, amelyek nemrégiben a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusán hangzottak el az SZKP ellen. Talán hallgathatunk, amikor kereken kijelentik — mint ezt tették a kínai kongresszuson elhangzott fő beszámolóban —, hogy az SZKP a világ első szocialista államát, azt az államot, amelyet Lenin alapított, „a burzsoá diktatúra dermesztő fasiszta államává" változtatta? Lehetséges, hogy egyesek jobbnak látják elereszteni a fülük mellett az effajta hihetetlen kijelentéseket. Mi viszont saját politikai irányvonalunkat védelmezve rendszerint nyíltan bíráljuk ilyen esetekben a szovjetellenes rágalmat és leleplezzük igazi céljait.

Ha beleegyeznénk annak megtiltásába, amit „címkéknek" és „bélyegeknek" neveznek, gyakorlatilag „megvétóznánk" a szükséges elvi harc folytatását.

Felhívtak itt bennünket, hogy fogjunk össze egy olyan párttal, amely nem vesz részt a tanácskozás munkájában. Mi, latin-amerikai kommunisták, más testvérpártokkal együtt, mindent megtettünk az egység érdekében. Az egység megteremtését célzó erőfeszítéseinkre az volt a válasz, hogy agresszívan fokozták az egységbontó akciókat, teljesen alaptalan támadásokat intéztek általában a kommunista pártok ellen, s nevezetesen e tanácskozás ellen. Ezért az a véleményünk, hogy helyesebb volna, ha az effajta felhívásokat Pekinghez intéznék.

Elvtársak! Kolumbia népe a világot rengető forradalmi folyamat alkotórészeként továbbra is kitartóan küzd a felszabadulásért, alkalmazva a legkülönbözőbb harci formák kombinálásának kipróbált taktikáját. Ez a taktika a lényege pártunk politikájának, amely a konkrét helyzettel összhangban alkalmazza a tömegharc minden módszerét. Pártunk X. kongresszusa kijelentette, hogy a forradalom a mi országunkban nem lesz békés. De pártunk egyszersmind úgy véli, hogy a jelenlegi helyzetben legfontosabb feladata a munkásosztály egységéért vívott harc. A januári sztrájkok megmutatták, hogy ebben a vonatkozásban pozitív változások vannak.

Kolumbiában ily módon tovább fejlődik a partizánharc, amely szükséges ellenintézkedés a parasztmozgalom ellen szervezett preventív háborúval szemben, melyet az Egyesült Államok katonai missziója tervezett meg. Ugyanakkor sztrájkok szerveződnek és mozgalmak bontakoznak ki a munkások, a parasztok, a diákok, az alkalmazottak és a pedagógusok gazdasági követeléseiért. Annak érdekében, hogy az uralkodó osztályok törvényhozó apparátusán belül is folytathassuk a harcot, részt veszünk még a választásokon is, amelyeket az antidemokratikus paritásos kétpártrendszer alapján tartanak. Ily módon gyűjtjük a nemzeti felszabaduláshoz szükséges erőket, mert előre látjuk a jelenlegi rendszer politikai csődjét, amely az országban kibontakozó strukturális válság miatt egyre közeledik.

A párt azzal bízott meg bennünket, hogy ezen a tanácskozáson mozdítsuk elő a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megteremtésére irányuló munkát. Az ipari központokban, a falusi vidékeken, az egyetemeken és a börtönökben vívott fegyveres és békés harc sokévi tapasztalatai arra intenek minket, hogy kötelességünk

az erőfeszítések egyesítése az imperializmus elleni harcban. Az akcióegység segítségével leküzdjük a nézeteltéréseket és alkotó módon képesek leszünk megítélni a reális helyzetet, harcos ideológiánk alapján, a marxizmus–leninizmus alapján. A Kolumbiai Kommunista Párt ettől a meggyőződéstől indíttatva jóváhagyja e tanácskozás dokumentumait, propagálni fogja népünk körében az itt kitűzött feladatokat, amelyek széles alapot nyújtanak a nemzeti felszabadulásért, a szocializmusért és az imperializmus végleges szétzúzásáért vívott harcunkhoz.

SALVADORE CAYETANO CARPIO,

A SALVADORI KOMMUNISTA PÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Salvadori Kommunista Párt Központi Bizottsága nevében üdvözöljük az itt képviselt testvérpártokat. A kommunista és munkáspártok tanácskozása igen fontos esemény a nemzetközi kommunista mozgalom történetében. Megfelel a haladó emberiség vágyainak és hatalmas csapást mér az imperializmusra. Azt bizonyítja, hogy a kommunista mozgalom tudatában van felelősségének, amely reá mint a népek forradalmi harcának vezető erejére hárul.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása azzal, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom és az összes antiimperialista és haladó erők egységét szorgalmazza, a kommunisták tevékenységét a népek forradalmi harcának hatékony támogatására orientálja, az emberiség sorsa szempontjából felmérhetetlen jelentőségű feladatot teljesít. A Salvadori Kommunista Párt ezért minden módon támogatta e tanácskozás megtartásának gondolatát, lehetőségeihez mérten részt vett az előkészítő munkálatok minden szakaszában és delegációját elküldte a tanácskozásra, azzal a megbízatással, hogy maximálisan járuljon hozzá a kommunista mozgalomnak a marxizmus–leninizmus halhatatlan elvei alapján való megszilárdításához.

Nagy jelentőségű, hogy a tanácskozás olyankor ült össze, amikor a haladó emberiség arra készül, hogy megünnepelje Lenin születésének 100. évfordulóját, s megemlékezzen arról az emberről, aki megalapította az új típusú kommunista pártot és a történelem első szocialista államát, a Szovjetuniót, az egész világ forradalmi és haladó erőinek támaszát az emberiség boldog jövőjéért, a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harcukban. Úgy véljük, hogy a tanácskozás akkor végez jó munkát, ha méltó lesz ehhez a centenáriumhoz, a világproletariátus vezérének, Leninnek az emlékéhez, akinek a tanítása a nemzetközi kommunista mozgalom egységének szilárd alapja, e mozgalom megdönthetetlen erejének forrása abban a világméretű küzdelemben, amelyet a munkásosztály valamennyi ellensége ellen, a végleges győzelem kivívásáért folytat.

A tanácskozás azért nagy jelentőségű, mert fordulóponttá hivatott válni a kommunista világmozgalom egységének létrehozásában. Az imperializmus elleni harcban megvalósuló akcióegység alapján egyre jobban meg kell szilárdulnia a kommunista mozgalom eggyéforrottságának. Ezen az alapon még világosabbá válik, hogy miképpen küzdhetjük le véglegesen azokat a nézeteltéréseket, amelyek az utóbbi években megnehezítik erőfeszítéseink egyesítését nehéz harcunkban.

Azon népek szempontjából, amelyek még nem szabadultak fel az imperialista járom alól, a tanácskozás felbecsülhetetlen jelentőségű, mert annak az eszmének a meg-

fogalmazásával, hogy a három fő forradalmi erőt a közös ellenséggel szembeszálló egységes folyammá kell egyesíteni, hozzájárul a nemzeti felszabadulásukért küzdő népek erőteljes támogatásának megszervezéséhez.

Pártunk, amely részt vett a tanácskozás elé terjesztett dokumentumok előkészítésében, s amely következésképpen meg tudja ítélni e tanácskozás rendkívüli jelentőségét, azzal bízta meg küldöttségünket, hogy írja alá az egész fő dokumentumot, valamint a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról", a „Felhívás a béke védelmére" és a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című dokumentumokat.

Azt persze nem várhatjuk, hogy a dokumentumok, amelyek ilyen sok párt kollektív munkájából születtek, tükrözhetik a szó szoros értelmében mindazokat a gondolatokat és kívánságokat, amelyeket mindegyik részt vevő párt eszményinek tekint a maga szempontjából. Néha hallunk olyan véleményt, hogy a fő dokumentumnak csak a 3. fejezetét kell jóváhagyni. De feltesszük a kérdést: hogyan értik meg a népek a puszta platformot egymagában, az elméleti indokolás nélkül? Ha így járnánk el, teljesítenénk-e a tömegekkel szemben vállalt kommunista kötelességünket? Mindenekelőtt meg kell mutatnunk a népeknek az imperializmus kegyetlenségét, el kell ültetnünk a tömegekben a gyűlöletet az imperializmussal szemben és fel kell ébresztenünk bennük a törekvést, hogy harcoljanak ellene. De ezt nem érhetnénk el, ha csak a csupasz platformot terjesztenénk elő, élet nélkül, energia nélkül, lelkesedés nélkül. Az a javaslat, hogy bontsuk szét a dokumentumot, teljesen elfogadhatatlan pártunk számára, mert a dokumentum harmonikus és oszthatatlan egységes egész. „Az imperializmus elleni harc fő feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége" című fő dokumentum annak a megfeszített munkának az eredménye, amelyet több mint egy esztendeig végzett 70 testvérpárt, közös nevezője az imperializmus elleni harcban megvalósuló akcióegységnek, s ebben az értelemben utat nyit a kommunista világmozgalom eggyéforrottságának a marxizmus–leninizmus alapján történő megszilárdítása felé, valamint az egész antiimperialista mozgalom eggyéforrottságának megteremtése felé. Valamennyi pártnak megvolt a lehetősége, hogy a teljes egyenlőség alapján és a valóságos demokratizmus légkörében kifejtse gondolatait, meghallgassa mások véleményét, megvédje saját eszméit és értékelje mások eszméit. Ennek a munkának az eredménye a fő dokumentum tervezete, a népek forradalmi harcának ez a kitűnő eszköze. Mi teljes mértékben jóváhagyjuk e dokumentum valamennyi szakaszát és felhívjuk a testvérpártokat, hogy lelkesen fogadják el az egész dokumentumot.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása Salvador népét, akárcsak a világ minden népét, a forradalmi harc fokozására serkenti. Salvador népe állandóan megfeszített harcot vív az Egyesült Államok imperializmusának gazdasági, politikai és szociális uralma ellen, amely a belső oligarchiára és a militarista antidemokratikus rendszerre támaszkodik. Az amerikai monopóliumok egyre jobban behatolnak gazdaságunk minden ágába: az iparba, a kereskedelembe, a bankügybe és a mezőgazdaságba. Az Egyesült Államok imperializmusa a mi országunkba és a többi közép-amerikai országba való gazdasági behatolásának eszközéül felhasználja a Közös Piacot és a közép-amerikai gazdasági integrációt. Ezek segítségével kezébe kaparintja az ipart, megfojtja a nemzeti tőkét, közvetlenül kizsákmányolja munkásosztályunkat. Mindez közvetlen hatással van a belső osztályharc menetére. A munkások és a vállalkozók közti harc ily módon nem korlátozódik a nemzeti tőke tevékenységének szférájára. Ez a harc napról napra inkább az amerikai monopoltőkések ellen irányul, akik vagy közvetlenül, vagy a hazai oligarchiával együttműködve, a vegyes részvénytársaságokat felhasználva sajtolják ki a verítéket a munkásosztályból és a

parasztságból. Fokozódik az amerikai imperialisták uralma a kormány belpolitikája fölött, gazdasági politikája fölött, amelyet alárendelnek az amerikai monopóliumok érdekeivel szoros kapcsolatban álló terveknek. Az amerikai monopóliumok, miközben figyelemmel kísérik e tervek végrehajtását, szakembereik és különféle bizottságok révén ellenőriznek sok állami hivatalt.

Az imperializmus elérte, hogy a közép-amerikai országok fegyveres erőit egyesítsék az úgynevezett Közép-amerikai Védelmi Tanácsnak, a hazaárulók e szervének keretei között, amelynek az a rendeltetése, hogy amikor az imperialisták szükségesnek látják, ezek a fegyveres erők együttesen lépjenek fel bármelyik közép-amerikai ország népi mozgalma ellen. Az imperializmus egyszersmind közvetlen ellenőrzése alá vetette a közép-amerikai országok rendőri erőinek tevékenységét. A CIA megszervezte a „Fehér Kéz" és a „Rend" elnevezésű fasiszta szervezeteket, avégett, hogy gyilkos merényleteket kövessenek el a kommunisták és más hazafiak ellen. A CIA zsoldosai az utóbbi időben sok elvtársunkat meggyilkolták. Köztük volt Saul Santiago Contreras, Oscar Gilberto Martinez és Juan Alberto Vazquez Carcamo, akiket csendőrök és fasiszta banditák bestiális kegyetlenséggel kínoztak halálra. Gyakori eset, hogy rálőnek a kommunisták és más hazafiak házára, a népi szervezetek helyiségeire, s bombákat csempésznek be az ilyen épületekbe.

Salvador népe és más közép-amerikai országok népei egyre jobban egyesítik erőiket a közös ellenség elleni harcban, mert egymástól elszigetelve, ha nem koordinálják erőfeszítéseiket, nehezebben tudják széttépni az imperializmus és a hazai oligarchia szorító láncát. Guatemala testvéri népének az imperializmus ellen vívott hősi fegyveres harca a mi harcunk is. Ugyanezt mondjuk arról a bátor harcról is, amelyet Közép-Amerika — Costa Rica, Panama, Nicaragua, Honduras — testvéri népei folytatnak. Az a véleményünk, hogy népeinknek napról napra jobban kell koordinálniuk akcióikat az Egyesült Államok imperializmusa elleni harcban.

Salvador népe és annak fő mozgató ereje, a munkásosztály, tudatában van annak, hogy országunkban, amely több mint 37 esztendeje áll az oligarchiabarát és imperialistabarát katonai diktatúra uralma alatt, fel kell használni minden harci eszközt, amelyet a helyzet megkövetel.

A munkásosztály állandóan szervezkedik, mozgósítja erőit, s harcol az égető gazdasági, politikai és szociális követelések teljesítéséért. E harcok tüzében erősödik a munkásosztály öntudata, fokozódik szervezettsége és forradalmi elszántsága. Teljesen világos, hogy az ország független fejlődésének ellenségei által teremtett feltételek között népünk csakis fegyveres harc útján juthat hatalomra, s ezt a harcot szorosan össze kell kapcsolnia a politikai harc más formáival. A Salvadori Kommunista Párt mindent elkövet azért, hogy irányítsa a néptömegek harcát, vezeti őket a közvetlen követelésekért folytatott küzdelmekben és felkészíti a népet a végleges felszabadulásért vívandó döntő ütközetre.

A salvadori kommunisták nagyon fontosnak tartják, hogy a tanácskozás fő dokumentumának tervezete hangsúlyozza a kubai forradalom óriási jelentőségét, kiemelve, hogy ez a forradalom új történelmi szakaszt nyitott Latin-Amerika fejlődésében. Pártunk számára a kubai forradalom fárosz, amely megvilágítja országaink jövendő útját, s amelyből az egész kontinens forradalmárai lelkesedést merítenek. A salvadori kommunisták egyik fő nemzetközi kötelességüknek tartják, hogy közös erővel megvédjék a kubai forradalmat az Egyesült Államok imperializmusának provokációival és agresszív mesterkedéseivel szemben. Úgy véljük, hogy ez az egész világ népeinek elsőrendű kötelessége. Véleményünk szerint rendkívül fontos, hogy a dokumentum hangsúlyozza ezt a körülményt.

Szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy mi merőben másképp ítéljük meg a Cseh-

szlovákiával kapcsolatos kérdéseket, mint az ausztráliai elvtárs, talán azért, mert magunkon érezzük az amerikai imperializmus kizsákmányoló tevékenységének egész súlyát, de mi úgy véljük, hogy itt nem kell megvitatni annak a segítségnek a kérdését, amelyet testvéri szocialista országok idejében nyújtottak egy másik szocialista országnak. Miután tanulmányoztuk a csehszlovák elvtársaknak valamennyi testvérpárthoz intézett felhívását, hogy idő előtti vitákkal ne nehezítsük meg a csehszlovákiai normalizálási folyamatot, véleményünk szerint az a kötelességünk, hogy tartsuk tiszteletben e testvérpárt akaratát és konkrét kérését.

Befejezésül, elvtársak, nekünk az a véleményünk, hogy az igazi egység a marxizmus–leninizmus elvein alapul és a jobboldali és a „baloldali" elhajlások elleni harcban kovácsolódik ki. Ugyanakkor nyilvánvaló számunkra, hogy a szovjetellenesség az a mocsár, amelybe belefolynak mindezek az antileninista áramlatok, amelyek ártanak a nemzetközi kommunista mozgalom egységének. Véleményünk szerint most hangsúlyoznunk kell, hogy pártunk kezdettől fogva elítélte Mao Ce-tung csoportjának ártalmas ultrabaloldali tendenciáit, s ez a csoport ma már az egyik forrása lett a Szovjetunió és más szocialista országok, valamint sok kommunista és munkáspárt ellen szervezett agresszív provokációknak. Ez a csoport gyakorlatilag nem harcol már az imperializmus ellen, sőt, objektíve nagy szolgálatot tesz neki azzal, hogy gáncsolni próbálja a nemzetközi kommunista mozgalomnak és a világ haladó erőinek akcióegységét. Viszont bizonyosak vagyunk abban, hogy a nagy kínai nép nemsokára ismét együtt lesz velünk, s a barikádon a mi oldalunkon fog harcolni közös ellenségünk ellen.

Elvtársak, valamennyi kommunista egysége végett még egyszer s őszintén felhívunk minden testvérpártot, hogy ingadozás nélkül hagyják jóvá a tanácskozás dokumentumait. A Salvadori Kommunista Párt, kommunista ifjúságunk, a progresszív nők, a haladó értelmiség és az egész salvadori nép nevében forrón üdvözöljük a kommunista és munkáspártok történelmi jelentőségű tanácskozását, amely új perspektívákat nyit a nemzeti felszabadulásért, a szocializmusért, a társadalmi haladásért és a világbékéért vívott forradalmi harc számára. A proletár internacionalizmus zászlaja alatt, híven követve a Kommunista Kiáltvány felhívását — „Világ proletárjai, egyesüljetek!" —, előre a kommunista mozgalom és minden haladó erő egysége felé!

LEONYID ILJICS BREZSNYEV,

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Tanácskozásunk napirendjének alapvető kérdése: az antiimperialista harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegysége. A mi nézőpontunkból ítélve, a fő dokumentum tervezete világosan megfogalmazta azoknak a problémáknak a lényegét, amelyeket ez a napirend felölel. Az SZKP Központi Bizottsága úgy véli, a tervezet éppúgy, mint a többi okmány, amelyet meg kell vizsgálnunk, megfelel a kommunista mozgalom időszerű feladatainak.

Meggyőződésünk, elvtársak, hogy értekezletünk, amelyen képviselve van a világ kommunista pártjainak többsége, nagy szerepet fog játszani az imperializmus ellen küzdő erők tevékenységének fokozásában. Az értekezlet elő fogja segíteni a békéért,

a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért küzdő erők egész világfrontjának tömörülését.

Ugyanakkor meggyőződésünk, hogy az értekezlet munkája és az értekezleten kitűzött célok eléréséért vívott közös harc elő fogja segíteni a kommunista mozgalomban felmerült nehézségek legyőzését, valamint a mozgalom összefogásának marxista–leninista elvi alapon való megszilárdítását is.

Mindez még jobban megnöveli a kommunistáknak a világ dolgozó tömegei és haladó erői körében élvezett tekintélyét és befolyását.

I

Elvtársak! Csaknem kilenc esztendő telt el azóta, hogy valamennyi földrész kommunista pártjainak képviselői legutóbb összegyűltek, hogy együtt kijelöljék forradalmi harcuk további útját. Igen fontos, eseményekben gazdag időszak volt ez. Nekünk, kommunistáknak, sok sikert hozott, s új lehetőségeket tárt fel mozgalmunk nagy céljainak elérésére. Ugyanakkor ez az időszak súlyos problémákat és bonyodalmakat is hozott magával.

Nagy figyelemmel hallgattuk végig az itt felszólaló elvtársak beszédeit, ezekben az imperialistaellenes harc sok fontos kérdését érintették. Azt a megbízást kaptuk az SZKP Központi Bizottságától, hogy értekezletünk fő feladatát szem előtt tartva fejtsük ki itt pártunk álláspontját az utóbbi évek nemzetközi fejlődésének egyes problémáiról.

Mindnyájan egyetértünk abban, hogy az imperializmus mint társadalmi rendszer volt és maradt a legfőbb akadály az emberiségnek a szabadság, a béke és a demokrácia diadala felé vezető, történelmileg szükségszerű előrehaladása útján.

A népek nagy számlát nyújtanak be az imperializmusnak. Az imperializmus bűnéből megoldatlanok az emberiség olyan sürgető, létfontosságú problémái, amelyeket akár már ma is sikeresen megoldhatna. Az imperializmus változatlanul a fő ellensége a kommunista mozgalomnak, s mindazoknak, akik harcolnak a dolgozók jogaiért, s fel akarják szabadítani a népeket a társadalmi és a nemzeti elnyomás alól.

Számunkra, kommunisták számára, világos az imperializmus társadalmi lényege és a történelemben elfoglalt helye. Az antiimperialista harc konkrét programjának meghatározásához azonban nem csupán az imperializmus lényegének, természetének helyes megértése szükséges. Szükséges az is, hogy figyelmesen tanulmányozzuk a tőke világában kibontakozó új jelenségeket, mélyreható folyamatokat. Az imperializmus lenini elmélete megadja a kulcsot azoknak a konkrét sajátosságoknak a megértéséhez is, amelyek az imperializmust fejlődésének jelenlegi szakaszában jellemzik.

Mit mondhatunk hát az imperializmusnak az utóbbi évtizedben tapasztalt sajátosságairól? Napjainkban miben rejlik az ereje, és miben van a gyengesége, s főként: miért veszélyes a népekre nézve?

Az imperializmus belső folyamataira és politikájára mindinkább kihat a szocializmus erejének növekedése, a gyarmati rendszerek megszűnése, a munkásmozgalom nyomása. A jelenkori imperializmus kénytelen alkalmazkodni az új feltételekhez, a két rendszer harcának feltételeihez, s ez sok lényeges sajátosságát megmagyarázza.

Mindenekelőtt figyelembe kell vennünk, hogy napjaink imperializmusa még mindig erős, kitűnően szervezett termelési gépezete van. Figyelembe kell vennünk, hogy a mai imperializmus kihasználja azokat a lehetőségeket is, amelyeket a monopóliumoknak az államapparátussal való mind nagyobb összefonódása biztosít számára. Mind jobban terjed a termelés programozása és prognózisa, a műszaki hala-

dás és a tudományos kutatások állami finanszírozása. Szaporodnak az olyan intézkedések, amelyek a legnagyobb monopóliumok érdekében a piac szeszélyeinek némi korlátozását hivatottak szolgálni. Ez sok országban a társadalmi termelés hatékonyságának bizonyos fokú növeléséhez vezet.

A szocialista országok számos gazdasági és tudományos-műszaki sikere, s az osztályharc arra kényszeríti a tőkét, hogy szociális vonatkozásban bizonyos engedményeket is tegyen a dolgozóknak. A tőke igyekszik leplezni, hogy a dolgozók kizsákmányolása állandóan fokozódik. Így próbálja elhárítani a monopolkapitalizmus azokat a társadalmi-gazdasági megrázkódtatásokat, amelyek a legveszélyesebbek a burzsoá rendre nézve.

Az imperialisták — minthogy válaszolni akarnak a szocializmus kihívására, s meg akarják erősíteni állásaikat — nemzetközi méretekben egyesítik erőfeszítéseiket, s a gazdasági integráció különböző formáihoz folyamodnak. A burzsoá kormányok támogatásával és közreműködésével létrehozzák a monopóliumok nemzetközi egyesüléseit. Fokozzák tevékenységüket az imperialista katonai-politikai szövetségek.

Természetesen, mindezek ellenére, az imperialisták közötti kiirthatatlan ellentmondások alkotják most is a kapitalista társadalom fontos törvényszerűségét. Ezeknek az ellentmondásoknak további éleződéséhez hozzájárul az a körülmény, hogy napjainkban fokozódik ezen országokban a tőke kölcsönös behatolása, növekszik nemzetgazdaságaik kölcsönös függősége. Az imperialista hatalmak közötti ellentmondások növekedése kifejezésre jut különösképpen az agresszív katonai tömbök, mindenekelőtt a NATO meglazulásában.

Általában azonban ma, a kapitalizmus egyre mélyülő általános válságának körülményei között, bizonyos mértékben eltolódik az imperialista stratégia súlypontja a nemzetközi küzdőtéren. Az imperializmus politikáját mindinkább meghatározzák a világszocializmus, a nemzeti felszabadító forradalmak és a munkásmozgalom elleni közös harc osztálycéljai.

Nem kétséges, hogy az imperializmus továbbra is keresi majd az újabb lehetőségeket létének meghosszabbítására. Politikánkban mindezt nem hagyhatjuk figyelmen kívül.

A mai imperializmusnak ezekről a sajátosságairól szólva, véleményünk szerint az helyes, ha nem becsüljük le az ellenfél erejét és lehetőségeit, de túlbecsülni sem szabad őket. Éppen a mi korunkban jelentkeznek mind élesebben a kapitalizmust bomlasztó, mélyreható és valóban leküzdhetetlen belső ellentmondások, mindenekelőtt a munka és a tőke közötti ellentmondás. A szocializmus és a demokrácia erőinek nyomására az imperializmus pozíciói világszerte tovább gyengülnek. Ma sokkal inkább megmutatkozik, mint valaha, hogy az imperializmus a társadalmi és nemzeti egyenlőtlenség, az elnyomás és az erőszak rendszere.

Az állammonopolista kapitalizmus hatalmas méretekben társadalmasítja a termelést, összpontosítja irányítását, s ezzel a végsőkig elmélyíti a burzsoá rend alapvető ellentmondását: a termelés társadalmi jellege és a kisajátítás egyéni módja közötti ellentmondást. A népek egyre világosabban látják, mennyire természetellenes az a helyzet, hogy termelési komplexumok — amelyek olykor nem is csupán egy országot látnak el — egy maroknyi milliomos és milliárdos magántulajdonában maradnak. A tőkés termelési viszonyoknak szocialista termelési viszonyokkal történő felváltása egyre sürgetőbb szükségszerűség.

Minél messzebbre megy el az imperializmus abban az igyekezetében, hogy alkalmazkodjék a helyzethez, annál mélyebbekké válnak belső társadalmi-gazdasági ellentmondásai. A tőkés gazdaság fejlődését időszakos visszaesések jellemzik. Fokozódik az egyes országok fejlődésének egyenlőtlensége és egyoldalúsága. Mindez el-

kerülhetetlenül nagy nehézségeket okoz ezekben az országokban, s növeli a köztük fennálló ellentéteket. Tanúsítja ezt az állandó költségvetési deficit, a valutáris-pénzügyi válságok rendkívül éles fellobbanása, a drágaság és az infláció, amelyek a hatvanas években sok tőkésország idült betegségévé váltak. Ezt a betegséget most gyakran „lappangó válságnak" nevezik.

Ha azokra a példátlan lehetőségekre gondolunk, amelyeket a tudomány és a technika mai fejlődése feltár, különösen világossá válik, hogy az imperializmus képtelen megszabadítani a társadalmat a nyomortól és a nélkülözéstől, nem tudja megszüntetni a munkanélküliséget, biztosítani a dolgozók és a kistulajdonosok megélhetését úgy, hogy ne kelljen rettegniük a holnaptól. Egyre több ember előtt válik világossá, hogy a tőke nem engedheti meg és soha nem is fogja megengedni a dolgozók valóságos részvételét a termelési és a társadalmi problémák megoldásában. Mind nyilvánvalóbb, hogy az imperializmus a társadalom kulturális és morális értékeinek igen nagyfokú hanyatlását idézi elő.

A monopóliumok a termelés, a tudomány és a technika megnövekedett lehetőségeit önző céljaik érdekében használják fel, hogy fokozzák a tömegek kizsákmányolását, erősítsék az erőszak-apparátust, a katonai agresszió és kalandok gépezetét. Tovább mélyül a társadalmi szakadék a monopolista felső rétegek és a munkásosztály, a dolgozók óriási tömegei között. Más szóval, az imperialista rendszer állandóan és szükségszerűen fenyegeti a legszélesebb néptömegek életkörülményeit és puszta létét a tőkésországokban, ahol a rendkívül éles osztálykonfliktusok mind gyakrabban jelentkeznek.

A népek szempontjából óriási veszélyt rejt magában az imperializmusnak az a jellemző tendenciája is, hogy felszámolja a demokratikus szabadságjogokat, fasizálja a társadalmi és politikai életet. Már Lenin hangsúlyozta, hogy az imperializmust minden vonalon a reakció jellemzi. A hatvanas években ennek a megállapításnak sok újabb meggyőző bizonyítékát láttuk.

A legfejlettebb tőkésországokban gyorsan növekszik az úgynevezett hadiipari komplexumnak, azaz a legnagyobb monopóliumok és a szoldateszka szövetségének befolyása az államapparátusban. Ez a baljós szövetség növekvő hatással van sok imperialista állam politikájára, s azt még reakciósabbá, agresszívabbá teszi.

Ott, ahol a kizsákmányolók nem képesek biztosítani a számukra szükséges „rendet" a polgári demokrácia keretein belül, a hatalmat fasiszta típusú, nyíltan terrorista rendszerek kezébe adják. Napjainkban ennek számos példáját látjuk. Ezek a rendszerek az imperialista hatalmak uralkodó köreinek és a legnagyobb monopóliumoknak pénzügyi és politikai támogatását élvezik.

Az imperializmus ma igen nagy mértékben veszélyezteti a volt gyarmatok népeinek szabadságát és függetlenségét is. Még ma, az imperialista gyarmatrendszer fő pilléreinek összeomlása után is, természetéből eredő tulajdonsága, ugyanúgy, mint a múltban, hogy a gyengébb és a kevésbé fejlett országok természeti kincseit elrabolja, lakosságuk munkáját kizsákmányolja. A különbség legföljebb annyi, hogy az imperialisták ma már kénytelenek ravaszabbul eljárni, leplezettebben rabolni. A felszabadult országok népeinek a neokolonializmus politikájával szemben tanúsított ellenállása megteremti az imperialistaellenes harc új, fontos frontját.

Az egyik legsúlyosabb veszély, amellyel az imperializmus a világ népeit fenyegeti, egy újabb világháború veszélye.

A militarizmus, amely mindig elválaszthatatlan volt az imperializmustól, ma valóban példátlan méreteket öltött. Az imperializmus a bűnös abban, hogy embermilliók munkája, az emberi észnek, a tudósok, kutatók, mérnökök tehetségének ragyogó vívmányai nem az emberiség javát, nem a haladást és az élet átalakítását mozdítják

elő, hanem azokat barbár, reakciós célok szolgálatába állítják, s így a népek legnagyobb csapásának, a háborúnak a szükségleteit szolgálják. Elvtársak, ezek nem nagy szavak, hanem a legreálisabb tények. Elegendő annyit mondani, hogy az Egyesült Államok katonai kiadásai az utóbbi öt év alatt csaknem 350 milliárd dollárra rúgtak, azaz 20 százalékkal voltak magasabbak, mint az egész második világháború alatt. Most pedig az imperialista kormányok a fegyverkészlet-növelés új, egész évtizedekre szóló terveit dolgozzák ki. E tervek megvalósítása megint csak súlyos teherként nehezedik a dolgozókra, megnöveli egy új világháború kirobbanásának veszélyét.

Csupán a hatvanas években fegyveres támadásokat intéztek az Egyesült Államok és más imperialista országok Vietnam, Kuba, Panama, a Dominikai Köztársaság, az arab országok ellen — s a felsorolást még folytatni lehetne.

A kalandorpolitika, valamint az a tény, hogy a fő imperialista hatalmak tömegpusztító fegyvereket halmoznak fel, korunk imperializmusát az egyetemes béke állandó veszélyeztetőjévé, milliók és milliók életét, sőt egész népek létét fenyegető veszélyessé teszi. Ezért az imperialistaellenes harc egyúttal harc azért is, hogy megszabadítsuk az emberiséget a nukleáris világháború veszélyétől. A nemzetközi kommunista mozgalom egyik legfontosabb feladata, hogy a tartós békéért vívott harc élére álljon. E feladat jelentősége napjainkban nem csökken, sőt ellenkezőleg, állandóan növekszik.

Úgy véljük, súlyos hibát követnénk el, ha lebecsülnénk azt a háborús veszélyt, amelyet az imperializmus, de elsősorban a nemzetközi reakció fő ereje, az amerikai imperializmus okoz. Az embermilliónak meg kell érteniük, hogy mit zúdíthat az emberiségre a háborúk kirobbantásának imperialista politikája, az agresszív tömbök létezése, a kialakult államhatárok revíziójának politikája, a szocialista országok és a fiatal nemzeti államok haladó rendszerei ellen irányuló felforgató tevékenység. A mi feladatunk oda hatni, hogy a népek ne csupán megértsék, milyen veszedelmet rejt magában ez a politika, hanem erőfeszítéseiket megsokszorozva küzdjenek is az imperializmus agresszív terveinek meghiúsításáért.

Az újabb imperialista világháború veszélye ellen vívott harc igen fontos formája, hogy megszervezzük a kollektív ellenállást az agresszorokkal szemben, ha a világ valamely térségében háborús kalandokba bocsátkoznak. A legragyogóbb példája ennek az a visszacsapás, amelyben az Egyesült Államok agressziója Vietnamban részesült. A vietnami népnek az intervenciósok ellen vívott hősi harca egybeolvadt a Szovjetunió és más szocialista országok határozott és hatékony katonai és gazdasági segítségével, s azzal a széles körű népi szolidaritási mozgalommal, amely az agresszió áldozatai iránt a világnak úgyszólván valamennyi országában — beleértve az Egyesült Államokat is — kibontakozott. Mindezek következtében az agresszorok nem tudják elérni céljaikat, s a háború, amelyet kirobbantottak, végül is kudarcukat demonstrálja.

Szemléletes bizonyítéka ez annak, elvtársak, hogy ha a különböző országok kommunistái összefognak és aktív harcra mozgósítják a néptömegeket, az imperializmus agresszív akcióira kudarc vár.

Ma az imperializmussal szemben álló hatalmas erők szakadatlan támadó harcot vívnak. Engedjék meg, hogy kitérjek annak a harcnak néhány kérdésére, amelyet korunk fő forradalmi osztagai az imperializmus ellen folytatnak.

Elvtársak! Valamennyien abból indulunk ki, hogy a szocialista világrendszer az imperialistaellenes mozgalom vezető forradalmi ereje és pillére. Minél inkább kiéleződik az új és a régi világ párviadala, annál fontosabbá válik, hogy kihasználjuk

az új társadalmi rendben rejlő valamennyi lehetőséget, hogy erősítsük a szocialista országok hatalmát, s átfogóan, sokoldalúan egybehangoljuk erőfeszítéseiket.

A hatvanas évek különleges helyet foglalnak majd el a világszocializmus történetében. Ebben az évtizedben fejezték be sok testvérországban a szocializmus alapjainak lerakását, s tértek át a fejlett szocialista társadalom építésére. Amilyen mértékben fejlődik a szocialista rendszer, mind jobban és jobban feltárulnak gazdasági és társadalmi-politikai szervezetének előnyei, megnyilvánulnak a reá jellemző valódi demokratizmus előnyei. Mindez reális és fontos hozzájárulás közös ügyünkhöz — az antiimperialista front erősítéséhez.

Ebből a szemszögből nézzük a szocialista államok egységének erősítését, ezt az elsőrendű fontosságú problémát is. Bizonyos nehézségek ellenére — s ezt mindenképpen látnunk kell — kibontakozik a szocialista országok konszolidálódásának egészséges folyamata, amely konkrétan a szocialista országok sokoldalú együttműködésének fejlesztésében valósul meg.

Ez az együttműködés minden szocialista ország fejlődésének fontos tényezője. Egyúttal — és ezt nem árt külön hangsúlyozni — az antiimperialista harc hatalmas eszköze, s megsokszorozza a békéért és a szocializmusért küzdő harcosok erejét.

Napjainkban az imperialistaellenes harci front helyzetét jelentős mértékben a szocializmus és a kapitalizmus gazdasági versenyének menete határozza meg. Megelégedéssel szögezhetjük le, hogy a szocializmus országai ezen a téren szép eredményeket értek el. Nézzük például a KGST-hez tartozó országokat. A legutóbbi évtizedben ezeknek az országoknak a nemzeti jövedelme 93 százalékkal növekedett, a fejlett tőkésállamok nemzeti jövedelmének növekedése viszont ugyanezen idő alatt 63 százalék volt. A KGST országai, amelyek a Föld területének 18 százalékát foglalják el és lakosságának 10 százalékát alkotják, jelenleg a világ ipari termelésének hozzávetőlegesen egyharmadát adják. Ezen az alapon emelkedik a dolgozók életszínvonala, növekednek a gazdaság, a tudomány és a kultúra további eredményes fejlesztésének lehetőségei.

Egyidejűleg tovább erősödik és tökéletesedik a szocialista országok gazdasági együttműködése. E téren is, akárcsak az egyes országok népgazdaságának fejlesztésében, a hangsúly ma a minőségen, a társadalmi termelés és a gazdasági kapcsolatok hatékonyságának növelésén van. Ezt a feladatot kell szolgálniuk azoknak a gazdasági reformoknak, amelyeket az európai szocialista országokban valósítanak meg. Ugyanezeket a célokat szolgálja a szocialista integráció további fejlesztésének komplex távlati programja is; az integráció fő irányait nemrég határozták meg Moszkvában a KGST rendkívüli ülésszakán.

E határozatok végrehajtásáért még sokat kell dolgoznunk. De jó úton járunk. Bizonyosak vagyunk benne, hogy ezen az úton haladva a testvéri országok közössége hamarabb győzedelmeskedik a kapitalizmus fölött gazdasági téren. E feladat megoldása nem csupán a szocialista országok, hanem az egész világméretű forradalmi harc érdekeinek is megfelel.

Az antiimperialista küzdelem fontos tényezője a szocialista államok külpolitikai együttműködése. Ez az együttműködés, mint a gyakorlat mutatja, növeli a szocializmusnak a nemzetközi eseményekre való befolyását, előmozdítja a szocializmus szerepének növekedését az imperializmus elleni harcban.

Külön meg kell említenünk azt a munkát, amelyet e tekintetben a Varsói Szerződés Szervezetének keretében végeztünk. Ez a szervezet a szocializmus és a béke védelmezésének megbízható eszköze. Politikai tanácskozó testületének ülésszakain évek óta közösen vizsgálják meg a nemzetközi élet kulcsfontosságú problémáit, azokat a problémákat, amelyek közvetlenül összefüggnek a béke megszilárdításával és

a népek békés együttműködésének fejlesztésével, az imperializmus agresszív politikája ellen vívott harccal. Ez a közös munka lehetővé tette országainknak, hogy egy sor kérdésben olyan jelentős eredményeket érjenek el, amelyek tovább erősítik a szocializmus nemzetközi pozícióit, az európai és az egyetemes békét.

A szocialista országok harca az imperializmus ellen nemcsak gazdasági és eszmei-politikai harc. Az imperializmus, amely természeténél fogva agresszív, és az is marad, szüntelenül növeli hadigépezetét, és — amint a vietnami események mutatták — készen áll annak bevetésére is. A szocialista vívmányok védelmében tehát erő is szükséges, mégpedig nem is csekély. Éppen ezért az SZKP, más testvérpártokhoz hasonlóan, szakadatlanul gondoskodik a szocialista államok védelmi erejének állandó növeléséről, szoros védelmi együttműködésükről. Ebben az évben fontos határozatok születtek, amelyeknek célja, hogy tökéletesítsék a Varsói Szerződés fegyveres erőinek vezetését. Rendszeresen fejlesztik a szövetséges országok fegyveres erőinek kölcsönös együttműködését, növelik harci felkészültségüket. A Varsói Szerződés tagállamainak és más szocialista államoknak hadseregeit a legkorszerűbb harci technikával látják el.

Az imperialista világ ellen vívott szívós harcban így, ilyen kollektív erőfeszítések révén kovácsolódik ki a szocialista államok védelmének hatalmas fegyvere. Ez egyben a szabadság fegyvere is azok kezében, akik fegyveresen küzdenek az imperializmus ellen. A mi erőnk a béke bástyája mindazok számára, akik az új világháború veszélye ellen harcolnak. Amikor a szocializmust és a békét védelmezzük, az emberiség jövőjét védjük.

A szocialista államok közötti sokoldalú együttműködés fejlesztésének magvát a hatalmon levő kommunista pártok aktív kapcsolatai alkotják. Az utóbbi években pártjaink vezetőségeinek kapcsolatai operatívabb, barátibb és hatékonyabb jelleget öltöttek. Gyakorlatilag minden valamiképpen is lényeges, közös érdekű problémát közösen vitatnak meg. Ez, természetesen elősegíti a leghatékonyabb döntések kidolgozását, elhárítja az esetleges hibákat és elmélyíti a kölcsönös megértést.

A szocialista országok kommunista pártjai felelősségteljes feladatokat oldanak meg. Magasra emelve a marxizmus—leninizmus zászlaját, a testvéri országok kommunistái és népei megsokszorozzák a gazdaság, a tudomány és a kultúra fejlesztésében, a valódi néphatalom újabb formáinak megteremtésében elért sikereiket. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, milyen jelentős munka ez, így születik meg az az élet, amely majdan az egész emberiség sajátja lesz.

Támogatjuk és a jövőben is támogatni fogjuk a nehéz helyzetben levő szocialista országokban élő barátainkat — vietnami elvtársainkat, akik immár évek óta vezetik az amerikai agresszorok ellen vívott történelmi jelentőségű csatát; Kuba kommunistáit, akik a szüntelen aknamunka, gazdasági blokád és az amerikai imperialista politikai nyomás közepette bátran építik a szocializmust; a Koreai Munkapártot, amely arra kényszerül, hogy újra meg újra visszaverje az amerikai imperialisták és szöuli bábjaik szüntelen provokációit. Változatlanul támogatjuk a német revansizmussal közvetlenül szemben álló NDK-t, s szorosan együttműködünk vele.

Engedjék meg, hogy szívem mélyéből további győzelmeket kívánjak az összes testvéri szocialista államok kommunistáinak, akik tetteikkel az imperializmus ellen vívott harcunk közös frontját erősítik!

Elvtársak! A világszocializmus sikerei vitathatatlanok. Ugyanakkor ismeretes, hogy a szocialista világrendszer fejlődésében nehézségek is mutatkoznak. Engedjék meg, hogy kissé részletesebben foglalkozzam ezzel.

Lenin annak idején hangsúlyozta, hogy a szocializmushoz vezető út „sohasem lesz egyenes, hihetetlenül bonyolult lesz". Az SZKP, melynek elsőként kellett utat törnie

a szocializmus felé, saját tapasztalatából jól tudja, hogy ez az út nem könnyű. Hiszen egész osztályok és társadalmi csoportok érdekeit érintő sok évszázados hagyományokat kell alapjaiban megdönteni, a társadalmi kapcsolatok teljesen új típusát kell megteremteni, új lelkületű, új világnézetű embereket nevelni. A dolog lényege az — különösképpen, ha az államok közötti kapcsolatokra gondolunk —, hogy leküzdjük az évszázadok folyamán kialakult nemzeti viszálykodást és bizalmatlanságot.

Az élet, a szocialista átalakítások gyakorlata azt mutatja, hogy amikor a proletariátus megszerzi a politikai hatalmat, a termelési eszközök társadalmi tulajdonba vétele e problémák megoldásának csupán objektív előfeltételeit, objektív lehetőségeit teremti meg. S az, hogy e lehetőségek hogyan valósulnak meg a gyakorlatban, elsősorban az uralmon levő kommunista pártoktól függ, attól, hogy képesek-e az élet által felvetett bonyolult feladatokat marxista módon, lenini módon megoldani. Ez a képesség nem alakul ki azon nyomban. Ez csak annak az eredménye lehet, hogy összegezzük a nép gyakorlati tapasztalatait, fontolóra vesszük a dolgokat, elemezzük a megtett utat és a lehetséges távlatokat.

De nem csupán arról van szó, hogy a szocialista építés folyamata és a szocialista országok közötti új kapcsolatok objektíve bonyolultak. Sok nehézség, amelybe ezek az országok fejlődésük során ütköznek, szorosan összefügg az imperializmusnak azzal az állandó törekvésével, hogy gazdasági, politikai és ideológiai nyomást gyakoroljon a szocialista világra. Az imperialisták egyetlen napra sem hagynak fel azzal a próbálkozással, hogy belülről aláaknázzák a szocializmus pozícióit, a viszály és az elidegenedés magvait hintsék el a szocialista országok kölcsönös kapcsolataiban. Ahol pedig tompul az éberség, ahol a kommunisták lebecsülik a társadalmi jelenségek osztályszempontokból történő megközelítésének szükségességét, az imperialisták cselszövései bizonyos eredményekkel járnak: aktivizálódnak a jobboldali opportunista, sőt a nyíltan szocialistaellenes elemek, fokozódik a nacionalista hangulat.

Ámde bármilyen nehézségbe ütközik is egyik vagy másik ország a szocialista építés útján, ezek nem változtathatják meg a szocialista fejlődés általános elveit. A szocialista országok gyakorlata ismét bebizonyította, mennyire jelentős Marxnak és Leninnek az a gondolata, hogy a szocialista társadalom fejlődése általános törvényszerűségek alapján megy végbe, s hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet egész időszakában elkerülhetetlen a proletárdiktatúra valamilyen formája, azaz a szocialista építésnek a munkásosztály részéről megvalósított állami irányítása.

A politikai harc tapasztalatai újra meg újra bizonyítják, hogy annak az irányzatnak a győzelme, amely szerint erősíteni kell a szocialista államok testvéri kapcsolatait, továbbá magának a szocialista rendnek az előrehaladása elválaszthatatlanul összefügg a kommunista pártok vezető szerepének megszilárdulásával. Pártunk nagyra értékeli a testvéri országok kommunistáinak elszánt harcát minden olyan kísérlettel szemben, amely arra irányul, hogy gyengítsék a kommunista pártok vezető szerepét, hogy a szocialista demokráciát polgári jellegű politikai liberalizmussal helyettesítsék, hogy megingassák a szocializmus pozícióit. Legyünk lenini módra szilárdak a szocializmus elveinek védelmezésében és oltalmazásában — ez az a lecke, amelyet az élet ad nekünk.

Teljesen egyetértünk a fő dokumentum tervezetének azzal a megfogalmazásával, hogy a szocialista rendszer tömörítésében a következő alapvető irányzatot kell követni: a szocialista internacionalizmus elveinek állhatatos megvalósítása, a szocialista államok nemzeti és internacionalista feladatainak helyes összekapcsolása, a kölcsönös testvéri segítségnyújtás és kölcsönös támogatás fejlesztése, az egyenjogú-

ság, a szuverenitás és a függetlenség, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elvének következetes betartása mellett.

A szocialista világrendszer magába fogadja azokat a gazdag és sokrétű forradalmi hagyományokat és tapasztalatokat, amelyek a különböző országokban születtek. Ezzel kapcsolatban szeretnénk megjegyezni, hogy pártunk állandóan tanulmányozza ezeket a tapasztalatokat, felhasználja belőlük mindazt, ami értékes és ami a Szovjetunió viszonyai között alkalmazható, mindazt, ami valóban előmozdítja a szocialista rend erősödését, ami megtestesíti a szocialista építésnek a nemzetközi tapasztalatokban jelentkező közös törvényszerűségeit.

Senki sem tagadhatja, hogy az uralmon levő kommunista pártok történelmi jelentőségű, hatalmas munkát végeztek és végeznek. Természetesen nem állítjuk, hogy megtaláltuk minden probléma megoldásának módját, hogy már mindent tudunk, s mindent megvalósíthatunk. Az élet nem áll egy helyben. A megoldott problémák helyére újak lépnek, mivel tovább kell tökéletesítenünk a szocialista társadalmi viszonyokat. Az SZKP — más szocialista országok kommunista pártjaihoz hasonlóan — arra törekszik, hogy idejében és alkotó módon, a marxizmus–leninizmus elveihez következetesen igazodva, hazája konkrét feltételeit és a nemzetközi helyzetet figyelembe véve oldja meg e problémákat.

Az új társadalom építését irányító kommunista pártok a szuverén és egyenjogú szocialista államok testvéri kapcsolatainak további erősítésére törekszenek, a dolgozókat újabb győzelmekre mozgósítják a szocializmus és a kommunizmus építésében, s így teljesítik kötelességüket népük iránt, így teljesítik internacionalista kötelességüket az egész világ munkásosztálya iránt.

Elvtársak! Az antiimperialista harc egyik döntő frontszakasza természetesen magukban a kapitalista országokban van. Azok a csapások, amelyeket a forradalmi erők saját fellegvárában mérnek az imperializmusra, igen fontosak az egész világfejlődés szempontjából. A hatvanas évek sok újat hoztak a harc e szakaszán is.

Megcáfolhatatlan tény az osztályharc kiéleződése a kapitalista világban. Elég, ha arra emlékeztetünk, hogy a fejlett tőkésországokban 1960-tól 1968-ig bezárólag összesen több mint 300 millió ember vett részt a sztrájkharcokban, az előző 14 esztendő 150 milliójához képest. Ma már ez a tény is bizonyítja, mennyire tarthatatlanok a munkásosztály harci szellemének gyengüléséről szóló állítások.

Fontos, elvtársak, hogy hangsúlyozzuk ennek az időszaknak egy másik sajátosságát is. Míg a kapitalista világban még a közelmúltban is voltak olyan országok, amelyeket a burzsoázia az úgynevezett társadalmi béke honának tekintett, most már egyáltalán nincsenek ilyen országok. A dolgozóknak létfontosságú érdekeiért vívott harca mindenütt hevesen folyik: az Egyesült Államoktól, ahol a múlt évben körülbelül ötezer sztrájk zajlott le, Japánig, ahol a dolgozók 1968-as „tavaszi megmozdulásaiban" 14 millió ember vett részt; Franciaországtól, ahol 1968 május–júniusában körülbelül 10 millió ember sztrájkolt, és Olaszországtól, ahol 1969 februárjában az általános sztrájkban 18 millió dolgozó vett részt, Uruguayig és Chiléig, ahol újra meg újra kirobbannak a dolgozók tömegsztrájkjai és tüntetései.

Igen nagy jelentősége van annak, hogy a sztrájkolók mind gyakrabban tudják kikényszeríteni a kapitalistáktól követeléseik teljesítését. Ez erejük tudatára ébreszti a dolgozókat, ösztönzőleg hat a harc további szélesítésére és frontjának kiterjesztésére. A munkásosztály saját szemével győződik meg arról, hogy noha a burzsoázia még mindig ellentámadásokhoz folyamodik, ereje korántsem akkora már, mint valamikor volt.

A nemzetközi küzdőtéren változó erőviszonyok és a burzsoá országokban éleződő osztályharc feltételei között a kapitalizmus kénytelen olyan újabb harci eszközök-

höz és módszerekhez folyamodni, amelyek sokban szinte ellentétesek a tőkés rendszer szokásos „klasszikus" vonásaival. A tőkések abban a törekvésükben, hogy megszilárdítsák társadalmi bázisukat, az elnyomás módszerei mellett részben teljesítik a dolgozók követeléseit. Ez — Lenin meghatározása szerint — a „lényegtelen engedményeknek és a lényeghez való ragaszkodásnak" a módszere, amely azt az illúziót kelti, hogy a munkásosztály elérheti vágyainak teljesítését a munkáltatókkal való megegyezés útján, a társadalom forradalmi átalakítása nélkül, a kapitalista rendszer keretei között.

Sok kapitalista országban jó néhány ember akad, aki hisz ezekben az illúziókban. Tény például, hogy a választások során a munkások jelentős része adja szavazatát a tőkések és szekértolóik jelöltjeire. Mégis, a tőkések fondorlatai ellenére, a társadalmi harc folyamán a hatvanas években olyan eltolódások mutatkoztak a forradalmi erők javára, amelyeknek jelentőségét nem becsülhetjük eléggé.

Ebben a helyzetben a kommunisták új problémákkal és új feladatokkal kerülnek szembe, amelyeknek sikeres megoldása sok tekintetben meghatározza a munkások ügyéért vívott harc további fejlődését.

Mindenekelőtt, mint azt számos testvérpárt helyesen állapítja meg, a kommunista mozgalomnak le kell vonnia a következtetéseket abból a vitathatatlan tényből, hogy a tőkés világban rendkívül erősödik a társadalmi változásokat követelő néptömegek nyomása. Ennek során az osztályharc egyre jobban összefonódik azokkal a megmozdulásokkal, amelyekkel a dolgozók tiltakoznak az imperialista háborús kalandok ellen, a fasizmus újjászületése ellen, síkraszállnak a demokratikus szabadságjogok fenntartásáért és kiterjesztéséért, a nemzeti függetlenségért.

Mindinkább mélyül az ellentmondás a társadalmi elnyomást fokozó, a demokráciát tagadó imperializmus, és a létfontosságú érdekeiért küzdő, szabadságra és demokráciára törekvő néptömegek között. Sok országban olyan nagy a nép elégedetlensége, hogy olykor egyetlen szikra is hatalmas társadalmi robbanást idéz elő. Egyre gyakrabban következnek be ilyen robbanások a többi között az Egyesült Államokban, itt szoros csomóban fonódtak össze a legélesebb társadalmi ellentmondások, a vietnami háború ellen, a négerek polgárjogaiért vívott harcok. Az imperializmus már régóta nem került szembe a társadalmi tiltakozás olyan viharos megnyilvánulásaival, olyan nagyarányú, heves és általános demokratikus megmozdulásokkal, mint manapság. A munkásosztállyal együtt mind gyakrabban vesznek részt tevékenyen a paraszti tömegek, az értelmiség, az alkalmazottak, a diákok, a városi lakosság középrétegei.

Ilyen körülmények között az antiimperialista harc során a fejlett tőkésországokban elkerülhetetlenül váratlan és ösztönös elemek jelentkeznek. A tapasztalat azt mutatja, hogy ilyen helyzetben különösen nagy jelentőségűvé válik az a kérdés, milyen a munkásosztály viszonya szövetségeseihez. Itt egyaránt szó van konkrét politikai akciók együttes végrehajtásáról és hosszú lejáratú együttműködési tervek kölcsönösen elfogadható alapon való kidolgozásáról.

Mint tanácskozásunk fő dokumentumának tervezete helyesen mondja, most kedvező feltételek alakulnak ki ahhoz, hogy az összes demokratikus áramlatok egyesüljenek egy politikai szövetségben, amely döntő módon korlátozhatja a monopóliumok szerepét az országok gazdasági életében, véget vethet a nagytőke uralmának, és olyan alapvető átalakításokat valósíthat meg, amelyek biztosítják a szocializmusért folytatott küzdelem kedvező feltételeit.

E szövetség vezető ereje a munkásosztály. Csak a munkásosztály képes arra, hogy győzelemre vezesse ezt a szövetséget, magasabb szintre emelje a harcot, biztosítván a tőke hatalmának teljes megsemmisítését és a szocializmus diadalát. Egyetlen más

osztály, a társadalom egyetlen rétege sem olyan szervezett és erős, mint a munkásosztály. A munkásosztály létszáma óriási. A munkásosztály forradalmi tapasztalata rendkívül gazdag. Eszmei, kulturális és szellemi színvonala évről évre emelkedik. Politikai-erkölcsi tekintélye a társadalomban mérhetetlenül megnőtt.

A tőkésországok kommunista pártjai fokozottan dolgoznak a munkásosztály körében, ezen belül a jelentős számú nem szervezett munkások körében, s nagy gondot fordítanak arra, hogy a munkásokra támaszkodva a legkülönbözőbb tömegszervezetekben — szövetkezetekben, sportegyesületekben, vallási szervezetek demokratikus, a békeharcban részt vevő köreiben — tevékenykedjenek, vagyis mindenütt, ahol dolgozó tömegek vannak.

Továbbra is nagy jelentőségű a kapitalista államok parasztttömegei között végzett munka. A dolgozó parasztság a munkásosztály fő szövetségese marad, annak ellenére, hogy számaránya a fejlett tőkésországokban lényegesen csökkent. Az a körülmény, hogy a mezőgazdasági termelés nagyvállalkozók kezében összpontosul, egyre fokozódó arányban a kis- és középfarmerek tönkremenetelére vezet, és kiélezi a falvakban a társadalmi ellentéteket. A hatvanas évek során sok tőkésországban nagy parasztsztrájkok zajlottak le, és a jogaikért küzdő parasztok mind gyakrabban síkraszállnak a munkásosztállyal való akcióegységért.

Sok tekintetben újszerűen vetődik ma fel az a kérdés, hogyan foglalkozzunk az értelmiséggel. Vonatkozik ez különösképpen az értelmiségnek arra a részére, amely a munkásokkal együtt az iparban dolgozik, s mindjobban érzi a kizsákmányolást. Tömegesen alakulnak ki olyan foglalkozási ágak, melyek szellemi munkát igényelnek. A tőkésországokban a műszaki értelmiség ma már nemcsak a burzsoázia képviselőiből kerül ki, hanem a középrétegekből, részben pedig a dolgozók köréből. Ebből kifolyólag lényegesen megváltozik az értelmiségnek a kapitalista rendszerhez fűződő viszonya, érdekei közelebb kerülnek a munkásosztály érdekeihez.

A kommunista pártoknak számolniuk kell ezekkel a változásokkal. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a kommunista pártok fokozottabb munkája nyomán nő az értelmiség aktivitása az antiimperialista harcban.

Érthető, hogy a testvérpártok ma nagy figyelmet fordítanak az ifjúsági munkára. Hiszen tény, hogy a tőkésországokban a fiatal nemzedék s ezen belül a diákság körében forradalmi erjedés megy végbe. Az ifjúság hatékonyan küzd az imperialista háborúkra, a burzsoá társadalom militarizálására, a dolgozók demokratikus jogainak megnyirbálására irányuló burzsoá próbálkozások ellen.

Kétségtelen, hogy az ifjúság megmozdulásaiban még gyakran érződik a politikai tapasztalatlanság, s a forradalmi harc élcsapatával való kapcsolat hiánya. Ezért az ifjúság akciói sokszor ösztönös jellegűek, és politikai éretlenségről árulkodnak. Ezt megpróbálják kihasználni a szélsőséges, a kommunizmussal szemben lényegében ellenséges elemek, nemegyszer magának az imperializmusnak közvetlen ügynökei is. Mindamellett bizonyos, hogy az imperializmus ellen harcoló fiatalok nagy dolgokat visznek majd véghez, ha elsajátítják a tudományos szocializmus elméletét és felfegyverzik magukat az osztályharcok tapasztalataival.

Minden jel arra mutat tehát, hogy az imperialistaellenes harc lehetőségei növekszenek. Sok testvérpárt ügyesen kihasználja ezeket az új lehetőségeket, és e pártok tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a tőkésországokban nagy távlatok nyílnak a kommunisták tevékenysége számára. Ezt bizonyítja például az — ha csupán a legutóbbi idők eseményeit nézzük —, hogy az elnökválasztás első fordulójában a francia választók egyötöde a Francia Kommunista Párt kiemelkedő képviselőjére, a nemzetközi kommunista mozgalom veteránjára, Jacques Duclos elvtársra adta szavazatát.

Az antiimperialista harc lehetőségeinek növekedésével párhuzamosan egyre na-

gyobb szerep hárul a kommunista pártokra, egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a tömegek között végzett munkájuk. Sok tekintetben a kommunisták tevékenységétől függ majd a világ fejlődése a XX. század befejező harmadában. Napjainkban erősen érlelődnek a feltételei annak — mégpedig nemcsak az anyagi, hanem a társadalmi és politikai feltételei is —, hogy forradalmi úton új társadalmi rend váltsa fel a kapitalizmust, hogy szocialista forradalmak robbanjanak ki. Ezt mindannyiunknak látnunk kell.

Amikor a kommunisták összekovácsoljak az állhatatos forradalmi harcosok sorait, felvértezik a munkástömegeket a marxi–lenini ideológiával, és a munkásosztály körül egységbe tömörítik szövetségeseit, ezzel történelmi küldetésüket teljesítik az imperializmus ellen, a szocializmus győzelméért folyó küzdelemben.

Elvtársak! Az antiimperialista világfront egyik fontos és aktív osztagát alkotják azok, akik az ázsiai és az afrikai országokban a nemzeti és társadalmi felszabadulásért harcolnak.

A hatvanas években lényegesen megváltoztak az erőviszonyok ebben a két világrészben: 44 gyarmat vívta ki függetlenségét. Mindamellett még ma is több mint 35 millió ember sínylődik a gyarmati szolgaság igájában. A még meglevő gyarmatok népei hősiesen harcolnak felszabadulásukért, rendszerint fegyverrel a kezükben. A szovjet kommunisták mindenképpen és maradéktalanul támogatják ezt az igazságos harcot.

A forradalmi erők nagy vívmánya, az imperializmus fájdalmas veresége az, hogy egész sor fiatal afrikai és ázsiai állam a szocializmus felé fordul. Ezek az országok már elérték az első sikereket mélyreható társadalmi, gazdasági reformjaik megvalósításában. Ezzel ismét gyakorlatilag igazolódik az a lenini tétel, hogy korunkban a gyarmati elnyomás alól felszabaduló népek a kapitalizmus elkerülésével rátérhetnek a társadalmi haladás útjára. Az egyik igen fontos feltétel, amely e fejlődést lehetővé teszi, a fiatal haladó államok együttműködése a szocialista országokkal.

Azok az államok, amelyek a nem kapitalista fejlődés útjára léptek, tettekkel segítik az antiimperialista harc ügyét. Igaz, még nem sok az ilyen állam, és fejlődésükben jócskán akadnak nehézségek. Súlyos belső problémáik mellett nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy az imperializmus felforgató politikája az afrikai és az ázsiai földrészen elsősorban éppen a haladó államok ellen irányul. Mindazonáltal semmiféle nehézség sem csökkentheti annak az alapvető ténynek a jelentőségét, hogy megszületett a felszabadult országok fejlődésének elvileg új iránya. És a példa annál meggyőzőbb lesz, minél sikeresebben fejlődik a forradalmi demokratikus országok gazdasága, kultúrája, minél inkább megmutatkoznak a nem kapitalista út előnyei.

A kommunisták e fiatal országok segítését és támogatását nemzetközi politikájuk igen fontos feladatának tekintik. Jól tudjuk, milyen erőfeszítéseket tesznek ebben az irányban a szocialista országok kommunista és munkáspártjai. És sokat tehetnek ezen a téren a fejlett tőkésországokban működő testvérpártok is.

A politikai függetlenség kikiáltása után a volt gyarmati világ számos országában az imperializmussal szoros kapcsolatot tartó reakciós elemek ragadták magukhoz a hatalmat. Ennek oka a haladó erők nem megfelelő szervezettsége vagy passzivitása volt. Egyes ilyen országokban katonai diktatúra van, s terrorizálják a haladó erőket. Sok ilyen ország területét az imperialista államok agresszív célokra, például katonai támaszpontok létesítésére használják fel. Ezekben az országokban a kommunisták és szövetségeseik harci feltételei sokban hasonlóak a gyarmati időszak viszonyaihoz.

A gyarmati függőség alól felszabadult államok jelentős részéről azonban azt mondhatnók, hogy további útjukat még nem határozták meg elég pontosan. Ezekben az országokban a jövőt illetően éles harc folyik a haladó erők és az imperializmus által

támogatott belső reakció között, s mind jobban kibontakozik a belső társadalmi elhatárolódás folyamata. A dolgozó tömegek mélyreható reformokat követelnek, olyanokat, amelyek valóban megoldják alapvető problémáikat. Ugyanakkor a nemzeti burzsoázia felső rétege, saját osztályérdekeit követve, ellenzi a társadalmi haladást és a következetes imperialistaellenes irányvonalat. Ilyenformán egyre éleződik az osztályharc.

A felszabadult országok jelenleg bonyolult és sokrétű feladatokkal állnak szemben. Meg kell szilárdítaniuk a kivívott függetlenséget, meg kell teremteniük önálló nemzetgazdaságukat, le kell küzdeniük a múltból örökölt elmaradottságot. Mindezt csak a haladó társadalmi fejlődés és a következetes antiimperialista harc útján, a szocialista országokkal és a nemzetközi munkásmozgalommal való szövetség útján érhetik el.

Az imperializmus erőfeszítéseket tesz, hogy visszatartsa azt az előrehaladó folyamatot, amely a függetlenség és a társadalmi haladás felé vezet. Mindenáron meg akarja tartani a kapitalista rendszer keretei között volt gyarmatait, hogy megváltozott formában bár, de továbbra is kizsákmányolhassa e területeket. Az imperialista erők a nacionalizmus és a szeparatizmus felhasználásával megpróbálják belsőleg gyengíteni, egymással szembeállítani a fejlődő országokat, s megnehezíteni a szocialista világgal való kapcsolataikat.

Mindez súlyosan veszélyezteti a fiatal független országok jövőjét. Népeik fokozatosan felismerik, hogy a neokolonializmus nem kevésbé veszélyes, mint a régi gyarmati rendszer. Ez pedig azt jelenti, hogy igen éles összecsapásra számíthatunk az igazi szabadság harcosai és azok között, akik egy újabb szolgaság láncaival szeretnék béklyóba verni a fiatal nemzeti államokat. Ebben a harcban döntő jelentőségűvé válik az összes haladó, antiimperialista erők tartós szövetségének megteremtése.

Az Ázsiában és Afrikában végbemenő forradalmi folyamat központi kérdése ma az, hogy milyen álláspontra helyezkedik az ottani népesség többségét alkotó parasztság.

E világrészek parasztsága hatalmas forradalmi erő. Csakhogy rendszerint ösztönös erő, az ebből származó ingadozásokkal, ideológiai és politikai ellentmondásokkal. Ámde ez egyelőre nem is lehetne másképpen, mivelhogy a világ ezen táján a parasztok túlnyomó többsége szörnyű nyomorban és jogfosztottságban él, s még ma is tartják magukat a feudális, sőt helyenként a feudalizmus előtti viszonyok.

A világ különböző részein felhalmozódott forradalmi tapasztalatok tanúsága szerint a parasztságot a legmegbízhatóbb módon úgy lehet hatékonyan bevonni az antiimperialista, az igazi társadalmi haladásért vívott harcba, ha szilárd szövetségbe tömörítjük a munkásosztállyal. Ez a feladat ott is, ahol nemzeti felszabadító harcok folynak.

A történelmi helyzet azonban úgy alakult, hogy az ázsiai és afrikai államok zömében még nincs nagyipar, még nem alakult ki a munkásosztály. Ahol viszont fejlődésnek indult az ipar, ott a munkásmozgalom erős pozíciókat szerzett. Ezekben az országokban a mezőgazdasági proletariátus is tevékenyen kiveszi részét a harcból. Nem kétséges, hogy küszöbön áll a fiatal nemzeti államok munkásosztályának teljes szélességében kibontakozó harca az imperializmus és szövetségesei ellen. Végül is a munkásmozgalom játssza majd a döntő szerepet a világnak ebben az övezetében is.

A munkás-paraszt szövetség lehetővé teszi a nemzeti felszabadító forradalom teljes győzelemre vitelét, a gyarmati rendszer örökségének teljes megszüntetését, határozottabbá és céltudatosabbá teszi majd a szocialista irányú fejlődést.

E tekintetben nagy felelősség hárul ránk, kommunistákra. A kommunista mozgalom kötelessége, hogy megkülönböztetett figyelmet tanúsítson a proletariátus parasztszövetségese iránt, s a volt gyarmati országok sajátos viszonyainak megfelelően kiegészítőleg kidolgozza a stratégia és a taktika bizonyos aspektusait.

Az a probléma, hogy milyen kapcsolatok létesülnek az egykori gyarmatokon a munkásosztály és a parasztság között, ma nagymértékben nemzetközi jellegű. Ugyanis az egész világ munkásságának meg kell szilárdítania szövetségét a fiatal felszabadult államok parasztságával, minden dolgozójával. Ez egyúttal magában foglalja a forradalmi szövetség megszilárdítását a nemzeti felszabadító mozgalom, a fiatal nemzeti államok és a szocialista közösség országai között is, valamint a legszorosabb kapcsolatok kifejlesztését a nemzeti felszabadulásért küzdő harcosok és a nemzetközi munkásosztály élcsapataként fellépő kommunista pártok között.

Ebben az összefüggésben igen fontosnak tartjuk a kommunista pártok kapcsolatait a fejlődő országok forradalmi demokratikus pártjaival. Ezek a pártok és szervezetek a mi küzdőtársaink a társadalmi haladásért folyó antiimperialista harcban. A Szovjetunió Kommunista Pártja jelenleg tizennyolc nemzeti demokratikus párttal tart fenn kapcsolatokat, a szovjet társadalmi szervezetek pedig az említett övezet valamennyi országának demokratikus szervezeteivel összeköttetésben állnak. Véleményünk szerint mindent meg kell tenni, hogy továbbra is erősödjenek a kommunista pártok és a forradalmi demokratikus pártok kölcsönös kapcsolatai.

Ilyenformán, elvtársak, ha reálisan értékeljük a világban kialakult jelenlegi helyzetet, ha párhuzamba állítjuk az imperializmus fejlődését az imperializmussal szemben álló erők fejlődésével, akkor csak egy következtetést vonhatunk le: a világ fejlődésének fő irányvonalait továbbra is a forradalom és a szocializmus erőinek, a béke és a nemzeti felszabadító mozgalom erőinek tevékenysége határozza meg.

Természetesen a kommunisták számára idegen az egykedvűség és az önelégültség. Jól tudjuk, hogy a legkülönbözőbb területeken intenzív harc vár ránk. A munkásosztály forradalmi élcsapatának szerepe pedig az, hogy ne szakadjon el e harc reális feltételeitől, helyesen határozza meg főbb szakaszait és mozgató erőit, s harcba vigye a tömegeket az imperializmus ellen.

A kommunista és munkáspártok számára az antiimperialista küzdelem elválaszthatatlan attól a harctól, amellyel végső céljainkat kívánjuk elérni: a szocializmust s azt, hogy a munkásosztály, szövetségben a dolgozók többi osztagával, megszerezze a politikai hatalmat. A siker kulcsa a mi véleményünk szerint az egész világ kommunistáinak összefogása, az összes antiimperialista erők szövetségének megszilárdítása.

II

Elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja igen nagy figyelemmel kíséri azt a jelentős munkát, amelyet külföldi elvtársaink végeznek, s e tevékenység tiszteletet ébreszt bennünk.

Sok ország történelmi fejlődésének tapasztalatai, az osztályharc tapasztalatai meggyőzően tanúsítják, mennyire szüksége van az emberiségnek a kommunista pártok munkásságára, mennyire gyümölcsöző ez a munka a társadalmi fejlődés szempontjából. A kommunista pártokat a marxi–lenini elmélet vezérli, s ez az elmélet megvilágítja a népeknek a kommunista jövő felé vezető útját. Pártjaink harcba viszik a népeket, rendíthetetlenül a társadalmi haladás nagyszerű céljaiért küzdő tömeg-

mozgalmak élén járnak. A kommunisták mindig a dolgozók létfontosságú jogaiért, a békéért küzdő harcosok élcsapatában haladnak, fennen hordozzák a szocialista forradalom legyőzhetetlen zászlaját.

A szovjet kommunisták, akik végigjárták a szocialista forradalom bonyolult és nehéz útját, jól tudják, milyen állandó feszültséget, határozottságot és rugalmasságot, lelki szilárdságot, a párt ügyéért minden pillanatban milyen nagy áldozatkészséget követel az élet azoktól a forradalmi harcosoktól, akik az osztályellenséggel szemtől szemben állnak. A kommunistáknak ezek a tulajdonságai különösen fontosak most, az éles és tartós osztályharcok idején.

A kommunista pártok sikereit nem lehet elvitatni. Tanácskozásunk azonban jogosan összpontosítja figyelmét a még megoldatlan feladatokra, az imperialistaellenes harc új lehetőségeire, az útjában álló nehézségekre. Márpedig ilyen nehézségek fennállanak, s egy részük összefügg azzal, hogy mozgalmunk ma fejlődésének bonyolult időszakát éli át. Mozgalmunk egyes lancszemeiben súlyosan megbomlott az egység. A testvérpártok egyikét-másikát kudarcok, sőt vereségek érték.

E nehézségek okai különbözőek.

Az egyik ok az, hogy korunkban, amikor a szocializmus, a forradalmi erők nyomására egymás után roppannak össze a régi világ társadalmi pillérei, megnövekszik a burzsoázia ellenállása. Pozícióinak védelmében igyekszik felhasználni az állammonopolista kapitalizmus összes gazdasági és politikai lehetőségeit. A tőkésországokban az állami politika szintjére emelték a kommunistaellenességet. Az imperializmus arra számít, hogy a kommunista mozgalmat és az egész forradalmi mozgalmat belülről bomlaszthatja fel, s osztálystratégiájának ma ez az egyik legfontosabb iránya.

A nehézségek másik oka az, hogy különféle társadalmi rétegekhez tartozó emberek újabb és újabb millióii kapcsolódnak be az aktív politikai tevékenységbe. Sokukat nagy forradalmi energia hevíti, az őket foglalkoztató problémák megoldási módjairól alkotott elképzeléseik azonban meglehetősen bizonytalanok. Ezért azután a heves politikai indulatok és a politikai passzivitás, a reformista illúziók és az anarchista türelmetlenség között ingadoznak. Mindez megnehezíti a kommunista pártok tevékenységét, növeli feladataikat és a gyakorlati munkájukkal szemben támasztott követelményeket. Ilyen körülmények között ahhoz, hogy irányíthassák az események alakulását, s a kérdéseket ne csupán a napi követelményekből, hanem a forradalmi mozgalom távlati érdekeiből kiindulva oldják meg, a kommunistáknak marxista–leninista szilárdságot és elvhűséget kell tanúsítaniuk, alkotó módon kell felfogniuk a társadalmi fejlődés problémáit. Máskülönben elkerülhetetlenek a súlyos hibák a politikában.

Nem mehetünk el szó nélkül a kommunista mozgalomban jelenleg fennálló nézeteltérések mellett, nem tehetünk úgy, mintha azok nem léteznének. Ezeket a nézeteltéréseket sok tekintetben az okozta, hogy jobboldali és „baloldali" revizionista befolyás érvényesült a kommunista mozgalomban. Ezek a hatások korántsem csupán a „tiszta" elmélet területén tapasztalhatók. Az elméleti revizionizmus utat tör az opportunista gyakorlatnak, amely közvetlen kárt okoz az antiimperialista harcban. A revizionizmus ugyanis nem más, mint a proletár osztálypozícióktól való eltérés, a marxizmus–leninizmusnak különféle régi és mai típusú polgári és kispolgári koncepciókkal való felcserélése.

Osztozunk azoknak a testvérpártoknak a véleményében, amelyek határozataikban az effajta veszély elleni elszánt harcra hívják fel a figyelmet. A kommunista pártok helyesen vélik úgy, hogy saját összefogásuk érdekei, az egész imperialistaellenes mozgalom érdekei hangsúlyozottan megkövetelik a jobboldali és a „baloldali" revizio-

nizmus és opportunizmus elleni harc fokozását. Az elvszerűség ebben a kérdésben mindig is a legfontosabb feltétele volt annak, hogy a párt megszilárdítsa politikai állásait, s mozgósította a kommunistákat, növelte aktivitásukat az osztályharcban.

A jobboldali opportunizmus a likvidátorok álláspontjára való lecsúszást, a szociáldemokratizmussal való kiegyezést jelenti a politikában és az ideológiában. A jobboldali opportunizmus egyes szocialista országokban elmegy egészen a marxista–leninista párt vezető szerepének tagadásáig, ami a szocializmus által kivívott pozíciók feladásához, a szocialistaellenes erők előtti kapitulációhoz vezethet.

A „baloldali" opportunisták ultraforradalmi frázisokkal takarózva kalandor cselekményekre ösztönzik a tömegeket, a pártot pedig szektás útra terelik, s ezzel megbénítják azt a képességét, hogy egyesítse a harcosokat az imperializmus ellen.

A marxizmus–leninizmustól való jobboldali és „baloldali" elhajlásnak, bármenynyire különbözzék is a kettő egymástól, végeredményben egyformán ártalmas következményei vannak: gyengíti a kommunista pártok harcképességét, aláássa a munkásosztály forradalmi pozícióit és az antiimperialista erők egységét.

Gyakran tapasztalható, hogy a „baloldali" és a jobboldali opportunizmust egyaránt a nacionalizmus iránti engedékenység, olykor pedig a nacionalista pozíciókra való közvetlen átállás jellemzi. Lenin már régen feltárta ezt az összefüggést: „Az opportunizmus és a szociálnacionalizmus eszmei-politikai rokonsága, kapcsolata, sőt azonossága egészen kétségtelen."

Természetesen az opportunizmus és a nacionalizmus elleni küzdelem az egyes országokban mindenekelőtt az illető testvérpártok feladata. Egyikük sem haladhat sikeresen előre, ha nem folytat következetes és elszánt harcot a marxi–lenini elvek tisztaságáért. Igaz azonban az is, hogy ha mozgalmunk valamely láncszemében megszüntetik ezt a harcot, az hatással van az egész mozgalomra.

Arra, hogy milyen kárt okozhat a kommunisták közös ügyének a marxizmus–leninizmustól való eltávolodás, az internacionalizmussal való szakítás, eklatáns példa a Kínai Kommunista Párt vezetőségének álláspontja.

Őszintén szólva, nemrégiben még nem állt szándékunkban ezt a kérdést érinteni a tanácskozáson. De az utóbbi időkben bekövetkezett események, mindenekelőtt pedig a KKP IX. kongresszusán elfogadott határozatok jellege arra késztetnek, hogy foglalkozzunk vele. Új helyzet állt elő, amely nagymértékben negatívan befolyásolja az egész világhelyzetet és az antiimperialista erők harcának feltételeit.

Peking jelenlegi politikai platformja, mint önök is tudják, nem ma, és nem is tegnap alakult ki. Mao Ce-tung és hívei csaknem tíz évvel ezelőtt indítottak támadást a tudományos kommunizmus elvei ellen. A KKP vezetősége az elmélet kérdéseire vonatkozó számos megnyilatkozásában lépésről lépésre revízió alá vette a kommunista mozgalom elvi irányvonalát. Korunk minden fontos kérdésében szembeállította vele a maga külön vonalát.

Peking egyidejűleg politikai harcot indított a kommunista mozgalom ellen. Ez a harc egyre fokozódott, mind élesebb, nyíltabb formákat öltött. A KKP vezetői a kommunista pártokkal folytatott polémiáról áttértek a szakadár, bomlasztó tevékenységre, s nagy aktivitást kezdtek kifejteni annak érdekében, hogy szembeállítsák egymással korunk forradalmi erőit. A szocialista országokhoz fűződő kapcsolatok korlátozásáról áttértek az ellenük irányuló ellenséges cselekedetekre, a békés egymás mellett élés bírálatáról a fegyveres konfliktusok szervezésére, a békét aláaknázó politikára.

A KKP IX. kongresszusa új szakaszt jelentett a maóizmus eszmei és politikai koncepcióinak fejlődésében. A KKP új szervezeti szabályzatában Mao Ce-tung eszméit a jelenkor marxizmus–leninizmusának nyilvánították. A kínai propagandában

nyíltan meghirdetik a feladatot: „ki kell tűzni Mao Ce-tung eszméinek zászlaját az egész földkerekségen."

Nagy és nehéz feladat, hogy a marxizmus–leninizmus alapján átfogó módon elemezzük az utóbbi évek során Kínában lejátszódott események osztálytartalmát és azt, hogy miben gyökerezik a KKP vezetőinek jelenlegi, a kínai nép szocialista vívmányait veszélyeztető irányvonala. Az SZKP éppúgy, mint más testvérpártok is, kellő figyelmet szentel ennek. A tanácskozás előtt álló feladatokat szem előtt tartva azonban most mindenekelőtt a kínai vezetőség politikájának nemzetközi vonatkozásaival kell foglalkoznunk. Annál is inkább fontos, hogy erről beszéljünk, mert a haladó közvélemény bizonyos része még mindig hisz a jelenlegi kínai vezetők forradalmi törekvéseiben, s abban, hogy – mint ezt oly sokszor hangoztatják – az imperializmus ellen harcolnak.

Úgy véljük, a KKP IX. kongresszusa segít megérteni azt, hogy a valóságban ki ellen és miért harcol a kínai vezetőség. A kongresszuson kitűzték azt az irányvonalat, hogy „kérlelhetetlen harcot" kell folytatni mindenekelőtt a „mai revizionizmus" ellen. Ebbe a kategóriába pedig, mint tudjuk, Pekingben egyáltalán nem a revizionistákat, hanem a szocialista országok és a kommunista pártok túlnyomó többségét sorolják.

Önök emlékeznek arra, hogy a kínai vezetés azzal vádolta meg Franciaország, India, az Egyesült Államok, Olaszország, Latin-Amerika és más országok kommunista pártjait, hogy „elutasítják a forradalmat", renegátokká lettek, s egyéb halálos bűnöket követtek el. „Árulók", „szociál-sztrájktörők", „szociál-imperialisták" – ilyen és hasonló címkékkel illették és illetik az itt képviselt pártok nagy részét. Az itt jelenlevők tudják, hogy milyen sértésekkel válaszolt a KKP vezetősége a mostani tanácskozás valamennyi részvevőjének, amikor meghívást kapott arra, hogy vegyen részt a tanácskozáson.

A pekingi vezetők revizionizmussal vádolják mindazokat a pártokat, amelyek nem osztoznak nézeteikben és irányelveikben. Ezek ellen a pártok ellen minden eszközt mozgósítanak – „az imperializmussal való megegyezés" rágalmazó vádjaitól szakadár, felforgató csoportok szervezéséig. Jelenleg csaknem harminc országban működnek ilyen csoportok. A pekingi vezetők azon igyekeznek, hogy e csoportoknak szervezett mozgalom jelleget adjanak.

Nem szabad lebecsülni azt a kárt, amelyet Peking szakadár tevékenysége okoz. Az utóbbi időszak osztályharcainak tapasztalatai szemléletesen megmutatták, hogy Peking mekkora kárt okoz a munkásosztály szervezett harcának, az összes dolgozók ügyének, amikor kalandor útra taszít.

Az a harc, amelyet a kommunista mozgalomban betöltött vezető szerepért a marxista–leninista pártok ellen folytatnak, elválaszthatatlanul összefügg a mai pekingi vezetők nagyhatalmi törekvéseivel, más országok területére támasztott igényeivel. A kínai munkásokba és parasztokba beleoltják Kína messiási szerepének gondolatát. Folyik az emberek tömeges megdolgozása a sovinizmus, a dühödt szovjetellenesség szellemében. A gyerekeknek a földrajzot olyan tankönyvek és térképek alapján tanítják, amelyek más országok területeit a kínai államhoz tartozóknak tüntetik fel. „Éhezz és készülj a háborúra!" – erre buzdítják ma a kínai népet. Ugyanakkor nem hagynak kétséget afelől, hogy tulajdonképpen milyen háborúról van szó. Két nappal ezelőtt a „Kuanming Zsibao" című pekingi lap azzal a felhívással állt elő, hogy „fel kell készülni a hagyományos és a nagy nukleáris háborúra a szovjet revizionizmus ellen". Természetesen a nagyhangú kijelentésektől a reális lehetőségekig nem csekély a távolság. A Szovjetuniónak elegendő ereje van ahhoz, hogy helytálljon magáért,

a szovjet emberek pedig erős idegzetűek, kiáltozással nem lehet megijeszteni őket. A hivatalos kínai propaganda iránya azonban önmagáért beszél.

Mindezt tekintetbe véve, Kína militarizálásának irányzata különös jelentőségre tesz szert. Elkerülhetetlen, hogy e lázas háborús készülődéseket összevessük a szocialista országokkal szemben ellenséges, soviniszta hangulatok felszításával, azzal a magatartással, amelyet a kínai vezetők a háború és a béke időszerű problémái iránt általában tanúsítanak.

A jelenlevő elvtársak közül bizonyára sokan emlékeznek Mao Ce-tungnak az 1957. évi értekezleten ebben a teremben elhangzott felszólalására. Megdöbbentő könnyedséggel és cinizmussal beszélt arról, hogy az emberiség fele elpusztulhat egy atomháború esetén. A tények azt mutatják, hogy a maóizmus nem a háború elleni harcra, hanem éppen ellenkezőleg, a háborúra hív fel, amelyet pozitív történelmi jelenségnek tekint.

Az a körülmény, hogy a kínai vezetők politikai kalandorkodásuk mellett állandóan szítják a háborús hisztéria légkörét, olyan új elemeket visz a nemzetközi helyzetbe, amelyeket nincs jogunk figyelmen kívül hagyni.

Peking gyakorlati nemzetközi tevékenysége mindinkább meggyőz bennünket arról, hogy Kína külpolitikája valóban szakított a proletár internacionalizmussal, elveszítette szocialista osztálytartalmát. Csak ezzel magyarázható az a konok törekvés, hogy a Szovjetuniót egy kalap alá vegyék az amerikai imperializmussal. Mi több, éppen a Szovjetunió és más szocialista országok ellen irányul ma Peking külpolitikai tevékenységének éle. A kínai vezetők azzal kezdték, hogy a szocialista államok többségével a minimumra csökkentették gazdasági kapcsolataikat, megtagadták a velük való politikai együttműködést, majd odáig jutottak, hogy fegyveres provokációkat szerveztek a szovjet határon. Sőt, Pekingből provokációs felhívásokat intéznek a szovjet néphez, hogy „hajtson végre forradalmat", változtassa meg hazánk társadalmi rendjét.

A tények arról tanúskodnak, hogy a kínai vezetőség csak beszél az imperializmus elleni harcról, valójában azonban közvetlenül vagy közvetve segíti az imperializmust. Segíti azzal, hogy igyekszik megbontani a szocialista államok egységes frontját. Segíti azzal, hogy súlyos nemzetközi válságok idején uszító szerepet tölt be, akadályozza a nemzetközi feszültség enyhülését. Segíti azzal, hogy igyekszik megzavarni egy széles antiimperialista front kialakulását, megbontani az ifjúság, a nők, a tudósok nemzetközi tömegszervezeteit, a békemozgalmat, a szakszervezeti mozgalmat stb.

Természetes, hogy az imperialisták a világszocializmus és a felszabadító mozgalom elleni politikai harcban ütőkártyaként használják fel Peking jelenlegi külpolitikai orientációját.

Támadás a Szovjetunió ellen minden vonalon; hazug propaganda, a szovjet nép, szocialista államunk, kommunista pártunk rágalmazása; a Szovjetunió elleni gyűlölet szítása a kínai népben, most pedig fegyver alkalmazása is; más szocialista államok és a fejlődő országok ijesztgetése és zsarolása, kacérkodás a tőkés nagyhatalmakkal, köztük az NSZK-val — ez tehát a mai Kína külpolitikai irányvonala!

Mint tudják, márciusban a szovjet kormány véget akart vetni a kínai fél által határainkon szervezett összetűzéseknek, és azzal a felhívással fordult a kínai kormányhoz, hogy tartózkodjék a határon minden olyan cselekedettől, amely bonyodalmat okozhat, s hogy a felmerülő ellentéteket nyugodt körülmények között, tárgyalások útján oldjuk meg. Javasoltuk, hogy a legközelebbi jövőben újítsuk fel az 1964-ben megkezdett szovjet—kínai konzultációkat a határkérdésekről. Egyidejűleg figyelmeztettünk rá, hogy keményen visszavágunk, ha a Szovjetunióval a fegyverek nyelvén próbálnak beszélni.

A kínai kormány nemrég válasznyilatkozatot tett. Ha a szavakból ítélhetünk, a kínai fél nem utasítja el a tárgyalások gondolatát. Kifejezi egyetértését azzal is, hogy el kell kerülni a határkonfliktusokat és nem szabad tüzet nyitni. Most készítjük a választ erre a kínai nyilatkozatra. Természetesen ez a válasz is, akárcsak a szovjet kormány március 29-i nyilatkozata, teljesen megfelel majd elvi irányvonalunknak: oldjuk meg a nézeteltéréseket tárgyalások útján, s foglaljunk állást az egyenjogú és a kölcsönösen hasznos együttműködés mellett.

Meg kell azonban mondanunk, hogy a Kínai Népköztársaság kormányának nyilatkozata sem tartalmát, sem szellemét tekintve semmiképpen sem nevezhető konstruktív jellegűnek. Ez a terjedelmes dokumentum tele van történelmi hamisításokkal, eltorzítja korunk tényeit, hemzseg a szovjetország ellen intézett durva és ellenséges kirohanásoktól. Megismétli a Szovjetunióval szemben támasztott alaptalan területi igényeket, amelyeket mi határozottan visszautasítunk.

A jövő megmutatja majd, vajon valóban tárgyalásokra törekednek-e, valóban megegyezést akarnak-e a kínai vezetők, és hogy miképp alakulnak a további események. Tény azonban — s efölött nem hunyhatunk szemet —, hogy a kínai katonák provokációi folytatódnak a szovjet határon. Ezzel egyidejűleg a KKP IX. kongresszusának határozatai alapján egész Kínában hallatlanul nagyszabású és heves szovjetellenes kampány indult meg. A kínai népnek mindegyre azt sugalmazzák, hogy a Szovjetunió meg akarja támadni Kínát.

Az efféle koholmányt még cáfolatra sem érdemesítjük. A kommunisták és a világon élő becsületes emberek valamennyien jól tudják, hogy népünket a kommunista társadalom építésére irányuló békés alkotó munka foglalja el, s hogy a szovjet nép soha senkit sem támadott meg, és nem is készül megtámadni.

Kínával kapcsolatban elvi és következetes irányvonalat követünk. Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány hosszú időre szóló távlatok alapján építi fel politikáját. Nem felejtjük el, hogy a szovjet és a kínai nép létérdekei azonosak. Minden erőnkkel arra törekszünk, hogy megóvjuk és fenntartsuk azokat a baráti érzelmeket, amelyeket a szovjet nép a testvéri kínai nép iránt táplál, s amelyek — meggyőződésünk szerint — a kínai népben is megmaradtak a Szovjetunió és más szocialista országok iránt.

Mégsem tartjuk azonban lehetségesnek, hogy hallgassunk a jelenlegi kínai vezetők politikai és eszmei állásfoglalásának antileninista és népellenes tartalmáról. Elszántan harcolni fogunk Peking szakadár politikája, nagyhatalmi külpolitikai irányvonala ellen. Természetesen mindent megteszünk azért is, hogy a kommunizmust építő szovjet nép érdekeit bármiféle merénylettel szemben megvédjük.

Kína mai vezetőinek megnyilvánulásait és cselekedeteit nem azonosítjuk a Kínai Kommunista Párt, az egész kínai nép óhajaival és törekvéseivel, sem pedig valóságos érdekeivel. Mély meggyőződésünk, hogy nem a Szovjetunió és más szocialista országok, az egész kommunista mozgalom elleni harc útján, hanem a velük való szövetség és testvéri együttműködés útján érhető el Kína igazi nemzeti újjászületése, biztosítható szocialista fejlődése.

Elvtársak! A kínai vezetőség politikája következtében kialakult helyzet új elemet visz az antiimperialista egység problémájába. Ez tőlünk, kommunistáktól felelősségteljes és világos állásfoglalást követel. A kommunisták sorainak megbontását, az imperialistaellenes erők megosztását célzó irányvonallal szembeállítjuk és szembe is kell állítanunk az összeforrottságra irányuló szilárd akaratunkat, az egységhez vezető tetteinket és közös akcióinkat.

Az egységért vívott küzdelemben a kommunistáknak kipróbált fegyverük van,

amelyik már sokszor hozott győzelmet a munkásosztály ügyéért, a szocializmusért vívott dicső harcokban. Ez a fegyver a proletár internacionalizmus.

Az imperialisták jól tudják, mekkora ereje van a nemzetközi proletárszolidaritásnak. Éppen ezért a szocializmus ellenségei a forradalmi mozgalom ellen vívott harcukban tétjüket a nacionalizmusra helyezik. Arra számítanak, hogy ily módon megoszthatják, szétforgácsolhatják a kommunista mozgalmat, szembeállíthatják egymással a forradalmi osztagokat.

A burzsoá propaganda minden eszközzel megkísérli, hogy megrágalmazza a proletár internacionalizmus elvét, mesterségesen szembeállítsa ezt az elvet a kommunista és munkásmozgalom nemzeti osztagainak függetlenségével, szuverenitásával és egyenjogúságával. Ezzel a céllal agyalták ki és hozták forgalomba az imperialista propagandisták a „korlátozott szuverenitás" hírhedt elméletét.

Mi, szovjet kommunisták, úgy véljük, hogy a jelenlegi világhelyzet újult erővel igazolja a proletár internacionalizmus lenini koncepciójának helyességét és életerejét.

Napjainkban, amikor globális párviadal folyik a két világ, a kapitalizmus és a szocializmus világa között, megőrzik teljes időszerűségüket a nemzeti problémák osztályszempontú és internacionalista megközelítésének elvi, lenini tételei is.

Egyáltalán nem avult el például az a lenini meghatározás, amely szerint internacionalistának lenni annyit jelent, mint megtenni „a maximumát annak, ami egy országban *valamennyi ország* forradalmának fejlesztése, támogatása, felébresztése *érdekében* megvalósítható".

A proletárpárt ereje abban rejlik, hogy képes teljesen kihasználni országa belső lehetőségeit a nép érdekeiért, az ország haladásáért, s ugyanakkor a forradalom és a szocializmus közös internacionalista ügyéért harcoljon. Ha viszont valamely párt pozícióját az internacionalista kapcsolatok meggyengítése, mi több, megszakítása árán, a kommunista mozgalom más osztagaival való egységes akciók megtagadása árán próbálja „megszilárdítani", ennek csakis az lehet a következménye, hogy az ilyen párt elveszíti a burzsoáziával szemben az ideológiai függetlenségét, s politikai tekintélye mindenképpen kárt szenved.

Természetesen, elvtársak, mindez nem jelenti azt, hogy tagadjuk a szocialista országok, valamint a világ kommunista és munkásmozgalmához tartozó egyes nemzeti osztagok függetlenségének, szuverenitásának és egyenjogúságának elveit, sem pedig azt, hogy lekicsinyeljük őket. Ezeknek az elveknek a tiszteletben tartása és a hozzájuk való szigorú ragaszkodás éppen azért törvény a kommunisták számára, mert internacionalisták.

Az igazi internacionalizmus megmutatkozik abban is, hogy valamennyi testvérpárt támogat egy reálisan létező szocialista társadalmat. Nagyra becsüljük barátaink álláspontját, akik kérlelhetetlenek a szocializmust erő mindennemű rágalommal szemben. A kommunisták számára ez nem csupán internacionalista érzelmeik természetes megnyilvánulása. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az internacionalizmust mint a forradalom közös ügyét szolgáló reális politikát fogjuk fel. Valamennyien egyetértünk például abban, hogy a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért vívott harcban éppen azért tárultak fel új lehetőségek, mert a nemzetközi küzdőtéren gyökeres átalakulások történtek a szocializmus javára és az imperializmus kárára. Ez azonban mást is jelent: a szocializmus pozícióinak mindennemű gyengülése a világban, szükségképpen kedvezőtlenül hat valamennyi kommunista párt pozíciójára.

A kommunista mozgalom egységének erősítése értekezletünk fontos feladata. Ennek megvannak a kellő tárgyi előfeltételei. Nem szorítkozhatunk azonban annak ismételt megállapítására, hogy mozgalmunk különböző nemzeti osztagainak érdekei

megegyeznek. Az egység nem szólam, hanem cselekedet. Nem valósul meg önmagától, hanem harcolni kell érte.

Már az értekezlet előkészítése folyamán valamennyien egyetértésre jutottunk abban, hogy a kommunista mozgalom egységének erősítése végett keresnünk kell a fennálló nézeteltérések leküzdésének útjait. Ezek a nézeteltérések különféle jellegűek. Természetes, hogy leküzdésük is különféle módon történik. Egyes esetekben a kétségek eloszlathatók és a kérdések megoldhatók kétoldalú találkozók és elvtársi viták útján. Más esetekben maga az élet kínálja a megoldást a nemzetközi porondon közös céljainkért vívott együttes harc során. Vannak azonban olyan nézeteltérések, amelyek a kommunista mozgalom alapvető problémáit, lényegét érintik. Ezeknek leküzdése minden bizonnyal huzamos időt és megalkuvás nélküli harcot igényel.

A nézeteltérések leküzdésének irányvonaláról szólva három kérdéssel kívánunk részletesebben foglalkozni.

Először arról szeretnénk beszélni, milyen jelentősége van a közös antiimperialista akcióknak a kommunista mozgalom egységbe forrasztása szempontjából. A jelenlegi körülmények között, amikor a kommunisták közvetlen felelősséget viselnek népeik sorsáért, az emberiség jövőjéért, nem tehetjük fel a kérdést ily módon: először oldjuk meg a mozgalmunkban felmerült összes nézeteltéréseket, s a közös akciókban majd megállapodunk azután. Az élet másfajta hozzáállást követel. Az egyik-másik kérdésben fennálló nézeteltérésnek nem szabad akadályoznia a kommunisták akcióegységét a közös antiimperialista harcban; oldjuk meg együtt a közös akciók végrehajtásával kapcsolatos gyakorlati feladatokat, s akkor e harc folyamán világosabbá válik, mely nézetek felelnek meg a kommunista mozgalom általános érdekeinek, s melyek ellentétesek azokkal, melyek akadályozzák, sőt károsítják közös ügyünket. Másképpen kifejezve arról van szó, hogy gyakorlati tevékenységünkben mindenekelőtt azt tekintsük fontosnak, ami valamennyi ország kommunistáit közelebb hozza egymáshoz.

Másodszor, szeretnénk hangsúlyozni, hogy mindenképpen bővítenünk kell a testvérpártok közötti kapcsolatokat. Ezekre a kapcsolatokra szükség van, mint a nemzetközi küzdőtéren végrehajtott akcióink összehangolásának sajátos mechanizmusára, s mint a felmerült problémákra vonatkozó álláspontjaink összevetésének, a nézeteltérések rendezésének eszközére is. A jelenlegi viszonyok között a kétoldalú és sokoldalú találkozók különösen nagy jelentőségűvé váltak. Az európai kommunista pártok bécsi tanácskozásának, a Karlovy Vary-i konferenciának, a latin-amerikai testvérpártok konferenciájának, az arab országokban működő kommunisták találkozóinak tapasztalatai megmutatták, milyen fontosak a regionális találkozók a kérdések bizonyos körének megvitatása és a kommunisták nemzetközi együttműködésének fejlesztése szempontjából. Az új körülmények között megvalósított együttműködés gyakorlatában alakult ki a kollektív munka egy másik formája is: a nemzetközi tanácskozás.

Végül, a nézeteltérések leküzdésének és a mozgalmunk egységéért vívott küzdelemnek harmadik, igen fontos iránya: a pártok elméleti munkásságának általánosítása, a marxi–lenini elméletnek ezen az alapon történő fejlesztése, a marxi–lenini elvek és az alapvető eszmék védelme. Lenin hangsúlyozta az élet által felvetett új harci formák *elméleti* értékelésének szükségességét. A legutóbbi évek gyakorlata meggyőzően bizonyította, milyen nagy hasznot hajtott az egész kommunista mozgalom számára az olyan problémák, kérdések alkotó kidolgozása, mint a korunkban folyó forradalmi harc demokratikus és szocialista feladatainak egymáshoz való közelítése, a forradalom békés és nem békés formainak helyes összekapcsolása, a nem kapitalista fejlődési út lehetőségei a volt gyarmati országok számára.

Az elmélet alkotó módon való alkalmazása erőt és magabiztosságot ad a szocializmus és a kommunizmus építőinek, minden kommunistának, bárhol tevékenykedjenek is.

Úgy véljük, hasznos lenne tökéletesíteni a kommunista pártok közös elméleti munkásságának módszereit és eszközeit, átgondolni a kölcsönös tájékoztatás javítását, a tapasztalatok tanulmányozását, a rendszeres véleménycsere megszervezését szolgáló konkrét intézkedéseket. Állást foglalunk amellett, hogy rendszeresen nemzetközi elméleti konferenciákat tartsunk.

A marxizmus–leninizmushoz való hűség és a közös célokért vívott együttes harc erősíti mozgalmunkat, ez biztosítja mozgalmunk egységének legmagasabb szintjét. Az egységes antiimperialista front létrehozására vonatkozó felhívásaink puszta szavak maradnak, ha mi magunk nem fogjuk napról napra kinyilvánítani törhetetlen akaratunkat a kommunisták sorainak összekovácsolására. Ezért tekintjük elvi fontosságúnak az értekezlet fő dokumentum tervezetének 4. fejezetét, amelyet külön ezeknek a problémáknak szenteltünk.

Ha nem küzdünk a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért, nem oldhatjuk meg korunk legfőbb feladatát – az antiimperialista világfront létrehozását sem.

Elvtársak! Van még egy kérdés – mégpedig rendkívül fontos kérdés –, amely a legközvetlenebbül kapcsolódik értekezletünk napirendjéhez. Úgy gondolom, valamennyi jelenlevő elvtárs egyetért azzal, hogy az antiimperialista harcban nem arathatunk győzelmet, mozgalmunk és az imperialistaellenes erők egységét nem szilárdíthatjuk meg, ha nem indítjuk meg a legaktívabb támadást a burzsoá ideológia ellen.

Az imperializmus nem számíthat sikerre, ha nyíltan meghirdeti igazi céljait. Arra kényszerül, hogy szándékainak igazi értelmét elködösítő, a népek éberségét elaltató ideológiai mítoszok egész rendszerét teremtse meg. Ehhez most óriási propagandagépezetet hoztak létre, amely felhasználja az ideológiai ráhatás összes modern eszközeit. Az az igazság, elvtársak, hogy csaknem az egész földkerekség dolgozó népe minden órában, éjjel és nappal egyaránt, valamilyen mértékben ki van téve a burzsoá propaganda, a burzsoá ideológia hatásának. Az imperialisták fizetett ideológusai létrehoztak egy különleges álkultúrát, amely a tömegek elbutítását, társadalmi tudatuk eltompítását szolgálja. A kommunisták fontos feladata, hogy harcot folytassanak ennek az álkultúrának bomlasztó hatása ellen a dolgozók körében.

Nekünk, elvtársak, megvan a magunk hatalmas fegyvere a burzsoá ideológia elleni harcban: a marxizmus–leninizmus ideológiája. Erejét jól ismerjük. Látjuk, hogy eszméink mindinkább elterjednek a tömegek között. Ma a marxizmus–leninizmus van támadásban, és ezt a támadást mind szélesebben kell kibontakoztatnunk. Ma jobban, mint eddig bármikor, emlékeznünk kell Leninnek arra a figyelmeztetésére, hogy a kommunisták ideológiai munkájának bármiféle gyengülése, a tőle való bármiféle eltávolodás a burzsoá ideológia befolyásának erősödéséhez vezet.

A burzsoá ideológiának a dolgozókra gyakorolt romboló hatása elleni küzdelemmel kapcsolatban külön hangsúlyozni szeretnénk, milyen jelentős a testvérpártok összehangolt munkája, a konkrét intézkedések megvalósításához nyújtott kölcsönös támogatás az olyan akcióknál, amelyek a kommunizmus ellenségei által kiagyalt ideológiai koholmányok leleplezésére irányulnak.

A kommunisták hivatása, hogy minden fronton, ezen belül az ideológiai frontszakaszon is, az antiimperialista harc élcsapatában haladjanak. Meggyőződésünk, hogy közös erőfeszítésekkel minden vonalon döntő vereséget mérhetünk az imperializmusra, világra szóló győzelmet arathatunk a munkásosztály és általában a dolgozók ügyéért vívott küzdelemben.

Elvtársak! Értekezletünk dokumentum-tervezete megfogalmazta a következő felhívást:

„Szocialista országok népei, proletárok, tőkésországok demokratikus erői, felszabadult és elnyomott népek! Egyesüljetek az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a társadalmi haladásért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott közös harcban!"

Véleményünk szerint ez a felhívás igen jól kifejezi korunk követelését.

Értekezletünkön közösen határozzuk meg az imperializmus ellen a jelenlegi viszonyok között vívott harc fő irányait és konkrét feladatait. Amikor pártjaink nevében, amelyek mögött az országok sorában egész népek, a legnagyobb szakszervezetek és más társadalmi szervezetek haladnak, fölvetjük e feladatokat, ezzel rendkívül fontos lépést teszünk valamennyi imperialistaellenes erő összefogása felé. Ezeknek az irányvonalaknak és feladatoknak az antiimperialista mozgalom más részvevőivel való demokratikus megvitatása lehetővé teszi, hogy országos és nemzetközi szinten kidolgozzuk a harc konkrét programját.

Szilárd meggyőződésünk, hogy mindezek révén közös mederbe terelhetjük a legkülönfélébb társadalmi mozgalmakat, politikai áramlatokat és szervezeteket, s a lehető legnagyobb mértékben céltudatossá tehetjük harcunkat. A közös akciók során az antiimperialista front a jelszavak és az értekezletek területéről mindinkább átkerül a politikai gyakorlat területére.

Ezzel összefüggésben szeretnék visszatérni a munkásmozgalom egységének kérdéséhez, különösképpen a kommunisták és a szociáldemokraták kölcsönös kapcsolatainak problémájához.

Nem állítható, hogy a kommunisták a munkásmozgalom egységét célzó következetes irányvonala híján lett volna az eredményeknek. Erősödött a differenciálódás a szociáldemokrata mozgalomban, megfigyelhető, hogy e mozgalom egy része — beleértve vezető személyiségeinek egy részét is — eltávolodik az antikommunista nézetektől. Hatékonyabbá váltak a kapcsolatok egyes országokon belül és nemzetközi méretekben is a különböző irányzatú szakszervezetek között. Mind gyakrabban fordul elő, hogy a különböző orientációjú szakszervezeti egyesülések megállapodásokat kötnek, vagy közös akciókat hajtanak végre. Az utóbbi évek eseményei megmutatták, hogy a tömegek számos tőkésországban milyen nagy mértékben hajlanak az egységre a monopóliumok és a kormány elleni gyakorlati küzdelemben. Ez az egészséges tendencia azonban sok szociáldemokrata vezér makacs ellenállásába ütközik.

A szociáldemokrata pártok jelentős részének vezetői — mindenekelőtt azoké, amelyek vezető helyet foglalnak el a Szocialista Internacionáléban — továbbra is fő feladatuknak tekintik a kommunizmus, a szocialista országok elleni harcot. Nem kétséges számunkra, hogy az antikommunizmussal egyesek saját reformista irányvonaluk kudarcát, mások pedig a szocialista célokról való teljes lemondásukat és az állammonopolista kapitalizmus előtti kapitulációjukat akarják leplezni.

A szociáldemokrácia vezetői sok országban töltöttek be és töltenek be manapság is kormánytisztségeket, de még csak nem is gondolnak a munkásosztály hatalomátvételére, s a szocializmus ügye ezekben az országokban egy lépéssel sem halad előbbre. Nincs mit csodálkozni azon, hogy a jobboldali szociáldemokrata vezetők megkísérlik lejáratni a valóságos szocializmust, amelyet sok ország népei a kommunisták vezetésével építettek fel, illetve építenek.

Az antikommunizmus a nemzetközi politika kérdéseiben is az imperialista burzsoázia foglyává teszi a jobboldali szociáldemokráciát. Az utóbbi húsz év folyamán számos ország szociáldemokrata vezetőinek külpolitikai tevékenységét az jellemezte,

hogy igyekeztek megszilárdítani az „atlanti szolidaritást", azaz a nyugat-európai államok és az Egyesült Államok közötti katonai, politikai szövetséget az Észak-atlanti Szerződés keretein belül.

Ezért ezt a fórumot használjuk fel arra, hogy a mostani nehéz világhelyzetben ismét figyelmeztessük a szociáldemokrata vezéreket: önöket, az önök antikommunista politikáját terheli a felelősség azért, hogy a jelenkori munkásosztály lehetőségei korántsincsenek még teljesen kiaknázva az imperializmus elleni harcban!

A szociáldemokráciát illetően irányvonalunk teljesen világos. A marxizmus–leninizmus elvi álláspontja alapján harcoltunk és továbbra is harcolni fogunk a soraikban levő eszmei és politikai ellenfeleink ellen; ugyanakkor készek vagyunk együttműködni és akcióegységre lépni azokkal a szociáldemokratákkal, akik valóban hajlandók küzdeni az imperializmus ellen, a békéért, a dolgozók érdekeiért. Bizonyos létfontosságú kérdésekben különösen szükségessé vált a munkáspártok akcióegysége, közöttük azoké a pártoké, amelyek felelősséget viselnek országaik politikájáért. Mindenekelőtt a világháború elhárításával, az európai biztonsági rendszer megteremtésével, a fasiszta veszély elleni küzdelemmel összefüggő kérdésekre gondolunk.

A kommunista mozgalom egységének és a széles antiimperialista front létrehozásának kérdéseiről szólva ezt a néhány szempontot tartotta szükségesnek kifejteni az SZKP küldöttsége.

III

Elvtársak! A Szovjetunió immár fél évszázada áll szemben az imperializmussal minden területen: politikai, gazdasági, ideológiai és katonai téren egyaránt.

Lenin nyomán a polgárháború befejezése után hangsúlyozta: „Most gazdaságpolitikánkkal gyakoroljuk a legnagyobb befolyást a nemzetközi forradalomra." Pártunk úgy véli, hogy e tételnek a jelenlegi viszonyok között is megvan a jelentősége. Gazdasági eredményeinktől függ a szovjetország és nem kis mértékben az egész szocialista közösség védelmi képessége, az agresszió és a háború imperialista politikájával való szembeszállás lehetősége. Ezektől az eredményektől függ az is, hogyan támogathatjuk világszerte a forradalmi és a felszabadító mozgalmat. Tőlük függ az új társadalmi rendszer példájának ereje is, amely a legjobb agitátor a szocializmus mellett a kapitalista országokban élő dolgozók és a gyarmati iga alól felszabadult népek körében egyaránt.

Visszatekintve a megtett útra, mi, szovjet kommunisták, elmondhatjuk: a gazdaság fejlesztése bonyolult, mindennapos nagy erőfeszítéseket igénylő frontja küzdelmünknek. Hazánkban ez a terület különösen nehéz volt a múltból örökölt gazdasági elmaradottság és az imperializmus által ránk kényszerített háborúk okozta óriási pusztítások miatt. Önök valamennyien tudják, hogyan küzdöttük le ezeket a nehézségeket, milyen eredményeket értünk el a szovjethatalom éveiben a gazdaság fejlesztése terén, milyen következményekkel járt mindez a nemzetközi helyzet és a forradalmi világmozgalom szempontjából.

Ma csupán néhány adatot szeretnék megemlíteni a hatvanas években végzett munkánk eredményeinek jellemzésére. A Szovjetunió ipari termelése ez alatt a nyolc esztendő alatt több mint kétszeresére emelkedett. A mezőgazdasági termelés csaknem egyharmadával, s a dolgozók reáljövedelme 43 százalékkal növekedett.

Lényegesen csökkent az a távolság is, amely gazdasági téren a tőkés világ legerősebb és leggazdagabb országától, az Egyesült Államoktól elválaszt bennünket. 1960-ban ipari össztermelésünk az amerikai össztermelésnek 55 százalékát, 1968-ban pedig már mintegy 70 százalékát érte el.

Ezek a számok természetesen nem adnak teljes képet a szovjet nép munkájáról. Ennek nemcsak mennyiségi, hanem minőségi oldaláról is szólnunk kell néhány szót.

Elmondhatjuk, az utóbbi években, főleg az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei alapján készült jelenlegi ötéves terv kezdete óta, pártunk különösen nagy figyelmet szentel a minőségi munkának. Erőfeszítéseinket arra összpontosítottuk, hogy a további gyors ütemű gazdaságfejlesztés mellett — aminek fontosságát tisztán látjuk — olyan népgazdaságot teremtsünk, amely a gazdasági hatékonyság és a műszaki-tudományos színvonal tekintetében egyaránt élen jár a világon. Az elmúlt évek ebben a tekintetben is rendkívül gyümölcsözőek voltak.

A műszaki haladást meghatározó ágazatok — a vegyipar, a rádióelektronika és a műszergyártás, a precíziós és a nehézgépgyártás, valamint más iparágak — gyorsított fejlesztése révén nagymértékben megváltozik az ipar szerkezete.

Az utóbbi esztendőkben megteremtettük a feltételeit annak is, hogy nagy lépésekkel haladjon előre a mezőgazdaság, amelynek fejlesztése terén nálunk jócskán akadtak nehézségek. Soha még egyetlen állam sem irányzott elő ilyen nagy beruházásokat a mezőgazdaság komplex gépesítésére és villamosítására, kemizálására, s a talajjavításra.

Az utóbbi években a párt kezdeményezésére átalakítást hajtottunk végre gazdaságunk irányításában, komolyan hozzáláttunk a tervezés és a gazdálkodás módszereinek tökéletesítéséhez. Ez a bonyolult munka még nem fejeződött be, de már most látható, milyen kedvezően hat a népgazdaságra.

Szeretném hangsúlyozni, elvtársak, hogy bár az utóbbi években országunk kétségbevonhatatlan sikereket ért el, nem tévesztjük szem elől munkánk fogyatékosságait és a még megoldásra váró komoly problémákat sem.

Az élet szüntelenül felvet ilyen problémákat. Ha tekintetbe vesszük a szovjet gazdaság méreteit, fejlődésének gyors ütemét, egy ilyen nagy ország szükségleteinek és igényeinek sokféleségét, nem csodálkozhatunk ezen. S a fejlődés dialektikája is éppen ez: minél magasabb szintet ér el a társadalom, annál nehezebb és nagyobb feladatokat tűz maga elé.

Mi éppen most vagyunk abban az időszakban, amikor mélyrehatóan tanulmányozzuk ezeket a feladatokat. Most dolgozzuk ki új ötéves tervünket. Ennek újabb nagy lépéssel kell előbbre vinnie a kommunizmus építését, az SZKP programjának teljesítését. Természetesen, arra törekszünk, hogy ebbe a tervbe belefoglaljuk az ország gazdasági fejlesztésének fő irányait, fő távlati feladatait.

Ezek között elsősorban a tudományos-műszaki haladás meggyorsításának feladatát kell kiemelnünk.

Tanácskozásunk fő dokumentumának tervezete hangsúlyozza: a műszaki-tudományos forradalom nagyarányú kibontakoztatása a kapitalizmus és a szocializmus történelmi versengésének egyik fő területévé vált. Pártunk teljesen egyetért a probléma ilyen értelmezésével.

A Szovjetunió a szocialista rendszer előnyeinek kihasználásával nagy sikereket ért el a korszerű tudomány és technika fejlesztésében. Elsőként állítottuk békés célok szolgálatába a nukleáris energiát, elsőként jutottunk ki a világűrbe, s értünk el sok más olyan nagyszerű eredményt, amellyel a Szovjetunió a tudományos-műszaki haladás élvonalába került.

E sikerekről szólva azonban nem akarjuk lebecsülni azoknak az erejét sem, akikkel a tudomány és a technika területén versenyeznünk kell. Hosszú és nehéz küzdelem áll előttünk. S mi ezt a harcot igen komolyan vesszük, hogy ezen a téren is bebizonyítsuk a szocializmus fölényét. Ezt kívánják meg nemcsak a hazánkban folyó

kommunista építés, hanem a világszocializmus, az egész forradalmi és felszabadító mozgalom érdekei is.

A tudomány és a technika fejlesztésében tehát újabb jelentős lépéssel kívánunk előrehaladni. Ez rendkívül nehéz feladat, nagy erőfeszítéseket és jelentékeny tőkebefektetéseket igényel. Rengeteg szakembert kell kiképeznünk, jóllehet a világon számon tartott tudósok egynegyed része már ma is a mi országunkban dolgozik. Növelnünk kell azoknak a millióknak a képzettségét, szakmai tudását, akiknek az új technikával kell majd dolgozniuk. Az idők parancsára a tudományt és a termelést radikálisan közelebb kell vinnünk egymáshoz. Sok új, tudományos központot és tanintézetet kell létrehoznunk, jelentősen tovább kell szélesítenünk a tudományos kutatómunka területét, a legfrissebb tudományos adatokra és az elektronikus számítástechnika alkalmazására épülő új irányítási rendszereket kell alkotnunk s általánosan bevezetnünk. Mindezek a feladatok előreláthatóan méltó helyet kapnak új ötéves tervünkben.

Pártunk tevékenységében mindig előtérben áll a szocialista társadalom igen fontos feladata — a dolgozók jólétének emelése. E téren országunk szintén jelentős eredményeket ért el. A testvérpártoknak azok a képviselői, akik több ízben jártak már a Szovjetunióban, erről nemcsak a száraz statisztikai adatok, hanem személyes benyomásaik alapján is ítéletet alkothatnak.

Ha figyelembe vesszük, honnan indultunk el, milyen nehézségeket kellett legyőznünk, akkor a dolgozók életszínvonalának eddig elért szintjét nagy győzelemként kell értékelnünk. Az emberek igényei azonban állandóan növekednek nálunk, s ez mind nagyobb követelményeket támaszt iparunkkal és mezőgazdaságunkkal szemben. Csupán egyetlen példát szeretnék megemlíteni. Országunkban naponta mintegy nyolcezer család kap új lakást vagy kerül jobb lakásviszonyok közé. Naponta, elvtársak! És a lakáskérdés változatlanul nagyon súlyos. Mi ennek az oka? Az, hogy a mai igények színvonalán rendszerint már nem egyszerűen lakóterületről van szó, hanem minden kényelemmel ellátott önálló lakásról minden család számára, ráadásul a világviszonylatban legalacsonyabb lakbérek fenntartásával.

Fontos feladatnak tekintjük, hogy a falu dolgozóit közelebb hozzuk a városi lakossághoz az életszínvonal, a kulturális és a közszolgáltatások, valamint az életforma és a kényelem tekintetében egyaránt. Országunkban, ahol sok millió ember él falun, ez a feladat fontos, de legalább annyira bonyolult is.

Arra számítunk, hogy új ötéves tervünk e problémák megoldását nagy lépéssel viszi majd előre.

Mindannyian szeretnénk, hogy e problémák gyorsabban oldódjanak meg. A nemzetközi helyzet azonban nem teszi lehetővé, hogy az ország minden erőforrását a gazdaság fejlesztésére, a dolgozók életszínvonalának emelésére és a kultúra fellendítésére fordítsuk. Jelentős összegeket kell szánnunk a honvédelemre. És biztosíthatom Önöket: védelmi erőnket a legmagasabb szinten tartjuk. Fegyveres erőink megbízhatóan védelmezik az országhatárokat, s a szövetséges hadseregekkel együtt őrzik a testvéri szocialista országok vívmányait, a népek békéjét és biztonságát.

Nagy feladatokat tűzünk magunk elé társadalmi-politikai területen is.

Ezek közül a szocialista demokrácia fejlesztése és a szovjetállam megszilárdítása áll az előtérben. Az élet, valamint hazánk és más szocialista országok történelmi tapasztalatai megtanítottak bennünket arra, hogy ezeket a feladatokat szerves egységükben lássuk. Összehangolt, minden ágazatában pontosan működő államapparátus nélkül lehetetlen a modern gazdaság finom szervezetének, s a társadalmi élet többi területének irányítása, az ország védelméről nem is szólva.

A szocialista állam erejének forrása a néppel való elszakíthatatlan kapcsolat, a

legszélesebb néptömegek bevonása az ország és a közügyek irányításába. A szocialista demokrácia arra hivatott, hogy ezt biztosítsa. Tökéletesítése és kiszélesítése a szovjet társadalom politikai fejlődésének fő iránya a kommunizmus felé vezető úton.

Természetesen a szocialista demokrácia fejlesztéséről van szó, amelynek világos osztálytartalma van, s az a hivatása, hogy a szocializmust szolgálja. „A tiszta demokrácia — hangsúlyozta Lenin — a munkások elbolondítására törekvő liberálisnak a hazug frázisa. A történelem ismer burzsoá demokráciát, amely felváltja a feudalizmust, és proletár demokráciát, amely felváltja a burzsoá demokráciát." Ezt a lenini tételt az élet és a történelem teljes mértékben igazolja.

A szocialista demokrácia fejlesztése napról napra szívós, sokirányú gyakorlati munkát követel tőlünk. Magában foglalja a tömegeket egyesítő valamennyi szervezet, mindenekelőtt a szovjetek, a szakszervezetek és a Komszomol tevékenységének aktivizálását és javítását. Föltételezi demokráciánk törvényhozási alapjainak tökéletesítését is. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a demokratikus alapok fejlesztésének közvetlenül azokban a kollektívákban is, amelyekben a lakosság túlnyomó része él és dolgozik — a gyárakban, intézményekben, kolhozokban. Ennek a munkának egyik jellemző példája a mezőgazdasági szövetkezetek alapszabályzata, amelynek tervezetét nemrégiben általános vitára bocsátottuk.

A szocialista demokrácia tökéletesítése szorosan összefügg a tömegek politikai tudatosságának fokozásával, azzal hogy jobban tájékoztassuk őket a párt és az állam politikájáról, még nagyobb érdeklődést ébresszünk bennük a közügyek iránt, még jobban tudatosítsuk bennük, hogy ők az ország igazi gazdái. Ebben az irányban kemény harcot folytatunk a burzsoá ideológia és propaganda hatása, s a kapitalizmusnak az emberek tudatában fennmaradt csökevényei ellen.

Fontos feladatnak tekintjük, hogy tovább szilárdítsuk soknemzetiségű országunk valamennyi nemzetének és népcsoportjának szövetségét. Önök jól tudják, elvtársak, a szocialista átalakításoknak ezen a területén is figyelemreméltó, a forradalmi mozgalom, az elnyomott nemzetek öntudatra ébresztése szempontjából elvi jelentőségű eredményeket értünk el. A kommunizmus építésének jelenlegi szakasza megköveteli, hogy ne csak megszilárdítsuk, hanem tovább is fejlesszük az elért sikereket. Még közelebb kell hoznunk egymáshoz az összes nemzeteket és nemzetiségeket, tovább kell javítanunk munkánkat annak érdekében, hogy a szovjet embereket a hazafiság és a szocialista internacionalizmus szellemében, a nacionalizmus és a fajgyűlölet ideológiájával szembeni kérlelhetetlenség szellemében neveljük.

A kommunizmus építésével járó feladatok nagysága és bonyolultsága növeli a tudatos, szervező élcsapat szerepét társadalmunk életében. Ilyen élcsapat a kommunista párt, amely egész tevékenységében a marxizmus—leninizmusra támaszkodik, szoros kapcsolatban áll a dolgozók legszélesebb tömegeivel, szervezett és tervszerű jelleget ad a kommunista építés egész munkájának.

A vezető szerepet betöltő párt mindent megtesz azért, hogy a dolgozó tömegek hatékonyan befolyásolhassák az állami politika kialakítását és megvalósítását, reális lehetőség nyíljék kezdeményezéseik kibontakozásához. A párt elszánt harcban áll azokkal a bürokratikus tendenciákkal, amelyek ellen az igazgatási apparátus még a szocializmusban sincs teljesen biztosítva.

A vezető szerep fokozódásával egyúttal a párt felelőssége is növekszik mindazért, ami az országban történik, a szovjet állam jelenéért és jövőjéért. Ez pedig azt jelenti, hogy a pártnak magának is fejlődnie kell, fokoznia kell harcképességét, erősítenie eszmei és szervezeti egységét.

A kommunista és munkáspártok képviselőinek legutóbbi tanácskozása óta eltelt több mint nyolc esztendő során az SZKP taglétszáma több mint négy és fél millióval

emelkedett, s így ma már csaknem elérte a tizennégy milliót. A párttagságnak több mint a felét munkások és parasztok alkotják. Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a munkások vezető szerepet töltenek be a pártban. Ez megfelel pártunk osztályterméseztének, s annak a szerepnek és helynek, amelyet a munkásosztály társadalmunkban betölt. Nagy szerepet játszik pártunk életében a kolhozparasztság is. Az értelmiség – amely jelentékenyen hozzájárul a társadalom szociális, tudományos-műszaki és kulturális fejlődéséhez – ugyancsak megtalálta helyét pártunkban: milliószámra dolgoznak sorainkban népgazdasági szakemberek, azonkívül tudósok, művészek és az értelmiség más képviselői.

Pártunk gyarapodása meggyőzően bizonyítja, mennyire megnövekedett a kommunisták tekintélye hazánk valamennyi dolgozó rétegében. A kommunista párt tevékenységét, bel- és külpolitikáját az egész szovjet nép maradéktalanul támogatja.

A párt munkájának tökéletesítését összekapcsoljuk a párton belüli demokrácia következetes fejlesztésével, a demokratikus centralizmus elvének következetes érvényesítésével. Önök mindannyian tudják, milyen sokat tettünk ezért az utóbbi évek során, milyen fontos helyet foglaltak el ezek a kérdések az SZKP XX–XXIII. kongresszusának határozataiban.

Elvtársak! Országunk helyzetének alakulásától, a kommunizmus építésében elért sikereinktől sok tekintetben függ az, milyen mértékben és milyen mélyrehatóan befolyásolja a Szovjetunió külpolitikája a nemzetközi helyzetet. E politika alapvető célkitűzéseit és irányait világosan megjelölték az SZKP XXIII. kongresszusának határozatai.

A Szovjetunió Kommunista Pártja egész külpolitikai tevékenységében arra törekszik, hogy a szocialista világ ma erősebb legyen, mint tegnap volt, holnap pedig erősebb legyen, mint amilyen ma. Mindez konkrét formát ölt azokban az erőfeszítésekben, amelyeket államunk más szocialista országokkal együtt a politikai, védelmi és gazdasági együttműködés továbbfejlesztése érdekében kifejt.

A Szovjetunió más szocialista országokkal együtt aktív pozíciókat foglal el a nemzeti felszabadító mozgalom széles és állandóan forrongó arcvonalán, határozott politikai támogatást, erkölcsi és anyagi segítséget ad a felszabadulásukért küzdő népeknek.

A Szovjetunió a továbbiakban is hatékony katonai, gazdasági segítséget és erkölcsi-politikai támogatást fog nyújtani Vietnam népének az imperialista agresszió visszaveréséhez. Teljesen megalapozottnak és igazságosnak tartjuk és támogatjuk a vietnami kérdés politikai rendezésének azt a programját, amelyet a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front 10 pontja tartalmaz.

A fiatal ázsiai és afrikai államok változatlanul támaszukra találnak a Szovjetunióban. Országunk sok ilyen állammal működik együtt a gazdasági élet, a tudomány, a technika, a kultúra területén és a nemzeti káderek képzésében.

A Szovjetunió segíti és a jövőben is sokoldalúan segíteni fogja az arab államokat, amelyeket agresszió ért. Határozottan síkraszállunk azért, hogy maradéktalanul végrehajtsák a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatának rendelkezéseit; ez a határozat megnyitja az utat a Közel-Kelet igazságos és tartós békéjéhez.

Az imperialisták megpróbálnak viszályt szítani azok között az államok között, amelyek kivívták nemzeti függetlenségüket. A szovjet külpolitika szembeszáll az imperialista mesterkedésekkel, elősegíti, hogy békés úton rendezzék ezeknek az államoknak a nézeteltéréseit. Ennek egyik példája az indiai és pakisztáni vezetők taskenti találkozója, itt még ezek az egymással harcban álló országok is meg tudtak egyezni a hadműveletek beszüntetésében.

Erősítjük kapcsolatainkat a latin-amerikai államokkal; ezekben növekszik az ellen-

állás az imperialista parancsuralommal, a külföldi monopóliumok elnyomásával szemben.

A szovjetállam és a kapitalista világ országainak kapcsolata az egyes társadalmi rendszerektől független békés egymás mellett élés lenini elvén nyugszik. Ez az elv — amelynek az a lényege, hogy az országok között felmerülő vitás kérdéseket nem fegyveres erővel, nem háború útján, hanem békés úton kell megoldani — már széles körű nemzetközi elismerésre talált.

A békés egymás mellett élés nem terjed ki az eszmék harcára, ezt a leghatározottabban hangsúlyoznunk kell. Ugyanakkor azonban nem is csupán azt jelenti, hogy nincs háború a szocialista és a kapitalista államok között. A békés egymás mellett élés elvének alkalmazása a kölcsönös kapcsolatok fejlesztésének nagyobb lehetőségeit tárja fel. Arról van szó, hogy a tárgyalóasztal mellett rendezzék a nemzetközi problémákat, egyezzenek meg a háborús veszély csökkentését, a nemzetközi feszültség enyhítését szolgáló intézkedésekben; s szó van a kölcsönösen előnyös gazdasági, kereskedelmi, tudományos-műszaki és kulturális kapcsolatokról is.

Az utóbbi időszak tapasztalataiból, különösképpen a Szovjetunió Franciaországgal, Finnországgal, Olaszországgal, Japánnal és sok más országgal fennálló kapcsolatainak fejlődéséből levonhatjuk azt a következtetést, hogy a békés egymás mellett élés politikájában megvannak az ilyen lehetőségek. Nem teszünk itt kivételt egyetlen kapitalista országgal, így az Egyesült Államokkal sem. A békés egymás mellett élés számunkra nem ideiglenes taktikai fogás, hanem a következetesen békeszerető szocialista külpolitika fontos elve. Ez a politika teremti meg a legkedvezőbb feltételeket ahhoz, hogy felépítsük az új társadalmat a szocialista országokban, s hogy kibontakozzék a forradalmi és felszabadító mozgalom.

Jól tudjuk, a kapitalista nagyhatalmak külpolitikájának alakulására gyakran hatással vannak a szélsőségesen agresszív körök. Ahhoz, hogy fékezzük ezek aktivitását, határozottan le kell lepleznünk cselszövéseiket és provokációikat, állandóan készen kell állnunk agresszív merényleteik erélyes visszaverésére. Ilyen külpolitikát folytat az SZKP, a Szovjetunió.

A kapitalista táborban egy mérsékeltebb szárnyat is megkülönböztetünk. Ennek képviselői továbbra is osztályellenségeink, eszmei ellenfeleink maradnak, de ugyanakkor elég józanul értékelik a jelenlegi nemzetközi erőviszonyokat, s hajlandók rá, hogy felkutassák a vitás nemzetközi kérdések kölcsönösen elfogadható megoldásait. Külpolitikájában államunk figyelembe veszi ezeket a tendenciákat.

Miközben útját álljuk a háborús veszélynek, s lankadatlan éberséget tanúsítunk az agresszív revansista körök mesterkedéseivel szemben, ezután is minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy megszüntessük a háborús veszély tűzfészkeit Földünkön.

A jelenlegi nemzetközi helyzet égető problémái nem feledtetik velünk a hosszabb időre szóló feladatokat sem, főként a kollektív biztonsági rendszer megteremtését a Földnek azokon a részein, ahol koncentráltan jelentkezik az új világháború, illetve fegyveres konfliktusok kirobbanásának a veszélye. Ez a rendszer helyettesítené a legjobban a jelenleg fennálló katonai-politikai csoportosulásokat.

Az európai kommunista és munkáspártok — mind a hatalmon levők, mind pedig a kontinens tőkésországaiban működő pártok — Karlovy Vary-i értekezletükön kidolgozták az európai biztonság megteremtését célzó harc közös programját. A Varsói Szerződés tagállamai is előterjesztették az európai népek biztonságára, az európai államok határainak stabilitására és békés együttműködésükre vonatkozó konkrét programjukat. Az SZKP, a Szovjetunió mindent meg fog tenni e program megvalósításáért.

Úgy véljük, az események menete napirendre tűzi az ázsiai kollektív biztonsági rendszer megteremtésének feladatát is.

A most vitára bocsátott dokumentum-tervezet hangsúlyozottan kiemeli: halaszthatatlanul életbe kell léptetni az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződést s be kell tiltani ezt a fegyvert, és csakis békés célokra szabad felhasználni az atomenergiát. Közös célunk az is, hogy hatékonyabbá tegyük a vegyi és bakteriológiai fegyverek betiltását. A tanácskozás részvevői jól tudják, a szovjet külpolitika milyen állhatatosságot tanúsított, mennyi kezdeményezést tett ezekben a kérdésekben.

A Szovjetunió, mint a múltban, a jelenben is kész szerződést kötni az általános és teljes leszerelésről, a fegyverkezési verseny, mindenekelőtt a nukleáris és rakétafegyverkezési verseny korlátozását és megfékezését szolgáló intézkedésekről. Ha rákényszerítjük az imperialistákat a fegyverkezési verseny csökkentésére, ezzel megrendítjük az új háború értelmi szerzőinek helyzetét, óriási pénzösszegeket fordíthatunk alkotó célokra, s erősítjük a világbékét.

A Szovjetunió Kommunista Pártja, a szovjet nép a jövőben is minden erejével hozzájárul az antiimperialista harc feladatainak megoldásához, rendíthetetlenül védelmezi a béke, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a szocializmus ügyét.

Elvtársak! Mozgalmunk nagyszerű és dicső múltra tekint vissza. Bölcsőjénél nagy gondolkodók és forradalmárok, Marx Károly és Engels Frigyes állottak. Gyújtóhangú felhívásuk — „Világ proletárjai, egyesüljetek!" — visszhangra talált az egész világon. Ez a felhívás magában foglalta valamennyi dolgozó egységének és testvériségének, érdekközösségének eszméjét, s mozgalmunk harci zászlójává lett.

Tavaly emlékeztünk meg Marx Károly, a tudományos kommunizmus megalapítója születésének 150. évfordulójáról. Ez alkalommal nem csupán a megérdemelt tiszteletet adtuk meg annak az embernek, akinek eszméi és tettei halhatatlanok, hanem seregszemlét is tartottunk soraink fölött, elemeztük munkánk eredményeit és meghatároztuk távlatait.

Most egy másik jelentős évforduló küszöbén állunk: 100 éve született Vlagyimir Iljics Lenin.

Lenin fölbecsülhetetlen érdeme az, hogy válaszolt az élet által fölvetett legégetőbb kérdésekre, megmutatta az imperializmus, a társadalmi és nemzeti elnyomás ellen, a szocialista forradalom győzelméért és a kommunizmus diadaláért vívott harc leghatékonyabb formáit.

Következetes osztály-irányvonalra, elvi szilárdságra, taktikai rugalmasságra, a konkrét feltételek sokoldalú figyelembevételére, bátor és egyben megfontolt akciókra, az imperialistaellenes harc valamennyi eszközének felhasználására tanított bennünket Lenin, ezt tanuljuk Lenintől.

A forradalmi elmélet lenini gazdagítása a marxista gondolkodás fejlődésének igen fontos szakasza. A leninizmus — korunk marxizmusa. Lenin születésének 100. évfordulója a világ valamennyi kommunistájának ünnepe. Az SZKP úgy véli, a közelgő lenini évfordulót a kommunista mozgalom ideológiai munkájának további aktivizálására kell felhasználni.

Minden alapunk megvan rá, elvtársak, hogy magabiztosan tekintsünk a jövőbe. A kommunista mozgalom hű Marx, Engels, Lenin halhatatlan tanításához, s e mozgalomnak ma óriási lehetőségei vannak ahhoz, hogy az összes antiimperialista erőkkel szövetkezve új győzelmeket arasson a népek társadalmi és nemzeti felszabadításáért, a békéért, az egész emberiség nagyszerű kommunista jövőjéért vívott történelmi harcban.

MAX REIMANN,

NÉMETORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Németország Kommunista Pártja Központi Bizottságának nevében szeretettel üdvözlöm a testvérpártok jelenlevő képviselőit, és köszönetet mondok az SZKP Központi Bizottságának azért a vendégszeretetért, amelyben minket részesített.

Amikor küldöttségünk részt vesz ezen a tanácskozáson, feladatának tekinti, hogy a marxizmus–leninizmus alapján elősegítse a kommunista világmozgalom egységének erősítését.

Örömmel tölt el bennünket, hogy valóban kollektív akciók eredményeként kidolgoztuk a dokumentumot, amely tanácskozásunk munkájának reális alapja.

Küldöttségünk elvben egyetért az előterjesztett dokumentummal. Helyeseljük, hogy az akcióprogramot olyan elemzés előzte meg, amely reális képet ad az osztályerők világméretű megoszlásáról. Úgy véljük, ez megfelel annak a lenini elvnek, amelynek értelmében bármely politikai feladat helyes felvetésének az alapja a konkrét helyzet gondos elemzése.

Ez csupán azáltal vált lehetővé, hogy analizáltuk az imperializmus fejlődésében bekövetkezett új jelenségeket, továbbá a szocializmus és a kapitalizmus erőviszonyainak változásait.

A mi kötelességünk, hogy elősegítsük az antiimperialista küzdelem határozott kibontakozását. Ennek érdekében józanul elemeznünk kell a szocializmus és a haladás erőinek pozícióit, valamint a reakció állásait; csak ilyen formában találhatjuk meg az utat, amelyen mozgalmunk a maximális előrehaladást érheti el.

Az itt megvitatásra kerülő dokumentum többek között rámutat arra, hogy az imperializmus, amelynek általános válsága elmélyül, továbbra is sok népet elnyom, s állandóan veszélyezteti a békét és a társadalmi haladást.

Ugyanakkor megállapítja a dokumentum, hogy világszerte nagyszabású forradalmi folyamatok bontakoznak ki.

Engedjék meg, hogy ezzel összefüggésben néhány megjegyzést tegyek, figyelembe véve azokat a tapasztalatokat, amelyeket Németország Kommunista Pártja a szövetségi köztársaságban kifejtett tevékenysége során szerzett. Mindenekelőtt szeretném felhívni a figyelmet a következőre: a német imperializmust nem lehet azonosítani az NSZK lakosságával. Ellenkezőleg, a német imperialisták a lakosság leggonoszabb ellenségei. Küldöttségünk, amikor itt Moszkvában felemeli szavát a német imperialisták ellen, ezzel a szövetségi köztársaság lakosságának nemzeti érdekeit védelmezi.

A nyugatnémet imperializmus ma ismét az imperialista világrendszer egyik legszilárdabb pillére. Agresszív jellege gazdasági potenciáljából és történelmi fejlődésének sajátosságaiból fakad.

Az utóbbi időben, különösen a válságos 1967-es esztendő óta, nagymértékben fokozódott a termelés és a tőke koncentrációja. Az elektrotechnikai iparban például a Siemens és az AEG konszern részleges egyesítésével lépés történt olyan szuperkonszern létrehozására, amelynek évi forgalma mintegy 14 milliárd márka, s amely körülbelül 400 000 embert foglalkoztat. Ez a fegyvergyártás szempontjából igen jelentős szuperkonszern, kezében összpontosítja az egész NSZK-beli elektrotechnikai ipar termelésének mintegy 50 százalékát.

A bonni állam közvetlen irányításával további koncentráció megy végbe a repülőgépgyártás és az űrtechnika területén. A fegyvergyártó monopóliumok és a hadügy-

minisztérium fokozott nyomására létrejött a „Messerschmitt-Bölkow", a legnagyobb nyugatnémet rakétagyártó konszern, ez 12 300 embert foglalkoztat, s évi forgalma 525 millió márka.

A fegyvergyártó Flick, Röchling és Siemens konszern, az AEG — Telefunken cég társult a magajáró légvédelmi tüzérségi berendezések konstrukciójának kidolgozására.

A koncentráció és a centralizáció folyamata gyors ütemben halad az autóiparban is. Azáltal, hogy a Flick égisze alatt álló Daimler-Benz AG-t — amely bekebelezte az NSU-Motor AG-t — egyesítik az Auto-Union céggel és a Volkswagen AG-val, hatalmas konszern jön létre, amelyet teljes mértékben a nyugatnémet tőke ellenőriz.

És ez csupán néhány példa arra, miként növeli erejét az ipar — és mindenekelőtt a hadiipar — a koncentráció révén.

A magas fokú tőkekoncentráció más fejlett kapitalista országokban is megfigyelhető. A Német Szövetségi Köztársaságban ezek a folyamatok különösen veszélyesek, mivel az uralkodó körök agresszív politikájának általános irányvonalához kapcsolódnak. Az imperialista körök újabb szervezeti formákat keresnek, olyanokat, amelyek összhangban állnak a termelés társadalmasításának magas fokával, de ugyanakkor nem érintik a nagy monopóliumoknak a termelési eszközök feletti magántulajdonát. A monopóliumok hatalmának az államhatalommal való szoros egybefonódása a modern imperializmus objektív létfeltételévé vált. Ez a folyamat a kapitalista rendszer összes erőinek egyesítéséhez, az állammonopolista uralom kialakulásához vezet a társadalmi élet minden területén.

Emellett a nyugatnémet imperializmus gátlástalanul felhasználja az imperialista tábor belső ellentmondásait saját pozícióinak erősítésére. A monopóliumok gazdái és a szoldateszka, a nagybankok és az őket képviselő kormányok még az imperialista államok valutaválságát is felhasználják arra, hogy megzsarolják szövetségeseiket és megvalósítsák leghőbb céljaikat: az európai uralom megteremtését és az atomfegyver birtoklási jogának megszerzését.

Elvtársak! A nyugatnémet imperializmus katonai-politikai stratégiája közvetlenül a szocialista államok ellen irányul. Mi, nyugatnémet kommunisták, saját tapasztalatunk alapján napról napra meggyőződhetünk arról, hogy az imperialista terjeszkedés és agresszió híveivé szegődött politikusaink a Szovjetunió esküdt ellenségei.

Nemrég „Prága és Moszkva között" címmel cikk jelent meg egy folyóiratban, melyet a kormányhoz közel álló szervezet, „A jelenkori problémák tanulmányozására alakult társaság" ad ki. A cikkben ezt olvashatjuk:

„Szükségessé válik, hogy a német (értsd: nyugatnémet) politikát jelenleg a következő elv vezérelje: nekünk az a hasznos, ami a Szovjetuniónak kárt okoz."

Ez elég világos beszéd. De a fent említett társaság nem csupán ennek a megállapítására szorítkozik. Pontosabban megfogalmazza álláspontját és kijelenti: bátorítani kell mindazt, ami a Szovjetunió ellen irányul, és harcolni kell minden ellen, ami a Szovjetunió érdekeit szolgálja. Éppen ez a tétel alkotja azt a fő eszmét, amelyet a monopoltőke vezető csoportjának képviselője, Strauss fejtett ki „Tervezet Európa számára" című könyvében.

Pártunk attól a naptól kezdve, hogy diadalmaskodott a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, a Szovjetuniót a forradalmi erők és a világszocializmus fő bástyájának tekintette. Ma is azt valljuk: minden kommunistának kötelessége, hogy meghiúsítsa az imperializmus számtalan kísérletét, amellyel a munkásosztály egy részét, sőt a kommunista pártokat is a Szovjetunió és az SZKP ellen akarja hangolni.

Pártunk számára továbbra is érvényes a következő elv: minél szorosabb a Szovjetunióhoz fűződő kapcsolatunk, ez annál jobban megfelel saját nemzeti érdekeinknek, annál jobban szolgálja a béke és a szocializmus világméretű ügyét.

Elvtársak! A dokumentum-tervezetben szó esik arról, hogy Nyugat-Németország imperialista erői revansista program megvalósításáért szállnak síkra: revízió alá akarják venni a második világháború eredményeit, s több európai ország határainak megváltoztatására törekednek.

Mi jellemzi hát a nyugatnémet imperializmus stratégiáját? Az, hogy nem hajlandó beletörődni a második világháborúban elszenvedett vereségének következményeibe. Arra törekszik, hogy kiterjessze hatalmát és visszaállítsa korábbi uralmi szféráit.

Mindenekelőtt figyelembe kell venni, hogy meghiúsult az a terv, amelyet az amerikai imperializmus és leghűségesebb szövetségese, az NSZK az ötvenes években dolgozott ki, s amely a szocialista államok katonai erővel történő felmorzsolására irányult. Ebből levonták a szükséges következtetéseket. A korábbi agresszív politikát új módszerrel folytatták, amelyet álcázás céljából „új keleti politikának" neveztek.

A nyugatnémet vezetők több minisztériumot és intézményt azzal bíztak meg, hogy behatóan tanulmányozzák, mik azok a lehetőségek a szocialista országokban, amelyeket fel lehetne használni az agresszív nyugatnémet politika érdekében. E tekintetben a fokozatoknak egész rendszerét dolgozták ki, s meghatározzák, melyik országra kell elsősorban összpontosítani az erőfeszítéseket, és mely országokat lehet egyelőre kisebb nyomással „megdolgozni".

A nyugatnémet imperializmus stratégiájában csomópontok vannak. A bonni revanspolitikusok szándékaik kifejezésére különleges terminusokat találtak ki. Arról beszélnek, hogy Közép- és Kelet-Európában centrifugális tendenciák fejlődnek ki, és hangsúlyozzák, hogy az ilyen tendenciákat hosszú ideig fel lehet használni a bonni politikában. Nyíltan kimondják, hogy

1. a centrifugális tendenciák erősíteni fogják az illető ország revizionista, szocialistaellenes erőit;

2. ezeknek a tendenciáknak oly irányt kell adni, hogy más országokra is kiterjedhessenek.

Hangsúlyozzák, hogy minél erőteljesebben fejlődnek a centrifugális tendenciák, annál nagyobbak az esélyek arra, hogy ezek a Német Demokratikus Köztársaságot is érinteni fogják.

Más szavakkal ez azt jelenti, hogy bátorítják a revizionizmust, olyan megfogalmazásokat használnak, mint a „demokratikus szocializmus", amelyet ellenforradalmi tartalommal töltenek meg, „nemzeti szuverenitásról" szónokolnak, hogy szítsák a szovjetellenességet, „autonómiáról" fecsegnek, hogy éket verjenek a szocialista országok közé.

Ezek a centrifugális tendenciák, miként az a megfelelő dokumentumokból kiviláglik, alapjában véve a forradalmi központ, a Szovjetunió ellen irányulnak.

Azt lehetne mondani, hogy mindez csupán ostoba számítás, hiszen egyetlen szocialista ország sem szándékozik a legcsekélyebb mértékben sem önként a nyugatnémet imperializmus fogságába kerülni. De veszélyes lenne nem felfigyelni arra, milyen hatalmas — mind ideológiai, mind pedig anyagi — eszközöket használnak fel a nyugatnémet imperialisták szándékaik megvalósítására. Ugyanígy helytelen lenne lebecsülni azt a támogatást, amelyet az amerikai imperializmus nyújt nekik.

Ezekről a számításokról szólva szeretném elmondani a következőket.

A pusztulásra ítélt imperialisták nem folytathatnak olyan politikát, amely megfelelne a történelmi törvényszerűségeknek. Innen erednek az imperializmus lényegéből fakadó veszélyes tervek, amelyek az imperialista államok anyagi lehetőségeire támaszkodnak. Ezenkívül az amerikai imperializmus és a nyugatnémetek politikai akciói semmi esetre sem csupán spekulációk, s ezt a számos európai országban és más földrészeken lejátszódó események mutatják.

Elvtársak! Azért beszélek ezekről a kérdésekről, mert néha a mi sorainkban is elhangzanak olyan vélemények, hogy Európában enyhül a feszültség, s hogy eltúlozzuk a nyugatnémet imperializmus veszélyét.

Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy Európában immár hosszabb ideje békében élünk. Ezt elsősorban a Szovjetunió és más szocialista államok megnövekedett erejének, s azoknak az erőfeszítéseknek köszönhetjük, amelyeket a béke és szocializmus erői az egész világon kifejtenek.

Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül, hogy a nyugatnémet imperializmus célkitűzései állandó háborús veszélyt rejtenek magukban Európában. Ráadásul az amerikai imperializmusnak a vietnami nép ellen viselt barbár háborúja és az arab népek ellen folytatott, a világimperializmus által támogatott agressziós politika meggyőzően bizonyítja, mennyire megnőtt a még nagyobb háborús konfliktusok veszélye.

Európában természetesen hatalmas erők vannak, amelyek a feszültség enyhítésének politikájáért és az európai biztonsági rendszer létrehozásáért szállnak síkra. Az imperialisták azonban mindent elkövetnek, hogy éket verjenek közéjük. Ezért elsőrendű fontosságú, hogy biztosítsuk az összes kommunista és munkáspártok akcióegységét az imperializmus elleni harcban. Ez a legfontosabb előfeltétele annak, hogy megteremtsük az összes haladó erők szövetségét az antiimperialista küzdelemben.

Az agresszív bonni politikusok stratégiája ezzel homlokegyenest ellenkező célt szolgál. Ők a nemzeti sajátosságok kidomborítására építik számításaikat, hogy éket verjenek közénk, és mindenekelőtt, hogy elszigeteljék egymástól a szocialista országokat.

Ugyanakkor a NATO, az Európai Gazdasági Közösség és más nyugat-európai szervezetek keretében erőfeszítéseket tesznek, hogy mindent a maguk szekerébe fogjanak be. Ennek elérésére még azt a kijelentést is megkockáztatják, hogy minden nemzeti államiság elveszti jelentőségét, s hogy együttesen kell felhasználni a gazdaság és a fegyverkezés területén rendelkezésre álló nyugat-európai erőforrásokat a szocializmus ellen.

Persze az imperializmus nem megdönthetetlen acélkolosszus. Ellenkezőleg. Az imperializmus lényegének elemzése megmutatja ellentmondásosságát, veszélyességét, de megmutatja sebezhető pontjait is.

Gyakran teszik fel a kérdést: hogyan lehetséges, hogy a német imperializmus ismét veszélyes, agresszív úton halad, hiszen a német nép éppen elég tapasztalatot szerzett a második világháború és a kegyetlen náci diktatúra éveiben.

Nyugat-Németországban a bajok 1945 után kezdődtek, amikor az imperialista megszálló hatalmak parancsot adtak Németország kettészakítására, s a korábbi monopóliumokat és militaristákat ismét hatalomra segítették. Azért tehették ezt meg, mert az SPD* vezetői megakadályozták, hogy az akkori nyugati övezetekben létrejöjjön a munkásosztály egysége. A CDU–CSU** a monopoltőke pártja, a nyugatnémet különállam megalakulása után megteremthette uralmát az államapparátus fölött. Országunkban a szovjetellenesség és a kommunistaellenesség nem egyszerűen burzsoá ideológia, hanem állami doktrína és a legfontosabb ideológiai eszköz, amelynek révén meg akarják nyerni a tömegeket az expanziós politika támogatására.

Nyugat-Németország uralkodó körei betiltották Németország Kommunista Párt-

* SPD – Sozialdemokratische Partei Deutschlands (Németország Szociáldemokrata Pártja).

** CDU–CSU – Christlich-Demokratischen Union (Kereszténydemokrata Unió), Christlich-Sozial Union (Kereszténységi Szociális Unió).

ját. A betiltásról szóló rendelkezést nem akarják hatálytalanítani, hiszen a kommunistaellenesség az új, veszélyes neonáci fejlődés ösztönzőerejét jelenti számukra. A szociáldemokrata miniszterek elismerik a kommunistaellenességet mint állami doktrínát, és ennek megfelelően alakítják ki egész bel- és külpolitikájukat.

Mi több, jelenleg a CDU—CSU általános irányvonala által kialakított politikai talajon, a nagyhatalmi törekvések, a revansizmus és a militarizmus légkörében új náci párt üti fel a fejét. Többek között ebben tükröződik az osztályharc éleződése és az NSZK-ban megfigyelhető veszélyes jobbratolódási folyamat.

Mindezekkel a problémákkal kapcsolatban átadtuk a testvérpártoknak „A német imperializmus az európai békét fenyegető legnagyobb veszély" című dokumentumgyűjteményt, amelyre szeretném felhívni minden elvtárs figyelmét.

Elvtársak! Az állammonopolista kapitalizmus és politikai uralmi apparátus nem szilárd. Ezt bizonyítják az 1967. évi válságok és a CDU—CSU politikájának 1966-ban elszenvedett csődje.

Az európai fejlődés szempontjából végzetes az, hogy ebben a helyzetben az SPD vezetősége, ahelyett, hogy leleplezné az Adenauer—Erhard-éra csődbe jutott imperialista politikáját, és saját platformja alapján harcolna ellene, a CDU—CSU-val együtt a revanspolitika folytatásának útjára lépett.

Pártjaink európai és e földrész határain túl terjedő együttes akcióinak programja szempontjából igen jelentős a Kiesinger—Strauss-kormányban részt vevő szociáldemokrata miniszterek szerepének az értékelése.

Ez a kérdés összefügg a szociáldemokraták és a kommunisták akcióegységének megteremtésére irányuló elvi törekvésünkkel.

Napjainkban is szerfölött tanulságos az a fontos tétel, amelyet Lenin az első világháború kezdetén dolgozott ki a német szociáldemokrácia áruló magatartásával kapcsolatban. E tétel szerint még a legkedvezőtlenebb körülmények között is kíméletlenül harcba kell szállni az ellenséggel saját hazánkban, harcolni kell az imperializmus ellen, és semmilyen körülmények között sem szabad szövetségre lépni a soviniszta táborral. Leninnek ezek az elvi útmutatásai, úgy véljük, mindmáig megőrizték időszerűségüket az egyes országok munkásmozgalma és haladó mozgalma számára, a kommunista világmozgalom számára.

A sovinizmus ellen, a nacionalizmus bármely megnyilvánulása ellen küzdeni a saját hazánkban — ez elválaszthatatlan vonása minden olyan párt tevékenységének, amely a marxizmus—leninizmus álláspontját vallja.

Persze, nem szabad azonosítani a szociáldemokrata tömegeket azoknak a vezetőknek csoportjával, akik már feladták a szocialista politika minden elvét, és készségesen segítik a CDU—CSU politikájának folytatását. Ez azokra is vonatkozik, akik jelenleg még nem bírálják saját vezetőségüket, de arra törekednek, hogy biztosítsák a békét, elősegítsék a demokratikus fejlődést, a gazdasági stabilitást és a jólét növelését, ami megfelel osztályérdekeiknek.

Bár a szociáldemokrata párt vezetősége lépten-nyomon kijelenti, hogy a szociáldemokratáknak és a kommunistáknak nincsenek közös érdekeik, mi változatlanul abból indulunk ki politikánkban, hogy valamennyi dolgozónak vannak közös érdekei a létfontosságú kérdésekben, s hogy ezt a tényt mindjobban felismerik az egyszerű párttagok és a szociáldemokrata párt funkcionáriusai egyaránt.

Továbbá abból indulunk ki, hogy nekünk, mint a Német Szövetségi Köztársaság marxista—leninista pártjának, meg kell világítanunk a szociáldemokrata pártvezetőség jelenlegi szerepét, s különösen a Kiesinger—Strauss-kormány szociáldemokrata minisztereinek szerepét. Ha ebben a kérdésben nem teremtünk világosságot, nem érhetjük el, hogy a szociáldemokraták és a munkásosztály jelentős része elforduljon

a hivatalos kormánypolitikától, amelynek meghatározó tényezője a szovjetellenesség és a kommunistaellenesség.

A közelmúltban Herbert Wehner szociáldemokratapárti miniszter az SPD vezetőségének ülésén kijelentette: a pártnak érdeke, hogy kapcsolatokat teremtsen más országok számos kommunista pártjával, mert így megmagyarázhatja nekik, hogy az NSZK-ban revansizmus nem létezik, azt csak a kommunisták találták ki.

A szövetségi köztársaság békeszerető erőinek harca szempontjából hasznos lenne, ha az összes testvérpártok segítenének bennünket abban, hogy meghiúsítsuk a közvélemény megtévesztésére irányuló ilyen kísérleteket.

Az SPD vezetősége tehát párbeszédre készül más országok kommunista pártjaival a kommunista világmozgalom megosztása céljából, ám ezzel egyidejűleg határozatban mondta ki, hogy közte és a saját országában levő kommunisták között nem lehet semmi közös, hogy az utóbbiakkal nem lehet semmiféle vitát folytatni, sőt, hogy a bonni kormánnyal együttműködve továbbra is fenn kell tartani az NKP betiltását!

Elvtársak! Semmi esetre sem állítom azt, hogy mi, kommunisták, a szövetségi köztársaságban csupán alulról kívánunk egységfrontot létrehozni a szociáldemokratákkal, s hogy a pártvezetőséggel szemben csupán harcot hirdetünk. Az NSZK kommunistái arra törekednek, hogy minden szinten párbeszédet kezdjenek a szociáldemokratákkal, és örömmel fogadnák, ha a szociáldemokrata párt vezetői készeknek bizonyulnának eszmecserét folytatni velünk arra vonatkozóan, hogyan lehetne véget vetni a monopóliumok uralmának, hogyan lehetne visszatartani a veszedelmes jobbratolódást, s hogy mit kell tenni a szövetségi köztársaságban az európai biztonsági rendszer megteremtéséért.

És ha a szociáldemokrata párt vezető rétege mindeddig nem volt hajlandó ilyen beszélgetést folytatni a szövetségi köztársaság kommunistáival, ennek csak az az oka, hogy a jövőben is támogatni kívánja az uralkodó imperialista körök kül- és belpolitikai célkitűzéseinek valóra váltását. A szociáldemokrata miniszterek sajátos szerepe az, hogy a békéről, a népek kölcsönös megértéséről, a leszerelésről és a biztonságról hangoztatott számtalan ékesszóló és fellengzős frázis segítségével leplezzék az országon belüli háború, a más országok ellen irányuló agresszió előkészítésének a rendszerét, a háborúra való pszichológiai felkészülést.

Politikai tömegmunkánk során szem előtt tartjuk azt a lenini útmutatást, amely szerint mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy minden nap újra meg újra, kötelességszerűen és kompromisszum nélkül feltárjuk a tömegek előtt az imperialista háború előkészítésének titkát.

Elvtársak! A beterjesztett fő dokumentum tervezete rámutat arra, hogy Nyugat-Németországban is sokasodnak azok az erők, amelyek hatékonyan szemben állnak a revansizmussal s a militarizmussal. A Német Szövetségi Köztársaság lakosságának egyre nagyobb rétegei utasítják el az Egyesült Államok szennyes vietnami háborúját és a szövetségi kormány által ehhez a háborúhoz nyújtott támogatást. Nemcsak a mi pártunk, hanem a szakszervezeti körök, a munkásosztály, a szociáldemokrata párt szervezetei, a lakosság különböző rétegeinek csoportjai is — mindenekelőtt a fiatalok — követelik, hogy a szövetségi kormány mondjon le a német nép egyedüli képviseletére irányuló igényéről, a nemzetközi jogi formák szerint ismerje el az NDK-t, az Európában fennálló határokat, és haladéktalanul írja alá az atomfegyverek elterjesztését betiltó és az európai biztonságot szavatoló szerződést.

A népi erők sikere jelentős mértékben az együttműködés útjában álló kommunistaellenes korlátok ledöntésétől függ; továbbá attól, hogy a szociáldemokraták és a kommunisták, szakszervezeti tagok és keresztény dolgozók, diákok, általában a

haladó erők az ideológiai és taktikai kérdésekben fennálló számtalan különbség ellenére közeledjenek egymáshoz, felkutassák a közös momentumokat és egy demokratikus akcióprogram alapján egyesüljenek. Mi, kommunisták, kivesszük részünket az ilyen demokratikus akcióprogram kialakításából.

Az NDK-nak a szocialista építésben elért sok sikere, az első német munkás-paraszt állam ereje, következetes békepolitikája hatással van Nyugat-Németország fejlődésére, s felbecsülhetetlen segítséget ad az összes haladó erőknek. Úgy véljük, a világ haladó erőinek igen fontos feladata harcolni a szövetségi köztársaságnak az egyedüli képviseletre vonatkozó revansista igénye ellen, az NDK nemzetközi jogi elismeréséért, a béke biztosításáért.

A Német Szövetségi Köztársaságban a békéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott sikeres harc egyik eleme az a küzdelem, amely az NKP betiltásának hatálytalanításáért folyik. Ezzel a betiltással kezdettől fogva merényletet követnek el a Német Szövetségi Köztársaságban élő minden haladó gondolkodású ember demokratikus jogai és szabadságjogai ellen, a betiltás az elnyomás és a terror eszköze a demokratikus erők és akcióik, s különösképpen az újonnan alapított Német Kommunista Párt ellen.

Szeretném felhasználni az alkalmat, hogy megköszönjem valamennyi testvérpártnak az irántunk tanúsított szolidaritást, és szeretném felhívni őket, hogy állhatatosan támogassák az NKP betiltásának hatálytalanítására vonatkozó követelésünket.

Elvtársak! Nálunk, a szövetségi köztársaságban az imperialista propaganda naponta a hazugságok áradatát zúdítja a Szovjetunióra és más szocialista államokra, azt állítva, hogy azok más államok függetlenségét és önállóságát fenyegetik.

Hadd szóljak erről néhány szót.

Az egyes szocialista államok önállóságát és valamely nemzet függetlenségét általában csak az imperializmus, Európában pedig mindenekelőtt a nyugatnémet imperializmus veszélyezteti. Tanúi vagyunk annak, hogy a szövetségi kormány minduntalan arcátlanul beavatkozik más országok belügyeibe, ami különösen abban a formában jelentkezik, hogy igényt tart az egész német nép egyedüli képviseletére. Minden szocialista állam független és önálló, s ezt csak a Szovjetunió hatalmának és az erős szocialista közösség létének köszönhetően védheti meg.

Elvtársak! Tanúi vagyunk annak, hogy a burzsoázia intenzív pszichológiai háborút visel az összes tőkésországokban — így a szövetségi köztársaságban is — a munkásmozgalom ellen. Valamennyi tőkésállamban éleződik az osztályharc, s ennek kapcsán a burzsoázia ösztökélésére újabb revizionista támadások bontakoznak ki a marxizmus—leninizmus ellen, a kommunista mozgalom ideológiai, elméleti, taktikai és szervezeti alapjai ellen.

Meggyőződésünk szerint az elénk terjesztett dokumentum elveinek megfelelően a világ kommunistáinak az a kötelességük, hogy engesztelhetetlen harcot folytassanak a burzsoá ideológia ellen, propagálják a tudományos szocializmus eszméit, megőrizzék rendíthetetlen hűségüket a marxizmus—leninizmus elveihez, s következetesen harcoljanak az elméletben és a politikában jelentkező jobboldali és „baloldali" opportunista torzítások ellen.

Ezzel kapcsolatban szükségesnek tartjuk, hogy — ha csak általános vonásokban is — kifejtsük álláspontunkat a kínai vezetőség, a Mao Ce-tung-csoport pozíciójáról. Úgy véljük, a IX. kongresszus munkálatai és eredményei, valamint a Szovjetunió határain végrehajtott provokációk lehetővé teszik, hogy valamennyi testvérpárt megvizsgálja ezt a problémát és választ adjon arra a kérdésre, vajon az adott esetben a marxizmus—leninizmussal, a mi világnézetünkkel van-e dolgunk.

A közelmúlt tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a Mao-csoport irányvonalát nem lehet véletlennek, vagy csupán a marxizmus–leninizmustól való elhajlásnak tekinteni. Nem, az adott esetben a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom elleni széles körű támadásról van szó, olyan támadásról, amely világnézetünk, a marxizmus–leninizmus ellen irányul.

A Szovjetunió határán végrehajtott provokációk és a Mao Ce-tung csoportja által a kommunista és munkáspártok ellen vezetett harc, mind egy láncnak a szemeit jelentik. Úgy véljük, elérkezett az ideje annak, hogy kimondjuk az igazságot. Az, aki naponta rágalmazza a Szovjetuniót, Lenin pártját, aki szakadatlanul és egyre nagyobb méretekben fegyveres határprovokációkat szervez a béke és a szocializmus legerősebb országa ellen, az a „szocializmus" szót csupán nacionalista, nagyhatalmi politikájának leplezésére használja.

Az, aki az imperializmus ellen elkeseredett harcot folytató és gyakran nagy áldozatokat hozó kommunista és munkáspártokat revizionizmussal és a forradalom elárulásával vádolja, szakított a proletár internacionalizmussal, s ezáltal objektíve a világreakciót szolgálja.

Az, aki szakadár csoportokat szervez a nemzetközi munkásmozgalomban és az összes haladó mozgalmakban, súlyos vétséget követ el korunk fő követelménye ellen, ami nem más, mint hogy akcióegységet teremtsünk az antiimperialista harcban.

Mi, az NSZK kommunistái naponta tanúi vagyunk annak, hogy a kormány bátorítja a hivatalosan létező maóista csoportokat, s felhasználja őket saját céljaira, az antiimperialista erők bomlasztására. Akkor, amikor pártunkat betiltják, és a demokratikus erők tevékenységét lépten-nyomon akadályozzák, a maóista csoportoknak a kormány cselekvési szabadságot biztosít.

A nálunk uralkodó imperialista körök egyáltalán nem titkolják — erről nyíltan beszélt Strauss is —, milyen nagy rokonszenvvel viseltetnek a Mao-csoport politikája iránt. A nyugatnémet soviniszták és revanspolitikusok azt mondják, hogy közös érdekeik vannak a kínai vezetőséggel. Ezeket az érdekeket abban látják, hogy bekerítsék a Szovjetuniót és más szocialista országokat, s ily módon elérjék a határok megváltoztatását Nyugaton és Keleten. A nyugatnémet imperialisták ezért stratégiai tartalékuknak tekintik a kínai vezetőket.

Elvtársak! Ha majd a tanácskozás után visszatérünk hazánkba, még az eddiginél is nagyobb mértékben fogjuk tapasztalni valamennyien ezeket a tényeket. Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy nincs lehetőségünk ezen a tanácskozáson megvitatni a kínai vezetőség álláspontjával kapcsolatos összes kérdéseket. Mégsem hallgathatunk, mert a hallgatás csak arra ösztönzi a kínai vezetőket, hogy folytassák a Szovjetunió és világmozgalmunk ellen irányuló tevékenységüket, még inkább kalandor jellegű módszerekhez folyamodjanak.

Elvtársak! A beterjesztett dokumentum-tervezet megállapítja, hogy az imperializmus agresszív cselszövényei következtében nő a háborús konfliktusok veszélye, a világháború veszélye. Tény az is, hogy agresszív tervei megvalósításának céljából az imperializmus nyíltan a mi nézeteltéréseinkre spekulál, és azokat felhasználja a népek érdekei ellen, a nemzeti szabadság, a demokrácia és a szocializmus ellen. E tekintetben az imperialisták különösen nagy reményeket fűznek a nacionalizmushoz, amelyet — mint ahogy azt ők maguk is hangoztatják — eszközként használnak fel arra, hogy aláássák mozgalmunkat. A szövetségi köztársaságban élő kommunisták és más haladó gondolkodású emberek általában azt várják, hogy egységünk megmarad és megszilárdul.

Mi, marxisták–leninisták, egyúttal hazafiak és internacionalisták is vagyunk. A marxizmus–leninizmus alapelve — „Világ proletárjai, egyesüljetek!" — feltételezi,

hogy valamennyi párt felelősséggel tartozik mind saját országának munkásosztályával és népével, mind pedig az egész kommunista világmozgalommal szemben.

Az imperializmus koordinált akciói láttán csak úgy haladhatunk előre, ha egybehangolt politikát folytatunk a nemzetközi küzdőtéren vívott harc fő kérdéseiben, ha az akcióegység alapján állunk. Az akciók összehangolása csak hasznára válhat a mozgalom egészének, és ugyanígy az egyes országok forradalmi erőinek is. Az a harc, amelyet a nemzeti erők a saját országukban folytatnak a haladásért, annál nagyobb nemzetközi visszhangra lel és annál hatékonyabb lesz, minél szorosabban kapcsolódik az antiimperialista forradalmi világmozgalomhoz.

Természetesen nem hunyhatunk szemet, és nem is akarunk szemet hunyni afölött, hogy a kommunista világmozgalomban jelenleg jócskán akadnak nézeteltérések. Ezeknek a nézeteltéréseknek azonban, úgy véljük, nem szabad akadályozniuk a közös ellenség ellen, a közös célok eléréséért folyó együttes harcot.

A legfontosabb az, hogy a kommunista és munkáspártok az egyes kérdésekben fennálló nézeteltérések ellenére is keressék az útját-módját a nemzetközi kapcsolatok kiszélesítésének, és a marxizmus–leninizmus alapján törekedjenek soraik egységének megszilárdítására. Helyeseljük a beterjesztett dokumentumot, mivel az lehetővé teszi minden párt számára a kölcsönös megértés és megegyezés elérését.

Tegyünk meg mindent soraink egységéért a marxizmus–leninizmus alapján!

Éljen a proletár internacionalizmus!

Éljen a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott közös harcunk!

WALTER GUITTEAUD,

A MARTINIQUE-I KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA POLITIKAI IRODÁJÁNAK TAGJA

Elvtársak!

Nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy átadjam önöknek a Martinique-i Kommunista Párt testvéri üdvözletét.

Pártunk egyike azoknak a pártoknak, amelyek következetesen szorgalmazták a kommunista pártok közötti szabad vitát annak érdekében, hogy megteremtsék az egységet az imperializmus és a kolonializmus elleni harcban. Az egység melletti kiállásunk egyáltalán nem akadályoz meg bennünket abban, hogy amikor szükségesnek tartjuk, világos és szilárd álláspontot foglaljunk el.

Ezen az alapon vettünk részt a tanácskozás előkészítésének minden szakaszában. A tanácskozás összehívását úgy tekintjük, mint az egység erőinek nyilvánvaló győzelmét az egységbontásra törekvő erők felett.

Központi Bizottságunk május 12-i ülésén megvitatta a tanácskozás elé terjesztett fő dokumentum tervezetét. Az ülés után nyilvánosságra hozott kommüniké megállapítja: „A Központi Bizottság úgy véli, hogy a mai körülmények között a dokumentum megfelelő platformot nyújt az imperializmus elleni harc további fokozásához, a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegységének megteremtéséhez."

Egyetértünk a jelenlegi helyzet elemzésével, amely feltárja az imperializmus válságának általános erősödését, s megállapítja, hogy a léte meghosszabbításáért elkeseredetten harcoló imperializmus állandóan fenyegeti a békét és a társadalmi haladást.

De arról is meg vagyunk győződve, hogy a szocialista tábor, a nemzetközi mun-

kásosztály és a nemzeti felszabadító mozgalom egyesült erői ma képesek meghiúsítani az imperializmus mesterkedéseit. Hiszen korunk a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet kora.

Egyetértünk azzal is, hogy ha szükség van az összes antiimperialista erők egyesítésére, ennek legfontosabb tényezője a kommunista pártok egysége. Ezért merőben elengedhetetlennek tartjuk, hogy alaposabban fejtsük ki azt a 4. fejezetben megfogalmazott gondolatot, amely a testvérpártok közötti kapcsolatok alapelveinek kidolgozására vonatkozik.

A kolonializmust illetően Központi Bizottságunk rendkívül elismerően állapította meg, hogy igen szabatos a dokumentum megállapításaiból következő kötelezettség: „Teljesen meg kell szabadítani földgolyónkat a gyarmatosítás szégyenétől, meg kell semmisíteni utolsó gócait, nem szabad megengedni, hogy új, álcázott formákban feléledjen. Ez korunk parancsa."

A francia kolonializmus ténylegesen még nincs felszámolva. A Martinique-i Kommunista Párt, amely harcol azok ellen a próbálkozások ellen, hogy a gyarmati kizsákmányolást a tengerentúli megye státusának segítségével álcázzák, a saját bőrén tapasztalja, mit jelent a neokolonializmus a maga változatos formáiban. De bármilyenek is ezek a formák, mindegyik a neokolonializmus pusztító jellegéről tanúskodik.

Meg kell jegyeznem, hogy Martinique-on a megélhetési költségek magasabbak, mint Franciaországban, mivel minden áru Franciaországból érkezik francia hajókon, és a szállítási tarifát Franciaország diktálja nekünk.

A minimális, garantált munkabér nálunk 2,62 frank, ugyanakkor Franciaországban 3,15 frank. Az ötgyermekes munkásoknak fizetett támogatás Martinique-on 273,50 frank, szemben a franciaországi 589,14 frankkal. Franciaországban a munkanélküli segély 7,3 frank naponta; emellett a francia munkanélküli gyermekei után is kap segélyt. Martinique-on a munkanélkülinek semmi sem jár. Statisztikai adatok szerint Martinique-on az átlagos életszínvonal harmada a franciaországinak.

Martinique kereskedelmi deficitje állandóan növekszik, és a banán- és cukornádtermesztésen alapuló fő erőforrások zuhanásszerűen csökkennek. A cukortermelés 90 000 tonnáról 40 000 tonnára esett, számos üzemet bezártak, a banánkereskedelem egyre jobban függ a véletlentől.

A francia kolonializmus közben egyre fokozza asszimilációs politikáját. A kormány rádióállomása, televíziója, sajtója azon fáradozik, hogy Martinique lakosainak nemzeti jellegét teljesen feloldja, mellőzi irodalmunkat, költőinket, művészeinket, folklórunkat stb. Az ifjúság számára nincs sem egyetem, sem szakképzettséget nyújtó állandó iskola. El van zárva előle minden perspektíva. Problémáink megoldására a francia gyarmatosítóknak egyetlen javaslatuk van: az ifjúság kivándorlása, a turisztika fejlesztése, a születésszabályozás bevezetése.

Ezért a szerkesztő bizottságnak módosító indítványt nyújtottunk be a dokumentum megfelelő részéhez. E módosítások célja az, hogy még világosabban leleplezzük a francia kolonializmus tevékenységét azokon a területeken, amelyek még fennhatósága alatt állnak. A következő megfogalmazást javasoltuk: „A francia imperializmus tartani és erősíteni próbálja világgazdasági és világpolitikai pozícióit. Fenntartja gyarmati uralmát Guadeloupe-, Martinique- és Réunion-szigetek, valamint egyes afrikai és óceániai országok népei fölött, nem hajlandó elismerni az ottani népek önrendelkezési jogát, megtagadja tőlük azt a jogot, hogy maguk intézzék saját ügyeiket. Makacsul folytatja . . ." és így tovább a szöveg szerint. A szerkesztő bizottság tagjai jóváhagyták ezt a megfogalmazást.

Pártunk kidolgozta a Lenin születése 100. évfordulójának megünneplését előké-

szítő munkálatok programját. Támogatjuk a felhívást, amelyet a tanácskozás elé terjesztettek a centenáriummal kapcsolatban, és támogatjuk a „Felhívás a béke védelmére" és a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című dokumentumokat is.

Ezenkívül kívánatosnak tartjuk, hogy a tanácskozás dolgozzon ki egy dokumentumot — még ha rövidet is —, amelyben szolidaritásáról biztosítja a haiti hazafiakat és leleplezi az amerikaiak haiti intervencióját.

Éljen a kommunista és munkáspártok tanácskozása!

Éljen a kommunista mozgalom és az összes antiimperialista erők egysége!

MOHAMMED HARMEL,

A TUNÉZIAI KÜLDÖTTSÉG NEVÉBEN

Kedves elvtársak!

A tunéziai küldöttség forró testvéri szeretettel köszönti az összes testvérpártok képviselőit. Elismerését fejezi ki a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának, amely a Magyar Szocialista Munkáspárttal együtt magára vállalta tanácskozásunk előkészítésének oroszlánrészét, s a legkedvezőbb körülmények között fogadott minket a Szovjetunió fővárosában.

A dokumentum-tervezet roppant munka, gondos előkészítés eredménye, amelyben a teljes egyenlőség alapján, a testvéri és demokratikus együttműködés szellemében részt vettek az összes testvérpártok — kis és nagy pártok egyaránt.

Közös erővel sok mindent el lehet érni. Közös erővel le lehet küzdeni számtalan olyan nehézséget, amelyek egy adott pillanatban leküzdhetetlennek tűnhetnek.

Ha megvan a kölcsönös megértés, ha megvan a közös egységtörekvés és a felelősségtudat, ha türelmesen keressük az egyesítő mozzanatokat, s mindent elkövetünk mozgalmunk internacionalista jellegének megőrzéséért, konkrét lépéseket tehetünk az egység felé vezető úton.

A tunéziai kommunisták minden tekintetben egyetértenek a dokumentum tervezetével, szerkezetével és minden fejezetének tartalmával. Úgy véljük, hogy a dokumentum teljesen megfelel a jelenlegi helyzet követelményeinek.

Szeretnénk kifejteni néhány gondolatot a nemzeti felszabadító mozgalommal kapcsolatban.

A fő dokumentum tervezete jogosan hangsúlyozza, hogy a nemzeti felszabadító mozgalom egyre nagyobb szerepet tölt be a világforradalmi folyamatban, és helyesen állítja előtérbe e mozgalom új jellegzetességeit és távlatait.

A gyarmati rendszer felbomlása, az új, független afrikai és ázsiai országok megszületése óta a nemzeti felszabadító mozgalom mindinkább fellendül és ragyogó sikereket ér el. A hosszú-hosszú éveken át megalázott és alárendelt Afrika lerázta láncait és felegyenesítette hátát a függetlenségéért és szabadságáért vívott harcban. A zsákutcába jutott imperializmus meghátrálásra kényszerült. 1960-ban majdnem minden afrikai ország elnyerte a politikai függetlenséget. Néhányan közülük később a progresszív fejlődés útját választották, s igyekeztek továbbmenni a tisztán nemzeti forradalom céljainál. A szocializmus eszméi utat találtak azoknak a hazafiaknak az értelméhez, akik arra törekedtek, hogy jobb jövőt biztosítsanak népüknek. Ezeknek az országoknak a többsége erősítette és fejlesztette diplomáciai, gazdasági, sőt katonai kapcsolatait a szocialista országokkal. A haladó országok vezető pártjai együtt-

működési, baráti kapcsolatokat létesítettek Nyugat-Európa nagy kommunista pártjaival is.

Már a fellendülésnek ebben az időszakában kezdtek megmutatkozni a felszabadító mozgalom jelenlegi szakaszának jellemző sajátosságai.

Meg kell mondanunk, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom egészében helyesen értékelte a felszabadító mozgalmat. De az első sikerek túlságosan optimista, túlságosan leegyszerűsítő nézeteket szültek, melyek a távlatok idealizálásával voltak egyértelműek. Majd a nehézségek, a vereségek, többek közt néhány haladó rendszer megdöntése, felszínre hozták a haladó erők tevékenységének negatív vonatkozásait, s ebből megint bizonyos egyoldalú megítélések származtak, melyeknek tendenciája az új jelenségek fontosságának elkenése vagy kisebbítése.

Ugyanakkor demagóg jellegű elméletek is születtek, amelyek azt hirdetik, hogy csak a harmadik világ népeinek vannak forradalmi potenciái.

Nincs szükség annak bizonyítására, hogy ezek az elméletek, amelyek mellőznek mindenféle osztályálláspontot, hazugok, nem számolnak a szemmel látható, reális valósággal. Nincs szükség annak bizonyítására, hogy ezek az elméletek károsak, mert félrevezetik a népeket, és a fő imperialistaellenes erő, a Szovjetunió ellen, a fejlett kapitalista országok munkásosztálya ellen irányultak, s felidézték azt a veszélyt, hogy a nemzeti felszabadító mozgalom elszigetelődik természetes szövetségeseitől és különösen a Szovjetuniótól.

Lehet-e szó nélkül hagyni azt a káros szerepet, amelyet a maóista vezetők játszanak a felszabadító mozgalomban, azt a kárt, amelyet a maóista vezetők okoztak és a jövőben okozhatnak? A maóista vezetők visszaélve azzal, hogy a harmadik világ népei körében a kínai forradalom nagy tekintélynek örvend, lázas erőfeszítésekbe kezdtek, hogy a befolyásuk alá került haladó köröket elvonják az imperializmus elleni igazi harctól, megrágalmazzák Lenin pártját, a Szovjetunió Kommunista Pártját, megrágalmazzák az első szocialista államot, az októberi forradalom országát, megrágalmazzák a kommunista pártokat és bármi áron szétszakítsák őket. Viszályt szítanak, kételyeket támasztanak, egységbontásra uszítanak.

A maóizmus veszélyes a nemzeti felszabadító mozgalomra nézve, akadályt jelent e mozgalomnak az imperializmus ellen vívott harcában.

Különösen érezzük ezt a veszélyt Afrikában és az arab világban. Ott, ahol fegyveres harcra kerül sor, a maóisták arra törekszenek, hogy a kalandorkodás útjára tereljék azt, szembeállítsák a harc más formáival, megosszák a harcosok sorait.

Nem lehet szó nélkül hagyni a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusát, amely törvényesítette azt az irányvonalat, amely elutasítja a marxizmus legelemibb elveit és fő célul tűzi ki a Szovjetunió és a nemzetközi kommunista mozgalom elleni harcot.

Meg vagyunk győződve arról, hogy ha a maóisták nem folytatták volna üzelmeiket, a felszabadító mozgalom újabb sikereket ért volna el, a kommunista pártok pedig a lakosság még szélesebb rétegeit állíthatták volna a maguk oldalára.

A hírhedt maóista elméletek ellen folytatott harcunk egyáltalán nem azt jelenti, hogy lebecsüljük a nemzeti felszabadító mozgalmat, mind jelentékenyebb hozzájárulását a forradalom ügyéhez, sőt, éppen ellenkezőleg, a maóista elméletek elleni harc a nélkülözhetetlen segítséget adja meg a felszabadító mozgalomnak ahhoz, hogy maradéktalanul betöltse szerepét és elkerülje a tragikus hibákat.

Az utóbbi tíz év változatos tapasztalataiból, a győzelmek és a vereségek tapasztalataiból le kell vonnunk a tanulságokat, hogy helyreigazítsunk bizonyos szélsőséges értékeléseket, és még objektívabban határozzuk meg a nemzeti felszabadító mozgalom fő tendenciáját.

Egyes ideológusok — abból kiindulva, hogy a tudományos szocializmus Európában született, és hogy Marx a kapitalista társadalom elemzésére alkalmazta módszerét — azt állítják, hogy a marxista tanítás érvényét veszti, mihelyt kilép a jelenkori ipari társadalom földrajzi és történelmi határai közül, és nem alkalmas az új jelenség — a harmadik világ országaiban végbemenő forradalom — értékelésére. Ezzel szemben az az igazság, hogy az események alakulása tökéletesen igazolja a marxizmus—leninizmust, amelynek e jelenség egyetlen helyes magyarázatát köszönhetjük, amely felvilágosította Ázsia és Afrika országainak kommunista pártjait, utat mutatott számukra, mind nagyobb hatást gyakorolt és gyakorol más forradalmi és haladó erőkre.

Marx és Lenin tanításának nagy értéke, hogy élő tudomány, nem pedig megmerevedett dogma. Éppen ezért lehetővé teszi, hogy alkotó módon vizsgáljuk az új jelenségeket. Ebben a vonatkozásban a nemzeti felszabadító mozgalom társadalmi tartalmának elmélyülése, miközben igazolja a marxizmus érvényét, egyidejűleg további politikai és elméleti vizsgálatot tesz szükségessé.

Ilyen körülmények közt rendkívül időszerűvé vált és új kutatások kiindulópontjául szolgált Leninnek az a megállapítása, hogy az elmaradott országok kikerülhetik a fejlődés kapitalista szakaszát, illetve letérhetnek a kapitalista útról.

A „nem kapitalista út" kifejezés, amelyet jelenleg használunk, nem egészen megfelelő, de tükrözi a reális helyzetet. Anélkül, hogy a kifejezésekhez és a terminológiához mereven ragaszkodnánk, próbáljuk meg elemezni magát a jelenséget, magát a valóságot abban a formában, ahogy létezik és fejlődik.

Új mozzanat az, hogy a mozgalom már nemcsak az imperializmus ellen irányul, hanem számos országban antikapitalista tartalmúvá válik.

Új mozzanat, hogy színre léptek és fejlődnek kispolgári és nacionalista színezetű progresszív erők, s ezek olyan mélyreható szociális és gazdasági reformokat valósítanak meg, amelyek bizonyos fokig túlmennek a nemzeti demokratikus forradalom keretein. Ez a reformfolyamat ma már nem tükrözi megfelelő módon e társadalmi rétegek érdekeit, hanem szélesebb néptömegek érdekeit fejezi ki.

Új mozzanat, hogy a nemzeti burzsoázia elveszti kizárólagos vezető szerepét a mozgalomban, és a strukturális reformok részben vagy egészben ellenkeznek a nemzeti burzsoázia érdekeivel.

E fejlődő valóság egyik aspektusa az, hogy a munkásosztály és marxista—leninista pártja a mozgalom társadalmi tartalmának mélyülésével párhuzamosan egyre jelentékenyebb szerepet tölt be. Ez azonban nem takarhat el előttünk más aspektusokat. Kispolgári erők csak azért irányíthatják egy bizonyos szakaszban az antikapitalista folyamatot, mert minőségi változások mentek végbe a nemzetközi erőviszonyokban, mert maguk mögött tudják a szocialista tábor és különösen a Szovjetunió erejét, amely önzetlen segítséget ad a fiatal államoknak minden területen, lehetőséget nyújtva számukra, hogy ellenálljanak az imperializmus nyomásának és zsarolásának és hozzákezdjenek független nemzetgazdaságuk megteremtéséhez. Minderre a lehetőséget korunknak — a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korának — fő tartalma teremtette meg. Emellett Afrika és Ázsia független országainak többségében olyan nagy a gazdasági elmaradottság, olyanok a társadalmi-gazdasági szükségletek, hogy az energikus és radikális intézkedések nemcsak szükségesek, hanem létfontosságúak és halaszthatatlanok is. Ez mindenképpen befolyással van bármely nemzeti kormányra és a vezetők politikai irányvonalára.

Feladatunk az, hogy pontosan meghatározzuk a nem kapitalista út jelentését, megállapítsuk, hogy ez az út miben különbözik a szocialista szakasztól. Ebben a vonatkozásban két buktatót kell elkerülnünk: az első buktató a nem kapitalista út és a

szocialista szakasz azonosítása. Igaz, nincs közöttük kínai fal, sőt logikai és történeti kapcsolat fűzi össze őket abban az értelemben, hogy a nem kapitalista út elvezethet a szocializmushoz. De különbség is van közöttük, és hiba lenne azonosítani őket, vagy azt állítani, hogy a nem kapitalista út csaknem automatikusan a szocializmusba vezet. A nem kapitalista út olyan szakasz, amikor nincs meg a szocializmus anyagi és szubjektív előfeltételeinek teljes komplexusa, s ez a szakasz igen hosszadalmas lehet, esetleg elkeseredett harcokkal, s az aktivitásukat megőrző reakciós erők tevékenysége következtében visszavonulásokkal, meghátrálásokkal, megtorpanásokkal jár. Nem szabad lebecsülnünk az imperializmus tevékenységét sem, hiszen az imperializmus nem adta fel a harcot és újra meg újra erőfeszítéseket tesz elvesztett pozícióinak visszaszerzésére, mindent elkövet, hogy csapást mérjen azokra az országokra, amelyek a haladás útjára léptek.

A szóban forgó országokban hatalmon levő kispolgárság — bár politikai és ideológiai vonatkozásban pozitívan fejlődik — még nem szabadult meg számos negatívumától, amelyek megmutatkoztak az Afrikában és az arab világban az utóbbi időben lezajlott események következtében. Nem csupán a hamis szocializmus-koncepciókról van szó, hanem az államigazgatás módszereiről, a néptömegek és köztük a munkásosztály szerepéhez való viszonyról, arról a törekvésről, hogy az egypártrendszer megteremtésével monopóliumra tegyenek szert a politikai életben.

Ideológiai téren még megfigyelhető a tudományos szocializmustól való tartózkodás; ennek egyik kifejeződése az a koncepció, amely a speciális feltételeket szembeállítja a szocializmus általános törvényeivel. Teljesen nyilvánvaló, hogy a szocializmust alkotó módon kell alkalmazni minden országnak — és köztük a harmadik világ országainak — sajátos feltételeire, s hogy a szocializmusnak új és sajátos formákat kell öltenie. De a tudományos szocializmus általános érvényű még akkor is, ha létrejöttének történelmi és földrajzi körülményei nem általánosak. A szocializmus nem lehet arab vagy afrikai vagy deszturista.* Csak tudományos lehet. Magától értetődik, hogy ez a következtetés nem késztethet minket arra, hogy szektás álláspontra helyezkedjünk a nem marxista szocialista áramlatokkal szemben, amelyek tükrözik a szocializmus hatalmas vonzóerejét, átmeneti fokozatokként szolgálhatnak a tudományos szocializmus felé és bizonyos fokig szocialista orientációt fejeznek ki.

Ha felhívjuk a figyelmet ezekre az ideológiai hiányosságokra, az nem jelenti azt, hogy megvárjuk ezeknek az áramlatoknak a teljes és végleges ideológiai fejlődését, és csak azután támogatjuk őket. Ki akarjuk jelölni azt az utat, amelyen haladni kell, tisztán akarjuk látni azokat az ideológiai és más természetű akadályokat, amelyeket le kell küzdenünk annak érdekében, hogy megerősödjék, megszilárduljon és megvalósuljon a szocialista orientáció; minden erőnkkel támogatjuk ezt az orientációt, hogy végbemenjenek azok a minőségi ideológiai, társadalmi és politikai változások, amelyek a szocializmusba való átmenet elengedhetetlen feltételei. Azt mondtuk, hogy az első buktató a nem kapitalista útnak és a szocialista építés szakaszának azonosítása, a második buktató viszont az új jelenségek lebecsülése, fontosságuk és jelentőségük kisebbítése, a klasszikus sémákhoz való visszatérés, a munkásosztály hegemóniájáról szóló statikus, megcsontosodott koncepcióhoz való ragaszkodás.

A szocializmusba való átmenet során a forradalmi mozgalmat a munkásosztálynak és pártjának kell vezetnie. Ez a marxizmus alaptétele. Ez a vezető szerep azonban eredménye, nem pedig kezdete annak az evolúciós folyamatnak, amelynek formái országról országra, fejlődési fokról fejlődési fokra változnak. Kerülnünk kell a

* Deszturista — a Tunéziában hatalmon levő Szocialista Desztur (Alkotmány) Párt híve.

történelmi fejlődés leegyszerűsítő szemléletét, nem szabad egy folyamat végeredményét úgy tekinteni, mint fejlődésének feltételét a kezdeti szakaszban.

A forradalmi folyamatban, az éles osztályharc feltételei között differenciálódás és rétegeződés megy végbe, amely a jobboldali elemek eltávolítására, a mozgalom radikalizálódására, a legforradalmibb társadalmi és politikai erők előtérbe nyomulására vezet. Az események megmutatták, hogy a haladó erők társadalmi struktúrája nem valamiféle megmerevedett rendszer; átcsoportosulhat, módosulhat, szélesebbé válhat. Ebből pedig az következik, hogy szövetségre kell lépnünk ezekkel az erőkkel új alapokon, amelyek a fő kérdésekben lehetővé teszik az együttműködést a kommunisták és a leginkább progresszív erők között a marxizmus alapján.

A kommunisták számolnak ezzel a történelmi lehetőséggel, amelyet a nemzeti felszabadító mozgalom mélyülése és fejlődése teremt, és harcolnak ennek a lehetőségnek a megvalósításáért. Tudják, hogy nem létezik az összes országra alkalmazható, egységes séma, s hogy az élet az afrikai és ázsiai országok fejlődésében változatos módszereket és formákat produkál.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a nemzeti felszabadító mozgalomban élenjáró szerepet töltenek be a progresszív országok. Ebben az értelemben tudnunk kell különbséget tenni közöttük és a másfajta országok között. De ez a megkülönböztetés nem lehet abszolút érvényű, azaz nem sorolhatjuk valamennyi többi országot a „reakciós országok" kategóriájába. Vannak országok, melyeknek politikája és általános fejlődési iránya nem progresszív. Vannak azonban bennük bizonyos pozitív elemek, amelyek adott esetben kiindulópontul szolgálhatnak a haladó politika érvényesítéséhez.

Tunézia fejlődésének általános irányát nem lehet haladónak nevezni, mivel kormánya antikommunista külpolitikát folytat, megsérti a demokratikus szabadságjogokat. Politikájának azonban vannak olyan oldalai, amelyeket nem helyteleníthetünk, amelyeket nyíltan támogatunk. A hatalmon levő kispolgárságot, amely ezt az ellentmondásos, kettős politikát folytatja, egyfelől kötik a gyengén fejlett ország gazdasági szükségletei, másfelől köti bizonyos kapitalista fejlődésre való törekvés. 1961 óta a kormány kénytelen volt lemondani a gazdasági liberalizmus politikájáról, s hozzákezdeni a gazdasági tervezéshez, az állami és szövetkezeti szektor bővítéséhez. Ennek eredményeként elkezdődött az iparosítás, az állami és félállami vállalatok, köztük mezőgazdasági vállalatok szervezése. A tunéziai kommunisták képesek objektívan értékelni a történteket, támogatják a pozitív kezdeményezéseket, amelyekre a reakciós elemek nyomása ellenére került sor, keresik a kapcsolatokat a Szocialista Desztur Párt haladó elemeivel.

A tunéziai kommunisták kritikája mindig konstruktív kritika volt.

Meg kell jegyezni, hogy az új utat választó haladó országok többsége radikálisan megváltoztatta külpolitikáját, imperialistaellenes külpolitikát kezdett folytatni. A tunéziai kormány külpolitikája különlegesen negatív jellegű. De amikor ebben a vonatkozásban éberek vagyunk, nem téveszthetjük szem elől, hogy más, gazdasági, szociális és politikai területeken változásokra kerülhet sor; e változásokat a munkások, a parasztok, a néptömegek érdekeinek szolgálatába kell állítanunk, meg kell teremtenünk a feltételeit, hogy országunk a haladó, demokratikus fejlődés útjára lépjen.

E változások feltételeit megteremtheti a néptömegek harca, az összes haladó erők — s köztük a jobboldali pártok soraiban található haladó erők — összefogása. A munkások és a parasztok érdekeit, az ifjúság törekvéseit képviselő tunéziai kommunisták nem szorítkoznak propagandára vagy sommás elutasításra: gyakorlati akciókat hajtanak végre a népünk által óhajtott átalakítások gyorsítása érdekében, támogatnak minden progresszív törekvést és intézkedést, amely megfelel országunk érdekeinek.

Ennyiben kívántuk összefoglalni néhány megfontolásunkat a véleményünk szerint

különös elméleti és politikai jelentőséggel bíró kérdésről; ezért szükségesnek tartjuk, hogy ez a vita folytatódjék a tanácskozás befejezése után is minden lehetőség felhasználásával, nevezetesen a „Béke és Szocializmus" című folyóiratban, amely hatékonyan elősegíti a nemzeti felszabadító mozgalommal kapcsolatos eszme- és tapasztalatcserét.

Mielőtt még befejeznénk felszólalásunkat, szükségesnek tartjuk, hogy foglalkozzunk a közel-keleti helyzettel, azzal a kérdéssel, amely közvetlenül érint bennünket és nyugtalanítja népünket. Az e körzetben kialakult helyzet aggaszt más népeket — különösen az arab országok népeit — is.

Az arab országok ellen 1967. június 5-én elkövetett izraeli agresszió nyomán az imperializmus által kirobbantott nemzetközi válság napvilágra hozta azt a veszélyt, amely fenyegette és ma is fenyegeti az arab országok haladó rendszereit és végső fokon az egész arab nemzeti felszabadító mozgalmat. Az arab országok 1967 júniusi katonai veresége ellenére az amerikai és brit imperialistáknak és az általuk támogatott Izraelnak nem sikerült teljesen elérniük céljaikat. Igaz, el kell ismerni, hogy a vereség és az EAK-hoz, Jordániához és a Szíriához tartozó jelentős területek elfoglalása nehéz helyzetbe hozta az arab népeket. De már megteremtjük a feltételeket ahhoz, hogy népeink felszámolják az agresszió következményeit. A haladó arab országok helyzete katonai és politikai vonatkozásban jelentékenyen javult. A megszállt területeken erősödik és szélesedik a betolakodók elleni fegyveres harc.

Ezenkívül mind szélesebb nacionalista körök is kezdik levonni a megfelelő következtetéseket ebből a vereségből. Kezdik megérteni, hogy a harsány frázisok csak a cionista propaganda erősödését segítették elő, mely propaganda úgy tekinti Izraelt, mint olyan államot, amelyet valaki fenyeget. Ma már világszerte széles társadalmi rétegek győződtek meg éppen az ellenkezőjéről: az arab országokat fenyegették, ez a fenyegetés ma is felettük lebeg, és az arab országok voltak az agresszió áldozatai. Az izraeli agressziót az amerikai imperializmus tette lehetővé, az imperializmus támogatja Izrael területi követeléseit és akadályozza az agresszió következményeinek felszámolására, a megszállt területek felszabadítására irányuló szüntelen szovjet erőfeszítéseket. Ugyanakkor Izrael agressziója nyomán a legmesszebbre tekintő arab hazafiak meggyőződhettek arról, hogy van Izraelban egy haladó áramlat, még ha kicsi is, amely önfeláldozóan harcol azokért a célokért, amelyek a nemzeti felszabadítás ügyét, az imperializmus elleni harc ügyét szolgálják. Csak üdvözölni tudjuk ezt az új tényt, és örömünket fejezzük ki azzal kapcsolatban, hogy kialakulóban van az arab országok és Izrael kommunistái között az őszinte elvtársiasság és szolidaritás légköre, ami megnyilvánult abban is, hogy közösen terjesztettek be módosító javaslatokat a fő dokumentum tervezetéhez, és annak a nyilatkozatnak a tervezetéhez, amely támogatja az arab népeknek az izraeli agresszió ellen vívott igazságos harcát.

Tisztában vagyunk azokkal a nehézségekkel, amelyek várnak ránk, de meggyőződésünk, hogy az arab felszabadító mozgalom nagy lépést tett előre, és ma lényegesen kedvezőbb helyzetben van, mint két évvel ezelőtt. Hála a Szovjetunió hatalmas katonai és politikai erejének, a kapitalista országokban küzdő munkásosztály élcsapata, a nemzeti felszabadító mozgalom erői és a nemzetközi demokratikus közvélemény által nyújtott támogatásnak, a haladó rendszerek hatalmon tudtak maradni és ki tudtak tartani a betolakodók ellen vívott harcban. Meg kell emlékeznünk olyan eseményekről is, mint például a szudáni reakciós hatalom bukása és haladó rendszerrel történt felváltása; üdvözöljük ezt a rendszert, és további nagy sikereket kívánunk munkájához. Tanúi vagyunk annak, hogy a Közel-Keleten kibontakozik a hősi ellenállás a megszállókkal szemben, s erősödik a palesztinai felszabadító mozgalom.

Ezt a mozgalmat feltétlenül pozitív jelenségnek tartjuk, mégpedig nemcsak azért,

mert a megszállt területeken megmozgatta és egyre jobban megmozgatja a tömegeket, hanem azért is, mert felébreszti a nemzeti és antiimperialista öntudatot a palesztinai lakosság olyan rétegeiben is, amelyek korábban a reakció befolyása alatt álltak és várakozó álláspontot foglaltak el. Ez a mozgalom szerves része az arab felszabadító mozgalomnak, valamint a kolonializmus és az imperializmus elleni világméretű harcnak. Az a harc, amelyet a palesztinai nép vív törvényes, elvitathatatlan nemzeti jogainak elismertetéséért, igazságos harc. Igaz, egyes nacionalista arab körök a palesztinai ellenállási mozgalmat szembeállítják más arab országoknak megszállt területeik felszabadításáért vívott harcával, pedig egyazon harcnak, az arab felszabadító mozgalom győzelméért vívott harcnak egymást kiegészítő két oldaláról van szó. Ezek a körök az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1967 novemberi határozataiban nem akarják meglátni a rendezés pozitív alapját, pedig a határozat arra szólítja fel az izraeli vezetőket, hogy vonják ki megszálló csapataikat.

Meg kell emlékeznünk arról, hogy az ENSZ határozatát, amelyet fontos politikai állomásnak tekintünk az arab népek harcában, heves politikai harc eredményeképpen fogadták el, amelyben a Szovjetuniónak latba kellett vetnie egész nemzetközi tekintélyét.

Úgy véljük tehát, hogy e határozat végrehajtása hozzájárulna az arab népeknek, köztük Palesztina arab lakosságának harcához. Figyelembe véve azt a tényt, hogy az izraeli vezetők nem hajlandók számolni ezzel a nemzetközi határozattal, előre látható, hogy megvalósítása csak politikai harc eredményeként érhető el, amelynek érdekében maximálisan mozgósítani kell az erőket az egész világon. Támogatni kell azt a realista szemléletet, amely mindinkább terjed az arab világ haladó köreiben.

Befejezésül szeretnénk megjegyezni, hogy az 1967 júniusában elszenvedett vereség ellenére a jelenlegi közel-keleti helyzet nagy lehetőségeket nyújt az arab országok haladó és antiimperialista erőinek ahhoz, hogy eredményesen harcoljanak a megszálló csapatok kivonásáért, a palesztinai nép nemzeti jogainak tényleges elismertetéséért, a nemzeti és antiimperialista harc tartalmának elmélyítéséért, a társadalmi haladás és a demokrácia eszméinek a tömegek körében való terjesztéséért.

Kedves elvtársak! Meggyőződésünk, hogy tanácskozásunk nagy fontosságú esemény, amely hozzá fog járulni a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megteremtéséhez, elő fogja mozdítani az összes antiimperialista, haladó és békeszerető erők összefogását, a forradalmi világmozgalom három fő tényezője szövetségének erősítését.

KNUD JESPERSEN,

A DÁN KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

A Dán Kommunista Párt szívélyes üdvözletét küldi minden jelenlevő testvérpártnak, és további sikereket kíván nekik nagy, közös munkánkhoz.

Külön üdvözletünket tolmácsoljuk a Szovjetunió Kommunista Pártjának, amely oly sok erőfeszítést tett, hogy megteremtse számunkra a lehető legjobb munkafeltételeket és előkészítse tanácskozásunkat. Ezzel a Szovjetunió Kommunista Pártja, Lenin pártja tovább öregbítette érdemeit a nemzetközi munkásmozgalom előtt, és újból megerősítette, hogy e mozgalomban rendkívül fontos szerepet játszik. Ehhez szeretném még hozzáfűzni, hogy köszönet és a legnagyobb elismerés illeti a Magyar Szocialista Munkáspártot a tanácskozás előkészítésében szerzett érdemeiért.

Már magában véve az a tény, hogy a közös célok által egyesített testvérpártok ilyen nagy számban jelenhettek meg itt, szemléletesen mutatja, hogy a kommunista mozgalom a jelenlegi világ döntő politikai tényezője. Semmilyen más politikai mozgalom nem képes egybehívni ennyi ország képviselőit, akik a dolgozó tömegek ügyéért vívott harc ilyen gazdag tapasztalatait hozzák magukkal. Már csak ezért is elsőrendű fontosságú esemény tanácskozásunk, amely magára vonja barátaink és ellenségeink feszült figyelmét egyaránt.

A ránk háruló feladat — a jelenkori imperializmus és annak minden megnyilvánulási formája elleni harc — döntő fontosságú a világ fejlődése, az emberiség sorsa szempontjából.

Közösen kell vádat emelnünk az imperializmus ellen, az ellen a társadalmi rendszer ellen, amely a világtörténelemben példátlan, iszonyatos méretű, hihetetlenül bestiális bűnöket követett el az emberiség ellen. Olyan erővel és olyan kitartóan kell világgá kiáltanunk ezt a vádat, hogy áthatoljon a propagandafüggönyön és az ideológiai ködön, amellyel az imperializmus leplezni próbálja valódi lényegét.

Közös erővel meg kell magyaráznunk a tömegeknek, hogy mi az imperializmus lényege, mire támaszkodik, milyen irányból kell rá csapást mérni, hogy megakadályozzuk bűneit, véget vessünk emberellenes törekvéseinek.

Közösen kell kijelölnünk azokat a feladatokat, amelyek köré tömöríteni lehet az erőket az imperializmus elleni harcra. Közös kezdeményezéseket kell tennünk annak érdekében, hogy harcba hívjuk az emberiség túlnyomó többségét, amelynek érdekei az imperializmus törekvéseinek megbénítását követelik.

Meggyőződésünk, hogy tanácskozásunk, amelynek minden részvevőjét magasfokú felelősségérzet hatja át, ezeket a célokat fogja szolgálni.

I

Elvtársak! Mi Dániában számos jelből látjuk, hogy a monopolkapitalizmus és az imperializmus elleni harcban új szakasz kezdődött. Ebben az új szakaszban a régi társadalom hatalmi pillérei inognak, s a népben napról napra fokozódik a tettrekészség, hogy kiharcolja a változást. Ugyanakkor éleződik a harc is, mely lényegesen nagyobb állhatatosságot, tisztánlátást, bátorságot és szervezettséget követel.

Saját szemünkkel látjuk, hogy a monopolkapitalizmus uralmának feltételei között Dániának — az imperialista világrendszer egyik láncszemének — gazdasági életét labilitás támadja meg, mégpedig sokkal átfogóbb és mélyebbre ható labilitás, mint a háború utáni nagy konjunktúra idején. Valuta- és kereskedelmi válságok, az értékesítés és a fizetési mérleg nehézségei, az újból nagyarányúvá vált munkanélküliség — ezek Dánia gazdasági fejlődésének egyre jellemzőbb sajátságai. Ennek okai egyrészt az egész imperialista világrendszer gazdasági megrázkódtatásaiban keresendők, másrészt pedig abban, hogy a hazai monopoltőke egyre fokozza a társadalmi munka kizsákmányolását. Az állammonopolista tőke hatása a dolgozókra kivetett adók és járulékok nagyarányú növekedésében, a kölcsönkamat felemelésében, a szociális szükségletekre szánt kiadások csökkentésében, az infláció és az áremelkedés ellenére végrehajtott bérbefagyasztásban nyilvánul meg, s mindennek következtében a reálbér csökken, bár a termelés nő.

Helyzetünk tehát úgy alakul, hogy igencsak megingatja azokat az elképzeléseket, amelyek szerint a kapitalista Dániában „jóléti állam" van, amely feleslegessé teszi az osztályharcot és a dolgozók aktivitását. Ezeket az illúziókat szertefoszlatja az is, hogy a dolgozó tömegek egyre tudatosabban juttatják kifejezésre elégedetlenségüket azért,

mert az emelkedő technikai színvonal nyújtotta lehetőségekkel egyáltalán nincs arányban a dolgozó tömegek tényleges helyzete. Ezért a társadalmi harc jelenlegi éleződése arra enged következtetni, hogy a nem távoli jövőben lényegesen meg fog változni a munkásosztálynak és minden dolgozónak a fennálló társadalmi rendhez való viszonya.

Saját tapasztalatunkból tudjuk, hogy a tömegek hangulatában lényeges változásokat idéznek elő az imperializmus globális stratégiájának agresszív megnyilvánulásai és az ellenük folytatott harc. Ez természetesen elsősorban az Egyesült Államok imperializmusának vietnami szennyes háborújára vonatkozik, amelyet pokoli kegyetlenséggel, hideg cinizmussal és undorító hisztériával folytatnak. A vietnami nép hősies felszabadító harcával kivívta a dán nép lelkesedését és csodálatát, ami a széles körű, aktív szolidaritási mozgalomban fejeződik ki. Ez a mozgalom nyomást gyakorolt a dán kormányra, amely ezért kénytelen volt fellépni a VDK területének amerikai bombázása ellen.

A vietnami nép harca ugyanakkor komoly lecke, amely arról tanúskodik, hogy ha megvan a törhetetlen harci akarat és az internacionalista összeforrottság, meg lehet hiúsítani az imperializmus agresszív terveit. Ez a harc igen meggyőzően mutatta meg, milyen rettenetes veszélyeket kell elhárítania az emberiségnek.

Ezért a tömegekben fokozódik az éberség és az ellenállás azokkal az imperialista próbálkozásokkal és manőverekkel szemben, amelyek a háború előkészítésére és a népek elnyomásának fokozására irányulnak. Ez olvasható ki abból is, ahogyan a tömegek reagáltak a világimperializmus támogatásával végrehajtott izraeli agresszió által felidézett közel-keleti háborús veszélyre, vagy a görögországi fasiszta katonai diktatúra bevezetésére, az afrikai és latin-amerikai népek elleni fegyveres akciókra és e népek imperialista elnyomására. Ez vonatkozik számos más konfliktusra is. Egyre többen jutnak el annak felismeréséhez, hogy az imperializmus — és annak fő ereje, az amerikai imperializmus — elleni harc a társadalmi haladás biztosításának döntő tényezőjévé válik.

Dánia esetében az a konkrét helyzet, hogy az ország tagja a NATO-nak, s ezáltal nemcsak az Egyesült Államok imperializmusának alárendeltje, hanem az európai imperializmus fő agresszív erejének, a monopolkapitalista, militarista Nyugat-Németországnak is. Azok az ürügyek, amelyeket húsz évvel ezelőtt hangoztattak azzal a céllal, hogy Dániát bevonják a NATO kötelékébe, régóta nem gyakorolnak semmiféle hatást népünkre. Ezért jelenleg újabb ürügyeket és „magyarázatokat" keresnek Dánia további NATO-tagságának igazolására. Azzal ijesztgetnek bennünket, hogy nincs más alternatíva; azzal csitítgatnak, hogy a NATO ártalmatlan „eszköz a tárgyalásokhoz". Ugyanakkor nőnek a NATO igényei a fegyverkezési hajsza terén, az úgynevezett északi szárnyon mindennapossá válnak a hadgyakorlatok, és a katonai tömbök politikáját a gazdasági blokkoknak a Közös Piaccal kapcsolatos politikájával igyekeznek alátámasztani. Dánia nemzeti érdekeinek elhanyagolása, a NATO-politika követése súlyos politikai válsághoz vezet.

Mivel gazdasági, szociális és politikai téren egyre élesződnek e konfliktusok, a munkásosztály, a néptömegek igyekeznek maguk befolyást gyakorolni az események alakulására. Szemmelláthatóvá válnak a polgári demokrácia korlátai. A dolgozó tömegek további demokratikus jogokat követelnek, részt akarnak venni a termelés és a társadalmi élet kérdéseinek eldöntésében.

A dolgozók tüntetésekkel, sztrájkokkal és az anyagi és ideológiai „termelési apparátus" birtokosai ellen irányuló más akciókkal igyekeznek kikényszeríteni véleményük meghallgatását. De a hatalom birtokosai ellentámadást indítanak, hogy biztosítsák uralmuk és kiváltságaik védelmét. Erősítik rendőrségüket és más erőszakszerveiket,

felszerelik őket az ellenőrzés és az elnyomás legkorszerűbb technikájával, fokozzák és kiterjesztik erőszakos intézkedéseiket. Ugyanakkor a haladó megmozdulások elleni harcra felhasználják huligán fenegyerekek csoportjait.

Ezek a folyamatok arról tanúskodnak, hogy az osztályharc éleződik, s elsősorban az imperializmus és a monopóliumok elleni demokratikus harc formájában nyilvánul meg. Eközben számos baloldali áramlat alakul ki; ezek gyakran igen bátrak a harcban, mégis gyengék, mert szervezetlenek, nélkülözik az összeforrottságot, képtelenek megkülönböztetni a lényegeset a másodrendűtől, aminek az a magyarázata, hogy nincsenek teljesen tisztában a harc tényleges tartalmával, vagyis nem ismerik a marxizmus–leninizmust.

E feltételek között a Dán Kommunista Párt síkraszáll azért, hogy megvalósuljon az összes baloldali erők összefogása a monopoltőke érdekeit védelmező reakciós erők ellen, az imperializmus és politikájának agresszív megnyilvánulásai ellen. A párt ezt a bonyolult és felelősségteljes munkát csakis akkor képes sikeresen elvégezni, ha mint önálló felvilágosító és szervező erő tevékenykedik a marxista–leninista ideológiának, a szocialista internacionalizmus elveinek és a kommunista szervezeti elveknek az alapján. Országunkban nem egy opportunista „csillagot" láthattunk, amelyek hirtelen felröppentek az égboltra, majd gyorsan letűntek, és csak fékezték a fejlődés folyamatát.

A baloldali erők összefogásának a Dán Kommunista Párt által előterjesztett platformja a többi között előirányozza a jelenlegi külpolitikának olyan semleges politikával történő felváltását, amely kiszabadítja az országot az imperialista tömbök rendszeréből, és lehetővé tenné Dánia számára, hogy politikai eszközökkel aktív módon járuljon hozzá a béke megszilárdításához és a nemzetközi feszültség enyhítéséhez, az agresszió elhárításához, az imperializmus által elnyomott népek felszabadításához. Dánia számára különös jelentőséggel bír az, hogy létrejöjjön az európai biztonsági rendszer az európai kommunista pártok 1967. évi, Karlovy Varyban tartott konferenciájának határozataival összhangban, amelyek egyebek között előirányozzák a semlegesség elvének és a semleges országok sérthetetlenségének elismerését. Az európai kollektív biztonsági rendszer a jelenleg fennálló katonai tömbök helyébe lépne. Más északi országok kommunista pártjaival együtt igyekszünk minden reális lehetőséget felhasználni arra, hogy Európa északi országai közösen biztosítsák az imperialista tömböktől való függetlenségüket. Ez ugyancsak hozzájárulás az európai biztonság és a világbéke ügyéhez.

Gazdasági és belpolitikai téren előterjesztjük minden baloldali erő közös akcióprogramját a burzsoá kormány jobboldali politikájával szemben. E programban a kommunisták konkrét, megalapozott rendszabályokat javasolnak a monopóliumok ellen. E rendszabályok arra irányulnak, hogy megváltoztassák az osztály-erőviszonyokat, megingassák a monopóliumok hatalmát. A kommunisták azt indítványozzák, hogy ezeket a rendszabályokat a munkásosztály és a nép hatékony ellenőrzésével és aktív részvételével hajtsák végre. Fokozni kell a harcot a monopoltőke ellentámadásai ellen is. E harc folyamán a nép mind szélesebb rétegei fogják felismerni annak szükségességét, hogy az ország új társadalmi rendszerre, a szocializmusra térjen át, s ez az áttérés napirendre fog kerülni.

Azok az erők, amelyeket egyesíteni igyekszünk, s amelyeknek utat akarunk mutatni, jelentékenyen hozzájárulhatnak a monopóliumok és az imperializmus elleni harc fokozásához.

Elvtársak! Véleményünk szerint a monopóliumok elleni harc éleződése és mélyülése — amit tapasztalataink bizonyítanak — olyan folyamatokat tükröz, amelyek általános érvényűek. Az imperializmus és a szocializmus közötti világméretű harc új szakaszába léptünk. A kapitalista világban a háború utáni nagy konjunktúra időszakában a tudományos-műszaki forradalom kibontakozása közepette kialakult stabilitást most nagyfokú labilitás váltotta fel. Az imperialista rendszeren belüli forradalmi potenciál megnőtt és erőteljesen hallat magáról. Az imperializmus pozíciói viszonylag gyengülnek. Az imperializmus globális stratégiáját úgy dolgozza ki, hogy ellensúlyozza ezeket a változásokat. A belső ellentmondásoktól mardosott imperializmusra az agresszivitás és az antidemokratikus tendenciák erősödése jellemző. Ez fokozza politikájának kalandor jellegét, és nem lebecsülhető veszélyeket teremt.

A kialakult helyzetben hangsúlyoznunk kell mind az imperialistaellenes erők megnövekedett lehetőségeit, mind azokat a veszélyeket, amelyeket a jelenlegi szituáció rejt magában. A jelenlegi helyzet e két oldala szorosan összefügg. Az antiimperialista harc fokozásának új lehetőségei azzal kapcsolatosak, hogy a néptömegek mindinkább látják, felismerik az imperializmus politikájában rejlő veszélyeket. A veszélyek viszont abból erednek, hogy az imperialisták kétségbeesett erőfeszítésekkel igyekeznek megakadályozni az ellenük fellépő erők lehetőségeinek kihasználását. Ez a helyzet roppant felelősségérzetet követel a közös stratégia meghatározásában, mert olyan stratégiát kell kidolgoznunk, amely megváltoztathatja a fejlődés menetét olyan irányban, hogy az imperializmus haláltusájában ne következhesse el utolsó, legborzalmasabb bűneit. A legfontosabb annak megakadályozása, hogy termonukleáris háborút robbantson ki.

E kérdések tárgyalásakor óvakodnunk kell az egyoldalúságtól. Egyesek ugyanis a szocializmus erői növekedésének általános tendenciájából olyan következtetést igyekeznek levonni, hogy minden jól megy és jó irányban, s ezért nincs ok különösebb aggodalomra. Mások viszont csak a veszélyt látják. Ebből szűrik le azután azt a véleményt, hogy az események alakulása elkerülhetetlenül katasztrófába torkollik, s minél rosszabbul állnak a dolgok, annál jobb. Az igazság azonban az, hogy egyidejűleg nőttek a lehetőségek és a veszélyek is. Összefüggéseiket nagyon világosan kell látnia a kommunista mozgalomnak, amely annak idején a Kommunista Internacionálé VII. kongresszusán helyesen tudta értékelni a fasizmust, amely egyfelől a „munkásosztály elleni legkegyetlenebb támadás", másfelől pedig a kapitalizmus gyengeségének kifejezője volt. Ezen az alapon a kongresszus arra a világos következtetésre jutott, hogy — Dimitrov beszámolójának szavait idézve — „a fasizmus dühödt, de nem hosszú életű hatalom". A mai helyzet lehetőségeinek és veszélyeinek egyoldalú megítélése jobboldali vagy „baloldali" opportunizmusra vezet.

A jelenlegi helyzet megértése szempontjából döntő fontosságú a szocialista világ szerepének kérdése. Éppen a szocialista világ növekedése és erősödése hozta létre a korunkban jelentkező új lehetőségeket. Éppen e tényezők megértését igyekszik akadályozni az imperialista propaganda. E vonatkozásban az imperialista propaganda bizonyos eredményeket ért el egyes baloldali áramlatokon belül, amelyek egyébként létüket is az imperializmus tevékenységét bénító szocialista világnak köszönhetik. Ezeknek az áramlatoknak a szocializmus teremt fejlődési lehetőséget azzal, hogy megfékezi az imperializmus tevékenységét.

Ezért a kommunista mozgalomnak különösen fontos, közös feladata, hogy hangsúlyozza és megvilágítsa a szocialista világ jelentőségét és döntő szerepét az imperializmus elleni harc összes részvevője érdekében. És természetes, hogy ez elsősorban

a szocialista tábor fő erejének — a Szovjetuniónak a szerepére vonatkozik. Azt kell megértenünk, hogy a szocialista világ döntő szerepet játszik a világháború elhárításában, az agresszió megakadályozásában vagy megszüntetésében, a népek önállóságának megvédésében, a dolgozók demokratikus jogainak kivívásában. Meg kell magyaráznunk a társadalom forradalmi átalakításának törvényeit, amelyeket igazoltak a szocializmus tapasztalatai, meg kell mutatnunk, hogyan oldja meg gyakorlatilag a szocializmus azokat a problémákat, amelyek a jelenlegi társadalmi és technikai fejlődés során az emberiség előtt felmerülnek. A szocializmus védelme — mint a fő dokumentum tervezete megállapítja — a kommunisták internacionalista kötelessége.

A jelenlegi helyzetben, amikor létrejött a szocialista tábor és az imperialista világ katonai potenciáljának bizonyos egyensúlya, a világ fejlődésének fő irányáért a döntő harc az ideológia területén bontakozik ki. Az ideológiai harc ma fontosabb, mint bármikor. A tömegek világnézetének formálásában szerzett fölény döntő lehet. Eldöntheti, hogy a kritikus pillanatban mely erők — a béke vagy a háború, a szocializmus vagy a kapitalizmus erői — fogják meghatározni az események menetét.

Az elsősorban a közös marxista–leninista ideológia, valamint a társadalom átalakításáért vívott harc közös céljai által egyesített kommunista pártokra ezzel kapcsolatban teljesen világos feladatok hárulnak. Számos probléma egyaránt jelentős az egész világ népei számára. Fokozott erővel kell harcolnunk a burzsoá ideológia mindenfajta zavart keltő kísérlete ellen, nem szabad megengednünk a burzsoá ideológiának, hogy kétségeket ébresszen a népekben létérdekeik és társadalmi eszményeik biztosításának lehetőségét illetően. A béke és a szocializmus érdekében jelentős mértékben meg kell javítanunk a tájékoztatást, hogy leküzdjük a monopóliumok erős és gyakran igen rafináltan dolgozó dezinformáló apparátusát. Az elméleti fronton fokoznunk kell a harcot, mélyebben és hatékonyabban kell bírálnunk a burzsoázia céljait szolgáló újabb és újabb elméleteket. Alkotó módon tovább kell fejlesztenünk a szocializmus elméletét, meg kell oldanunk a társadalmi fejlődés és társadalmi harc folyamán felmerülő új problémákat. Véleményünk szerint a kommunista mozgalom többre képes, mint amit eddig tett. Arra vagyunk hivatottak, hogy korunk követelményeinek magaslatán állva pozitív választ adjunk a felvetődő kérdésekre, támogassunk minden hasznos kezdeményezést.

Az is fontos, hogy a kommunista pártok vitáikat, megbeszéléseiket és együttműködésüket tudatosan a marxizmus–leninizmus alapján álló ideológiai egységük megszilárdítására összpontosítsák. Helytelen volna kirekeszteni az ideológiai kérdéseket a pártok közötti együttműködés gyakorlatából. Ez azt jelentené, hogy elfordulunk a reális valóságtól, hiszen valamennyi előttünk álló feladat szoros kapcsolatban áll az ideológiai problémákkal. Másfelől az ideológiai kérdésektől való elfordulás ellenkezne a kommunista mozgalom természetével, melynek alapja elsősorban az ideológiai álláspontok közös volta. Az ideológiai egység erősítése azt követeli, hogy felelősségünk teljes tudatában vitákat folytassunk. Erre számos lehetőség kínálkozik. Elméleti konferenciákat lehet tartani. Állandóan fel lehetne használni a „Béke és Szocializmus" című folyóiratot, mint az ilyen jellegű véleménycserék fórumát. Lenin születésének 100. évfordulója alkalmával fokozni lehetne az egész ideológiai munkát.

Elvtársak! Az imperializmus elleni harc fokozásának elsőrendű feltétele, hogy megszilárduljon valamennyi antiimperialista erő egysége a közös akciók alapján. Ez aktív és állhatatos harcot követel. Látnunk kell, hogy ma vannak olyan erők, amelyek többé-kevésbé tudatosan széthúzást próbálnak szítani az antiimperialista erők soraiban. Ki akarják használni a harcba újonnan bevont széles néprétegek tapasztalatlanságát, a jobboldali és „baloldali" opportunista hatások iránti fogékonyságát. E tekintetben nagy türelemmel és meggyőző erővel kell állandóan hangsúlyoznunk azokat a konkrét feladatokat, amelyek körül a legjobban egyesíthetők az erők a közös harcra. Az így létrejövő akcióegységnek olyan tényezővé kell válnia, amely meghatározza az események menetét és kedvező légkört teremt azoknak a problémáknak a megoldásához, amelyek tekintetében nézeteltérések vannak. Véleményünk szerint a tanácskozást előkészítő munkálatok során kidolgozott fő dokumentum tervezete jól szolgálja ezeket a célokat. Támogatjuk a dokumentum minden szakaszát, mert ezek szerves egészet alkotnak.

Az antiimperialista harcban megvalósuló akcióegység az a keret, amely egyesíti korunk három fő haladó áramlatát — a szocialista világot, a munkásmozgalmat és ennek szövetségeseit a kapitalista világon belüli demokratikus harcban, valamint a harmadik világ nemzeti felszabadító mozgalmait. Ennek figyelembevételével támogatjuk az összes antiimperialista erők világkongresszusának gondolatát.

Miközben harcolunk az összes antiimperialista erők egységének megszilárdításáért, semmiképpen sem gyengíthetjük azokat az erőfeszítéseinket, amelyek a kommunista világmozgalom egységének megszilárdítására irányulnak. A kommunisták egysége döntő fontosságú előfeltétele az antiimperialista harc széles körű egységének, erejének és egybeforrottságának. Ezt bizonyítják a nemzeti és nemzetközi tapasztalatok.

Korunkban sem a forradalmi, sem pedig az antiimperialista mozgalmat nem lehet egy központból irányítani. A függetlenség, az egyenjogúság és a kölcsönös támogatás a proletár nemzetköziség elidegeníthetetlen részei. Ebből kiindulva szükségesnek tartjuk, hogy határozottan fellépjünk a maóizmus azon nyílt törekvésével szemben, hogy megteremtse saját hegemóniáját, megbontsa a kommunista mozgalom és a szocialista tábor egységét. Ilyen próbálkozásokat tettek a mi pártunk vonatkozásában is.

A Pekingben tartott „IX. kongresszus" bizonyítja a maóisták egyeduralmi törekvéseit. Ennek másik súlyos megnyilvánulása a világ első szocialista államának, a Szovjetuniónak határain végrehajtott provokációk sorozata. Olyan cselekmények ezek, amelyek csak az imperializmus malmára hajtják a vizet. Ellenségeink fel is használják őket a politikában és a propagandában egyaránt.

Ha tiszteletet érzünk minden egyes párt iránt, nem lehet azt követelni, hogy hallgassunk erről.

A kommunista mozgalom egysége nem lehet üres szó csupán; tettekre van szükség. A jobboldali és a „baloldali" elhajlások igazolását célzó semmiféle próbálkozások nem helyettesíthetik a marxizmus–leninizmus elvein alapuló egységre irányuló tényleges törekvést. Kötelességünk megvédeni ezeket az elveket.

Fenntartás nélkül támogatjuk a kommunista pártok közötti kapcsolatoknak a fő dokumentum tervezetében lefektetett elveit. A pártok internacionalizmusát és önállóságát, nemzeti és nemzetközi felelősségét úgy tekintjük, mint egyazon dolog két, egymástól elválaszthatatlan oldalát. A marxizmus–leninizmus elveinek következetes védelmezése véleményünk szerint döntő feltétele annak, hogy a kommunista világmozgalom teljesítse történelmi küldetését korunknak, a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korának felelősségteljes időszakában.

Pártunk tevékenyen részt vett a tanácskozás előkészítésének minden szakaszában, s már jó néhány évvel ezelőtt síkraszállt a tanácskozás megrendezéséért. Az előkészítés során beterjesztettük javaslatainkat, és most megelégedésünket fejezzük ki azzal kapcsolatban, hogy e javaslatok megvitatása demokratikus, elvtársias szellemben folyt. Központi Bizottságunk határozatának megfelelően küldöttségünk teljes egészében jóváhagyja a fő dokumentum tervezetét.

Nagyon értékesnek tartjuk azt a tényt, hogy az alapos és egyenjogú vita eredményeképpen ilyen sok kommunista párt tudott közös, jól megalapozott értékelést kidolgozni a nemzetközi helyzetről, azokról az erőkről, amelyekre támaszkodhatunk az imperializmus elleni harcban, tudott javaslatokat előterjeszteni az antiimperialista erők akcióegységének megteremtésével kapcsolatban, s fejthette ki, hogy mit ért a kommunisták egységén. Tanácskozásunk tehát annak a feladatnak a szellemében munkálkodik, amelyet egyetértésben állítottunk magunk elé.

Jóváhagyjuk a „Felhívás a béke védelmére" című dokumentum tervezetét is.

A tanácskozás által kidolgozott másik felhívás, amely a vietnami néppel való szolidaritás további fokozását szorgalmazza, kifejezi a kommunisták őszinte érzéseit és álláspontját e kérdéssel kapcsolatban. Szent kötelességünk kiharcolni, hogy a vietnami nép hősi harca, amely rendkívül nagy jelentőségű, minthogy demonstrálja az imperializmus elleni harc jelenkori lehetőségét, sikeresen véget érjen olyan béke megteremtésével, amely a vietnami nép függetlenségének teljes tiszteletben tartásán, a VDK és a DNFF több ízben kifejtett javaslatain alapul.

Igen fontos, hogy tanácskozásunk jóváhagyja a Lenin születése 100. évfordulójának megünneplésével kapcsolatos felhívást. Teljesen egyetértünk e dokumentum tartalmával és formájával.

Pártunk megelégedettségét fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy elfogadták javaslatunkat, amely szerint a fő dokumentumokkal együtt ki kell adni „Vádirat az imperializmus ellen" címmel egy anyagot, amely a tények meggyőző erejével felhívja a közvélemény figyelmét az imperializmus bűntetteire. Szerintünk ez konkrét hozzájárulás a kommunista pártok akcióegységéhez az imperializmus elleni harcban.

A tanácskozást jelentős lépésnek tekintjük mozgalmunk egységének megerősítése útján. Hatalmas jelentőségű esemény ez. Ugyanakkor tisztában kell lennünk azzal, hogy ez csak az út első szakasza, amelyet új kezdeményezéseknek, új erőfeszítéseknek és új sikereknek kell követniük, hogy mozgalmunk teljes mértékben kifejthesse hatását mint korunk döntő politikai ereje.

Felhívással fordulunk minden testvérpárthoz: most és a jövőben erősítsék egységünket, átérezve felelősségüket azok előtt a hatalmas követelmények előtt, amelyeket korunk támaszt velünk szemben.

Erre hívjuk fel azokat a testvérpártokat is, amelyek ilyen vagy olyan oknál fogva nem vesznek részt ezen a tanácskozáson. Nézetünk szerint közülük néhányan ugyancsak csatlakozhatnak a tanácskozáson kialakított közös álláspontho z.

Együttműködésünk világosan tanúskodik arról is, hogy a proletár internacionalizmus még a mai sokarcú és bonyolult világban is olyan életerővel bír, amely nőni és virágozni fog, és új gyümölcsöket terem.

RODNEY ARISMENDI,

AZ URUGUAYI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Elvtársak!

Az Uruguayi Kommunista Párt Központi Bizottságának felhatalmazása alapján támogatjuk a tanácskozás előkészítő bizottsága által jóváhagyott fő dokumentum szövegét. Fontos elméleti és politikai dokumentum ez, amely óriási jelentőségű a kommunista mozgalom egysége szempontjából. A dokumentum az általános érvényű helyes megállapítások egész rendszerét tartalmazza, és a benne megfogalmazott platform alkalmas arra, hogy egyesítse az erőket az antiimperialista harcban számos demokratikus akcióra. A dokumentum a többi között hangsúlyozza a Vietnammal és a többi függetlenségéért és szabadságáért harcoló ország népeivel való szolidaritás rendkívül fontos feladatát. Latin-Amerika vonatkozásában a dokumentum leszögezi a kubai forradalommal való szolidaritás szükségességét, méltatja a kubai forradalom történelmi szerepét földrészünk forradalmi fejlődésében.

Pártunk véleménye szerint a dokumentum olyan új mozzanat, amelyből kiindulva eljuthatunk a kommunista mozgalom teljes egységének megteremtéséhez. Korunk és még inkább a jövő szempontjából jelentőségét fokozza kidolgozásának kollektív jellege.

Tanácskozásunk elsősorban azért jelentős, mert megadja az egység érzetét. A tanácskozás lehetővé teszi, hogy megteremtsük az összes pártok akcióegységét egy közös stratégia és közös program alapján az imperializmus és a különféle reakciós erők ellen. Csakis e két követelménynek eleget téve tudjuk igazán átfogni korunk fő tendenciáit, tudjuk megelőzni akcióinkkal az ellenség terveit, megvédeni, illetve kivívni a nemzeti függetlenséget, a demokráciát és a békét, és végeredményben meggyorsítani a nemzetközi szocialista forradalmat.

Másfelől úgy gondoljuk, hogy a dokumentum bizonyos kompromisszumokat tükröz, minthogy sikerült elvi alapon közös nevezőre hoznia különböző álláspontokat. De — és ez a legfontosabb — a dokumentum áttérést jelent az egység magasabb rendű formáira, amelyek biztosítani fogják az eszmék és az akciók dialektikus egységét, a nemzetközi szinten megvalósuló elméleti és stratégiai egység kombinálását a nemzeti keretek között tevékenykedő egyes pártok munkájának alkotó sokféleségével. Ezzel korántsem akarjuk kisebbíteni a dokumentumról adott lényegi értékelésünk jelentőségét. Csak azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy az egység szívós munka eredményeként jön létre, hogy az egység csakis a testvérpártok állandó erőfeszítéseinek, internacionalizmusának, kölcsönös megértésének, ideológiai harcának az eredménye lehet. S ideológiai harcon mi nem a veszekedést értjük, hanem azoknak a tudományos elméleti alapoknak és irányvonalaknak a keresését, amelyekre támaszkodva megvalósíthatók a közös akciók. A tanácskozással kapcsolatban tudatosan használjuk a történelmi jelzőt. Az 1957-es és az 1960-as nyilatkozatok óta a nemzetközi kommunista mozgalomnak nem voltak ilyen magas szinten elfogadott dokumentumai. Ezek gyakorlatilag tanúsítják az egységet, azt, hogy a tanácskozást meg kellett tartani, és hogy a tanácskozás győzelem, a fentebb említett korlátozó mozzanatok ellenére is.

Nem bocsátkozunk a fő dokumentum szövegének boncolgatásába, hiszen a szöveg mindenkinek rendelkezésére áll. Csak röviden szeretnénk kifejteni pártunk Központi Bizottságának néhány megfontolását e kérdéssel kapcsolatban.

Úgy véljük, egységre van szükség stratégiai téren, s hogy ez az egység elvi szempontból lehetséges.

Hogy stratégiailag egységre van szükség, az nyilvánvaló. Dokumentumunk ezt közvetetten és helyenként közvetlenül is kimondja, amikor hangsúlyozza, hogy ma megvan a lehetőség a forradalmi mozgalom minden formájának fejlődéséhez és győzelméhez, s rámutat arra, hogy a nemzetközi erőviszonyok kedvezően alakulnak a szocializmus szempontjából, az imperializmus és a reakció ellen harcoló népek szempontjából. A dokumentum erre utal akkor is, amikor kimondja, hogy nincs helye semmi olyan illúziónak, amely egy többé-kevésbé idillikus békés egymás mellett élés képét rajzolja fel, s elutasítja a helyzet leegyszerűsített értékelését, amely szerint a világban a forradalmi folyamatoknak csupán mennyiségi és automatikus evolúciója megy végbe.

A stratégiai egység szükségességére utal a dokumentum, amikor hangsúlyozza, hogy fokozódik az imperializmus — és elsősorban a fő agresszor, a világ csendőre, az amerikai imperializmus — rabló és militarista lényegéből fakadó agresszivitás, amikor leleplezi a Vietnam elleni agressziót, a Kuba és Korea ellen irányuló fenyegetést, a szocialista rendszer ellen irányuló terveket és provokációkat, Tajvan megszállását, az afrikai és ázsiai cselszövéseket, Latin-Amerika módszeres és véres elnyomását, vagyis röviden szólva, amikor leleplezi a jenki imperializmus úgynevezett globális stratégiáját, amelynek szolgálatába hatalmas erőforrásokat állítanak, egyebek között a tudományos-műszaki forradalom vívmányait is.

Ennek megállapítása azonban nem jelenti azt, hogy szem elől tévesztjük a perspektívát, hogy pesszimista módon ítéljük meg a nemzetközi erőviszonyokat. Csupán azt akarjuk mondani, hogy az élet ismét illusztrálja azt a marxista tételt, amely szerint egyetlen uralkodó osztály sem száll nyugodtan, békésen sírjába. Ez egyben arra is emlékeztet, hogy ha az egységes szocialista rendszer hatalmas ereje — amelynek tengelyében a Szovjetunió történelmi és ideológiai tekintélye, gazdasági és katonai hatalma áll — összefog korunk fő áramlataival, a munkásmozgalommal és a nemzeti felszabadító mozgalommal, megakadályozhatja a világháborút, megbéníthatja, illetve széttaposhatja az agresszorokat, megsemmisítheti a fasiszta és antidemokratikus rezsimeket, segítheti a fejlődő országok népeinek nemzeti függetlenségi harcát és a szocializmusra való áttérését; sőt, biztosíthatja a szocialista forradalom új fellendülését, amiért pártjaink tulajdonképpen léteznek. Kiváltképpen lehetséges ez ma, amikor a kapitalista rendszer válsága újabb gazdasági és társadalmi megrázkódtatások formájában nyilvánul meg a legfejlettebb kapitalista országokban, amikor kiéleződnek a történelmi korunkat meghatározó ellentétek.

Egységre van tehát szükségünk, mert előre látjuk a nagy küzdelmet nemzeti és nemzetközi téren egyaránt. Úgy véljük, hogy mozgalmunk egysége megkönnyíti az eljövendő kemény harcot és többek közt a gyarmati, félgyarmati és függő országok rengeteg véráldozattal járó harcát. Egységre van szükségünk, mert ha az egység megvalósul, a marxizmus–leninizmus lelkesítő fénye még sugárzóbbá válik ideológiai, kulturális és egyetemes emberi téren egyaránt.

A legutóbbi évtized eredményeit összegezve fel kell tennünk a kérdést: miért került sor vereségekre és meghátrálásokra, miért nem voltak a sikerek jelentősebbek?

Nem hisszük, hogy a vereségeket a nemzetközi erőviszonyok negatív irányú változásai okozták. Azt sem gondoljuk — egyesekkel ellentétben —, hogy bizonyos arcvonalszakaszokon a vereségek és visszavonulások az erőviszonyok hibás megítélésének következményei voltak. Inkább úgy gondoljuk, hogy a vereségek oka a világfejlődés bizonyos mértékben idillikus megítélésében keresendő, abban, hogy szem elől tévesztettük a lezajló folyamatok dialektikáját, a nemzeti és nemzetközi méretű osztályharc elkerülhetetlen élességét, ami időnként a burzsoá demokrácia és a szocializmus közötti minőségi határok elmosásához vezet.

Vereségeinkben és meghátrálásainkban, valamint sikereink elégtelen voltában szerepet játszott olyan rendkívül negatív tényező is, mint Kína elszakadása és a szocialista rendszer, a kommunista és munkáspártok elleni aknamunkája. Ez a tevékenység akadályozta az antiimperialista erőket abban, hogy a közös ellenséggel vívott harcra összpontosítsák erőfeszítéseiket, ami különösen károsan hatott a vietnami nép harcának feltételeire. Sok energiát vont el a belső polémiára. Kína aknamunkája egyes esetekben megbénította a kérdések alkotó jellegű, marxista–leninista kidolgozását. Más esetekben arra vezetett, hogy a kínai kísértettel néha a jobboldali jelszavakat álcázzák, s ugyanakkor maguk a jobboldaliak sem riadnak vissza attól, hogy felhasználják a kínai koncepciókat. De a kínai aknamunka elsősorban ideológiai zavart támasztott, csökkentette a szocializmus és a kommunizmus vonzerejét a néptömegek szemében, s újabb tápot adott a kommunistaellenes és szovjetellenes propagandának. Kína akcióinak részük volt a többi között abban, hogy hazug kép alakulhatott ki a szocialista országok közti kapcsolatokról, súlyos csapást mértek a proletár nemzetköziség elveire, megnehezítették ezeknek az elveknek az alkalmazását a szocialista világrendszer keretein belül, nagy kárt okoztak azzal, hogy kérdésessé tették a párt és vezető szerepének magát a fogalmát. Mindez nagymértékben akadályozta, hogy a kialakult lehetőségeket felhasználjuk a marxista–leninista eszmék befolyásának jelentékeny kiterjesztésére, s hogy a tömegeket megnyerjük álláspontunknak. Ugyanakkor elősegítette, hogy miközben a forradalmi mozgalomba új társadalmi rétegek kapcsolódtak be, elburjánzottak különféle bárgyú koncepciók.

Ilyen körülmények között az egységünk helyreállítását és elmélyítését célzó minden lépés a marxizmus alkotó fejlesztését szolgálja, s szorosan összefügg azzal a küzdelemmel, amelyet a marxizmus elméleti módszertani tisztaságának megőrzéséért, a revizionizmus minden formája ellen, a burzsoá nacionalizmus és más elhajlások ellen folytatunk. De amikor a kommunista mozgalomban különböző nagyságrendű véleménykülönbségek jelentkeznek, mindig hasznos felidézni a Lenin által feltett kérdést: mire van szükség – egységre vagy elkülönülésre?

Mi, kommunisták, akik nem elvtelen politikusok vagyunk, hanem proletár forradalmárok, nem térhetünk ki e kérdés megválaszolása elől. Válaszunkban kitartunk amellett, hogy az egység elvi alapon lehetséges. Ez az értékelésünk megegyezik csaknem valamennyi párt álláspontjával. Az elkülönülés mellett csak a kínai vezetők ágálnak néhány szekértolójukkal, akik elméleti alapot is kidolgoztak az elszakadásra, el is szakadtak, s ma durván ócsárolják tanácskozásunkat.

Örömmel üdvözöljük azt a rendkívül pozitív tényt, hogy itt vannak közöttünk a dicsőséges Kubai Kommunista Párt képviselői. Azok a baráti szavak, amelyeket a vietnami, koreai hős pártok és a laoszi elvtársak intéztek a tanácskozáshoz, a kommunista testvériségnek az egység erősítését elősegítő forró érzéseit tükrözik.

Lehetséges az elvi alapon nyugvó egység, ha dinamikusan harcolunk érte, ha napról napra munkálkodunk rajta, ha nem veszünk sértésnek minden véleménykülönbséget, ha fellépünk minden centrifugális, szakadásra vezető tendencia ellen, ha harcolunk az elszigetelődés mindenfajta dicsőítése ellen, amely összekeveri a pártok függetlenségét elkülönülésükkel, a marxizmus alkotó alkalmazását az SZKP-tól és a szocialista rendszertől való eltávolodással, ha harcolunk a pártok nemzeti feladatainak és internacionalista kötelességének metafizikus szembeállítása ellen, s végül, ha megteremtjük a valamennyi – vagy legalábbis minél több – párt közötti alkotó jellegű, testvérien kritikus és önkritikus vita feltételeit. Merjük hinni, hogy ezzel egyrészt ténylegesen, nemcsak szavakban megszilárdulna mindegyik párt vezető szerepe saját hazájában, az a szerep, amelyről oly sok szó esik; másrészt megszilárdulna

az az internacionalista tartalom, amely meghatározza a proletariátus világtörténelmi küldetését.

Ma senki sem gondol valamiféle nemzetközi irányító központra, ami nem akadályoz minket abban, hogy hangsúlyozzuk a III. Internacionálé hatalmas történelmi szerepét; véleményünk szerint azonban feltétlenül szükség van nemzetközi kapcsolataink jelentékeny erősítésére.

Azok a nehézségek, amelyekkel mozgalmunk különböző osztagai küzdöttek vagy küzdenek, miközben azon munkálkodnak, hogy országaikban tényleges politikai erővé váljanak, korántsem az internacionalizmus által rájuk rótt kötelezettségekből erednek. Ha tevékenységük évtizedei alatt nem sikerült gyökeret ereszteniük a proletariátus soraiban, nem tudtak lényeges hatást gyakorolni a néptömegek mozgalmára, nem tudtak fontos szerepet játszani az olyan véres, agresszív imperialista akciók elleni harcban, mint a vietnami intervenció — amelyben országaik fegyveres egységei is részt vesznek —, akkor munkájuk hiányosságait és hibáit nem háríthatják a proletár internacionalizmusra, a marxizmus–leninizmus alaptételeire. Ezt a tarthatatlan magyarázatot maga az élet cáfolja meg, elég más népek sikeres harcára tekintenünk.

Még néhány gondolatról kell szólnunk. Tudjuk, hogy tanácskozásunkon nincs lehetőség egy ilyen vita lefolytatására, de előbb vagy utóbb kollektívan meg kell határoznunk a pártjaink közötti nézeteltérések és ellentmondások okait. Ebben a vonatkozásban csak egy körülményt szeretnénk futólag érinteni. Gyakorta halljuk egyetlen és fő magyarázatként a következőt: a nemzetközi forradalmi folyamat szélessége és sokszínűsége olyan objektív alap, amely eleve elkerülhetetlenné teszi a nézeteltéréseket és a véleménykülönbségeket. Vagy, más szavakkal: mozgalmunk méretei és sikerei egyben gyengeségünk okai is. Bizonyos fokig ez igaz is. És ezt hangsúlyoznunk kell szemben az olyan leegyszerűsítő elképzelésekkel, amelyek a részproblémák vizsgálatában mindent egyetlen mozzanatra akarnak visszavezetni. De ez csak féligazság. Ezen az alapon ugyanis többé-kevésbé kiforrott eszmék, sőt, olykor áramlatok jöttek és jönnek létre, amelyek alapvető ideológiai problémákra vonatkoznak, amelyek véleményünk szerint revizionista jellegűek, s amelyeket ezért osztályszempontból, a marxizmus–leninizmus egyetemes érvényű igazságai szempontjából kell megítélnünk. Másfajta megközelítés relativizmusra vezetne, nevezetesen ebben az esetben a nemzetközi szocialista forradalom gyakorlatát a helyi tapasztalatok egyszerű összegének tekintenénk, ami a marxista–leninista elmélet egyetemes jellegének tagadását jelentené.

Ha egységre törekszünk, e kérdések politikai és elméleti magyarázatát nem intézhetjük el jelzők osztogatásával és címkék ragasztgatásával, amitől egyes pártok tartanak. Pártunk szerény erejéhez mérten a problémák megvizsgálására, nem pedig megkerülésére törekszik. Igyekszik megérteni Latin-Amerika és az egész világ más forradalmi erőinek szerepét, felmérni jelentőségüket. De az osztályszemléletről nem mondhatunk le. Ellene vagyunk annak, hogy az objektív okok által motivált különféle véleményeket összehordják egy rakásba és ezt marxizmus–leninizmusnak nevezzék.

Ebből ezenkívül valami torz felfogás alakul ki. Ez a felfogás egyeseket az ideológiai harc érdekeinek rovására arra a gondolatra vezet, hogy a nézeteltérések azért nem tűnnek el, mivel (feltételezésük szerint vagy ténylegesen) módszertanilag helytelen, torz megvilágításban foglalkoznak velük. Ennek következtében a nemzeti sajátságok (vélt vagy valóságos) lebecsülésével kapcsolatos kérdéseket, illetve a pártok közötti kapcsolatok esetében a szuverenitás kérdését hangsúlyozzák. Korántsem hisszük, hogy a dogmatikus eszmék vagy a helytelen módszerek leküzdését illetően már minden megoldódott; azt sem gondoljuk, hogy a végrehajtott akciók minden esetben

helyesek voltak. Mindazonáltal úgy véljük, hogy ezeknek a kérdéseknek a makacs hangsúlyozása arra vezethet, hogy lehetetlenné válik az alkotó szellemű ideológiai vita, s polgárjogot nyernek a negatív szerepet játszó vélemények, sőt a marxizmus–leninizmustól nyilvánvalóan idegen tendenciák is. Őszintén szólva, szerintünk ez mozgalmunk egyes arcvonalszakaszain a jobboldali, revizionista áramlatok erősödésének veszélyét idézné fel.

Úgy gondoljuk, hogy a legnagyobb veszély az egyes pártok elkülönülésében rejlik, ami minimálisra csökkentette a baráti vita lehetőségét ott, ahol ez a vita kritikát és önkritikát követel. Ne úgy értelmezzék szavainkat, hogy a pártok autonómiáját akarjuk megsérteni. Síkraszállunk a pártok egyenjogúsága mellett. Azt tartjuk, hogy joguk, sőt kötelességük a pártoknak, hogy kongresszusaikon, központi bizottsági üléseiken maguk határozzák meg álláspontjukat. De azt hinni, hogy korunkban a legnagyobb veszély a pártautonómia kívülről való megsértése, ez Lenin szavaival élve „éppen olyan »életérzék«, mint a népmese hősének »életérzéke«, aki egy temetési menet láttára így kiáltott fel: »Adjon isten minden jót, diófából koporsót!«"

Tudjuk azonban, hogy az egység megteremtésének van néhány feltétele. Egyebek között megfelelő módon kell megszerveznünk a vitákat. Az akcióegység révén előre fogunk jutni a testvéri véleménycserében, amíg meg nem tanuljuk, hogy az ideológiai harc a forradalom fegyvere, nem pedig idegen házban kószáló kísértet. Kétségtelen, hogy a közös akciók és a problémák közös kidolgozása létrehozzák az egység magasabb formáit, amelyekre törekszünk. Tanácskozásunk éppen ezért rendkívül fontos szerepet tölt be. Akkor is kiemelkedő jelentősége lett volna, ha csak az egységes akciók platformjának meghatározására korlátoztuk volna tevékenységünket, azaz a marxizmus–leninizmust közös vezérfonaluknak tekintő pártok számára lehetséges egység minimális konkretizálását valósítottuk volna meg. Ez azonban lényegesen kevesebb lett volna annál, amit a mozgalom ma egységének érdekében tehet.

Ami minket illet, mi szerettünk volna több politikai és elméleti meghatározást foglalni a dokumentumba. 1960 óta sok év telt el. Ez alatt az idő alatt gazdag tapasztalatokat szereztünk a szocialista rendszer fejlődése, a gyarmati és függő országok forradalmi harcával kapcsolatos problémák, Latin-Amerika forradalmi gyakorlata, a kapitalista fejlődés viszonylag magas fokán álló országokban végbemenő demokratikus és szocialista forradalom közti viszony, a fejlett tőkésországok munkásmozgalmában kibontakozó folyamatok, a diákság és az értelmiség lázadása, a radikális kispolgárság — főként a latin-amerikai radikális kispolgárság — akciói, a kommunista pártok vezető szerepének realizálása, a mozgalmunkban jelentkező elhajlások és tendenciák helyes értékelése stb. tekintetében. Szerettük volna továbbá, ha a dokumentum a marxizmus–leninizmus alkotó továbbfejlesztése nagy jelentőségének hangoztatása mellett megismételte volna azokat a marxista–leninista megállapításokat, amelyek a proletariátus diktatúrájáról, az állam és a forradalom viszonyáról — és ami belőle következik, a bürokratikus katonai államgépezet szétzúzásának szükségességéről —, a forradalom fejlődésének útjairól stb. szólnak. Mindazonáltal nem ragaszkodtunk ehhez, hogy megkönnyítsük e rendkívül fontos dokumentum elfogadását. Az vezet minket, hogy a jelenlegi szakaszban mindenkinek elő kell segítenie az egység megteremtését. Ugyanakkor nem tévesztjük szem elől a jobboldali veszélyt, ami abban nyilvánul meg, hogy azokat a tételeket, amelyek végső fokon meghatározzák marxista–leninista státusunkat, egyesek nem tekintik aktuálisnak.

Elvtársak! A világ minden forradalmárának szemében elvi jelentőségű a szocialista rendszer és a Szovjetunió egységének erősítése, nemzetközi tekintélyének növelése. Ez az internacionalista kötelesség, amely történelmileg együtt született a nagy Október győzelmével, korántsem szűnt meg a szocialista világforradalom fejlődésének új felté-

telei között. Ezért nem érthetünk egyet azokkal, akik az SZKP és a kapitalista világ forradalmárai közötti kapcsolatokat sajátos mérce alapján ítélik meg: a szocialista országokban végrehajtott történelmi átalakítások által lehetővé tett sikereket saját érdemeiknek tekintik, viszont a világ színterén vívott osztályharc elkerülhetetlen következményeit, a szocialista rendszer védelmének szükségleteit — amelyek egyszersmind a világforradalmi folyamat fejlődésének is előfeltételei — akadálynak tartják saját sikereik elérésének útjában. Nehéz elhinni, hogy az ilyen álláspont összhangban van a proletár internacionalizmussal, és még nehezebb elhinni, hogy az így gondolkodó egyes pártok valóban nemzetük politikai erejévé válhatnak.

Javaslat hangzott el itt, hogy nyissunk elvi vitát egyik vagy másik nemzetközi eseményről, vagy a szocialista társadalom nemzetközi befolyásának kérdéséről. Ha ez a Szovjetunióra vonatkozik, akkor a feltett kérdésre méltó választ ad a szocializmus ötévtizedes győzedelmes útja, melynek során egy elmaradott társadalom új, szocialista civilizációvá alakult át; választ ad az a húszmillió szovjet ember, aki a fasizmus feletti győzelemért áldozta életét, válaszol a Vietnamnak, Kubának és más országoknak nyújtott segítség. Mindez a korunk szocialista és antiimperialista erőinek előrehaladásához nyújtott hatékony segítség bizonyítéka. Ugyanakkor a kapitalista országokban végbemenő szocialista, demokratikus vagy antiimperialista forradalmak sikerei a szocialista tábor vívmányainak legjobb védelmét jelentik. Ebben a megbonthatatlan, dialektikus egységben korunk tartalma ölt testet. Ezért, amikor egyidejű harcot hirdetnek a Szovjetunió és az Egyesült Államok ellen — mint a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusán történt —, ennek az a célja, hogy megtörjék a nemzetközi szocialista forradalom és a felszabadító világmozgalom derékhadát.

Elvtársak! Tanácskozásunk olyan időben gyűlt egybe, amikor Latin-Amerika népei súlyos, bonyolult problémák megoldásán fáradoznak, mégpedig rendszerint véres harcok árán.

Földrészünknek az észak-amerikai imperializmus és a burzsoá-nagybirtokos oligarchák elnyomása alatt sínylődő népei a második világháború után jelentek meg teljes erővel a nemzetközi színtéren. Ma a kontinens a forradalmi fejlődés új szakaszában jár. Ennek a történelmi fordulatnak meghatározó mérföldköve a kubai forradalom győzelme.

A latin-amerikai helyzetet az ötvenes évek elejétől egyfelől a demokratikus és antiimperialista forradalmi mozgalmak néha fegyveres harccá fejlődő robbanásai, valamint a proletariátus és a nagy néptömegek, köztük a diákság és az értelmiség akciói jellemzik, másfelől pedig jellegzetessége a helyzetnek az észak-amerikai imperializmus beavatkozása, a politikai labilitás, az államcsínyek gyakorisága, a demokratikus szabadságjogok elleni támadás, a véres zsarnoki rezsimek váltakozása.

E rendkívül bonyolult helyzet objektív alapja a latin-amerikai országok társadalmi-gazdasági struktúrájának mélyreható válsága. Ezen az alapon egyre éleződnek a társadalmi, gazdasági és politikai ellentmondások, arra késztetve népeinket, hogy fokozzák harcukat a jenki imperializmus ellen, a nagytőkés és a nagybirtokos uralkodó osztályok ellen.

E forradalmi folyamatban nyilvánvalóvá válik, hogy az uralkodó osztályok képtelenek eleget tenni a gazdasági fejlődés égető követelményeinek, képtelenek feltartóztatni a munkásmozgalom és a népi mozgalmak fellendülését. A munkásosztály harcos tömegsztrájkjai, számos országban a parasztság és más falusi néprétegek megmozdulásai, a diákok bátor akciói, az illegális harc, a partizánosztagok hősi akciói, valamint a demokratikus és antiimperialista harc egyéb formái — jó néhány éve ezek jellemzik a latin-amerikai viharos forradalmi folyamat képét.

Ez a folyamat persze nem könnyű és nem egyszerű. A jenki imperializmus durva

beavatkozása, hatalmas elnyomó apparátus létrehozása, provokációk és kémkedés, pártmunkások meggyilkolása, tüntetők lövetése, forradalmárok ellen elkövetett politikai merényletek — ilyen körülmények között folyik ez a súlyos harc.

De valahányszor győz az imperializmus és a reakció, mindig újabb erők kapcsolódnak a harcba, s a harc új formáit alkalmazzák. Mindez azt mutatja, hogy földrészünkön szorgalmasan munkálkodik a forradalom vakondja, amelyről Marx beszélt. Sem az üldöztetések, sem a fegyveres vagy fegyvertelen felszabadító harcot folytató egyes osztagok ideiglenes visszavonulásai, sem a szeretett hősök, köztük Ernesto Guevara halála nem bénította meg népeink hősi harcát. A mai Latin-Amerikán végighordozva tekintetünket, mindenütt ezt a forradalmi lendületet látjuk: a munkások és a diákok harcos megmozdulásait valamennyi fővárosban, Rockefeller körútjának a néptömegek által kikényszerített csődjét, és talán egy újabb, az egész kontinensre kiterjedő forradalmi hullám kezdetét.

Hogyan jellemezzük ezt a latin-amerikai helyzetet? Pártunk véleménye szerint ez olyasféle általános forradalmi helyzet, amilyen Lenin értékelése szerint Oroszországban volt 1900-tól az első világháború kezdetéig.

Ez az általános helyzet, amely társadalmaink strukturális válságának objektív alapján jön létre, meggyorsítja a lokális forradalmi helyzetek kialakulását hol az egyik, hol a másik országban. Ezeket a körülményeket elvtársaink az egyik országban forradalom előtti helyzetnek nevezik, a másikban olyan változó helyzetnek, amely objektíve előkészíti a forradalmi válságokat. Nem akarok itt afelől bíráskodni, melyiküknek van igaza. Szerintünk fontosabb arra fordítani figyelmünket, hogy kontinensünk kegyetlen és véres harcok közepette a forradalmi harc új, egyre magasabb rendű szakasza felé halad, és hogy e körülmények között a párt vezető szerepe, a munkásosztály és az antiimperialista erők egysége és a nemzetközi szolidaritás meghatározhatja az események alakulását. Latin-Amerika népei a nemzetközi kommunista mozgalom egységét felszabadulásuk fontos tényezőjének tekintik. Kis hazánk, Uruguay is kiveszi részét a kontinenst átfogó forrongásból. Az elmúlt évtizedben a mind végletesebb formákban megnyilvánuló mély társadalmi-gazdasági válság közepette kibontakozik a munkásosztály, a mezőgazdasági dolgozók, a diákság, az értelmiség és a városi középrétegek elkeseredett harca a jenki imperializmus és az uralkodó osztályok ellen. A munkásság és a néptömegek állhatatos, heves harca az uruguayi valóság legfontosabb vonása. A gazdasági és szociális követelésekért folytatott harc összefonódik a demokratikus jogok és a nemzeti szuverenitás védelmével, a Kuba és Vietnam iránti szolidaritás legaktívabb formáival, a jenki imperializmus elleni tömeges harccal. Ebben a harcban a munkásosztály és minden bérből élő egységes szakszervezeti központban tömörül — a Dolgozók Országos Konventjében, amelynek irányzata határozott osztályálláspontot tükröz. Ebben a harcban tartós szövetség alakult ki a diákok és a munkások között, megvalósult a baloldal erőinek egysége, hatalmas mozgalom bontakozott ki a demokrácia és szuverenitás védelmében. Az utóbbi években az osztályharc különösen élessé vált; a munkásosztály és a néptömegek határozott fellépése nemegyszer meghiúsította a „gorillák" kalandor terveit.

1968-ban Uruguay kormánya kísérletet tett a munkásmozgalom és a népi mozgalmak elfojtására, megpróbálta teljesen likvidálni a demokratikus szabadságjogokat. Majdnem az egész év folyamán rendkívüli törvények voltak érvényben, munkásokat és diákokat gyilkoltak meg, emberek százait sebesítették meg, több mint 6000 személyt vetettek börtönbe, az állami vállalatok 60 000 alkalmazottját katonai behívó alapján foglalkoztatták. A dolgozó tömegek és az egész nép azonban harcosan szembeszálltak ezekkel a terrorintézkedésekkel. Általános sztrájkok, üzemek elfoglalása,

utcai megmozdulások, harcos munkás- és diáktüntetések, amelyek gyakorta az elnyomó erőkkel való összeütközésekre vezettek, a demokratikus erők, a hivők tiltakozásai – mindez döntő szerepet játszott a demokratikus szabadságjogok helyreállításában. De ez a súlyos harc még nem ért véget, folytatódik, és perspektívában még élesebb összecsapásokat ígér.

E nagy harc feltételei között pártunk és a Kommunista Ifjúsági Szövetség – a munkás- és a diákmozgalom két fő ereje – jelentékenyen kibővítették soraikat. Pártunkba, amelynek taglétszáma az utóbbi évek során megtízszereződött, csupán 1968-ban 11 000 ember lépett be, beleszámítva a Kommunista Ifjúsági Szövetség új tagjait is. Emelkedett napilapunk példányszáma. Növekszik rádiónk hallgatóinak száma, elméleti folyóiratunk a legnagyobb példányszámú az országban. Pártunk, melynek tagsága 78 százalékban a munkásosztály soraiból kerül ki, és a diákmozgalomban mély gyökereket eresztett Kommunista Ifjúsági Szövetség növelték befolyásukat e rétegek körében. Egyidejűleg sikerült megszilárdítanunk az erők egységét a baloldali felszabadítási front keretein belül, sikerült bővítenünk a szövetséget a demokratikus körökkel és a hivőkkel.

Most, amikor mi itt felszólalunk, hazánkban éles osztályharc folyik, országunk bonyolult politikai problémákra keresi a választ. Pártunk, amely e problémák demokratikus és antiimperialista szellemben való megoldásáért, progresszív változásokért harcol, tudja, hogy az országot a közeli jövőben ismét fenyegetés érheti a „gorillák" részéről, de pártunk meggyőződése, hogy ellenük harcra kel az egész nép.

Elvtársak! Befejezésül hadd mondjunk köszönetet Lenin dicsőséges pártjának vendégszeretetéért, és azért a rendkívül értékes hozzájárulásért, amelyet tanácskozásunk sikere érdekében tett.

GERHARD DANELIUS,

A NYUGAT-BERLINI SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Nyugat-berlini Szocialista Egységpárt nevében megköszönjem az előkészítő bizottságnak konstruktív és sikeres munkáját, s egyben hangot adjak örömünknek afelett, hogy a kommunista és munkáspártok nagy jelentőségű világtalálkozóját ismét Moszkvában, a nemzetközi forradalmi munkásmozgalom központjában tartják meg.

Küldöttségünk nagy érdeklődéssel hallgatta végig Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának beszédét. Véleményünk szerint a benne foglalt elvi és meghatározó jelentőségű tételek rendkívül nagy segítséget nyújtanak majd pártunk és a városunkban tevékenykedő más demokratikus és szocialista erők küzdelméhez.

Teljes mértékben egyetértünk Brezsnyev elvtárs beszédének azzal a részével is, amelyben elvi bírálatnak veti alá a Kínai Kommunista Párt vezetőségének kalandor és szakadár nézeteit.

A Kínai KP IX. kongresszusa „maóizmussal" cserélte föl a marxizmus–leninizmust, hadat üzent az SZKP-nak és a többi marxista–leninista pártnak. Ez szükségessé teszi, hogy minden egyes marxista–leninista párt védelmezze a proletariátus világnézetét, Marx, Engels és Lenin eszméit az úgynevezett maóizmussal szemben.

A kínai vezetőség által szervezett határprovokációk bátorítják a szocializmus ellen-

ségeit és a nyugatnémet revansistákat, akik területi igényeket támasztanak más államokkal és népekkel szemben.

Pártunk tagjaival és elvbarátaival együtt sokat várnak ettől a tanácskozástól a haladó szellemű ipari és szellemi munkások is, akik szembeszállnak a kései kapitalizmus rendszerével. Azt várják tőle, hogy a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján jelentős előrehaladást tesz majd a kommunista világmozgalom egységének és összeforrottságának megszilárdításában. Egyben új, nagy ösztönzést remélnek a tanácskozástól közös antiimperialista harcukhoz.

Pártunk állandó érdeklődéssel kísérte és maga is tevékenyen támogatta a tanácskozás előkészítését.

Néhány nappal ezelőtt a nyugatnémet televízió második programjában egy — természetesen burzsoá pozíciókból kiinduló — kommentárt közölt a nemzetközi kommunista mozgalomban tapasztalható nézeteltérésekről.

A kommentátor azt mondotta, hogy ezek a nézeteltérések lelkesítő reménysugarat jelentenek a Nyugat számára.

Azonban tanácskozásunk előkészítése és menete, továbbá a kommunista világmozgalom alapvető irányzata, amely akcióegységre törekszik az imperializmus ellen a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban, biztosíték számunkra arra nézve, hogy a szocializmus ellenségeinek reményei nem válhatnak valóra.

A Nyugat-berlini Szocialista Egységpárt vezetősége elvileg jóváhagyta a tanácskozás fő dokumentumának tervezetét. Ugyancsak egyetért küldöttségünk az előkészítő bizottság által kidolgozott többi okmánnyal is.

Melyek azok az általános és specifikus feladatok, valamint problémák az antiimperialista harcban, amelyeket nekünk Nyugat-Berlinben meg kell oldanunk?

Nyugat-Németország és Nyugat-Berlin urai városunkat a hidegháborús frontváros szerepére kárhoztatták. Azt mondhatnánk, hogy mi vagyunk annak a lándzsának a hegye, amelyet az NDK, a béke és a társadalmi haladás ellen irányítanak.

A bonni úgynevezett nagykoalíció kormánya és a szociáldemokraták által vezetett nyugat-berlini szenátus az európai békés rend megteremtésének szükségességéről beszél; rengeteget szavalnak a feszültség enyhítéséről és a humanizmus elveire épülő kapcsolatokról. Ám amikor a szavakat tettekkel kell alátámasztani, ismét a német imperializmus, a nagyhatalmi sovinizmus és revansizmus régi nyelvén kezdenek beszélni.

Így volt ez, amikor alá kellett volna írniuk az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződést.

Így volt akkor is, amikor a Varsói Szerződés tagállamai javasolták, hogy hívják össze az európai biztonság kérdéseivel foglalkozó konferenciát. A bonni kormány mind újabb kifogásokat és kibúvókat keres, hogy ne kelljen elfogadnia ezt a javaslatot.

Így történt továbbá akkor is, amikor Nyugat-Németország uralkodó körei ellenségesen reagáltak arra, hogy Irak, Kambodzsa és Szudán diplomáciailag elismerte az NDK-t, s tudtul adták, hogy változatlanul ragaszkodnak ahhoz az igényükhöz — jóllehet az nyilvánvalóan törvénytelen —, hogy egyedül képviseljenek minden németet.

Hasonló volt a helyzet akkor is, amikor a nyugatnémet kormány a szövetségi elnökválasztásokat provokációs célzattal a Német Szövetségi Köztársaság határain kívül szervezte meg, és törvénytelen módon Nyugat-Berlin területét használta fel erre. Ráadásul a választásokon hivatalosan részt vett az újfasiszta Nemzeti Demokrata Párt is.

A német imperializmus mindig hatalomra és hódításokra törekedett, és sohasem volt képes reálisan értékelni a nemzetközi helyzetet. Hatalmi szférájának korlátozá-

sára és az erőviszonyoknak a szocializmus javára történt megváltozására most is agresszivitásának fokozásával válaszol.

Megmaradtak a régi imperialista célok, s velük együtt megmaradt az atomfegyverek megszerzését célzó mohó törekvés, a német nép kizárólagos képviseletére támasztott igény, az a törekvés, hogy bekebelezzék Nyugat-Berlint, megtagadják az Odera–Neisse-határ elismerését. Arra sem hajlandók, hogy minden fenntartás nélkül elismerjék a müncheni egyezmény érvénytelenségét. Bonn változatlanul gátolja az európai béke és biztonság megteremtését.

Mi arra törekszünk, hogy egyre több munkást, dolgozót, egyre szélesebb néprétegeket állítsunk csatasorba a városunk ügyeibe való törvénytelen bonni beavatkozás ellen, azellen, hogy Nyugat-Berlin területét a szocialista országok elleni provokációkra használják fel. Harcra mozgósítjuk a tömegeket a kelet–nyugati kapcsolatok, elsősorban pedig a Német Demokratikus Köztársasághoz fűződő kapcsolatok rendezéséért. Ezzel járulunk hozzá az európai béke biztosításához.

Elvtársak! Véleményünk szerint rendkívül nagy jelentőségűek és időszerűek a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért vívott harc elvei, amelyeket a fő dokumentum tervezete tartalmaz.

A békés egymás mellett élés politikája elkeseredett ellenállást vált ki az imperializmusból, amelynek lényege a terjeszkedés és az agresszió.

A kései kapitalista társadalom ellenfelei feladták nekünk, kommunistáknak, a következő kérdést: hogyan képzeljük el a békés egymás mellett élés politikájának összeegyeztetését az osztályharc követelményeivel?

Válaszunk a következő: antiimperialistának lenni mindenekelőtt annyit jelent, mint elzárni az imperializmus elől minden „kivezető utat", azaz eltemetni az erőszaknak és a háborúnak az imperializmus lényegét alkotó politikáját.

A fegyvergyárosok, a konszernek urai nem kaphatnak még egyszer lehetőséget arra, hogy a harcmezőn egymásra uszítsák Európa népeit. A dolog nem fajulhat még egyszer odáig, hogy a kommunistaellenes keresztes hadjárat szennyes zászlaja a háború zászlajaként jelenjen meg kontinensünk fölött.

A forradalmi stratégia annyit jelent, hogy a fejlett közép- és nyugat-európai ipari országokban a lakosság legszélesebb rétegeit kell bevonnunk az antiimperialista harcba és a legkedvezőbb lehetőségeket kell megteremtenünk ahhoz, hogy szolidaritás alakuljon ki minden függő helyzetben és elnyomatásban élő néppel, amely az önrendelkezésért, a nemzeti és társadalmi felszabadulásért küzd.

Az imperializmus az egész világra kiterjedő akciókat tervez. Ezt igazolja az amerikaiak „globális stratégia" szakkifejezése is. Ez a terv, a célok és a módszerek az imperialista uralom megszilárdítására és kiterjesztésére, a szocializmus felbomlasztására és megsemmisítésére irányulnak, arra szolgálnak, hogy megbénítsák a népeknek a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért vívott harcát. Az imperialisták e stratégia végrehajtásakor semmiféle eszköztől sem riadnak vissza.

Az eszkaláció a lélektani hadviseléssel kezdődik. Az úgynevezett szakaszos séma értelmében, amelyet Kahn amerikai szakértő dolgozott ki és Helmuth Smidt, a Német Szociáldemokrata Párt védelmi szakértője propagált, a lélektani hadviselés minden egyes esetben átalakulhat hagyományos fegyverekkel vívott korlátozott háborúvá, majd megsemmisítő totális atomháborúvá. Az átmeneteket mindig az határozza meg, hogy mi az, ami maximálisan érdekében áll és előnyös a hadiipari tőkének és az imperializmusnak.

Már ebből is kitűnik, hogy a globális stratégák sehol sem látnak semmiféle „nyugalmi zónákat". Nem békéltek meg sem az Európában, sem a Délkelet-Ázsiában vagy a Közel-Keleten kialakult erőviszonyokkal és területi felosztással.

A nyugatnémet imperializmus gazdasági és katonai súlyának növekedésével párhuzamosan egyre élesebben mutatkozik meg önálló szerepe Európában, mint veszélyes provokátoré, s végső soron a földrész legfőbb csendháborítójáé.

A népeknek ugyanaz az ádáz ellensége áll előttünk, amely már két alkalommal taszította világháborúba földrészünket. Újjászületett agresszív katonai erejére támaszkodva a nyugatnémet imperializmus, olyan mértékben, ahogy megkaparintja a kulcspozíciókat a NATO-ban, mind nagyobb veszélyt jelent Európában.

Ilyenformán a német imperializmus minden eszközzel igyekszik megakadályozni, hogy megvalósuljon Európában a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének elve.

Azoknak, akik bírálják a békés egymás mellett élés politikáját, ezt feleljük: ott, ahol az imperializmus provokációkat hajt végre és háborút tervez, időben vissza kell vágni a munkások, az ifjúság, az országban működő békeharcosok együttes erejével, valamint a szocialista közösség segítségével. Az imperializmust szét kell verni ott, ahol háborút folytat, visszavonulásra kell kényszeríteni a világméretű szolidaritási mozgalom segítségével.

Csak az osztályharc útján valósítható meg a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élése. Más út nem létezik.

Elvtársak! Nyugat-Berlinben fejlődik a békéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért küzdő mozgalom. Ez a mozgalom átfogja az ipari munkásokat és az értelmiségieket, kommunistákat és szociáldemokratákat, a keresztényeket — mindkét felekezet híveit —, a szakszervezeti tagokat, diákokat és tanárokat, általános iskolai és szakiskolai tanulókat. Mozgalmunk tüntetésekben nyilvánul meg:

— az Egyesült Államok vietnami agressziója ellen;

— a spanyolországi, portugáliai és görögországi fasiszta terror ellen;

— a rendkívüli törvényhozás politikája és a rendkívüli törvények gyakorlati alkalmazása ellen;

— a Német Demokratikus Köztársaság elismeréséért és a bonni kormánynak a német nép kizárólagos képviseletére támasztott igénye ellen;

— a demokrácia kiszélesítéséért az üzemekben, a gazdaságban és a politikában;

— az olyan demokratikus oktatási és felsőoktatási reformokért, amelyek társadalmi helyzettől és származástól függetlenül biztosítják a tanulás lehetőségét, továbbá a diákok és egyetemi hallgatók részvételét a tanintézmények irányításában.

A nyugat-berlini helyzet egyik jellegzetessége, hogy ebbe a mozgalomba mind nagyobb számban kapcsolódnak be az újonnan felnövő polgárok, elsősorban ifjúmunkások és diákok.

A közvéleménnyel folytatott mesterkedések ellenére mindinkább nyilvánvalóvá válik az alapvető ellentmondás a termelés társadalmi jellege és a munka eredményeinek a nagytőkések általi egyéni kisajátítása között, az ellentmondás a tömegek békére és társadalmi haladásra irányuló törekvése és az uralkodó körök reakciós külés belpolitikája között. Ennek következtében mindenekelőtt az ifjú nemzedék egyre hevesebb konfliktusba kerül a tőkés rendszerrel, amely képtelen békés, alkotó perspektívát biztosítani számára.

Ez a mozgalom váratlanul érte az uralkodó köröket. Azt hitték, hogy antikommunista és szovjetellenes doktrínájuk örökkévaló. Azt hitték, hogy a tanintézetek, a középiskolák, a főiskolák, az egyetemek és a mérnökképző főiskolák megbízható pillérei rendszerüknek, s olyan központjai az ideológiai nevelésnek, amelyek elősegítik az antiszocialista nézetek kialakulását.

Különösen váratlan a burzsoázia számára, hogy e mozgalom a kedvező gazdasági konjunktúra és a viszonylag teljes foglalkoztatottság ellenére sem szűnik meg. Az

ifjú nemzedék legjobb képviselői nem elégszenek meg azzal, hogy munkát kaphatnak, televíziót, automata mosógépet vagy akár személygépkocsit vásárolhatnak maguknak.

Az idős és a fiatal nemzedékhez tartozó munkások mindjobban felismerik osztályhelyzetüket és azt, hogy a nép és a monopóliumok érdekei között kibékíthetetlenek az ellentétek. A „szociális partnerség" burzsoá trükkje, amely szerint a munka és a tőke érdekei állítólag azonosak, egyre inkább hatását veszti.

Ez kifejezésre jut abban a követelésben, hogy biztosítsanak nagyobb demokráciát a termelésben, a gazdasági és a politikai életben, és abban a követelésben, hogy korlátozzák a monopóliumok hatalmát.

Mindez megmutatkozott 1969. május 1-én is. A munkások és a dolgozó ifjúság a termelési tanácsok tagjai az üzemekben, a baloldali szociáldemokraták, a diákok és a művészek pártunk felhívására válaszolva felvonultak Nyugat-Berlin munkásnegyedeinek utcáin. Ezúttal a munkások és a többi dolgozók nem voltak hajlandók részt venni a hagyományos hidegháborús gyűlésen, amelyet a szenátusbeli politikusok szerveztek a Köztársaság téren. Kettős csapás volt ez: először azokra, akik kiforgatják a május 1-i ünnepségek lényegét, másodszor az ultrabaloldaliakra, akik igyekeznek megbontani a demokratikus és szocialista erők egységét.

A Nyugat-Berlinben mutatkozó új jelenségek egyben fokozott felelősséget hárítanak pártunkra, amelynek befolyása állandóan növekszik.

Engedjék meg, hogy néhány szót szóljak a városunkban napirenden levő diákmozgalmakról. Az egyetemi hallgatók közül egyre többen utasítják vissza azt a perspektívát, hogy szemellenzős szakemberekként vakon szolgálják a tőkés rendszert. A tudományos-műszaki dolgozók felnövekvő nemzedéke körében egyre inkább tért hódít az a meggyőződés, hogy a régi rendszer hamis eszmékre épült. Ezért a mai diákok, akik holnap tudósok, technikusok és mérnökök lesznek, harcra kelnek a tőke hatalma, az antihumánus és ésszerűtlen rendszer ellen.

Ez a folyamat különös jelentőségre tesz szert abban a korszakban, amikor a tudomány még a kapitalizmus körülményei között is egyre inkább döntő fontosságú termelőerővé válik. A tudományos-műszaki értelmiség ezzel összefüggésben a munkásosztály különleges rétegévé alakul át, amelynek ereje és társadalmi jelentősége gyors ütemben növekszik. Kezében összpontosulnak a termelés, a tömegtájékoztatási eszközök és a társadalomirányítási gépezet legfontosabb emelőkarjai.

Ha az értelmiség ezt nem érti meg és valamiféle elit módjára elszigeteli magát, akkor az uralkodó rendszer áldozatává válik, annak alárendeltségébe kerül, elveszti önálló arculatát és beolvad ebbe a rendszerbe. Ezt meg kell akadályoznunk azzal, hogy nagyobb megértést tanúsítunk a lázadó ifjúság bonyolult fejlődési útjai iránt, segítséget nyújtunk a fiataloknak, több bizalommal figyeljük lelkesedésüket, azt a képességüket, hogy tanuljanak a harcban, sőt néha még bennünket is tanítsanak.

Az egységért harcolva elvi alapon küzdünk az ultrabaloldali törekvések és az „elit" eszméje ellen. Fellépünk azokkal szemben, akik lebecsülik a társadalmi és politikai reformokért vívott mindennapos küzdelmet és szembeállítják a végső céllal — a szocializmussal, akik tagadják a munkásosztály és marxista–leninista pártja szerepét, akik ellenségesen állnak szemben az NDK-val és a Szovjetunióval, s így egy sorba kerülnek a burzsoaziával. Emellett egész ideológiai harcunkban szüntelenül szem előtt tartjuk azt, hogy a nyugat-berlini diákmozgalom lényegében haladó, hogy a monopóliumok és a néptömegek érdekei közötti mély ellentmondás tükröződik benne. Éppen ezért a műszaki felsőoktatási intézmények jelenleg sztrájkoló diákjai ilyen jelszavakat hangoztatnak: „Egyenlő tanulási esélyeket mindenki számára!", „A munkásoknak és a mérnököknek nincs szükségük részvényesekre!"

A burzsoázia igyekszik megakadályozni a munkások és a diákok közti szolidaritás kifejlődését, bűnös mozgalomnak tüntetni fel a diákság megmozdulását, s terrorral igyekszik azt elnyomni, nem riadva vissza még a gyilkosságoktól sem.

A Nyugat-berlini Szocialista Egységpárt abban látja feladatát, hogy a demokratizálás és a társadalmi viszonyok gyökeres átalakítása érdekében megszilárdítsa szövetségét az értelmiséggel.

Nyugat-Németország főkolomposai reakciós belpolitikájukat és rabló revansista külpolitikájukat új módszerekkel folytatják, de a soviniszta nagyhatalmi törekvések a régiek maradtak.

Szövetségeseik azok, akik nem előre tekintenek, hanem hátra. Támogatják az Egyesült Államok imperialistáit, akik háborút viselnek Vietnam hős népe ellen. Támogatják Spanyolország, Portugália és Görögország fasiszta rendszereit. Ösztönzik és legalizálják az újnácizmust, utat nyitnak a parlamentbe a fasiszta NPD előtt.

Néhány nappal ezelőtt Nyugat-Berlin legfőbb bírói szerveinek döntésével gyakorlatilag biztosították a náci bűnösök büntetlenségét. Ilyen körülmények között senki sem csodálkozik az ifjú nemzedék türelmetlenségén, azon, hogy a fiatalság igyekszik a lehető leggyorsabban véget vetni a kései kapitalizmus rendszerének.

Pártunk széles körű propaganda-tevékenységet fejt ki, hogy népszerűsítse Lenin fő munkáit: „A szociáldemokrácia két taktikája a demokratikus forradalomban", a „Materializmus és empiriokriticizmus", a „Mi a teendő?", „Az imperializmus mint a kapitalizmus legfelsőbb foka", az „Állam és forradalom" és „»Baloldaliság«, a kommunizmus gyermekbetegsége" című műveket.

Úgy véljük, ha Lenin eszméit propagáljuk, műveit a gyakorlattal szoros összefüggésben tanulmányozzuk, ez a legjobb módja annak, hogy méltóképpen emlékezzünk meg a nemzetközi forradalmi proletariátus nagy vezéréről születésének 100. évfordulóján.

Szeretnénk — s ennek elérésére fokozott erőfeszítéseket teszünk —, ha minél több munkás, egyetemista, demokrata és szocialista ismerné fel, hogy érdekei azonosak, szemben a monopóliumok érdekeivel, s hogy szükség van a közös akciókra.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy lemondunk a harcról az olyan ideológiai és politikai álláspontok ellen, amelyek kárt okoznak a forradalmi munkásmozgalomnak és az antiimperialista frontnak. Nyugat-Berlinben a maóizmus valósággal fegyver a burzsoázia kezében. Bomlasztja a kései kapitalista rendszer ellenfeleinek egységét, ultrabaloldali és kalandor irányvonalakat kényszerít a demokrata és szocialista mozgalomra, félrevezeti a mozgalomhoz csatlakozó fiatalokat.

Miközben pártunk olyan forradalmi stratégiát és taktikát dolgozott ki, amely összhangban van a jelenlegi helyzettel, a harc feltételeivel és a munkásosztály, valamint a tömegek tudatossági szintjével, Nyugat-Berlint elárasztják az akadálytalanul és díjtalanul házhoz szállított kínai eredetű anyagok.

Ezek az anyagok a Kínai Kommunista Párt vezetőségének ultrabaloldali frazeológiájával íródtak, s élesen támadják és rágalmazzák az SZKP-t és más marxista—leninista pártokat.

Szeretnénk felhívni a kommunista és munkáspártok képviselőinek figyelmét arra, hogy a Kínai Kommunista Párt vezetőségének antiszocialista és antimarxista nézetei bizonyos mértékig hatással vannak elsősorban azokra a nyugat-berlini erőkre, amelyek fellépnek ugyan a kései kapitalista rendszer ellen, származásukat tekintve azonban a kispolgári rétegeket képviselik, kevés tapasztalattal rendelkeznek az osztályharcban és ezért könnyen az ultrabaloldali frázisok horgára akadnak.

A korlátok, amelyek ellen mozgalmunk harcol és amelyeket le kell küzdenie: a megosztottság és az antikommunista előítéletek. A kommunistaellenesség, miután

leplezetlenül harcias és primitív formájában diszkreditálták, manapság gyakran új, leplezett és körmönfont formákat ölt. Ehhez a monopoltőke mindenekelőtt a szakembereket és a szociáldemokrata vezetőket hívja segítségül.

A jobboldali szakszervezeti körök például azt „tanácsolják" nekünk, hogy ne csak a nyugat-németországi és a nyugat-berlini életkörülményeket, ne csak a kései tőkés rendszert bíráljuk, hanem lehetőleg ugyanilyen mértékben a szocialista országokat is.

Ennek a kérdésnek az elemzésekor azt tapasztaltuk, hogy a „baloldali" és a jobboldali opportunisták nézetei furcsa módon egybeesnek. Mind az előbbiek, mind az utóbbiak időről időre elismerik az NDK, a Szovjetunió és a többi szocialista ország gazdasági, tudományos, műszaki és kulturális sikereit, a közoktatás területén elért eredményeiket. Mindamellett nem értenek egyet a munkásosztálynak és marxista–leninista pártjának vezető szerepével, sem pedig a szilárd szocialista államhatalom létével. Nem akarják megérteni, hogy „tanácsaikkal" tulajdonképpen a szocialista országoknak a társadalmi élet minden területén elért sikereit feketítik be.

A mi válaszunk erre a következő volt:

Jelenleg Nyugat-Berlinben a jobboldaliak és az ultrabaloldaliak egyaránt a „szocializmus modelljainak" sokaságát javasolják nekünk. Mindez arra a kísérletre vezethető vissza, hogy a szocializmus új, korábban ismeretlen formáit próbálják propagálni. Mi azonban annak a modellnak a hívei vagyunk, amely a szocialista országokban győzelmet aratott.

A Nyugat-berlini Szocialista Egységpárt állhatatosan igyekszik tökéletesíteni stratégiáját és taktikáját, valamint jelszavait, hogy megkönnyítse a munkásosztály akcióegységének elérését és a kései kapitalista rendszer összes ellenfeleinek együttműködését.

Nem akarunk két szék között a pad alá kerülni, és végső fokon az uralkodó tőkés rendszer álláspontjára jutni.

A békéért, a demokráciáért és a szocializmusért folytatott világméretű mozgalmunk továbbfejlődésének zálogát az SZKP-val és Lenin országával, a Marx és Engels szülőhazájában szocializmust építő NSZEP-vel való összeforrottságban, az összes kommunista és munkáspártokkal a közös antiimperialista harcban való szoros összefogásban látjuk.

Erőihez mérten a Nyugat-berlini Szocialista Egységpárt ezen a tanácskozáson is ezt kívánja elősegíteni. Ezeket a célokat kívánja szolgálni internacionalista kötelességét teljesítve akkor is, amikor Nyugat-Berlinben harcol.

WALTER ULBRICHT,

A NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT KOZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Németország Szocialista Egységpártjának küldöttsége minden testvérpártnak átadja pártunknak és a Német Demokratikus Köztársaság dolgozóinak testvéri üdvözletét. Külön köszönetet mondunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amelyek nagy munkát végeztek e tanácskozás előkészítésében.

A földkerekség valamennyi kontinenséről 75 ország kommunista és munkáspártjának küldöttségei jöttek itt össze közös tanácskozásra a világ első szocialista államának, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének fővárosába. Ez azt bizo-

nyítja, hogy Marx Károly és Engels Frigyes Kommunista Kiáltványának harci felhívása — „Világ proletárjai, egyesüljetek!" — még a világ legtávolabbi területein élő dolgozókat is magával ragadta.

A nemzetközi tanácskozás megfelel annak az objektív szükségszerűségnek, hogy egyesíteni kell a kommunistákat és minden haladó erőt. A tanácskozásra az imperializmus elleni kiéleződött nemzetközi osztályharc közepette került sor. Ezért a legsürgetőbb feladat a szocialista államok közösségének erősítése és minden demokratikus, imperialistaellenes erő egyesítése. Üdvözöljük a nemzetközi tanácskozás fő dokumentumában közölt felhívást az imperializmus, a reakció és a háború erői ellen irányuló szélesebb offenzívára.

A közös dokumentumok kollektív kidolgozásával és megerősítésével, az imperializmus elleni harc közös feladatainak kollektív megvitatásával a kommunisták azt a kötelességüket és felelősségteljes feladatukat teljesítik, hogy útmutatást adjanak a népeknek és megválaszolják égető problémáikat.

Németország Szocialista Egységpártja kifejezi mélységes elégedettségét, hogy ez a kollektív és demokratikus módon előkészített tanácskozás létrejött.

Az NSZEP egyetért a fő dokumentum tervezetével, az teljesen megfelel a konzultatív találkozó megállapításainak, s az antiimperialista közös harc konkrét feladatait sikeresen kapcsolja össze a nemzetközi fejlődés fő folyamatainak elemzésével. A tanácskozás fő dokumentumában a közös harcra vonatkozó értékelések és végkövetkeztetések megfelelnek pártunk tapasztalatainak és felfogásának. Alkalmasak rá, hogy elősegítsék a kommunista és munkáspártok, az összes — különösen az újonnan felszabadult államokban és a félgyarmati országokban működő — imperialistaellenes erők összefogását, s magasabb szintre emeljék az imperializmus elleni közös harcot.

Brezsnyev elvtársnak, az SZKP küldöttsége vezetőjének beszéde az imperializmus elleni nemzetközi osztályharc és népi harc tudományos elemzését tartalmazza, s kifejti a kommunista és munkáspártok mai stratégiájának és taktikájának alapvető problémáit.

I

Az utóbbi évek nemzetközi osztályharcának eredményei igazolták azt az értékelést, amelyet a marxista–leninista pártok 1960. évi moszkvai tanácskozása korunk jellegére vonatkozóan kidolgozott. Még kézzelfoghatóbbá vált a Föld népei számára a mély történelmi igazság: a XX. század a kapitalizmus általános válságának és a kapitalista rendszer összeomlásának korszaka, a két világrendszer közötti harc korszaka, a demokratikus és nemzeti forradalmak korszaka, a munkásosztály szociális forradalmának és a szocialista társadalmi rend győzelmének korszaka.

A kommunista és munkáspártoknak nem egészen tíz évvel ezelőtt — itt, Moszkvában — tartott legutóbbi tanácskozása óta a szocialista társadalmi rend hatalmas teljesítményeket vitt véghez, a szocialista államközösség népei harcuk minden szakaszában újabb sikereket vívtak ki. Mindenekelőtt a Szovjetunió dolgozói értek el jelentős haladást a kommunizmus építésében, a lenini kommunista párt vezetésével. A tudomány és a termelés fő területein a világ élvonalába küzdötték fel magukat. A Föld valamennyi országa közül a legnagyobb fejlődési ütemet a Szovjetunió lakásépítő-ipara érte el. A Szovjetunióban évente jóval több mint egymilliárd könyvet állítanak elő és adnak el. Földünkön minden negyedik tudós szovjet állampolgár. Ezek a tények kifejezik a győzelmes szocializmus erejét, a szocialista társadalomnak a gazdaságban, a tudományban, a technikában, a kultúrában és az emberi élet minden területén elért haladását.

A szocialista világ sikeres mérlegéhez minden szocialista ország hozzájárult. A Német Demokratikus Köztársaság dolgozói is nagyot léptek előre ezekben az években. Az egységbe forrt munkásosztály és marxista–leninista pártja vezetésével megmutatták, hogy milyen alkotó erőket képes kibontakoztatni a szocialista rend egy fejlett ipari országban. A szocializmus fejlett társadalmi rendszerének, a Német Demokratikus Köztársaság alkotmányának, a szocializmus gazdasági rendszerének kidolgozása, a mezőgazdaság szocialista átalakítása, valamint a szocialista oktatási rendszer és a szocialista nemzeti kultúra fejlődése mind a dolgozó nép közös alkotó kezdeményezésének sikerei. A szocialista német állam leküzdhetetlen akadályként áll a nyugatnémet imperializmus és militarizmus agresszív és revansista politikájának útjában és Nyugat-Németország haladó, demokratikus erőivel együtt az egész német nemzetnek megmutatja a békés, szocialista jövőhöz vezető utat. A Szovjetunióval és más szocialista államokkal szoros szövetségben a Német Demokratikus Köztársaság a béke és biztonság szilárd bástyája Európában. Így töltjük be történelmi küldetésünket.

A szocialista államközösség egészében véve — belső fejlődési nehézségei és a világimperializmus minden zavaró kísérlete ellenére — az utóbbi években tovább növekedett, és erősítette a világra gyakorolt befolyását. A Varsói Szerződéshez és a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsához tartozó államok budapesti és moszkvai határozataikban fontos intézkedéseket hoztak egységük és összeforrottságuk erősítése, valamint hatékonyabb együttműködésük és integrációjuk érdekében. A szocialista államok javaslatai, amelyek a világbéke biztosítására és olyan nehéz világpolitikai kérdések megoldására irányulnak, mint az Egyesült Államok vietnami agressziójának megszüntetése, az izraeli agressziós csapatok visszavonása és a közel-keleti kérdés politikai megoldása, az európai béke és biztonság megteremtése, a biztonságot és együttműködést szolgáló európai konferencia előkészítése, a fegyverkezési verseny korlátozása és megszüntetése stb., bebizonyítják, hogy a világ békéjéért és biztonságáért vívott harcban a szocialista országoké a politikai kezdeményezés.

Brezsnyev elvtárs, az SZKP KB főtitkára, beszédében mély benyomást keltő képet adott arról, milyen sikereket ért el a Szovjetunió a szocialista társadalmi rend formálásában és a legfejlettebb tudományos-műszaki színvonal eléréséért vívott harcban. Ehhez szívből minden jót kívánunk szovjet barátainknak. A dicső szovjet nép megteremti a kommunizmus anyagi-műszaki alapjait, a népi demokratikus államok népei felépítik a szocializmust. Ennek során korunkban két történelmi horderejű feladatot kell közösen, egyszerre megoldanunk: a szocialista forradalomnak tovább kell fejlesztenie a szocialista társadalmat és előre kell vinnie a tudományos-műszaki forradalom megvalósítását. Keresztül kell húznunk az imperialisták terjeszkedési terveit, s az imperializmust egyesült harccal a békés egymás mellett élésre kell kényszeríteni. A munka minél magasabb termelékenységéért, a szocialista tervezés, vezetés és szervezés minél hatásosabb formáinak kialakításáért vívott harc, tehát a nép szociális biztonságáért, békéjéért és boldogságáért folytatott küzdelem a szocialista országok számára a szocializmus és az imperializmus világméretű mérkőzésének fő színterévé vált.

Egyetlen szocialista ország sem oldhatja meg ma egyedül ezeket a feladatokat. A szocializmus gazdasági törvényeinek érvényesülése, a nemzetközi osztályharc élesződése és a modern termelőerők fejlődése arra készteti a szocialista országokat, hogy a szocialista államközösség — mint a marxizmus–leninizmus, a szocialista internacionalizmus alapján együttműködő rendszer — fejlesztésére, erősítésére, integrációjára törekedjenek. A szocialista államok közösségének az ereje nemcsak e közösség egyes tagjai nemzeti erőinek egyszerű summázata. Erejének forrása mindenekelőtt a különböző területeken megvalósított céltudatos együttműködés, valamennyi alkotó poten-

ciál egyesítése. Ez annál is inkább érvényes, mert az egyes országok termelőerőinek és termelési viszonyainak fejlettsége között még jelentős különbségek vannak és a szoros együttműködés az összes testvérpártoknak megkönnyíti, hogy a fejlett szocialista társadalom bonyolult problémáinak megoldásához szükséges tapasztalatokat és ismereteket elsajátítsák. Közösségünk államainak szocialista gazdasági integrációja döntő tényező az egyes szocialista országok gazdasági fejlődésének meggyorsításában, a szocializmus és a kapitalizmus gazdasági versenyében. Tehát: a szocialista országok egymásrautaltsága és szilárd szolidaritása, önkéntes összefogásuk a szuverén szocialista államok közösségének kialakítására objektív törvényszerűség.

Csakis közös munkával felelhetünk meg közös történelmi feladatunknak, hogy a társadalmi fejlődés minden jelentős területén kivívjuk a szocializmus fölényét. E feladat megoldása hosszú időt vesz igénybe. A szocialista államok közösségében — abból kiindulva, hogy a nemzeti érdekek megegyeznek a szocializmus közös érdekeivel — meg fogjuk oldani ezt a feladatot. Ezzel új távlatok nyílnak az imperializmus ellen vívott harcban, s tevékenyebben és hathatósabban támogathatjuk a világ összes forradalmi erőit.

Régi igazság, hogy a szocialista társadalmi rend megteremtése az egyes országokban különböző fejlődési feltételek között megy végbe. Fontos dolog ez, de nem elsődleges. A társadalmi fejlődés törvényei, a marxizmus–leninizmusnak a szocialista forradalomról és a szocialista társadalom felépítéséről szóló általános érvényű törvényszerűségei mindenütt érvényesek.

Természetes, hogy a kizsákmányoló társadalomból a szocializmusba való világtörténelmi jelentőségű átmenet bonyolult és nehéz folyamat. Természetes, hogy ennek az átmenetnek a problémái nem oldódnak meg könnyebben, ha ezt az időszakot rövid szakasznak fogjuk fel. A történelmi tapasztalatok szerint a szocialista haladás üteme két tényezőtől függ: először a termelőerők és a szocialista termelési viszonyok fejlettségétől, a szocialista országok kommunista és munkáspártjai marxista–leninista érettségének fokától, a felépítmény szocialista fejlődésétől; másodszor a szocialista közösséghez tartozó államok sokoldalú együttműködésének színvonalától.

Az októberi forradalom óta bizonyos emberek megkísérlik, hogy elterelj ék a figyelmet a kapitalizmus általános válságának következményeiről, és ezért felfújják azokat a nehézségeket és ellentmondásokat, amelyek a kapitalizmusból a kommunizmusba való átmenet idején adódnak. Az illetők a szocialista országokat többnyire a kapitalista ipar egyes kiváló teljesítményeinek és a tőkés, polgári demokrácia „pluralizmusának" szemüvegén át szokták szemlélni. Ezért nem képesek felismerni a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet törvényszerű problémáit, a szocializmus gazdasági törvényei és a kapitalizmus továbbható gazdasági törvényeinek következményei közötti harcot. Azt ajánlják nekünk, hogy a szocialista országokban a munkásosztály és forradalmi pártja vezetésével a nemzeti frontban kialakított átfogó szövetségi politikát a különböző pártok úgynevezett pluralizmusával helyettesítsük. Ez a pluralizmus lényegét tekintve nem egyéb, mint a kapitalista társadalmon belüli osztályharc ellentmondásainak tükröződése, s a monopoltőke diktatúrájának álcázására szolgál. Mi tehát az olyan ajánlatok értelme, hogy a szocialista rendszert hígítsuk fel a lényegétől idegen kapitalista pluralizmussal? Engedjük meg, hogy az osztályellenség a pluralizmus formájában befolyásra tegyen szert? Ez legalábbis akadályozná a szocialista fejlődést.

Más a helyzet a tőkésországokban, amelyekben a kommunista és munkáspártok még a hatalomért harcolnak. Egészen más kérdés az, hogy ezek a pártok milyen feltételek mellett állapodnak meg nemcsak a szociáldemokrata pártokkal, de még a szemben álló pártokkal is. Mindenesetre az uralkodó osztály a pluralizmust rend-

szerint csak addig engedélyezi, amíg az nem teszi kérdésessé a polgári rendszert. És noha egyes tőkésországokban a kommunisták pártja a legnagyobb, mégis velük szemben általában hatályon kívül helyezik a pluralizmus játékszabályait, ha az államhatalomról van szó. Akkor mind leplezetlenebbül bekövetkezik a polgári demokratikus jogok csorbítása, az alkotmány aláásása, a parlament gyámság alá helyezése és az állammonopolista diktatúra kiépítése.

Az imperializmus az utóbbi években különösen bebizonyította kalandor, embertelen jellegét az Egyesült Államok barbár háborújával a hős vietnami nép ellen, s Izraelnak az arab országok, mindenekelőtt az EAK, a Szíriai Arab Köztársaság, Jordánia és Irak elleni hódító háborújával. Vietnam dicső fiainak bátor, önfeláldozó, nemzeti felszabadító harca azonban megmutatta, hogy a Szovjetunió és a nemzetközi szolidaritás támogatásával egy kis ország népe is képes vereséget mérni a legerősebb imperialista hatalomra, az Egyesült Államokra. Az agresszor az arab országok ellen viselt izraeli háború során sem tudta elérni politikai célját.

Az imperialista államokban teljesen kialakult a kapitalizmus állammonopolista uralmi rendszere. Az imperializmus új jelenségeire vonatkozó értékelésünk egyezik azzal, amit erről Brezsnyev elvtárs kifejtett. A kapitalista rendszer alapvető ellentmondásai annyira kiéleződtek, hogy a monopóliumok hatalmának az államhatalommal való összefonódása a mai imperializmus egyetlen lehetséges létfeltételévé vált. Az állam és a monopóliumok egyetlen egységes mechanizmussá nőttek össze. Ezáltal a kapitalizmus eddigi ellentmondásai kiéleződtek és új ellentmondások keletkeztek. Mind mélyebbé válik az alapvető ellentmondás az ipari és finánctőkések, a militaristák rétege és a nép széles rétegei között.

A jelenlegi nemzetközi fejlődés fő ismertetőjele, hogy a szocializmus és a kapitalizmus közötti osztályharc globális méretekben hallatlanul kiéleződött. A nyugatnémet monopoltőkés uralkodó osztály politikájának új vonása, hogy expanzióra, a nyugateurópai államok feletti uralom megszerzésére és a népi demokratikus országokba való behatolásra törekszik – az utóbbiakban a szocializmus építését akarja megakadályozni –, s politikai és gazdasági hatalmi pozíciókra tör az arab, az afrikai és az ázsiai országokban. Csak néhány napja, hogy Londonban Strauss nyugatnémet pénzügyminiszter kifejtette egy nukleáris fegyverekkel felszerelt nyugat-európai katonai szövetség tervét. Ebben a szövetségben a nyugatnémet militaristák Nyugat-Németország gazdasági potenciálja alapján szeretnék kivívni a vezető szerepet, hogy „aztán a világpolitikában ismét meghallgatásra találjanak", ahogyan ezt Strauss kifejezte. Schröder bonni hadügyminiszter már ez év elején Münchenben az Export Klub előtt a nyugatnémet expanziós politika céljaként azt követelte, hogy a bonni államot „annak a megoldásnak modelljává és kiindulópontjává tegyék, amelyre a nemzeti problémánk érdekében törekszünk". Ez azt jelenti, hogy a kormánypárt szószólója, Schröder hadügyminiszter, az NDK annexióját propagálja. Ezt az urak a status quo megváltoztatásának nevezik.

A világon minden értelmes ember ki tudja számítani, milyen iszonyatos következményekhez vezet Nyugat-Németország atomfegyverkezése. Az NDK, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság, Lengyelország és a Szovjetunió ellen revanspolitikát folytató nyugatnémet állam atomfegyverkezése imperialista őrület, a német nemzet és Európa népei ellen elkövetett bűntett. A nyugatnémet nagyburzsoázia húsz évvel ezelőtt államcsínnyel kettészakította Németországot, hogy Nyugat-Németországot ismét militarizálhassa. Ma revanspolitikájával és atomfegyverkezési politikájával azon az úton van, hogy az egész nemzet létét kockára tegye. Ezért létkérdés a béke erőinek összefogása Nyugat-Németországban, és együttműködésük az első német békeállammal, az NDK-val.

Beigazolódott az az értékelés, hogy a szocialista világrendszer erősödése és vonzereje az állammonopolista kapitalizmust létében szorongatja, és hogy a rabló imperializmust belső ellentmondásai megdermesztik. Ezért ez a rendszer bizonyos mértékben az előremenekülés útjára lépett. Történelmi helyzetéből adódó, ideiglenes gazdasági előnyére támaszkodik, és növekvő agresszivitását gazdasági teljesítőképességgel akarja alátámasztani. A két világrendszer gazdasági, politikai és katonai küzdelmében nagymértékben a tudományt és a technikát veti be döntő fegyverként. Ki akar kerülni a defenzívából és azon fáradozik, hogy a nemzetközi erőviszonyokat a saját javára változtassa meg.

Az imperializmussal való összeütközés kiéleződött, átfogóbbá vált és senki sem térhet ki előle. Ezért nincs frontok közötti politika és nem létezik a „tömbök logikája" sem. Nincs más lehetőség, mint a szilárd osztályálláspont és az osztályharc, a béke biztosításáért folytatott széles körű népi harc logikája.

Az imperializmus új módszereire jellemző a lélektani hadviselés, az a kísérlet, hogy a konvergencia-elmélet segítségével áttörje a munkásosztály és a szocializmus bástyáit, és bomlassza a szocialista öntudatot. Az imperialisták demagóg módon úgy ábrázolják a tudományos-műszaki forradalmat, mint ami a „régi kapitalizmus" túlhaladásához, a monopolkapitalizmus és a szocialista rendszer közötti állítólagos közeledéshez vezet. A tudományos-műszaki forradalom és a termelőerők koncentrációja a kapitalizmusban tényleg a termelés további társadalmasítását eredményezi. De ez csak azt bizonyítja, hogy a néhány ezer monopolista uralma mind anakronisztikusabbá válik, s napirenden van a nagy monopóliumok kisajátítása és a szocializmusért folytatott harc.

Ehhez járul még az is, hogy a nagytőke, amely a szocializmusnak a Szovjetunióban való fennállása óta harcol a gazdasági tervezés ellen, a nagy konszernekben maga is megvalósítja a tervezést, sőt még az államapparátustól is megköveteli, hogy a tőke érdekében bizonyos mértékben programozzon. A nagy monopóliumok tehát kényszerítve érzik magukat, hogy — ha megváltoztatott formában is — átvegyék a Szovjetuniótól a programozás meghatározott formáit és módszereit. Ez a kísérlet arra irányul, hogy enyhítsék a kapitalista rendszer belső ellentmondásait. De a kapitalizmus lényege ettől nem változik meg.

Az imperializmus sokféle új módszert alkalmaz a szocialista országokba való behatolásra és a szocializmus fejlődésének visszavetésére. Ezek közé tartozik a bonni kormány úgynevezett új keleti politikája is. Végső fokon ez a politika is a konvergencia-elmélet egyik válfaja. A szociáldemokrata miniszterek vállalták a feladatot, hogy egy „megváltozott imperializmus" „békekészségét" és „megértésre való hajlandóságát" megjátszva afféle trójai faló taktikával behatolási lehetőséget találjanak a szocialista országokba, s kaput nyissanak az ideológiai diverzió, a gazdasági függőség és az ellenforradalom számára. Míg például a bonni külügyminiszter az olasz sajtóban enyhülésről ír, addig Bonnban még az atomsorompó-egyezmény aláírása mellett sem szólal fel, és harcol azellen, hogy az NDK-t mint egyenjogú államot elismerjék.

Az imperializmus a nemzetközi osztályharc minden olyan szakaszán megkísérelhette a behatolást, ahol a forradalmi erők nemzeti harci ereje ideiglenesen megbénult, illetve a haladó erők nemzetközi szolidaritása és egysége átmenetileg meggyengült, s ezért nem érvényesülhetett teljes mértékben. A szocialista államközösség és a vele szövetséges többi forradalmi erők azonban képesek voltak a világimperializmus támadásainak visszaverésére, és a nemzetközi küzdőtéren folyó osztályharc néhány döntő gyújtópontján az imperializmus kezdeti sikereit vereséggé változtatták.

Az utóbbi évek nemzetközi osztály-összecsapásainak tanulságai szerint az impe-

rializmus kalandor maradt, agresszívabb, ravaszabb és veszélyesebb lett. Ám nincs többé elég ereje ahhoz, hogy ismét alapvetően a maga javára változtassa meg a világ erőviszonyait. A világ forradalmi erői minden szükséges objektív feltétellel rendelkeznek ahhoz, hogy új győzelmeket vívjanak ki, s új vereségeket mérjenek az imperializmusra. Ez azonban megköveteli, hogy szakadatlanul szilárdítsák harci erejüket, tovább erősítsék és egységesítsék soraikat az emberiség fő ellensége, az imperializmus elleni harcban.

A legfontosabb az, hogy megteremtsük minden demokratikusan gondolkodó, imperialistaellenes ember egységfrontját és népi mozgalmát.

Ha ma a forradalmi harc új feltételeiről beszélhetünk, akkor ez a Szovjetunió és más szocialista országok megnövekedett hatalmának, a tőkésországokban a munkásosztály harcának és a nemzeti felszabadító mozgalom előretörésének eredménye. A tőkésországokban az állammonopolista uralom teljes kialakulásával az osztályharcok és a népi harcok mindinkább össztársadalmi jelleget öltenek.

Szilárdan szolidárisak vagyunk a tőkésországokban működő testvérpártok erőfeszítéseivel, hogy bátor és rugalmas szövetségi politikájukkal, a parasztok, az értelmiség, a kultúra művelői, az ifjúság, a diákok, egyes középrétegek erőinek és más erőknek a bevonásával kihasználják az imperialistaellenes harc új lehetőségeit. Egyetértünk a testvérpártok véleményével: az új harci feltételek a tőkésországokban, új milliós tömegek beáramlása a munkásosztályba, valamint a nem proletár osztályokkal és rétegekkel kialakított legszélesebb szövetség még inkább megkövetelik a kommunista pártok belső megszilárdítását, a marxista–leninista ideológia erőteljes népszerűsítését, a jobboldali opportunizmus és a „baloldali" kalandorság elleni elszánt harcot, valamint a vezetés megfelelő politikai és szociális összetételének biztosítását.

A nemzetközi osztályharc egyik sajátossága, hogy a Szovjetunió és más szocialista országok mind erősebben befolyásolják a tőkésországok fejlődését. És megfordítva, a tőkésországok lélektani hadviselése is hatással van a szocialista országokra. A tőkésállamok nemcsak rádióadó-állomások hálózatát építették ki a szocialista országok körül, hanem azt is sikerült elérniük, hogy egyes szocialista országok revizionistáiból renegátokra tegyenek szert, akik az Egyesült Államok és a nyugatnémet imperializmus kommunistaellenes intézeteinek szolgálatába álltak, s ott igen aktív tevékenységet folytatnak.

A nemzetközi erőviszonyok továbbra is abban a mértékben változnak majd a béke, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a szocializmus erőinek javára, amilyen mértékben ezek az erők megértik, hogy

— tovább kell szilárdítani a szocialista közösség államainak politikai, katonai és ideológiai szövetségét, meg kell valósítani szocialista gazdasági integrációjukat, tovább kell növelni hatalmukat és egységüket;

— a tudományos-műszaki forradalom legésszerűbb elsajátításával összekötve a Szovjetunióban példamutató módon fel kell építeni a kommunizmust, a többi testvéri országban pedig ki kell formálni a fejlett szocialista társadalmat;

— az imperializmus elleni harcban meg kell szilárdítani a kommunista és a munkáspártok akcióegységét és lépésről lépésre ki kell alakítani teljes ideológiai-politikai egységüket;

— erősíteni kell a szocialista államok, a kommunista és munkáspártok szövetségét az összes többi imperialistaellenes erővel, és egy legyőzhetetlen, világot átfogó harci közösséget kell kikovácsolni a közös fő ellenség, az imperializmus ellen.

Szilárd meggyőződésünk, hogy mindezen feladatok megoldásának záloga a világ forradalmi erőinek legszorosabb tömörülése az SZKP és a Szovjetunió körül, amely Lenin vezetésével a világon először győzelemre vitte a proletárforradalmat és létre-

hozta a szocialista társadalmi rendet, amely ma az emberi világban elsőként építi a kommunizmushoz vezető utat, amely a legnagyobb terhet vállalta, hogy Európa és a világ megszabaduljon a fasizmustól, és amely a béke és a szocializmus fő hatalmaként döntő szerepet töltött be abban, hogy az imperialista agresszorok részéről fenyegető harmadik világháború elháríthatóvá váljék.

Azt mondják, hogy ma, amikor több szocialista állam létezik, kevésbé szükséges a kommunista és munkáspártoknak és a haladás erőinek összefogása a Szovjetunióval, mint abban az időben, amikor a Szovjetunió egyedüli államként építette a szocializmust. Az ellenkezője az igaz: a történelmi materializmus azt tanítja, hogy egy társadalom, egy állam jelentőségét mindenekelőtt társadalmi jellege határozza meg. A Szovjetuniónak mint a haladás úttörőjének nemzetközi szerepe törvényszerűen növekszik, mert a világon az első államként immár a kommunista társadalmat építi. A Szovjetunió szerepe éppen több szocialista állam keletkezésével és gyarapodásával, a szocialista világrendszer kialakulásával növekedik. Ma, a haditechnika és a hadtudományok forradalmának feltételei között inkább mint bármikor, a Szovjetunió védelmi ereje valamennyi szocialista, haladó és nemzeti felszabadulását kivívott ország védelmének, és általában a világbéke megőrzésének döntő biztosítéka.

II

A Hitler-fasizmusnak a második világháborúban elszenvedett veresége eredményeként Németország keleti felében levontuk a tanulságot a történelemből, és megalkottuk az első német békeállamot — a Német Demokratikus Köztársaságot. Egy fejlett ipari országban gyökerestül kiirtottuk az imperializmust és a fasizmust, s a munkásosztály és forradalmi pártja vezetésével, a parasztokkal, az értelmiséggel, a kézművesekkel és a kisiparosokkal szövetségben megteremtettük a nép uralmát. Ezzel bebizonyosodott, hogy Nyugat-Európa közepén, német földön létre lehet hozni a dolgozó nép hatalmát. Valóra vált a jelszó: mindent a nép által, mindent a néppel, mindent a népért!

Ez az út nem volt egyszerű. Mivel az amerikai imperializmus Németország megosztására épített, arra, hogy a német imperializmust a szocializmus ellen szegezett lándzsaként használhassa fel, a Német Demokratikus Köztársaságban a szocializmust egy megosztott ország és a nyitott határ feltételei mellett, súlyos osztályharcban kellett építeni. A kapitalizmusból a szocializmusba való átmeneti időszak feladatait mégis sikeresen meg tudtuk oldani, mert Németország Szocialista Egységpártja mindig azon fáradozott, hogy a marxizmus–leninizmus elveit, az általános törvényszerűségeket alkotóan alkalmazza országunk konkrét feltételeire, és mert pártunk az SZKP-val, Lenin pártjával testvéri összefogásban tevékenykedett és tevékenykedik.

Először alakult ki szocialista társadalmi rend egy olyan fejlett országban, amelyben a munkásosztály alkotja a lakosság többségét. Ez a munkásosztály alkalmasnak bizonyult arra, hogy a parasztságot és minden más dolgozó réteget, még a jómódú parasztokat, a kis- és középtőkéseket is a szocializmus útjára vezesse. Pártunk sohasem engedett abból, hogy a munkásosztálynak ezt az igényét és jogát a nemzet vezetésére megindokolja és a gyakorlatban megvalósítsa. Meggyőzően bebizonyította, hogy a nagyburzsoázia, amely politikájával a német népet ismételten háborúba és nyomorba taszította, végérvényesen leszerepelt.

A legnehezebb feladat kétségkívül az volt, hogy a szocializmust azokkal az emberekkel építsük, akiknek millióit behálózta a fasiszta ideológia. A második világháború anyagi káoszánál is rosszabb volt számunkra az iszonyú szellemi-erkölcsi

romhalmaz, az emberek ideológiai eltévelyedése. A fasiszta eszmevilág mellett le kellett küzdeni a reakciós polgári eszmék sokévtizedes befolyását is.

Miután a szovjet hadsereg leverte a Hitler-fasizmust, a legutóbbi húsz év során a Német Demokratikus Köztársaságban demokratikus úton végbement az antifasiszta demokratikus és a szocialista forradalom, győzelmet arattak a szocialista termelési viszonyok. Ezért tűzhette ki pártunk VII. kongresszusa a legközelebbi célt: a szocializmus fejlett társadalmi rendszerének megalkotását. Ebben az a lényeges, hogy kölcsönös összefüggésében, összefonódásában és egységében megértettük és fejlesztjük a társadalmi folyamat minden oldalát.

A szocializmus gazdasági rendszerét most teljesen kidolgoztuk, kipróbáltuk, és az elkövetkező években átfogóan megvalósítjuk. Ez lehetővé teszi számunkra, hogy a tudományos-műszaki forradalom megvalósításával a szocializmus valamennyi előnyét kihasználjuk népgazdaságunk leghatékonyabb szerkezetének kialakítására, s a gazdaságban, tudományban és technikában úttörő eredményeket érjünk el. A harmadik főiskolai reformmal, amelyet a diákok és a tanárok közösen hajtanak végre, az egyetemeket a fejlett szocialista társadalom követelményeinek megfelelően alakítjuk át. Az egységes szocialista közoktatási rendszer teljesen megvalósult és bevált. A humanista és antifasiszta-demokratikus örökségből kifejlődik a Német Demokratikus Köztársaság szocialista nemzeti kultúrája.

A fejlett társadalmi rendszer kialakulásának folyamatában a dolgozók különböző társadalmi rétegei mind jobban közelednek a vezető munkásosztályhoz. Az új, szocialista viszonyok között a nők és a fiatalok olyan aktívan vesznek részt a társadalmi fejlődésben, mint azelőtt soha. Az emberek mindinkább a szocialista erkölcs és etika szabályainak megfelelően alakítják életüket. Fejlődik a szocialista emberi közösség, a szocialista személyiségek elvtársi együttműködése. A Német Demokratikus Köztársaság új alkotmánya nemcsak tükrözi ezeket a mélyreható társadalmi átalakulásokat, hanem segít is a népnek abban, hogy kialakítsa a fejlett szocialista társadalmat s egyúttal tovább tökéletesítse a szocialista demokráciát. Éppen ennek az alkotmánynak a nép által való kidolgozása és megvalósítása tanúsítja, hogy a demokrácia területén milyen döntő fölényben van a szocialista rend a kapitalista államrendszer felett.

A kapitalista külföldről különböző „recepteket" ajánlanak nekünk, hogyan kellene a Német Demokratikus Köztársaságban a szocialista társadalmat másképp és állítólag jobban kialakítani. Mi eddig a saját receptjeinkhez tartottuk magunkat: azon fáradoztunk, hogy a marxizmus–leninizmus elveit alkotóan alkalmazzuk országunk konkrét nemzeti és történelmi feltételeire. És mindeddig boldogultunk is ezzel. Német földön kiirtottuk a monopóliumok, a militaristák és a junkerok hatalmát. A dolgozó nép minden rétegével szövetségben megteremtettük a munkás-paraszt hatalmat, és sikeresen dolgozunk a fejlett szocialista társadalom kialakításán.

Természetesen síkraszállunk azért, hogy a tőkésországokban megtörjék a monopoltőke hatalmát, és a dolgozó parasztokkal, az értelmiséggel és más dolgozókkal együtt megteremtsék a munkásosztály hatalmát. Ezeket a tapasztalatokat és ismereteket majd szorgalmasan fogjuk tanulmányozni. És amit ott jobban csinálnak, azt átvesszük, s a mi feltételeinknek megfelelően alkalmazni fogjuk.

A Német Demokratikus Köztársaság léte és a Szovjetunióval szövetségben folytatott szocialista békepolitikája fontos bázisa annak, hogy a német nép és Európa népei a nyugatnémet imperializmus agresszív politikája ellenére évszázadunk leghosszabb békés időszakában élhetnek. Az NDK továbbra is eltökélte, hogy a Szovjetunióval és más szocialista országokkal együtt, nem engedi meg semmiféle olyan helyzet kialakulását, amelyben a szocializmus létérdekeit megsértik, s merényletet kísé-

relnek meg a szocialista államközösség határainak sérthetetlensége, és ezzel a világbéke alapjai ellen.

A nyugat-európai országok közül Nyugat-Németországban haladt a legmesszebbre a társadalmi élet minden szférájának integrálódása az állammonopolista uralmi rendszerben. Jellemző erre a rendszerre a hadiipar és a finánctőke legreakciósabb erőinek megformált uralma, a monopóliumok diktatúrájának kiépítése a szükségállapot-törvények révén, a közélet militarizálása és az emberek gondolkodásmódjával űzött manipuláció. A bonni államhatalom imperialista birtokosai ezzel meg akarják teremteni annak előfeltételeit, hogy a tudományos-műszaki forradalmat kíméletlenül a dolgozók terhére, saját gazdasági és politikai hatalmuk erősítésére használhassák fel. A tőke koncentrációjának folyamata lényegesen meggyorsult, mind több szuperkonszern alakul, mérhetetlenül nőnek a profitok. Max Reimann elvtárs részletesen beszélt itt erről. Fejtegetéseivel tökéletesen egyetértünk.

Mindez arra szolgál, hogy szorgalmazzák a nyugatnémet imperializmus gazdasági és politikai expanzióját, mindenekelőtt a nyugat-európai országokba irányuló expanziót. A nyugatnémet imperializmus, ha egy kissé megváltoztatott módszerekkel is, de ugyanazzal a szándékkal, mint Hitler, a szocialista országok elleni agresszív politikájához biztosítani akarja Nyugat-Európa fölötti uralmát. Ehhez „megfelelő politikai állhatatosságot kell tanúsítani". A befelé éleződő diktatúrának és a kifelé fékezhetetlen expanziónak és agresszivitásnak ezt a politikáját a nyugatnémet imperializmus csak úgy valósíthatja meg, hogy a szociáldemokrata minisztereket az állammonopolista hatalmi rendszer végrehajtó segédeiként használja fel.

A nyugatnémet imperializmus, annak ellenére, hogy minden erejét az önmagukat túlélt kapitalista viszonyok konzerválására összpontosítja, nincs abban a helyzetben, hogy enyhítse alapvető belső ellentmondását. A munkásosztálynak és a nyugatnémet lakosság más rétegeinek mind nagyobb része ismeri fel a kibékíthetetlen ellentmondást saját létérdekei és a nyugatnémet kormány politikája között.

A nyugatnémet imperializmus azért élezhette ki expanziós politikáját, mert ebben mind a konzervatív és militarista erőkre, mind a reakciós klérusra, valamint a szociáldemokrata miniszterekre is támaszkodhatott. A szociáldemokrata minisztereknek az imperialista politikába való bevonása nélkül a nyugatnémet monopoltőke nem tölthetné be az Egyesült Államok európai fő szövetségesének funkcióját a globális stratégia végrehajtásában. Ámde olyan helyzet alakult ki, amelyben egyfelől a monopoltőke azon fáradozik, hogy a szociáldemokrata minisztereket mind szorosabban hozzákösse politikájához, míg másfelől a demokratikus haladó mozgalom azon fáradozik, hogy megnyerje a szociáldemokrata pártot a demokratikus harc számára, hogy elszakítsa az SPD-t a CDU—CSU reakciós politikájától.

A tudományos-műszaki forradalom során Nyugat-Németországban fokozódik a társadalmi bizonytalanság. A monopoltőkének sikerül ugyan a szakképzett dolgozók egy részét nagyobb fizetésekkel semlegesíteni és a polgári ideológia szellemében befolyásolni. Másrészt azonban növekszik a munkásosztály többségének, a dolgozó parasztok többségének, az értelmiség egy részének, sőt a vezető gazdasági erők egy részének bizonytalansága is.

A nyugatnémet munkásosztály, az ifjúság és az értelmiség körében a bonni expanziós politika ellen és a Német Demokratikus Köztársaság nemzetközi jogi elismeréséért kibontakozó mozgalom nyilvánvalóvá teszi, hogy a munkás-paraszt államunkban elért sikerek hasznosak a nyugatnémet dolgozók számára is. Minél jobban meggyőződnek a szocialista német állam vívmányairól, annál jobban növekszik erejük a monopóliumok, a revansizmus és a militarizmus uralma ellen vívott harcban.

A szocialista társadalom sikeres építése az NDK-ban így szűkíti tovább a nyugatnémet imperializmus társadalmi bázisát és manipulációs lehetőségeit.

A nyugatnémet monopoltőke vezető pártjainak nagykoalíciója a dolgozók érdekei ellen, az európai béke és biztonság ellen irányuló nagy összeesküvésnek bizonyult. Erre a világos értékelésre azért van szükség, hogy Nyugat-Németországban felismerjék és kihasználják egy monopóliumellenes egységfront megteremtésének reális lehetőségeit. Röviddel ezelőtt, a nyugatnémet szakszervezeti szövetség kongresszusán nyilvánvalóvá vált, hogy ez a felismerés Nyugat-Németországban is erősödik. Ott például Lehlbach, a rajna-pfalzi szakszervezetek elnöke — sok üzemi küldött támogatásával — fellépett azellen, hogy a nagykoalíció a munkásokat és szakszervezeteiket „koncentrált akciókra kényszerítse".

A nyugatnémet munkások körében nő az elégedetlenség amiatt, hogy a szociáldemokrácia teljesen lemondott a szocializmusról.

A szociáldemokrata vezetés Németországban az ötvenes évek közepéig megkísérelte azt a benyomást kelteni, hogy egy harmadik útra törekszik. Ez a szociáldemokrata propaganda a nagyburzsoázia hasznára vált, mert azt a célt szolgálta, hogy Nyugat-Németországban visszatartsa a munkástömegeket az állammmonopolizmussal szembeni demokratikus alternatívától. Másfelől arra irányult, hogy az NDK-ban olyan illúziókat keltsen a kispolgári elemekben, mintha fennállna a lehetőség egy demokratikus államrend megteremtésére a munkásosztály uralma nélkül.

A jobboldali SPD-vezetők maguk is lelepleztek ezt a „szociáldemokrata utat", amikor elfogadták a Kiesinger—Strauss-kormány imperialista álláspontját és támogatták, hogy a szükségállapot-törvények útján leépítsék az alkotmány demokratikus rendelkezéseit. A szociáldemokrata vezetés egyébként ezzel önmagát értékelte le. Mert teljességgel lehetetlen, hogy az efféle politika akár a legcsekélyebb szimpátiára is találjon az NDK polgarainál.

A szociáldemokrata párt tagjai elkezdték a nagykoalíció mérlegének megvonását. A párton belül növekvő erők követelnek valódi demokratikus alternatívát a nyugatnémet militarizmus agresszív politikájával szemben. Ebben a legaktívabb az ifjúság, melynek az állammonopolista diktatúra semmiféle vonzó perspektívát nem képes kínálni.

A szociáldemokrata párttagság széles rétegeinek hangadójaként lépett fel nemrég Waldemar von Knöringen, az SPD egykori elnökhelyettese. „Mi marad a szocializmusból?" jellemző címen megjelent brosúrájában élesen kikel azellen, hogy a jelenlegi szociáldemokrata vezetés sutba hajította a szocializmust, sőt: „a hetvenes évekre szóló perspektívákban" a szocializmus szót egyetlenegyszer sem használja. A szociáldemokrácia válságba került, „mert mélységes elméleti bizonytalanság foglya, ami abban is kifejeződik, hogy már alig tanulmányozzák alaposan a társadalompolitika elméleti, és ezzel együtt gyakorlati kérdéseit". A szociáldemokrácia már nem tud választ adni a világban végbemenő forradalmi változások kérdésére. Nyugat-Németországban ma azon fáradoznak, hogy „megmentsék és megóvják az embert és az emberi értékeket egy olyan társadalmi rendtől, amely enyhe nyomással, manipulációval és közvetett kényszerrel el tudja érni, hogy az embereket bizonyos magatartásra késztesse". „A szocializmus — mondja Knöringen —, egy igazságos, szociális, humánus társadalmi rend utáni vágy kifejeződése, amely az embert minden egyes egyénben tiszteli; az az eszme, hogy minden egyén szabad fejlődése az összesség szabad fejlődésének feltétele."

Mind világosabbá válik, hogy a mi nézeteink és a nyugatnémet szociáldemokraták nagy részének nézetei sok tekintetben azonosak. A szociáldemokrata párttagok többsége

— híve a más európai országokkal való megértésnek az európai biztonság kérdésében;

— híve a részvételért, a vállalkozók tulajdonosi álláspontja ellen folytatott harcnak, s a gazdag monopolisták minden előjogának eltörlését követeli;

— ellenzi, hogy a nagybankok és a bonni kormány tönkretegyék a dolgozó parasztokat;

— ellenzi a konzervatív oktatási politikát s egyenlő lehetőségeket követel a tanulás terén;

— követeli az ifjúság és a nők jogainak biztosítását.

Mindezek olyan követelések, amelyekért mi is síkraszállunk. Emellett nagy jelentőségű, hogy a szocialista német állam bizonyságot szolgáltat rá: ezek a követelések megvalósíthatók. Megvalósításukhoz azonban arra van szükség, hogy megtörjék a nyugatnémet kései kapitalizmus konzervatív erőinek hatalmát.

Az NDK útja az egyedül lehetséges út, amely népünk békés, demokratikus és szocialista jövőjéhez vezet. Korunk fejlődési törvényével összhangban köztársaságunk megtestesíti a nemzeti alternatívát Nyugat-Németország kései kapitalista rendszerével szemben. Mi ültetjük át a valóságba azt az alapvető történelmi felismerést, hogy a német nép csakis a békés alkotó munkában elért teljesítményeivel nyerheti el a népek megbecsülését és barátságát, a békét és a biztonságot.

Az NDK teljesítményével kivívta valamennyi nép elismerését. A bonni kormány és a NATO húsz év óta alattomos harcot folytat az NDK nemzetközi jogi elismerése ellen. Nyilvánvaló, hogy az európai biztonság csak az összes európai államok egyenjogú kapcsolatai alapján lehetséges. Ez különösképpen vonatkozik arra, hogy minden európai államnak normális kapcsolatokat kell teremtenie az NDK-val, azzal a német állammal, amely következetesen végrehajtotta a Hitler-ellenes koalíció nagyhatalmainak potsdami megállapodásait.

Az NDK azon is fáradozott, hogy javítsa kapcsolatait a Német Szövetségi Köztársasággal, amely mint ismeretes, a nyugati hatalmakkal együtt felelős Németország megosztottságáért, és nemzetközi jogilag érvényes szerződéssel normális kapcsolatokat teremtsen vele. Mind a konzervatív kormányzópártok, mind az SPD-vezetőség elutasították ezt azzal a megokolással, hogy egy ilyen szerződéssel szentesítenék Németország megosztottságát. Ennek az álláspontnak a magyarázata az a párizsi szerződésben rögzített cél, hogy mindkét német államot bekapcsolják a NATO katonai szerződésébe. Ez a legnagyobb veszélyt jelentené Európa és a világ minden népe számára. A reális helyzetből kell kiindulni. Miután Nyugat-Németországban létrehozták a fegyverkezési monopóliumok és a militarizmus megformált uralmát és legalizálták az újnácizmust, a két német állam közötti békés egymás mellett élés csakis a két német állam kölcsönös nemzetközi jogi szerződései útján lehetséges. A két német állam későbbi egyesítésének útját csak akkor lehet egyengetni, ha a nyugatnémet állam lemond minden revánspolitikáról és az egyedüli képviseleti igényről, elismeri a status quót, s a demokratikus haladó erők Nyugat-Németországban megfelelő befolyásra tettek szert. Aki gátat akar vetni a nyugatnémet militarizmus és a nyugatnémet imperialista erők expanziós politikájának és biztosítani akarja a békét, az saját biztonságának nyilvánvaló érdekében szálljon síkra az NDK-val való normális kapcsolatok mellett.

Ha Bonnban a szociáldemokrata miniszterek komolyan gondolnák a békét és a megértést, már le kellett volna mondaniuk az egyedüli képviselet igényéről az NDK-val szemben, s állást kellett volna foglalniuk a német szocialista állammal való normális kapcsolatok mellett.

A diplomáciai kapcsolatok létesítése egyfelől az NDK, másfelől Irak, Kambodzsa,

Szudán és Szíria között az első német békeállam, a Német Demokratikus Köztársaság növekvő nemzetközi tekintélyét tanúsítja.

A népek ma világszerte szemmelláthatóan különbséget tesznek az imperialista bonni állam és a német békeállam között. Különösen az arab népek értékelik a köztársaságunkhoz fűződő barátságot és az imperialistaellenes együttműködést, míg a nyugatnémet imperializmus részt vett az arab államok ellen irányuló izraeli imperialista agresszió előkészítésében és tevékenyen támogatja azt agresszort.

A Német Demokratikus Köztársaság külpolitikájának iránya a Szovjetunióval és a Varsói Szerződés többi államaival együtt folytatott fáradhatatlan tevékenység azért, hogy az európai biztonság megteremtésére vonatkozó budapesti felhívás az európai államok kormányainál és népeinél támogatásra találjon. Nem szabunk előfeltételeket egy minden európai állam egyenjogú részvételével megrendezendő európai biztonsági konferencia előkészítéséhez és megtartásához.

Minden erőnket mozgósítjuk az európai biztonság érdekében, hogy ezen az úton eljussunk a feszültség olyan csökkenéséhez, amely az NDK és a Német Szövetségi Köztársaság közötti kapcsolatok normalizálását is megkönnyítené. A különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének megteremtéséhez vezető út az európai biztonsági értekezlet összehívása.

III

A nemzetközi kommunista és munkásmozgalom jelenlegi fő feladata az, hogy teljesen érvényre juttassa az imperializmus ellen ható összes objektív tényezőket, sorainak szorosabbra zárásával valóra váltsa az imperialistaellenes harc új lehetőségeit, s tegyen meg mindent, hogy nagyobb aktivitásra serkentse, s szélesebben kibontakoztassa az imperialistaellenes népi mozgalmat.

Nemzetközi tanácskozásunk előkészítése és lebonyolítása újból bebizonyította, hogy a kommunista mozgalom jelenlegi fejlődési szakaszának fő ismertetőjele az egységre és az egységes álláspontra való törekvés közös harcunk alapkérdéseiben. Demokratikus és kollektív formában közös álláspontokra jutottunk a legfontosabb kérdésekben, és máris konstruktív és alkotó módon általánosítottuk a testvérpártok gazdag tapasztalatkincsét. Kellő figyelemben részesítettük a marxizmus–leninizmus általános érvényűségét és azoknak a feltételeknek a sokféleségét, amelyek között a kommunista és munkáspártok működnek. Pártunknak az a felfogása, hogy jelenlegi tanácskozásunk, e tanácskozás közös értékelései és végkövetkeztetései, a harci tevékenységünkre vonatkozó közös elhatározások, mindenekelőtt azonban a közös cselekvés meggyorsítják az akcióegység megszilárdulásának folyamatát. A kommunista és munkáspártok egységes cselekvése ugyanakkor előmozdítja az egész imperialistaellenes mozgalom fellendülését.

Ez a folyamat megfelel a jelenlegi nemzetközi osztályharc követelményeinek. A legutóbbi évek tanulságai megmutatják, hogy az imperializmus ellenforradalmi stratégiája és taktikája ott és olyan mértékben van kudarcra ítélve, ahol és amilyen mértékben a forradalmi erők egységesen és határozottan, a Szovjetunióval szoros szövetségben cselekednek. Másrészről törvényszerű, hogy ahol nem fejlesztik a szocialista ideológiát, a marxizmus–leninizmust, ott megveti lábát a polgári ideológia, és megkísérli a forradalmi erők egységének bomlasztását.

Mélyen megrendítettek és felháborítottak bennünket azok az agresszív katonai akciók, amelyeket a kínai vezetőség a szovjet–kínai határon szervezett. Ezekkel az agresszív katonai cselekményekkel közvetlenül támogatják az Amerikai Egyesült

Államok globális stratégiáját és a nyugatnémet imperializmus expanziós politikáját. Ha egy ország, amely – mint Kína is – szocialistának nevezi magát, határváltoztatásokat akar kierőszakolni a Szovjetunió, a világ első szocialista állama ellen, akkor ez játék a háborúval, és ugyanakkor az imperialistaellenes harc politikai aláaknázása. Meggyőződésünk, hogy ez a politika súlyos károkat okoz a kínai népnek és a kínai kommunistáknak is, akikhez, úgy érezzük, szoros szálak fűznek bennünket. Aki katonai határprovokációkat intéz a Szovjetunió ellen, az a szocializmus ellenségeként cselekszik, kárt okoz a világ összes szocialistái, valamennyi imperialistaellenes és békeerő, minden haladó erő közös ügyének, bátorítja az Egyesült Államok, Nyugat-Németország és Nagy-Britannia agresszív köreit, hogy folytassák, illetve tovább támogassák a távol- és a közel-keleti agressziót, hogy tovább fenyegessék a szocialista Kubát, s hogy a Varsói Szerződés tagállamainak az európai béke és biztonság megszilárdítását javasoló tervére az agresszív NATO-tömb erősítésével és a nyugatnémet revánspolitika aktív támogatásával válaszoljanak.

Megértjük Kína számos, még megoldatlan problémáját. Ezek a problémák azonban egyáltalán nem lesznek kisebbek azzal, ha Kína lakosságának figyelmét az első szocialista állam ellen, a Szovjetunió ellen irányuló uszításokkal terelik el róluk. Hiszen ismeretes, hogy a Szovjetunió milyen nagy segítséget nyújtott a Kínai Népköztársaságnak mindaddig, amíg a kínai vezetőség nem érvénytelenítette a VIII. pártkongresszus határozatait. Az úgynevezett IX. pártkongresszussal a kínai vezetőség hivatalosan is teljesen elfordult a marxizmus–leninizmustól.

A kínai kommunistákhoz fordulunk, hogy a rabló imperializmus elleni közös küzdelmünk érdekében szüntessék be a Szovjetunió elleni harcot, mondjanak le a kommunista és munkásmozgalmon belül minden szakadár tevékenységről és legalább az imperializmus ellen vívott nemzetközi harc területén kezdjék el újra az együttműködést a marxista–leninista pártokkal.

Elvtársak! Ma a kommunista világmozgalom az egész világot átfogó, legjelentősebb politikai erővé vált. A testvérpártok harci feltételei sokrétűbbé és részben bonyolultabbá váltak. Mozgalmunk megnövekedésével olyan feltételek keletkeztek, amelyek a kommunista világmozgalmat jobban mint valaha, objektív okoknál fogva az egész imperialistaellenes mozgalom erőközpontjává teszik. Minden egyes testvérpárt és egész mozgalmunk sikereivel egyidejűleg növekszik felelősségünk is. A marxista–leninista pártok rendelkeznek azzal az elméleti és gyakorlati felkészültséggel, amely egy tudományosan megalapozott stratégia és taktika kidolgozásához szükséges.

A szocialista országok, akárcsak sok tőkésország testvérpártjai is a legutóbbi két évtizedben nagy sikereket értek el. A történelemben egyetlen társadalmi rend sem ért el történelmileg rövidebb idő alatt oly nagy haladást, mint a szocializmus. Ez a szocializmus hatalmas életerejének kifejezése, amely a történelemben először szabadította fel az ember minden alkotóképességét. Milyen gigászi utat tett meg a Szovjetunió a háncsbocskor és az analfabétizmus cári Oroszországától századunk leghaladottabb ipari és kulturális hatalmáig! Milyen hatalmas gazdasági és kulturális eredményeket értek el szocialista népeink a népi Lengyelországban, Bulgáriában, Romániában, Magyarországon, Csehszlovákiában, a Mongol Népköztársaságban, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban, Vietnamban, Kubában, a Német Demokratikus Köztársaságban és más országokban, miután lerázták magukról az imperialista kizsákmányolás és elnyomás igáját! Valamennyi kommunista és munkáspártnak egyik alapvető feladata, hogy erőihez mérten népszerűsítse ezeket a sikereket, hogy a nem szocialista országokban a tények alapján mutassa meg a néptömegeknek, mire képes egy nép, amely lerázta az imperializmus láncait.

A nemzetközi munkásmozgalom története folyamán kétségkívül változnak azok

a konkrét formák, amelyekben a mozgalom egységét megvalósítja. Az egység magasabb formáihoz vezető dialektikus fejlődés azonban semmi esetre sem jelenti az egység régi, a múltban bevált formáinak egyértelmű visszautasítását, hanem azt jelenti, hogy folyamatosan továbbfejlesztjük őket az új feltételeknek és követelményeknek megfelelően. Mozgalmunknak ma nemcsak minden egyes párt elméleti és gyakorlati alkotó tevékenységére van szüksége, hanem igényli az egész mozgalom kollektív bölcsességét is. Egyetlen testvérpárt sem harcol egyedül, önmagában. Közös, nemzetközileg szervezett ellenségünk van. Az osztályharcnak vannak mind nemzeti, mind nemzetközi oldalai. Ezért van szüksége mozgalmunknak a közös álláspontok kidolgozására, s az együttműködés célszerű formáira és módszereire. Pártunknak az a véleménye, hogy a két- és többoldalú kapcsolatok mellett az ilyen együttműködés szükséges fórumai a rendszeresen megtartott nemzetközi tanácskozások és elméleti konferenciák lehetnek. Jelenlegi tanácskozásunk előkészítése és lefolyása e tekintetben értékes tapasztalatokat és tanulságokat nyújtott.

Nézetünk szerint az elkövetkező időkben a tanácskozásunk fő dokumentumában és Brezsnyev elvtárs beszédében megfogalmazott feladatok közös megoldása képezi minden kommunista párt tevékenységének döntő elemét. Erre hívjuk fel azokat a testvérpártokat is, amelyek nem vesznek részt tanácskozásunkon.

A véleménykülönbségek előtérbe helyezése, taglalása és hangsúlyozása véleményünk szerint nem az egységhez, hanem nagyobb viszályhoz és a forradalmi erők szétforgácsolásához vezet. A nemzetközi kommunista mozgalom ma szükséges politikai és növekvő ideológiai egységéhez az imperialistaellenes harc, a rendszeres közös elméleti munka útján juthatunk el.

Maga az élet, nemzetközi tanácskozásunk előkészítése és megtartása bizonyították be a kommunista és munkáspártok konzultatív találkozója által mutatott irányvonal helyességét: közös akciókkal a megértésért és erőink egységesítéséért. A nemzetközi tanácskozás eddigi sikeres, kollektív előkészítése, különösképpen a fő dokumentum kidolgozása máris azt tanúsította, hogy kommunista mozgalmunk akcióegysége jelentősen megnövekedett.

Nemzetközi tanácskozásunk — ebben bizonyosak vagyunk — a fő dokumentum, valamint más dokumentumok kollektív kidolgozásával és elfogadásával új szakasz kezdetét jelenti a kommunista világmozgalom fejlődésében. Ezt a szakaszt a marxista–leninista pártok akcióegységének létrehozása és megszilárdítása és ezáltal a szocializmus és a világbéke ügyének új sikerei és győzelmei fogják jellemezni.

Az imperialistaellenes harc alapvető kérdéseiben és feladataiban való elvi egyetértés összekapcsolódik majd a taktika és a módszerek alkotó sokféleségével az egyes országokban. Így váltjuk valóra Lenin tanításait, aki az osztályharc és a szocialista forradalom általános törvényszerűségeinek olyan érvényesítését követelte, „amely ezeket az elveket a részletekben helyesen módosítja, a nemzeti és állami különbségekhez hozzáalakítja, hozzáalkalmazza".

Pártunk most is abból indul ki, hogy a nemzeti sajátosságokat és érdekeket csak akkor lehet helyesen figyelembe venni, ha azokat a társadalmi fejlődés általános, alapvető törvényeinek kifejezéseként fogjuk fel és így alkalmazzuk. Az ehhez vezető utat természetesen minden kommunista pártnak magának kell kidolgoznia és bejárnia. Csak így óvhatjuk meg magunkat attól, hogy sablonosan közeledjünk az új feladatok megoldásához, valamint attól a nemzeti szűklátókörűségtől is, amely a kapitalizmusból a szocializmusba való világméretű átmenet és a tudományos-műszaki forradalom feltételei között anakronizmussá vált.

Néhány hónapon belül ünnepeljük zseniális vezérünk és tanítónk, Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulóját. Pártunk azon a véleményen van, hogy

ez a jubileum legyen méltó és időszerű alkalom a marxizmus–leninizmus világméretű offenzívájának kibontakoztatására, mert Lenin eszméinek életereje korunkban jobban bebizonyosodik, mint eddig bármikor. A tanácskozásunk elé terjesztett felhívás tervezete kitűnő dokumentum, amely megérdemli, hogy világszerte a legszélesebb körben népszerűsítsük. Lenin 100. születésnapjának előkészítése váljék minden haladó erő nagy kezdeményezésévé az imperializmus ellen, a szocializmus ragyogó eszméiért vívott harcban. Ebben az összefüggésben rendkívül fontos feladatnak tekintjük párttagságunknak és köztársaságunk egész lakosságának fokozott marxista–leninista képzését és nevelését. Pártunk ezt a feladatot alapvetőnek tartja a párt és egész mozgalmunk folyamatos fejlődése szempontjából.

Nemzetközi tanácskozásunk megteremtette a lényeges előfeltételeket közös harcunk fellendítéséhez, az imperializmus elleni világméretű offenzíva kibontakoztatásához. Ebben a harcban kikovácsoljuk akcióegységünket, hatásos csapást mérünk az imperializmus spekulációira, egységünk ellenfeleinek minden akciójára. Szilárdítsuk a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységét, erősítsük az internacionalizmust!

LARBI BUHALI,

AZ ALGÉRIAI SZOCIALISTA ÉLCSAPAT PÁRT
KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Kedves elvtársak!

Az Algériai Szocialista Élcsapat Párt küldöttsége üdvözli a jelenlevő pártokat, és nagyfokú elégedettségét fejezi ki afölött, hogy a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása végre megkezdte munkáját. Egy ilyen tanácskozás megtartása már önmagában is elsőrendű fontosságú győzelme mozgalmunknak abban a kérlelhetetlen harcban, amelyet az imperializmus és a reakció ellen, a népek létfontosságú érdekeinek védelmében folytat. Csattanós válasz ez az imperialista ellenségnek és ügynökeinek, akik vágyaikat a valósággal összetévesztve és nehézségeinkre spekulálva szerették volna bebizonyítani, hogy a kommunista és munkáspártok nem képesek találkozót létrehozni az antiimperialista harc és az akcióegység kérdéseinek együttes megvitatására.

Szeretnénk továbbá kifejezni nagy örömünket afölött, hogy lehetővé tették számunkra a részvételt ezen a történelmi jelentőségű tanácskozáson, amelynek összehívásáért pártunk hosszú évekig harcolt.

Ami a közeljövőt illeti, valamennyiünk előtt nyilvánvaló: mozgalmunknak mint élenjáró forradalmi erőnek az egysége döntő jelentőségű abból a szempontból, hogy hatékonyan egyesítsük az összes antiimperialista erőket a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc széles frontján.

Az utóbbi évek folyamán a nemzetközi porondon megfigyelhető, hogy növekszik az imperializmus és mindenekelőtt az amerikai imperializmus agresszivitása. Ez hatással van az egész világhelyzetre, mindenekelőtt olyan térségekben, mint Délkelet-Ázsia, a Közel-Kelet és Közép-Európa, ahol három súlyos feszültségi góc alakult ki. Ezek a feszültségi gócok közvetlenül fenyegetik az egyetemes békét, valamint a világ más térségeit, ahol az imperializmus fegyveres erővel próbálja elnyomni a demokratikus és nemzeti felszabadító harcot.

Az események azt bizonyítják, hogy az imperializmus agresszivitásának fokozó-

dása — egyes, részben Afrikában elért sikerei ellenére — egyáltalán nem jelenti az imperialista rendszer megszilárdulását, és nem mond ellent annak a néhány évvel ezelőtt adott értékelésnek sem, amelynek értelmében korunkat a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet és az erőviszonyoknak az utóbbi javára történt megváltozása jellemzi. Ezt az agresszivitást mindenekelőtt az imperializmusnak az a törekvése magyarázza, hogy visszaszerezze elvesztett pozícióit, valamint az, hogy az imperializmus a vele szemben álló legfőbb erők szétszóródását objektíve biztató tényezőnek tekinti. Csakhogy az amerikai imperializmusnak nem sikerült megvalósítania elgondolásait sem Vietnamban, amelynek vitéz harcosai győzelmes csatákat vívnak ellene, sem a Közel-Keleten, ahol a Szovjetunió segítségével sikerült visszaverni az EAK és Szíria haladó kormányainak megdöntésére tett imperialista-cionista próbálkozásokat.

Ilyenformán feszült és ugyanakkor gyorsan változó helyzetnek lehetünk tanúi, amikor a meglevő problémák mérete és jelentősége, a modern fegyverfajták jellege és rombolóképessége minden eddiginél jobban előtérbe helyezi az általános béke és leszerelés kérdését, amire elengedhetetlenül szükség van az emberiség fennmaradásához.

Vajon e valamennyi nép számára létfontosságú célokat sikerül-e majd egyidőben megvalósítani a szabadságra, társadalmi haladásra és demokráciára irányuló nem kevésbé fontos követelésekkel, amelyek mindenütt hangot kapnak, ahol késhegyig menő küzdelem folyik e célok eléréséért? Ez jelentős mértékben függ a testvérpártok erőfeszítéseinek egyesítésétől, és mindenekelőtt azoknak az akcióiknak az összehangolásától, amelyeknek célja, hogy közös mederbe tereljék az összes forradalmi és haladó áramlatokat, az összes antiimperialista erőket. Függ továbbá attól is, milyen siker koronázza azt az erőfeszítésüket, hogy fokozatosan leküzdjék a mozgalmunkban fennálló nézeteltéréseket. A forradalmároknak, amikor az imperialista veszéllyel találják szemben magukat, félre kell tenniük minden nézeteltérést.

Ezzel összefüggésben szeretnénk hangsúlyozni, milyen kárt okoztak az antiimperialista világfrontnak azok a negatív jelenségek, amelyek az utóbbi években mozgalmunkon belül mutatkoztak és megakadályozták ennek a frontnak a megerősítését.

Éppen ezért, mint ahogy pártunk dokumentumaiban és legfontosabb politikai nyilatkozataiban hangsúlyozta, a leghatározottabban el kell ítélni azokat, akik cinikusan egy lapon merik emlegetni az amerikai imperializmust és a Szovjetuniót, súlyos kárt okozva ezzel az egész antiimperialista mozgalomnak, és akik a dogmatizmustól fokozatosan eljutottak a marxizmus—leninizmus teljes megtagadásáig, a soviniszta és kalandor pozíciókig.

Természetesen sajnálatos, hogy ezen a tanácskozáson nincsenek jelen az összes kommunista és munkáspártok képviselői. De az, hogy egyes pártok különféle okok miatt távol maradtak, nem írható azoknak a pártoknak a rovására, amelyek kötelességüknek tekintik, hogy lankadatlanul küzdjenek mozgalmunk egységének megszilárdításáért. A távol maradt pártok maguk óhajtották így, és joguk volt ehhez.

Nagyon jól megértjük egyes pártok távolmaradásának okát, és senkinek eszébe sem jut, hogy emiatt vádolja őket. Ami viszont azokat illeti, akik a nekik küldött meghívásra gyalázkodással válaszoltak, eljön az idő, amikor tettüket majd szigorúan számon kéri a történelem és a nemzetközi munkásmozgalom, s ezen belül a saját pártjuk.

Ám az a körülmény, hogy egyes pártok távol maradnak, nem zavarhatja a testvérpártok túlnyomó többségét abban, hogy megjelenjenek a tanácskozáson, és kollektív munkával kidolgozzák e pártok akcióegységének alapját és feltételeit. Ez a tanácskozás az első szakasz azon az úton, amely egész mozgalmunk még mélyebb és még

átfogóbb egységéhez és összeforrottságához vezet. Tanácskozásunk szélesen kitárja a kaput azok előtt a testvérpártok előtt, amelyek csak később fogják eldönteni, nem érkezett-e el számukra a pillanat, hogy egyesítsék erőfeszítéseiket az itt jelenlevő pártokéval.

Véleményünk szerint nemcsak az a fontos, hogy a mostani tanácskozás ilyen nagyszámú pártot egyesített, hanem az is, hogy képes elfogadni egy ilyen hatalmas politikai és gyakorlati jelentőségű okmányt. A fő dokumentum elfogadása a kommunista és munkáspártok, a néptömegek, az összes demokratikus és antiimperialista erők kezében valóban erős fegyver az imperializmus és a reakció elleni harc sikeres folytatásához és fokozásához.

Pártunk üdvözli azokat a módszereket, amelyek segítségével kidolgozták a fő dokumentum és a többi okmány tervezetét.

Megelégedésünkre szolgál a munka kollektív és demokratikus jellege, a pártok egyenjogúsága, a testvériségnek az a légköre, amelyben az előkészítő bizottság munkáját végezte. Az előkészítő munkában részt vállaló összes delegációknak reális lehetőségük volt a közös munkában való hasznos részvételre. Amennyire meg tudjuk ítélni, a kommunista és munkáspártok kevés nemzetközi tanácskozását készítették elő ilyen alaposan és a pártok ilyen széles, ilyen hatékony részvételével. Úgy gondoljuk, ez kétségkívül pozitív hatással lesz pártjaink jövőbeli kapcsolataira.

A fő dokumentum tervezete, amely kollektív és demokratikus munka eredménye, egészében tükrözi a pártjaink előtt álló fő problémákat. Az előkészítő bizottság komoly munkát végzett, amikor kidolgozta ezt a kivételes fontosságú dokumentumot, amely a marxista–leninista elveken alapuló kollektív elemzés eredménye, és amely általános irányát, szerkezetét, céljait tekintve megfelel az előkészítő bizottság elé tűzött feladatoknak. Ezeket a feladatokat a budapesti konzultatív találkozó a következőkben jelölte meg: meghatározni az imperializmus elleni harc feladatait a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegységének alapjait.

Úgy véljük, hogy a fő dokumentum tervezete világosan és józanul, a jelenlegi konkrét helyzet figyelembevételével határozza meg feladatainkat az imperializmus elleni harcban. E feladatok némelyikének megoldása nem tűr halasztást.

E feladatok közül a legelső a hős vietnami nép ellen folytatott bűnös amerikai agresszió megszüntetése. Ez a probléma az egész emberiséget foglalkoztatja, és joggal tartottuk szükségesnek, hogy külön dokumentumban foglalkozzunk vele.

A vietnami nép, hála vezetői helyes politikájának, példátlan küzdelmének, megszámlálhatatlan áldozatának, a szocialista országok és mindenekelőtt a Szovjetunió sokoldalú segítségének, a kommunista és munkáspártok, az összes haladó erők szolidaritásának, máris hatalmas győzelmet aratott, amikor arra kényszerítette az agresszort, hogy feltétel nélkül szüntesse be a Vietnami Demokratikus Köztársaság bombázását és üljön a tárgyalóasztalhoz. Az első pozitív eredmény azonban még nem oldja meg a fennálló problémát. Rá kell kényszeríteni az amerikai imperializmust, hogy szüntesse be az agressziót, feltételek nélkül vonja ki csapatait és csatlósainak csapatait Vietnam egész területéről, tegye lehetővé a vietnami nép számára, hogy szabadon, mindennemű külföldi beavatkozás nélkül dönthessen ügyeiben. Ez annyit jelent, hogy fokozni kell a harcot annak érdekében, hogy Vietnam népe maradéktalanul elérje céljait.

Ez a feladat teljes mértékben megoldható, ha a kommunista és munkáspártok egységesek lesznek, cselekedeteiket nemzetközi szinten összehangolják, új erőket vetnek be és mozgósítanak az amerikai agresszorok ellen.

A második fontos és halaszthatatlan feladat a súlyos közel-keleti helyzettel függ

össze. Izrael uralkodó köreinek a nemzetközi imperializmus és cionizmus támogatásával folytatott agresszív és expanzív politikája fenntartja ebben a térségben a világbékét rendkívül komoly következményekkel fenyegető feszültség forrását. A lehető leghamarabb meg kell semmisíteni ezt a tűzfészket.

Ismeretes, hogy az arab népek közvetlen összeütközésbe kerülnek az imperializmussal, amely igyekszik megfosztani a haladó országokat vívmányaiktól és megakadályozni más arab népeket abban, hogy előrehaladjanak a nemzeti felszabadulás és a társadalmi fejlődés útján. Az imperializmus és cionista ügynökei ellen közvetlen harcot folytató arab felszabadító mozgalom a világ forradalmi és haladó mozgalmának elidegeníthetetlen részét alkotja. A palesztinai hazafiak, amikor napról napra erősödő elszánt harcot vívnak hazájuk visszaszerzéséért, ezzel hozzájárulnak az imperializmus elleni közös harchoz.

Örülünk, hogy a világ kommunista és munkásmozgalma kollektívan határozza meg álláspontját a közel-keleti problémákat illetően, elítéli az izraeli uralkodó körök agresszív, terjeszkedő politikáját, harcol a cionista-imperialista agresszió következményeinek felszámolásáért, mindenekelőtt a csapatoknak a megszállt arab területekről való kivonásáért, követeli a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatának végrehajtását, határozottan támogatja a palesztinaiak nemzeti jogait, a menekültek visszatelepülését hazájukba. Tekintve azonban, hogy a cionista és imperialista körök nem mondanak le agresszív magatartásukról, nagyon üdvösnek tartanánk, ha a testvérpártok erősítenék s még hatékonyabbá tennék szolidaritásukat az arab népekkel, hogy a legrövidebb idő alatt fel lehessen számolni a veszélyes közel-keleti háborús tűzfészket.

A harmadik feladat a küzdelem a nácizmus újjáéledése és a nyugatnémet revansista körök agresszivitása ellen. Ezek a körök komolyan fenyegetik az európai biztonságot és a világbékét egyebek között azzal, hogy nyíltan felvetik a második világháború után kialakult határok felülvizsgálatának kérdését és atomfegyvereket követelnek. Valamennyi kommunista és munkáspárt, az összes haladó és antiimperialista erők feladata, hogy erélyesen harcoljanak Nyugat-Németország reakciós, revansista körei ellen, amelyek az amerikai imperializmus aktív támogatását élvezik és kalandor követelésekkel lépnek fel.

Ahogyan az arab népek igazságos ügye az európai és más országok haladó erőinek ügye is, ugyanúgy Európa biztonságát is szívükön viselik az arab népek és az összes haladó erők. Az európai biztonság fogalmához szorosan hozzátartozik a második világháború után kialakult határok sérthetetlenségének elismerése, valamint a Német Demokratikus Köztársaság mint teljes mértékben szuverén állam elismerése. Éppen ezért, amennyire örülünk annak, hogy Irak, Kambodzsa, Szudán és Szíria elismerte a Német Demokratikus Köztársaságot, éppen annyira fájlaljuk az algériai kormánynak az NDK-val kapcsolatos negatív álláspontját, holott más kérdésekben kormányunk kétségkívül imperialistaellenes álláspontra helyezkedett. Ez a folt országunk külpolitikáján csak fokozza harci elszántságunkat. A haladó erőknek ki kell használniuk minden lehetőséget, hogy elérjék ennek az álláspontnak a megváltoztatását, amely nemcsak az összes arab népekkel szolidaritást vállaló szocialista NDK-nak, hanem Algéria érdekeinek is kárt okoz.

Az említettek mellett a fő dokumentum sok más fontos feladatot is tűzött mozgalmunk elé, amelyekkel tökéletesen egyetértünk.

Ahhoz azonban, hogy cselekvésre serkentsük a tömegeket, hogy elérjünk bizonyos célokat, nem elegendő csupán felsorolni e feladatokat az akcióprogramban. Feltétlenül szükség van arra, hogy elemezzük a helyzetet, tisztázzuk a jelenlegi erőviszonyokat, tőlük függően meghatározzuk feladatainkat és lehetséges céljainkat, s kije-

löljük az utakat és módszereket céljaink eléréséhez. Így és csakis így győzhetjük meg a mozgalmunkban részt vevő milliókat, a tömegeket arról, hogy az imperializmus és a reakció elleni közös akciók szükségesek és hatékonyak. S ez helyesen tükröződik a fő dokumentumnak a tanácskozás elé terjesztett tervezetében.

Egyes elvtársak élesen bírálták a dokumentum tervezetét, mondván, hogy az nem felel meg mozgalmunk szükségleteinek, mivel nem érinti az összes ellentmondásokat és problémákat, amelyekkel szembe kell néznünk. Hadd mondjuk meg barátian, hogy véleményünk szerint ez az álláspont nem nagyon reális és nem is segíti elő egységünk megszilárdítását.

Egyes elvtársak amiatt elégedetlenkednek, hogy a fő dokumentum tervezete nem felel meg teljes mértékben az ő álláspontjuknak. De vajon lehetséges-e, hogy egy ilyen okmány teljes mértékben tükrözze a tanácskozáson részt vevő 75 párt mindegyikének politikai vonalát? Valamennyien különböző feltételek között, más és más helyzetben harcolunk. Így hát nem meglepő, hogy néha eltérő értékelésekre és következtetésekre jutunk, annál is inkább, mert az utóbbi évek folyamán mozgalmunk súlyos nehézségeket élt át és politikai, valamint ideológiai jellegű nézeteltérésekbe ütközött.

Ha minden egyes párt csak a saját álláspontját fogja védelmezni és csak a saját szempontjait veszi tekintetbe egyik vagy másik kérdésben, akkor teljességgel lehetetlenné válik, hogy valamiféle megegyezésre jussunk. Természetesen minden pártnak joga van előterjeszteni, védelmezni és fenntartani a maga véleményét. De ha valamely álláspont nem elfogadható az összes többi pártok számára, vajon ez alapul szolgálhat arra, hogy egy párt megtagadja az együttműködést a többi párttal?

Nem titkoljuk önök előtt, hogy a fő dokumentum tervezete minket sem elégít ki teljes mértékben. A mi pártunk például úgy véli, hogy a dokumentum többi részéhez hasonlítva nagyon gyenge az a rész, ahol a nemzeti felszabadító mozgalomról esik szó. Igaz, ezt a részt az előkészítő bizottság utolsó ülésén végrehajtott helyesbítésekkel sikerült lényegesen javítani. Mindazonáltal a mi nézetünk szerint ez a szövegrész mégsem lett tökéletes. Vajon emiatt el kell vetni az egész dokumentumot és meg kell tagadni az aláírását? Az ilyen magatartás elképzelhetetlen, ha valóban előre akarunk lépni az egység útján. Mozgalmunk jelenlegi helyzetében nem számíthatunk arra, hogy egyszerre megoldhatjuk az összes problémákat, és a mostani tanácskozáson megszüntethetünk minden nézeteltérést. Tudjuk, hogy valamely problémát csak akkor lehet megoldani, amikor megérett erre.

Így hát mindenekelőtt arra kell összpontosítanunk erőfeszítéseinket, ami egyesít bennünket — annál is inkább, mert ez szerintünk sokkal fontosabb annál, ami elválaszt bennünket —, s várnunk kell addig, amíg az idő múlása és a felhalmozott gyakorlati tapasztalatok hozzásegítenek minket más problémák megoldásához is. Addig azonban nem szabad megfeledkeznünk a legfontosabbról: az imperializmus elleni harcról.

Úgy gondoljuk, tudnánk találni egy olyan módszert, amelynek segítségével türelmesen tanulmányozhatnánk, tisztázhatnánk és idővel kollektívan megoldhatnánk a mostani tanácskozáson megoldatlanul maradt problémákat. E tekintetben a tanácskozásnak fontolóra kell vennie az SZKP küldöttségének javaslatait, amelyeket Brezsnyev elvtárs terjesztett itt elő, továbbá a Belga Kommunista Párt által az előkészítő bizottság legutolsó ülésén tett javaslatokat.

Ha Algéria példáját és tapasztalatát vesszük szemügyre — azét az országét, amely hét évvel ezelőtt vívta ki nemzeti függetlenségét —, akkor is számos komoly megjegyzést fűzhetnénk a fő dokumentum tervezetének bizonyos meghatározásaihoz és tételeihez, mégpedig e tervezetnek a fejlődő országokról szóló részében. Csakhogy

mi tudatában vagyunk annak, hogy egy ország példája nem szolgáltathat alapot általános következtetésekhez. Feltétlenül többféle tapasztalatot kell tanulmányozni ahhoz, hogy az összehasonlítás révén általánosításokra és helyes következtetésekre juthassunk. Ha már érintettük ezt a témát, engedjék meg, hogy röviden értékeljem az országunkban kialakult helyzetet. Bízvást mondhatjuk ugyanis, hogy ez az ország fontos helyet foglal el a progresszív arab és afrikai országok között.

Igaz, 1965-ben reális veszély fenyegetett, hogy Algéria átmegy a nyugati táborba. Azóta a különféle nemzeti és nemzetközi tényezők hatására Algéria fokozatosan megváltoztatta fejlődésének irányát, és ma joggal állíthatjuk, hogy alapjában véve imperialistaellenes álláspontot képvisel.

Algéria antiimperialista álláspontja mindenekelőtt külpolitikájában mutatkozik meg. Ennek egyik fontos megnyilvánulása, hogy országunk bátran szembeszáll az amerikai imperializmussal, legyen szó annak bűnös vietnami agressziójáról, az arab országok elleni cionista agresszióhoz nyújtott támogatásáról, a Földközi-tenger térségében elkövetett provokációs cselekményeiről vagy Afrikában folytatott mesterkedéseiről és felforgató tevékenységéről. Algéria baráti kapcsolatokat létesített Kubával, erélyesen támogatja igaz ügyét az amerikai imperializmus elleni harcban.

Algéria fellép a dél-afrikai és a rhodesiai fajüldöző rendszerek, valamint a portugál fasiszta rendszer ellen, támogatja és jelentős eszközökkel segíti a különféle nemzeti felszabadító mozgalmakat.

Algéria sokat tett a Marokkóval és Tunéziával való együttműködésért, hogy meghiúsítsa az imperializmus bomlasztó terveit. Ez a politika fontos hozzájárulás a békéért vívott közös harchoz.

Ám a legfigyelemreméltóbb és a legfontosabb országunk jövője szempontjából a barátság megszilárdítása és a szüntelenül növekvő gazdasági és kulturális együttműködés a szocialista országokkal, különösen a Szovjetunióval. Podgornij elvtársnak a közelmúltban Algériában tett látogatása az országaink közötti kölcsönösen előnyös együttműködés új szakaszát nyitotta meg, amely megbízható garanciája országunk gazdasági fejlődésének és függetlenségének.

Gazdasági tekintetben arra törekszünk, hogy megszabadítsuk országunkat a külföldi monopóliumoktól és a neokolonializmustól, s biztosítsuk Algéria igazi gazdasági függetlenségét a reakció, a neokolonializmus és az imperializmus kísérletei ellenére, amelyek ennek megakadályozására irányulnak. Az utóbbi években államosítottak több olyan ipari üzemet és bankot, amely a gyarmatosítók tulajdonában volt, megváltoztatták a külkereskedelem szerkezetét, és új ipari vállalatok létesítésével megszilárdították az állami szektort.

A mezőgazdaságban az önirányítási rendszer — ami azt jelenti, hogy a volt telepesek földjeinek nagy részén a gazdálkodást a mezőgazdasági dolgozók irányítják — 1965-től kezdve nagy veszélybe került. Most szemlátomást ismét létrejöttek a kedvező feltételek ennek a rendszernek a fenntartásához, sőt megszilárdításához.

Mai életünkben tehát sok a pozitívum, s ezeket a jelenségeket teljes mértékben és határozottan támogatjuk annak ellenére, hogy pártunkat üldözik. Ugyanakkor azonban nem hallgathatunk arról sem, amit negatívumnak tartunk, s ami véleményünk szerint erősen fékezi országunk haladó fejlődését. 1965 júniusa óta kormányunk belpolitikájában felülkerekedtek a munkásellenes és antidemokratikus irányzatok. Elvben olyan elemek gyakorolják a hatalmat Algériában, akik a kispolgárság köréből kerültek ki; mellettük azonban ott vannak a nagy magántulajdonosok, a földbirtokosok, akik több ezer hektár földdel rendelkeznek, s olyan személyek, akik vagy a komprádor burzsoáziával, vagy a feudalis hatalmasságokkal vannak szoros

kapcsolatban. Ezzel magyarázható az az ellentét és az a harc az egyes hatalmi csoportok között, amely a kormányon belül — ha nem is mindig nyíltan — végbemegy.

Feltétlenül szólnunk kell a hatalmon levő kispolgárság kettős arculatáról és ellentmondásos állásfoglalásáról:

— objektív okokból kifolyólag és a nemzeti érdekekből kiindulva ez a réteg imperialistaellenes külpolitikát folytat, s ez együttműködéshez vezet a szocialista országokkal, amelyek bármiféle politikai feltétel nélkül hatékony segítséget nyújtanak;

— osztálymeggondolásokból viszont a kispolgárság bizalmatlan a munkásosztállyal és szervezeteivel szemben, s retteg tőlük. Ez arra készteti, hogy az országon belül tekintélyuralmi, munkásellenes és antidemokratikus politikát folytasson.

A hatalomnak ez a bonyolult jellege magyarázza egyebek közt azt is, miért halasztották el technikai okokra hivatkozva a földreformot, amelyet 1965-ben kellett volna végrehajtani. A munkásosztálytól való félelem arra ösztönzi a kispolgárság egyes képviselőit, hogy korlátozzák különösen a munkásszakszervezetek és más tömegszervezetek demokratikus jogait. A dolgozók és a diákság között azonban nő és erősödik az ellenállás az antidemokratikus módszerekkel szemben.

1965 júniusa után a hatóságok politikája a különböző időszakokban, a harcoló erők viszonyától függően hol fokozottabban, hol kevésbé volt „merev". Ezekben az években a hatóságok üldözték és terrorizálták pártunkat, amely illegalitásba kényszerült. Pártunk tagjainak tucatjai, továbbá más haladó személyiségek és szakszervezeti aktivisták sínylődnek börtönökben vagy állnak szigorú megfigyelés alatt.

E politika következtében, amelyet egyes jobboldali elemek kényszerítettek az országra, szakadás következik be egyfelől a néptömegek, másfelől a hatalom és a Nemzeti Felszabadulási Front pártja között. Ez nemcsak országunk fejlődését fékezi, hanem mai pozitív irányvonalát is súlyosan fenyegeti.

Pártunk úgy véli, hogy Algéria jelenlegi fejlődési szakasza nem a szocializmus építésének szakasza. Szükséges, hogy következetesen végigvigyük a nemzeti demokratikus forradalmat és elmélyítsük progresszív tartalmát, még akkor is, ha egyes intézkedések már túlléptek ezen a szakaszon és utat nyitottak az új korszak felé. Hogy ezen az úton előrehaladhassunk, pártunk kötelességének tartja bírálni a kormány politikájának egyes negatív vonásait. A párt aktívan támogatja mindazt, ami a kormány politikájában pozitív, s ezzel párhuzamosan leleplezi az ország progresszív fejlődését akadályozó cselekedeteket.

Politikánk arra irányul, hogy elszigeteljük és eltávolítsuk a jobboldali elemeket a kormányban és a Nemzeti Felszabadulási Frontban működő haladó erők egyidejű erősítése mellett. Annak érdekében, hogy ez az irányvonal kerekedjék felül, harcolunk az összes antiimperialista és haladó erők közös akcióiért és egyesüléséért függetlenül attól, hol vannak ezek az erők, azaz függetlenül attól, hogy a fennálló rendszeren belül vagy azon kívül tevékenykednek-e.

Úgy véljük, hogy a munkásosztály független szervezetének és marxista–leninista pártjának, nevezetesen a Szocialista Élcsapat Pártnak a létezése ebben a harcban olyan szükségszerűség, amit a tapasztalat is megerősített. Meg kell jegyezni, hogy a kényszerű illegalitással és a megtorlásokkal összefüggő nehézségek ellenére a pártnak sikerült fontos politikai szerepet betöltenie az utóbbi három év folyamán. Azáltal, hogy konstruktív módon bírálja a kormánypolitika negatív vonásait, reális alapon nyugvó megoldásokat javasol az ország problémáira, felvilágosítja és mozgósítja a dolgozó tömegeket, kétségkívül befolyást gyakorol a haladó elemekre és ezzel az uralkodó körökre is, elősegítve Algéria helyes irányú fejlődését. Ilyenformán pártunk nem távolodik el az országunkban folyó antiimperialista harctól. Ellenkező-

leg, elmondhatjuk, hogy részt vett és továbbra is részt fog venni ebben a küzdelemben.

Engedjék meg, hogy ezek után néhány szót szóljak pártunk problémáiról.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a tömegeknek az antiimperialista harcban való irányításához, az imperializmus és a belső reakció végleges szétzúzásához, a nemzeti demokratikus forradalom összes feladatainak végrehajtásához és a szocializmushoz vezető út megnyitásához egy olyan országban, mint a mienk, a munkásosztálynak és az egész népnek szüksége van marxista–leninista pártra. Természetesen távol áll tőlünk, hogy alábecsüljük a Nemzeti Felszabadulási Fronton belül, az államapparátusban, a hadseregben, továbbá a hivatalos körökön és szerveken kívül fellelhető antiimperialista és forradalmi erőket. Ugyanakkor azonban nem becsülhetjük le azokat a még meglevő reakciós és imperialistabarát erőket sem, amelyeknek léte szüntelenül fenyegeti Algériát és az ország haladó orientációját. Az egyes afrikai országokban, például Maliban és Ghanában végbement események eléggé meggyőzően mutatják, mennyire reális a visszafordulás veszélye, mennyire ingatagok az olyan „egypártrendszerek", amelyek a legkülönbözőbb és a legeltérőbb elemeket és társadalmi rétegeket próbálják soraikban egyesíteni. Feltétlenül szükség van egy széles és erős antiimperialista frontra, de egy ilyen front nem lehet szilárd és cselekvőképes a munkásosztály ideológiájával felvértezett párt nélkül. Mindenképpen: semmiféle „front" sem helyettesíthet egy ilyen pártot. 1964-től kezdve az algériai kommunisták, az algériai Charta határozatai alapján, éppen ebben a szellemben dolgoztak a Nemzeti Felszabadulási Fronton belül, arra törekedve, hogy azt valódi élcsapattá változtassák. Az 1965. június 19-i államcsíny véget vetett eme kísérleteinknek. Ilyen körülmények között jött létre az Algériai Szocialista Élcsapat Párt. Ez továbbra is igyekszik soraiban egyesíteni az imperializmus ellen, a teljes függetlenségért és a szocializmusért vívott harc legjobbjait, a város és a falu dolgozóit, férfiakat és nőket egyaránt, az egész forradalmi ifjúságot és értelmiséget; mindazokat, akik tudják, hogy nincs más út a szocializmus felé, mint az, amelyet a marxizmus–leninizmus fénye világít be.

Pártunk ezekhez az elvekhez tartja magát fejlődése folyamán. A párt egyben az algériai munkásmozgalomnak és nemzeti mozgalmunk legkövetkezetesebb irányzatainak örököse. Örököse az első munkásszervezeteknek, amelyek elhozták országunkba a marxizmust. Örököse és folytatója az első algériai kommunisták és a nemzeti felszabadító mozgalom ügyének. Ez utóbbi legöntudatosabb képviselői a marxizmus–leninizmus álláspontjára helyezkedtek. Következésképpen egyáltalán nem valamiféle elvtelen, kétértelmű és ingatag alapokra épülő egyesülésről van szó, hanem egy lenini típusú párt megalakulásáról, amely hű a tudományos szocializmus és a proletár internacionalizmus elveihez. Az illegális helyzet és ama súlyos viszonyok ellenére, amelyekben harcolnunk kell, pártunknak sikerült megvalósítani ezeket a feladatokat a konkrét és specifikus algériai viszonyok között. Ma a párt olyan szervezetként működik, amely a korábbinál szélesebb rétegeket egyesít, amelynek mélyebbek a gyökerei a tömegek között, s amely hasonlíthatatlanul kedvezőbb fejlődési távlatokkal és lehetőségekkel rendelkezik, mint az egykori AKP. Természetesen további utunkat illetően nincsenek illúzióink. Ellenkezőleg, tudjuk, hogy nagy nehézségek várnak ránk a reakció és az imperializmus elleni harcban, és nem lesz könnyű a dolgunk azokkal az igazi hazafiakkal és forradalmárokkal sem, akik még nem szabadultak meg az antikommunista előítéletektől, akiket meg kell győznünk arról, hogy Algériának szüksége van pártunkra, amely nélkül a szocializmus felé való előrehaladás sem képzelhető el. Pártunk, a dolgozók első soraiban harcolva, egyre növekvő és központi szerepet fog betölteni a dolgozók szocialista és internacionalista

szellemű nevelésében, s ezzel hozzájárul az egész nemzeti felszabadító mozgalom fellendítéséhez, új minőségi szintre emeléséhez.

Lehetőségeinkhez mérten testvéri kapcsolatokat akarunk kialakítani az összes kommunista és munkáspártokkal azoknak az elveknek az alapján, amelyeket véleményünk szerint pontosan és helyesen fogalmaz meg a fő dokumentum tervezetének 4. fejezete.

Elvtársak! Pártunk országos vezetősége felhatalmazott bennünket a tanácskozás elé terjesztett fő dokumentum aláírására.

Természetesen, minden okmánynak csak akkor van értéke, ha a benne foglaltakat maradéktalanul megvalósítják. Pártunk a maga részéről ünnepélyesen kijelenti, hogy teljesíti vállalt kötelezettségeit, s tevékenységét alárendeli az általunk közösen jóváhagyásra kerülő feladatoknak és általános elveknek. Az élet teljes világossággal bebizonyította, hogy a nemzeti és a nemzetközi kötelezettségek nem mondanak ellent egymásnak, sőt egymást kölcsönösen kiegészítő és egymással elszakíthatatlan kapcsolatban levő oldalai a marxista–leninista pártok forradalmi tevékenységének. Ezeknek a kötelezettségeknek következetes teljesítése további sikereink záloga.

A dokumentum joggal állapítja meg, hogy pártjaink feladata az összes létező kommunista és munkáspártok támogatása. Úgy gondoljuk, hogy olyan nagy jelentőségű kötelességről van szó, amely rendkívül fontos mozgalmunk megszilárdítása és további összeforrasztása szempontjából, olyan kötelességről, amelyet legfőbb elveink egyikévé kell tennünk.

Amikor ezt hangsúlyozzuk, ezt csak azért tesszük, mert a proletár szolidaritás kérdéseiben sajnos komoly elhajlásoknak voltunk tanúi, amelyeknek nem szabad megismétlődniük. Ha például sok párt célszerűnek és szükségesnek tartja — s véleményünk szerint ez helyes —, hogy fejlessze kapcsolatait egyes nemzeti pártokkal és különféle haladó szervezetekkel, ezt nem teheti a munkásosztály érdekeit és jövőjét megtestesítő marxista–leninista pártok megkerülésével. Úgy véljük, ha nem tartják be ezt az elvet, nem segíthetik elő soraink tömörülését, sőt, az a kockázat fenyeget, hogy feszültség, esetleg vita támad a testvérpártok között, ami kárt okoz mozgalmunk egységének.

Feltétlenül egyetértünk azzal, hogy minden erőfeszítésünkkel törekednünk kell a baráti kapcsolatok és az együttműködés fejlesztésére a legszélesebb antiimperialista és haladó erőkkel. Úgy véljük azonban, hogy a marxista–leninista pártok közötti kapcsolatoknak kell az első helyen állniuk, és erről az elvről semmiképpen sem szabad lemondanunk.

Egyetértünk a másik három dokumentum elfogadásával is, amelyek közül a maga területén mindegyik elősegíti majd pártjaink tevékenységének aktivizálását, egységének helyreállítását, a tömegek mozgósítását az imperializmus és a reakció elleni döntő csatákra.

A Lenin-centenárium megünneplése, a megemlékezés a forradalom zseniális teoretikusáról és nagy stratégájáról, a világ első szocialista államának megteremtőjéről, kétségkívül új szakaszt jelez a világ forradalmi erőinek fejlődésében. Hogy méltóképpen és ünnepélyesen emlékezhessünk meg az évfordulóról, meg kell kettőznünk erőfeszítéseinket soraink összeforrasztására és harci egységünk helyreállítására.

Tanácskozásunk felhívása és a Lenin születésnapjának ünnepségeire tett előkészületek új lökést adnak ahhoz, hogy folytassuk azt az elengedhetetlenül fontos harcot, amelyet pártjainknak a burzsoá ideológia bárminemű megnyilvánulása ellen kell vívniuk.

Mint azt a budapesti konzultatív találkozón már hangsúlyoztuk, ennek a tanácskozásnak a megtartása nem lehet öncélú. Valamennyien úgy tekintjük ezt a tanács-

kozást, mint a mozgalmunk egységéhez és összeforrottságához vezető út egyik szakaszát, amely egyebek között a mozgalom előtt álló problémák elemzésének elmélyítése szempontjából is jelentős. Ami az eredményeket illeti, már most látható, hogy ez a tanácskozás fontos szakasz, a kommunista és munkásmozgalom nagy sikere, kétségkívül történelmi jelentőségű esemény.

A pártjaink közös munkájával készült dokumentum elfogadása meggyőződésünk szerint igazolja a forradalmárok tízmillióinak várakozását, a dolgozó, haladó szellemű emberek százmillióinak reményeit, akik most szerte a világon Moszkvára tekintenek.

Befejezésül hadd fejezzem ki hálánkat mindazoknak, akik elősegítették egységünk megszilárdítását, különösképpen a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, amelyek amellett, hogy a legjobb munkakörülményeket biztosították számunkra, s őszinte vendégszeretettel fogadtak bennünket, mély felelősségérzettől áthatva, erőt és fáradságot nem kímélve munkálkodtak annak érdekében, hogy a tanácskozás eredményes legyen. Hálánkat azzal fejezhetjük ki a legjobban, ha megfogadjuk, hogy türelmesen és állhatatosan haladunk előre a Lenin által kijelölt úton.

Éljen a kommunista és munkáspártok egysége és összeforrottsága, az összes haladó erők egysége az imperializmus elleni harcban!

Köszönöm szíves figyelmüket.

NICOLAE CEAUŞESCU,

A ROMÁN KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Tisztelt elvtársak!

A kommunista pártok tanácskozását azért hívták össze, hogy széles körű véleménycserét folytasson az imperializmus elleni harc időszerű kérdéseiről, azokról a feladatokról, amelyek pártjainkra hárulnak a kommunista és munkásmozgalom, az egész antiimperialista front akcióegységének megteremtésében az összes népek társadalmi haladásának megvalósítása, egy új világháború megakadályozása végett. Alapvető fontosságú problémák ezek a jelenkori nemzetközi életben, az emberiség sorsa, a társadalom forradalmi fejlődése szempontjából.

Ez a tanácskozás, mind a nemzetközi élet, mind pedig a szocialista országok és a kommunista pártok közötti kapcsolatok szempontjából, különleges feltételek között folyik. A nemzetközi küzdőtéren lejátszódó bonyolult eseményekre, a kommunista pártoknak a mai világban betöltött szerepére gondolunk. Utalunk egyben arra a körülményre, hogy e találkozón nem vesznek részt öt szocialista ország pártjainak képviselői, valamint számos kapitalista államban működő pártok képviselői, hogy mozgalmunkban véleménykülönbségek, nézeteltérések, feszültséget szülő tényezők vannak, amelyek kihatnak a szocialista országok és a kommunista pártok közötti kapcsolatokra.

Mint ismeretes, a Román Kommunista Párt, amikor felvetődött a tanácskozás megszervezésének a gondolata, már akkor rámutatott arra, hogy nem a legkedvezőbbek a feltételek a tanácskozás megtartásához. Ma, sajnos, elmondhatjuk, hogy az élet igazolta pártunk véleményét.

A Román Kommunista Párt abbeli óhajában határozta el a tanácskozáson való részvételt, hogy aktívan hozzájáruljon a munkálatok jó menetéhez, s így létrejöjjenek az előfeltételek a kommunista és munkásmozgalomban fennálló nehézségek le-

küzdéséhez, ahhoz, hogy normalizálódjanak a kapcsolatok az összes testvérpártok között a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján, s hogy erősíthessük az antiimperialista erők összeforrottságát. Abból az óhajból indultunk ki, hogy a fennálló nézeteltérések ellenére, arra támaszkodva, ami összefűz bennünket, ami közös és alapvető a harcunkban, úgy cselekedjünk, hogy a tanácskozás szolgálja az egész világon a sok-sok millió kommunista egységét, azoknak a hatalmas társadalmi erőknek az egységét, amelyek szembeszállnak az imperializmussal a forradalmi eszmék győzelme, a béke és a népek haladása érdekében.

Az előkészítő munkálatok során sikerült legyőzni számos nehézséget, ami megteremtette a feltételeket ahhoz, hogy nagyszámú párt vegyen részt ezen a tanácskozáson. Nagyra értékeltük a tanácskozás ígéretes kezdetét. De — mint azt a munkálatok menetére vonatkozó felszólalásunkban már kifejtettük — a második naptól kezdve egy, a tanácskozáson részt nem vevő párt elleni támadások következtében olyan irányba terelődnek a dolgok, amely kihat a munkálatok normális lefolyására, és veszélyezteti a tanácskozás célkitűzéseinek megvalósítását — a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők egységének erősítését az imperializmus ellen, a béke megvédéséért vívott harcban.

A Román Kommunista Párt küldöttsége teljes komolysággal elemezte a Kínai Kommunista Párt elleni támadások következtében előállt helyzetet, és tájékoztatta erről a Központi Bizottságot. Pártunk vezetősége kifejezte aggodalmát a tanácskozás munkálatainak alakulása és a kommunista és munkáspártok közötti feszültség fokozódásának a veszélye miatt, és elhatározta: továbbra is részt veszünk a tanácskozáson, hogy kifejthessük álláspontunkat a felvetett kérdésekben, s erőnkhöz képest mindent elkövessünk azért, hogy a tanácskozás és a majd elfogadásra kerülő dokumentumok megfeleljenek a kitűzött céloknak, az antiimperialista harc feladatainak, a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegységének, s ugyanakkor ne vezessenek a nézeteltérések kiéleződéséhez, hanem járuljanak hozzá ahhoz, hogy megtaláljuk az egész mozgalmunk egységéhez vivő utakat a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján.

Tisztelt elvtársak! Pártunk úgy véli, ahhoz, hogy a nemzetközi helyzetet igazán megérthessük, azt alaposan, reálisan, sokoldalúan kell elemezni marxista–leninista koncepciónk fényében. Csak így juthatunk tudományosan megalapozott politikai következtetésekhez, amelyek segítik harcukban az antiimperialista erőket.

A jelenkori világ alapvető jellegzetessége az, hogy a forradalmi, a haladó erők növekednek, befolyásuk állandóan erősödik a nemzetközi politikai életben. Ezek az erők — és nem az imperializmus — határozzák meg egyre nagyobb mértékben az események alakulását.

A nemzetközi élet tanúsága szerint az imperialista körök és elsősorban az amerikai imperialisták továbbra is nyakasan szembeszegülnek az emberiség haladó fejlődésével. Abbeli törekvéseikben, hogy fenntartsák és megszilárdítsák uralmi pozícióikat, nem riadnak vissza más népek szuverenitásának és függetlenségének, a nemzetközi jogszabályoknak a megsértésétől sem, s minden módon támadják a forradalmi, demokratikus és nemzeti felszabadító mozgalmakat. Az imperializmus fegyveres agressziókat szervez, mint amilyen a vietnami agresszió, támadó katonai tömböket tart fenn, igyekszik megmérgezni a nemzetközi kapcsolatokat, konfliktusokat és feszültséget idézve elő a világ különböző térségeiben. Az imperialista körök egyik gyakori módszere uralmuk kiterjesztésére a neokolonializmus, vagyis az új államok gazdasági alárendelése, nemzeti erőforrásaik és kincseik kizsákmányolása.

Számos kapitalista országban a legreakciósabb körök támadást intéznek a tömegek demokratikus jogai és szabadságjogai ellen, terrorizálják és üldözik a kommu-

nista pártokat és a többi demokratikus szervezetet, bebörtönzik és megkínozzák a nemzet haladó elemeit, a társadalmi harcosok egész sorát. Az imperialista nagyhatalmak segítségével jutnak uralomra egyes országokban ultrareakciós rendszerek, a társadalmi életben pedig ezek a hatalmak a haladással leginkább szemben álló erőket támogatják, azokat segítik, akik hajlandók elárulni a népek nemzeti érdekeit, utat nyitni az imperialista uralomnak.

Figyelembe kell vennünk a reakciónak egyes nyugat-európai országokban kifejtett tevékenységét is, ezek közül mindenekelőtt a Német Szövetségi Köztársaság revansista-militarista köreinek a tevékenységét. Ezek, nem törődve a történelem tanulságaival, folytatni akarják a német imperializmus régi militarista politikáját, noha ez annyi kárt okozott a német népnek és az egész világnak.

Ám a reakciós körök politikájával eltökélten szembeszállnak a tekintélyes forradalmi, haladó erők, amelyek súlyos csapásokat mérnek az imperializmusra és érzékeny veszteségeket okoznak neki. Sokatmondó e tekintetben az a kudarc, amelyet az Amerikai Egyesült Államok a vietnami háborúban szenvedett el, annak ellenére, hogy óriási haderőt és haditechnikát vont össze és vetett be a harcokba.

Ez ismételten azt bizonyítja, hogy napjainkban az erőpolitika kudarcra van kárhoztatva, a világon semmiféle erő sem győzhet le egy olyan népet, amely önfeláldozóan és bátran védelmezi szabadságát és nemzeti függetlenségét, azt a szent jogát, hogy maga dönthessen sorsáról. Az élet azt mutatja, hogy egy ilyen nép a legszélesebb nemzetközi szolidaritást, a haladó, forradalmi erők, a haladó világközvélemény aktív támogatását élvezi, ami elősegíti a győzelem kivívását igazságos harcában és legyőzhetetlenné teszi.

Az imperializmus uralmi és diktátumpolitikája minden fenyegetett nemzet erőteljes ellenállásába ütközik. Ázsia, Afrika, Latin-Amerika népei erőteljesen és harcosan lépnek fel az imperialista uralommal szemben, s kifejezésre juttatják azt a törhetetlen akaratukat, hogy szabadon éljenek és maguk döntsenek sorsukról. Az imperialista nagyhatalmak igyekeznek kiterjeszteni uralmukat, szeretnék ismét befolyási övezetekre osztani a világot, de a népek szembeszállnak velük, eltökélten védelmezik függetlenségüket, szuverén módon, saját belátásuk szerint akarják felhasználni anyagi javaikat, egész nemzeti potenciáljukat, fejleszteni kívánják gazdasági és politikai kapcsolataikat valamennyi állammal a teljes jogegyenlőség és a kölcsönös előnyök alapján.

Említésre méltó, hogy az egész kapitalista világban széles körű és hatalmas áramlat bontakozik ki az amerikai imperializmus hegemón törekvéseivel szemben. Ez jut kifejezésre a munkásosztály vezette nagyszabású népi megmozdulásokban, ez tükröződik abban, hogy az Egyesült Államok politikája visszatetszést kelt még a vele szövetséges országok bizonyos kormányköreiben is, hogy egyes kapitalista államok elhatárolják magukat az Egyesült Államok erőpolitikájának, nagyhatalmi politikájának különféle aspektusaitól. Sokatmondó ebben a tekintetben egyes országoknak az a törekvése, hogy kilépjenek a NATO katonai szerveiből, s az agresszív Északatlanti Szövetség fenntartásával szemben mutatkozó vélemények erősödése.

Az amerikai uralmi politika folytán mélyülnek az ellentétek az Egyesült Államok és a többi nagy tőkésállam között, fokozódik az imperialisták között a harc a neokolonialista uralomért, felvevőpiacok és nyersanyagforrások megkaparintásáért, az uralmi pozíciók kivívásáért a nemzetközi gazdasági életben. Mélyülnek az ellentétek a kapitalista országok, főként a Közös Piac és más szervezetek tagjai között.

Az amerikai erő- és diktátumpolitika, a más népek ügyeibe való beavatkozás folytán az utóbbi években világviszonylatban bizonyos fokig gyengültek az Egyesült

Államok politikai pozíciói. Az Egyesült Államok elszigetelődött és nemzetközi tekintélye hanyatlott, amit magában az Egyesült Államokban is elismernek. Az amerikai demokratikus erők társadalmi mozgalmainak fellendülése is világosan mutatja kormányköreinek nehézségeit. Az Egyesült Államokban kibontakozó, a vietnami háború folytatását ellenző és békepolitikát követelő tömegmozgalmak hulláma felöleli a legkülönbözőbb társadalmi rétegeket és szociális kategóriákat, a legkülönbözőbb politikai köröket. A színesbőrűek és a haladó erők fokozzák a harcot a szegregációs rendszer, a faji megkülönböztetés ellen.

Különösképpen felkelti a figyelmet az a tény, hogy egyes kapitalista államok vezetésében növekszik a militarista körök befolyása, és hogy e körök érdekei egyre szorosabban összefonódnak a nagy monopóliumok érdekeivel. Megállapíthatjuk, hogy ezekben az államokban a túlzott fegyverkezési és haderőfejlesztési politika következményeképpen militarizálódik a gazdasági, a társadalmi és a politikai élet. Amint azt a történelmi tapasztalatok nemegyszer bebizonyították, a társadalom általános haladása kerül veszélybe, ha katonai körök foglalnak el a politikai és társadalmi életben fontos pozíciókat.

A tőkés világban észlelhető irányzatok körképének vizsgálatából kitűnik, hogy az imperializmus hatóköre és uralma egyre szűkebb térre korlátozódik, a bomlás jelenségei fokozódnak, ami új lehetőségeket teremt az imperialista világrendszer felszámolását célzó harc sikeres folytatásához. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy az imperializmus agresszív jellege nem változott, hogy léte továbbra is magában hordozza egy újabb világháború veszélyét. Nem szabad tehát lebecsülni azt a veszélyt, amit az imperializmus jelent. A népeknek állandóan fokozniuk kell éberségüket az imperializmus akcióival szemben, biztosítaniuk kell az összes forradalmi és haladó erők széles körű összefogását az agresszív tervek meghiúsítása, a béke biztosítása érdekében.

Az élet azt mutatja, hogy az imperializmus ma már nem mindenható, már nem kényszerítheti rá akaratát és uralmát kénye-kedve szerint másokra, még akkor sem, ha erőszakhoz folyamodik. Az imperializmus agresszív akciói nem az erejét bizonyítják, hanem a gyengeségét. Arról tanúskodnak, hogy az imperializmus igyekszik gátat vetni az antiimperialista világmozgalom feltartóztathatatlan áradatának, akadályozni a népeknek a szabadságért és nemzeti függetlenségért vívott harcát, fékezni a jelenkori világ haladó irányú fejlődését, a jobb életért, az önálló fejlődésért küzdő népek törekvéseinek megvalósítását. Az antiimperialista front és a reakciós erők között folyó egész harc marxista–leninista elemzése pregnánsan szemlélteti, hogy a haladás és a béke erői vannak fölényben. Ez megerősíti azt a meggyőződést, hogy a háború nem elkerülhetetlen, s biztos lehetőség van az imperializmus megakadályozására, hogy újabb világégésbe sodorja az emberiséget.

Pártunk véleménye szerint a tanácskozás elé terjesztett dokumentum-tervezet első fejezete néhány javításra szorul, hogy jobban megfeleljen a követelményeknek, minél tárgyilagosabban tükrözze a világfolyamatokat, s ne keltse se a még fennálló imperialista veszély lebecsülésének, se pedig túlbecsülésének a látszatát.

Elvtársak! A mai világ társadalmi, politikai helyzetképének elemzéséből kitűnik, hogy nemzetközi téren mélyreható változások következtek be.

Mint tudjuk, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme új korszakot nyitott az emberiség történetében. Megnyitotta az utat a proletárforradalmak, a népeknek az imperialista uralom alóli felszabadulása, az osztály nélküli, a kommunista társadalom építése felé.

A szovjet nép, legyőzve az útjában álló rendkívül nagy nehézségeket, a lenini kommunista párt vezetésével sikeresen megoldotta az új szocialista rendszer gazdasági

és társadalmi építésének feladatait. A második világháború éveiben a Szovjetunió, amelynek vállára a hitleri Németország ellen viselt harc fő terhe nehezedett, döntő módon járult hozzá a fasizmus legyőzéséhez, az emberiségnek a náci iga veszélyétől való megmentéséhez. A Szovjetunió jelentős sikereket ért el a szocializmus termelőerőinek és anyagi-műszaki bázisának gyors fejlesztésében, a tudomány, a technika és a kultúra területén, és napjainkban szocialista nagyhatalom lett.

A háború utáni időszak első éveiben Európa és az ázsiai kontinens több országában diadalmaskodott a forradalmi harc, amelyet a munkásosztály, a dolgozók tömegei folytattak a kommunista pártok vezetésével a kizsákmányolás megdöntéséért és a szocialista társadalom felépítéséért. Nagy jelentősége volt a nemzetközi életben a kínai népi forradalom győzelmének, a nagy kínai szocialista állam megalakulásának. Kivételes jelentősége volt annak is, hogy létrejött az amerikai kontinens első szocialista állama — a Kubai Köztársaság. A szocialista forradalmak győzelme ezekben az országokban, a 14 államot magában foglaló szocialista világrendszer megteremtése, elmélyítette a kapitalizmus általános válságát, s egyre nagyobb befolyást gyakorolt az emberi társadalom fejlődésére.

A szocialista országok népei számtalan nehézséget küzdöttek le, és kiemelkedő sikereket értek el a termelőerők, a népgazdaság fejlesztésében, a tudománynak és a kultúrának, a tömegek anyagi és szellemi életének a felvirágoztatásában, az új társadalmi rendszer megszilárdításában.

Engedjék meg, hogy ezzel kapcsolatban néhány vonatkozásban röviden megvilágítsam, milyen utat tett meg a román nép a szocializmus építése terén az elmúlt 25 esztendőben, amióta Románia felszabadult a fasiszta iga alól. Ahhoz, hogy jobban megértsük, mit hozott a román nepnek az új társadalmi rendszer, szem előtt kell tartanunk, hogy Románia a második világháború előtt Európa gazdaságilag és társadalmilag legelmaradottabb országai kozé tartozott. A szocializmus éveiben ez az iparilag gyengén fejlett, túlnyomórészt mezőgazdálkodásra berendezkedett ország, amelyben még fellelhetők voltak a feudális maradványok, dinamikus gazdasággal, a modern technika alapján lendületesen fejlődő erős iparral, szocialista mezőgazdasággal rendelkező országgá valt. Az ipari termelés 1968-ban több mint 14-szeresen múlta felül az 1938. évit. A mezőgazdaság is szüntelenül fejlődött, és ma már teljes mértékben biztosítja a lakosság élelmiszer-szükségleteinek a kielégítését.

Azzal, hogy kiépítettük a szocialista termelési viszonyokat az iparban és a mezőgazdaságban, a népgazdaság valamennyi ágában, végérvényesen felszámoltuk a kizsákmányoló osztályokat, teljes mértékben diadalra juttattuk a szocializmust.

Az új társadalom anyagi alapjainak fejlódése, a nemzeti jövedelem gyarapodása nyomán szüntelenül emelkedett a munkásosztály, a parasztság, az értelmiség, országunk valamennyi dolgozójának életszínvonala.

Egyik kimagasló sikerünk, hogy felszámoltuk az oktatásügy területén a múlt örökségét, végleg megszüntettük az írástudatlanságot, emeltük az egész nép oktatási szintjét, amit jól tükröz az ingyenes, tízéves kötelező oktatás. A tudomány és a kultúra nagyarányú fejlődése, a művészet felvirágzása egyre fontosabb szerepet játszik a szocialista társadalmi rendszer fejlődésében, a népnevelésben és a marxista–leninista világnézet térhódításában, társadalmunk tagjai szocialista öntudatának emelésében.

Sikeresen teljesítjük az ország 1970-ig szóló gazdasági-társadalmi fejlesztésére a IX. pártkongresszuson kidolgozott programot, s most már biztosnak látszik, hogy a kitűzött feladatokat túl is szárnyaljuk. A párt és a nép most vitatja meg az 1971—1975-ös időszakra szóló országfejlesztési terv irányelveit. Ennek a tervnek a teljesítése biztosítja majd, hogy Románia megközelítse a gazdaságilag és kulturálisan fejlett or-

országok színvonalát. A nyilvános megvitatás után ezeket a dokumentumokat az augusztus elején sorra kerülő X. pártkongresszus elé terjesztjük jóváhagyás végett.

Minden eredmény, amelyet Románia az új társadalmi rend megteremtésének útján elért, annak a lelkes munkának köszönhető, amellyel a társadalom vezető osztályának szerepét kiválóan betöltő munkásosztály tevékenykedik, s köszönhető a parasztság, az értelmiség, valamennyi dolgozó tevékenységének, nemzetiségre való tekintet nélkül. Ezek az eredmények azt bizonyítják, hogy pártunk alkotó módon alkalmazza a marxizmus–leninizmus általános igazságait országunk konkrét viszonyaira.

Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy ezeknek a sikereknek az elérésében fontos szerepet játszott a KGST tagállamaival és az összes szocialista országokkal való gazdasági együttműködés és kooperáció. E kapcsolatok elmélyítése, kiterjesztése és tökéletesítése mellett következetesen állást foglalunk.

Persze, elvtársak, munkánk során sok nehézségbe ütköztünk, hibákat is elkövettünk. De pártunk mindig képes volt határozottan cselekedni, hogy ezeket legyűrje és kiküszöbölje. Magától értetődő, hogy ha nem történtek volna ilyen hibák, ha nem hagyták volna olykor figyelmen kívül a társadalmi fejlődés objektív törvényeit, még sokkal nagyobb eredményeket értünk volna el a szocializmus építésében.

Pártunk az utóbbi években alapos munkával elemezte eddig megtett útunkat, bátran feltárta a hiányosságokat, megbírált egy sor túlkapást és törvénysértést, amelyet az évek során elkövettek, s határozott intézkedéseket tett nemcsak ezek felszámolására, hanem annak a biztosítására is, hogy ilyen negatív jelenségek soha többé ne ismétlődhessenek meg társadalmunkban. Ez a mi kötelességünk saját népünk iránt, s egyben internacionalista kötelességünk is, hiszen az ellenséges propaganda köztudomásúlag arra igyekszik felhasználni a szocialista országokban mutatkozó bármely negatív megnyilvánulást, hogy nehezítse a kommunista pártok dolgát, és ártson a forradalmi erők munkájának.

Pártunk foglalkozik a népgazdaság irányításának és a tervezésnek állandó javításával, az egész társadalmi élet vezetési formáinak és módszereinek tökéletesítésével. Nagy figyelmet fordítunk a szocialista demokrácia fejlesztésére, abból kiindulva, hogy az új társadalmi rend, miután felszámolt minden elnyomást, az emberek gazdasági-társadalmi egyenlőtlenségét, megteremti a föltételeket a demokratikus szabadságjogok nagymérvű kibontakozásához, a társadalom valamennyi tagja között a kapcsolatok jobb megszervezéséhez, minden ember egyéniségének maradéktalan megnyilatkozásához és a szocialista humanizmus érvényesüléséhez.

Ha a kapitalista rendszer vitathatatlanul haladás volt a régi, feudális rendszerrel szemben a demokratikus szabadságjogok és az állampolgári jogok terén, még nyilvánvalóbb, hogy a szocialista rendszer hivatott egy olyan társadalom felépítésére, amelyben a demokratikus szabadságjogok hasonlíthatatlanul magasabbrendűek, mint a kapitalista rendszerben. Ez olyan folyamatot feltételez, amely — természetesen — arra kötelezi a kommunista pártokat, hogy eltökélten haladjanak ezen az úton.

A szocialista demokrácia lényege abban rejlik, hogy a népnek, amely a politikai hatalom és a termelési eszközök ura lett, közvetlenül részt kell vennie a gazdasági és társadalmi élet egész vezetési tevékenységében. Ebben a szellemben arra törekszünk, hogy biztosítsuk a szervezeti keretet és megteremtsük a kedvező légkört ahhoz, hogy a dolgozók nyíltan hozzászólhassanak minden problémához, minden korlátozás vagy megtorlás nélkül bírálhassanak bármiféle fogyatékosságot, szabadon kezdeményezhessenek, javaslatokat tehessenek a szocialista építést szolgáló tevékenység javítására. Pártunk tanácskozás és megvitatás céljából a nép elé tárja bel- és külpolitikájának legfontosabb problémáit, ami biztosíték arra, hogy intézkedései mindenben megfeleljenek az egész nép létfontosságú törekvéseinek.

Az a tény, hogy a dolgozók bírálják a társadalom különböző területein észlelt negatív jelenségeket vagy hibákat, nem teszi kérdésessé a szocialista társadalmi rendszert, hanem a dolgozó tömegeknek azt az óhaját fejezi ki, hogy kiküszöböljék az ilyen jelenségeket. Ez pedig összhangban áll a pártnak azzal a törekvésével, hogy tökéletesítse a társadalom vezetési formáit és módszereit.

A szocialista és kommunista építés egész gyakorlata bizonyítja: az új társadalmi rend megteremtésének döntő tényezője, fő feltétele a parasztsággal, az értelmiséggel, és a többi dolgozó tömegekkel szövetkezett munkásosztály vezető szerepének biztosítása a társadalomban; az, hogy a nép harcát a kommunista párt vezesse, hogy minden országban állhatatosan mozgósítsák az ország anyagi és emberi erőforrásait, alkotó módon oldják meg az anyagi-műszaki alap fejlesztésének kérdéseit, tökéletesítsék az új termelési viszonyokat, a szocialista demokráciát, az egész társadalmi szervezetet. A szocialista építés alapvető feladatainak sikeres megoldásával minden egyes ország lényegesen hozzájárul a szocialista világrendszer erősítéséhez, előbbre viszi a szocializmus és a béke ügyét.

Ugyanakkor a szocialista országok további fejlődésének fontos tényezője sokoldalú együttműködésük és kooperálásuk fejlesztése. Az új társadalom építésének belső és külső tényezői között, az egyes népeknek az ország gazdasági potenciálja szüntelen növelésére irányuló erőfeszítései és a szocialista országok szabad és szuverén együttműködése között szoros, dialektikus kapcsolat áll fenn; ez kifejezi a szocialista országok nemzeti és nemzetközi érdekeinek egységét.

Az élet bizonyítja, hogy a szocializmus minden egyes országban és világviszonylatban is legyőzhetetlen erővé vált.

Természetesen egy pillanatra sem feledhetjük el: a világon még vannak imperialista országok, amelyek mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák a szocializmus fejlődését, amelyek minden eszközt felhasználnak — beleértve a propaganda és a tájékoztatás eszközeit is — a marxizmus—leninizmus eszméi, a szocialista rendszer ellen. Ám a reakciós, imperialista körök óhajai és az óhajok teljesedésének lehetőségei között ég és föld a különbség.

Néha azt állítják, hogy a burzsoá propaganda és ideológia akkora befolyást gyakorolhat a szocialista országok kommunista pártjaira, népeire, hogy letérítheti őket a szocializmus útjáról.

Kétségtelen, a szocialista országokban még fellelhetők a volt kizsákmányoló osztályok és világnézetük maradványai, hogy különböző formákban kívülről még behatolnak idegen, a haladással ellentétes nézetek. Éppen ezért kell következetesen harcolnunk a burzsoá ideológia ellen és a legnagyobb figyelmet fordítanunk a tömegek marxista—leninista nevelésére, világnézetünk terjesztésére. Ez a világnézet az évtizedek során, a legnehezebb körülmények között is olyan haladó elméletnek bizonyult, amely vezérelni tudja a népeket az emberi társadalom gyökeres átalakításának útján. De elfogadhatatlan és hihetetlen, hogy a szocialista országok munkásosztálya, népei, kommunista pártjai, amelyek kemény osztályharcokban és nagy áldozatok árán döntötték meg a kizsákmányoló osztályokat, az idegen imperialista uralmat, vívták ki a politikai hatalmat és építették föl a szocializmust — a burzsoá propaganda hatására, bármennyire kifinomult legyen is az, lemondanának forradalmi vívmányaikról, népi hatalmukról, a szocializmusról.

Az imperializmusnak nem sikerült feltartóztatnia a szocializmust akkor, amikor az csupán egyetlen országban győzött, vagy a háború utáni első esztendőkben, amikor a szocialista országokban még nem konszolidálódott a munkások és a parasztok hatalma, amikor még voltak jelentős gazdasági és politikai pozíciókkal rendelkező kizsákmányoló osztályok. Annál kevésbé elképzelhető, hogy ma, amikor a szocia-

lizmus már eleven valóság országainkban, amikor a nép irányítja országa sorsát és rendelkezik minden védelmi eszközzel, amikor már létezik egy erős szocialista világrendszer, valamiféle erő letéríthetné útjukról a szocialista országok népeit, feltartóztathatná diadalmas előrehaladásukat.

A szocialista rendszer legyőzhetetlensége elsősorban azon alapszik, hogy a munkásosztály — történelmi hivatásának megfelelően — betölti vezető szerepét, a hatalom a dolgozók kezében van, s a népek, kommunista pártjaik vezetésével, szilárdan elhatározták, hogy tovább erősítik és fejlesztik forradalmi vívmányaikat, megvédik szabadságukat és függetlenségüket. Ugyanakkor ez a legyőzhetetlenség azon alapszik, hogy a szocialista országok, a kommunista mozgalom és az összes antiimperialista erők internacionalista szolidaritást tanúsítanak az imperializmus bármiféle fegyveres agressziója elleni harcban.

Amint azt más pártok képviselői is feltárták, a szocialista országok között már több év óta komoly nézeteltérések mutatkoznak meg, feszültségi elemek keletkeztek, amelyek kihatnak együttműködésük kapcsolataira és a szocialista világrendszer egységére. Igazuk van azoknak a pártküldötteknek, akik itt felvetették, hogy alaposan elemezni kell e nézeteltérések okait, mert csak így találhatók meg az eszközök kiküszöbölésükhöz, a szocialista országok közötti együttműködés és egység erősítéséhez.

Véleményünk szerint abból kell kiindulni, hogy a szocialista országok történelmileg különböző adottságok között fejtik ki tevékenységüket. Ez okozza, hogy különbségek mutatkoznak egyes jelenségek értékelésében, a szocialista társadalmi rendszer gyakorlati építése útján. Az a tény azonban, hogy ezek a véleménykülönbségek és különböző értékelések nézeteltérésekké változnak, feszültségekhez vezetnek és kihatnak a szocialista országok közötti kapcsolatokra, ez főleg szubjektív tényezőknek tulajdonítható, annak, hogy hiányzik a megértés a fejlődés feltételeinek sokfélesége tekintetében, s figyelmen kívül hagyják a szocialista országok kapcsolatait szabályozó normákat.

Természetesen szem előtt kell tartani, hogy a szocialista országok közötti kapcsolatokra nincs precedens a korábbi világfejlődésben; teljesen új jelenség ez a nemzetközi életben, egyedülálló tapasztalat az emberi társadalom történetében. E kapcsolatok alakulásában számos hiányosság és visszásság támadhat, amelyek — véleményünk szerint — átmeneti jellegűek és orvosolhatók. Ezek a jelenségek megszűnhetnek és meg is kell szűnjenek az új társadalmat építő népek internacionalista együttműködésének további tökéletesedése során.

Pártunk már hosszú évekkel ezelőtt aggodalommal figyelte a nyilvános vita kiéleződését és a nézeteltérések súlyosbodását a kommunista és munkáspártok, különösképpen pedig a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Kínai Kommunista Párt között. Kifejtettük azt a nézetünket, hogy nem szabad megbélyegezni vagy elítélni bármelyik kommunista párt politikáját sem más pártok kongresszusain, sem pedig nemzetközi találkozókon vagy összejöveteleken. A Román Kommunista Párt 1964 tavaszán azzal a felhívással fordult mind a Szovjetunió Kommunista Pártjához, mind pedig a Kínai Kommunista Párthoz, hogy ne terjesszék és ne élezzék ki a polémiát, hanem keressék a vitás kérdések megoldásának útját. Sajnálatos módon alakultak a dolgok, amíg bekövetkezett az a helyzet, amelyet mindnyájan ismerünk.

Természetesen, elvtársak, sem a hely, sem az idő nem alkalmas arra, hogy elemezzük ezt az állapotot. Ez egyébként nem is szerepel tanácskozásunk napirendjén. Nem is volt szándékunkban ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, ha nem kerültek volna megvitatásra. Küldöttségünk hangsúlyozni kívánja, a Román Kommunista Pártot és népünket komolyan aggasztja, hogy a két nagy szocialista ország közötti kapcsolatokban konfliktusokra és határvillongásokra került sor.

Ugyanakkor megelégedéssel állapítjuk meg, hogy a Szovjetunió kormánya nyilatkozatában javasolja e kérdések tárgyalások útján történő megoldását, s hogy a Kínai Népköztársaság válasznyilatkozatában a megbeszélések mellett foglal állást. Véleményünk szerint csakis ezen az úton, a megvitatás és a tárgyalás útján lehet és kell megoldani a szocialista országok között felmerülő bármiféle problémát; minden más út csak nagy kárt okozhat a szocialista világrendszernek, kommunista mozgalmunknak és a szocializmus nemzetközi befolyásának.

Ezzel kapcsolatban pártunk nézete az, hogy az a megrovás és azok az elítélések, amelyek ezen a tanácskozáson a Kínai Kommunista Párttal szemben elhangzottak, akárcsak általában bármely más párt elítélése, nem teremthet kedvező légkört a nézeteltérések és vitás kérdések megoldásához.

Amint már nyilvánosan kijelentettük és a kínai elvtársaknak is megmondottuk, nem értünk egyet a Szovjetunió Kommunista Pártja és más kommunista pártok ellen emelt vádjaikkal. Ugyanakkor a szovjet elvtársaknak és más testvérpártokbeli elvtársaknak kijelentettük, hogy azokkal a vádakkal sem értünk egyet, amelyeket ők a Kínai Kommunista Párt ellen felhoztak.

A tanácskozásunkon elhangzott felszólalások egyikét-másikát hallgatva eszünkbe jutott: volt már eset arra a kommunista mozgalom történetében, hogy egyes kommunista és munkáspártokat — köztük szocialista országokban működő pártokat is — súlyos vádakkal illettek, s ezek a vádak később alaptalanoknak bizonyultak. Valamennyien ismerjük, milyen rendkívül súlyos következményei voltak ezeknek a praktikáknak és módszereknek a munkásmozgalom, a szocializmus ügyére nézve. Mi levontuk az összes tanulságot a korábban elkövetett hibákból, amikor az RKP részt vett ilyen kampányokban, s kijelentjük itt: szilárd elhatározásunk, hogy e hibákat nem ismételjük meg, hogy semmi esetre sem haladunk más kommunista és munkáspártok megvádolásának az útján. A vádaskodások, a megrovások, a megbélyegzések és a sértegetések — bárki részéről hangozzanak is el — csak növelhetik a feszültséget és elmélyíthetik a nézeteltéréseket, nem alkalmasak olyan feltételek megteremtésére, amelyek között megoldhatók a vitás kérdések, s tovább fejleszthető pártjaink együttműködése és egysége. Még kevésbé mozdíthatják elő a pártok közti normális kapcsolatokat a kívülről, bármilyen formában és bárkitől is érkező felhívások valamelyik kommunista vagy munkáspárt vezető szerveinek a leváltására.

Mély meggyőződésünk, hogy a kommunista és munkáspártok kapcsolatainak normalizálásához csakis úgy teremthetjük meg a feltételeket, ha elvtársi vitát folytatunk, ha marxista–leninista álláspontról vizsgáljuk meg a véleménykülönbségeket és a nézeteltéréseket, ha saját népeink, a munkásosztály, a nemzetközi kommunista mozgalom és a szocializmus világméretű ügye érdekeiből indulunk ki. Ebben a szellemben úgy vélekedünk, hogy tanácskozásunknak nem szabad tovább mélyítenie az ellentéteket, hanem egyengetnie kell az enyhítésükhöz és felszámolásukhoz vezető utat. Csak ily módon cselekszünk a világ kommunistái, a munkásosztály és az összes antiimperialista erők törekvéseinek megfelelően.

Küldöttségünk — felhatalmazása alapján — újból felhívja az összes kommunista és munkáspártokat, függetlenül attól, részt vesznek-e a tanácskozáson vagy sem: az ellentéteket és a félreértéseket félretéve tegyenek erőfeszítéseket arra, hogy megtalálják az összefogás útjait az imperializmus ellen közös ügyünkért, a szocializmusért és a kommunizmusért folytatott harcban. Ez a jelenlegi antiimperialista harc egyik létfontosságú követelménye, a legfőbb internacionalista kötelezettség ez idő szerint.

A szocialista világrendszer csak ha egységes, vetheti latba minden erejét és anyagi, politikai, erkölcsi fölényét a békéért és a haladásért vívott nemzetközi küzdelemben.

Ezért őrködni kell afölött, hogy a kölcsönös kapcsolatokban valamennyi szocialista ország tartsa szigorúan tiszteletben a marxizmus–leninizmus, a szocialista internacionalizmus, a nemzeti függetlenség és szuverenitás, a jogegyenlőség, a mások belügyeibe való be nem avatkozás, a kölcsönös elvtársi segítségnyújtás elveit.

Ezeket az elveket, amelyek dialektikus, egységes egészet alkotnak, nem lehet elkülönítve megvizsgálni és nem lehet szembeállítani egymással. Természetes, hogy a nemzetközi szolidaritás mindennemű gyengítése árt az egyes országok ügyének és közös ügyünknek is, de ugyanakkor az internacionalizmus elvére semmilyen formában sem lehet hivatkozni a többi elv megszegése; egy másik szocialista ország vagy egy testvérpárt belügyeibe való bármiféle beavatkozás végett.

A szocialista országok szuverenitása semmiképpen sem áll ellentétben a szocialista internacionalizmussal, hanem éppen ellenkezőleg, lényeges feltétele szolidaritásuk erősítésének, szabad és tudatos együttműködésüknek az imperializmus ellen, a közös célok győzelméért vívott harcban.

Ha a szocialista országok a fenti elvek alapján fejlesztik minden téren kapcsolataikat, ezzel példát mutatnak a világnak a népek, a szabad és szuverén államok közötti eredményes együttműködésre. A társadalmi és állami berendezkedés azonossága, az alapvető érdekek és célok közössége, a közös marxista–leninista világnézet objektív lehetőségeket nyújt a szocialista országok egységének helyreállítására és erősítésére, baráti kapcsolataik és testvéri együttműködésük fejlesztésére.

Különösen sokatmondóak e tekintetben a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti tanácskozásán és a KGST-tagországok legutóbbi moszkvai ülésszakán elért eredmények. Ezek bebizonyították: ha a kölcsönösen elfogadható megoldások felkutatásának óhajából indulunk ki, ha a problémákat a kölcsönös tisztelet és a mások véleménye és érdekei iránti megértés elvtársi szellemében vetjük fel, közös határozatokra lehet jutni, erősíteni lehet a szocialista országok szolidaritását.

Elvtársak! Az antiimperialista forradalmi harcban jelenleg hatalmas erőt képvisel a kapitalista országok munkásosztálya, élén a kommunista pártokkal. A kommunista pártok ezekben az országokban az elképzelhetetlenül nagy nehézségek ellenére is fokozzák harcukat a munkásosztály, az összes dolgozók gazdasági és politikai jogaiért, a szabadságért és a demokráciáért, a társadalom haladó átalakításáért, a népek nemzeti függetlenségéért.

Ismeretesek a tőkésországok proletariátusának, milliós dolgozó tömegeinek az utóbbi esztendőkben kibontakozott nagyszabású társadalmi megmozdulásai.

Sok kapitalista országban a proletariátus, forradalmi öntudata és harcossága következtében, egyre jelentősebb politikai szerephez jut, akaratát és szavát még a vezető köröknek is figyelembe kell venniük. Az antiimperialista harcban a proletariátus mind egységesebben cselekszik; a munkások — függetlenül politikai, filozófiai és vallási nézeteiktől — erősítik szolidaritásukat. Az egység megvalósítása rendkívül fontos ahhoz, hogy a munkásosztály betölthesse forradalmi küldetését, a társadalomban reá háruló történelmi szerepét.

Ebben az értelemben különösen nagy jelentősége van annak, hogy erőfeszítések történnek a szocialista és a szociáldemokrata pártokkal létesítendő akcióegység érdekében; e pártok egyes országokban a dolgozók nagy tömegeit ölelik fel. Persze a kommunista és a szociáldemokrata pártok között nagyok a felfogásbeli különbségek a társadalmi-politikai élet számos alapvető kérdésében, és egyes szociáldemokrata vezetőknek a politikája — azoké, akik nem hajlandók együttműködni a kommunista pártokkal — akadályozza a közös akciók végrehajtását. Ennek ellenére egyes országok tapasztalata azt mutatja, hogy a kommunisták és a szocialisták egységesen fölléphetnek és sikeres akciókat hajthatnak végre a munkásosztály, a széles néprétegek érde-

keinek védelmében. Kitartóan kell tehát munkálkodni a kommunista pártok és a szocialista, illetve a szociáldemokrata pártok szoros együttműködésének megvalósításán.

Mélyreható változásokat idézett elő a nemzetközi életben a gyarmatrendszer széthullásának folyamata. A még gyarmati iga alatt nyögő népek nemzeti felszabadító mozgalma erőteljes csapásokat mér a szégyenletes kizsákmányoló és elnyomó rendszer utolsó maradványaira. Ez a mozgalom, amely az egész haladó emberiség szolidaritását, rokonszenvét és aktív támogatását élvezi, fontos szerepet tölt be az antiimperialista harcban. A gyarmatrendszer összeomlása folytán tucatszámra jöttek létre új, független államok, amelyeknek történelmi feladata, hogy felszámolják az imperializmustól örökölt gazdasági és társadalmi elmaradottságot, s határozottan rátérjenek a haladás és a jólét útjára. A mai világhelyzetet lényegesen befolyásolja az új, független ázsiai és afrikai államok harca az imperializmus és a neokolonializmus ellen, nemzeti függetlenségük és szuverenitásuk megvédéséért, azért a jogukért, hogy minden külső beavatkozás nélkül, maguk válasszák meg társadalmi fejlődésük útját.

Egyre állhatatosabban küzdenek a latin-amerikai országok népei az amerikai gyámság alóli felszabadulásukért, önálló gazdasági és társadalmi fejlődésükért, létfontosságú nemzeti érdekeik védelméért, a szocialista államokhoz fűződő kapcsolataik bővítéséért. A latin-amerikai forradalmi erők mozgalma — élén a proletariátus erős osztagaival — különösen fontos része a világméretű antiimperialista harcnak.

Mint tudjuk, tovább növekszik a gazdasági távolság a fejlett és a fejlődő országok között. Ezért a kommunista pártok rendkívül fontos feladata odahatni, hogy ez az aránytalanság csökkenjen, s kellő módon támogatniuk kell ezeket az országokat a gazdasági és a társadalmi haladásért folytatott harcukban.

Az új államok gazdasági és társadalmi haladásának, nemzeti függetlenségük megvédésének és erősítésének biztos útja — mint az élet mutatja — anyagi és emberi erőforrásaik fokozott mozgósítása, a nemzet összes haladó erőinek összefogása, egyesítése.

Több olyan országban, amely nemrég szabadult fel az imperialista iga alól, a magánkapitalista szektorral párhuzamosan, lendületesen fejlődik az állami és a szövetkezeti szektor. Ezekben az államokban a szocializmus útjának egyengetése érdekében sokoldalú támogatást kell nyújtani az állami és a szövetkezeti szektornak, hogy döntő szerephez jusson a gazdasági életben, elő kell segíteni a forradalmi politikai erők megszilárdítását.

Sok ilyen ország politikai életében, mint ismeretes, fontos szerepet töltenek be a demokratikus és haladó mozgalmak. Egyes független államokban a reakció üldözi a kommunista pártot és a többi forradalmi erőt. Akadnak országok, amelyekben még a demokratikus, hazafias szervezeteket is, noha antiimperialista álláspontra helyezkednek, figyelmen kívül hagyják a kommunisták szerepét, vagy megtagadják velük az együttműködést, ami csak árthat az illető népek érdekeinek. A történelmi tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a haladás biztosítása ezekben az országokban nagymértékben függ attól, léteznek-e forradalmi pártok, amelyeknek vezérfonala a dialektikus és a történelmi materializmus, és amelyek egyesíteni kívánják a legszélesebb társadalmi erőket a társadalom demokratikus és független fejlődéséért folytatott harcban. Csak a kommunistáknak és a nemzet más hazafias, haladó erőinek szoros együttműködése s a haladó forradalmi eszmék alapján álló közös harcuk lehet a döntő tényező a társadalom progresszív irányú átalakításában, az illető országok önálló gazdasági fejlődésében.

Ezek az országok az imperialista uralommal és a neokolonialista politikával szemben a haladásért kifejtett erőfeszítéseikben, gazdasági-társadalmi fejlődésükben jelen-

tős támogatásra találnak a szocialista államokkal való sokoldalú együttműködésben. A mai világ egyik jelentős társadalmi ereje a parasztság, amelynek nagy a forradalmi potenciálja az imperializmus ellen, a haladásért vivott harcban, és amely természetes és közeli szövetségese a munkásosztálynak. Sok országban, különösen a gazdaságilag kevéssé fejlettekben a parasztság a lakosság jelentős részét alkotja és fontos szerepet tölt be a társadalmi-politikai életben. Vitathatatlan tény: a jelenlegi időszakban a paraszttömegek egyre hatékonyabban vesznek részt a politikai életben, az imperializmus elleni harcban. Éppen ezért különösen fontos a munkás-paraszt szövetség erősítése, az, hogy a kommunista pártok vezessék a paraszttömegek harcát a gazdasági és társadalmi jogokért, a monopolista kizsákmányolás ellen, a jobb életért. Igen fontos, hogy a parasztságot valamennyi országban bevonják a nagy antiimperialista mozgalomba.

A mai mélyreható tudományos-műszaki forradalom körülményei között növekszik az értelmiség részaránya a társadalomban; az értelmiség egyre fontosabb szerepet tölt be az anyagi és a szellemi alkotás terén, a társadalmi haladás meggyorsításában. A forradalmi harcban objektív szükségszerűség, hogy szem előtt tartsuk a modern társadalom szerkezetében végbemenő változásokat, valamint azt, hogy az értelmiség egyre egyértelműbben közvetlenül vállalja a harcot a munkásosztály, a dolgozó tömegek oldalán a monopóliumok ellen, a társadalom haladó átalakításáért, a népek életében felmerülő égető problémák megoldásáért. Az értelmiséget tehát fokozódó mértékben be lehet vonni a kommunista pártok vezette nagy társadalmi és politikai harcokba, az általános antiimperialista mozgalomba.

Mind erősebben hallatja szavát napjainkban az ifjúság, amely lendületével, harcos szellemével, nemes eszményeivel hatalmas potenciális erőt képvisel a világ haladó átalakításában. Az ifjú nemzedék létérdeke a világégés elkerülése, létérdeke, hogy kedvező feltételek között juttathassa érvényre és gyümölcsöztethesse alkotó energiáját és lelkesedését. A tőkés világban mélyreható erjedés megy végbe az ifjúság soraiban. A fiatal generációt egyre élénkebben foglalkoztatja létének döntő problémája: hogyan alakítsa ki jövőjét, milyen lesz holnapi élete? E mozgalmakban jelentős szerepet kapott a munkásifjúság, s figyelemreméltók a tanulóifjúság erélyes akciói. Hovatovább nyilvánvaló, hogy az ifjúság aktívan részt kíván venni a jobb jövőért vívott politikai harcban. Bár a fiatalok mozgalmában különböző áramlatok, különböző nézetek és irányzatok lelhetők föl, e harcnak mégis fontos pozitív szerepe van.

A fiatalok az őket foglalkoztató kérdésekre a kommunista és munkáspártoktól kaphatják meg a megfelelő választ; e pártok világos perspektívát tárhatnak eléjük a társadalom forradalmi fejlődésének útjairól. A kapitalista világ fiataljainak milliós tömegei óriási társadalmi erőt képviselhetnek a reakció ellen, a demokráciáért és a békéért folytatott harcban, ha törekvéseiket helyes irányba terelik.

Fontos szerep hárul a haladásért és a békéért folyó antiimperialista harcban más társadalmi erőkre is: a nőszervezetekre, a középrétegekre, a legkülönbözőbb politikai, filozófiai és vallási meggyőződést és irányzatokat képviselő társadalmi körökre, a kulturális és tudományos személyiségekre, egyes polgári politikai pártok képviselőire, akik a béke és az emberi haladás tekintetében a reálpolitika hívei.

A jelenkori politikai élet egyik lényeges vonása, hogy valamennyi állam növekvő aktivitással járul hozzá az emberiséget leginkább foglalkoztató problémák megoldásához. Elmondhatjuk, korunkban minden egyes állam, minden egyes nemzet — legyen az nagy vagy kicsi — felelősséget visel a béke és az emberi civilizáció sorsáért. Valamennyinek kötelessége, hogy hatékonyan hozzájáruljon az új háború megakadályozásához, a népek közötti barátság és együttműködés erősítéséhez. Figyelemre

méltó az a tény, hogy a kis és középnagyságú országok egyre erőteljesebben hallatják hangjukat a nemzetközi életben, s fokozott mértékben részt vállalnak a nemzetközi problémák megoldásában, a nemzetek közötti teljes jogegyenlőségen, az egyes népek akaratának és törekvéseinek tiszteletben tartásán alapuló kapcsolatok kialakításában.

Korunk egyik alapvető jellegzetessége az, hogy a nemzetközi problémák, a háború és a béke kérdései százmilliókat foglalkoztatnak a világ minden táján. Ezek a hatalmas tömegek határozott cselekedetekkel igyekeznek megakadályozni, hogy az imperializmus újabb háborút robbantson ki, s biztosítani a békét.

Tisztelt elvtársak! Az antiimperialista erők együttes harcának fő célja a béke és a nemzetközi biztonság megvédése, az imperializmus agresszív politikájának meghiúsítása, a népek függetlenségének és szuverenitásának megvédése, az emberi társadalom haladásának biztosítása.

A mai világban e célok elérése szempontjából döntő fontosságú, hogy az államközi kapcsolatokat — függetlenül az egyes államokban kialakult társadalmi rendszertől — a nemzeti függetlenség és szuverenitás, a jogegyenlőség, a mások belügyeibe való be nem avatkozás és a kölcsönös előnyök elveinek alapjára helyezzék; tiszteletben tartsák valamennyi népnek azt a szent jogát, hogy külső beavatkozás nélkül, maga válassza meg társadalmi-politikai fejlődésének útját. Ezeknek az elveknek a következetes érvényesítésétől függ az enyhülés ügye, a béke sorsa; megsértésük viszont az a fő veszély, amely a nemzetközi biztonságot fenyegeti. Éppen ezért napjainkban ezek az elvek mindinkább tért hódítanak, egyre több állam foglal mellettük állást és szorgalmazza teljes tiszteletben tartásukat. Ezért tartjuk szükségesnek, hogy a kommunista és munkáspártok kitartóan küzdjenek ezeknek az elveknek a nemzetközi életben való általános érvényre juttatásáért, s ezt fontos célnak tekintsék az antiimperialista erők harcában.

Az antiimperialista mozgalom egyik fontos feladata a jelenlegi fegyveres konfliktusok felszámolása. Teljes mértékben egyetértünk a tanácskozás elé terjesztett dokumentumnak azokkal a részeivel, amelyek felhívják mindazokat, akik szívükön viselik a béke és az enyhülés ügyét, hogy fokozottan harcoljanak az Amerikai Egyesült Államok vietnami agressziójának végleges megszüntetéséért, s azoknak a feltételeknek a megteremtéséért, hogy a vietnami nép minden külső beavatkozás nélkül, maga dönthessen sorsáról.

Véleményünk szerint a szocialista országok, a kommunista mozgalom, az egész antiimperialista front egyik lényeges kötelessége minden területen fokozni az erőfeszítéseket, hogy mielőbb megszűnjék a vietnami imperialista agresszió, hogy az amerikaiak és szövetségeseik kivonják csapataikat ebből az országból, hogy vége legyen a hős vietnami népre erőszakolt háborúnak. A Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front legutóbbi javaslatai reális, konstruktív alapot szolgáltatnak ahhoz, hogy a párizsi tárgyalások pozitívan haladjanak. E tárgyalásoknak meg kell hozniuk a konfliktus politikai megoldását, s biztosítaniuk kell a vietnami népnek azt a jogát, hogy önállóan oldja meg a fejlődésével összefüggő kérdéseket. Pártunk, kormányunk és a román nép minden lehetséges anyagi, politikai, erkölcsi és diplomáciai támogatást megadott és a jövőben is megad a vietnami népnek igazságos harcában, melyet hazája függetlenségének és szabadságának megvédéséért folytat.

A világ közvéleményét növekvő aggodalommal tölti el, hogy a Közel-Keleten továbbra is feszült a helyzet. Éppen ezért a békeszerető erőknek mindent el kell követniük, hogy enyhüljön a feszültség a világ e térségében, hogy a konfliktus az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozata alapján rendeződjék. Ennek lényeges feltétele, hogy visszavonják az izraeli csapatokat a megszállt területekről, biztosítsák

e térség összes államainak szuverenitását, területi sérthetetlenségét és függetlenségét, rendezzék a palesztinai menekültek kérdését, figyelembe véve a nemzeti érdekeiket.

Megértjük és határozottan támogatjuk az arab népeknek a teljes nemzeti felszabadulásra, a társadalmi felszabadulásra, a demokratikus, haladó fejlődésre irányuló törekvéseit. Álláspontunk kifejtésekor abból a tételből indulunk ki, hogy nem lehet szabad az a nép, amely nem ismeri el más népek jogát a függetlenséghez, az önálló léthez. Nyilvánvaló, hogy ha a Közel-Keleten fennmarad a feszültség és folytatódnak a konfliktusok, ha állandósul a hadiállapot, ebből csak az imperialista körök húzhatnak hasznot, amelyeknek érdekük megosztani a népeket, szítani az egyenetlenséget és a feszültséget, hogy megőrizhessék és megszilárdíthassák uralmukat; és ez mindenképpen az e térséghez tartozó országok reakciós köreinek malmára hajtja a vizet.

Az egész mai emberiség létfontosságú ügye a leszerelés, elsősorban a nukleáris leszerelés megvalósítása. Köztudomású, hogy a termonukleáris háború veszélyének elkerüléséhez az egyetlen radikális út az atomleszerelés. Az atomsorompó-szerződés persze egy lépést jelent előre ezen az úton; a szerződést azonban olyan konkrét intézkedéseknek kell követniük, amelyeknek nyomán csökken, illetve megszűnik a nukleáris veszély, betiltják és megsemmisítik az atomfegyvert, s amelyek biztosítják, hogy az atomenergiát, az emberi géniusz e hatalmas vívmányát, kizárólag békés célokra, a társadalmi fejlődés szolgálatában használják fel.

Az egyik fontos probléma, amelytől a béke függ, az európai biztonság megteremtése. A Varsói Szerződésben részt vevő szocialista országok, miután elemezték az Európában végbemenő folyamatokat, s megvizsgálták a kontinens politikai küzdőterén kirajzolódó új irányzatokat, már az 1966. évi bukaresti nyilatkozatban, legutóbb pedig a budapesti felhívásban átfogó és biztató képet vázoltak fel az európai biztonság megteremtésének lehetőségeiről és útjairól. Mint e dokumentumok nagy nemzetközi visszhangja mutatja, a népeknek, a közvéleménynek fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy kialakuljon az aktív együttműködés, az enyhülés, a biztonság és a béke légköre az európai kontinensen. Figyelemre méltó az a tény, hogy egyes nyugati államok és kormánykörök e dokumentumokat hatékony tárgyalási alapnak tekintik az európai enyhülés és biztonság útján való reális, konkrét előrehaladáshoz.

Az európai biztonság megteremtésében igen fontos a második világháború utáni történelmi realitások elismerése — beleértve a két német állam létét is —, a határok sérthetetlenségének biztosítása, a NATO és a Varsói Szerződés egyidejű felszámolása, a katonai támaszpontok megszüntetése és az idegen csapatok visszavonása a nemzeti határok mögé, az erő fitogtatásáról és demonstrálásáról való lemondás. Ezt az alternatívát kell szembeállítanunk az imperialista körök agresszív, militarista és revansista politikájával, amelynek célja a nemzetközi kapcsolatok kiélezése az európai kontinensen.

Az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtése nemcsak e földrész népei számára létfontosságú; nagymértékben hozzájárulna ez a nemzetközi politikai légkör általános javulásához és ahhoz, hogy más földrészeken is megoldják a függőben levő problémákat.

A nemzetközi stabilitás, a béke és a biztonság szempontjából rendkívül jelentős lenne, ha különböző regionális egyezmények születnének, ha helyreállna a bizalom és a jószomszédság légköre, beleértve az atommentes övezetek létesítését is a földkerekség különböző részein.

E cél elérése cselekvő küzdelmet követel a forradalmi és haladó erőktől, annak érdekében, hogy az összes államok szigorúan tiszteletben tartsák a nemzetközi jogszabályokat, hogy kivívják a Kínai Népköztársaságnak — a kínai nép egyedüli tör-

vényes képviselőjének —, továbbá a Német Demokratikus Köztársaságnak, a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságnak nemzetközi elismerését, megvalósítsák az ENSZ egyetemességét, s biztosítsák a szükséges feltételeket ahhoz, hogy minden állam részt vegyen korunk nagy problémáinak megoldásában.

A békét és a biztonságot szolgáló célkitűzések megvalósítása érdekében szükséges az enyhülési folyamat elmélyítése, a gazdasági, politikai, diplomáciai, tudományos-műszaki és kulturális kapcsolatok széles körű fejlesztése az összes államok között — tekintet nélkül társadalmi rendjükre —, a vitás nemzetközi kérdések békés úton, tárgyalások útján történő rendezése.

Az emberiség sorsa, a szocializmus és a béke ügye iránti felelősségérzettől áthatva a Román Kommunista Párt, a szocialista Románia kormánya a jövőben is erélyesen és kitartóan fog küzdeni a béke, a biztonság és a haladás ügyének diadaláért.

Tisztelt elvtársak! A tanácskozás elé terjesztett dokumentumban méltán esik szó a nacionalizmus, a fajelmélet, valamint az egyeduralmi törekvések bármiféle megnyilvánulása elleni harc szükségességéről.

Mint ismeretes, a nacionalizmus abban nyilvánul meg, hogy nem ismerik el más nemzetek vagy nemzetiségek jogait, a nemzetek egyenlőségét, megsértik más nemzetek vagy nemzetiségek törvényes jogait, üldöznek és elnyomnak más népeket.

Tudvalevően a reakciós imperialista körök mindig a nacionalizmus és a sovinizmus fegyveréhez nyúltak, hogy megosszák a népeket, s így barbár módon kizsákmányolhassák és elnyomhassák őket. Ezért a kommunisták kötelessége a leghatározottabban küzdeni a nacionalizmus és a fajelmélet, a sovinizmus és az egyeduralmi törekvések mindenfajta megnyilvánulása ellen. Mindez a burzsoá ideológiát jellemzi, és kibékíthetetlenül szemben áll a marxizmus–leninizmussal.

E harc sikere érdekében, mint Lenin hangsúlyozta, mindenekelőtt a saját nemzetünkön belüli nacionalista és egyeduralmi törekvések különféle formáit kell leküzdeni. A kis nemzetek vagy nemzetiségek nacionalizmusát elsősorban a nacionalista uralmi és elnyomó politika hozza létre és táplálja állandóan. Ezért a nemzeti felszabadulásért, a függetlenség kivívásáért vagy megvédéséért vívott harc szerves része a nacionalizmus ellen, a népek közötti barátságért folyó küzdelemnek.

Természetesen a kérdés marxista–leninista megközelítése feltételezi, hogy világos határvonalat húzzunk a nacionalizmus és a népek nemzeti érdekeiért vivott harc között. Merőben helytelen volna, ha a jogegyenlőség, az állami nemzeti szuverenitás és a pártok függetlensége elveinek érvényesítését nacionalista megnyilatkozásnak vagy a proletár internacionalizmus megsértésének tekintenénk.

Az internacionalizmushoz elkerülhetetlenül hozzátartozik a nemzetek szabad és egyenjogú léte, független kommunista pártok fejlődése, hiszen ez az alapja, döntő feltétele a testvéri szolidaritáson alapuló kapcsolatainknak. A kommunistáknak mindenekelőtt az a kötelességük, hogy saját országukban szervezzék a forradalmi harcot, ahol pedig ők a kormányzó pártok, ott biztosítsák a szocialista társadalom felépítését. Semmiképpen sem szabad a nacionalizmus megnyilatkozását látni abban, hogy gondoskodnak országuk haladásáról és felvirágzásáról, gazdaságának és kultúrájának fejlesztéséről, ha ez nem más népeknek, illetve azok érdekeinek a rovására vagy a tagadásával történik. Ellenkezőleg, a kommunisták népük élcsapataként és vezető erejeként csakis így tölthetik be szerepüket, csakis így járulhatnak hozzá ahhoz, hogy tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatok jöjjenek létre a népek között, ami az összes országok forradalmi mozgalmaival való reális szolidaritás alapja.

A nemzeti érdekek megvédéséért, az országok, a pártok teljes jogegyenlőségéért vívott harc és az internacionalista szolidaritás megnyilatkozása között nincsen sem-

miféle ellentmondás, ellenkezőleg, a kettő szoros, dialektikus egységbe fonódik. Nem harcolhatunk sikeresen saját országunk munkásosztályának érdekeiért, ha nem létesítünk szoros együttműködést más országok munkásosztályával; ugyanígy nem lehetünk internacionalisták, ha nem gondoskodunk saját munkásosztályunk és saját népünk érdekeinek védelméről. Csak a nemzeti érdekeknek a nemzetközi harc érdekeivel való helyes összekapcsolása biztosíthatja a marxista–leninista elvek igazi megvalósulását.

A Román Kommunista Párt mindig — a múltban és a jelenben egyaránt — arra törekedett, hogy a forradalmi harcot, a romániai szocialista építés során kifejtett erőfeszítéseket harmonikusan összhangba hozza az internacionalista szolidaritás fejlesztésével. A román kommunisták internacionalizmusának régi, megingathatatlan hagyományai vannak. Ez megnyilvánult abban, hogy részt vettek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelméért és megvédéséért vívott fegyveres harcban; hogy számtalan formában adták tanújelét szolidaritásuknak a világ különböző országaiban folyó forradalmi mozgalmakkal; hogy részt vettek a spanyolországi fasizmus ellen harcoló nemzetközi brigádokban, a franciaországi és más partizánmozgalmakban a második világháború idején.

A Román Kommunista Párt aktív segítséget nyújtott a koreai népnek, amikor az Egyesült Államok agressziója ellen harcolt; minden lehető módon támogatja a vietnami nép hősi harcát; szolidaritását nyilvánítja a szabadságát és függetlenségét védő forradalmi Kuba iránt; sokoldalú anyagi, politikai és erkölcsi támogatásban részesíti a nemzeti felszabadító mozgalmakat, a gyarmati népek harcát.

Ami a nemzetközi kapcsolatokat illeti, pártunk — éppen a proletár internacionalizmus elveiből kiindulva — fejleszti kapcsolatait a szocialista világrendszerhez tartozó valamennyi ország kommunista és munkáspártjaival, szoros kapcsolatokat tart fenn és bővíti az érintkezési formákat a világ többi országának nagyszámú kommunista és munkáspártjaival, s a különböző kontinensek nemzeti felszabadító mozgalmaival.

Minderre azért tértem ki, mert elhangzottak olyan állítások, illetve célzások, hogy a román kommunisták nacionalista politikát folytatnak, elhanyagolják internacionalista kötelességeiket. Nem, elvtársak, a Román Kommunista Pártnak, a román népnek idegenek a nacionalizmus megnyilvánulásai, idegen a nemzeti szűklátókörűség; szívén viseli a nemzetközi szolidaritás, a helyesen értelmezett és helyesen felfogott proletár nemzetköziség eszméit — ahogyan azokat Marx, Engels és Lenin elgondolta.

Mi, román kommunisták, eltökélten védelmezzük népünk nemzeti érdekeit, mindent megteszünk, hogy biztosítsuk a szocializmus építését Romániában, ám ugyanakkor teljes mértékben hozzájárulunk a szocializmus nemzetközi erejének növeléséhez, a kommunizmus nemzetközi pozícióinak erősítéséhez. Éppen mint internacionalisták szállunk síkra a nemzetek, a pártok közötti egyenlőség teljes és tényleges megvalósításáért. A Román Kommunista Párt a jövőben is fáradhatatlanul fog küzdeni az összes kommunista és munkáspártokkal való internacionalista szolidaritás kapcsolatainak fejlesztéséért, mindig teljesíteni fogja azokat a kötelességeket, amelyek mint a kommunisták nagy nemzetközi frontjának osztagára reá hárulnak.

Tisztelt elvtársak! A tanácskozás elé terjesztett dokumentum-tervezet zárófejezetében foglalkozik a kommunista és munkásmozgalom, a testvérpártok közötti kapcsolatok fejlesztésének néhány kérdésével.

A Román Kommunista Párt abból a tényből indul ki, hogy a kommunista és munkásmozgalom — ereje, forradalmi ütőképessége és ideológiájának vonzereje révén — napjaink fő politikai ereje. A kommunista pártok jó néhány országban gazdag

forradalmi tapasztalatokra tettek szert, növelték politikai és ideológiai erejüket, szervezőképességüket és tömegbefolyásukat a munkásság körében, a politikai és társadalmi életben.

A forradalmi harc egyik jellegzetessége napjainkban, hogy a kommunista és munkáspártok egyre változatosabb feltételek és körülmények közepette fejtik ki tevékenységüket. Ebből következik, hogy az egyes pártoknak más-más feladataik és problémáik vannak, különbségek mutatkoznak a taktikai és a stratégiai irányvonal, a forradalmi harc és a szocialista építés konkrét célkitűzései tekintetében, más-más körülmények között a cselekvés módjában, valamint a jelenkori társadalom fejlődésére vonatkozó elméleti, ideológiai kérdések megközelítésében. Ezért helyes fölelevéníteni azt, amit Marx mondott több mint száz esztendővel ezelőtt: „Minthogy minden egyes országban a munkásosztály különböző osztagai és a különböző országok munkásosztályai rendkívül eltérő feltételek között fejlődnek, s jelenlegi fejlődési szintjük is nagyon különböző, elkerülhetetlen, hogy a reális mozgalmat tükröző elméleti felfogásaik is különbözzenek egymástól."

Természetesen hangsúlyoznunk kell, hogy a tudományos szocializmus általános igazságainak, a társadalmi fejlődés objektív törvényeiből folyó követelményeknek az ismerete és alkalmazása elengedhetetlen föltétele a kommunista és munkáspártok helyes tájékozódásának. A tapasztalat ugyanakkor azt bizonyítja, hogy a proletariátus, a kommunista pártok csak úgy biztosíthatják a harc sikerét, ha tanulmányozzák tevékenységük konkrét feltételeit és sajátosságait, s ezekből indulnak ki a politikai vonal, a tevékenységi formák és módszerek kijelölésekor, alkotó módon alkalmazva az adott helyzetben a marxizmus–leninizmus elveit. E tekintetben ma is teljesen időszerű az, amit Lenin még a múlt század végén mondott: „Úgy véljük, hogy az orosz szocialistáknak különösen nagy szükségük van arra, hogy *önállóan* dolgozzák fel Marx elméletét, mert ez az elmélet csak az általános *vezérelveket* nyújtja, amelyeket *a konkrét feltételek mellett* másképpen alkalmaznak Angliában mint Franciaországban, másképpen Franciaországban mint Németországban, másképpen Németországban mint Oroszországban."

A kommunista mozgalomban fennálló jó néhány véleménykülönbség azokkal a változásokkal függ össze, amelyek a különböző országokban és kontinenseken lezajló mélyreható társadalmi átalakulások nyomán, a termelőerők gyors növekedése, a tudományos-műszaki forradalom nyomán következtek be. Mindezek az új jelenségek választ követelnek, ami viszont feltételezi széles körű tudományos marxista–leninista megvitatásukat. Ehhez természetesen az adottságok alapos ismerete szükséges, de szükség van arra is, hogy alkotó módon és új szellemben tudjunk gondolkodni. Nem szabad félnünk attól, hogy úgy lássuk a dolgokat, amilyenek, s nem amilyennek látni szeretnénk őket.

E viták keretében a helyes elgondolások mellett téves vélemények is hangot kaphatnak. Hiszen tudják, elvtársak, hogy a tudományban, de különösképpen a társadalomtudományok területén, nemcsak helyes elvek születnek, s hogy a különböző vélemények összevetése nélkül nem lehet előrehaladni. A lényeg az, hogy a különböző véleményeket civilizált, tudományos szellemben vitassuk meg. Senki sem állíthatja magáról, hogy mintegy varázsütésre megtalálja minden probléma megoldásának nyitját.

Mindig abból az igazságból kell kiindulnunk, hogy ami tegnap helyes volt, mára már elavulhat, túlhaladottá válhat, nem felel meg többé a történelmi fejlődés követelményeinek. Tartsuk szem előtt, hogy a forradalmi harcnak azokat a formáit, amelyek bizonyos körülmények között érvényesek voltak, nem alkalmazhatjuk gépiesen más történelmi feltételek mellett, vagy más fejlődési szakaszokban.

Ezeket a marxista–leninista igazságokat támasztja alá, hogy a forradalom és a szocialista építés más és más módon ment végbe a különböző országokban, hogy a kapitalista országok kommunista és munkáspártjainak forradalmi harca ma számtalan formát ölt, hogy e pártok különbözőképpen képzelik el a hatalom kivívását és a szocialista társadalom megszervezését. Ismeretes például, hogy a fejlett kapitalista országok, valamint sok afrikai és ázsiai ország fejlődési színvonala között akkora a különbség, mintha egy egész történelmi korszak választaná el őket egymástól. Ebből erednek az eltérő nézőpontok, az időszerű gyakorlati problémák megközelítésében mutatkozó különbségek.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a forradalmi harc gyakorlatában, mint egyébként az életben is, az általános a különösben valósul meg. A marxizmus–leninizmus általános elveinek alkalmazása korántsem jelenti azt, hogy a gondolkodás és a cselekvés egységes formáit és megmásíthatatlan sablonjait állapítjuk meg az összes pártok számára. A forradalmi harc bármely formájának és módszerének, a szocializmus építése során szerzett bármely tapasztalatnak az abszolutizálása nem segítheti a kommunista pártokat abban, hogy megoldják a társadalmi élet bonyolult problémáit, hogy teljesítsék társadalmi küldetésüket. Valamely nemzet társadalmi és politikai életét az illető ország kommunistái ismerhetik a legjobban, ők tudják, mit kell tenni annak érdekében, hogy a marxizmus–leninizmus szellemében oldják meg az előttük álló problémákat. Persze a pártok törekvéseinek kölcsönös ismerete, a tapasztalatcsere rendkívül hasznos és szükséges; ez gazdagítja közös kincsestárunkat, erősíti a kommunista mozgalom egységét és szolidaritását.

Nem mondok semmi újat ezzel, csupán ismét emlékeztetek néhány igazságra, amelyet olykor elfelejtenek vagy elhanyagolnak, s ennek következtében bizonyos tapasztalatokat abszolutizálnak, egyetemes érvényűnek és általánosan kötelezőnek tekintenek. Véleményünk szerint ez egyike azoknak a tényezőknek, amelyek nem csekély mértékben járultak hozzá a ma fennálló nézeteltérésekhez.

Az, ki hogyan jár el bizonyos helyzetekben, vagy miként vet föl valamely kérdést, nem kell hogy vita tárgya legyen a kommunista és munkáspártok között. Helyeseljük, hogy a tanácskozás elé terjesztett dokumentum-tervezet — abból kiindulva, hogy a kommunista pártok a legkülönbözőbb körülmények között fejtik ki tevékenységüket — hangsúlyozza minden egyes pártnak azt a jogát, hogy a marxizmus–leninizmus elveitől vezérelve, teljesen függetlenül dolgozza ki politikáját.

Minden egyes párt felelős munkásosztályának, saját népének, s ugyanakkor a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomnak is azért, hogy miként teljesíti forradalmi feladatait, valósítja meg a dolgozók eszményeit és törekvéseit. Minél eredményesebben munkálkodik valamely párt a saját munkásosztálya és népe javára, annál jobban növekszik a tömegek bizalma politikája iránt, annál határozottabban érvényesül az illető párt élcsapat szerepe, s annál inkább nő a kommunista és munkásmozgalom tekintélye. Így járulhat hozzá a legjobban minden párt a szocializmus és a kommunizmus közös ügyéhez, a kommunista és munkásmozgalom erejének és nemzetközi összeforrottságának megszilárdításához.

A történelmi tapasztalatok megmutatták, mennyire helyes az a következtetés, amelyet a kommunista pártok már rég levontak: mivel a különböző országok fejlődésének színvonalában és történelmi útjaiban lényeges különbségek mutatkoznak és a világméretű forradalmi folyamatok egyre sokrétűbbek lesznek — ami megköveteli, hogy a pártok önállóan közelítsék meg a konkrét feladatokat —, nincs szükség semmiféle vezető központra.

A jelenlegi időszakban, amikor nagy gazdasági és társadalmi átalakulások mennek végbe, s nagyszerűen érvényesül a forradalmi antiimperialista erők tevékeny-

sége, szükség van két- és sokoldalú kapcsolatokra a testvérpártok között, hogy megvitassák a kommunista és munkásmozgalom, a szocializmusért, a demokráciáért és a békéért vívott antiimperialista forradalmi harc aktuális ideológiai és politikai kérdéseit. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kívánjuk, hogy pártunk felfogása szerint a kommunista pártok valamely nemzetközi összejövetele nem olyan fórum, amely az összes pártok számára kötelező, programszerű dokumentumok kidolgozására, direktívák és irányvonalak kijelölésére hivatott. Az ilyen összejöveteleknek az a rendeltetésük, hogy biztosítsák a szabad és elvi véleménycserét, amelynek alapján a részvevők kijelölhetik a közös szempontokat és célokat az általános érdekű lényeges kérdésekben, azzal, hogy minden egyes párt önállóan határoz majd a cselekvés konkrét módjait illetően.

Pozitívnak tekintjük a tanácskozás elé terjesztett dokumentumnak azt a megállapítását, hogy a kommunista és munkásmozgalomban felmerülő vitás kérdéseket elvtársi megbeszélések és együttműködés útján kell megoldani. Szükségesnek tartjuk, hogy gyakorlati tevékenységünkben ebben a szellemben járjunk el és ebben az értelemben tegyünk erőfeszítéseket.

A kommunista pártok politikáját az élet vizsgálja felül és a közvélemény ellenőrzi. Az emberek nem jó szándékú nyilatkozataink alapján ítélkeznek rólunk — hisz úgy mondják, a pokolhoz vezető út is jó szándékkal van kikövezve —, hanem tetteink alapján, aszerint, hogyan cselekszünk politikánk megvalósításáért. Ezért úgy fogunk cselekedni, hogy szavaink, nyilatkozataink és tetteink teljes összhangban legyenek.

A mozgalom általános egysége döntő módon függ attól, milyen egy-egy párton belül az egység és az összeforrottság, mekkora egy-egy párt szervezőképessége, politikai és ideológiai ereje. Minél erősebbek és egységesebbek az egyes pártok, annál szilárdabb a kommunista és munkásmozgalom egysége is. Ezért a pártok közötti kapcsolatokban semmiképpen sem engedhetők meg az olyan akciók, amelyek egyik vagy másik párt egységének vagy harcképességének gyöngítéséhez vezethetnek. Ezzel kapcsolatban úgy véljük, minden pártnak joga és kötelessége megfelelő intézkedéseket tenni egységének megvédéséért.

Mint azt a dokumentum hangsúlyozza, nem szabad hogy egyes pártoknak a jelenlegi tanácskozásról való távolmaradása kihasson a velük való testvéri kapcsolatokra és internacionalista együttműködésre. Ez rendkívül fontos elvi kérdés. Mindegyik pártnak joga van ahhoz, hogy maga döntse el, részt vesz-e a kommunista mozgalom nemzetközi összejövetelein vagy sem; ugyanígy, ha valamely párt távol marad az effajta összejövetelekről, ennek nem szabad kihatnia a pártok közötti elvtársias kapcsolatokra, együttműködésük fejlődésére, közös akcióikra. Egy párt hűsége az internacionalizmushoz nem azon mérhető le, részt vesz-e vagy sem a nemzetközi találkozókon és tanácskozásokon, hanem azon, hogyan szolgálja egész tevékenységével a munkásosztály, népe forradalmi ügyét, a szocializmus közös, világméretű ügyét. Ezért úgy véljük, az elfogadásra kerülő dokumentumnak világosan hangsúlyoznia kell az összes kommunista és munkáspartok közötti együttműködés szüntelen fejlesztésének szükségességét.

Pártunk a jövőben is fokozni fogja együttműködését az összes testvérpártokkal — a tanácskozásunkon jelen levőkkel éppúgy, mint azokkal, amelyek nem vesznek részt munkálataiban —, az összes antiimperialista erőkkel, abban a meggyőződésben, hogy a békéért és a társadalmi haladásért vívott harc aktív osztagaként ily módon teljesíti kötelességét.

Tisztelt elvtársak! A Román Kommunista Párt küldöttsége, miután megvizsgálta a dokumentum-tervezetet jelenlegi formájában, úgy véli, ez alapul szolgálhat tanácskozásunk munkájához.

Értékeljük azt a tényt, hogy a tanácskozás elé terjesztett dokumentum-tervezet kidolgozása alapos munka eredménye, hogy a pártok képviselői — köztük a mi pártunk képviselői is —, akik részt vettek az előkészítő bizottság munkájában, átfogó és gyümölcsöző eszmecserét folytattak, ami hozzájárult egyes szempontok közeledéséhez.

Úgy véljük, a dokumentum-tervezet számos helyes elgondolást tartalmaz, felvázolja az imperializmus elleni harc sok fontos általános feladatát; pozitívnak tartjuk, hogy a tervezet egyetlen pártra vonatkozólag sem foglal magában bíráló vagy elmarasztaló utalásokat. De tartalmaz olyan értékeléseket is, amelyek, véleményünk szerint, javításra szorulnak.

Ilyen értelemben pártunk küldöttsége megfelelő javaslatokat terjeszt elő. Szükséges, hogy a tanácskozás anyaga tükrözze a közös álláspontokat, az egység iránti óhajt, s ezért egyetértek azokkal az elvtársakkal, akik itt azt kérték: a fő dokumentumba iktassák be azokat a problémákat, amelyekben közös következtetésekre jutottak, s tegyék félre azokat, amelyekben megmaradtak a nézetkülönbségek.

Tisztelt elvtársak! Lenin születésének 100. évfordulóját — ezt a világviszonylatban jelentős történelmi eseményt — a forradalmi erők egységének szorosabbra fűzése, az antiimperialista harc fokozása jegyében kell megünnepelnünk, azzal, hogy fejlesztjük és gazdagítjuk világnézetünket, és a mai, új feltételeknek megfelelően tovább visszük a marxi–lenini tanítás legyőzhetetlen zászlaját. Véleményünk szerint így rójuk le a legmegfelelőbben tiszteletünket Lenin emlékének.

A kommunista és munkásmozgalom ma rendkívül felelősségteljes történelmi feladatok előtt áll. A kor, amelyben élünk, megköveteli, hogy a kommunisták valamennyien felülemelkedjenek mindenfajta nézeteltérésen és ellenségeskedésen, hogy a munkásosztály, a népek, az antiimperialista harc, a szocializmus és a kommunizmus ügyének általános érdekeit fölébe helyezzék annak, ami különválasztja őket, s ami múlandó és másodlagos fontosságú.

A Román Kommunista Párt a jövőben is, erejét nem kímélve, teljes energiával és határozottsággal fog munkálkodni a világméretű antiimperialista harc győzelméért, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, mindazon erők egységéért és összeforrottságáért, amelyek a szocializmus, a haladás és a béke hatalmas frontján a népek békés egymás mellett éléséért és a nemzetközi enyhülésért küzdenek.

Befejezésül köszönetet mondok a Szovjetunio Kommunista Pártja Központi Bizottságának a tanácskozás jó menetéhez szükséges feltételek biztosításáért, az iránt tanúsított vendégszeretetért.

Egyben a Román Kommunista Párt és az egész román nép nevében internacionalista szolidaritástól áthatott üdvözletünket küldjük valamennyi kommunista és munkáspártnak, és sok sikert kívánunk nekik a szocializmus, a társadalmi haladás és a világbéke ügyéért vívott harcban.

LUIS CORVALÁN,

A CHILEI KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Nincs magasabb rendű forradalmi kötelesség, mint amely bennünket erre a tanácskozásra hozott: az, hogy erősítsük a kommunista mozgalom akcióegységét, s alakítsunk ki közös véleményt a jelenlegi nemzetközi helyzetben előttünk álló fő feladatokról.

Ez a kötelesség teljességgel megfelel a népek, a haladó emberiség érdekeinek, megfelel annak a létfontosságú szükségletnek, hogy még aktívabban támogassuk a hős vietnami népet és mindazokat, akik az imperializmus ellen harcolnak.

Minél erősebb a kommunisták nemzetközi egysége, annál hatékonyabban tudunk küzdeni. Nincs olyan forradalmi harcos, nincs olyan öntudatos munkás, aki ne értené meg, milyen jelentősége van az egységnek mint harci fegyvernek az osztályellenséggel vívott harcban.

A Chilei Kommunista Párt úgy véli, hogy az előkészítő bizottság által megvitatás végett a jelenlegi tanácskozás elé terjesztett fő dokumentum és a többi dokumentum tervezete megfelel tanácskozásunk törekvéseinek, és igen hathatós eszköz ahhoz, hogy a kommunista mozgalom akcióegységét magasabb szintre emeljük.

Nincs kétségünk aziránt, hogy a tanácskozás fontos lépés abban a harcban, amelyet sorainknak a marxizmus–leninizmus elvei alapján történő nemzetközi tömörítéséért vívunk.

Mint igen pozitív momentumot, hangsúlyozni szeretnénk továbbá azt a tényt, hogy a tanácskozást és a megtárgyalásra kerülő dokumentumokat az itt képviselt pártok aktív részvételével készítették elő. A jelenlevő pártok mindegyikének lehetősége volt és van, hogy szabadon, időbeni korlátozás nélkül kifejtse véleményét.

Ezen a tanácskozáson nem a nézeteltérések játsszák a fő szerepet. Mindazonáltal az egyik-másik kérdésben fennálló nézetkülönbségeket nyíltan és elvtársi módon feltártuk — s úgy véljük, ez tanácskozásunk további érdeme. Az a körülmény, hogy itt különböző nézetek hangzanak el, nem nyugtalanít bennünket, hiszen hasznosabb, ha kifejtjük és szembeállítjuk egymással az eltérő véleményeket. Meggyőződésünk szerint az ilyen jellegű nézeteltérések nem képezhetik akadályát annak, hogy a tanácskozás befejezésekor egységünk még erősebbé váljon.

A fő dokumentum tervezete felhívja a figyelmet az imperializmus módszereire; ezek az üldözésektől és a népek ellen alkalmazott nyílt erőszaktól egészen az olyan manőverekig terjednek, amelyeknek célja, hogy belülről ássák alá a munkásmozgalmat. Az imperialisták emellett, a helyzettől függően, demagógiához folyamodnak és felhasználják a burzsoá reformizmust.

Vér és gyász — ez volt az eredménye Rockefeller olajmágnás latin-amerikai útjának, amely mindenütt tiltakozást váltott ki és kudarcot vallott. Az utóbbi napokban Tegucigalpa, Guayaquil, Córdoba és földrészünk más városainak utcáin munkásokat és diákokat gyilkoltak, gyilkosságok és megtorlások történtek Haitiban és Guatemalában, amelyekről már szó esett a tanácskozáson, Vietnamban népirtás folyik. Mindez arról tanúskodik, hogy az imperialisták és ügynökeik semmitől sem riadnak vissza a népek elleni harcukban.

Az imperialisták nagyon jól tudják — és ebben nem tévednek —, hogy mi, kommunisták, az imperializmus engesztelhetetlen ellenségei vagyunk és célunk az imperializmus felszámolása. Ezért az imperialisták elsősorban ellenünk harcolnak. Ott, ahol nem alkalmazhatnak fegyvert és nem használhatják fel a börtönöket, kifi-

nomultabb eszközökhöz folyamodnak. Bevetik az egész propagandagépezetet. És el kell ismerni, hogy ezt a munkát egyre nagyobb hozzáértéssel végzik.

Az imperialisták ma már nem hangoztathatják, hogy mi, kommunisták, felfaljuk a gyermekeket. Ma már újabb koholmányokat agyalnak ki. Azt állítják, hogy pártjaink konzervatívak és megcsontosodottak, s különféle kommunistaellenes csoportokat támogatnak, amelyek a kommunistáknál is lelkesebb forradalmároknak igyekeznek feltüntetni magukat. Marcuse és más ideológusok elméleteit terjesztik, akik rágalmazzák a munkásosztályt, s azt próbálják bebizonyítani, hogy a munkásosztály belenő a kapitalista rendszerbe és megszűnik forradalmi osztály lenni. E teoretikusok szerint a forradalom fő mozgató ereje az ifjúság és a parasztság. Ilyenformán nemcsak arra törekednek, hogy zavart keltsenek, hanem arra is, hogy szembeállítsák a parasztokat a munkásokkal, az ifjúságot a proletariátussal, az ifjúság úgynevezett hatalmát a munkásosztály és szövetségesei hatalmával, s az osztályharcot a nemzedékek harcával váltsák fel.

Ugyanakkor egyes latin-amerikai országokban az imperialisták pártfogásukba veszik és támogatják azokat az álforradalmi mozgalmakat, amelyek a kommunizmus alternatívájaként ajánlkoznak. Példaként szolgálhat erre a kereszténydemokrata párt, amely Chilében a „forradalom a szabadság feltételei között" jelszóval jutott hatalomra, s amely — magától értetődően — semmiféle forradalmat sem valósított meg.

A tanácskozáson több elvtárs leleplezte a szovjetellenesség reakciós jellegét. Ez az imperializmus vesszőparipája. Figyelemre méltó, hogy a második világháború befejezése óta az imperialisták megkísérlik becsempészni a szovjetellenességet magának a kommunista mozgalomnak a soraiba. Különösképpen kihasználják erre a célra a Kínai Kommunista Párt vezetősége által provokált nézeteltéréseket; a kínai vezetők a szovjetellenességet olyan mértékig fokozták, hogy azt már szinte el sem hinnénk, ha nem a szemünk előtt játszódna le. Az objektív tények alapján határozottan el kell ítélnünk az ilyen akciókat. Az elítélés célja nem az, hogy akadályozza vagy lehetetlenné tegye az egész kommunista mozgalom összefogását, hanem éppen az, hogy az összefogás érdekében kellő világosságot teremtsen ebben a kérdésben.

Hazánkban az amerikai nagykövetség fizetett ügynökei, reakciós zugpolitikusok, sőt, még egyes burzsoá politikusok is, akiket nem lehet ezekkel egy kalap alá venni, fáradhatatlanul azt bizonygatják, hogy pártunk függő viszonyban van a Szovjetunió Kommunista Pártjától. Miként Waldeck Rochet elvtárs helyesen megállapította, a kommunista pártok függetlenek és egyenrangúak, nincsenek és nem is lehetnek köztük uralkodó és alárendelt pártok, amint hogy nem lehet egy vagy több vezető központ sem. Minden egyes párt maga dolgozza ki politikai irányvonalát. Mi, chilei kommunisták, naponta bebizonyítottuk és bebizonyítjuk ezt az igazságot. Az országunkban levő reakciósok azonban szakadatlanul hangoztatják ezt az állítólagos függőséget. Rendkívül találékonyak a sorainkban fellelhető szűkkeblű nacionalista érzelmek és más sebezhető pontok felkutatásában. Céljuk az, hogy pártunkból szovjetellenes nyilatkozatokat csikarjanak ki, hogy a Szovjetunió elleni cselekvésre bírjanak rá bennünket. Ám e törekvésbe beletörik a bicskájuk, mint ahogy beletörött eddig is.

Úgy véljük, a szovjetellenesség elítélése elvi álláspont. Lehet, hogy közülünk egyeseknek ízlik, másoknak nem ízlik a vodka, egyesek közülünk egyetértenek, mások nem értenek egyet a szovjet elvtársak egyik-másik véleményével. De nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a Szovjetunió a népek felszabadításának előőrse, s a Szovjetuniónak és pártjának szerepe századunk történetében döntő fontosságú volt és ma is az.

A Szovjetunió léte nélkül, gazdasági és katonai ereje, a világban érvényesülő politikai súlya és az imperializmus ellen vívott mindennapos harca nélkül elképzelhetetle-

nek lennének azok a hatalmas sikerek, amelyeket a népek elértek, elképzelhetetlenek lennének azok a forradalmi távlatok, amelyek napjainkban az egész világ előtt megnyíltak.

Másrészt mindenképpen egyet kell értenünk azzal, ahogyan Brezsnyev elvtárs felszólalásában a valóságnak megfelelő, reális módon vetette fel a kérdést. Az értékelések ilyen egybeesése természetesen saját tapasztalatunkon, a jelenlegi helyzet objektív elemzésén alapul.

A kommunista pártok mélyen nemzeti pártok, és ugyanakkor internacionalisták. A Chilei Kommunista Párt alapítójának, Luis Emilio Recabarren elvtársnak, aki nyomdai munkás volt, a chilei nép emlékműveket állított a főváros és más városok terein; sok utca és település az ő nevét viseli. Maga a katolikus egyház feje a haza három-négy nagy fiával együtt említette a nemzeti függetlenség ünnepe alkalmából rendezett vallási szertartáson.

Recabarren következetes hazafi, s egyszersmind kimagasló internacionalista is volt. Elítélte az első imperialista háborút, határozottan támogatta az októberi forradalmat és a forradalomnak szentelte több művét, amelyet a hadikommunizmusnak a szovjet nép számára nehéz éveiben írt, Victorio Codovillával és Rodolfo Ghioldival együtt részt vett az Argentin Kommunista Párt megalapításában, elítélte a Peru-ellenes sovinizmust az országaink közötti határvitákkal kapcsolatban. Mindez ékesszólóan tanúskodik Recabarren elvtárs rendkívül világos elvi álláspontjáról.

Pártunk és a chilei munkásosztály olyan hagyományon nevelkedett, amely egységes egésszé forrasztotta össze a nemzeti érdekek védelmét és a proletár internacionalizmust. Ebben az értelemben, tiszteletben tartva természetesen a megfelelő arányokat, átfogalmazva mi is elmondhatnánk pártunk alapítójáról Majakovszkijnak Leninről írt sorait: amikor azt mondjuk, a Párt, Recabarrenra gondolunk; amikor azt mondjuk, Recabarren, a Pártra gondolunk.

A hazafiság és az internacionalizmus kiegészítik egymást, egységesek, és a kommunisták nem állíthatják szembe a két fogalmat, vagy nem kereshetnek ellentmondást közöttük. A munkásosztály harca formájában nemzeti, tartalmában nemzetközi. És teljességgel világos, hogy — amint a fő dokumentum tervezete hangoztatja — a kommunisták elsőrendű nemzetközi kötelessége a burzsoázia megdöntése saját országukban. Korunkban ez csupán oly módon lehetséges, ha az osztályharc tüzében egybeolvadnak a nemzeti és nemzetközi tényezők, és ha minden egyes nép harca egybefonódik az összes népeknek az imperializmus ellen vívott harcával.

Mindennek összegezéseképpen abszolút szükségesnek tartjuk, hogy a fő dokumentum tervezetét teljes egészében, az elvi megfogalmazások megőrzésével fogadjuk el, mivel az imperializmus elleni harc, a kommunista pártok akcióegységének erősödése csak abban az esetben tehet szert a kellő forradalmi erőre, ha a pártok közös ideológiai alapon tömörülnek, nehogy lesüllyedjenek a szűk pragmatikus koncepciók mocsarába.

Elvtársak! Soha nem voltak még ennyire reális lehetőségek arra, hogy az ellenséget elszigeteljük és az ellene folytatott harcban a legszélesebb forradalmi és haladó erőket egyesítsük. A munkásosztály és a kommunisták mellett új osztagok lépnek csatasorba. A városi és a falusi középrétegek, az ifjúság és az értelmiség társadalmi harcba lép a kapitalizmus lényegéből fakadó igazságtalanságok és bűntettek ellen. Ezeknek az osztályoknak és társadalmi rétegeknek jelentős részét igazi forradalmi szellem hatja át, akcióikban gyakran felhasználják a munkásosztály módszereit, a kommunistákkal együtt lépnek fel és a szocializmust tekintik céljuknak. Ez a tendencia mind nagyobb erővel mutatkozott meg Latin-Amerikában a kubai forradalom győzelme után. A változásokra törekvés oly mélyen gyökerezik népeink tudatában és szívében, hogy a

harchoz való csatlakozásra készteti a katolikusok egyre szélesebb tömegeit, és még a papság is példátlan méretű válságot él át.

Persze nem mind arany, ami fénylik. Ezekben a társadalmi rétegekben találkozunk kommunistaellenes előítéletekkel és fenntartásokkal, balos csoportálláspontokkal és tőlünk távol álló ideológiával is. Milyen álláspontot kell tehát elfoglalnunk ezekkel az új tényekkel és jelenségekkel szemben, amelyek napjainkban bonyolultabbá teszik a társadalmi folyamatokat?

Véleményünk szerint mindez a népek fokozódó harcának alkotóeleme. Végső soron ez a kapitalizmus mély válságának, a szocialista világ befolyásának és a kommunista pártok tevékenységének az eredménye. Kedvezően ítéljük meg ezeket a jelenségeket, és készek vagyunk az együttműködésre.

A Chilei Kommunista Párt alapvetően munkásokból áll, ugyanakkor azzal büszkélkedhet, hogy soraiban nagy számban találhatók értelmiségiek és diákok, férfiak és nők népünk valamennyi rétegéből. Dialógusok és együttes akciók végrehajtására törekszünk a legkülönbözőbb néprétegekkel, figyelmesen megvizsgáljuk konstruktív javaslataikat, s készek vagyunk behatóan foglalkozni az új jelenségekkel. Nem hinnénk, hogy ez az álláspont ellentmond az elvhűségnek, vagy hogy e tömegekkel folytatott együttes akciók érdekében ideológiai engedményeket kell tennünk.

Az, hogy az elvhűséget összekapcsoltuk a széles körű munkával, a nemzeti érdekek legerélyesebb védelmét a proletár internacionalizmussal, nem gyengítette, hanem erősítette pártunkat. Ez a mi tapasztalatunk.

Az antikommunizmus erőfeszítései ellenére mi alkotjuk a munkásmozgalom fő erejét. Az ország valamennyi szervezett munkását és alkalmazottját egyesítő Dolgozók Egységes Szakszervezeti Központja legutóbbi kongresszusán a részt vevő 3500 küldött olyan vezetőséget választott, amelyben képviselve van minden áramlat, és a többség a kommunistáké. Erősödött a kommunisták befolyása falun, s ez reálissá teszi a munkás-paraszt szövetség lehetőségét. Vezető erejévé váltunk a munkás- és a diákifjúságnak is, s már régóta vezető erőt képviselünk az írók és a művészek között, valamint a tanárok és a diákok között az ország két legfontosabb egyetemén. A legutóbbi parlamenti választásokon a szavazatoknak több mint 16 százalékát és a tartományok csaknem egyharmad részében több mint 20 százalékát kaptuk. A 150 képviselőből és 50 szenátorból 22-t, illetve 6-ot a kommunisták közül választottak meg.

Az utóbbi négy évben, amikor kereszténydemokrata kormány volt hatalmon, rendkívül bonyolult politikai feltételek között tevékenykedve, harcolva a saját területünkön, a néptömegek között fellépő ellenfeleinkkel, elértük a párt sorainak 85 százalékos gyarapodását.

Természetesen meg kell még oldanunk a kommunista tömegpárt építésének sok kérdését, mind a párt növekedésének szempontjából, mind az ideológiai és politikai felkészülés szempontjából, hogy szembeszállhassunk a tapasztalt belső ellenséggel, amelynek egyébként még nagy tartalékai vannak, s amely az imperializmus határozott támogatását élvezi.

Politikánk fő iránya az, hogy egyesítsük az összes demokratikus és imperialista erőket, s olyan népi kormányt hozzunk létre, amely képes lesz megvalósítani a napirenden levő forradalmi átalakulásokat, s amely végcéljának a szocializmust tekinti.

E politika megvalósítása során jelentős nehézségekkel találkozunk. Az osztályellenség frontális akciói mellett ez a politika balos–szektás álláspontokba, valamint burzsoá reformista és jobboldali opportunista tendenciákba ütközik.

Az a körülmény, hogy a franciaországi választásokon a nép harci egységének zászlaját magasra emelő elvtársaink oly nagy számú szavazatot szereztek, és a balos sza-

kadárok szégyenletes választási vereséget szenvedtek, úgy véljük, segítségünkre lesz abban, hogy országunkban idejekorán megvilágítsuk az összes népi erők egységének életbevágó szükségességét. Ugyanilyen, ha nem nagyobb egységre van szükség Chilében is, mert nem téveszthetjük szem elől, hogy itt a belső ellenség szétzúzása mellett szembe kell szállni az imperializmus beavatkozásával és a Pentagon által támogatott reakciós katonai rezsimek provokációival is.

Elvtársak! Az imperializmus elleni akcióegység korunk parancsa. A latin-amerikai népek számára ez olyan világos, mint a nap, hiszen századunkban az amerikai imperializmus arcátlan intervenciói, köztük fegyveres intervenciók nyomják rá bélyegüket földrészünk történelmére. Ha csak a legutóbbi eseteket nézzük, megemlíthetjük a sikertelen kubai inváziót, tengerészgyalogosok partraszállását Santo Domingóban, a Peruval szemben alkalmazott gazdasági szankciókat és különféle egyéb fenyegetéseket.

Az előkészítő bizottság közelmúltban megtartott ülésén különböző módosításokat terjesztettünk elő a fő dokumentum tervezetéhez. Ezek közül egyeseket elfogadtak, másokat nem. Ez utóbbi miatt mi nem sértődtünk meg. Természetesnek tartjuk, hogy nem lehet minden javaslatot elfogadni. A szerkesztő bizottságban és tanácskozásunk ülésein nem fogunk ragaszkodni e javaslatainkhoz, bár jobban szeretnénk másképpen kifejezni egyes megfogalmazásokat, például a forradalom útjaira vonatkozó kérdésben. A mi feltételeink közepette már régen nem beszélünk békés vagy nem békés útról, szívesebben használjuk a „fegyveres vagy fegyvertelen út" kifejezést. Pontosabban szólva, nem egészen helyes békésnek nevezni azt a harcot, amely Chilében — és véleményünk szerint más országokban is — folyik, ahol a dolgozók és a néptömegek gyakran kezdenek általános sztrájkokat, elfoglalják az üzemeket, s birtokba veszik a földeket lakóházak építésére, ahol a lépten-nyomon sorra kerülő utcai tüntetések rendszerint a rendőrséggel való összetűzéshez vezetnek. Ilyenformán a nép számos vívmányának kiharcolása vagy megvédelmezése véráldozatokba és emberi életekbe kerül.

Határozottan meg vagyunk győződve arról, hogy ez a tanácskozás utat nyit az imperializmus elleni új, még határozottabb együttes akciók számára. Mindnyájan egyetértünk abban, hogy a kommunista mozgalom nagyobb összeforrottságát olyan folyamat eredményezi, amelyben szerepe lesz az együttes akcióknak, a két- és sokoldalú találkozóknak, a konkrét problémák közös tanulmányozásának, és természetesen az időnek.

Lehetőségeinkhez képest arra törekszünk, hogy ezeket a célkitűzéseket a gyakorlatban is megvalósítsuk. A különböző pártokkal, így az európai pártokkal szervezett találkozóink hasznosak voltak számunkra.

Véleménycserére és akcióegységre fogunk törekedni mindazokkal a pártokkal, amelyek részt vesznek ezen a tanácskozáson, s lehetőleg azokkal is, akik távol maradtak róla. Különösképpen szilárdítani akarjuk kapcsolatainkat összes latin-amerikai testvéreinkkel, és magától értetődően a Kubai Kommunista Párttal.

Amikor a kapitalizmus szószólói az „ideológia alkonyáról" beszélnek, s megkísérlik, hogy a népet a forradalmi gondolkodásmódról való lemondásra késztessék, a konformizmus és a burzsoá társadalom igazságtalanságaiba való beletörődés hálójába fogják, amikor zagyva koholmányokat terjesztenek arról, hogy a proletariátus elveszti arculatát, s elmosódnak az osztályhatárok, aminek következtében, úgymond nincs szükség a fennálló rendszer megváltoztatására, újult erővel lép előtérbe annak szükségessége, hogy még magasabbra szítsuk a proletár ideológia, a marxizmus–leninizmus lángját, hogy harcoljunk tisztaságáért, s igazságát a lendületesen fejlődő törté-

nelem elemzésére, a korántsem statikus élet új folyamataira alkalmazzuk. Meg vagyunk győződve arról, hogy Lenin születése 100. évfordulójának megünneplése mindnyájunknak segítségére lesz a lenini örökség alkotó alkalmazásában és újabb tényezőként előmozdítja majd, hogy tömörítsük a nemzetközi kommunista mozgalmat, s kibontakoztassuk a népek egységes antiimperialista akcióit.

SZUGISZVARA ABEJVARDENA VIKREMASZINGHE,

A CEYLONI KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Kedves elvtársak!

A Ceyloni Kommunista Párt küldöttsége szivből üdvözli a tanácskozáson részt vevő valamennyi testvéri kommunista és munkáspárt képviselőit.

Küldöttségünk nem kíván hosszú beszédet mondani. Meghallgattuk sok küldöttség hozzászólását, s nem kívánunk foglalkozni azokkal a kérdésekkel, amelyekről azonos véleményt vallunk. Csupán azokra a problémákra szorítkozunk, amelyekben mintha nem volna teljes az egyetértés, valamint azokkal, amelyek különösen érdekelnek bennünket.

Csaknem 15 hónap telt el azóta, hogy a testvérpártok Budapesten határozatot fogadtak el a jelenlegi nemzetközi tanácskozás összehívásáról. A kommunisták és az összes bátor imperialistaellenes harcosok nagy lelkesedéssel üdvözölték ezt a döntést, s nagy reményeket fűztek a tanácskozáshoz.

Az említettek jól tudják, hogy az összes imperialistaellenes erők egyesülése, s élcsapatunk — a nemzetközi kommunista mozgalom — egységbe tömörülése a jelenlegi időszakban az imperializmus elleni világméretű küzdelem fő és halaszthatatlan feladatává vált.

A mostani tanácskozáson részt vevő testvérpártok száma meghaladja azoknak a pártoknak a számát, amelyek részt vettek az 1968 márciusában Budapesten megtartott konzultatív találkozón, ahol elhatározták e tanácskozás összehívását.

Az a négy dokumentum, amelynek megtárgyalását tanácskozásunk elhatározta, lelkiismeretes, kollektív munka eredménye, annak a több mint 60 pártnak a képviselői dolgozták ki, akik részt vettek a tanácskozásunkat előkészítő különféle üléseken.

A Ceyloni Kommunista Párt küldöttsége fenntartás nélkül támogatja és helyesli az előkészítő bizottság által tanácskozásunk elé terjesztett mind a négy dokumentumot, amelyet napirendre tűztek.

A fő dokumentum legfőbb erénye az, hogy helyesen körvonalazza a nemzetközi küzdőtéren az imperializmus és ellenfelei között kialakult erőviszonyokat. Ez a dokumentum nem értékeli túl, de nem is becsüli alá az imperializmus tevékenységének erejét és méreteit. Egyesíti magában az imperializmus között és köztünk kialakult erőviszonyok józan és reális értékelését, és a jelenlegi helyzetben vívott forradalmi imperialistaellenes harc lehetőségeinek optimista felmérését.

Mindez értékes helyesbítése azoknak a hibás áramlatoknak, amelyek az erőviszonyok helytelen túlbecsülése nyomán jelentkeznek mozgalmunkban.

Örülünk, hogy az előkészítő bizottság által előterjesztett dokumentum megtartja eredeti szerkezetét, azaz mind a négy fejezetet, amelyet annak idején megküldtek a testvérpártok központi bizottságainak megvizsgálás végett. Véleményünk szerint ugyanis a dokumentum egy vagy több fejezetének elhagyása megbontaná az egész dokumentum egyensúlyát és csökkentené erejét. Ez az oka annak, hogy az előkészítő

bizottság munkája folyamán küldöttségünk nem értett egyet az olasz elvtársaknak azzal az indítványával, hogy a fő dokumentumnak csupán a 3. fejezetét hagyjuk meg. Ugyancsak ezért nem egyezhetünk bele az ausztrál elvtársaknak abba a javaslatába sem, hogy bontsuk a fő dokumentumot két dokumentumra: egyiket a tanácskozáson részt vevő valamennyi párt aláírhatja, a másikat pedig csak azok a pártok írnák alá, amelyek egyetértenek vele. Úgy véljük, hogy e történelmi jelentőségű tanácskozás fő célja mozgalmunk egységének demonstrálása. Ha elfogadjuk az ausztrál javaslatot, akkor egyidejűleg kinyilvánítjuk a mozgalom egységét, valamint az egység hiányát is. Véleményünk szerint ez az út olyan eredményekhez vezet, amelyek merőben ellentétesek azokkal a célokkal, amelyekért itt összegyűltünk.

Ismeretes, hogy tanácskozásunk napirendjének fő kérdése: az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegysége. Ahhoz, hogy elősegítsük ezeknek a feladatoknak a megoldását, hogy minél teljesebben megvilágítsuk az érintett problémák lényegét, meg kell tárgyalnunk s el kell fogadnunk az elénk terjesztett fő dokumentumnak mind a négy fejezetét. Csakis az ilyen teljes és harmonikus okmány elfogadása teheti képessé mozgalmunkat, hogy legyőzze a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért vívott harc folyamán keletkezett nehézségeket.

Néha olyan véleményt hallunk, hogy ha fő dokumentumunk ideológiai kérdésekkel foglalkozik, vagy az imperializmus jelenkori taktikájának és erőinek marxista–leninista elemzését adja, ha elemzi az imperialistaellenes erők problémáit és lehetőségeit, akkor csökkentjük soraink szorosabbra zárásának lehetőségét. Küldöttségünk ezzel nem ért egyet.

A marxizmus–leninizmus tanítása alapján tevékenykedő kommunisták kötelessége kétségkívül abban áll, hogy erejükhöz mérten vegyék ki részüket a jelenlegi fejlődésnek és e fejlődés irányzatainak tudományos elemzéséből, amely az imperializmus elleni harc minden aktív részvevőjét segíti abban, hogy ellenfelét, valamint a saját erőit és lehetőségeit jobban felbecsülhesse. Helytelen volna megkerülni az ideológiai kérdéseket éppen akkor, amikor az imperializmus fokozza ideológiai támadását, mert ez csupán saját erőink lefegyverzésére és félrevezetésére vezethet.

A dokumentum természetesen nem elemez minden kérdést, amelyre vonatkozólag esetleg nézetkülönbségek állnak fenn. Szerintünk azonban a jelenlegi szakaszban célszerű volna, ha a hangsúlyt arra a leglényegesebbre helyeznénk, amely egyesít bennünket, s a megoldatlan kérdéseket félretennénk, hogy tovább tanulmányozzuk, majd eldöntsük őket. Nem számíthatunk arra, hogy az imperializmus tétlenül megvárja, amíg megoldjuk összes nézeteltéréseinket.

Bár mi nem ragaszkodtunk ahhoz, hogy ezt a kérdést a közös dokumentumban felvessük, pártunk mégsem hagyhatja figyelmen kívül azt a tényt, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom és valamennyi imperialistaellenes erő egységéért vívott harc még nehezebbé vált a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusán elfogadott határozatok miatt. Ez a kongresszus nemcsak hogy nem enyhítette Mao Ce-tung vezetésének szovjetellenes, soviniszta, nacionál-soviniszta, szakadár politikáját, hanem ellenkezőleg, véleményünk szerint még tovább erősítette azt a veszélyes politikai irányvonalat, amely már eddig is súlyos és tragikus hatással volt az imperialistaellenes és kommunista mozgalom egyes osztagaira, amelyek bizonyos ideig ezt az irányvonalat követték.

Azok a konkrét tények, amelyeket Brezsnyev elvtárs felsorolt beszédében, bizonyítják, hogy a maóista vezetőség olyan veszélyes irányvonalat fogadott el, amely nemcsak gyengíti közös ügyünket, hanem gyakorlatilag ellenségeinknek a kezére játszik. Ma már nem kétséges, hogy a maóista vezetés nyilvánvalóan eltávolodott a marxiz-

mus–leninizmustól és a proletár internacionalizmustól, s elhatározta, megszakít minden kapcsolatot a nemzetközi kommunista mozgalommal. A maóizmust vallási dogmává tették, s erőszakkal rákényszerítették a népre. A maóizmus igyekszik kiterjeszteni baljós befolyását más országok munkásosztályának ingatag és kalandor hajlamú elemeire. A maóista vezetőség minden erejével azon van, hogy megmérgezze a kínaiak millióinak tudatát. A rádió és a sajtó útján naponta szórja rágalmait az imperialistaellenes harc élcsapatában küzdő kommunista és munkáspártokra. Ez a vezetés az imperializmus láncos kutyáinak nevezi pártjainkat. És ilyen körülmények között egyesek még arra szólítanak fel bennünket, hogy tartózkodjunk a kínai maóista vezetőség bírálatától.

A Ceyloni Kommunista Párt Központi Bizottsága azt a megbízást adta küldöttségünknek, tegyen meg minden tőle telhetőt, hogy mostani tanácskozásunk sikerrel záruljon. Kifejezzük azt a meggyőződésünket, amelyben — amint az a tanácskozásnak küldött meleghangú leveleikből kiderül — barátaink is osztoznak, hogy azoknak a nagy reményeknek valóra váltása, amelyeket az összes kommunisták és az imperializmus ellen harcolók tanácskozásunkhoz fűznek, lelkesíteni fog bennünket munkánkban. Meggyőződésünk, hogy e tanácskozás erős ösztönzést ad majd az egész világ népeinek az emberiség közös ellensége, az imperializmus ellen vívott harcban.

REIDAR LARSEN,

A NORVÉG KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy átadjam a Norvég Kommunista Párt Központi Bizottságának szolidáris üdvözletét a tanácskozáson képviselt kommunista pártoknak. Egyben szeretném kifejezni azt a reményünket, hogy a tanácskozás fontos lépés lesz az összes kommunista pártok szilárd egységének helyreállítása, az imperializmus elleni harc fokozása felé.

Norvégia a NATO tagja, külpolitikája és katonapolitikája az Egyesült Államok és más imperialista államok érdekeinek van alárendelve. Norvégia területe a NATO-atomstratégia előretolt hídfőállása. Országunk számára létfontosságú kérdés, hogy kiszakadjunk a NATO rendszeréből. A Norvég Kommunista Párt és más haladó erők legfontosabb feladata, hogy a nép többségét bevonják az e célok eléréséért folyó harcba. Ezzel megnő a norvég nép lehetősége, hogy önállóan határozza meg fejlődésének útjait.

Az ország imperialistaellenes erői állandóan növekednek. Különösen erősödött ez a folyamat, miután az amerikai imperializmus — hogy megfossza a vietnami népet szabadságától — kirobbantotta a vietnami háborút.

Mindamellett lehetetlen észre nem venni, hogy országunkban a haladó mozgalom olyan nehézségekbe ütközött, amelyek a nemzetközi kommunista mozgalomban támadt szakadással, valamint a szocialista országok között keletkezett súlyos problémákkal és konfliktusokkal összefüggő negatív jelenségek következményei.

Azért tartjuk fontosnak, hogy hangsúlyozzuk ezt a jelenlegi széles körű közös tanácskozáson, mert minden kommunista párt feladata és kötelessége, hogy elősegítse a tevékenység egyes olyan mozzanatai okozta kedvezőtlen hatás csökkentését, amelyek akadályokat gördítenek munkánk és küzdelmünk elé. Nem tárhatjuk fel a kommunista világmozgalom valamennyi lehetőségét, ha cselekedeteink nem lesznek teljes összhangban elveinkkel.

Az egyes kommunista pártok és szocialista országok között kiéleződött nézeteltéte-

rések nyomán az évek folyamán kialakult helyzetben nagy akadályt látunk; ez korlátozza a népek lehetőségeit, hogy visszavágjanak a reakciónak és az imperializmusnak a béke, a nemzeti függetlenség, a szabadság és a demokrácia ellen elkövetett merényleteire. Ez a helyzet csak árthatott közös érdekeinknek ahelyett, hogy szolgálta volna őket.

A Norvég Kommunista Párt a nagy és a kis pártok legfőbb feladatának tekinti, hogy helyreállítsák a tiszteletet a kommunista pártok közötti együttműködés és a kapcsolatok azon normái iránt, amelyeket az 1960. évi nemzetközi tanácskozás nyilatkozata megfogalmazott. Pártunk Központi Bizottsága ezt már 1963 októberi határozatában hangoztatta, s a továbbiakban igyekeztünk ennek megfelelően cselekedni.

Úgy véljük, el kell ismernünk, hogy az egyes kommunista pártok között nézeteltérések vannak; egyben amellett vagyunk, hogy ezeket a véleményeltéréseket elvtársi vitában, a proletár internacionalizmus elveinek megfelelően derítsük fel s tárgyaljuk meg.

A kommunista mozgalomban vannak olyan súlyos problémák, amelyeknek e tanácskozáson való megvitatása nem vezethetne kedvező eredményekhez. A pártjaink közötti egységet azonban egységes cselekedetekkel meg lehet szilárdítani még akkor is, ha most nem is sikerül minden vitás kérdést megoldani. Ez a mi álláspontunk. A pártjaink közötti kapcsolatok azonban mindaddig nem lehetnek kielégítőek, amíg sokrétűen és alaposan meg nem vitatjuk azokat a kérdéseket, amelyekben nem értünk egyet. A kommunista világmozgalomban nem létezhet olyan helyzet, amikor a vitában megkerülik a legélesebben felmerülő kérdéseket. Nem szabad olyan felfogásnak keletkeznie, hogy holmi tabuk léteznek olyan problémákkal kapcsolatban, amelyek onnan erednek, hogy néhány súlyos helyzetben különböző nézetek alakultak ki közöttünk. Az ilyen jellegű fontos problémákat vitára kell bocsátani és a jövőben meg kell találnunk erre a megfelelő formákat. Nem más pártok belügyeibe való beavatkozásról van szó, hanem arról, hogy tisztázzuk azokat az elméleti, ideológiai és politikai kérdéseket, amelyek most nehézségek elé állítanak bennünket.

Annak idején javasoltuk, hogy a különféle pártok képviselőiből alakítsunk bizottságokat az efféle problémák megvizsgálására. Most megismételjük ezt a javaslatunkat.

Egy dolog teljesen világos: a nemzetközi kommunista mozgalom jelenlegi problémái csak azzal a feltétellel oldhatók meg, ha megszűnik a pártok közötti éles polemizálás, ha a pártok kölcsönös tiszteletet és megértést tanúsítanak egymás iránt, ha nemzetközi találkozóink feltétlenül elvtársi légkörben folynak majd. Az elvtársiasság légköre mostani és eljövendő tanácskozásainkon hozzá fog járulni soraink megszilárdulásához. Véleményünk szerint az egység nem állítható helyre, ha nem vesszük teljes mértékben figyelembe az egyes pártok közötti különbségeket, tevékenységük eltérő feltételeit, valamint valamennyi párt elvitathatatlan jogát saját politikájának kialakítására.

Véleményünk szerint a tanácskozásunk számára 1968-ban Budapesten kidolgozott napirend lehetővé teszi, hogy ismét megszilárdítsuk a kommunista pártok kölcsönös együttműködését. Úgy véljük, reális dolog lesz, ha a tanácskozáson jelenlevő pártok azokra a kérdésekre összpontosítják figyelmüket, amelyek elősegítik mozgalmunk egyesítését, de közben nem tévesztik szem elől azt sem, hogy vannak kérdések, amelyekben nem értünk egyet.

A tanácskozás elé terjesztett dokumentum-tervezeteket gondosan előkészítették, s ezzel jó alapot teremtettek az itteni vitához. Szerintünk azonban a fő dokumentum tervezete nem illeszkedik bele teljesen a pártok Budapesten kötött megállapodásainak keretébe. Ezzel kapcsolatban szeretnénk néhány megjegyzést tenni arról a tervezetről, amelyet e tanácskozás fő dokumentumául javasoltak.

A jelenlegi szakasz imperializmusának elemzése kétségkívül tartalmaz érdekes mozzanatokat. Ez az elemzés alapjában véve megegyezik saját nézeteinkkel. Mindazonáltal a fő dokumentumnak ez az egész fejezete veszít erejéből fölösleges részletezettsége miatt; ezenkívül az első két fejezet tartalmaz bizonyos ellentmondásos jellegű megállapításokat, s a javasolt megfogalmazások magukon viselik a nem kielégítő kompromisszumok bélyegét.

Elégedetlenek vagyunk e tételek megfogalmazásával, s nem értünk egyet több módosító javaslattal sem. Van emellett néhány saját megjegyzésünk is. Mégis úgy véljük, hogy a legjobb megoldás az volna, ha az első két fejezetet elhagynánk, s a fő dokumentumhoz egy bevezető részt dolgoznánk ki, amely az imperializmus és az imperialistaellenes erők tömör jellemzését tartalmazná. Ennélfogva szerintünk a fő figyelmet a fő dokumentum 3. és 4. fejezetére kell összpontosítani. A 3. fejezet, mint ismeretes, olyan feladatokat tűz ki, amelyek körül a jelenlegi időszakban a kommunista pártok tömörülhetnek és amelyek körül tömörülniük is kell, a 4. fejezet pedig olyan fontos mozzanatokat tartalmaz, amelyek a kommunista világmozgalom összes pártjai közötti kapcsolatokra vonatkoznak.

Az utolsó két fejezetben szintén vannak olyan tételek, amelyek véleményünk szerint nem teljesen kielégítőek. Egyetértünk azzal, hogy ezeknek a tételeknek, akárcsak az egész dokumentumnak, támadó jellegűnek kell lenniük, s félreérthetetlenül az imperializmus ellen kell irányulniuk. E tételek erejét fokozni lehetne egy rövid kiegészítéssel, amely világosan leszögezné, hogy a más államok belügyeibe való be nem avatkozás, a szuverenitás, az egyenjogúság és a területi sérthetetlenség elveinek vonatkozniuk kell az összes államok közötti kapcsolatokra.

A „Felhívás a béke védelmére" és a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című dokumentumok tervezetei alapjában véve megfelelnek pártunk nézeteinek. Szeretnénk kifejezni elégedettségünket annak az okmánynak a tervezetével is, amely az összes kommunista pártok életének nagy eseményével, Vlagyimir Iljics Lenin születése 100. évfordulójának megünneplésével foglalkozik. Helyeseljük, hogy a tanácskozás Leninre emlékezve hangsúlyt adjon annak az egységes marxista–leninista alapnak, amelyen a kommunista pártok állnak.

Elvtársak! Az elmondottakból láthatják, hogy egyes kérdésekről megvan a más pártok véleményétől eltérő saját véleményünk. Mi azonban szükségét érezzük annak, hogy a kommunista pártok szorosabban tömörítsék erőiket, mert nagy feladatokat kell közösen megoldanunk.

Korunk igen fontos kérdése az imperializmus elleni harc. A fő dokumentum 3. fejezete megfogalmazza az imperializmus elleni harc feladatait. Ez a harc meghatározott ellenség ellen, konkrét célok eléréséért folyik.

Ez a harc a norvég nép számára az országnak a NATO bilincseiből való kiszabadulásért, az imperialista államok uralma alóli felszabadulásért vívott harcot jelenti. Ez egyúttal az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtéséért vívott harc is, ami lehetővé tenné a meglevő katonai tömbök feloszlatását. A mi harcunk fontos láncszeme a világméretű imperialistaellenes küzdelemnek. Határozottan megköveteli a vietnami néppel való szolidaritást, az imperialista uralom és elnyomatás alatt sínylődő vagy az imperializmustól fenyegetett összes népeknek összefogását. Ez a harc még állhatatosabban követeli valamennyi kommunista párttól azt, hogy zárjuk szorosabbra sorainkat. A tanácskozás megteremti ehhez a lehetőségeket. Használjuk hát ki a lehető legteljesebben ezeket a lehetőségeket, s az imperializmus elleni harcban érjük el azt az akcióegységet, amelyre, mint tudjuk, nagy szükségünk van.

Reméljük, hogy e tanácskozás közelebb visz bennünket e hatalmas és fontos feladat megoldásához.

FRANZ MUHRI,

AUSZTRIA KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Az osztrák kommunisták nevében erről a szónoki emelvényről szívből jövő testvéri üdvözletünket küldjük minden kommunista és munkáspártnak. Ugyancsak szívből szeretnénk köszönetet mondani az SZKP-nak azért a fáradozásért, amellyel lehetővé tette az előkészítő bizottság két utolsó, moszkvai ülésének sikeres lebonyolítását, s a vendégszeretetért, amelyben a tanácskozáson jelenlevő elvtársakat részesíti.

A fő dokumentumnak az előkészítő szervek több ülésén kidolgozott tervezete, amelyet a tanácskozás elé terjesztettek, általánosítja az imperializmus elleni harc feladatait a jelenlegi szakaszban. A dokumentum hangsúlyozza, hogy égetően szükség van a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegységére. Pártunk ennek az akcióegységnek a megteremtésében látja korunk egyik döntő feladatát. A dokumentum tervezetét ezért teljesen elfogadható alapnak tekintjük, amellyel mi egyetértünk. Ugyanakkor úgy véljük, hogy a dokumentumot néhány vonatkozásban tovább kell tökéletesíteni a tanácskozáson lefolyt vita eredményeinek figyelembevételével.

Véleményünk szerint a vietnami nép heroikus felszabadító harcának támogatására az utóbbi években kialakult széles körű antiimperialista akcióegység, amely jelentős erőket ölel fel a kommunista mozgalom keretein kívül is, az antiimperialista harc legnagyobb sikerének tekinthető. A vietnami nép hősi harca mellett, amely döntő szerepet játszott, ez a mozgalom is hozzájárult ahhoz, hogy az amerikai imperializmus kénytelen volt beszüntetni Észak-Vietnam bombázását, tárgyalópartnerként elismerni a Vietnami Demokratikus Köztársaságot és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Frontot, s megkezdeni a párizsi tárgyalásokat. Ausztria Kommunista Pártja teljesen és fenntartás nélkül támogatja a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front javaslatait, amelyek szilárd alapot nyújtanak ahhoz, hogy a kérdést a vietnami nép szabadságának elvéből és önrendelkezési jogából kiindulva békésen megoldják.

Pártunk úgy véli, hogy a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti tanácskozásáról kiadott egyhangú nyilatkozat, amelyben az európai biztonsági konferencia összehívását kezdeményezték, azt mutatja, hogy ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban is, amelyeknek megoldásától az európai béke függ, együttes akciókat lehet szervezni. Ez a kezdeményezés pozitív visszhangot keltett Ausztriában is.

Az európai béke biztosításához és a feszültség enyhítéséhez nagymértékben hozzájárult 1955-ben Ausztria állandó semlegességének deklarálása. A semlegességet mi az osztrák nép nagy vívmányának tartjuk. Pártunknak, az osztrák munkásosztálynak, népünk összes demokratikus erőinek egyik döntő és legfontosabb feladata az, hogy védelmezzék a semlegességet, szembeszálljanak a semlegesség alapjainak megingatására irányuló kísérletekkel.

Mi síkraszállunk az aktív semlegesség politikája mellett és követeljük az osztrák kormánytól, hogy hatékonyan járuljon hozzá a feszültség enyhítéséhez, a béke és a biztonság megszilárdításához Európában és az egész világon. Az a véleményünk, hogy a semleges Ausztria kormányának ki kell állnia a vietnami béke és szabadság védelmében, továbbá saját kezdeményezéséből szorgalmaznia kell a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti nyilatkozatában foglalt javaslat megvalósítását.

Semmi esetre sem szabad megfeledkeznünk azokról a történelmi tanulságokról, amelyeket le kellett szűrnünk abból, hogy a német militarizmus és imperializmus

erőszakosan elfoglalta Ausztriát. Nem feledjük el, hogy 1969-ben merőben más a helyzet, mint 1938-ban volt. Nem tévesztjük szem elől, hogy Nyugat-Németországban jelentékeny antiimperialista erők tevékenykednek, hogy a nyugatnémet militarizmus arcátlan igényeivel szemben fokozódik az ellenállás, s hogy az NSZK befolyásos köreiben egyre gyakrabban hallatszanak olyan követelések, hogy ismerjék el a Német Demokratikus Köztársaságot és a jelenlegi európai határokat, s az NSZK kormánya folytasson olyan új keleti politikát, amely nemcsak névlegesen, hanem valóban új. Ezeket a tendenciákat és jelenségeket pozitívan értékeljük.

Szerintünk azonban veszélyes volna, ha nem vennénk észre, hogy a Nyugat-Németországban újjáélesztett militarizmus és imperializmus változatlanul a fő veszély, amely az európai békét és biztonságot, Ausztria függetlenségét fenyegeti. Ezt bizonyítja a bonni kormány politikája. Az osztrák burzsoá pártok és a szocialista párt elhallgatják ezt a veszélyt. Nem lehet és nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a tényt, hogy a nyugatnémet és az osztrák gazdaság között a nyílt és burkolt kapcsolatok és összefonódások egész hálója alakult ki, hogy az utóbbi években az osztrák gazdaságban egyre észrevehetőbbé válik a nyugatnémet befolyás. A német tőke korábbi ausztriai kulcspozíciói jelenleg természetesen az osztrák állam kezében vannak. De az utóbbi időben rendszeres támadásokat intéznek az ipar államosított szektora ellen. Az államosított ipar megingatása és gyengítése végett kísérletek történnek arra, hogy fontos ágazatait — az államszerződés szabatos előírásai ellenére — valamilyen formában újra alárendeljék a nyugatnémet monopoltőke közvetlen vagy közvetett befolyásának. Országunk 1938 előtti történelmi fejlődése megmutatta, hogy a gazdasági önállóság elvesztése maga után vonja a politikai önállóság elvesztését és az antidemokratikus tendenciák erősödését. Ezért elsőrendű nemzeti feladatunk harcolni az államosítás megvédéséért és további kiterjesztéséért Ausztriában.

A Nyugat-Németországból kiinduló, országunkra nézve veszélyes tendenciákat figyelembe véve a Német Demokratikus Köztársaság létét a nyugatnémet imperializmust gyengítő fontos tényezőnek tekintjük. Az európai béke biztosítására irányuló politikának elválaszthatatlan része az a harc, amely azért folyik, hogy valamennyi európai állam teljesen ismerje el az NDK-t. Úgy véljük, hogy a semleges Ausztria kormánya köteles aktív szerepet játszani ebben.

Az Egyesült Államok imperializmusa európai politikájában elsősorban a nyugatnémet imperializmusra támaszkodik. Az amerikai imperializmus ugyanakkor fő támasza a diktatórikus rendszereknek Görögországban, Spanyolországban, Portugáliában és sok más országban, ahol erősödik a dolgozóknak a szabadságért és a demokráciáért vívott harca, amelyet mi valamennyien szent ügyünknek tartunk. Az amerikai imperializmus a fő képviselője a kolonializmusnak és a neokolonializmusnak, amelyek elmélyítették a szakadékot és az ellentéteket az iparilag fejlett tőkésországok és a fejlődő országok között, s ugyanakkor életre hívták a növekvő nemzeti felszabadító mozgalmat, korunk egyik döntő tényezőjét, amellyel mi mélységesen szolidárisak vagyunk. Az amerikai imperializmus beavatkozik a közel-keleti ügyekbe. Pártunk síkraszáll azért, hogy a közel-keleti konfliktust békésen, politikai eszközökkel rendezzék, olyan alapon, hogy kivonják az izraeli csapatokat a megszállt területekről és elismerik e térség valamennyi államának, tehát köztük Izraelnak a létjogát is. Ez megfelel az ENSZ Biztonsági Tanácsa által 1967 novemberében hozott határozat tartalmának is. Dokumentumunkban szerepel az a követelés, hogy maradéktalanul hajtsák végre ezt a határozatot.

A dokumentum tervezetében helyet kapott az az igazságos felhívás, hogy harcolni kell az imperialista burzsoázia által szított embergyűlölő faji ideológia ellen. Ezzel kapcsolatban javasoljuk, hogy iktassunk be a dokumentumba egy külön mon-

datot, amely kifejezi az antiszemitizmus reakciós lényegéről alkotott véleményünket, s követeljünk erélyes harcot az antiszemitizmus ellen.

Az imperializmus elleni harcban mi Ausztriában arra törekszünk, hogy akcióegységre lépjünk a szocialista és katolikus munkásokkal és értelmiségiekkel, s megvalósítsuk az összes demokratikus erők összefogását. A katolikus egyházban és elsősorban a katolikus értelmiség soraiban még igen befolyásosak a konzervatív erők, de már kialakultak új áramlatok, s ez lehetővé teszi együttes akciók végrehajtását az emberiséget foglalkoztató olyan sarkalatos kérdésekkel kapcsolatban, mint a béke, a nemzeti felszabadítás, a demokrácia és a humanizmus.

Pártunk szolidaritási akciókat szervezett Vietnam támogatására. Más békeszerető erőkkel összefogva megmozdulásokat szerveztünk Észak-Vietnam bombázásának beszüntetéséért. Az ifjúság, különösen a diákság, élesen és határozottan tiltakozott az Egyesült Államok vietnami agressziója ellen, valamint a görögországi és a spanyolországi diktatórikus rendszerek ellen. Együttes mozgalom indult azért is, hogy megvédjük az államosított ipar pozícióit az országba behatoló nyugatnémet tőkével szemben. A munkások és az alkalmazottak tehát megkezdték a harcot azért, hogy a dolgozók részt vehessenek a gazdaság irányításában, s ama közvetlen demokrácia új formáiért, amely a társadalom strukturális változásainak előrelendítőjévé válhat. Az összes szocialista és demokratikus erők akcióegységének fejlesztése útjában a fő akadály a „szociális partnerség" és az antikommunizmus politikája, amelyet a szocialista párt vezetősége folytat. Ennek a vezetőségnek a konzervatív kormány világosan kifejezett agresszív kapitalista osztálypolitikája ellenére sikerült meghiúsítania a nagy osztályütközetek kibontakozását és többek közt szinte teljesen megbénítani a sztrájkmozgalmat. A „szociális partnerség" elmélete és gyakorlata elleni elvi harc ma pártunk döntő feladata.

Elvtársak! A Szovjetunió és a szocialista országok alkotják a fő támaszt abban a küzdelemben, amelyet a demokrácia, a béke és a szocializmus erői vívnak az imperializmus erői ellen a nemzetközi porondon.

Ez az oka annak, hogy éppen ezek ellen az országok ellen dühödt támadásokat szerveznek és féktelen antikommunista rágalomhadjaratot folytatnak. Ausztriában a szocialista párt jobboldali vezérei igyekeznek még a burzsoá propagandistákat is túlszárnyalni antikommunizmusukban. Nem azt vetjük a szocialista párt szemére, hogy bírálja a szocialista országokat, hanem azt, hogy a szocialista országokkal szemben elfoglalt álláspontja folytán diszkreditálja a szocializmust mint olyat. A szocialista országokkal szemben elfoglalt elutasító álláspont a másik oldala annak a politikának, amelyet a szocialista párt jobboldali vezérei folytatnak, s amelynek az a lényege, hogy lemondanak a szocialista perspektíváról Ausztriában. Nekünk viszont az a véleményünk, hogy harcolni kell a demokrácia védelmében, a demokrácia kiterjesztéséért, a szocializmusért, amely megfelel országunk nemzeti hagyományainak és feltételeinek. A mi utunk a szocializmus felé természetesen különbözni fog attól az úttól, amelyet az októberi forradalom tört, és a népi demokratikus országok útjától is.

A szocializmus ötvenesztendős története a nagyszerű haladás és az óriási vívmányok története. Ezek a vívmányok csakis a szocialista forradalom eredményeképpen váltak lehetségessé. A szocialista forradalom óriási demokratikus átalakításokkal járt. Likvidálta az embernek ember által való kizsákmányolását. Véget vetett annak a szégyenletes állapotnak, amikor a profitszerzés érdekei befolyásolják a kormány létfontosságú döntéseit. Utat tört a vállalatok munkásigazgatása felé. Gyökeresen átalakította a népművelés rendszerét és elsőként biztosította a tömegek számára az

emberi személyiség igazi fejlődését. Megteremtette a nemzetek egyenjogúságának feltételeit és végrehajtotta a nők legjelentősebb emancipálását.

Szólnunk kell a szocialista országok világtörténelmi jelentőségű nemzetközi szerepéről is, s különösen ennek három aspektusáról.

1. A szocialista országokban nincs olyan osztály vagy réteg, amely érdekelt a háborúkban vagy a fegyvergyártás profitjában. Ezért a szocialista országok alkotják a békéért síkraszálló leghatalmasabb erőt. A szocialista országok létezésének köszönhető, hogy ma fennáll általában a háborúk és különösen a nukleáris világháború elhárításának reális lehetősége.

2. Az októberi forradalom, a szocializmus felépítése egy országban, majd a második világháború után a szocialista világrendszer kialakulása a nemzeti felszabadító mozgalom rendkívül erős nemzetközi támaszává, hatalmas előrelendítőjévé vált. Vietnam a legmeggyőzőbben demonstrálja a Szovjetunió és az amerikai imperializmus nemzetközi politikájának szöges ellentétét.

3. A szocialista országok gazdasági fejlődése döntő nemzetközi hatást fejt ki. A két rendszer gazdasági versenye, a szocialista országok növekvő gazdasági ereje nem változtatta meg a kapitalizmus lényegét, de ez a két tényező a jelenkori kapitalizmus politikai gazdaságtanában olyan fontos új mozzanatot jelent, amelyből a munkásosztály harcának új lehetőségei fakadnak.

A szocializmus ötvenesztendős története azt is megmutatta, hogy a szocializmusban ellentmondások is keletkeznek. És noha ezek az ellentmondások merőben más jellegűek, mint a kapitalizmusban, ugyancsak megoldást sürgetnek. A szocialista forradalom győzelme nem óv meg automatikusan a hibáktól, az elmélet és a gyakorlat közti meghasonlástól, s nem vezet automatikusan a gazdaság felvirágzására, a szocialista demokrácia kibontakozására. A szocialista forradalom mindezeknek az alapjait teremti meg. De maguktól az emberektől, a forradalmi párttól függ, hogy realizálódnak-e ezek az új lehetőségek a szocializmus törvényszerűségeinek tudatos felhasználása alapján, s hogyan és milyen ütemben váltják valóra őket.

Küldöttségünknek az a véleménye, hogy egy ilyen jellegű tételt be kellene venni a dokumentumba. Ennek megállapítása cseppet sem kisebbítené a szocialista országok nagy vívmányait és világpolitikai jelentőségét, de lehetővé tenné, hogy jobban tükrözze a dokumentum a reális helyzetet. A kapitalista és a szocialista világrendszer közti harc a szocializmus, a demokrácia, a béke erői és az imperializmus erői közti világméretű osztályharc döntő alkotórésze. A dokumentum helyesen állapítja meg, hogy ebben a harcban egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert a politikai és az ideológiai osztályharc formái.

Ez a körülmény a kommunista pártoktól is azt követeli, hogy emeljék az ideológiai és politikai harc színvonalát, s kiváltképpen javítsák a minőségét. Pártunk ezzel kapcsolatban javasolja, hogy szervezzük meg a munkásmozgalom nemzetközi hírügynökségét, amely biztosítaná a szocialista országokból érkező hírek és információk, valamint a tőkés világban élő dolgozók harcáról szóló hírek gyors továbbítását. Tekintettel arra, hogy az imperializmus szolgálatában óriási információs apparátus áll, a munkásmozgalomnak szüksége van ilyen ügynökségre mindennapi harcához.

Elvtársak! Pártunk a tanácskozás előkészítése idején egyetértett azzal, hogy a csehszlovákiai események ne szerepeljenek e találkozó napirendjén, mivel nyilvánvaló, hogy jelenleg az e kérdéssel kapcsolatos nézeteltérések leküzdése lehetetlen. A jelenlegi körülmények közt azt tartjuk szükségesnek, hogy az imperializmus elleni közös harc fokozásának problémái álljanak a tanácskozás figyelmének középpontjában.

Pártunk azonban úgy véli, hogy meg kell vitatni mozgalmunk néhány sarkalatos

problémáját. Mélyebb elemzést igénylő reális tény az, hogy a kommunista mozgalomban nézeteltérések vannak. Mint a vita során már többen hangsúlyozták, ezt a kérdést alkalmas formában meg kellene vitatni. A nézeteltéréseknek oka lehet egyik vagy másik párt helytelen álláspontja. De mint dokumentumunk megállapítja, a nézeteltérések nagymértékben fakadhatnak a különböző országokban tevékenykedő pártok harcának fölöttébb különböző körülményeiből is. Ezzel kapcsolatban szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy új formákat kell keresnünk a kommunista és munkáspártok közti problémák és nézeteltérések nyílt, érdemi, elvtársi megvitatására, amely valamennyi párt álláspontjának hiteles ismeretén alapszik. Mi nagy jelentőséget tulajdonítunk az elméleti, politikai és ideológiai kérdések ilyen megvitatásának, amely mentes a fölöslegesen éles polémiától, megbélyegző és elítélő címkék és vádak hangoztatásától. Véleményünk szerint ez előfeltétele a nézeteltérések leküzdésének, elengedhetetlen alkotórésze azoknak a közös erőfeszítéseknek, amelyek az imperializmus elleni harcban megvalósuló akcióegység megszilárdítására irányulnak. Ezzel kapcsolatban javasoljuk, hogy alakítsuk meg a kommunista mozgalom vitaorgánumát, amelyben nemzetközi vitákat lehetne folytatni mozgalmunk és harcunk tapasztalataival és fő problémáival kapcsolatban. Valószínű, hogy a „Béke és Szocializmus"-t át lehetne alakítani ilyen vitaorgánummá.

Napjainkban a szocializmus vonzóereje, példája igen nagy mértékben függ a szocialista országokban élő dolgozók demokratikus jogainak és szabadságjogainak kiterjesztésétől. Úgy véljük, hogy a demokrácia kibontakoztatásának a szocializmusban meglevő lehetőségeit bizonyos területeken még nem használják ki eléggé. Éppen ezért üdvözöljük és támogatjuk a szocialista országoknak a demokrácia fejlesztése érdekében tett minden lépését. Mi például már a kezdet kezdetén kijelentettük, hogy egyetértünk azzal az irányvonallal, amelyen a Csehszlovák Kommunista Párt a múlt év januárjában elindult, amely célul tűzte ki a hibák és torzulások leküzdését, s a szocialista demokráciának Csehszlovákia nemzeti feltételeivel és követelményeivel összhangban történő kibontakoztatását. Úgy véljük, hogy a szocializmus és a demokrácia elválaszthatatlan egymástól, s hogy elszakíthatatlan kapcsolatban kell lenniük. Pártunk XX. kongresszusán megállapítottuk: „A nagytőke hatalmának leküzdése csakis szocialista forradalom eredményeképpen lehetséges. A szocialista forradalmat nem hajthatja végre egy kisebbség, a szocialista forradalom magának a munkásosztálynak a műve kell legyen. A munkásosztály szilárd és stabil államhatalma, amely megvédi a szocializmust a belső és a külső ellenséggel szemben, a szocializmus felépítésének előfeltétele. Ugyanakkor a munkások hatalma maga döntő új demokratikus vívmány, amelynek feladata egy jobb társadalmi rend felépítése és a dolgozók legszélesebb körű demokráciájának kibontakoztatása. Ezért a „munkáshatalom" és a „szocialista demokrácia" fogalmak mindennemű szembeállítását helytelennek tartjuk. A szocializmus biztonságának és megszilárdításának legjobb garanciája a dolgozók legszélesebb körű tudatos részvétele minden gazdasági és politikai döntés kidolgozásában, aminek előfeltétele a sokoldalú információ és a szabad vita.

Az imperializmus elleni harcban az akcióegység megteremtése és megszilárdítása csak akkor lehetséges, ha szigorúan érvényesítjük a kommunista és munkáspártok közti, valamint a szocialista országok közti kapcsolatoknak azokat a normáit, amelyeket az SZKP XX. kongresszusa után dolgoztunk ki a kommunista mozgalomban, és amelyeket rögzítettünk a tanácskozásunk elé terjesztett dokumentumban is. Az autonómia és a szuverenitás, az egyenjogúság és a benemavatkozás, valamint a proletár internacionalizmus elveire gondolunk.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy e normák mindennemű megsértése megnehezítheti a kommunista pártok, a szocialista államok és népek közti testvéri kapcsolatokat, konfliktusokat idézhet elő, elősegítheti a nacionalizmus fellobbanását és ezzel gyengítheti a szocialista világ és a szocialista eszmék vonzóerejét, kárt okozhat az imperializmus elleni harc ügyének.

Minden olyan törekvés, hogy egy párt hegemóniát vívjon ki magának másik párttal szemben, idegen a kommunizmus lényegétől, a marxizmus lényegétől. Mivel meg vagyunk győződve arról, hogy világmozgalmunkban nem lehet egy vagy néhány irányító központ, határozottan elutasítjuk a Kínai Kommunista Pártnak azt a próbálkozását, hogy a testvérpártokra rákényszerítse saját „fő irányvonalát". Pártunk XIX. és XX. kongresszusának határozataival összhangban elvi alapon elutasítjuk ezt az irányvonalat és tartalmát.

Az a véleményünk, hogy a proletár internacionalizmus meg a szuverenitás és benemavatkozás elve egységes egészet alkot. Véleményünk szerint ez két egyformán fontos osztályelv, amelyek kölcsönösen feltételezik egymást.

Ezeknek az elveknek az elismeréséből és teljes tiszteletben tartásából fakad az a következtetés, hogy nem létezhet a szocializmus olyan modellja, amely kötelező volna mindenkire nézve. Más országokban működő kommunista pártok politikájának és taktikájának mechanikus másolása ellentmond a marxizmus–leninizmusnak. Véleményünk szerint a szocializmusnak vannak meghatározott, közös alapismérvei, és ha a nemzeti sajátosságok ürügyén eltérnek ezektől az ismérvektől, az árt a szocializmus ügyének. De figyelembe kell venni a nemzeti sajátosságokat, valamint a szocializmusba való átmenet és a szocialista építés útjainak és formáinak fokozódó sokféleségét.

Pártunk ebből kiindulva kidolgozta a szocializmushoz vezető út olyan koncepcióját, amely megfelel országunk nemzeti feltételeinek; ez az út megszabja az egyes szakaszokban elérendő célokat, amelyek korlátozzák a nagytőke hatalmát és megnyitják az utat a szocializmus felé. Ausztriában sem biztosítható a társadalom forradalmi átalakítása erős kommunista párt — a szocializmus legtudatosabb és legkövetkezetesebb — ereje nélkül. Mi azonban afelé orientálódunk, hogy kialakítsuk a forradalmi irányítás új fajtáját, nevezetesen több párt egyenjogú együttműködését. Az osztrák munkásosztály a sokesztendei harc során jelentős demokratikus jogokat vívott ki magának, s ezek a jogok megmaradnak a szocializmushoz vezető úton és bővülni fognak annak eredményeképpen, hogy a dolgozók minőségileg új demokratikus jogokat és szabadságjogokat kapnak. Ezek a jogok és szabadságjogok csak a kapitalizmus hatalmának likvidálása eredményeképpen realizálhatók és biztosíthatók véglegesen.

Az a véleményünk, hogy az autonómia és a szuverenitás elveinek szigorú érvényesítése döntő előfeltétele annak, hogy megteremtsük és megszilárdítsuk az új egységet a kommunista mozgalomban, az egységet a sokféleségben, olyan egységet, amely a nemzetközi egybeforrottság megszilárdítását szolgálja és gyarapítja erőinket az imperializmus elleni harcban.

Elvtársak! Véleményünk szerint ezzel a tanácskozással elkezdődik a szocializmus és a kommunista mozgalom megoldatlan problémáinak elmélyült elemzése és megvitatása, valamint azoknak az óriási változásoknak az elemzése és megtárgyalása, amelyek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom óta eltelt fél évszázad folyamán a világban végbementek. Leninnek — akinek centenáriumát nemsokára ünnepelni fogjuk — legfőbb érdeme az, hogy feltárta és elméletileg megfogalmazta a Marx és Engels halála után kialakult új jelenségeket. És ma fontos feladatunk, hogy Lenin

alkotó módszerét alkalmazzuk a jelenkori világ problémáinak, korunk problémáinak megoldására.

Véleményünk szerint tanácskozásunk, amely a világközvélemény figyelmének középpontjában áll, s amelyhez a kommunisták nagy reményeket fűznek, hozzá fog járulni a kommunista és munkáspártok egységének megszilárdításához, testvéri kapcsolataik erősítéséhez, s célunk eléréséhez: az imperializmus elleni harcban érvényesítendő akcióegység megteremtéséhez.

TODOR ZSIVKOV,

A BOLGÁR KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Tisztelt elvtársak!

Mindenekelőtt szeretném átadni önöknek a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága, valamennyi bolgár kommunista és a szocialista társadalmat építő egész népünk harcos üdvözletét. Az önök személyében a kommunista világmozgalmat, osztálytestvéreinket üdvözöljük, testvéreinket a célok tekintetében és a harcban egyaránt.

Engedjék meg, hogy a legszívélyesebben köszönetet mondjak a Szovjetunió Kommunista Pártjának és Központi Bizottságának nagy fontosságú közreműködéséért nemzetközi értekezletünk előkészítésében, az eredményes munkához szükséges feltételek megteremtéséért és az elvtársi figyelemért, amellyel a vendégszerető Moszkvában valamennyiünket körülvettek.

Felhasználom az alkalmat, hogy köszönetünket fejezzem ki a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amely hosszabb időszakon keresztül az értekezlet előkészítő szerveinek szíves házigazdája volt Budapesten, és jó feltételeket biztosított sikeres munkájukhoz.

Már magában véve az is történelmi jelentőségű tény, hogy ezekben a napokban Moszkvában korunk legnagyobb forradalmi mozgalmának ilyen képviseleti fóruma ülésezik. Az értekezlet létrejötte igazolja érdekeink, céljaink és harcunk közösségét. Kifejezi az egységre és összeforrottságra irányuló mind erősebb törekvésünket, ékesszóló bizonyítéka a kommunista és munkáspártok hűségének a proletár internacionalizmus halhatatlan elvei iránt.

Amikor az ember ebben a teremben ül és a küldöttek felszólalásait hallgatja, lehetetlen, hogy ne töltse el a lelkesedés és a büszkeség, hogy a nagy kommunista családhoz tartozik; lehetetlen, hogy ne örüljön azok kudarcának, akik bizalmatlanságot akartak elhinteni és szakadást kívántak előidézni közöttünk; lehetetlen, hogy ne telítődjék meg azzal az elhatározással, hogy dolgozni és harcolni fog mozgalmunk összeforrottságáért és cselekvési egységéért, ügyünk győzelméért!

Kétségtelen, hogy az értekezlet ugyanezeket a gondolatokat és érzéseket ébreszti a világ valamennyi kommunistájában és újabb hatalmas lendületet ad az egységért vívott harcnak — nem csupán az itt képviselt kommunista pártok soraiban, hanem azon kommunista és munkáspártok többségének soraiban is, amelyeknek képviselői, ilyen vagy olyan okok miatt, távol maradtak erről a történelmi találkozóról.

A Bolgár Kommunista Párt már 1966-ban, IX. kongresszusán állást foglalt a jelenlegi értekezlet előkészítése és összehívása mellett. Pártunk Központi Bizottságának rendkívüli ülése megvitatta és jóváhagyta az értekezlet fő dokumentumának tervezetét. Véleményünk szerint ez a dokumentum helyesen értékeli a jelenlegi korsza-

kot, helyesen fogalmazza meg az imperializmus ellen, és a kommunista és munkáspártok akcióegységéért vívott harc feladatait. Küldöttségünk támogatja a fő dokumentum tervezetét, valamint az értekezlet elé terjesztett többi dokumentumot és javaslatot is.

Elvtársak! Megelégedéssel hallgattuk a testvérpártok küldötteinek sorozatos felszólalásait, amelyek értékes gondolatokat tartalmaztak korunk legidőszerűbb problémáiról. A felszólalók ismertették az egyes pártok életének és tevékenységének értékes tapasztalatait, fontos javaslatokat tettek a világimperializmus elleni harc fokozására.

Közölni szeretném, hogy nagy helyesléssel fogadtuk a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára, L. I. Brezsnyev beszédét. Ez a beszéd rendkívül nagy jelentőségű a jelenlegi szakaszban folytatandó közös munkánk, stratégiánk és taktikánk szempontjaból. Teljesen egyetértünk a mai nemzetközi helyzetről adott marxista–leninista elemzésével, értékeléseivel és következtetéseivel s a kommunista mozgalom ezekből fakadó feladataival az imperialistaellenes harcban, összefogottságának és akcióegységének erősítése terén.

Elvtársak! Az utóbbi évtized folyamán a forradalmi világfolyamat kibontakozása arra kényszerítette az imperializmust, hogy a harc minden területén — politikai, gazdasági, katonai, ideológiai területen — átértékelje stratégiáját és taktikáját. Az imperializmus kitartó erőfeszítéssel arra törekszik, hogy egységes frontba tömörítse a kapitalista országokat és a világ reakciós erőit a szocialista világrendszer, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom ellen, a nemzeti felszabadító mozgalom, a demokrácia, a béke és a haladás összes erői ellen.

Ma az élet még erősebben megköveteli tőlünk, kommunistáktól, hogy az imperialisták szövetségével szembeállítsuk a munkásosztály, valamennyi imperialistaellenes erő tömör arcvonalát.

A nemzetközi kommunista mozgalomnak stratégiája és taktikája meghatározásánál számításba kell vennie mind az imperializmus fokozódó agresszivitását, mind az ellene harcoló erők megnövekedett lehetőségeit.

Jogunk van-e lebecsülni az imperializmus fokozódó agresszív irányzatának veszélyét? Nincs jogunk rá, mert a mai imperializmus, noha már nem nagy és döntő tényező az emberiség fejlődésében, még mindig komoly és veszélyes ellenfél, a szocializmus győzelmének fő akadálya. Az imperializmus nem a jövő társadalmi rendszere, de még korántsem távolítottuk el a történelem útjából.

A mai burzsoá társadalomban számos olyan jelenség figyelhető meg, amely a finánccoligarchia és a kapitalista gazdaság bizonyos fajta alkalmazkodásáról tanúskodik a két rendszer közötti harc új feltételeihez. Elsősorban a monopolkapitalizmus állammonopolista kapitalizmusba való átnövésének és a tudományos-műszaki forradalom fejlődésének eredményeként növekedett a fő imperialista államok, különösen az Egyesült Államok gazdasági és katonai potenciálja. A kapitalista világban erősödik az integráció általános tendenciája, ami kiterjed a gazdaság, a politika, az ideológia területére és a fegyveres erőkre is. A burzsoá állam összenövése a hatalmas monopóliumokkal, a gazdaság rendkívüli koncentrációja és centralizációja, a gigantikus hadiipari komplexumok kialakulása bizonyos újabb manőverezési lehetőségeket nyújtott az imperialista burzsoáziának a társadalmi viszonyok területén és a politikai életben, lehetővé tette, hogy a durva erőszakot és az elnyomást demagóg szociálpolitikával párosítsa. Ez azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy az imperializmus kigyógyult volna a társadalmi természetének lényegéhez tartozó mély, leküzdhetetlen ellentmondásokból és fekélyekből, hogy a világ erőviszonyai megváltoztak volna az imperializmus javára. Sőt, az imperializmus fokozódó agresszivitása éppen általános válságának elmélyüléséből, pusztulásának elkerülhetetlenségéből fakad. Ve-

szélyes provokációi és katonai cselekményei a világ különböző körzeteiben nem az imperializmus erejét bizonyítják, hanem elkeseredett erőfeszítéseiről tanúskodnak, hogy visszanyerje a régen elvesztett történelmi kezdeményezést és megszilárdítsa uralmát.

Nyilvánvaló, hogy a mai imperializmus a dolgozók és egész népek jogai és szabadsága ellen irányuló fenyegetések és merényletek állandó forrása, hogy a világ csendőre és a társadalmi haladás akadálya. Ugyanakkor, nem kevésbé nyilvánvaló, hogy a mai imperializmus erőtlen a forradalmi világfolyamat feltartóztatásához. Igen meggyőzően tanúskodik erről az amerikai agresszorok erkölcsi-politikai és katonai veresége Vietnamban, az imperializmus kísérleteinek kudarca, hogy a Közel-Keleten elérje stratégiai céljait, eredménytelen erőfeszítése, hogy megfojtsa a forradalmi Kubát, hogy Európában és világszerte visszaszerezze a második világháború során elvesztett pozícióit.

Az emberiség fejlődését ma nem az imperializmus, hanem a három fő forradalmi erő létezése és közös harca határozza meg:

a szocialista világrendszer;

a kommunista és munkásmozgalom a kapitalista országokban;

a nemzeti felszabadító mozgalom.

A dokumentum-tervezet hangsúlyozza a jelenlegi forradalmi folyamat e három fő áramlatának szerepét és egységük szükségességét. Ez a tétel elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt elvi jelentőségű, s fontosságát még jobban növelik az utóbbi időben fokozódó kísérletek ezeknek az erőknek megosztására, sőt egymással való szembeállítására, ami súlyos következményekkel járhatna mindegyikükre, valamint az egész forradalmi mozgalomra is.

Fontos elvi következtetések és gyakorlati feladatok adódnak abból a megállapításból is, hogy az imperializmus ellen, a békéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott harcban a munkásosztálynak létre kell hoznia és meg kell szilárdítania szövetségét a parasztsággal, a városi középrétegekkel, az értelmiséggel és más erőkkel.

Jelentőségéhez méltóan kell értékelnünk egy újabb jelenséget is — az ifjúság és a diákok tömeges forradalmasodását a kapitalista országokban. Ennek a mozgalomnak az osztályösszetétele meglehetősen sokrétű. De világos, hogy részvevői elégedetlenek a tőkés rendszerrel, elutasítják a kapitalista társadalmi viszonyokat és berendezkedést, hogy ez a mozgalom háborúellenes és imperialistaellenes jellegű. Az ifjúsági mozgalomban lényegében a burzsoá rendszer mélyülő válsága, a munkásosztálynak a burzsoázia elleni fokozódó harca tükröződik.

Ebből azonban nem következik az ifjúság és a diákok harcának automatikus összekapcsolódása a munkásosztály, a kommunista és munkáspártok harcával. Az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a kommunista pártoknak komoly erőfeszítéseket kell tenniük azért, hogy helyes mederbe tereljék és vezessék a forradalmi ifjúsági mozgalmat. Ellenkező esetben a fiatal nemzedék tiltakozása és lázongása eredménytelen, ösztönös zendüléssé válik, gyorsan alábbhagy és vagy a harcot elutasító kispolgári kétségbeesés, vagy pedig a kispolgári forradalmiságra jellemző kalandorság útjára tévedhet.

Ha a kommunista pártok elveszitik a kapcsolatot az ifjúság és a diákok forradalmi mozgalmával, ennek az a legveszélyesebb következménye, hogy a mozgalom vezetését mindenféle balos opportunisták, maóisták és trockisták veszik át. Mert az ultrabaloldaliak általában éppen az ifjúságnak azt a részét kerítik hálójukba és távolítják el a kommunista mozgalomtól, amely a forradalmi mozgalom természetes tartaléka, a kommunista pártok utánpótlásának forrása.

Az ifjúság és a diákok legszélesebb rétegeinek a forradalmi harcba való bevonásához szükséges feltételek csak akkor jönnek létre, ha az ifjúság harca szorosan összekapcsolódik a proletariátus harcával, és ha az ifjúság forradalmi mozgalmát a kommunista párt vezeti.

Gondoskodnunk kell az ifjúság pártos, osztályszellemű neveléséről és megedzéséről, marxista–leninista elméleti fejlődéséről. Ez elsőrendű közös kötelességünk a forradalmi ifjúság, a kommunista mozgalom jövője iránt.

A szocializmus és a haladás erői ma szüntelenül növekednek, az imperialistaellenes front állandó fejlődésben van. Nem az imperialisták, hanem mi vagyunk támadásban. Természetesen, a harcnak, mint mindig, megvan a maga dagálya és apálya. Ilyen az osztályharc. De történelmi szemszögből nézve ez a harc előrehalad. A győzelem nem lesz könnyű, de a mienk lesz, nem pedig az imperializmusé! Mindez megerősíti pártjainknak 1957-ben és 1960-ban kollektívan kidolgozott értékeléseit és következtetéseit.

Elvtársak! Teljesen nyilvánvaló, hogy nehezen beszélhetünk egy osztályszempontból és eszmei-politikai tekintetben meglehetősen sokrétű front — s ilyen az imperialistaellenes erők frontja — akcióegységéről, ha annak legfőbb szervezett és homogén ereje, a kommunista mozgalom, nem cselekszik egységesen és céltudatosan. Ezért kardinális kérdés a kommunista világmozgalom egységének kérdése. Ez a probléma nemcsak bennünket foglalkoztat, az értekezlet küldötteit, nemcsak valamennyi kommunistát, hanem az antiimperialista harc minden részvevőjét is.

Anélkül, hogy részletesen foglalkoznék ezzel a problémával, csupán néhány lényeges oldalára akarom felhívni a figyelmet.

Mozgalmunknak már születése óta világosan kifejezett nemzetközi jellege van, s a proletár internacionalizmus zászlaja alatt történelmi jelentőségű győzelmeket aratott. Tömörültségében és egységében van jövője, a szocializmus sorsa — és most már elmondhatjuk — az emberiség sorsa. Ezért, Engels kifejezése szerint, a jövőben is egy ökölben kell egyesítenünk minden erőnket, és azt a támadás központjába kell koncentrálnunk.

Nem valamiféle kívánság, hogy ideológiai vitákat folytassunk, hanem közös harcunk gyökeres érdekei késztetnek arra bennünket, hogy egyértelműen elítéljük azokat a kísérleteket, amelyek a munkásosztály egyik vagy másik nemzethez tartozó osztagát szembe akarják állítani a kommunista világmozgalommal; az adott munkásmozgalom nemzeti sajátosságait az egész világ kommunistáinak közös stratégiájával, a proletárforradalomnak és az osztály nélküli társadalom építésének közös törvényszerűségeivel.

Mi fellépünk az egyes pártok egyenjogúsága, a pártok önállósága mellett, politikájuk meghatározásában. A pártok önállósága és egyenjogúsága, valamint internacionalista kötelességük azonban nem egymást kizáró fogalmak, hanem szerves benső kapcsolatban vannak egymással. Ezért küldöttségünk teljes mértékben támogatja a fő dokumentum tervezetében olvasható tételt, amely szerint minden kommunista párt felelős tevékenységéért mind saját munkásosztályának és népének, mind a nemzetközi proletariátusnak, a nemzetközi kommunista mozgalomnak.

A jelenlegi szakaszban mindnyájunk legfőbb teendője mozgalmunk érdekében a proletár internacionalizmus elveinek következetes és megingathatatlan, gyakorlati tettekben megnyilatkozó alkalmazása. A nagy Lenin hagyta örökül reánk: „Nem az internacionalizmus »proklamálása« a lényeg, hanem az, hogy még a legnehezebb időkben is tudjunk a gyakorlatban internacionalisták lenni."

Nyilvánvaló, hogy a jobboldali és a „baloldali" opportunizmus elleni offenzív harc nélkül nem lehet szó proletár internacionalizmusról, a forradalmi, imperialistaelle-

nes erők további tömörítéséről. Ez a probléma számunkra rendkívül fontos, mert közvetlenül érinti a kommunista pártok természetét, a szocializmus létét és jövőjét. Egyetértünk a testvérpártok többségének álláspontjával, hogy aktív harcot kell folytatnunk a marxizmus–leninizmustól való eltérések, a nemzeti korlátoltság megnyilvánulásai ellen a pártok és a szocialista országok közötti kölcsönös kapcsolatokban.

Mind a jobboldali, mind a „baloldali" opportunizmus egyik alapvető forrása a nacionalizmus. Mindnyájan jól tudjuk, hogy az első világháború előestéjén hová vezette a szociálsovinizmus a második Internacionálé pártjait. A jobboldali szociáldemokrata vezetők a második világháború után, a gyarmati rendszer általános szétbomlásának idején is részt vettek néhány burzsoá ország kormányában, amelyek a „nemzeti érdekek" védelmének zászlaja alatt véres háborúkat folytattak a nemzeti felszabadító mozgalmak ellen.

Ma nem hunyhatunk szemet és nincs is jogunk szemet hunyni a nacionalizmus veszélye előtt. Sajnos, nacionalista tendenciák jelentkeztek a kommunista mozgalomban is, amely mindig és teljes joggal büszke volt internacionalizmusára. A nacionalizmus különösen veszélyessé vált néhány olyan párt számára, amelyek országukban hatalmon vannak. Kedvező talajt teremtett a jobboldali és a „baloldali" elhajlások kibontakozásához és végső soron egyes pártoknak és országoknak a többi kommunista párttal és szocialista országgal való szembeállításához, a kommunista ideológiától idegen és vele szemben ellenséges szovjetellenesség kifejlődéséhez vezetett.

Küldöttségünk osztozik az aggodalomban, amelyet a kínai események fejlődése, a kínai vezetőség jelenlegi irányvonala és tevékenysége miatt érzünk.

Ha ennek az évtizednek elején a Mao Ce-tung-csoport hibás koncepcióit még a marxizmus–leninizmustól való elhajlásnak tekinthettük, az, amit a kínai vezetőség ma hirdet és tesz, már elméletünk és gyakorlatunk eltorzítása, elfordulás tőle, a kommunisták és minden elnyomott nép forradalmi harcának elárulása.

A Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa lényegében azt a feladatot tűzte ki, hogy törvényesítse az úgynevezett kulturális forradalom romboló tevékenységét. Az elfogadott szervezeti szabályzat revideálja a pártépítésre és a pártmunkára vonatkozó marxista–leninista elveket, és hivatalosan Mao Ce-tung eszméit nyilvánítja a Kínai Kommunista Párt elméleti alapjának. Az új szervezeti szabályzat értelmében a Kínai Kommunista Pártot mint osztályszervezetet ténylegesen felszámolták és a KKP „a vezér pártjává", valamint utóda, Lin Piao pártjává alakult át.

A kínai párt ma ideológiai tekintetben maóista–trockista, antileninista, szervezeti vonatkozásban az abszurdumig centralizált, a vezetés módszereit tekintve militarizált. A párt összetétele kispolgári; céljai és feladatai nacionalisták és soviniszták; külpolitikai tevékenysége kalandor és szovjetellenes.

Nyilvánvaló, hogy a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa, amely törvényesítette a párt programjának és politikájának revízióját, új helyzetet teremtett mind Kínában, mind a nemzetközi küzdőtéren.

A jelenlegi kínai vezetők arra törekednek, hogy Kínát a szocialista közösséggel és a népek biztonságával szemben nyíltan ellenséges erővé változtassák. A jelenlegi kínai vezetőség szovjetellenes politikája, a nemzetközi kommunista mozgalom bomlasztására irányuló tevékenysége objektíve egybeesik az imperializmus törekvéseivel, a szocialista országok, a népek felszabadító ügye elleni harcában.

Ennek a politikának a legfelháborítóbb megnyilvánulásai a szovjet–kínai határon történő hitszegő kínai támadások. Ezek az agresszív cselekmények objektíve az imperializmus kezére játszanak. A jelenlegi kínai vezetők tevékenységének alapelve, hogy minél nagyobb nehézségeket okozzanak a Szovjetuniónak és a többi szocialista országnak, támogassanak mindenfajta szovjetellenes erőt, mindenfajta bomlasztó

irányzatot a szocialista közösségben, valamint a nemzetközi munkásmozgalomban és a nemzeti felszabadító mozgalomban. Nem riadnak vissza attól, hogy erre a célra bárkit, bármilyen eszközt, módszert és formát felhasználjanak. Tevékenységük végső soron negatív hatást gyakorol az imperializmus és a szocializmus erőviszonyára, a szocialista tábor védelmi erejére, a forradalmi világfolyamat menetére.

Mindez mélyen érint bennünket — a világ kommunistáit. Nem nézhetjük közömbösen ezeket a tényeket. Ezért kell elemeznünk és mérlegelnünk a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa után bekövetkezett új momentumokat, nem pedig azért, hogy beavatkozzunk más pártok belügyeibe vagy elítéljünk más pártokat. Akár akarjuk, akár nem, le kell vonnunk a megfelelő következtetéseket, mivel rendkívül fontos dolgokról van szó.

A testvérpártok néhány vezető személyisége azt állítja, hogy ebben az esetben alighanem csupán két párt — a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Kínai Kommunista Párt, és két állam — a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság — között fennálló véleménykülönbségekről és nézeteltérésekről van szó. Ha ez így volna, a kérdés jóval egyszerűbb, az ügy sokkal könnyebb lenne. De amennyiben egyes kommunisták körében ilyen vélemény uralkodik, kötelességünknek tartjuk hangsúlyozni, hogy ezek mélységesen elvi problémák, összefüggnek elméletünkkel és gyakorlatunkkal, kihatnak egész forradalmi mozgalmunk és harcunk sorsára.

Lehetetlen, hogy ne nyilvánítsuk ki véleményünket az úgynevezett kölcsönös vádaskodások kérdésében. Korábban elhangzottak felhívások és értekezletünkön is hallatszottak ilyen hangok, hogy a pártok ne intézzenek „kölcsönös támadásokat" egymás ellen. Szerintünk a kérdést nem fogalmazták meg pontosan. „Kölcsönös támadás" valójában nem létezik. A tények arról tanúskodnak, hogy a valóságban egy párt — a Kínai Kommunista Párt — vezetősége rendszeresen és már évek óta rágalmazza és támadja a Szovjetunió Kommunista Pártját, a többi testvérpártot, a nemzetközi kommunista mozgalmat. A nemzetközi munkásmozgalomban szovjetellenes és szakadár irányvonal szellemében tevékenykednek, s ezt a párt és az állam hivatalos irányvonalává tették.

Mindnyájan tudjuk, hogy milyen óriási erőfeszítést fejtett ki a nemzetközi kommunista mozgalom, mi valamennyien, különösen a szovjet elvtársak, a Kínai Kommunista Párt és a testvérpártok óriási többsége közötti nézeteltérések leküzdéséért. Ezek az erőfeszítések a kínai vezetők magatartása miatt kudarcot vallottak.

Számunkra, elvtársak, érthetetlen, hogy a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa után is azt ajánlják a szovjet elvtársaknak, hogy hallgassák el a Kínai Kommunista Pártban fennálló helyzetet, a Szovjetunió 15 millió kommunistája és 240 millió polgára előtt leplezzék a kínai vezetőség szovjetellenes kampányát; hallgassanak a fegyveres kínai provokációkról és támadásokról, a szovjet katonák kiömlött véréről; hallgassák el, hogy a kínai népet felhívták, legyen kész a Szovjetunió elleni atomháborúra. Valóban, nem túl sokat kívánnak már az SZKP-tól és a Szovjetuniótól?

Hasonló javaslatokat intéznek most egész kommunista világfórumunkhoz is. Azt ajánlják, hogy semmi esetre, semmilyen formában még csak ne is érintsük ezt a kérdést. Vagyis arra akarnának rávenni bennünket, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom előtt leplezzük el a kínai vezetőség bomlasztó tevékenységét. És mindezt „az egység megszilárdításának" nevében javasolják!

Hallgatnánk ezekre a tanácsokra és követnénk őket, ha a kínai vezetőség nem utasította volna vissza olyan durván az értekezleten való részvételre szóló meghívást, ha elküldte volna képviselőit ide, hogy mint egyenlők az egyenlőkkel tárgyaljunk nézeteltéréseinkről, egységünkről, az imperializmus elleni harcról, ügyünk győ-

zelméről. A kínai vezetőség azonban elutasította az értekezleten való részvételt és fokozta harcát a nemzetközi kommunista mozgalom ellen.

Ezért mi is csatlakozunk azokhoz az elvtársakhoz, akik felszólalásukban elmondták, hogy most nyíltan le kell lepleznünk a jelenlegi kínai vezetőség szakadár vonalát, politikai, eszmei, szervezeti téziseinek és határozatainak lényegét, amelyeket a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa jóváhagyott, és azt a nagy kárt, amelyet a forradalmi ügynek okoznak.

Hangsúlyozni kívánom, hogy a Bolgár Kommunista Part mindig azon volt, hogy erősítse a barátságot a bolgár és a kínai nép, a szocialista országok és a népi Kína között, hogy erősítse harci egységünket és cselekvési egységünket a kínai kommunistákkal. Mélyen hiszünk Kína egészséges, marxista–leninista erőiben, amelyek az őket ért súlyos csapások és a jelenlegi nehéz körülmények ellenére meg tudják védeni a marxizmus–leninizmust, meg tudják óvni a Kínai Kommunista Pártot, hogy elfoglalja az őt megillető helyet kommunista családunkban. Természetesen, nagyon jól tudjuk, ez nehéz és hosszú folyamat lesz.

A „baloldali" revizionizmus nem maradt a kínai fal mögött. Néhány más helyen is megjelent és fejlődésnek indult egyes kommunisták körében. A kommunista pártok és a nemzetközi kommunista mozgalom bomlasztásának vonalát folytatva, a kínai vezetőség szívósan arra törekszik, hogy megszervezze ezeket az erőket, szakadást idézzen elő a meglevő kommunista pártokban és velük szemben ellenséges „baloldali" pártokat hozzon létre, amelyek az egész világra rákényszerítenék a maóizmust.

Ezek a „baloldali" csoportok és pártocskák vonzási központokká váltak a kommunista mozgalom mindenfajta szakadárjai, a trockisták, a renegátok, a kalandorok számára; a szovjetellenesség és az antikommunizmus központjai lettek.

Amikor a „baloldali" opportunizmus erősödésének okait vizsgáljuk, lehetetlen, hogy ne emlékezzünk meg a jobboldali revizionizmus szerepéről a „baloldali" elhajlások ösztönzésében. Az egyéb más károkon kívül, amelyeket a kommunista mozgalomnak okoz, a revizionizmus a jobboldali elhajlás hazug antitéziseként provokálja a „baloldali" opportunizmus megjelenését és terjedését. Éppen a revizionizmus távolít el a párttól jó néhány becsületes, de eszmeileg nem szilárd embert és a megátalkodott szakadárok karjaiba taszítja őket.

A nemzetközi kommunista mozgalomnak feltétlenül számolnia kell ezzel. Régi igazság, hogy azok, akik a marxizmus–leninizmustól „balra" indulnak el és azok, akik jobbra térnek el, elméletileg bármennyire is küzdenek egymás ellen, gyakorlatilag segítik egymást és végső soron egy zászló — az antikommunizmus zászlaja alatt gyülekeznek.

Ezért a „baloldali" opportunizmus ellen harcolva semmi esetre sem becsülhetjük le a másik veszélyt — a jobboldali opportunizmust, különösen amikor lehetőséget kap arra, hogy néhány vezetőségben az élre kerüljön, a párt hivatalos ideológiájává, ha pedig a párt uralkodó párt, állami politikává váljon.

„Klasszikus" gyökerei mellett ma a kapitalista országokban a jobboldali opportunizmus komoly forrásává vált a szocializmusba való békés átmenet lehetőségének kirajzolódása.

Ahelyett, hogy e lehetőség valóra váltása érdekében az osztályerők teljes mozgósításának politikáját folytatnák, ahelyett, hogy kemény munkát végeznének a középosztályoknak a munkásosztály harcába való bevonásáért — egyes kommunisták körében olyan tendencia jelentkezik, hogy letérnek az osztályálláspontról és alkalmazkodnak a kispolgári választók kívánságaihoz, a szocialista forradalom békés úton történő megvalósításának lehetőségét kezdik a pusztán választások útján elérendő győzelemre korlátozni; a parlamenti harcot tekintik a fő, sőt egyetlen útnak a szocializ-

mushoz; elfelejtik, hogy a munkásosztály és szövetségesei a harc békés és legális eszközeinek egész arzenáljával rendelkeznek; elfelejtik azt az igen lényeges körülményt, hogy a békés átmenet nem csupán a párt és a dolgozók óhajától, hanem a nemzeti és nemzetközi burzsoázia magatartásától is függ, tehát a fegyveres osztályharcot semmi esetre sem lehet kizártnak tekinteni. Ha mindezt elhanyagolják és elfelejtik, ez nemcsak azt jelenti, hogy lefegyverzik a pártot, hanem azt is, hogy a tömegek forradalmi nevelését szociáldemokrata illúziók elhintésével cserélik fel.

A jobboldali opportunizmus, amely elveti a marxizmus–leninizmus alaptételeit, elsikkasztja forradalmi lényegét és elkerülhetetlenül a reformizmus és a szociáldemokratizmus álláspontjára süllyed, a munkásosztály megosztásának forrásává válik.

A Francia Kommunista Pártnak az elnökválasztások első menetében elért nagy sikere meggyőzően bizonyítja, hogy a dolgozók széles tömegeinek tömörítésére nem az elvtelen kombinációk, hanem a világos kommunista állásfoglalások nyújtanak lehetőséget. Ezt megelégedéssel állapítjuk meg és üdvözöljük francia elvtársainkat. Ezek az eredmények jó és igen időszerű leckét jelentenek a kommunista pártok és minden valóban baloldali erő számára, beleértve a szociáldemokrata erőket is, azokban az országokban, amelyekben megvannak vagy létrejöhetnek a feltételek a szocializmusba való békés átmenetért vívandó harcra.

Úgy véljük, hogy a mai világban, amikor a szocializmus, a munkás-, nemzeti felszabadító és demokratikus mozgalom erői világviszonylatban meghaladják az imperializmus erőit, helyes a szocializmusba való békés vagy nem békés átmenet tétele. Minden kommunista és munkáspárt joga és kötelessége, hogy hazájának osztály-erőviszonyaiból és forradalmi mozgalmának fejlődéséből kiindulva keresse és megtalálja a hatalom megragadásának azokat a — békés, nem békés, vagy a kettőt egyesítő — formáit, eszközeit és módjait, amelyek legjobban megfelelnek országuk sajátos feltételeinek. Teljesen világos azonban, hogy a párt csak akkor számíthat sikerre ebben a harcban, ha a marxizmus–leninizmusra támaszkodik és következetes harcot folytat mind a „baloldali", mind a jobboldali opportunisták ellen.

Az opportunizmus régi ismerősünk, a marxizmus–leninizmusnak és a kommunista mozgalomnak régi ellensége. Mindig akkor virágzott, amikor lebecsülték veszélyességét, és soha nem adta fel önként pozícióit. Pártunk már a múlt század végén gazdag tapasztalatokat szerzett az opportunizmus elleni harcban. A mi tapasztalatunk is megerősíti, hogy az opportunizmus — mind a jobboldali, mind a „baloldali", csak akkor küzdhető le, ha nyílt, világos és következetes elvi harcot folytatunk ellene. Ezért úgy véljük, hogy a marxizmus–leninizmus tisztaságáért és alkotó fejlesztéséért, az opportunizmus ellen, a burzsoá ideológia ellen vívott harc változatlanul minden kommunista párt alapvető feladata — tekintettel saját érdekeire, valamint a nemzetközi kommunista mozgalom érdekeire.

Elvtársak! A másik kérdés, amellyel foglalkozni kívánok, a szocialista világrendszernek, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom legnagyobb vívmányának, a forradalmi világfolyamat további sikeres fejlődése fő tényezőjének kérdése.

A szocialista világrendszer keletkezése teljesen új világhelyzetet teremtett. A kapitalista társadalmon belül szüntelenül folyó osztályharc egyidejűleg átnőtt a kapitalista társadalmi rendszerű államok és a szocialista társadalmi rendszerű államok közötti harccá. Ma már nem csupán a világ burzsoáziája, hanem a világ proletariátusa is állami és nemzetközi méretekben megszervezett politikai, gazdasági, ideológiai és katonai hatalommal rendelkezik. Ez a hatalom képviseli a fő kijózanító és visszatartó erőt az imperializmus hatalmával szemben. Ma, amikor a világ burzsoáziája a fegyverek erejével akarja eldönteni az osztályharc kimenetelét, a szocialista világrendszer teljes erejével szembeszáll vele és a kapitalista országok munkásosztályával,

valamint a nemzeti felszabadító mozgalommal együtt megsemmisítő csapást mér az imperializmusra.

A szocialista világrendszer a kapitalista országok kommunista és munkásmozgalmának fő támasza. A szocialista világrendszer léte, ereje és vonzó példája egyes országok proletariátusa előtt feltárta a szocialista forradalom békés úton történő megvalósításának lehetőségét. A szocialista világrendszer az az erő, amelyre — a szocialista forradalomnak a közeli vagy a távolabbi jövőben bekövetkező győzelme esetén — minden újabb ország proletariátusa támaszkodni fog. A szocialista világrendszer a nemzeti felszabadító és demokratikus mozgalom fő szövetségese és támasza, az imperializmus és a gyarmatosítás karmaiból kiszabadult, újonnan felszabadult országok függetlenségének fő támasza, a háború ellen, a világbéke megőrzéséért folyó harc fő tényezője.

Országaink, valamint a kommunista és munkásmozgalom nemzetközi érdekeit szem előtt tartva, a Bolgár Kommunista Párt ezért kötelességének tartja, hogy harcával és tevékenységével hozzájáruljon a szocialista világrendszer egységének és összeforrottságának erősítéséhez, hatalmának minden irányú növeléséhez.

Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy hazánkban következetesen és állhatatosan építjük a szocialista társadalmat. Ebben a vonatkozásban a bolgár nép a párt vezetése alatt nagy sikereket ért el mind gazdasági területen, mind a nép és az ifjúság kommunista, hazafias és internacionalista nevelésében.

Elegendő csupán annyit hangsúlyozni, hogy Bulgáriában jelenleg körülbelül egy hét alatt annyi ipari terméket állítanak elő, amennyit a háború előtt az egész 1939-es év folyamán. A társadalmi-gazdasági fejlődés, a tudományos szocializmus objektív törvényeire támaszkodva, ma a fejlett szocialista társadalmat építjük, arra törekszünk, hogy alkalmazzuk a tudományos-műszaki forradalom vívmányait. Mély, minőségi változások történtek mind az alap, mind a felépítmény területén. Alkotóan felhasználtuk a Szovjetunió világtörténelmi jelentőségű tapasztalatait és a többi szocialista ország tapasztalatait, általánosítottuk az utóbbi évek folyamán szerzett saját tapasztalatainkat és ennek alapján a jelenlegi időszakra kidolgoztuk és tökéletesítjük a népgazdaság vezetésének, valamint az egész társadalom irányításának új rendszerét. A vezetés új rendszerének alkalmazása sikeresnek bizonyul, és kedvező hatást gyakorol a gazdaság, a társadalmi viszonyok, a tudomány, az oktatás és a kultúra fejlődésére, előmozdítja a nép életszínvonalának emelését. Ha csak igen futólagosan is összehasonlítjuk a szocialista Bulgária és a vele szomszédos kapitalista országok előrehaladását az elmúlt 25 évben, akkor ez az összevetés a legmeggyőzőbb módon tanúsítja a szocialista rendszer óriási fölényét a kapitalista rendszer fölött.

Amellett, hogy hazánkban építjük a szocializmust, teljesítjük internacionalista kötelességünket is, erősítjük a barátságot és együttműködést minden szocialista országgal, a kommunista pártokkal és az egész világ forradalmi mozgalmával.

Ebben a vonatkozásban különleges jelentőséget tulajdonítunk a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsában, a Varsói Szerződésben részt vevő országok egységének és összeforrottságának, testvéri barátságunk és minden irányú együttműködésünk állandó fejlesztésének ezekkel az országokkal, népeikkel és kommunista pártjaikkal.

Sajnáljuk, hogy néhány európai szocialista ország eme közösségeken kívül maradt. Nem foglalkozom ennek okaival és nem térek ki ennek a ténynek az értékelésére.

Lehetetlen azonban, hogy ne foglalkozzunk azokkal a kísérletekkel, amelyekkel azt próbálják bizonygatni, hogy a Varsói Szerződés léte szükségtelen, sőt káros, s ily módon arra bujtogatják és ösztönzik a szocialista közösség országaiban létező nacionalista és opportunista erőket, hogy bomlasszák fel ezt a közösséget.

Azok, akik minden és mindenfajta tömböt elleneznek, egy szintre helyezik a ka-

pitalista államok agresszív szövetségeit és az európai szocialista államok védelmi szövetségét. Ez az álláspont még az elemi emberi logika, az elvont humanizmus kritikáját sem állja ki.

Hogyan áll ez a kérdés az osztályharc fényében?

Amikor a kapitalista államok létrehozzák az államközi katonai-politikai szervezeteket, amelyek a szocialista országok ellen, valamint saját országaik és az újonnan felszabadult országok munkás- és nemzeti felszabadító mozgalmai ellen irányultak; amikor ezek az imperialista tömbök nemcsak fenyegetik a szocialista országokat, hanem közvetlen harci cselekményeket is intéznek ellenük, amint az Koreában és Kubában történt s jelenleg Vietnamban történik; amikor megkísérelték, hogy egész körzetekben szétzúzzák a haladó rendszereket és visszaszerezzék elvesztett pozícióikat, mint például az arab népek elleni izraeli agresszió esetében; amikor védelmükbe veszik a nyugatnémet militarizmust és ugyanakkor már húsz éve nem ismerik el a Német Demokratikus Köztársaságot, a történelemben az első német munkás-paraszt államot; amikor az imperializmus arra törekszik, hogy mindenütt, ahol lehetséges — akár fegyveres erővel is — támadásba kezdjen, vajon nem joga és kötelessége-e a szocialista országoknak, hogy nemzeti érdekeik nevében, a nemzeti felszabadító mozgalom nevében, az egész világ békéjének és az emberiség életének nevében levonják ebből az összes következtetéseket, és minden, abszolút értelemben véve minden szükséges intézkedést megtegyenek védelmi erejük megszilárdítására!

Íme, ilyen a helyzet a mai világban. Ezért fokozzuk politikai, gazdasági és védelmi erőnket, a Varsói Szerződéshez és a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsához tartozó országok egységét és összeforrottságát.

Nem érthetünk egyet bírálóinkkal, akik szerint a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa állítólag korlátozza gazdasági függetlenségünket. Éppen fordítva — a szocialista gazdasági integráció szükségszerű országaink gazdasági fejlődése és egész közösségünk gazdasági fejlődése szempontjából; a kapitalista gazdaságtól való függetlenségünk fontos feltétele. Ezért üdvözöljük a KGST 23. különleges ülésszakának határozatait.

Nem érthetünk egyet azzal az állítással sem, hogy a Varsói Szerződés állítólag akadályozza az európai és a világméretű feszültség csökkentését, korlátozza a szocialista országok nemzeti függetlenségét és szuverenitását. Éppen ellenkezőleg. A Varsói Szerződés az európai béke legfőbb őre, a fő akadály, amely útját állja a szocialistaellenes és revansista erőknek. A Varsói Szerződés léte nem csupán a forradalmi világmozgalom lényegbevágó érdeke, nemcsak a szocialista világrendszernek és az európai szocialista országok egész szövetségének érdeke, hanem éppenséggel megfelel nemzeti függetlenségünk és szuverenitásunk érdekeinek is. Ezért üdvözöljük a budapesti értekezlet határozatait, hozzájárulunk és hozzá fogunk járulni a Varsói Szerződéshez tartozó országok egységének és összeforrottságának megszilárdításához, védelmi erejük fejlesztéséhez.

Mint ismeretes, a budapesti értekezleten mi, a Varsói Szerződésben részt vevő országok javasoltuk az európai biztonság kérdéseiről tartandó összeurópai konferencia összehívását. Nem világos-e, hogy mi a háború ellenségei és a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés hívei vagyunk, hogy ellene vagyunk a világ tömbökre való felosztásának, hogy nem mi alakítunk tömböket, hanem az imperialisták tákolnak össze — az önkéntesség alapján vagy erőszakkal — tömböket ellenünk! Kell-e újból hangsúlyoznunk azt, amit nemegyszer hangsúlyoztunk: a Varsói Szerződés válasz volt a NATO agresszív katonai tömbjének létrehozására; s azon a napon, amikor a NATO-t felszámolják, a Varsói Szerződés is kimondja megszűnését, mert létezésének okai megszűnnek.

Amikor a szocialista közösségről beszélünk, lehetetlen, hogy ne foglalkozzunk a

szocialista társadalom olyan kérdéseivel, mint a hatalom jellege, a szocialista demokrácia és a kommunista párt vezető szerepe.

Lehetetlen, hogy ne foglalkozzunk ezekkel a kérdésekkel, bár ezeket már régen tisztázták a marxizmus–leninizmus klasszikusai, a Szovjetunió fél évszázados útjának és a többi szocialista ország huszonöt éves útjának tapasztalatai. Lehetetlen, hogy ne beszéljünk róluk, mivel a szocializmus e sarkalatos kérdései az utóbbi évek folyamán nem csupán ismételten ellenségeink támadásainak fő célpontjaivá váltak, hanem a középpontjába kerültek a testvérpártok egyes képviselői részéről bennünket érő bírálatoknak is.

A világ első szocialista forradalmának előestéjén Vlagyimir Iljics Lenin kijelentette: „... nem szocialista az, aki a szocializmus megvalósulását szociális forradalom és proletárdiktatúra *nélkül* várja".

Mi, bolgár kommunisták nemcsak hogy nem leplezzük, hanem büszkék vagyunk arra, hogy a mi államunk, a mi hatalmunk proletárdiktatúra, a népi demokratikus formában. Meg vagyunk győződve arról, hogy a demokrácia legmagasabb formája éppen a proletariátus diktatúrája, mivel ez a nép többségének hatalma, mivel a proletárdiktatúra végső célja nem az, hogy örökre fenntartsa a munkásosztály uralmát, hanem az osztálykülönbségek felszámolása és az osztály nélküli kommunista társadalom felépítése.

Az emberi történelem nem ismer más hatalmat, más demokráciát, amely ilyen célt tűzött volna ki maga elé és következetesen törekedne annak elérésére.

Az osztálytársadalomban az államhatalom mindig az uralkodó osztály érdekeit és akaratát fejezi ki és fogja kifejezni. Az államhatalom formái különbözők. De a formák egész változatossága mögött megmutatkoznak, és lehetetlen, hogy ne mutatkoznának meg azok a közös vonások, amelyek meghatározzák a hatalom jellegét, mint egy meghatározott osztály hatalmát. Az eklekticizmus elködösítheti a dolgok lényegét ebben a kérdésben, de nem változtathat rajta.

A szocialista hatalom kulcskérdése – a munkásosztály vezető szerepe, a kommunista pártnak mint a proletariátus osztályszervezetei legmagasabb formájának vezető szerepe. Nincs és nem lehet szocialista társadalom a kommunista párt vezető szerepe nélkül. Ezt az igazságot a legutóbbi fél évszázad folyamán az emberiség összes – sikeres és sikertelen, pozitív és negatív – tapasztalatai megerősítették. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy minden olyan kísérlet, amely arra irányul, hogy egyik vagy másik szocialista országban megváltoztassák a társadalmi rendszer jellegét, a kommunista párt vezető szerepe elleni nyílt támadással kezdődik.

Nincs semmi rendkívüli abban, hogy ellenségeink szeretnék megváltoztatni a szocialista országokban a hatalom jellegét, ezért elméleti tanácsokkal és bomlasztó tevékenységgel „segítenek" nekünk, s hogy a szocialista demokráciát a burzsoá demokrácia valamilyen – lényegtelen, hogy miféle – formájával akarják felváltani. Ki kételkedhetik például abban, hogy a levitézlett bolgár burzsoázia nemcsak hogy nem jogosítaná fel a bolgár kommunistákat a társadalom vezető szerepére, hanem ismét és még nagyobb dühvel vetné őket börtönbe és koncentrációs táborba és golyóval tömné be szájukat?

Ebben a vonatkozásban az a természetellenes, hogy egyes kommunisták is csatlakoznak az effajta bírálatokhoz, amelyek szerint a szocialista országok rendszere „nem demokratikus", s amelyek a kommunista pártok vezető szerepe ellen irányulnak.

A szocialista országok társadalmi rendszerének bírálata során sajnos eltérnek az államra vonatkozó marxista–leninista tanítástól, mellőzik az országainkban folyó szocialista építés helyzetének és követelményeinek tudományos osztályelemzését. Valójában főleg egy elképzelt „eszményi" burzsoá demokráciából, egy „tiszta" de-

mokráciából indulnak ki, amelyben többpártrendszer van, ellenzéki pártok működnek, harc folyik a választók szavazatainak elnyeréséért, parlamenti kombinációk útján ilyen vagy olyan kormányt állítanak össze stb.

Természetesen, a kapitalista országokban óriási jelentősége van a demokráciáért folyó harcnak. Ez a harc mozgósítja és aktivizálja a dolgozókat, megteremti a feltételeket a reakciós és a fasiszta erők elszigeteléséhez, a kommunistaellenesség leleplezéséhez, az imperialistaellenes és demokratikus erők tömörítéséhez. De a munkásosztály harcának végső célja nem a burzsoá demokratikus társadalom felépítése, nem e társadalom ideáljának megvalósítása. A kapitalista országokban a demokráciáért folyó harcnak végső soron arra kell irányulnia, hogy megteremtse a feltételeket a társadalmi rendszer megváltoztatásához, a szocializmusba való átmenethez.

Megértjük ennek a harcnak a jellegét, bonyolultságát és nehézségeit. Negyed évszázaddal ezelőtt ugyanezt a feladatot oldottuk meg. És amikor a szocialista rendszerről mint mozgalmunk fő erejéről beszélünk, semmi esetre sem becsüljük le a kapitalista országok kommunista pártjainak harcát, nem tartjuk magunkat „fontosabbaknak", vagy jobbaknak azoknál a testvéreinknél, akik más feltételek között küzdenek közös nagy ügyünk győzelméért. Mi kitűnően ismerjük ezeket a feltételeket és tudjuk, hogy milyen hitre, odaadásra és milyen erkölcsi erőkre van szüksége az embernek, hogy kommunista legyen egy olyan társadalomban, amely a kommunizmus elleni harcban nem teketóriázik felhasználni minden eszközt — az erkölcsi terrortól és a gazdasági kényszertől a börtönig és a golyóig. Meghajlunk a fejlett kapitalista országok kommunistái előtt, Ázsia, Afrika és Latin-Amerika kommunistái előtt, teljes szívünkből sikert kívánunk nekik a szabadságért és nemzeti függetlenségért, a békéért, demokráciáért és szocializmusért folytatott hősi harcukhoz.

Ami azonban a mi országainkat illeti, mi már túljutottunk a politikai hatalomért vívott harc szakaszán. Ez a kérdés megoldott. Vegyük például a Bolgár Népköztársaságot. A bolgár kommunisták pártja, munkásosztályunk, a bolgár nép több évtizedes elkeseredett harcot vívott a politikai hatalom meghódításáért. Talán egyesek hibáztatnak bennünket azért, hogy semmi szándékunk sincs mesterségesen olyan helyzetet teremteni, amelyben érvényesülhet „a politikai erők szabad játéka" és bármilyen esélyt adni a belső és a nemzetközi reakciós erőknek, hogy ismét felvessék a kérdést: „Ki kit győz le?"

A Szovjetunió és a többi szocialista ország tapasztalatai az új társadalom építésében világosan megmutatják, hogy nem az a szocialista demokrácia lényege, nem az határozza meg érettségének fokát, hogy léteznek-e a kommunista párton kívül más pártok is. A Szovjetunióban például számos sajátos feltétel következtében az SZKP az egyetlen politikai párt. Bulgáriában, mint ismeretes, a BKP mellett, vele vállvetve létezik és dolgozik a szocializmus ügyéért legrégibb pártjaink egyike, a Bolgár Földműves Népi Szövetség. Akkor miért nem elégedettek legalább velünk a többpártrendszer teoretikusai? Miért állítják, hogy Bulgáriában „nincs demokrácia"? A kérdés lényege nyilvánvalóan nem az, hogy egy országban egy vagy több párt működik. Nyilvánvaló, hogy a többpártrendszer apologétái a szocializmusban nem egyszerűen több pártot akarnak látni. A kommunista párt programjától különböző, más programmal fellépő pártokat akarnak. Ellenzéki pártokat akarnak, olyan pártokat, amelyek küzdenének a kommunista párt ellen, politikai és szociális demagógiájukkal aláásnák a szocialista országokat, megbontanák a dolgozók egységét, meghonosítanák a csoportharcot és a karrierizmust, akadályoznák a szocializmus építését. És, sajnos egyesek azt állítják, hogy minderre a demokrácia érdekében van szükség.

Mi nem fogadjuk el azt az értelmezést, amely szerint a szocialista demokráciát „eszményi" burzsoá demokráciának tekintik. Ez az értelmezés ellentmond a mar-

xizmus–leninizmusnak, a Szovjetunióban és a többi szocialista országban a szocialista építés során szerzett tapasztalatoknak. Más sikeres tapasztalatokról azonban mindmáig még nem szereztünk tudomást.

Negyed évszázad telt el a bulgáriai szocialista forradalom győzelme óta. A burzsoá állam nálunk már régen elpusztult. Helyén létrejött s a demokratikus centralizmus lenini elveinek alapján fejlődik és tökéletesedik szocialista államunk. Ez az állam biztosítja és garantálja a dolgozók, az egész nép igazi gazdasági és politikai teljhatalmát. Államunk nem egy maroknyi kizsákmányoló szolgálatában áll, hanem a népet, annak valódi nemzeti és nemzetközi érdekeit szolgálja. Következetes, békeszerető külpolitikát folytat – a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal a barátság, testvéri szövetség, együttműködés és kölcsönös segítség politikáját, a békés egymás mellett élés politikáját a kapitalista államok, a megbecsülés, megértés és barátság politikáját minden nép iránt. Szocialista államunk nem maroknyi kizsákmányoló, hanem a nép érdekében valósítja meg a politikai, gazdasági és kulturális építés fontos és bonyolult feladatait.

A burzsoázia uralmát mi régen felszámoltuk. Felszámoltuk magát a burzsoáziát is mint osztályt. Iparunk és mezőgazdaságunk régen szocialista, és történelmünkben eddig nem látott ütemben fejlődik. A sajtó, a rádió, a televízió – a ráhatás minden eszköze a szocializmus ügyét szolgálja. Kommunista szellemben nevelik a népet, az ifjúságot, ápolják a hazafias és az internacionalista érzelmeket, harcolnak a burzsoá ideológia és erkölcsi maradványai ellen, a népek közötti békéért és barátságért.

Kinek van akkor szüksége arra, hogy társadalmunk újra visszasüllyedjen a burzsoá demokráciába, hogy azt mesterségesen élesztgessék?

Amire nekünk szükségünk van, az nem a formális demokrácia, hanem a reális szocialista demokrácia fejlesztéséhez szükséges feltételek megteremtése, vagyis a munkásosztály, minden dolgozó egyre szélesebb körű részvétele az ország irányításában, a társadalmi-politikai, a gazdasági és kulturális élet vezetésében. Éppen ezeket a komoly kérdéseket oldják meg a kommunista pártok a szocialista országokban.

Csak a fő irányait említem meg azoknak az erőfeszítéseknek, amelyekkel a jelenlegi időszakban hazánkban a szocialista demokrácia tökéletesítésére, gazdagítására és elmélyítésére törekszünk:

– emeltük az államhatalom képviseleti szerveinek – a nemzetgyűlésnek, a helyi és a megyei népi tanácsoknak – a tekintélyét és növeltük szerepüket, nemcsak nagyobb jogokkal ruháztuk fel őket, hanem megteremtettük a nélkülözhetetlen lehetőségeket is, hogy aktívabban részt vehessenek a társadalom tervszerű fejlesztéséért végzett egész munka tervezésében, összehangolásában és ellenőrzésében;

– számos intézkedést foganatosítottunk az állami és a társadalmi elv további, még szorosabb összekapcsolására életünk különböző területeinek vezetésében; így például egy állami szervet, a művelődésügyi minisztériumot társadalmi-állami kulturális és művészeti bizottsággá szerveztük át, az ifjúsági és nőmozgalom szervezetei jogot kaptak arra, hogy részt vegyenek az állami szervek és intézmények munkájában és ellenőrizzék munkájukat az ifjúság és a nők érdekeit érintő kérdésekben;

– kiszélesítettük a szocialista demokratizmust a termelés szférájában; növeltük az állami gazdasági egyesülések és vállalatok jogait és kezdeményezési lehetőségeit a munka tervezésének, vezetésének és szervezésének területén; a vezetőségek és a dolgozó kollektívák lényegesen több jogot és lehetőséget kaptak, hogy megoldják a finanszírozás, az ösztönzés és az elosztás, a műszaki fejlesztés stb. számos kérdését;

– jelentősen növeltük az olyan társadalmi szervezetek jogait és lehetőségeit, mint a szakszervezetek és a Hazafias Arcvonal, valamint az írók, képzőművészek, zeneszerzők alkotói, szervezetei és szövetségei.

Amint látják, elvtársak, mi a szocialista demokráciát nem tekintjük valamiféle megmerevedett, egyszer s mindenkorra adott dolognak. A demokrácia fejlődése a szocialista társadalom belső szükségszerűsége és fejlődésének törvényszerű eredménye. Pártunk arra törekszik, hogy a szocialista építést Bulgáriában magasabb szintre emelje, hogy a fejlett szocialista társadalom felépítésének szakaszában fennálló lehetőségekkel és követelményekkel összhangban fejlessze, szélesítse és elmélyítse a szocialista demokratizmust.

Noha ez magától értetődő, szükségesnek tartom megmondani: bármelyik területen elért sikereinket — beleértve a demokratizmus fejlődésének területét is —, nem tekintjük az elérhető lehetőségek maximumának. Arra törekszünk, hogy a legjobban oldjuk meg a problémákat, beleértve a szocialista demokrácia kibontakoztatását is és a lehető leggyorsabb ütemben építsük a szocialista társadalmat. De találkozunk komoly, objektív és szubjektív jellegű nehézségekkel, nálunk is vannak megoldatlan problémák, vannak hiányosságok, hibákat is elkövetünk.

Az élet, elvtársak, a gyakorlat igen ritkán egyezik teljesen kívánságainkkal. Ez még inkább érvényes egy olyan társadalomra, amely új, az eddig ismertektől gyökeresen különböző elvre épül. A párt és Központi Bizottsága nem rendelkezik kész receptekkel minden nehézség legyőzésére és valamennyi kérdés hibátlan megoldására. Az élet fejlődik, nem vár bennünket, nem ad lehetőséget a véget nem érő töprengésekre.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a nehézségek, a gyengeségek és a hibák akkor küzdhetők le és akkor javíthatók ki a legkönnyebben, ha maximálisan felhasználjuk a Központi Bizottság, a párt, az osztály, a nép kollektív bölcsességét. És mi arra törekszünk, hogy erre a kollektív bölcsességre támaszkodjunk, a vezetés minden részlegében és szintjén fejlesszük a kollektivitás erősítésének meglevő formáit és új formákat keressünk, emeljük a társadalom irányításának tudományos színvonalát. Hálásak leszünk minden kommunista pártnak, amely őszintén, testvérien rámutat hiányosságainkra és hibáinkra, és tanácsokat ad nekünk. Nem tartjuk beavatkozásnak pártunk és államunk belügyeibe. Amellett, hogy megbecsüljük az objektív bírálatot, mert olyan óhaj kifejezését látjuk benne, hogy elvtársi segítséget nyújtsanak nekünk, abból a mély meggyőződésből indulunk ki, hogy a szocialista társadalom sikeres építése Bulgáriában nem csupán nemzeti, hanem internacionális ügy is.

Természetesen ha valaki, hibáinkat tanulmányozva, azok leküzdésére javaslatokat téve, komolyan akar nekünk segíteni, akkor abból a tényből kell kiindulnia, hogy mi szocialista, nem pedig valamiféle más társadalmat építünk és ennek az építő munkának a realitás feltételeiből kell kiindulnia. Nem érthetünk egyet azokkal, akiknek a bírálata ellentétben áll osztályálláspontunkkal, és azokkal sem, akik úgy kritizálnak bennünket, hogy közben nem ismerik és nem értik meg a hazánkban és a többi szocialista országban kibontakozó társadalmi-gazdasági és politikai folyamatok lényegét, nem veszik figyelembe azokat a változásokat, amelyek nálunk az emberek öntudatában és lelkivilágában történtek.

Elvtársak! Mi, kommunisták, régen megszoktuk, hogy a világreakció azt visszhangozza: pártjaink állítólag az SZKP-tól függnek, s mi „Moszkva ügynökei" volnánk. Az utóbbi években hasonló legendákat hallunk a testvérpártok egyes képviselőinek szájából is. Néha egyenesen kimondták — máskor csak körülírták. De ebben az esetben a körülírásban nem annyira a figyelmesség nyilvánul meg, hanem inkább az a kívánság jelentkezik, hogy elvegyék tőlünk a közvetlen és világos válasz lehetőségét.

Mint bolgár kommunistának, világosan és kategorikusan ki kell jelentenem, hogy akik a Szovjetuniónak és a szocialista közösség országainak szocialista rendszerét rágalmazzák, azok általánosságban aláássák a munkásosztály és a dolgozó tömegek bizalmát a szocializmusban.

Már idestova fél évszázada az emberek milliói számára világszerte, a barátok és ellenségek számára egyaránt, a kommunizmus és a Szovjetunió, a kommunizmus és az SZKP elválaszthatatlan! Nem képzelhetünk el szocialista közösséget a Szovjetunió nélkül, nemzetközi kommunista mozgalmat az SZKP nélkül, és még kevésbé ellene. Ez olyan igazság, mint a kétszerkettő.

Több mint három évtizeddel ezelőtt Georgi Dimitrov, a Bolgár Kommunista Párt vezetője, a Kommunista Internacionálé főtitkára a Szovjetunió és az SZKP iránti viszonyt úgy határozta meg, hogy az a politikai pártok, mozgalmak és személyek tényleges forradalmiságának próbaköve. Napjainkban nyílt kísérleteket tesznek egy afféle abszurd tétel „megalapozására", hogy állhat valaki nacionalista, többé-kevésbé szovjetellenes állásponton s egyidejűleg kommunista–internacionalista lehet!

Számunkra kétségtelen, hogy Georgi Dimitrovnak, a Szovjetunió iránti viszonyra mint a proletár internacionalizmus próbakövére vonatkozó tétele ma is érvényes. Sőt, e tétel jelentősége ma még nagyobb. És nemcsak azért, mert az eltelt évtizedek folyamán a Szovjetunió még nagyobb szolgálatokat tett a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomnak, az egész emberiségnek, nemcsak azért, mert felmérhetetlenül megnőtt a Szovjetunió ereje és szerepe a forradalmi világfolyamatban. Ennek a tételnek jelentősége azért is megnőtt, mert kialakult a szocialista világrendszer, s ez a tény óriási pozitívumai mellett lehetőségeket is tartalmaz, hogy a szocialista országokban nacionalista tendenciák nyilvánulhatnak meg, egyes fiatal szocialista országokat szembeállíthatnak az első és leghatalmasabb szocialista országgal. Megnőtt e tétel jelentősége azért is, mert a kommunista mozgalomban ma kísérleteket tesznek arra, hogy a kommunista pártok egyenjogúsága és függetlensége védelmének lobogója alatt megrendítsék a proletár internacionalizmust.

Mi, bolgár kommunisták, saját tapasztalatainkból és egész mozgalmunk tapasztalataiból tudjuk, hogy a Szovjetunió és az SZKP nagy nemzetközi tekintélye, a világszerte sok millió ember iránta érzett határtalan bizalma, tisztelete és szeretete — az egész nemzetközi kommunista és munkásmozgalom rendkívül nagy erkölcsi-politikai tőkéje! Hiábavalók azok a remények, hogy szét lehet zúzni ezt a tekintélyt és egyidejűleg bárhol a világon meg lehet nyerni a dolgozókat a kommunizmus ügyének! Az élet megmutatta, hogy azok, akik a nacionalizmus és az opportunizmus álláspontjára süllyednek, akik szovjetellenes nótát fújnak vagy nem utasítják vissza határozottan a szovjetellenességet, azok nemcsak világviszonylatban gyengítik a szocializmus erőit az imperializmus erőihez viszonyítva, hanem gyengítik saját pártjuk pozícióit is a munkásosztály és a dolgozók körében.

Ami minket illet, a jövőben is megingathatatlanul hívek leszünk Dimitrov végrendeletéhez, forradalmi harcából, valamint országunk szocialista építőmunkájából levont következtetéseihez, a jövőbe vetett hitéhez, amely a Szovjetunióhoz fűződött.

Kedves elvtársak! A jövő esztendőben ünnepeljük az emberiség egyik legnagyobb fia születésének 100. évfordulóját. Annak az embernek a centenáriumát, aki megalapította és vezette az orosz bolsevikok nagy pártját, aki Marxszal együtt forradalmi tanításunk névadója — azé a forradalmi tanításé, amely felfegyverezte a világ munkásosztályát és a gyakorlatban bizonyította be erejét —, aki lelkesítette, szervezte és győzelmes befejezéséig végigvitte a világ első győzelmes szocialista forradalmát — Vlagyimir Iljics Leninét.

„Eszünkben és szívünkben a leninizmussal győzni fogunk!" — énekelték a bolgár partizánok, a bolgár kommunisták és hazafiak az antifasiszta harc éveiben.

Mi, ennek az értekezletnek részvevői eszünkben és szívünkben a leninizmussal építjük a szocializmust és harcolunk a kapitalizmus és az imperializmus ellen, a békéért és demokráciáért, nagy ügyünk győzelméért.

Lenin él, Lenin velünk van! A kommunista és munkásmozgalom másként nem tudott volna ilyen sikereket elérni az osztályellenséggel vívott harcokban.

Lenin él, Lenin velünk van! A leninizmuson nőttünk fel és hatására formálódtunk, a leninizmus zászlaja alatt vívja ki minden győzelmét a mai nemzetközi kommunista mozgalom, s csak e zászló alatt győzhet a jövőben is.

És mi, bolgár kommunisták, nem tudunk méltóbb módot Lenin születése 100. évfordulójának megünneplésére, mint azt, hogy sikeresen felépítjük a szocialista társadalmat; harcolunk a marxizmus–leninizmus tisztaságáért, a proletár internacionalizmus iránti hűség szellemében cselekszünk; offenzív és kérlelhetetlen harcot folytatunk a burzsoá ideológia ellen; dolgozunk a nemzetközi kommunista mozgalom eszmei-politikai egységének helyreállításáért és megszilárdításáért, összes osztagának akcióegységéért a nagy kommunista ügyünk teljes győzelméért folyó harcban!

Köszönöm a figyelmet.

CARLOS RAFAEL RODRÍGUEZ,

A KUBAI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA TITKÁRSÁGÁNAK TAGJA

Elvtársak!

A Kubai Kommunista Párt meg van győződve annak fontosságáról, hogy el kell érni „a kommunisták és az összes imperialistaellenes erők akcióegységét, hogy az összes új lehetőségek legjobb kihasználásával szélesebb körű támadást bontakoztassanak ki az imperializmus ellen, a reakció és a háború erői ellen" — azt a célt, amelyre, amint ez elhangzott, a jelen tanácskozás törekszik.

Mindazonáltal, mint ismeretes, pártunk változtatásokat tartott szükségesnek a jelenlegi kommunista, imperialistaellenes mozgalom egyes vonatkozásaiban, azzal a céllal, hogy a tanácskozás valóban a magaslatán álljon az említett imperialistaellenes támadással kapcsolatos feladatoknak. Ez az oka annak, hogy tartózkodtunk a tanácskozás előkészítő munkálataiban való részvételtől.

Teljes forradalmi becsületességgel ki kell jelentenünk, hogy álláspontunk nem változott. Mindazonáltal a Szovjetunió Kommunista Pártjának és néhány más — velünk szoros kapcsolatban levő — pártnak a felhívására elhatároztuk, hogy megfigyelői minőségben részt veszünk a tanácskozáson. A Kubai Kommunista Párt nem akarja, hogy távolmaradása, amelyet az imperialista propaganda eltorzítva értelmez s ügyesen felhasznál saját céljaira, fegyverré válhasson a kommunisták világforradalmi egységének, az összes imperialistaellenes erők ellenségeinek kezében.

Kommunista pártunk teljes egyetértését fejezi ki az imperializmus természetének az itt tárgyalt fő dokumentum tervezetében foglalt elemzésével. Véleményünk szerint a tervezetben található megfogalmazások elősegítik az imperialisták „megszelídítéséről" terjedő különféle illúziók eloszlatását. Nyilvánvaló, hogy bár az imperializmus a szocializmus erőinek növekedése arányában igyekszik részleges ideiglenes megállapodásokra jutni a leghatalmasabb szocialista államokkal, nem mond le (és erre rámutat a dokumentum is) a szocializmus elleni nyílt fegyveres harcról.

Az imperializmus ugyanakkor a gyarmati és neokolonialista járom alatt sínylődő népek nemzeti felszabadító mozgalma elleni harcában az olyan barbár kegyetlenséghez folyamodik, amellyel Vietnamot egyetlen hatalmas tűztengerré változtatta, s

katonai intervenciót hajt végre, amint azt a Dominikai Köztársaságban tette, pénzügyi-kereskedelmi manipulációkat és reformista manővereket alkalmaz. A munkásmozgalom elleni harcban az imperializmus váltakozva alkalmazza a nyílt erőszakot és a szociális demagógiát, a burzsoá reformizmust, valamint az opportunista ideológiát és politikát. A fő dokumentum tervezete leleplezi ezeket a módszereket. Az imperializmus megfeszíti erejét, hogy belülről bomlassza és „a kapitalista uralom rendszerébe integrálja" a munkásmozgalmat. Nem tagadhatjuk, hogy ezeknek az erőfeszítéseknek volt némi sikere nemcsak az Egyesült Államokban, hanem más nagy és fejlett országokban is, s hogy Engelsnek a munkásarisztokrácia szerepére vonatkozó, Lenin által helyesen továbbfejlesztett jövendölései azzal fenyegetnek, hogy igazolódnak a nagy ipari központokban a proletariátus szélesebb rétegeivel kapcsolatban is.

A Kubai Kommunista Párt egyetért azzal is, hogy lelepleződik az amerikai imperializmus különleges szerepe. Nem kétséges, amint arra a dokumentum-tervezet is rámutat: „A legutóbbi évtized eseményei még erőteljesebben leleplezték az amerikai imperializmust mint a világ kizsákmányolóját és csendőrét, s a felszabadító mozgalmak engesztelhetetlen ellenségét."

Ezért teljesen egyetértünk azzal a feladattal, amelyet a dokumentum a munkásosztály és valamennyi imperialistaellenes erő elé tűz: meg kell fékezni az agresszorokat és meg kell szabadítani az emberiséget az imperializmustól.

A Kubai Kommunista Párt mindazonáltal úgy véli, hogy e halaszthatatlan történelmi feladat megvalósítása végett a kommunista, imperialistaellenes erők soraiban még jobban meg kell szilárdítani a marxizmus–leninizmus koncepcióját, s el kell sajátítani azokat a legújabb tapasztalatokat, amelyek elősegítik e cél elérését. Ugyanakkor állhatatosan harcolni kell a kitűzött cél megvalósulását akadályozó torzítások ellen. Véleményünk szerint ezek mindenekelőtt olyan opportunista nézetek formájában jelentkeznek, amelyeket a legveszélyesebbnek tartunk a jelen időszakban elképzelhető elhajlások közül.

A Kubai Kommunista Párt ezzel kapcsolatban úgy gondolja, hogy a dokumentum-tervezetben nagyobb súlyt kellene helyezni az önbírálatra, a jelenlegi események realista elemzésére, s arra a problémára, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom hogyan veszi ki a részét ezekből az eseményekből.

Amikor hangsúlyozzuk a munkásosztálynak és szövetségeseinek szerepét, a kommunista pártok szerepét, elemeznünk kellene a fejlett tőkésországok munkásmozgalmának gyengeségeit, valamint a különböző térségekben működő kommunista pártok akcióinak gyengeségeit is.

A dokumentum-tervezet helyesen állapítja meg: „... a legutóbbi idők eseményei is bizonyították, hogy a munkásosztály ... az egész demokratikus, imperialistaellenes mozgalom fő mozgatóereje." De az is igaz, hogy az európai események megmutatták, mi az, amire a munkásosztálynak és szervezeteinek még szükségük van ahhoz, hogy kellőképpen betölthessék ezt a szerepet. Az említett események azt is megmutatták, hogy a tapasztalt európai burzsoáziának még vannak manőverezési lehetőségei a válságból való kijutásra, s kihasználja azt, hogy nincs meg a proletárerők, a diákok és más középrétegek összeforrottsága.

Ugyanakkor, amikor tisztelgünk a latin-amerikai kommunisták ezreinek hősies magatartása előtt, nem tartjuk pontosnak a dokumentumnak azt az általános megfogalmazását, hogy térségünkben „a demokratikus és imperialistaellenes harc élén a kommunista és munkáspártok haladnak, ... bátran és önfeláldozóan harcolnak a tömegek követeléseinek teljesítéséért és a forradalmi átalakulásért ..."

Nem lennénk őszinték a tanácskozás részvevőihez, ha elhallgatnánk, hogy szerin-

tünk ez a kép nem felel meg egyes latin-amerikai kommunista pártok tényleges helyzetének.

Egyetértünk a dokumentum-tervezettel abban is, hogy „a szocialista világrendszer: az imperialistaellenes harc döntő ereje". Úgy gondoljuk azonban, hogy a szocialista rendszeren belül jelentkező nézeteltérések, a szocialista fejlődési folyamatról alkotott néhány hibás koncepció, amelynek következményei a legutóbbi időben drámai formában mutatkoztak meg, továbbá egyes hamis értékelések, amelyek lebecsülik az imperialista veszélyt, s lehetségesnek tartják, hogy az imperializmus fejlődése a megbékélés pozíciója felé halad, kárt okoztak annak a szerepnek, amelyet a szocialista rendszer az imperialistaellenes felszabadító harcban betölt. A tervezet jelentős lépést jelent előre az említett koncepciókhoz képest.

Véleményünk szerint jobban hangsúlyoznunk kell azt a kérdést is, hogyan használja fel az imperializmus általános stratégiájában a burzsoá reformizmust.

Így például a dokumentum-tervezet a latin-amerikai helyzet elemzésénél a legnagyobb súlyt az imperialista behatolás hagyományos mozzanataira, Latin-Amerika legreakciósabb rétegeinek felhasználására (katonai államcsínyek, reakciós diktatúrák stb.) helyezi. Pártunk véleménye szerint viszont ennél nem kisebb jelentőségűek a „demokratikus" cselfogások, amelyeket alternatívaként alkalmaznak. Ez megmutatkozik abban, ahogyan Washington bizonyos feltételek mellett támogatja a latin-amerikai reformista kormányokat. Ezek a módszerek annál inkább is veszélyesek, mert révükön reformista irányzatok kapnak lábra a munkások, az imperialistaellenes és kommunista erők soraiban, s olyan távlat illúzióját keltik, hogy ezen az úton fokozatosan szétzúzzák az imperializmust országainkban. E probléma mélyrehatóbb vizsgálata lehetővé tenné például annak felderítését, hogy ha a latin-amerikai országok kormányai diplomáciai kapcsolatokat létesítenek a szocialista országokkal, vagy bővítik e kapcsolatokat, s kinyilvánítják, hogy változások lehetségesek e kormányok Kubára vonatkozó álláspontjában, mindez még nem jelenti feltétlenül az amerikai imperializmussal való határozott szembeszállás politikáját, hanem sok esetben csupán manőver, hogy időt nyerjenek nehézségeik leküzdésére, becsapják és félrevezessék a tömegeket. Ezért foglalunk állást amellett, hogy erélyesebben le kell leplezni a burzsoá reformizmust mint az imperializmus olyan fegyverét, amelyet uralmának fenntartására használ fel a harmadik világ országaiban.

A jelenkori kapitalizmus jellemzésekor nem szabad figyelmen kívül hagynunk fejlődésének az iparosítás és a technikai forradalom meggyorsulásával összefüggő erkölcsi és kulturális vonatkozásait. Ezek a tényezők tették elviselhetetlenné az úgynevezett fogyasztói társadalmat, s gyakorolnak elnyomó hatást különösképpen a munkásifjúságra és a diákságra, s okoznak mind gyakrabban szociális robbanásokat.

Nézetünk szerint az a tény, hogy erről a kérdésről viszonylag ritkán történik említés, azzal függ össze, hogy a kommunista mozgalom bizonyos köreiben nagyon nehezen ismernek el egy szerintünk nyilvánvaló tényt: A második világháború után — olyan okok miatt, amelyeknek semmi közük sincs ahhoz, amit a kapitalizmus védelmezői a rendszer tartós stabilitásának neveznek —, a munkásosztály és más dolgozó csoportok széles rétegeinek anyagi helyzete a fejlett tőkésországokban, főként az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek növekvő nyomora árán és az egyes imperialista országok gazdaságának féktelen militarizálása következtében javult meg. Úgy véljük, hogy ezeknek a tényezőknek az alaposabb értékelése lehetővé tenné, hogy pontosabban meghatározzuk az ifjúság zendüléseinek helyét a kapitalizmus végleges megsemmisítéséért vívott általános harc kereteiben.

Engedjék meg, hogy kifejtsem néhány megfontolásunkat a dokumentum 3. fejezetét, különösen azt a részt illetően, ahol a békeharc kérdéseiről van szó.

A Kubai Kommunista Párt teljes mértékben tudatában van a békéért, a jelenkori imperializmus, különösen az amerikai imperializmus agresszív cselekedetei ellen vívott harc jelentőségének. Valóban, a béke védelme lehetővé teszi a legszélesebb rétegek egyesítését az imperialistaellenes frontban, köztük a lakosság olyan jelentős rétegeinek egyesítését is, amelyek még nem lépnek fel az imperializmus mint az elnyomás rendszere ellen, továbbá azokét, akik érdekeiknél fogva talán sohasem fognak velünk együtt részt venni a kapitalizmus elleni harcban.

Pártunk nézete szerint azonban abból a célból, hogy a győzelmes imperialistaellenes harcot fejlesszük, s elérjük a dokumentum-tervezetben kinyilatkoztatott célt: az emberiség felszabadítását az imperializmus alól, feltétlenül különbséget kell tenni a békeharc azon módszerei és programjai között, amelyek egyesíthetik mindazokat, akik nem lépnek fel a kapitalizmus, sőt az imperializmus ellen sem, illetve azon erők mélyrehatóbb céljai és programjai között, amelyek szembeszállnak, vagy majd szembeszállhatnak az imperializmussal, mert eltökélték, hogy az imperializmust mint rendszert lesöprik a Föld színéről.

Ezért úgy gondoljuk, az a mód, ahogyan a 3. fejezet néhány része ezt a kérdést kifejti, bizonyos zavart okozhat a stratégia és a taktika kérdéseiben.

Nem lehet kétséges, bogy mindazok egységakcióinak, akik készek a békéért, a szabadságért és a haladásért küzdeni, elsőrendű céljaként a jelen időszakban — amint a dokumentum-tervezet hangoztatja — a hős vietnami nép sokoldalú támogatását kell kitűzni. A kubai nép, amely pártja és kormánya útján kinyilatkoztatta, hogy a kubaiak készek életüket is feláldozni Vietnam ügyéért, ezen a helyen ismét kinyilvánítja szolidaritását a vietnami néppel. Mi ezt minden igaz ember elengedhetetlen kötelességének tekintjük. A kubai nép helyesli a dokumentum-tervezet azon javaslatait, amelyeknek célja a hős vietnami nép győzelmének közelebb hozása, s helyesli az előterjesztett felhívás általános tartalmát is. Teljes egészében támogatjuk a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front tízpontos programját.

Pártunk mindazonáltal nem tartja teljesen megfelelőnek azt a tételt, hogy „az imperialistaellenes erők akcióegységének változatlanul fő láncszeme az a harc, amelyet a háborús veszély . . . ellen, a világbékéért vívnak".

Természetesen a világbéke az emberiség közös törekvése; ezellen csak az az embertelen kisebbség tiltakozik, amely a jelenkori militarista imperializmus leginkább elállatiasodott vonásait fejezi ki. A béke megteremtése azonban az imperializmus elleni harcnak csupán egy — bár igen fontos — része. A történelem tanúsítja, hogy a béke huzamos időn át fennmaradhat, s az emberiség túlnyomó többségét ugyanakkor mégis a legkegyetlenebb gazdasági, politikai és társadalmi elnyomásnak vethetik alá.

A béke védelmét csak abban az esetben tekinthetjük fő láncszemnek, amikor a kommunistáknak és az imperializmus ellenfeleinek széles egységéről van szó, amely magában foglal más erőket is, köztük, amint a dokumentum-tervezet is rámutat, a békeszerető államokat. A béke védelme azonban nem lehet „az imperialistaellenes erők akcióegységének fő láncszeme", mert ez korlátozná történelmi céljainkat. Az imperialistaellenes erőknek akcióik fő láncszemét az imperializmus szétzúzásában és megsemmisítésében kell látniuk.

Véleményünk szerint itt egy nem egészen sikerült megfogalmazással van dolgunk. Ha ezt a kérdést világosabban fejtenénk ki, akkor hatékonyabbá tehetnénk a különböző társadalmi rendszerű országok közötti békés egymás mellett élésért vívott harcnak a tervezetben foglalt helyes magyarázatát. A Kubai Kommunista Párt csatlakozik a kérdésnek a dokumentumban megfogalmazott felfogásához, mert úgy véli, hogy ez pontosan, lenini módon határozza meg az államok békés együttélésének és a népek imperialista elnyomás elleni harcának viszonyát. Ebben az értelemben üdvözöljük

azt a kijelentést, hogy „a békés egymás mellett élés politikája nem mond ellent az elnyomott népek azon jogának, hogy a felszabadulásukért vívott harcban azt az utat válasszák –, amelyet szükségesnek tartanak – . . . akár a fegyveres harc útját, és semmiképpen sem jelenti reakciós rendszerek támogatását. Hasonlóképpen kétségtelen: minden nép vitathatatlan joga, hogy fegyveresen védekezzék az imperialista agresszorok merényleteivel szemben, felhasználja más népek támogatását ehhez az igazságos ügyhöz. Ez a népek közös imperialistaellenes harcának szerves része."

Csatlakozunk ahhoz a tételhez is, hogy a békés egymás mellett élés politikája „nem jelenti sem a társadalmi és politikai status quo fenntartását, sem az ideológiai harc gyengítését", s hogy „az imperializmus elleni tömegakciók egyik feltételét alkotják annak, hogy a békés egymás mellett élés politikája megvalósuljon".

Úgy véljük, a dokumentumnak ezek a meghatározásai, csakúgy, mint a „Felhívás a béke védelmére" című dokumentum fő tételei, szükségesek voltak. Nemrég meglepetéssel vettük tudomásul, hogy egy tőkésország kommunista pártjának egyik vezetője szerint a latin-amerikai függetlenségért vívott fegyveres harc veszélyezteti a békés egymás mellett élést, s ezért azt a kommunista mozgalomnak el kell vetnie.

Pártunk egyetért azzal a gondolattal, hogy „a fő erőfeszítéseket a nukleáris fegyver eltiltására kell irányítani. Az atomenergiát kizárólag békés célokra kell felhasználni." Amíg azonban a betiltást el nem érjük, addig mi változatlanul ragaszkodunk a nukleáris fegyverek elterjedésére vonatkozó, s a tanácskozás részvevői előtt jól ismert nézeteinkhez.

Felesleges arról beszélni, hogy a Kubai Kommunista Párt a békéért vívott harcban támogatja a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság elleni amerikai agresszió leleplezését, valamint azoknak a fenyegetéseknek leleplezését is, amelyek a nyugatnémet imperialistáktól és egyesült államokbeli pártolóiktól indulnak ki a Német Demokratikus Köztársaság ellen. Helyeseljük a világközvéleményhez intézett felhívást, hogy szüntelenül tanúsítson cselekvő szolidaritást az NDK és a KNDK, az egész koreai nép iránt, beleértve a 38. szélességi foktól délre élő milliókat is. Csatlakozunk ahhoz a követeléshez is, hogy helyre kell állítani a Kínai Népköztársaság törvényes jogait az ENSZ-ben.

Amint a dokumentum rámutat, az imperializmus elleni harcban nagy jelentősége van annak, hogy a kommunisták arra törekszenek – s ezért minden lehetőt megtesznek –, hogy nagyobb megértést érjenek el a nagyszámú és sokféle imperialistaellenes irányzat és mozgalom között, figyelembe véve ezek sajátosságait és tiszteletben tartva önállóságukat.

Evégett erőfeszítéseket kell tenniük kommunistáknak és nem kommunistáknak egyaránt, mindazoknak az erőknek, amelyek fellépnek az imperializmus ellen. Az előzetesen rendelkezésünkre bocsátott tervezetben az állt, hogy „a kommunizmussal szembeni ellenséges magatartás, a kommunisták üldözése árt a népek nemzeti és társadalmi felszabadulásáért vívott harcnak". Ahhoz azonban, hogy ne legyen ilyen ellenséges magatartás, a kommunistáknak mindenkor képeseknek kell lenniük a gyakorlatban betölteni élcsapat szerepüket, mert ez a szerep pusztán azért, mert kommunistáknak nevezik őket, nem illeti meg őket. Ezt a szerepet harccal és példamutatással kell kivívniuk.

Elengedhetetlen az is, hogy az egységért, az imperializmus ellen vívott harcban a kommunisták, a legérettebb és legtudatosabb ideológia képviselői megszabaduljanak a fennhéjázástól és a szektás szűklátókörűségtől, hogy az egységes cselekedetek előkészítésekor a legdemokratikusabb módszereket alkalmazzák.

Ezek a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottságának a dokumentum-tervezet megvizsgálásakor felmerült gondolatai. A legnagyobb őszinteséggel és minden igény

nélkül akartuk ezeket a kommunista és munkáspártok itt megjelent képviselőinek tudomására hozni.

Részletesebb vita esetén, amint az előkészítő bizottságban történt, egyéb megjegyzéseket is tettünk volna. Nem szükséges azonban megismételni itt azokat az okokat, amelyek miatt nem vettünk részt az előkészítő bizottság munkájában.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat a megállapításokat, amelyeket a tanácskozás dokumentumai tartalmaznak, s amelyek sok felszólalásban is elhangzottak Kubának a forradalom megszilárdításáért és fejlesztéséért, az imperialista blokád és a fenyegetések körülményei között vívott küzdelméről. Nagyra értékeljük annak megerősítését, hogy Kuba védelme „kötelessége a kommunistáknak és minden más forradalmi és imperialistaellenes erőnek Latin-Amerikában és az egész világon".

Nyilvánvaló, hogy „az amerikai imperializmus nem mond le a forradalmi Kuba eltiprásának tervéről", bármilyen formát öltsön is — a körülményektől függően — az imperialisták országunkkal szemben képviselt álláspontja. Minél kevésbé lesznek sikeresek latin-amerikai békéltető és reformista manővereik, annál indulatosabban kelnek ki majd Kuba ellen, annál nagyobb veszélyt jelentenek ránk nézve. Ez a politika elkerülhetetlenül kudarcba fullad; ezt rendkívül szemléletesen bizonyítja a „Szövetség a Haladásért" program összeomlása, a perui események sorozata és az a tiltakozáshullám, amellyel Latin-Amerika Rockefellert fogadta.

Éppen ezért Che Guevara halála nem egy szakasz végét, hanem egy új szakasz kezdetét jelzi a latin-amerikai forradalmi folyamat fejlődésében. A kubai nép és pártja jól tudják, milyen veszélyekkel jár ez, s hogy szilárdságot kell tanúsítaniuk a nemzeti függetlenség és a forradalom diadalmas védelmezésében.

Amikor a nyugati féltekén a szocializmus előretolt állását védelmezzük, a Szovjetunió, a szocialista tábor és az egész forradalmi mozgalom támogatásában részesülünk. Itt, a nagy Lenin hazájában, születése dicső évfordulójának küszöbén, abban az országban, amely a történelemben először semmisítette meg a tőkés elnyomást és rázta le a gyarmatosítás láncait, a Kubai Kommunista Párt nevében szeretnénk hangsúlyozni, milyen hatalmas jelentőségű volt harcunkban az a katonai segítség, gazdasági támogatás, politikai és erkölcsi szolidaritás, amelyet a Szovjetuniótól, a szovjet néptől és a Szovjetunió Kommunista Pártjától kaptunk. Erről szólott Fidel Castro elvtárs is a kubai forradalom 10. évfordulójával kapcsolatos január 2-i beszédében.

Barátságunk fejlődésében felmerültek elkerülhetetlen, néha éles formában jelentkező nézeteltérések. A Kubai Kommunista Párt azonban úgy véli, hogy a népek imperialistaellenes harcában a Szovjetuniót illeti meg a legfőbb bástya szerepe. Ez a történelmi szerep mutatkozott meg napjainkban a kubai szocialista forradalomnak nyújtott segítségben, minden arab nép támogatásában a Közel-Keleten, valamint a vietnami nép megsegítésében. Sohasem felejtjük el azokat a hatalmas áldozatokat és óriási erőfeszítéseket, amelyekkel a szovjet nép az emberiség boldogulását szolgálta, nem felejtjük el azt sem, hogy hősies és döntő módon kivette részét az emberiségnek a nácizmustól való megszabadításából, s ezért húszmillió szovjet ember áldozta életét.

Ezért erről az emelvényről jelentjük ki: Kuba mindenkor tétovázás nélkül a Szovjetunió mellé áll bármely döntő összecsapásban — akkor is, ha a Szovjetunió akcióba lép, hogy megakadályozza a szocialista rendszer szerves részeinek elszakadását, s akkor is, amikor provokációk és agressziók érik a szovjet népet, bárhonnét induljanak is ki azok.

Köszönöm szíves figyelmüket.

A KELET-PAKISZTÁNI KOMMUNISTA PÁRT KÉPVISELŐJE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy pártom, a Kelet-pakisztáni Kommunista Párt megbízásából forradalmi testvéri üdvözlettel köszöntsem a világ kommunista harcosainak ezt az ünnepi gyülekezetét. Pártunk jókívánságait küldi valamennyiüknek abból az alkalomból, hogy hosszú erőfeszítések után és egyesek heves ellenzése dacára nekünk, a világ csaknem valamennyi kommunista pártja képviselőinek mégis sikerült egybegyűlnünk, hogy megvitassuk a bennünket nyugtalanító kérdéseket és közös feladatainkról határozzunk.

Engedjék meg továbbá, hogy szívélyes köszönetünket fejezzem ki a Magyar Szocialista Munkáspártnak és a Szovjetunió Kommunista Pártjának az általuk tanúsított kezdeményezésért és azokért az erőfeszítésekért, amelyek lehetővé tették, hogy sor kerüljön a világ kommunista és munkáspártjainak erre a tanácskozására. A tanácskozás megtartása napjaink halaszthatatlan szükséglete, s összhangban áll a nemzetközi kommunista mozgalom egységének és további fejlődésének érdekeivel.

Az előkészítő bizottság négy dokumentumot terjesztett elénk megvitatásra: a jelenlegi szakasz feladatairól szóló fő dokumentumot, és a Lenin-centenárium megünneplésére, a béke védelmére, továbbá a Vietnamra vonatkozó felhívásokat. Elismeréssel adózunk azoknak, akik az előkészítő munkát őszinte hangú, szabad és hosszan tartó alapos vita során elvégezték, s ezzel megkönnyítették tanácskozásunk hivatásának teljesítését. A vitában mintegy 70 párt képviselői vettek részt, s túlnyomó többségük helyeselte az elénk terjesztett dokumentumok tervezetét. Pártunk támogatja mindezeket a dokumentumokat. A most megvitatás alatt álló, s a jelenlegi szakasz feladataival foglalkozó fő dokumentumot illetően szeretném bejelenteni, hogy pártunk ennek a dokumentumnak mind a négy részét, egész tartalmát egységes egésznek tekinti. Reméljük, hogy most, amikor a kommunista mozgalomban oly sok ellentét és nézeteltérés tapasztalható, s több kommunista pártban számos különféle antimarxista tendencia jelentkezik, ez a dokumentum jó alapul szolgál majd a világ kommunistáinak helyes kommunista álláspontón, a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvein alapuló egyesítéséhez. Ez a dokumentum ösztönözni és irányítani fogja az öt világrész valamennyi kommunista és forradalmi harcosainak, mindazoknak a tevékenységét, akik különböző formákban és különböző módszerekkel imperialistaellenes harcot folytatnak a nemzeti felszabadulásért, a demokráciáért, a szocializmusért és a békéért.

Javasoljuk a fő dokumentumban vagy külön határozatban annak kimondását, hogy a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása a 81 párt 1960. évi nyilatkozatát helyes és mind a mai napig érvényes dokumentumnak tekinti, s hogy a fő dokumentumban az 1960. évi nyilatkozat egyes tételeinek folytatását és magyarázatát, nem pedig alternatíváját kell látni. Erre azért van szükség, hogy elkerüljük a zavart a kommunisták soraiban, s meggátoljuk ugyanannak a dokumentumnak többféle értelmezését, ahogyan az 1960. évi moszkvai nyilatkozattal kapcsolatban előfordult.

Elvtársak! Pártunk rendkívül nehéz körülmények között dolgozik. Attól kezdve, hogy Pakisztán 1947-ben elnyerte állami függetlenségét, immár 21 esztendeje, illegalitásban van. Az ország haladó erőit, elsősorban a kommunistákat, kíméletlenül üldözik. Arra az elvtársra, akiről a rendőrség megtudja, hogy kommunista, ember-

telen körülmények közötti életfogytiglani börtön vár, ha illegalitásba nem vonul. Az utóbbi években körülbelül száz elvtársunk pusztult el börtönben. Egyesek kínzásoknak estek áldozatul, másokat a megalázó börtönszabályokkal való szembehelyezkedésért zárkájukban agyonlőttek. Sokan éhen haltak vagy orvosi segítség hiányában pusztultak el. Több elvtársunk megvakult a börtönben. Párttagjaink közt sokan vannak olyanok, akik a 21 évből 18 évet töltöttek börtönben anélkül, hogy bíróság elé állították volna őket, vagy eljárást indítottak volna ellenük. Ugyancsak sokan kényszerültek bujkálásra.

Az imperializmus ma a demokrácia legveszedelmesebb ellensége. Hazánkban saját tapasztalatunkból tudjuk, hogyan nyomják el az imperialisták a demokratikus mozgalmat a fiatal független államokban. Országunkban a reakciós nagyburzsoák és földesurak uralkodnak, akiket szoros szálak fűznek az imperialistákhoz. Harcolunk hazánk megszabadításáért az imperialista katonai tömbökben való részvételtől, harcolunk a nép demokratikus jogaiért, a népnek a felnőtt lakosság közvetlen szavazásával választott képviselői révén megvalósuló parlamentáris demokráciáért. Harcolunk továbbá mind az öt pakisztáni nemzetiség autonómiájáért és a nép ijesztő életkörülményeinek megjavításáért. 1958-ban, amikor az egész országra kiterjedő hatalmas népmozgalom eredményeként választásokat kellett volna tartani, az amerikai, angol és nyugatnémet imperialisták a reakciósok segítségére siettek, ami katonai diktatúrához vezetett. Az amerikai imperialisták szervezték és ösztönözték ezt az önkényuralmi rendszert.

Hazánkban a diákság aktívan harcol a reakciós önkényuralmi rendszer ellen, s napjainkban fokozatosan a dolgozó tömegek is bekapcsolódnak a harcba. Örömmel mondhatjuk el önöknek, elvtársak, hogy jóllehet pártunk igen kis létszámú és még nem rendelkezik kellő tapasztalattal, mégis szilárd pozícióink vannak a diákmozgalomban. Befolyásunk a dolgozókra szintén növekszik. Szilárd pozícióink vannak a nemzeti demokratikus mozgalomban is. Meggyőződésünk, hogy minden elnyomás és üldözés dacára nincs messze az a nap, amikor népünk pártunk vezetésével és támogatásával demokratikus jogokat tud majd kiharcolni a reakciós uralkodó klikkel szemben.

Elvtársak! Az a körülmény, hogy a nemzetközi kommunista mozgalomban nincs teljes egység, nagymértékben növeli súlyos körülmények között vívott harcunk nehézségeit. Az, hogy a kommunisták körében hiányzik a teljes egység, nemcsak elvtársainkat bátortalanítja el, hanem más demokratikus erőket is demoralizál. Nagyon fáj látnunk, hogy napjainkban egyes olyan jelentős kommunista pártokban is felütötték fejüket az elszigetelődési, nacionalista és liberális tendenciák, amelyektől tanácsot és segítséget várunk. Meglátásunk szerint egyes pártok csak azért, hogy bizonyítsák függetlenségüket, a világ előrehaladása szempontjából igen lényeges nemzetközi kérdésekben eltávolodnak a Szovjetuniótól. Ha valamely kommunista párt vagy szocialista ország csakugyan ilyen álláspontra helyezkedik, szó sem lehet semmiféle proletár internacionalizmusról. Egyes pártok nem mondják meg az igazságot, s úgy vélik, hogy ez a kommunista mozgalom egységének fenntartása érdekében van. Ha a kommunista egység érdekében korlátozzuk az igazság kimondását, az ilyen „kommunista egységet" megfosztjuk marxista–leninista alapjától.

Elvtársak! A jelenlegi világhelyzet sajátossága egyes olyan felszabadult államok létezése, amelyeket reakciós kapitalisták és földesurak úgy kormányoznak, hogy a belpolitikában szélsőségesen reakciós és önkényuralmi módszereket alkalmaznak, ugyanakkor pedig a külpolitikában meglehetősen semleges irányzatot igyekeznek követni. Nem akarnak világháborút, s egyszersmind baráti kapcsolatokat építenek ki a szocialista országokkal, különösen azért, hogy gazdasági és katonai segítséget kap-

janak, s a segítséget inkább a tőkések, semmint a nép érdekében igyekszenek felhasználni. Ezekben az országokban a kommunisták és a demokratikus erők súlyos harcokat vívnak a demokráciáért és a társadalmi változtatásokért. Néha úgy érezzük, hogy ezeknek az országoknak demokratikus mozgalmai nem mindig találkoznak valamennyi szocialista ország részéről kellő együttérzéssel, nem mindig kapnak kellő erkölcsi és politikai támogatást.

Ami a kínai maóista párt tevékenységét illeti, hazánkban ez a párt nemcsak arra törekszik, hogy megbontsa a kommunisták sorainak egységét, de megragad minden eszközt arra is, hogy előidézze a demokratikus mozgalom kettészakadását és vereségét az uralmon levő reakciós klikk ellen folytatott harcában. Ezt saját bőrünkön tapasztaltuk 1968 decemberében és 1969 januárjában, az Ajub Khan korhadt önkényuralmi rendszere elleni mozgalom kibontakozása idején. Ugyanakkor, amikor pártunk és minden pakisztáni haladó erő nagy hazafias feladatának tekinti jószomszédi kapcsolatok létesítését Indiával — ami népünk létfontosságú érdeke és elengedhetetlenül szükséges mindkét ország kisebbségeinek a tömeges támadásoktól való megvédéséhez —, a maóista Kína ellenségeskedést szít országaink között, sőt háborúra ösztönzi országainkat. Érdekes, bár elszomorító tájékoztatásul szolgálhat önöknek az a tény, hogy Indiának és Pakisztánnak a szovjet kormány kezdeményezésére elfogadott taskenti nyilatkozatát, amelyre Brezsnyev elvtárs beszédében mint a békés szovjet külpolitika példájára hivatkozott, s amiért hazánk egyszerű polgárai Koszigin elvtársat a béke harcosának tekintik, Kína a Szovjetunió és az Egyesült Államok részéről a pakisztáni nép ellen szőtt összeesküvésnek minősíti.

Ám a maóista Kína mindeme tevékenysége, bár sokat árt mozgalmunknak, szinte jelentéktelen, ha összehasonlítjuk azokkal a maóista „eszmékkel", amelyeket Mao Ce-tung utóda, Lin Piao, a kínai maóista párt 1969 áprilisi kongresszusán elhangzott beszámolójában fejtett ki. A beszámoló revizionista pártoknak minősíti mindazokat a pártjainkat, amelyek nem követik Mao Ce-tung „eszméit", s egyben rágalmazza Lenin pártját, a szovjet államot és mindazokat a szocialista országokat is, amelyek együttműködnek a Szovjetunióval. Lin Piao beszámolója szerint, amelyet a maóista kongresszus jóváhagyott, az SZKP jelenlegi vezetősége „bitorolja a hatalmat, s a világ első proletárdiktatúráját sötét fasiszta állammá, burzsoá diktatúrává változtatta" és „elnyomja a különböző országok népeinek forradalmi harcát". Ezek nem az én szavaim: Lin Piaót idézem. Íme, még egy idézet a beszámolóból: „A szovjet revizionista klikk a szociálimperializmus és a szociálfasizmus gyakorlatát követi." Lin Piao beszámolója szerint a szocialista világ testvéri közössége hasonló a hitleri „európai új rendhez", amely „szovjetdiktatúra" körülményei között valósul meg.

Elvtársak! Többet nem idézek. Az egész beszámoló tele van efféle szennyes rágalmakkal. De vajon figyelmen kívül hagyhatjuk-e ezt mi, tisztességes emberek, és hallgathatunk-e tovább? Vajon annak a tanácskozásnak hallgatása, amelyen 75 kommunista párt képviselői vesznek részt, ösztönzést nyújthat-e elvtársainknak és az egész világ haladó embereinek? Visszatartja-e hallgatásunk Mao Ce-tungot és csoportját, vagy inkább buzdítja? Amennyire Mao Ce-tung gondolatainak logikáját megértem, hallgatásunkat hallgatólagos helyeslésnek fogják tekinteni, s arra törekszenek majd, hogy hallgatásunkat saját propagandacéljaikra kihasználva félrevezessék a kínai népet, a kommunistákat és az egész világ haladó embereit. Ennek a nemzetközi tanácskozásnak tiltakoznia kell. Úgy vélem, hogy ezt nemcsak az SZKP, a Szovjetunió és más szocialista országok kedvéért kell megtennünk, hanem azért is, mert erre kötelez bennünket mint kommunista forradalmárokat az antiimperialista harc sikere és a szocializmus jövője. A Szovjetunió a mi legerősebb bástyánk az imperializmus és a reakció ellen, a nemzeti felszabadulásért, a demokráciáért, a szocializ-

musért és a békéért vívott harcban. A Szovjetunió rágalmazása egyértelmű a szocializmus rágalmazásával, s ma ez az imperialisták fő ideológiai fegyvere ahhoz, hogy demoralizálják a világ forradalmárait és szakadást idézzenek elő sorainkban. Ehhez a fegyverhez nyúlt most a maóista csoport, amely sokat árt ügyünknek. Az egész világ kommunistáinak ez a tanácskozása mindenki számára félreérthetetlenül jelentse ki, hogy — mint Kádár elvtárs mondotta — szovjetellenes kommunizmus nincs és soha nem is lehetséges.

Elvtársak! Szeretnénk még egy javaslatot a tanácskozás elé terjeszteni. Véleményünk szerint a kommunista világmozgalom jelenlegi szakaszában igen célszerű volna, ha a kommunista és munkáspártok rendszeresen tartanának időszakonkénti nemzetközi tanácskozásokat. Ebben a kérdésben tanácskozásunk hozzon határozatot és válasszon kezdeményező bizottságot, amely előkészíti és kellő időben összehívja a következő tanácskozást, addig pedig rendszeres kapcsolatot tart fenn valamennyi párttal.

Éljen a proletár nemzetköziség!

Éljen a kommunisták nemzetközi szolidaritása!

AZIZ MOHAMMED,

AZ IRAKI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Ma a dolgozók milliói a világ különböző országaiban Moszkva felé fordítják tekintetüket, s azt remélik, hogy tanácskozásunk határozott fordulat kezdete lesz a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megvalósításában és megszilárdításában, fordulópont az antiimperialista harc fokozásában, az újabb győzelmekhez vezető úton.

A jelenlegi nemzetközi tanácskozás összehívását a kommunista világmozgalom nagy sikerének tekinthetjük, ha figyelembe vesszük az előkészítő munka során felmerült súlyos nehézségeket és mozgalmunknak a tanácskozás előkészítése idején tapasztalt bonyolult körülményeit.

A több mint egy éve megtartott konzultatív találkozó után végzett jelentős és következetes munka eredményeként sikerült számos nehézséget leküzdenünk és összehívnunk a tanácskozást. Nyilvánvaló, hogy a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elveihez való hűség, a népeink és az egész emberiség sorsáért érzett felelősség ösztönzött arra a határozottságra és kitartásra, amelyet pártjaink a tanácskozás összehívása érdekében tanúsítottak. Természetesen az, hogy a munkát siker koronázta, s hogy a tanácskozás dokumentum-tervezetei tekintetében egységes döntés született, közös erőfeszítéseknek, de különösen a magyar és a szovjet elvtársak erőfeszítéseinek eredménye, akik sokat dolgoztak és mindent megtettek a tanácskozás összehívásáért és sikeres lebonyolításáért.

A kommunista és munkáspártok legutóbbi nemzetközi tanácskozása óta kilenc esztendő telt el. Ez a világtörténelem alakulásának jelenlegi példátlan ütemét tekintve nem csekélység. Sok idő ment veszendőbe azért, mert egyes kommunista pártok úgy vélekedtek, hogy a kommunista és munkáspártok minden nemzetközi tanácskozásán valamennyi pártnak részt kell vennie, s hogy több testvérpárt távolmaradása nem az egység elérését, hanem csak a nézeteltérések és a szakadás elmélyülését jelenti

majd. A gyakorlat megmutatta ennek a véleménynek helytelenségét, ugyanis hiába igyekeztünk meggyőzni a vonakodó pártokat a nemzetközi tanácskozáson való részvétel szükségességéről, erőfeszítéseink nem jártak sikerrel, a tanácskozás összehívásának elhalasztása pedig nem segítette elő a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megvalósulását és megszilárdulását. Ilyen tanácskozások gyakoribb összehívása viszont a nézetek és álláspontok közeledéséhez és azonosulásához vezet, erősíti mozgalmunk egységét. Jelenlegi tanácskozásunk már önmagában véve jelentős hozzájárulás a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének megvalósulásához. Tény, hogy ennek az egységnek megvalósulása és megszilárdulása csak tanácskozások és közös erőfeszítések útján, a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elveihez való hűség alapján lehetséges. A proletár internacionalizmus minden egyes párttól megköveteli, hogy teljesítse kötelességét országának munkásosztálya és népe iránt, valamint abban a tekintetben, hogy szolidáris és kollektív felelősséget érez a kommunista világmozgalom valamennyi osztagával. A nemzetközi proletár szolidaritás szembeállítása az egyes pártok függetlenségének elvével, az egyes szocialista országok nemzeti szuverenitásával azt jelenti, hogy figyelmen kívül hagyják a nemzetközi kommunista mozgalom közös érdekeit és sorsát. A szovjetellenes tendenciák táplálása vagy eltűrése azt jelenti, hogy megingatják a nemzetközi proletár szolidaritás egyik fontos elvét. A Szovjetunióval és az SZKP-val való szolidaritás elve minden párt, minden szocialista állam internacionalizmusának próbaköve volt és az is marad.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának jelenlegi élcsapatszerepe történelmi tény, amelyet félévszázados tapasztalat, a történelem első szocialista forradalmának megvalósításáért, a világ első szocialista államának létrehozásáért vívott félévszázados forradalmi harc igazol. A Szovjetunió változatlanul korunk fő forradalmi ereje, a szocializmus, a demokrácia és a béke bevehetetlen bástyája. Az élcsapatszerep betöltéséhez a legnagyobb elvi szilárdság mellett másoknál nagyobb felelősséget kell viselni, nagyobb áldozatokat kell hozni, többet kell kezdeményezni. A Szovjetunió és dicső pártja megbirkózott az óriási nehézségekkel, becsülettel és méltó módon töltötte be szerepét és viselte a felelősséget. S itt büszkén jelentjük ki, hogy pártunk a rázúduló szörnyű csapások után nem tudott volna oly gyorsan és oly eredményesen talpra állni mindenekelőtt a Szovjetunió Kommunista Pártjának, s egyszersmind más testvérpártoknak hatékony szolidaritása nélkül. Internacionalista magatartásuknak mérő ellentéte volt az a rosszindulatú álláspont, amelyet a kínai vezetők a pártunkat 1963-ban ért katasztrófával kapcsolatban elfoglaltak. Kína vezetői ezt a katasztrófát ürügyül használták fel a Szovjetunió elleni kirohanásokra, a Szovjetunió tekintélyének csorbítására.

Pártunk véleménye szerint a szovjetellenesség nem egyeztethető össze a szocializmus és a proletár internacionalizmus iránti hűséggel. A maóista csoport, amely most a szovjetellenesség gyalázatos zászlaját lengeti, már nem éri be azzal, hogy szakadást igyekszik előidézni a nemzetközi kommunista mozgalomban, s megpróbálja megbontani a kommunista pártok sorait, hanem fokozza szovjetellenes kirohanásait és agitációját, nem az imperializmus ellen hadakozik, hanem a Szovjetunió ellen. Ez a csoport odáig ment, hogy fegyveres agresszív cselekményekre szánta el magát a Szovjetunió határain. Pártunk Központi Bizottsága legutóbbi plénumán megvizsgálta és elítélte ezeket a cselekményeket. A KKP úgynevezett IX. kongresszusa egész világosan megmutatta, hogy a Kínában uralmon levő csoport szakított a marxizmus–leninizmussal és a proletár internacionalizmussal, s elősegítette egy olyan új helyzet kialakulását, amely nagyon hátrányosan befolyásolja a világhelyzetet és az antiimperialista erők harcának feltételeit. A hallgatás a maóista csoport elhajlásai és a marxiz-

mus–leninizmus elveinek eltorzítása láttán, a féktelen bomlasztó tevékenységével kapcsolatban tanúsított türelmesség semmiképpen sem egyeztethető össze a marxista–leninista eszme tisztaságának megvédésében ránk háruló felelősséggel, s nem segíti elő a nemzetközi kommunista mozgalom egységének szorosabbra fűzését. Lenin példáját követve bátran, elvi alapon és állhatatosan le kell lepleznünk az opportunista és nacionalista-soviniszta tendenciákat — nyíltan, a munkásosztály és minden dolgozó színe előtt. Mindezt figyelembe véve, pártunk nem ért egyet azokkal, akik hallgatással mellőzik azt a kérdést, hogy éppen a kínai vezető csoport viseli a teljes felelősséget kommunista mozgalmunk egységének megbontásáért és aláásásáért, azért, hogy gátlástalanul rohant előre a szovjetellenesség útján. Küldöttségünk továbbá úgy vélekedik, hogy az effajta semleges álláspontokból hiányzik az objektivitás, mert képviselőik a felelősség egy részét a Szovjetunióra igyekeznek hárítani, holott éppen a Szovjetunió nagy felelősségtudatról, mérsékletről és türelemről tett tanúságot mindazokkal a bomlasztó cselekményekkel kapcsolatban, amelyet a kínai vezető csoport hosszú évek óta elkövet.

Kedves elvtársak! Mozgalmunknak az utóbbi évtizedek folyamán felhalmozódott tapasztalatai megerősítették azt a nyilvánvaló igazságot, hogy annál több győzelmet aratunk, s győzelmeink annál teljesebbek, minél szorosabb soraink egysége, minél szilárdabb nemzetközi szolidaritásunk. És fordítva, a mozgalmunk internacionalista egységét aláásó szakadár tevékenység oda vezetett, hogy a forradalmi világmozgalom egyes osztagai vereséget szenvedtek, s az imperializmus csapásai és fondorlatai következtében meghátráltak. Jelenlegi, kellőképpen reprezentatív tanácskozásunk összehívása nagymértékben hozzájárul nemzetközi szolidaritásunk erősödéséhez, a nemzetközi kommunista mozgalom még teljesebb és szilárdabb egységének eléréséhez, ami igen fontos dolog, s óriási hatással lesz majd valamennyi nép harcára. A nemzetközi kommunista mozgalom sorainak és akcióinak egysége megsokszorozza a mozgalom erőit az imperializmussal vívott elszánt harcban, s egyszersmind lehetővé teszi, hogy a nemzeti felszabadító mozgalmak, az összes antikolonialista erők folytathassák támadásukat az imperializmus ellen és újabb győzelmeket vívjanak ki. A nemzeti felszabadító mozgalmak, az arab felszabadító mozgalmat is beleértve, a gyakorlatban eszméltek rá arra, hogy győzelmük az imperializmus elleni harcban elválaszthatatlanul összefügg a szocialista tábor és a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősödésével.

Büszkeséggel és örömmel tölti el szívünket és országunk minden haladó érzelmű emberének szívét az a tény, hogy a tanácskozáson részt vevő valamennyi testvérpárt kifejezte szolidaritását az arab népekkel — mind az izraeli agresszió elleni harcukban, mind pedig az imperializmus ellen, a nemzeti függetlenségük megszilárdításáért és a társadalmi fejlődés útján való előrehaladásért vívott általános harcban. Országaink valamennyi kommunistájával és haladó gondolkodású polgárával együtt igen nagyra értékeljük a testvérpártoknak és a szocialista országoknak a felszabadító mozgalmunk problémáival kapcsolatos állásfoglalását. Különösen hálásak vagyunk a Szovjetuniónak, amely a harcoló népekkel érzett szolidaritás megingathatatlan elveihez való hűségéből kiindulva katonai és gazdasági segítséget, valamint politikai támogatást nyújtott és nyújt továbbra is az araboknak. Engedjék meg, hogy ezzel kapcsolatban érintsünk egyes, az izraeli agresszió következtében kialakult helyzetre vonatkozó nézeteket. Lényegesnek tartjuk, hogy meghatározzuk az agresszió forrását, s elvi marxista szempontból, a palesztinai arab néppel és az agresszió sújtotta más arab népekkel való nemzetközi szolidaritás szellemében elítéljük az agresszort.

Elvtársak! Küldöttségünk figyelmesen hallgatta Brezsnyev elvtárs tartalmas beszédét. Szerintünk Brezsnyev elvtárs helyesen és mindenre kiterjedően elemezte az

imperializmus sajátosságait a jelenlegi szakaszban, valamint azokat az eszközöket, amelyek biztosítják a szocialista tábor, a nemzetközi kommunista mozgalom és a világméretű forradalmi antiimperialista mozgalom teljes egységét és harcának erősödését. Brezsnyev elvtárs helyesen hangsúlyozta azt a hatékony szerepet, amelyet a nemzeti felszabadító mozgalom tölt be a világimperializmus elleni harcban, továbbá azoknak a haladó jellegű újabb átalakulásoknak és tendenciáknak jelentőségét, amelyek több nemrég felszabadult országban tapasztalhatók. Rámutatott azokra a problémákra, amelyek ezekben az országokban megoldásra várnak, majd hangsúlyozta annak óriási fontosságát, hogy létrejöjjön és megszilárduljon a munkás-paraszt szövetség, összefogjon valamennyi haladó antiimperialista erő, s szorosabbá váljon ezen országok nemzeti felszabadító mozgalmainak szövetsége a szocialista országokkal és a nemzetközi munkásmozgalommal. Meggyőződésünk, hogy a gondolatokban gazdag elemzés és a kérdések elvi vizsgálata lényegesen elő fogja segíteni annak az útnak megvilágítását, amelyen az imperializmussal szemben álló nemzeti felszabadító erők harcának, köztük az arab országok nemzeti felszabadító harcának haladnia kell.

Elvtársak! Pártunk Központi Bizottsága külön plénumon tanulmányozta a fő dokumentum tervezetét, s felhatalmazta küldöttségünket, hogy szavazzon a jóváhagyására. Pártunk teljesebb programdokumentumot szeretett volna, olyant, amely útmutatást tartalmaz valamennyi elvi jelentőségű kérdésre, de úgy véljük, hogy az előterjesztett dokumentum, annak mind a négy fejezete, bizonyos módosítások után a nemzetközi helyzet helyes elemzését tartalmazza majd, s alapul szolgálhat a nemzetközi kommunista mozgalom és valamennyi antiimperialista erő osztagainak és akcióinak egyesítéséhez. A fő dokumentum a jelenlegi tanácskozáson részt vevő, s mérlegelésükben a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elveire támaszkodó kommunista pártok közös erőfeszítései nyomán jött létre. Meghatározza a világimperializmus elleni közös harc alapvető, halaszthatatlan feladatait, s így fegyverül szolgálhat a világszocializmus erőinek, az imperializmus fellegváraiban küzdő munkásosztálynak és a fejlődés különböző fokain álló nemzeti felszabadító mozgalmak erőinek.

A mi arab országaink számára ez a dokumentum különösen nagy jelentőségű mind az arab népek részéről az izraeli agresszió és az imperialista tervek ellen folyó harc támogatása, mind pedig a politikai felszabadulásért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott harc szempontjából.

Az arab felszabadító mozgalom mindig célpontja volt az imperializmus támadásainak és fondorlatainak. Az imperialisták mindig arra törekedtek, hogy meggyengítsék és szétszakítsák a közöttünk és a szocialista rendszer országai, különösen a Szovjetunió között fennálló együttműködés és barátság kötelékeit, s hogy rákényszerítsék uralmukat a stratégiai fontosságú és óriási olajkincsekkel rendelkező arab országokra. Támadásaik még hevesebbek lettek akkor, amikor az arab népek eredményeket értek el szabadságuk kivívásában, az imperializmus uralma, politikai és gazdasági pozíciói elleni kemény harcban. A végsőkig fokozódott agresszivitásuk azokkal az arab országokkal szemben, amelyek mélyreható politikai és társadalmi reformokat valósítottak meg. Izrael sorozatos agresszív cselekményei az arab országok ellen csak egy részét jelentik az arab felszabadító mozgalom elfojtását, haladó vívmányainak felszámolását célzó imperialista tervnek. Éppen ezért az arab felszabadító mozgalom továbbra is a világimperializmus elleni küzdelem egyik igen fontos előretolt állása, az arab népek részéről az imperializmus és az izraeli agresszió ellen vívott harc pedig az antiimperialista világfront harcának szerves része. Az arab népek harca, miközben élvezi a szocialista tábor és az egész világ kommunista és általában minden haladó mozgalmának támogatását, ugyanakkor elősegíti a szocialista világ, a kapita-

lista világban kibontakozó munkásmozgalom, valamint az ázsiai, afrikai és latinamerikai nemzeti felszabadító mozgalom erőinek harcát.

Két évvel ezelőtt éppen ezekben a napokban Izrael az amerikai, nyugatnémet és angol agresszív imperialista körök támogatásával leplezetlen barbár agressziót indított a szomszédos arab országok ellen. Azóta is megszállva tart arab területeket, előzi hajlékából és földjéről, a legkegyetlenebb megtorlásoknak és kínzásoknak veti alá a megszállt területek lakosságát. Izrael egyszersmind lépéseket tesz a megszállt arab területek bekebelezésére, nem hajlandó teljesíteni a Biztonsági Tanács határozatát, amelynek a célja a béke helyreállítása ebben a térségben.

Az imperialista világháború idején a kolonialisták a palesztinai nép önrendelkezésének hamis jelszavával megszállták Palesztinát. A megszállás tényleges következménye önrendelkezés helyett az lett, hogy zsidó nemzeti gócot hoztak létre Palesztinában a nemzetközi imperializmus és a cionizmus terveinek végrehajtására, valamint az arab nép elleni megtorlásokra. Az arab nép ma is ennek a mesterkedésnek áldozata. Lenin harcolt a cionizmus ellen, mert az imperialista burzsoázia kezében a cionizmus minden országban eszköz a munkásosztály egységének megbontására, elszigeteli a zsidókat a nép többségétől és az imperializmus elleni közös harctól, szervezi a zsidók kivándorlását Palesztinába olyan gyarmati rendszer létrehozása céljából, amely lényegileg semmiben sem különbözik a fajüldöző dél-afrikai rendszertől. Emellett Izrael nem elégedett meg azokkal a határokkal, amelyeket részére az Egyesült Nemzetek Szervezete 1947-ben kijelölt. Terjeszkedési politikát folytatott, s egyre messzebbre ment az agresszív háborúk és az annexiók útján. Jelenleg megszállva tartja egész Palesztinát, s határát átlépve, elfoglalta a szomszédos arab országok létfontosságú körzeteit. Az izraeli vezetők továbbra is arcátlanul azt hangoztatják, hogy a fegyveres erővel elfoglalt területekhez elidegeníthetetlen joguk van, s nem is leplezik agresszív terjeszkedési törekvéseiket.

Pártunk együtt harcol az arab országok és az egész világ hazafias és haladó erőivel az izraeli betolakodók kiűzéséért a megszállt arab területekről, s erélyesen támogatja a palesztinai ellenállási mozgalmat. Pártunk nézete szerint a jelenlegi szakaszban alapvető és halaszthatatlan feladat, hogy kényszerítsék az izraeli agresszorokat az elfoglalt arab területek elhagyására, garantálják az arab menekültek jogát az ősi otthonukba való visszatéréshez, tegyék lehetővé a palesztinai arab nép számára törvényes nemzeti jogainak, egyebek között a hazája földjén való önrendelkezés jogának érvényesítését.

Elvtársak! Küldöttségünk támogatja a fő dokumentumot, s kéri a jóváhagyását, mert úgy látja, hogy az eszközül szolgál az arab országok és más nemrég felszabadult országok haladó rendszereiben tapasztalható egyes gyengeségek felszámolására, továbbá véleménye szerint kimutatja számos alapfeltételét annak, hogy ezek az országok győzelmes harcot folytassanak az imperializmus ellen, a demokráciáért és a társadalmi haladásért. Pártunk a fő dokumentumban kétségtelenül bizonyítva látja, hogy a kommunista pártoknak hatékony szerepet kell betölteniük országuk politikai életében.

Pártunk véleménye szerint az arab országok egyes haladó rendszerei, továbbá egyes „szocializmust" hirdető nacionalista politikai pártok és kispolgári csoportok továbbra is kísérletet tesznek a tudományos szocializmus elveinek vulgarizálására, sőt esetenként az eltorzítására. A gyökeres társadalmi átalakítások és a nem kapitalista fejlődés útján való előrehaladás lehetőségét elszakítják a politikai hatalom jellegétől és összetételétől, valamint attól a szereptől, amelyet a munkásosztálynak és politikai pártjának kell betöltenie a politikai életben és az átalakítások folyamán. Egyes ilyen pártok és csoportok a politikai szervezet egyetlen formájának

elfogadtatására törekszenek, hogy igazolják a kommunista pártok feloszlatását vagy efféle szervezetbe való beolvasztásukat. Ennek sok esetben velejárója a demokrácia korlátozása, a kommunista pártoknak a politikai küzdőtérről való eltávolítására és az ország politikai életéből való kirekesztésére irányuló kísérlet. Mindezzel egyes ilyen rendszerek és csoportok igyekeznek csökkenteni a kommunista pártok élcsapatszerepét, tagadni a szocializmusba való átmenet, illetőleg a szocialista építés törvényszerűségeit, egyebek között azt a lenini tételt, amely szerint szükség van marxista pártra és a proletárdiktatúra ilyen vagy amolyan formájára.

Az efféle jelenségek és tendenciák csak ártanak országaink forradalmi mozgalmainak, s egyik fő okául szolgáltak az arab országok 1967. június 5-e után elszenvedett katonai vereségének.

Elvtársak! Küldöttségünk kéri a tanácskozás elé terjesztett többi dokumentum jóváhagyását is. Különös jelentőséget tulajdonítunk a Lenin-centenárium megünneplésével kapcsolatos felhívásnak. Ebben a dokumentumban megtaláljuk a sarkalatos tételeit a lenini forradalmi elméletnek, amely a forradalmárok hatékony fegyvere a revizionista tendenciák, a dogmatizmus és a kalandor baloldaliaskodás elleni harcban. Megtaláljuk a nemzetközi szolidaritásra, az imperializmus ellen, a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcra vonatkozó lenini tételek igazolását. Pártunk elengedhetetlenül szükségesnek tartja könyörtelen harc indítását a nacionalista, valamint a jobboldali és „baloldali" opportunista tendenciák ellen. Csak így őrizhetjük meg a marxista–leninista elvek tisztaságát és erősíthetjük pártjainknak ezeken az elveken alapuló akcióegységét.

Veszélyes törekvések jelentkeztek a mi pártunkban is egy szakadár, ultrabaloldali kalandorcsoport részéről, amely árt pártunk nemzetközi pozícióinak. Ezek a törekvések annak a kalandorpolitikának, nacionalista és antiinternacionalista irányvonalnak következtében merültek fel, amelyet a kínai vezető csoport követ. Pártunk azonban szilárd maradt ezzel a kispolgári irányzattal szemben, határozott ideológiai harcot folytatott ellene mindaddig, amíg meg nem bukott, meddő szektás kalandorakcióinak hatására össze nem omlott.

Pártunk küldöttsége elfogadja a békeharc kiszélesítésére, az agresszió és a feszültség gócainak felszámolására buzdító felhívás tervezetét. Úgy véljük, hogy a békeharc internacionalista és hazafias kötelessége minden kommunista pártnak és az újabb pusztító világháború veszélyének elhárítására törekvő összes egészséges erőknek. Küldöttségünk jóváhagyja azt a dokumentum-tervezetet is, amely a hős vietnami néppel való nemzetközi szolidaritási mozgalom fokozására szólít fel, a vietnami amerikai agresszió beszüntetése érdekében. Szerintünk ez valamennyi pártnak és a világ összes haladó erőinek halaszthatatlan feladata és internacionalista kötelessége. Nemkülönben támogatja küldöttségünk azt a határozati javaslatot, amely felhívást tartalmaz valamennyi antiimperialista erő nemzetközi kongresszusának összehívására, s minden támogatást kilátásba helyez a kongresszus összehívása és a munkájában való részvétel tekintetében.

A felsorolt dokumentumok elfogadása és a közös antiimperialista harcunk feladatairól vallott egységes felfogás megteremti a kommunista mozgalom egységének megvalósításához és erősítéséhez szükséges szilárd alapot, s képesebbé tesz bennünket arra, hogy az összes imperialistaellenes erőket mozgósítsuk az imperializmus és a reakció pozíciói elleni általános támadásra.

Meggyőződésünk, hogy az e harcban elért minden siker pozitív és közvetlen kihatással lesz pártunknak és az iraki népnek harcára, elősegíti az imperializmus, a cionizmus és a reakció ellen küzdő valamennyi erő egységének és szolidaritásának valóra váltását.

Kedves elvtársak! Hazánk, amelynek óriási olajkincseivel imperialista monopóliumok rendelkeznek, és amely szüntelenül célpontul szolgált az imperializmus fondorlatainak és összeesküvéseinek, az elmúlt évben fontos események színhelye volt. 1968. július 17-én és 30-án Irakban két szakaszban végrehajtott katonai államcsíny zajlott le, s ennek eredményeként az Arab Újjászületés Szocialista Pártjának, több tekintélyes katonai személyiséggel együttműködve, sikerült magához ragadnia a hatalmat.

Pártunk az eseményekkel kapcsolatban nem azokból a keserű érzelmekből és emlékekből indult ki, amelyeket a kommunisták ellen 1963-ban, a baathista uralom idején végrehajtott véres megtorló intézkedések idéznek fel, hanem a politikai helyzet marxista–leninista elemzéséből, a dolgozó tömegek és az egész nép érdekeiből.

Az Arab Újjászületés Szocialista Pártja bejelentette, hogy elutasítja az 1963. évi irányzatot és pártunk részvételével nemzeti front alakítására szólít fel, s hogy nem kívánja monopolizálni a hatalmat. Az új kormány a gyászos múlt következményeinek felszámolására több intézkedést tett, például szabadon bocsátotta a bebörtönzött hazafiakat és visszahelyezte állásukba a politikai okokból elbocsátott személyek nagy részét, a haladó érzelmű katonák bizonyos részének kivételével. Az utóbbi időben a kormány a nemzet érdekeinek megfelelő további bátor intézkedéseket tett a kolonializmus és az imperialista monopóliumok ellen, elismerte a Német Demokratikus Köztársaságot, egyezményt kötött a Lengyel Népköztársasággal kénlelőhelyek feltárására, és sok fontos pozitív módosítást hajtott végre a földreform-törvényben. Mindez a nép követeléseihez tartozott, s pártunk mellett az összes haladó erők síkraszálltak megvalósításukért.

A jelenlegi kormány egyik leglényegesebb gyengesége, hogy nem igyekszik gyakorlati utat találni a kurd kérdés demokratikus és békés megoldására. Ennek a kérdésnek katonai eszközökkel való megoldása érdekében a múltban végrehajtott kísérletek kudarccal végződtek. A nyolc éven keresztül egymást követő háborúk nem hoztak egyebet emberek pusztulásánál, anyagi értékek megsemmisülésénél és gazdasági romlásnál, s képtelenné tették az iraki hadsereget arra, hogy teljesítse feladatait az izraeli imperialista agresszió elhárításával kapcsolatban. A jelenlegi kormány, jóllehet több lépést tett a kurd forradalom vezetőivel való megegyezésre, s 1966. június 29-én egyezmény aláírására is sor került, nem ismerte el a kurd népnek az Iraki Köztársaság keretén belüli autonómiához való jogát. Nem törekedett arra, hogy békés tárgyalások útján megegyezést érjen el azokat a módozatokat illetően, amelyek magukban foglalják a válság elfogadható megoldását és megszüntetik a jelenleg is előforduló fegyveres összeütközések kiéleződésének veszélyét.

Pártunk, amikor bírálja a kormány álláspontját, egyben pedig a kurd forradalom negatív mozzanatait, s amikor harcol a kurd kérdés demokratikus megoldásáért, a nép — az arabok és a kurdok — nemzeti érdekeit, az imperializmus, a cionizmus és a reakció ellen vívott közös harc egységének és fokozásának érdekeit tartja szem előtt.

Véleményünk szerint az országunkat fenyegető veszélyek elhárításának és a jelenlegi problémák megoldásának útja, a szakadatlan előrehaladás útja a pártunk és a többi iraki nemzeti erő közötti szoros és őszinte együttműködésen keresztül vezet. Ugyanezt hirdeti a kormányon levő párt is, de ugyanakkor a hatalom, a politikai és társadalmi tevékenység monopolizálásának politikáját folytatja.

Pártunk nemzeti front létrehozására, s ennek alapján a front alapokmányához hű koalíciós kormány alakítására hívja fel az iraki népet. Ugyanakkor demokratikus szabadságjogok biztosítását szorgalmazza, követeli, hogy mindenekelőtt biztosítsák a politikai tevékenység szabadságát a hazafias pártoknak és erőknek, maradéktalanul és radikálisan számolják fel a politikai elnyomás maradványait, a leigázás és az

önkény minden megnyilvánulását. Mindezt pártunk egy olyan általános nemzeti front lényeges feltételének tekinti, amely mozgósítani és vezetni tudja a tömegeket a fenyegető veszélyek elhárítására és a fennálló problémáknak a néptömegek érdekében való megoldására.

Pártunk harcol azért, hogy határozott politikát folytassanak az imperializmussal és az imperialista olajmonopóliumokkal szemben, az agresszív imperialista tervek ellen, síkraszáll a felszabadult arab országokkal való hatékony együttműködésért és szoros összefogásért az izraeli agresszió és következményeinek felszámolása érdekében, szorgalmazza a szorosabb barátságot és együttműködést a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal. Pártunk harcának további célkitűzései a hadsereg erejének növelése, a hazafias érzelmű katonák visszavétele a hadseregbe, a jelenlegi gazdasági helyzet rendezése és virágzó nemzetgazdaság létrehozása, a nép életkörülményeinek megjavítása, a munkásosztály és a többi dolgozó réteg politikai és szociális jogainak kivívása.

Az imperialisták egyre fokozzák fenyegetéseiket és mesterkedéseiket országunkkal szemben. A közelmúltban Irán felmondta az 1937-ben Irakkal kötött határegyezményt és csapatösszevonásokat hajtott végre az iraki határon. Pártunk a többi nemzeti erővel együtt határozottan elítélte a reakciós iráni vezető körök ellenséges magatartását, s szolidaritási akciókra szólított fel a CENTO-tömb reakciós erőinek visszaverése, a Közel-Kelet térségében forralt terveik és összeesküvéseik meghiúsítása érdekében.

A fennálló rendszer megdöntésére irányuló összeesküvések veszélye ugyancsak növekedett. Súlyosbítja a helyzetet, hogy az országban számos kérdés még nincs megoldva. Ilyen elsősorban a kurd kérdés, továbbá a demokráciának, demokratikus rendszer létesítésének kérdése, a nemzeti front kérdése, az olajmonopóliumok által Irakban bitorolt jogok visszaszerzését, a gazdasági helyzet megjavítását és a tömegek életszínvonalának emelését célzó politika kérdése.

Kedves elvtársak! Befejezésül küldöttségünk szükségesnek tartja leszögezni, hogy az 1957. és az 1960. évi nyilatkozatok sarkalatos elveit és megállapításait továbbra is érvényben levőnek tekinti, s hogy jóváhagyja és támogatja a tanácskozásunk elé terjesztett dokumentumok tartalmát és gondolatait. Küldöttségünk szükségesnek tartja, hogy ezek eljussanak minden kommunistához, minden forradalmárhoz, úgy véli, hogy ezeket minden pártnak alkotó módon, országa feltételeinek és sajátosságainak megfelelően valóra kell váltania.

Végezetül engedjék meg, hogy pártunk Központi Bizottsága nevében üdvözöljem tanácskozásunkat, s kívánjam, hogy vesse meg még reprezentatívabb és még gyakoribb találkozások alapját. Üdvözlöm a testvérpártok valamennyi küldöttségét, az általuk képviselt pártokat és országaik munkásosztályát. Üdvözlöm testvérpártunkat, a Szovjetunió Kommunista Pártját, amelynek vendégszeretét küldöttségünk élvezi, s amely sok gyümölcsöző erőfeszítéssel járult hozzá tanácskozásunk sikeres munkájához.

Éljen és erősödjék a nemzetközi kommunista mozgalom egysége a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján!

Éljen az összes antiimperialista erők szolidaritása!

KÁDÁR JÁNOS,

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Tisztelt tanácskozás! Kedves elvtársak!

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és küldöttségünk nevében szívből üdvözlöm a testvérpártok képviselőit, értekezletünk minden részvevőjét. Külön üdvözlöm vendéglátóinkat, a Szovjetunió Kommunista Pártját, és köszönetet mondok azért a gondoskodásért, amellyel megteremtették számunkra az eredményes munka jó feltételeit.

A Magyar Szocialista Munkáspárt kezdettől fogva támogatta a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának összehívását. Örülünk, hogy a testvérpártok túlnyomó többsége elküldte képviselőit. Úgy véljük, a nemzetközi kommunista mozgalom fejlődésében történelmi jelentősége van annak, hogy csaknem egy évtized múltán ismét sor került az összes kontinensről ideérkezett testvérpártok képviselőinek közös tanácskozására. A jelenlegi időszakban, amikor mozgalmunknak nincs nemzetközi szervezete, az ilyen széles körű találkozó és eszmecsere semmi mással nem pótolható, és nélkülözhetetlen számunkra a helyes marxista–leninista tájékozódáshoz.

Világméretekben folyik a harc a minden szabadságtörekvéssel szembeszálló nemzetközi reakció és a társadalmi haladásért, a nemzeti függetlenségért, a békéért küzdő száz- és százmilliók között. Napjainkban az antiimperialista harc még szélesebb kibontakoztatása és egységünk erősítése ebben a harcban — ez a kommunista és munkáspártok legfontosabb nemzetközi feladata. Annál is inkább, mert a mi egységünk a legszélesebb tömegeket, a népeket és nemzeteket, Földünk minden haladó emberét tömörítő imperialistaellenes összefogás alapja és feltétele. Ezért teljes mértékben helyes volt a konzultatív találkozónak az a kezdeményezése, hogy hívják össze e tanácskozást, s helyes volt állásfoglalása tanácskozásunk jellegét és célját illetően.

Tanácskozásunk előkészítésének menete bizonyítja, hogy az utóbbi években a nemzetközi kommunista mozgalomban erősödik az egységtörekvés. Ez a tanácskozás úgy jött létre, hogy több mint 70 testvérpárt a marxizmus–leninizmus, az internacionalizmus elveiből, közös osztályérdekeinkből és céljainkból kiindulva, az egyes kérdésekben fennálló ideológiai és politikai nézeteltéréseket félretéve: mindent alárendelt az imperialistaellenes közös harc érdekeinek. Az egységre való határozott törekvés vezetett el bennünket ide, Moszkvába, s az egység további erősítése a közös céljainkért folytatott harcban - a kommunizmus, a béke ügyének új, hatalmas győzelmeit fogja eredményezni.

Kedves elvtársak! Az előkészítő bizottság keretében demokratikusan és kollektívan végzett munka eredményes volt, jó feltételeket teremtett tanácskozásunk számára. Az előkészítés egész időszakában biztosítva volt és érvényesült a pártok önállósága és egyenjogúsága. Teljes mértékben érvényesült a pártok képviselőinek az az elidegeníthetetlen joga, hogy a napirenden levő kérdések kapcsán szabadon és minden korlátozás nélkül kifejthessék pártjuk álláspontját és elgondolásait. A Magyar Szocialista Munkáspárt nagyra értékeli az előkészítésben részt vett testvérpártok valamennyi képviselőjének munkáját.

Meggyőződésünk, hogy tanácskozásunk jelentősen hozzájárul az antiimperialista harc hatékonyságának növeléséhez, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdításához. Értekezletünknek az a feladata, hogy olyan elvi platformot

és akcióprogramot adjon, amely megfelel az antiimperialista harc követelményeinek, s amelyet minden kommunista és munkáspárt, minden imperialistaellenes erő cselekvően támogathat. Küldöttségünknek az a megbízatása és szándéka, hogy e feladat megoldásához a maga részéről és tőle telhetően hozzájáruljon.

Tisztelt elvtársak! Az antiimperialista harc alapvető feltétele, hogy a világ bonyolult folyamatait időszakonként sokoldalúan, marxista–leninista módon elemezzük. Ez az elemzés csak a testvérpártok kollektív munkájával, tapasztalataik egybevetésével végezhető el.

A kommunista és munkáspártok együttműködése és közös harca csak elvileg szilárd, marxista–leninista elemzésen nyugvó politikai platform alapján lehetséges. Az előkészítő bizottság által a tanácskozás elé terjesztett fő dokumentum tervezetet jónak tartjuk, az megfelel ennek a fontos követelménynek, és az antiimperialista harchoz hatékony eszmei és politikai fegyvert ad pártjaink kezébe. A fő dokumentum tervezete a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának véleménye szerint jó, annak értékelésével és irányvonalával egyetértünk.

Az okmánytervezet szerintünk helyesen elemzi és ítéli meg a bonyolult és ellentmondásos nemzetközi helyzetet, annak fő kérdéseit. A tényeknek megfelelően világítja meg a haladás erőitől szorongatott, válságokkal küzdő imperializmus agresszív tevékenységét, azt a veszélyt, amit az imperialista hatalmak politikája magában rejt. Helyesen méri fel az imperialistaellenes erők lehetőségeit és feladatait is.

Reális az a megállapítás, hogy a nemzetközi helyzet egyik fő jellemzője a szocialista országok, a kommunista és munkáspártok erejének, befolyásának növekedése, a népek küzdelmének erősödése a szabadságért és a békéért. Kétségtelen az is, hogy az utóbbi években éleződött a helyzet, fokozódott az imperializmus agresszivitása. Látnunk kell: az imperialisták céltudatosan arra törekszenek, hogy éket verjenek a szocializmus erői közé, és egységünk tényleges hiányait saját politikai céljaikra hasznosítsák.

Helyes az a következtetés, hogy növelni kell az erőfeszítéseket az imperialisták békebontó, kalandor kísérleteinek a visszaverésére és megakadályozására. Helytálló, fontos és történelmileg igazolt az a következtetés is, hogy a haladás erői, ha összefognak, képesek megfékezni az imperialistákat, megvédeni a dolgozók, a népek vívmányait, képesek megakadályozni egy új világháború kirobbantását; képesek győzelemre vinni a haladás ügyét.

A nemzetközi imperializmus fő ereje ma az amerikai imperializmus, amelynek monopoltőkései a számukra nyereséges második világháború után megkísérelték, hogy a világot uralmuk alá hajtsák. Az antikommunizmus hírhedt zászlaja alatt támadják a szocializmusért, a haladásért, a nemzetközi függetlenségért küzdő erőket. Az amerikai imperialisták világuralmi tervei meghiúsultak ugyan és meghiúsulnak ezután is, de azokról nem mondtak le, szövetségeseikkel és csatlósaikkal új és új akciókat szerveznek a szocializmus országai, a haladás erői, a népek szabadsága és biztonsága ellen.

Az amerikai imperialisták legbrutálisabb és legnyíltabb támadása jelenleg a vietnami nép elleni agresszív háború. Ez a háború egyben támadás az egész világ békéje ellen is. A vietnami nép hősiességgel és nagy áldozatkészséggel vívja sikeres harcát nemzeti szabadságáért, önrendelkezési jogaiért, élvezi a világ haladó erőinek és minden tisztességes emberének rokonszenvét, támogatását. Helyeseljük, hogy értekezletünk külön dokumentumban nyilvánítja ki szolidaritásunkat Vietnam népével, s határozottan szól arról, hogy a jövőben is megadunk minden segítséget igazságos harcához, a végső győzelemig.

Joggal háborítja fel a haladó embereket és aggasztja a béke híveit a válságos és

mindennap újabb robbanással fenyegető közel-keleti helyzet. Izrael uralkodó körei kiszolgálják az imperialista nagyhatalmi célokat, és makacsul ragaszkodnak saját hódító törekvéseikhez is. Az amerikai imperialistak támogatásával mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák e térség igazságos és tartós békéjének megteremtését. Mi a közel-keleti konfliktusnak az ENSZ Biztonsági Tanácsa 1967. november 22-i határozatának megfelelő politikai rendezése mellett szállunk síkra. Úgy véljük, hogy minden segítséget meg kell adni a megtámadott és fenyegetett arab országoknak.

A kommunista világmozgalom pártjai, a haladás, a béke erői nagy figyelmet kell hogy szenteljenek Európa kérdéseinek is. Európában a békét leginkább és közvetlenül fenyegető erő az USA-imperializmus első számú európai szövetségese és gyámoltja, a nyugatnémet revansizmus és militarizmus.

A békés egymás mellett élés elvének megfelelően a Magyar Népköztársaság, a társadalmi rendszer különbözősége ellenére, a Német Szövetségi Köztársasággal is a viszonyok rendezésére, kölcsönösen előnyös, sokoldalú kapcsolatok kiépítésére törekszik. De a kapcsolatok rendezését és fejlesztését nagyban akadályozza, hogy az NSZK mind ez ideig nem hajlandó elismerni a fasiszta Németország veresége után kialakult európai határokat. Nem akarja elismerni a két német állam létét, a Német Demokratikus Köztársaságot, a béke és a szocializmus fontos európai pillérét. Viszont utat enged a revansista és újfasiszta törekvéseknek. Mindez éberségre kötelezi a népeket, arra, hogy ne feledjék: a német monopoltőke egy emberöltő alatt kétszer rántotta háborúba a világot.

A Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületének legutóbbi, budapesti ülése konstruktív kezdeményezést tett az európai béke, az európai népek kollektív biztonságának megteremtése érdekében. Első lépésként egy összeurópai tanácskozás létrehozását javasoltuk. A felhívás kedvező visszhangja a lépés helyességét és időszerűségét bizonyítja. A munkát folytatjuk. Az európai béke és biztonság megteremtése megfelelő hozzájárulást kíván a kontinens minden országának kormánya részéről, de megkívánja a tömegek, a népek aktív fellépését és támogatását is. A béke és a biztonság érdekében szükséges társadalmi mozgalom kibontakoztatásában meghatározó szerepük van és lesz Európa kommunista és munkáspártjainak.

Egy új, minden eddiginél pusztítóbb világháború kirobbantásának megakadályozása, a béke védelme és tartóssá tétele, változatlanul korunk alapkérdése. A társadalmi forradalom korszakában élünk, és annak útját Lenin, az orosz bolsevikok, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom nyitották meg. Ugyanakkor egy gyorsan fejlődő tudományos-műszaki forradalom időszakában is élünk. A kommunista és munkáspártokra, világmozgalmunkra rótta a történelem azt a magasztos feladatot, hogy vezessék a harcot: az emberi tudás vívmányai ne az ember elpusztítására, hanem felszabadítására és boldogulására szolgáljanak.

Mi, kommunisták, küzdünk az általános és teljes leszerelésért, hogy az emberiség láthatára derült és minden fenyegetéstől mentes legyen. De addig is, amíg ez egykor majd valóra válik, támogatunk minden ésszerű lépést, amely ebbe az irányba vezet. Támogatjuk a nukleáris fegyverek elterjedését gátló atomsorompó-egyezményt éppen úgy, mint a fegyverkezési verseny csökkentésének lehetőségeivel foglalkozó genfi tárgyalásokat. Lankadatlanul küzdünk a Szovjetunió, a szocialista országok, a Varsói Szerződés számos békekezdeményezésének megvalósulásáért.

A dolgozó emberek, kommunisták és nem kommunisták, világszerte várakozással tekintenek tanácskozásunkra. Azt várják tőlünk, hogy szilárdabbá váljék az agresszorokkal, a békebontókkal szemben a béke frontja. A magyar küldöttség támogatja tanácskozásunk békefelhívás-tervezetét, annak ismételt kinyilvánítását, hogy a kommunista és munkáspártok készek minden számba vehető erővel és tisztességes em-

berrel összefogni az emberiséget fenyegető új háború veszélyének elhárítása érdekében, a béke védelmében.

Tisztelt elvtársak! A kommunista világmozgalom méreteiben kiterjedt. Testvérpártjaink létrejöttek és dolgoznak a Föld csaknem valamennyi országában, erejük nőttön-nő. A marxizmus–leninizmus eszméi alapján önállóan alakítják politikájukat és harcolnak munkásosztályuk, népük érdekeiért, s az internacionalizmus jegyében egyesítik erejüket az imperializmus nemzetközi erőivel szemben.

A viszonyok, amelyek között pártjaink dolgoznak, rendkívül eltérőek. A kommunista és munkáspártok azokban az országokban, ahol már győzött, épül a szocializmus, a kormányzás felelősségét viselve dolgoznak. Egyes kapitalista országokban hatalmas legális pártokként, másutt féllegális és illegális viszonyok között, kegyetlen üldözésnek kitéve harcolnak.

Amikor arról van szó, hogy nemzetközi síkon összehangoljuk erőfeszítéseinket, erősítsük egységünket a közös, imperialista ellenséggel szemben, kötelességünk, hogy figyelmesen meghallgassuk egymást, és kölcsönösen egymás helyzetének minél jobb megértésére törekedjünk. Világmozgalmunk minden harci osztagának küzdelme, eredménye egyformán fontos számunkra.

A három kontinens tizennégy országát magában foglaló szocialista világrendszer a nemzetközi munkásmozgalom legnagyobb történelmi vívmánya — az imperializmus elleni világméretű harc fő ereje. Az új világrendszer történelmileg fiatal, s fejlődése természetesen sok új, bonyolult problémát vet föl. Ezek megoldása pártjaink feladata.

A szocialista világrendszer fejlődése függ azoknak a feladatoknak a megoldásától, amelyek az egyes szocialista országokban felmerülnek, de nem kevésbé attól, hogyan tudjuk kihasználni azokat a hatalmas erőket, amelyek a szocialista országok hatékony és sokoldalú együttműködésében rejlenek. A Magyar Népköztársaság nagyra értékeli a Varsói Szerződés Szervezetében és a KGST szervezetében kialakult szocialista együttműködést, és aktívan törekszik a kapcsolatok és az együttműködés fejlesztésére minden szocialista országgal.

Világmozgalmunk minden pártjának munkájában azonos feladatként jelentkezik — bármilyen feltételek között él és dolgozik is — az, hogy világnézetünk és osztálycéljaink alapján jól összehangoljuk harcunkat, egyesítsük erőinket. Egységünk és összefogásunk szilárd elvi alapja a marxizmus–leninizmus, az internacionalizmus, az, hogy a különböző országok munkásainak, dolgozóinak alapvető érdekei egybeesnek.

A kapitalizmus korszaka magával hozta, hogy a haladás és a reakció erői nem csupán elszigetelten, egyes országokban állnak szemben egymással, hanem nemzetközileg, világméretekben is. Már akkor, amikor a nemzetközi tőke vérbe fojtotta a párizsi kommünt, Marx rámutatott arra, hogy a munkásosztályt a kozmopolita tőke elleni védekezés vitte el a nemzetközi összefogáshoz.

A nemzetközi tőke erejével szemben ma még nagyobb összefogásra van szükség, mint száz esztendővel ezelőtt. Az első szocialista forradalom győzelme, a Szovjetunió létrejötte óta a nemzetközi események középpontjában a szocializmus és a kapitalizmus erőinek küzdelme áll, és ez még inkább így van, amióta a szocializmus világrendszerré vált.

Az imperialista tőke a jelenlegi helyzetben sem mond le arról, hogy a szocialista rendszert megdöntse, vagy legalábbis megkísérelje egyik vagy másik szocialista országot kiragadni a közösségből. Ebben kifejeződik a nemzetközi imperializmus általános érdeke, a kapitalisták osztályérdeke.

A magyar munkásosztály, népünk történelmének örök időkre szóló figyelmezte-

tése, hogy a nemzetközi imperializmus külső fegyveres erővel, az antant-csapatokkal leverte az első magyar munkáshatalmat, az 1919-es Magyar Tanácsköztársaságot. Az általuk nyeregbe ültetett ellenforradalmi rendszer 1945-ben összeomlott, amikor a hazánkat felszabadító szovjet hadsereg a hitleri fasiszta megszálló erőket kiverte Magyarország területéről.

Az élet úgy hozta magával, hogy a szocialista társadalom építésének útjára lépett magyar népet 1956-ban még egy súlyos megpróbáltatás érte. Az ismert és ténylegesen fennállott hibákba kapaszkodva, a szocializmus híveinek megzavarodottságát, a revizionisták bomlasztó munkáját kihasználva, a nemzetközi imperializmus által bátorított és támogatott hazai reakció erői véres ellenforradalmi felkelést robbantottak ki.

A munkáshatalom ellenségeinek ez a kísérlete kudarccal járt, mert a Szovjetunió, a szocialista országok, a nemzetközi kommunista mozgalom szolidaritását és támogatását élvező forradalmi erők felülkerekedtek hazánkban. Az előkészítő bizottság munkájának budapesti szakaszában a testvérpártok képviselői személyesen is meggyőződhettek arról, hogy a magyar nép, miután megvédte és megszilárdította hatalmát, következetesen és eredményesen folytatja a szocialista társadalom teljes felépítését.

Magyarország példája jól mutatja, az imperialisták hogyan kísérlik meg minden időben, a legkülönbözőbb úton és módon az új, fejlődő szocialista országok államát, hatalmi rendszerét aláásni, fellazítani, s ha lehet, megdönteni.

Pártunk, munkásosztályunk, a magyar nép megtanulta, hogyan és mivel kezdődik az ellenforradalom, milyen amikor már felülkerekedik, s álarcát levetve nyíltan lép fel. Az 1956-os ellenforradalmi felkelés nemrég volt; tanulságai még elevenen élnek. Az események tanították meg pártunkat arra, hogy a népi demokratikus hatalom válságos helyzetét előidéző okok között milyen szerepet játszottak a mi oldalunkon elkövetett hibák, azokat hogyan használták fel céljaikra rendszerünk belső és külső ellenségei, milyen erők támadtak ránk, és kik voltak a mi oldalunkon.

A Magyar Népköztársaságot 1956 nehéz időszakában segítette a Szovjetunió, a szocialista országok, a nemzetközi kommunista mozgalom szolidaritása és támogatása. A hazánkat segítő nemzetközi erők azt tartották szem előtt, hogy a munkáshatalom, a szocialista vívmányok megvédése egy adott országban a szocialista országok mindegyikének, a nemzetközi munkásosztálynak közös ügye, közös érdeke. A történelem azt tanítja, hogy a szocialista országok népeinek, az egyes országok munkásosztályának döntő és kiapadhatatlan erőforrása a proletár internacionalizmus, az egység és összefogás, az egymás harcának kölcsönös támogatása.

Az a széles körű politikai vita, amely az 1956-os magyarországi eseményekről folyt, s amelyik a csehszlovákiai események megítélésében még ma is folyik, ugyancsak meggyőzően bizonyítja, hogy egy szocialista ország fejlődése vagy esetleges megtorpanása, válsága, milyen fontos kérdése a nemzetközi osztályharcnak, és azt is, hogy ezek megítélésében az osztályszempont a döntő.

A csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatosan egyes testvérpártok képviselői felvetették, hogy a szocialista országok vezetői ne keverjék össze a proletár internacionalizmus kérdését az államérdekekkel. Látnunk kell: a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy amikor egy szocialista ország sorsáról van szó, akkor mindenki érdekelt.

A nemzetközi imperializmus általában és minden imperialista hatalom különkülön érdekelt abban, hogy a szocialista országok gyengüljenek, sőt számukra az a kívánatos, hogy a szocialista világrendszer szűnjön meg létezni. Másrészről a nemzetközi munkásosztály egésze, minden egyes szocializmust építő nép, minden egyes kommunista és munkáspárt külön-külön is érdekelt abban, hogy ha egy szocialista

ország kritikus helyzetbe kerül, súlyos nehézségekkel találja szembe magát, akkor küzdje le azokat, s fejlődjön, erősödjön tovább.

A proletár internacionalizmus és az államérdek összefüggéseit pedig — szocialista országokról lévén szó — helyesen kell értelmezni. A szocialista országokat kormányzó pártok kommunista pártok. A pártok és a népek célja ezekben az országokban a szocialista társadalom felépítése, a kommunizmus megteremtése. A szocialista országok belső társadalmi rendszere és egymás közötti kapcsolatai azonos elvekre épülnek, azonosak a céljaik, ennélfogva alapvető érdekeik is közösek. Nem frázis, hanem valóság, hogy bármelyik szocialista ország sikere a többi erejét is növeli, és bármelyik nehézsége mindegyiket terheli. Az öröm is közös, a gond is az.

Egyetlen kommunista párt és egyetlen szocialista ország sem erősödhet a többi kárára vagy gyengülése árán. Ezért szocialista országok vezetői nem választhatják szét egymástól a proletár internacionalizmus kérdését és a szocialista országok államérdekeit. Ha egy szocialista ország vezetői függetlenítik egymástól az internacionalizmust és országuk államérdekeit, akkor csak árthatnak a közös ügynek és országuk érdekeinek is.

A Magyar Szocialista Munkáspárt és a Magyar Népköztársaság sohasem tagadta, hogy érdekelt a csehszlovákiai eseményekben. Ez nem is lehet másképpen szövetséges szocialista országok esetében. A Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Magyar Népköztársaság szomszédos országok, szocialista társadalmat építő népeiket történelmi sorsközösség kapcsolja össze.

Pártunk Központi Bizottságát, országunk kormányát a csehszlovákiai események minden fázisában, minden cselekedetében az internacionalizmus elve, a szolidaritás érzése vezette, és semmi más. Mi abban vagyunk érdekeltek, azt kívánjuk és csak azt kívánhatjuk, hogy a csehszlovák társadalom kérdései szocialista megoldást nyerjenek.

A Csehszlovák Szocialista Köztársaság belső kérdéseit a Csehszlovák Kommunista Pártnak, Csehszlovákia munkásosztályának és népeinek kell megoldaniuk. Mi bízunk abban, hogy ezt meg is fogják tenni. Annál is inkább, mert csehszlovák testvérpártunk Központi Bizottsága az utóbbi időben határozottan kézbe vette az ügyeket. Őszintén sikert kívánunk a csehszlovák kommunistáknak, a testvéri cseh és szlovák népnek a szocializmus vívmányainak megvédéséért és továbbfejlesztéséért vívott harchoz.

Kedves elvtársak! A tanácskozás elé terjesztett dokumentum-tervezet, értékelve a szocialista országok szerepét az imperializmus elleni harcban, méltatja azt a fejlődést, amely országainkban végbement, s utal a problémákra és a feladatokra is. Úgy véljük, hogy ez így helyes. Pártunk munkáját a fejlődés új követelményeinek megfelelően törekszünk fejleszteni, a szocialista építőmunka eredményeit pedig tovább gyarapítani. Ugyanakkor azt is nagyon jól tudjuk, hogy ha nem dolgozunk módszeresen a fellelhető hibák kiküszöböléséért, azzal csak a szocializmus ügyének ártunk. Emellett azt is hangsúlyoznom kell, hogy a hibák elleni harc címén nem engedjük és nem engedhetjük meg a szocialista rendszer becsmérlését, azt, hogy magát a rendszert támadják.

A szocialista országoknak sokféle bírálójuk van. Ellenségeink pedig szüntelenül és a legkülönfélébb címeken támadják rendszerünket. Mostanában divatos a szocialista állam fogalmát a bürokráciával azonosítani. Bürokratikus kinövések és tendenciák persze még vannak nálunk. Ezek ellen az ügyvitel javításával, a szocialista államélet, a szocialista demokrácia fejlesztésével, a dolgozó tömegek újabb és újabb rétegeinek a közéletbe, a kérdések eldöntésébe való fokozott bevonásával harcolunk. A társada-

lom életének egyetlen területén sem idealizáljuk az elért fejlettségi színvonalat, hanem annak szüntelen emelésére törekszünk.

Ez a dolog egyik oldala. A másik az, hogy a szocialista állam a dolgozó nép hatalma, a történelemben eddig ismert legdemokratikusabb állam, amelyben megszűnt az embernek ember általi kizsákmányolása, és amely a nép szolgálatában áll. A tapasztalatok szerint a szocialista állam elhalásának ideje még nem érkezett el, annak védelmi funkciójára a jelenlegi megosztott világban szükség van, gazdasági-kulturális szervező szerepe is nélkülözhetetlen a szocialista társadalom építésében. Ennek megfelelően pártunk az állam intézményeinek szilárdításán, munkájának fejlesztésén dolgozik.

Nálunk, Magyarországon, politikai, erkölcsi és tételes törvény, hogy a dolgozók államára kezet senki sem emelhet, és államunkat semmiféle „újítási" célzattal nem fogjuk és nem engedjük fellazítani, nem engedjük szétverni.

Kedves elvtársak! A szocializmus útjára lépett országok mindegyike sajátos vonással gazdagította a gyakorlatot. Bizonyos, hogy a szocialista társadalom építése az utak és a formák még nagyobb változatosságát fogja felmutatni a jövőben. Sem a jelenben, sem a jövőben nem mentesülnek azonban pártjaink attól a legfőbb marxista–leninista követelménytől, hogy érvényesítsék a szocializmus építésének általános, közös törvényszerűségeit, és egyidejűleg vegyék figyelembe országaik adottságait, történelmi s nemzeti sajátosságait. Mind a szocializmus általános törvényszerűségeinek, mind pedig a nemzeti sajátosságoknak és adottságoknak a figyelmen kívül hagyása megtöri a fejlődést, válságokba, zsákutcába visz.

Pártjaink önállóak, a szocialista országok szuverén és független országok. Országaink szuverenitása, népeink nemzeti függetlensége szocialista társadalmi viszonyokkal párosul, azokra alapul. A jelenlegi történelmi szakaszban országaink szuverenitását, nemzeti függetlenségüket egyrészről a többi szocialista országgal fennálló szövetségünk, másrészről társadalmunk szocialista alapjainak szilárdsága és továbbfejlesztése biztosítja mindenekelőtt.

Nem feledhetjük egy pillanatra sem, hogy a kommunista és munkáspártok önálló tevékenységét, sőt létét, a szocialista országok szuverenitását, nemzeti függetlenségét és fejlődésének lehetőségeit a nemzetközi imperializmus, a kapitalista országok reakciós körei szüntelenül támadják és veszélyeztetik. Imperialista ellenségeink világosan felismerték: csak akkor számíthatnak sikerre a szocialista világrendszer ellen irányuló ellenforradalmi terveikben, ha sikerül réseket nyitni és ellentéteket támasztani a szocialista országok között.

A szocialista eszme híveinek azonban semmilyen vita hevében sem szabad letérniük az osztályalapról. Mi, magyar kommunisták, a leghatározottabban elutasítjuk azokat a nézeteket, amelyek a szocialista országokat „nagyok" és „kicsik" címén akarják elkülöníteni és elválasztani egymástól. Elutasítjuk azokat a nézeteket is, amelyek a „tömbpolitika" elleni harc címén egy nevezőre akarják hozni a nemzetközi imperializmus agresszív célú katonai szervezetét és a szocialista országok védelmi tömörülését.

Kellő szilárdsággal és politikai bátorsággal kell harcolnunk mindenféle olyan imperialista kísérletek ellen, amelyekkel soraink fellazítását és szétbomlasztását szeretnék elérni. Fokozni kell harcunkat azokkal a sorainkba behatoló burzsoá eszmékkel s a marxizmus–leninizmus elveit eltorzító revizionista és dogmatikus nézetekkel szemben, amelyek tévútra vezetnek. A burzsoá nézetek közül kétségtelenül a nacionalista nézetek a legveszedelmesebbek mozgalmunkra nézve, és azok közül is a nacionalizmusnak szovjetellenességben megnyilvánuló válfaja.

Kedves elvtársak! Nem lehet nem beszélni arról, ami ma a nemzetközi munkás-

mozgalom legfőbb gondja, a nemzetközi helyzetet bonyolító egyik legnagyobb kérdés. Okmánytervezeteink nem foglalkoznak a kínai vezetők politikájával; ez annak a meggondolásnak a következménye, hogy a tanácskozás okmányaiban mellőzzük egyes pártok bírálatát. Mégis, az antiimperialista harcról, egységünk erősítéséről szólva, nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a letagadhatatlan tényt, hogy ma a kínai vezetők s követőik politikája egységtörekvéseink nagy akadályozója, és rendkívül bonyolítja, nehezíti az imperializmus elleni harcot.

A kínai vezetők mai politikája objektíve a legnagyobb ajándék, előny és remény a nemzetközi imperializmus számára.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága természetesen sajnálja, hogy a Kínai Kommunista Párttal így alakultak a dolgok. De az elvekben nem lehet megalkuvás, és semlegesek sem lehetünk. Itt nem két párt vitájáról és valami alárendelt kérdésről, hanem a nemzetközi kommunista mozgalom, harcunk fő irányvonaláról van szó. Ezért pártunk Központi Bizottsága ismételten határozottan elítélte a kínai vezetők kispolgári álradikalizmusát, hegemon törekvéseit, szakadár tevékenységét, nacionalizmusát, szovjetellenességét, fegyveres határprovokációit, egész káros politikai irányzatát.

Bennünket továbbra is a barátság és a szolidaritás őszinte érzése tölt el a kínai nép iránt, amely most súlyos tragédiát él át. Bízunk abban, hogy Kínában a szocializmus vívmányai nem mennek veszendőbe, hogy e nagy forradalmi hagyományokkal rendelkező nép képes lesz leküzdeni a nehézségeket és újra bekapcsolódik közös harcunkba. Ez elsősorban a kínai nép érdeke, de a haladás minden erejéé és hívéé is. Az imperializmus reményeit pedig szét kell zúznunk, s a Mao-irányzat által támasztott minden nehézség ellenére erősíteni kell a nemzetközi kommunista mozgalom pártjainak és a szocialista országoknak az összefogását az imperializmus elleni harcban.

Kedves elvtársak! Magától értetődő, hogy az imperializmus reményeket fűz azokhoz a nézeteltérésekhez, amelyek jelenleg megvannak a szocialista világrendszer országai között és a nemzetközi kommunista mozgalom soraiban.

Az imperialisták a „haladó szocializmus", az „önállóság", a „szuverenitás" fogadatlan prókátoraiként a katonai és gazdasági nyomás erejével, csábító szirénhangokkal, nyílt rágalmazással és titkos aknamunkával törekednek soraink megbontására. Egymástól, de főleg és mindenekelőtt a Szovjetuniótól szeretnék elválasztani a szocialista országokat, a kommunista és munkáspártokat, attól a Szovjetuniótól, amely létrejötte óta a fő akadály terveik útjában. Attól a Szovjetuniótól, amelynek katonai ereje, politikai és erkölcsi tekintélye a legfőbb biztosítéka annak, hogy az imperialisták, hacsak saját pusztulásuk óráját nem akarják felidézni, nem robbanthatnak ki új világháborút. Az imperialisták kénytelenek megfelelően számolni a Szovjetunió hatalmas erejével, szükségképpen a haladó erőknek is helyesen kell látniuk a szocializmus és a béke fő támaszának szerepét.

Nincs egyetlen kommunista és munkáspárt sem, amelynek története elválasztható volna a Szovjetunió Kommunista Pártjának történetétől, a leninizmus kialakulásától, Lenin tevékenységétől, aki a modern munkásosztály új típusú forradalmi pártjának elvi és működési alapjait kidolgozta. Nincs egyetlen olyan szocialista ország sem, amely azt mondhatná, hogy léte független az első szocialista országétól, de nincs olyan sem, amelynek biztonságát, szocialista fejlődésének biztató kilátásait ne védené a Szovjetunió léte, internacionalista politikája, hatalmas ereje.

Gyakran hangoztatjuk, hogy a kommunista világmozgalom valamennyi pártja, a szocialista világrendszer minden országa egyenjogú. Ez valóban így van; és jól van így. Mostanában azonban kevésszer szólunk arról, hogy egyenjogúak vagyunk ugyan,

de nem egyforma a helyzetünk a felelősségben és a teherviselésben! Ha őszinték akarunk lenni, akkor meg kell mondani, hogy — mindent viszonylagosan számítva is — a Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép, amely a jogokból csak az egyenlő törvényes részt igényli magának, mérhetetlenül több felelősséget hordoz vállain bármelyikünknél. Internacionalista és önzetlen módon, mindenki másnál többet áldozott és áldoz a kommunizmus ügyéért, a nemzetek szabadságáért, a világháború megakadályozásáért, az emberiség szebb jövőjéért.

Elvtársaink, a munkások, a dolgozók millióí világszerte méltán becsülik és mindig is becsülni fogják a Szovjetunió Kommunista Pártját, a szovjet népet. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelemre vitelével, s mindazzal, amit azóta tett a Szovjetunió Kommunista Pártja és népe, nemcsak magára vállalta az úttörő, az élen haladó megtisztelő, de terhes szerepét, hanem vállalva minden ezzel járó lemondást és áldozatot, mindenkor méltóan be is töltötte azt.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának, a Szovjetuniónak ezt a szerepét felismerni — nem csupán érzelmi kérdés. Ez szorosan kapcsolódik napirendi kérdésünkhöz, az imperialistaellenes harc és egységünk kérdéséhez.

Az imperializmussal vívott élethalálharcban, a jelenleg létező két világrendszer, a kapitalizmus és a szocialista rendszer közötti küzdelemben létkérdés, hogy egységünk erősödjék, és az imperializmussal szemben szilárdan egységbe forrott szocialista országok, kommunista és munkáspártok álljanak. Egységünknek, az internacionalizmusnak, az összes imperialistaellenes erők összefogásának lényeges kérdése a Szovjetunióhoz való helyes elvi viszony.

Kedves elvtársak! Szólni kívánok a nemzetközi kommunista mozgalom jövőre esedékes nagy eseményéről, a halhatatlan Lenin születésének 100. évfordulójáról. Helyeseljük azokat a gondolatokat, amelyeket e kiemelkedő évforduló kapcsán az előterjesztett okmánytervezet tartalmaz. Úgy véljük, valamennyien egyetértünk abban, hogy a marxizmus—leninizmus eszméihez való hűséggel, Lenin tanításainak hű követésével, mozgalmunk egységének erősítésével, forradalmi tettekkel ünnepelhetjük legméltóbban ezt a nagy évfordulót. Munkánkban meríteni kell mindabból, amit Lenin élete és műve adott nekünk, kommunistáknak, hogy tovább haladjunk azon az úton, amelyet az ő vezetésével a szovjet forradalom nyitott meg a nemzetközi munkásosztály, a népek, az egész emberiség előtt.

Tisztelt elvtársak! A kommunista és munkáspártok jelenlegi moszkvai tanácskozása előkészítésének hónapjaiban, és most, ezekben a napokban, nagy lépést tettünk előre. A találkozón összegyűlt testvérpártok egybehangzóan vallják: parancsolóan szükséges a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom politikai és cselekvési egységének további erősítése. Ez mozgalmunk, minden egyes testvérpárt, a nemzetközi munkásosztály legalapvetőbb és közös érdeke.

Az egység csak önkéntes alapon valósulhat meg, meggyőződésen alapuló közös munkát követel, nem lehet azt kívülről senkire sem rákényszeríteni. De szükség van rá — mert ezt követeli az élet. Ne gondoljuk azt, hogy egységünk minden közös érdekű kérdésben elérhető lesz egyik napról a másikra. De nem kétséges, ha állhatatosan dolgozunk, törekvéseinket siker koronázza.

Azonos következtetésre jutottunk abban is, hogy az antiimperialista harc fokozásához a kommunista és munkáspártok összefogásán túlmenően szükség van valamennyi imperialistaellenes erő tömörítésére. Ennek feltétele a testvérpártok aktív kezdeményező szerepe. Pártjaink az őszinte együttműködés szándékával közelednek mindenkihez, aki hajlandó cselekedni a társadalmi haladás, a nemzeti függetlenség, a béke érdekében. Az egyenjogú társak szövetségét javasoljuk mindazoknak, akik

megértik, hogy a népek antiimperialista összefogása a világ dolgozóinak, az emberiség létérdekeinek védelmén alapszik.

Tisztelt tanácskozás! Kedves elvtársak!

Ismételten hangsúlyozni kívánom, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttsége egyetért a beterjesztett dokumentumok tervezetével, jónak tartja, elfogadja és elfogadásra ajánlja őket.

Tudatában vagyunk annak, hogy az állásfoglalásainkat összefoglaló és rögzítő okmányok elfogadása és közzététele igen nagy lépés előre. De ez még nem minden. Ezután kezdődik pártjaink igazi munkája az okmányokban foglaltak megvalósításáért. Meggyőződésünk, ha abban a szellemben folytatjuk a harcot a továbbiakban, amely szellemben munkálkodtunk e tanácskozás létrejöttén, az eredmények nem fognak elmaradni.

Most, ezekben a napokban, az egész világ, barát és ellenség egyaránt, Moszkvára, a kommunista és munkáspártok értekezletére figyel. Váltsa valóra tanácskozásunk a világ kommunistáinak és haladó embereinek e nagy nemzetközi találkozóhoz fűzött reményeit. Végezetül biztosíthatom a testvérpártok képviselőit: a Magyar Szocialista Munkáspárt, a magyar kommunisták érzik a reájuk háruló felelősséget, s készek valamennyi testvérpárttal összefogva dolgozni és harcolni közös ügyünk sikeréért.

Köszönöm a figyelmüket.

RODOLFO GHIOLDI,

AZ ARGENTIN KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA

Elvtársak!

Az Argentin Kommunista Párt küldöttsége nevében bejelentem, hogy teljesen egyetértünk a fő dokumentummal, annak mind a négy fejezetével. Úgy gondolom, hogy ez a dokumentum folytatja azt a jó hagyományt, amelyet a kommunista és munkáspártok 1957. és 1960. évi, akkor valamennyi küldöttség által jóváhagyott nyilatkozatai indítottak el. A dokumentum-tervezet a marxizmus–leninizmusnak a jelenlegi évtized új körülményeire és jelenségeire való alkalmazásával tudományosan megalapozott következtetéseket von le és az antiimperialista harc átfogó tervét körvonalazza. Örömmel említem meg ezeket a nyilatkozatokat, mert az alkotó marxizmus–leninizmus nagy kincsesházának részei, az alkotó marxizmus–leninizmus nagyszerű mintaképei.

A tervezet megerősíti, hogy korunk fő ellentmondása az imperializmus és a szocialista világrendszer közötti ellentmondás. Ez az értékelés egyben cáfolata annak a helytelen nézetnek, amely szerint az imperializmus és az úgynevezett harmadik világ közötti ellentmondás a fő ellentmondás. Az efféle nézet az imperializmus ellen irányuló forradalmi nemzeti felszabadító harcot — segítésének ürügyével — lényegében megfosztja igazi történelmi céljától, mert elszakítja a számára támogatást nyújtó és biztosítékot jelentő szocialista világrendszertől és nemzetközi munkásmozgalomtól. Igazolja ezt a marxizmus–leninizmus klasszikusainak műveiben kifejtett elmélet, s erről tanúskodik a történelmi gyakorlat is. A gyarmati és félgyarmati országok népei azokban a nagy csatákban, amelyeket a Nagy Októberi Szocialista Forradalom előtt vívtak, a tőkés monopóliumok világuralma következtében szörnyű vereséget szenvedtek. De már az 1905-ös orosz forradalom kezdte éreztetni Keleten jótékony

hatását, az első proletárállam megalakulása óta pedig az elnyomott népek felkelései sorra diadalmaskodnak. Azóta az imperializmus nem bánhat az elnyomott népekkel kénye-kedve szerint: antiimperialista harcukat támogatja a nagy Október országa.

A tervezet leszögezi, hogy ezekben az években elmélyült az imperializmus és a szocialista rendszer közötti ellentmondás, majd az imperialista táboron belüli versengés növekedéséről szól és megállapítja, hogy a kapitalista rendszer olyan új vonásai, mint az állammonopolista kapitalizmus továbbfejlődése, a gazdaságon kívüli ösztönzők hatására is végbemenő koncentráció folyamatának meggyorsulása és más vonások nem képesek megfékezni a kapitalista piac spontán erőit az állammonopolista szabályozás segítségével. A tervezet rámutat továbbá arra, hogy korunkban, amely a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszaka, és nem egyéb, az imperializmus a szocializmusra, a nemzeti felszabadító mozgalomra és a munkásmozgalomra igyekszik csapást mérni, miközben támadásának éle a szocialista államok ellen irányul. Ez annál is érthetőbb, állapítja meg a tervezet, mert a szocialista világrendszer az imperialistaellenes harc döntő ereje. Az a tétel, amely szerint a szocializmus védelme a kommunisták nemzetközi kötelessége, elválaszthatatlan a marxizmus–leninizmustól, ennek egyik lényeges része. A tervezet végül hangsúlyozza, hogy elmélyült a kapitalizmus általános válsága, ellentétben bizonyos irányzatok szószólóinak állításával, akik néhány évvel ezelőtt szépítgetni igyekeztek az imperializmust és eszményíteni például az európai Közös Piac intézményét, mint valamiféle „organikus kapitalizmus" megtestesülését.

A tervezet megerősíti, hogy a szocializmus építése általános, minden országra érvényes törvényszerűségeken alapul, jóllehet különböző és sajátos formákban megy végbe. Az utóbbi körülmény a proletár internacionalizmus híveitől a lehető legnagyobb éberséget követeli. A tervezet felhívja a figyelmet azokra a veszélyekre, amelyekkel a nemzeti korlátoltság és az ebből fakadó nacionalizmus fenyeget. Hangsúlyozza a munkásosztálynak, a tőkésországok fő antiimperialista erejének szerepét, s így megcáfolja azokat a nézeteket, amelyek ezt a szerepet nem proletár társadalmi csoportoknak tulajdonítják. Kiemeli a kommunista pártnak, az egész antiimperialista mozgalom élcsapatának szerepét. Ehhez a gondolathoz közel áll az is, amely szerint valamennyi antiimperialista irányzat közül csak a marxizmus–leninizmus képes az imperializmusnak és az ellene vívott harc feladatainak tudományos és maradéktalanul forradalmi elemzésére. A tervezet beszél azokról az új erőkről, amelyek egybeolvadnak az antimonopolista fronttal. Külön kiemeli az ifjúság és a diákság tevékenységét, s egyidejűleg hangsúlyozza, hogy le kell leplezni azokat az álforradalmi nézeteket, amelyeket ebben a környezetben különböző csoportok terjesztenek. Az előző nyilatkozatok ismert tételéhez visszatérve megállapítja, hogy az antiimperialista mozgalom semmilyen harci formáról sem mond le, s a helyzettől függően a polgárháború nélküli vagy a polgárháborús utat választja. Ez marxista–leninista álláspont. Lenin álláspontját ebben a kérdésben két elv határozta meg: először, ne kössük magunkat egyetlen harci formához, másodszor, a harci formák kérdését vizsgáljuk történelmi távlatban. Latin-Amerikát illetően a tervezet megállapítja, hogy az imperializmus az oligarcha körökkel vállvetve államcsínyeket szervez és támogatja a katonai diktatúrákat. Maga az imperialista sajtó is kénytelen ezt elismerni. A „Newsweek" című amerikai hetilap ez év április 14-i számában olvashattuk, hogy a „Szövetség a Haladásért" program meghirdetése óta Latin-Amerikában nem kevesebb, mint kilenc államcsínyt hajtottak végre. Tegyük hozzá, hogy a latin-amerikai országokban végrehajtott katonai puccsok vezetői az amerikai hadseregnek az Egyesült Államokban és Panamában működő oktatási központjaiban kaptak kiképzést.

A „Time" című amerikai hetilap 1968. december 27-i száma szerint minden négy latin-amerikai lakos közül három katonai uralom körülményei között él.

Az októberi forradalom óriási befolyással volt a latin-amerikai forradalmi mozgalomra, s elmondhatjuk, hogy ez a befolyás egyre növekszik. A Szovjetunió és az egész szocialista világrendszer hatalmas reflektor módjára világítja meg minden felszabadító mozgalom útját.

Az emberiség szerencséjére a bolsevik párt vezetősége, amikor Leninnek a fegyveres felkelésre vonatkozóan még 1917 szeptemberében előterjesztett javaslatát megvitatta, elvetette a felkelést ellenző kisebbség álláspontját. A Központi Bizottság 1917. október 10-én (23-án) Lenin javaslatára tíz szavazattal kettő ellenében határozatot hozott a fegyveres felkelésről, s az október 16-i (29-i) központi bizottsági plénum két ellenszavazat és négy tartózkodás mellett tizenkilenc szavazattal jóváhagyta ezt a történelmi jelentőségű határozatot. A kisebbség a szervezeti elvek legelemibb szabályainak megsértésével nemcsak hogy nem vetette alá magát a többség döntésének, hanem gyalázatos módon a mensevik sajtóban nyilatkozatot tett közzé a felkelés előkészítésével kapcsolatban. A nagy Október győzedelmeskedett, s így most ebben a teremben megvitathatjuk az imperialistaellenes stratégia kérdéseit.

A forradalmi világmozgalom eredményeit nem lehet lekicsinyelni. Nagyon tévednek azok, akik pártjaink alaptételeinek revíziójára törekedve komor színekkel ecsetelik a szocializmus és a forradalmi harc fejlődését, a kapitalizmust viszont kedvező színben tüntetik fel, mintha a szocializmus és a forradalom ügye rosszul vagy legalábbis nem jól, a burzsoázia ügye pedig jól vagy legalábbis nem rosszul állna. A legutóbbi időszakban a szocialista világrendszer, a kapitalista országok munkásosztálya, a nemzeti felszabadító mozgalom és a békeharc megakadályozta az imperializmust egy harmadik világháború kirobbantásában. Izrael gyalázatos „hatnapos háborúja" az arab országok ellen azért nem lett hét- vagy még többnapos, mert a Szovjetunió csaknem valamennyi szocialista országgal együtt kikényszerítette a háború beszüntetését, s ezzel meghiúsította az imperializmus és a cionista oligarchia álnok tervét, amely arra irányult, hogy a Közel-Keleten elnyomják a haladó antiimperialista mozgalmat, s ezt a térséget a háború és a reakció gócává változtassák. A világ forradalmi erői nem engedték meg Egyiptom és Szíria szétzúzását. A szocialista világrendszer fejlődésének üteme sokkal gyorsabb volt, mint a kapitalista országoké. A nemzetközi porondon megnőtt a szocializmus jelentősége. A szocialista Kuba az Egyesült Államok imperialista kormányának fenyegetései, provokációja és bojkottja ellenére megszilárdította pozícióit. Sorolhatnánk az antiimperialista mozgalom sikereit, s mindeme sikerek nyomán sokkal kedvezőbb feltételek alakultak ki a kapitalista országokban folytatott harchoz. A fő dokumentum tervezete teljes joggal állapítja meg, hogy az imperializmus nem tudta megváltoztatni a nemzetközi erőviszonyokat, s hogy nem az imperializmus határozza meg az események alakulását. Az imperializmus fondorlatai és összeesküvései azonban — mint nemrégiben láttuk — súlyos helyzetekhez vezethetnek, ha gyengül a forradalmárok ébersége. Az imperializmus most a kommunistaellenes aknamunka körmönfontabb módszereihez folyamodik, s habozás nélkül „baloldali" mezt ölt, hogy könnyebben hatolhasson be sorainkba, és belülről végezze bomlasztó munkáját. Vajon Miljukov nem „védte" a szovjeteket? Igen, védte, de a bolsevikok nélküli szovjeteket! A múlt évben a washingtoni képviselőház egyik albizottsága olyan értelmű javaslatot fogadott el, hogy az Egyesült Államok illetékes hivatalai a latin-amerikai kommunista pártok elleni harcban támaszkodjanak a „baloldali" és az ultrabaloldali elemekre is, ha ezek szembeszállnak a kommunistákkal.

A kapitalizmus általános válságának mélyülésével mindeddig passzív elemek is

bekapcsolódnak a harcba, s az átfogó antimonopolista programnak ezt elő kell segítenie. Illúziókkal és előítéletekkel, tapasztalatok nélkül jönnek közénk, s a kommunisták forradalmi oktatók szerepét töltik be, a közös harcok során a marxizmus–leninizmus szellemében türelemmel, őszinte megértéssel átnevelik őket. Nem segítünk nekik, ha nem szállunk szembe a fecsegőkkel, akik azzal traktálják a diákokat, hogy harcolni kell a kommunista pártok ellen, mert azok „eltunyultak". Nem segítjük őket, ha nem lépünk fel azok ellen, akik demagóg módon, hízelegve azt a hitet keltik, hogy a fiatalság a forradalom barométere, ha a nemzedékek magatartását illetően olyan jelszavakat adnak ki, amelyeket Ortega y Gasset nézeteinek szelleme hat át. A világ különböző részein kirobbant diákzavargásoknak nagy demokratikus és forradalmi jelentőségük van. Ezzel kapcsolatban emlékeztetek arra, hogy Argentínában az egyetemi reformmozgalom, amely később sok latin-amerikai országra átterjedt, 1918-ban kezdődött, s hogy első röplapjai az „Éljen az orosz forradalom!" és „Le a háborúval!" jelszavakkal végződtek.

Akkoriban a córdobai diákok és a kommunisták vezette tartományi szakszervezetek szövetségre léptek egymással, s jóleső érzés tudnunk, hogy ugyanabban a Córdobában a munkások és a diákok ma is együtt foglalnak harci állást az utcákon a rendőrséggel és a hadsereggel szemben. A fő dokumentum tervezete óva int mind a jobboldali, mind a „baloldali" opportunista elhajlásoktól. A kommunisták elvetik azoknak a helytelen felfogását, akik a tömböket egy kalap alá veszik, az el nem kötelezettség mellett foglalnak állást, lebecsülik a forradalmi erőket, ugyanakkor pedig túlbecsülik az imperializmus lehetőségeit, s szubjektív voluntarizmust hirdetnek. A kommunisták elutasítják az afféle nézeteket, amelyeket egy bizonyos jugoszláv akadémikus védelmez, nevezetesen, hogy a tudomány fejlődése az ideológiák végét jelenti, és hogy az internacionalizmus nem foglalja magában az egyik társadalmi rendszernek a másik fölötti győzelmét. Különféle helytelen nézetek jutnak kifejezésre politikai viszonylatban is, például amikor a bonni vezetőknek igyekeznek kedvében járni.

A szocializmus fölénye a kapitalizmussal szemben minden területen, egyebek között a demokrácia fejlődése terén is érezhetővé válik. A proletárhatalom a kapitalizmus felszámolása és az embereknek a tőkés iga alóli felszabadítása következtében fennállásának első napjaitól kezdve milliószorta demokratikusabb, mint a legtiszteletreméltóbb burzsoá demokrácia. A szocializmus megszilárdulása és a kommunizmus építése együtt jár a demokrácia kiszélesítésével, s ez ékesszólóan kifejezésre jut a Szovjetunió Kommunista Pártjának programjában. Hiábavalók azoknak az imperialista „szovjetológusoknak" erőlködései, akik tagadni próbálják a szocializmusnak ezt a sajátosságát. Ennek ellenére a „tiszta demokráciára" való hivatkozás az imperialisták vezette kommunistaellenes „pszichológiai háború" kedvenc fegyvere. Lenin gyakran hivatkozott Engels ismeretes kijelentésére, amely szerint a „tiszta demokrácia" az az utolsó szalmaszál, amelybe minden burzsoá, sőt minden feudális rendszer kapaszkodni fog. Engels ezzel kapcsolatban a következőket írta: „Így erősítette az egész feudális bürokrata tömeg 1848 márciusától szeptemberéig a liberálisokat, hogy a forradalmi tömegeket féken tartsa... Annyi bizonyos, hogy a válság idején és utána egyetlen ellenfelünk — *a tiszta demokrácia köré csoportosuló összreakció* lesz, s ezt semmi körülmények között nem szabad szem elől tévesztenünk." Az 1968. évi események igazolták Engels jóslatát.

A nemzeti nem öncélú valami, hanem dialektikusan összefügg a nemzetközivel, s ahogyan az efféle összefüggéseknél mindig lenni szokott, a nemzetközi nem eshet a helyi áldozatává. Az elnyomott és a függő országokban a nemzeti harc jelszavának hatalmas forradalmi jelentősége van. A kommunista és munkáspártok 1960. évi nyi-

latkozata mélyrehatóan elemzi az osztályharc fejlődésének azokat a mozzanatait, amikor jelentkezik az imperializmussal való kompromisszumra vagy megegyezésre törekvő burzsoá nacionalizmus irányzata. A marxizmus–leninizmus elméleti vívmányaira támaszkodva Georgi Dimitrov a Komintern történelmi jelentőségű VII. kongresszusán kijelenthette, hogy a proletár internacionalizmusnak a hazai talajban kell gyökereznie, hogy a szocializmus a nemzetek megmentője, s hogy a proletár osztályharc nemzeti formát ölt.

A kommunistáknak a nemzeti nihilizmus jelenségei ellen vívott harca azonban semmiképpen sem jelenti azt, hogy megengedjük a nihilizmust nemzetközi viszonylatban, márpedig ennek a nihilizmusnak talajára lecsúsznak vagy lecsúszhatnak azok, akik abszolutizálják a sajátos nemzetit, akik a sajátszerűt, a helyit általános kategória rangjára emelik, s ezt mindenki másra rá akarják kényszeríteni. A világ „kínaizálásának" kísérlete a féktelen sovinizmus szemléltető példája. Ilyen a maóizmus.

Bennünket, argentin kommunistákat, különösen közelről érint ez a probléma, mert harcunkban fontos szerepet játszik az a feladat, hogy a munkásokat és a néptömegeket kiragadjuk a burzsoá nacionalizmus és különösen a perónizmus politikai és ideológiai befolyása alól. A nemzeti korlátoltság vereséghez vezet.

Lenin a világ kommunistáinak azt tanácsolta, hogy szigorúan vegyék számításba országuk konkrét feltételeit és sajátosságait. Válaszolva Serratinak, aki az orosz elvtársakat azzal vádolta, hogy rájuk akarják kényszeríteni saját modelljukat, Lenin kijelentette, hogy ez koholmány. Nem, nem akarjuk, hogy bennünket utánozzanak: „Pont az ellenkezőjét kívánjuk", mondotta, és hozzátette: Olaszországban a forradalom másként fog lezajlani, mint Oroszországban történt. Lazzarit a Reggio Emilia-i reformistákkal való egyezkedésért bírálva, Lenin emlékeztette Lazzarit, hogy az említettek nem orosz, hanem olasz mensevikek.

Ugyanakkor azonban a leninizmus hangsúlyozza a bolsevizmus nemzetközi jelentőségét, amelynek elméleti és gyakorlati tapasztalatait valamennyi ország kommunistáinak fel kell használniuk, hogy helyesen vessék fel és oldják meg saját forradalmuk kérdéseit.

A forradalom és a szocializmus általános törvényei minden országban konkrét nemzeti mozzanatokon keresztül nyilvánulnak meg. Nem mondhatjuk azonban, hogy ezek a törvények bizonyos esetekben nem érvényesek. A Kommunista Kiáltvány nem hagyta figyelmen kívül a nemzeti sajátosságokat, de szerzői sohasem mondták, hogy az egyik országra érvényes, a másikra nem. Ha az úgynevezett nem ismétlődő sajátosságok ürügyével, azzal az ürüggyel, amit olykor „új modelloknak" neveznek, eltávolodunk a proletár internacionalizmustól és a marxizmus–leninizmus alapelveitől, az azt jelenti, hogy hamis úton járunk. Ezen az úton haladva az első lépés a marxizmus–leninizmus fogalmának kettészakításához, két elemének egymással való szembeállításához, a lenini hozzájárulás megtagadásához vezet, mert állítólag ez a hozzájárulás az orosz forradalom egyetlen és kizárólagos terméke. A La Plata-i kispolgárok azt állítják, hogy ők marxisták, de nem marxisták–leninisták, mert a leninizmus kizárólag orosz nemzeti jelenség. Abból a tényből, hogy a jelenlegi körülmények között a kommunista mozgalomnak nincs szüksége egyetlen nemzetközi központra, egyáltalán nem következik, hogy most az internacionalizmus elvesztette létjogosultságát. A proletár internacionalizmus a Kommunista Internacionáléval vagy anélkül, két- vagy sokoldalú találkozók révén, de megtartja létjogosultságát és érvényét, mert a kommunista mozgalom létfontosságú feltétele. A kispolgári csoportok antiinternacionalizmusuk védelmében azzal érvelnek, hogy nemzeti kommunizmus megvalósítására törekszenek. Hasonló húrokat pengetnek a fa-

siszták is: a német fasizmus a maga pártját hivatalosan nemzetiszocialista munkáspártnak nevezte.

Nem érthetünk egyet az ausztráliai küldöttséggel, amely azt javasolta, hogy a fő dokumentum tervezetének csak a 3. fejezetét vitassuk meg és írjuk alá. A jelenlegi tanácskozást a kommunista és munkáspártok szabad és demokratikus részvétele és együttműködése jellemzi, s azért hívták össze, hogy kellő megvitatás után elfogadja a fő dokumentumot és a többi nyilatkozatot. Kívánatos és célszerű, hogy a fő dokumentumot a tanácskozás valamennyi részvevője aláírja. Ez nagymértékben elősegítené azt, hogy létrejöjjön a világ kommunistáinak teljes egysége. A tervezet egységes és összefüggő egész. A 3. fejezet elválaszthatatlanul összefügg az elhagyásra javasolt három fejezettel. Köztük van a fő dokumentum 3. fejezetének elméleti indokolása. Az ausztráliai elvtárs könyörtelenül támadta az 1., a 2. és a 4. fejezetet, többek között azért, mert szerinte elméleti tekintetben gyengék, felületesek és üresek. De ahelyett, hogy ő maga elméletileg valami értékeset nyújtana számunkra, egyszerűen követeli, hogy csak a 3. fejezetet hagyjuk meg, azt is igen erősen lerövidítve. Csakhogy ez a 3. fejezet úgyszólván a tervezet gyakorlati része. Eszerint tehát azt javasolják nekünk, hogy haladjunk a leplezetlen és indokolatlan pragmatizmus útján.

A kommunisták a legjobb és legőszintébb szándékkal tömörülnek széles akcióegységbe valamennyi antiimperialista erővel, s úgy vélik, hogy a lehetséges szövetségesekkel fennálló ideológiai eltérések nem gátolják a kölcsönös megértést a közös harcban. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kommunisták az antiimperialista harc kérdésében feladják saját nézeteiket és lemondanak többi célkitűzéseikről. Éppen ebből a felfogásból kiindulva egyeztetik össze a kommunisták törekvéseiket mások törekvéseivel. Ha beérnénk a kérdéseknek kizárólag a 3. fejezet alapján történő vizsgálatával, az megalázó ideológiai elvtelenség volna.

A kommunista mozgalom mindig támogatta az antiimperialista egységfrontot, de emellett teljesen megőrizte politikai és ideológiai függetlenségét. Csak néhány példára hívom fel figyelmüket: a keleti népeknek a bolsevikok kezdeményezése alapján 1920-ban Bakuban megtartott rendkívül fontos kongresszusára; arra az antiimperialista világkongresszusra, amelyet 1927-ben tartottak Brüsszelben olyan személyiségek részvételével vagy közreműködésével mint Gandhi, Nehru, Szukarno, Romain Rolland és sokan mások; a húszas évek amerikai Antiimperialista Ligájára, amelyben tekintélyes kommunista vezetők vettek részt, köztük a kubai Mella; a „Nemzeti szuverenitásért, a gazdasági felszabadulásért és a békéért" jelszóval megtartott latinamerikai konferenciára, amelyre Mexikóban került sor 1961-ben, s amely zárónyilatkozatában, nyíltan utalva a szocialista országokra, kijelentette: „Nem vagyunk egyedül!"

Hozzátehetem, hogy a brüsszeli konferencián a latin-amerikai küldöttség felszólalásában a következő nézeteket juttatta kifejezésre: harc az imperializmus csatlósainak diktatúrái ellen; az ipar államosításáért és a föld felosztásáért; az olyan gyarmatok abszolút szabadságáért, mint Puerto Rico és a Fülöp-szigetek; az amerikai csapatok kivonásáért Haitiból és Nicaraguából; Panama függetlenségéért. A kommunisták az említett esetek közül egyetlenegyben sem tagadták meg elméleti nézeteiket, egyetlen esetben sem mondtak le teljes függetlenségükről.

Tehát elutasítjuk az ausztráliai javaslatot. Nem értünk egyet azzal a javaslattal sem, hogy a tanácskozás csak azokat a kérdéseket vitassa meg, amelyeket kivétel nélkül valamennyi részvevője támogat, más szóval, alkalmazza az egyhangúság elvét, amely egyes esetekben a Biztonsági Tanácsban érvényesül. A helyzet az, hogy a kommunisták nemzetközi tanácskozásának semmi köze a Biztonsági Tanácshoz. Természetesen a tanácskozás nem egységes központ, de ez nem jelenti azt, hogy anarchiszti-

kusan zajlik le, s hogy a kisebbség rákényszerítheti véleményét a többségre. Márpedig ez történne, ha az egyhangúság elvét alkalmaznánk, hiszen elegendő lenne egyetlen ellenvélemény, hogy az egész munka semmivé váljék. A demokratikus elvek nem ebben jutnak kifejezésre, hanem olyan szabad és nyílt vitában, amelynek befejeztével levonnak bizonyos, mégpedig a többség véleményét kifejező következtetést.

A maóizmus nem változata a marxizmus–leninizmusnak, hanem antimarxista, antileninista irányzat, amely emellett a gyakorlatban az antiimperialista erők egysége, a kommunista világmozgalom egysége és a hős kínai nép szociális vívmányai ellen lép fel. A maóisták szovjetellenes provokációi politikai süllyedésük mélységét mutatják. És nem kis jelentőségű az a tény sem, hogy míg a maóizmus csak úgy szórja a szitkokat a Szovjetunióra, a makaói portugál fasisztákkal és a hongkongi angol mágnásokkal cimborál. A maóizmus Kínában szétverte a kommunista pártot, hogy helyére a katonai bürokráciát állítsa. Meggyőződésem, hogy e tanácskozásunk őszinte testvéri támogatásban részesíti a kínai marxistákat–leninistákat, akik tragikus és súlyos körülmények között élnek és tevékenykednek.

Nem engedhető meg, hogy a Szovjetunió és Kína kommunista pártjai közötti viszony nehézségeiről olyan szellemben beszéljünk, mintha mindkét fél egyformán felelős lenne a nehézségek kialakulásáért, jóllehet az előbbi agresszió áldozata, az utóbbi pedig agresszor. De egyébként is, mivel válaszoltak a kínai vezetők a Peking iránt kinyilvánított jóindulatra? Tudjuk, hogy a szovjet elvtársak mindig készek voltak a tárgyalásokra, ezt azonban a maóista vezetőkről nem mondhatjuk el. Sőt, most arra a meghívásra, hogy vegyenek részt a kommunista és munkáspártok tanácskozásán, ahol szabadon kifejthetik elgondolásaikat és megtehetik javaslataikat, nemcsak egyszerűen elutasítólag, hanem szitkozódással válaszoltak. Nem jöttek el a tanácskozásra, de elküldték nekünk sértéseiket. Hát ilyen esetben csak ne tanácsolják nekünk, hogy keresztényi módon odatartsuk a másik orcánkat.

Az argentin nép harca része a latin-amerikai népek egységes harcának. A szocialista világrendszer erősödése politikai életünknek aktív tényezője. A kubai forradalom kedvező hatása az imperializmus és a reakció fondorlatai ellenére szüntelenül növekszik. A kubai forradalom jubileumát minden téren nagy sikerekkel ünnepelte. Ezeknek a sikereknek visszhangja a latin-amerikai kontinensen egyre erősebb most, amikor szégyenletes kudarcba fullad a „Szövetség a Haladásért" Kuba-ellenes programja.

Pártunk nemrég lezajlott XIII. kongresszusa a kommunista és munkáspártok forró együttérzésével találkozott. A kongresszus megállapította a nagy és súlyos harcot vívó latin-amerikai testvérpártokhoz való még szorosabb közeledés szükségességét, s külön hangsúlyozta fokozottabb akcióegységre törekvését az Egyesült Államok Kommunista Pártjával, hiszen különböző frontokon mindkét párt ugyanazt a harcot vívja a közös ellenség ellen.

Pártunk újból megerősítette egyik alapelvét, megbonthatatlan és forró barátságát a Szovjetunió Kommunista Pártjával, a marxizmus–leninizmus megbízható és legyőzhetetlen bástyájával.

A vietnami nép hősi harca az imperializmus és a háború ellen irányuló világméretű harc középpontjában áll. A vietnami nép ügye a demokráciára, nemzeti függetlenségre és szocializmusra törekvő minden békeszerető nép ügye. A világ népei nem kételkednek abban, hogy a vietnami nép igazságos harca győzni fog, s tudják, hogy Vietnam népe kiebrudalja majd az imperialista betolakodókat. Az argentínai dolgozók és imperialistaellenes erők napról napra fokozzák széles körű szolidaritásukat a vietnami néppel, politikai, erkölcsi és anyagi tekintetben egyaránt. A vietnami nép megsegítésére szervezett gyűjtés eredménye 1968-ban 15 millió peso volt,

hatmillióval több, mint 1967-ben és háromszor annyi, mint 1966-ban. A Központi Bizottság határozata alapján pártunk a vietnami néppel vállalt szolidaritás jegyében pénzbevételeinek 5 százalékát juttatja Vietnamnak Nemrég átadtunk Hanoiban 150 kilogramm különösen nagy értékű, égetően szükséges gyógyszert. Jelenleg pénzt gyűjtünk vietnami iskolák építésére.

Országunkban fasiszta jellegű katonai diktatúra kormányoz. Terrorista tombolásához alapul az „ideológiai határok" doktrínáját használja fel, amely szerint az ellenség nem a határon túl, hanem az országon belül van, vagyis az ellenség a munkásosztály, a nép. Az utóbbi hetek tömegmegmozdulásai idején a diktatúra nem rettent vissza a tömeggyilkosságtól sem.

Brezsnyev elvtárs bevezető beszédében megjegyezte, hogy a tanácskozást élénk figyelemmel kísérik osztályellenségeink, az egész világ imperialistái és kiszolgálóik is. És valóban, az argentínai diktatúra nem akarta megcáfolni ezeket a szavakat. Tanácskozásunk megnyitásának küszöbén, június 4-én, rendeletileg új büntető paragrafust vezetett be, amely szerint azt a kommunistát, aki bármely nemzetközi kommunista tanácskozáson részt vesz, tízévi börtönbüntetéssel sújtják. A diktatúra kegyetlenségének ez az újabb bizonyítéka azt mutatja, hogy harcunk feltételei még súlyosabbá válnak. Ugyanakkor ez inkább a diktatúra gyengeségéről, rettegéséről, mint igazi erejéről és önbizalmáról tanúskodik. Mindettől eltekintve, úgy vélem, hogy Argentínában számunkra kedvező szelek fújnak. Elősegítik harcunkat a demokratikus nemzeti frontért, amely megnyitja a demokratikus agrár- és antiimperialista forradalom, a szocializmus útján való előrehaladás távlatait.

Negyvennyolc évvel ezelőtt az a megtiszteltetés ért, hogy részt vehettem a Kommunista Internacionálé III. kongresszusának munkájában. Örülök, ha arra gondolok, hogy azok a küldöttek, akik akkor Lenin közvetlen irányítása alatt dolgoztak, mily büszkék lennének most a mi fő dokumentumunkra.

Hálás köszönet, szovjet elvtársak, vendégszeretetükért!

JACOB LECHLEITER,

A SVÁJCI MUNKAPÁRT VEZETŐ BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA, A KÖZPONTI BIZOTTSÁG TITKÁRA

Elvtársak!

Nem akarjuk újból ismételni az imperializmus elemzését, mert erről már eleget beszéltek más elvtársak. Arra szeretnénk szorítkozni, hogy megvilágítsuk országunk helyzetének egyes aspektusait és kifejtsük pártunk felfogását azokról a kérdésekről, amelyek mostani tanácskozásunk napirendjén szerepelnek.

A fejlett tőkésországok közé tartozó Svájc helyzetét a második világháború befejezése óta a tartós gazdasági stabilitás jellemzi. A 25 éve tartó nagy konjunktúra óriási profithoz juttatja a nagytőkét. Nálunk nincs munkanélküliség és számottevő sztrájkok sincsenek. Ezt a gazdasági stabilitást és nagymérvű konjunktúrát az a tény magyarázza, hogy országunk a körülmények szerencsés találkozása folytán nem sodródott bele a világháborúba, és a háború utáni időszakba teljesen sértetlen gazdasággal léphetett be. Hozzájárult ehhez munkásaink és egész népünk magas szakmai tudása is. Az utolsó 150 évben Svájc nem vett részt háborús konfliktusokban, sőt, hasznot húzott a háború sújtotta országok gazdasági helyreállításából.

A svájci finánctőke szoros gazdasági és politikai kapcsolatban áll a nyugatnémet és az amerikai monopoltőkével. Még külön extraprofithoz is jut, mert tőkét visz ki

és ipari expanziót folytat a világ számos országában. A svájci finánctőke tevékenyen részt vesz a kevésbé fejlett országok imperialista kizsákmányolásában. Hazánknak sohasem voltak gyarmatai, ezért sohasem kellett a gyarmati hatalmak kockázatát vállalnia, csak hasznot húzott a gyarmati kizsákmányolásból. Országunkban ma nem érezhetők az afrikai és ázsiai népek gyarmati iga alóli felszabadulásának gazdasági következményei. Svájcot ezért — teljesen érdemtelenül — e népek között nagy tisztelet övezi.

Ezért Svájcra nem vonatkozik a fő dokumentumnak az a megállapítása, hogy úgyszólván egyetlen tőkésország sem kerülheti el a gazdasági fejlődés számottevő ciklikus ingadozásait és visszaeséseit.

Az iparban és a bankvilágban tovább tart a tőkekoncentráció aktív folyamata. A nagyok elnyelik a kicsiny, technikailag korszerűtlen vállalatokat. Nagy gépipari, elektrotechnikai és vegyipari cégek egyesülnek a kutatás és a termelés összehangolása céljából. Az ipari és a banktőke szoros és fokozódó összefonódása igazolja az imperializmusról és a fináncoligarchia kialakulásáról szóló lenini tanítást. Országunk politikáját jelentős mértékben éppen ezek az erők határozzák meg. Ezért pártunk politikája arra irányul, hogy tömörítse a széles néprétegeket a trösztök és monopóliumok hatalmának korlátozása céljából.

A hazánkban uralkodó nagyarányú konjunktúra és a szomszédos országokban tapasztalható munkanélküliség a külföldi munkaerő fokozódó beáramlásához vezetett. 1966-ban például az ipari üzemekben foglalkoztatottak száma 709 015 volt, s közülük 277 470 volt a külföldi munkás, vagyis a foglalkoztatottak több mint egyharmada. Még meglepőbb ez az arány a dolgozó nőknél: 98 925 svájci munkásnőre 110 761 külföldi munkásnő jutott. Az építőiparban, a textiliparban és a szolgáltatások területén még nagyobb a külföldi munkások aránya. Az abszolút számok azóta némileg változtak, az arány azonban megmaradt.

A külföldi munkások túlnyomó többsége olasz, de vannak köztük spanyolok, németek, osztrákok, görögök, törökök és számos más nemzethez tartozók. Ezek a munkások, akik jelenleg országunk proletariátusának jelentős hányadát képezik, semmiféle politikai és demokratikus joggal sem rendelkeznek. A külföldi munkások ilyen jelentős száma lehetőséget teremt arra, hogy a svájci lakosság nem eléggé öntudatos részében bizonyos soviniszta és nacionalista hangulatok támadjanak, mivel az infrastruktúrának és mindenekelőtt a lakásépítésnek ebből a népességszaporulatból következő fontos problémáit nem oldották meg megfelelően. A nagytőke nem volt hajlandó az ehhez szükséges anyagi eszközök biztosítására, s igyekezett ezt a terhet a saját érdekét szem előtt tartó adópolitikával a néptömegekre hárítani.

A reakciós körök tudatosan serkentik ezeket a tendenciákat azért, hogy ily módon megosszák a munkásosztályt. A Svájci Munkapárt az egyik legfontosabb feladatát abban látja, hogy védje a külföldi munkások érdekeit, és részükre ugyanolyan gazdasági, szociális és politikai jogokat harcoljon ki, mint amilyeneket a svájciak élveznek. Síkraszáll hazánk haladó erői és a külföldi munkások együttes harcáért. Ebben a proletár internacionalizmus elvének gyakorlati alkalmazását látjuk.

A kedvező gazdasági konjunktúra természetesen a dolgozó tömegek helyzetén is megmutatkozik. A vállalkozók — nem azért, hogy lemondjanak a maximális profitról, hanem azért, hogy megszerezzék — hajlandók voltak egyes engedményeket tenni a munkásoknak, például hozzájárultak ahhoz, hogy az árak emelkedésének arányában emeljék a munkabéreket. Ez megkönnyítette a szakszervezetek reformista vezetősége számára, hogy megvalósítsa az „üzemi béke" és a „szociális partnerség" jegyében folytatott politikáját és hozzájárult a reformista illúziók növekedéséhez.

Ugyanakkor a vállalkozók nem hajlandók semmiféle engedményre abban a tekin-

tetben, hogy a munkások részt vegyenek a termelés irányításában, s nem hajlandók engedni azoknak a követeléseknek sem, amelyek bármily mértékben is érinthetnék a tőkés tulajdont. A dicsőített svájci demokrácia a vállalatok kapuinál megszűnik.

Nem minden svájci részesül a nagyarányú konjunktúra áldásaiban. A svájci polgárok százezrei ki vannak zárva ebből a gazdagságból. A létfenntartási költségek az utóbbi években szüntelenül emelkedtek, főleg a példátlan telekspekuláció miatt, tovább tart a lakásínség, minden eddigit felülmúló mértékben emelkedtek a lakbérek.

A gazdasági stabilitás politikai stabilitással is jár, amilyenre aligha van példa más tőkésországban. A nálunk alkalmazott többpártrendszerben a szociáldemokraták immár hosszú évek óta részt vesznek az ország kormányában, ahol két miniszterrel vannak képviselve. A kormányban a társadalmi béke politikáját folytatják, ugyanazt a politikát, amit a szakszervezetek gazdasági téren.

Az úgynevezett közvetlen demokrácia rendszerének következtében a politikai harc jelentős mértékben a parlamenti módszerekre, továbbá az egyes kérdésekben tartott népszavazásokra, referendumokra, javaslatok előterjesztésére korlátozódik. Így például a június 1-én tartott népszavazás eredményeként sikerült elutasítani a műszaki főiskolákról szóló, a parlament által már elfogadott törvényt, amely továbbra is fenn akarta tartani a már teljesen elavult rendszert. Ennek a népszavazásnak a megtartását referendum útján a diákság harcolta ki.

Ezt a döntést, igaz, csak férfiak hozták, mert a nők mindmáig nem minden kantonban rendelkeznek politikai jogokkal: az ország 22 kantonjából mindössze 5-ben.

A közvetlen demokrácia lehetőségeit pártunk felhasználja a dolgozó nép érdekeit szolgáló reformok megvalósítására és a parlamenti tevékenységet igyekszik összekapcsolni a parlamenten kívüli akciókkal. Részben ezzel a módszerrel a párt fontos eredményeket ért el szociális téren. Jelenleg széles körű kampányt vezetünk, hogy népi kezdeményezést bontakoztassunk ki a nép érdekeit szolgáló nyugdíjbiztosítási rendszer bevezetéséért, mert idős korba kerülő polgártársaink társadalombiztosítása még egyáltalán nem kielégítő. Ez az aktivitás növelte a pártunk iránti bizalmat, ami megmutatkozott az utóbbi évek választási sikereiben.

Más országokhoz hasonlóan, nálunk is megfigyelhető az ifjúság, különösen a tanulóifjúság radikalizálódása, ami magával ragadja a fiatal munkásokat is, s elsősorban a szakiskolák tanulóit. Ennek oka a teljesen elavult egyetemi, iskolai és oktatási rendszer, amely egyáltalán nem felel meg a tudományos-műszaki forradalom követelményeinek. Ezek az ifjú emberek kezdik megérteni, hogy a jelenlegi kapitalista társadalomban és a jelenlegi gazdasági viszonyok között nem lehet megvalósítani a szükséges reformokat. Kezdenek kételkedni a kapitalista rendszerben, s mind nagyobb érdeklődéssel fordulnak a szocializmus felé. Akár a többi kapitalista országok ifjúságánál, nálunk is gyakoriak még az ideológiai tisztázatlanságok. Pártunk fontos feladata, hogy türelmesen és kitartóan segítse őket az ideológiai kérdések tisztázásában és elsősorban abban, hogy megértsék a munkások, diákok és értelmiségiek közös harcának szükségességét.

Pártunk nemcsak a részleges követelésekért harcol, hanem a gyökeres reformokért is, a demokratikus szabadságjogok biztosításáért és kiterjesztéséért, a katonai kiadások csökkentéséért stb. Pártunk az egyetlen igazi ellenzéki, a marxizmus–leninizmus alapján a szocializmusért küzdő párt; azért a szocializmusért küzd, amely a nép nagy demokratikus hagyományaira épül.

Egy olyan kicsiny és Európa szívében elterülő ország számára, mint Svájc, a béke biztosításáért folytatott harc létfontosságú kérdés. A semleges Svájc számára ez a következőket jelenti: az igazi állami és politikai semlegesség szigorú betartását, a békekezdeményezések hatékony és konstruktív politikájának folytatását, a Német

Demokratikus Köztársaság, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság elismerését, az európai atommentes övezet létrehozására irányuló követelés támogatását, az atomfegyver elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés haladéktalan aláírását, s végül a nyugati tömbök és a NATO-stratégia érdekeit szolgáló féktelen fegyverkezési verseny elutasítását.

A nyugatnémet militarizmus, a revansizmus és a neonácizmus országunk számára elsőrendű jelentőségűvé teszi az európai biztonsági rendszer létrehozását. Ezért üdvözöljük a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti nyilatkozatát a katonai tömbök feloszlatásáról és a finn kormány kezdeményezését az európai biztonság kérdéseivel foglalkozó konferencia összehívására. Követeljük kormányunktól, hogy támogassa ezt a kezdeményezést és tevékenyen vegyen részt egy ilyen konferencia előkészítésében. Ezzel Svájc hozzájárulna a béke fenntartásának ügyéhez. Pártunk régóta szükségesnek tartja ezt a politikát, s mind a parlamentben, mind a parlamenten kívül szüntelenül ilyen politika folytatását követelte. Csakis ez a politika felel meg népünk létfontosságú érdekeinek.

A svájci népre mindig jellemző volt a nagyfokú szolidaritás érzése. Ezért nálunk is széles körű szolidaritási mozgalom bontakozik ki a függetlenségéért és szabadságáért harcoló hős vietnami nép támogatására. Ezekben a megmozdulásokban pártunk tagjai mellett elsősorban az ifjúság vesz részt. Nagyarányú tiltakozási akciók zajlottak le a görög ezredesek diktatúrája ellen, továbbá olyan megmozdulások is, amelyek szolidaritást vállaltak a spanyol néppel. Ezekben spanyol és görög munkások is részt vettek.

A Svájci Munkapárt IX. kongresszusának határozata az imperializmus elleni harc kérdéseiről kimondja:

„Az elnyomott népek és a kizsákmányolt osztályok osztályharcának fokozódásával számot vetve, a kapitalizmus egyre gyakrabban folyamodik erőszakhoz, fasizmushoz, fenyegetésekhez és katonai agressziókhoz. Ebben a helyzetben teljesen megtartja jelentőségét a békéért és a békés egymás mellett élésért folytatott harc, amit a Munkapárt elsőrendű feladatnak tekint. Ennek a harcnak azonban szorosan egybe kell kapcsolódnia a felszabadító mozgalmak iránti szolidaritással és az imperializmus leleplezésére, elszigetelésére irányuló akciókkal, az ellene folytatott harccal. Ennek a harcnak az eredményessége a szocialista rendszer egységétől, a nemzetközi munkásmozgalom egységétől függ."

Elvtársak! Mi úgy véljük, meg kell teremtenünk ezt az egységet. És meg is teremthetjük, ha szigorúan tiszteletben tartjuk azokat az alapelveket, amelyeket annak idején közösen kidolgoztunk, és amelyeknek betartását pártunk kötelességének tekinti. Ezek az elvek a következők: a népek és az államok függetlenségének és önrendelkezési jogának biztosítása, minden kommunista és munkáspárt joga arra, hogy a proletár internacionalizmussal összhangban, figyelembe véve országának konkrét helyzetét, hagyományait, a harc feltételeit, más pártok beavatkozása nélkül maga határozza meg politikáját, cselekedeteit és a szocializmushoz vezető útját. Ezeknek az elveknek bármiféle megsértése újabb nehézségeket szül, nézeteltérésekre és szakadásra vezet és kárt okoz az egész nemzetközi munkásmozgalomnak.

Ebből az elvi álláspontból kiindulva elutasítottuk a kínai párt közismert nézeteit és cselekedeteit, mindenekelőtt a más pártok ügyeibe való beavatkozását és szakadás előidézésére irányuló kísérleteit.

De ugyanezekből az elvekből kiindulva nem helyeselhetjük a Varsói Szerződéshez tartozó öt ország csehszlovákiai akcióit sem. Ebben a kérdésben nem arról van szó, hogy pártunk beavatkozik más pártok belső ügyeibe. Az ilyen események az egész mozgalmat érintik.

Tudjuk, hogy a teljes egység helyreállítása hosszú és nehéz folyamat lesz, tekintetbe véve, hogy az egyes országok között a bennük kialakult feltételek és fejlettségi színvonal terén nagy különbségek vannak. Látjuk ezeket a nehézségeket, s ezért szükségesnek tartjuk, hogy a további vita során gondosan, tudományos álláspontról megvizsgáljuk a nézeteltérések okait és felkutassuk megszüntetésük módozatait. Ezért támogatjuk a belga elvtársak erre vonatkozó javaslatát.

Felhívjuk az összes testvérpártokat, hogy tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy ne élezzék ki a helyzetet érzelmi vitával, hanem segítsék elő a nézeteltérések enyhülését.

Elvtársak! A proletár internacionalizmus, a szocializmus és a szocialista országok védelme, ami magától értetődő kötelesség, nem jelentheti azt, hogy minden pártnak automatikusan és kötelezően üdvözölnie kell e pártok vagy államok valamelyikének bármely intézkedését, mert tudjuk, hogy az új társadalmi rend felépítésének hatalmas és nehéz folyamatában a győzelmek és sikerek mellett előfordulhatnak hibák és kudarcok is. Az ilyesfajta kérdéseket az illető párt elvtársiasan vitassa meg a másik párttal. Nem minden bírálatot kell úgy tekinteni, mintha az szovjetellenes és szocialistaellenes bírálat lenne. Olykor ez a testvéri összetartozás megnyilatkozása.

Elvtársak! Központi Bizottságunk június 1-én megvitatta azt a dokumentumot, amelyet az előkészítő bizottság alapként a tanácskozás elé terjesztett. Nagyon pozitívan értékeljük az előkészítésnek ezt az új módszerét, a széles körű, kollektív és elvtársias vitát, és szívből jövő köszönetünket fejezzük ki munkájukért az előkészítésben közreműködő elvtársaknak. Külön megköszönjük a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának és a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának, hogy jó feltételeket teremtettek a tanácskozás megtartásához.

Az a tény, hogy 14 szocialista ország közül 5 nem vesz részt a tanácskozás munkájában, s több más párt távolléte arra mutat, hogy ma még nem dolgozhatunk ki olyan átfogó dokumentumot, amely politikai és ideológiai tekintetben tudományos alapul szolgálhatna valamennyi párt részére. Ennek ellenére a jelenlegi tanácskozást fontos szakasznak tartjuk a nézeteltérések leküzdéséhez vezető úton.

Ezekből a megfontolásokból kiindulva pártunk helyesebbnek tartana egy rövidebb, propagandisztikusabb és a gyakorlati antiimperialista akciók közvetlen végrehajtására irányuló dokumentumot. Ezt elsősorban a 3. fejezetben látjuk megvalósulni. Szükségesnek tartjuk ezenfelül, hogy az eltérő értelmezések elkerülése végett tisztázzunk több túlságosan általános és pontatlan megfogalmazást. Úgy látjuk továbbá, hogy a 2. fejezet jó néhány olyan megállapítást tartalmaz, amelyek túlságosan idealizálják a szocialista államok pártjai közötti kapcsolatokat, ami nem egyezik meg a jelenlegi helyzettel, és a legjobb esetben csak a jövőre vonatkozó kívánságnak tekinthető.

Ezért Központi Bizottságunk megbízta küldöttségünket, hogy ragaszkodjék néhány, általunk már az előkészítő bizottság ülései során javasolt módosításhoz, és támogassa más pártok hasonló irányú módosító indítványait a dokumentum tökéletesítésére. Ezeknek a módosításoknak az elfogadásától függ a dokumentummal kapcsolatos végső állásfoglalásunk.

Támogatjuk a „Felhívás a béke védelmére" és a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című dokumentumokat. Természetesen pártunk méltóképpen megünnepli a nagy Lenin születésének 100. évfordulóját. Hiszen Lenin hosszú ideig élt és dolgozott Svájcban és lényeges befolyást gyakorolt országunk szocialista munkásmozgalmának fejlődésére.

Elvtársak! Dokumentum és határozat — egy és ugyanaz. De még a legjobb dokumentum is csak vezérfonal lehet a cselekvéshez. Pártunk a kommunista világmozga-

lom szerves részének tekinti magát. Mélységes vonzalom fűz bennünket a Szovjetunióhoz, amely először változtatta meg a világ arculatát, a szocialista államok közösségéhez, a szabadságáért harcoló valamennyi néphez.

Biztosíthatjuk önöket, hogy nem térünk ki nemzetközi kötelességeink elől, s mindent megteszünk, ami erőnkből telik, hogy előmozdítsuk a mi nagy kommunista mozgalmunk egységét az imperializmus elleni harcban.

Tudjuk, hogy milyen jelentősége van tevékenységünknek hazánkban. De azt is tudjuk, hogy a szocialista országok minden sikere segíti harcunkat, s hogy a többi testvérpártok minden sikere erősít bennünket.

Ezért üdvözöljük a testvérpártok jelenlevő valamennyi küldöttségét és személyükben népeiket!

WILLIAM KASHTAN,

A KANADAI KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Pártunk és sok haladó gondolkodású kanadai üdvözli a tényt, hogy tanácskozásunkat összehívták. A Kanadai Kommunista Párt hosszú idő óta síkraszállt az ilyen világméretű tanácskozás összehívásáért, mert úgy vélekedik, hogy az elengedhetetlenül szükséges az 1960 óta végbement események és a történelmi fejlődés új problémáinak elemzése, valamint a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdítása végett.

A tanácskozás összehívásának nagy történelmi jelentősége van. A béke és a szocializmus ellenségei azt remélték, hogy a tanácskozás nem lesz megtartva. Reményeik azonban nem váltak valóra. Most pedig, amikor ez a tanácskozás összeült, arra számítanak, hogy eredménytelen lesz, s hogy nem biztosítja az egységet. Nekünk azonban meggyőződésünk, hogy számításaik ismét hibásnak bizonyulnak, s hogy mi valamennyien átérezzük az országaink népeiért és az egész világ munkásosztályáért reánk háruló nagy felelősséget, arra törekszünk, hogy biztosítsuk a tanácskozás sikerét, s ne engedjük meg, hogy átmeneti véleménykülönbségek megakadályozzák előrehaladásunkat.

Pártunk teljesen egyetért az előterjesztett fő dokumentummal; ezt az okmányt pártunk XX. kongresszusa után, áprilisban a Központi Bizottság egyhangúlag jóváhagyta. A kongresszus határozata felhatalmazta a Központi Bizottságot, hogy „mozdítsa elő a nemzetközi tanácskozás sikerét". Úgy véljük, hogy a fő dokumentum helyesen értékeli a jelenkor eseményeit azok teljes bonyolultságában és ellentmondásosságában, valamint az imperializmus stratégiáját is. Ugyancsak helyesen határozza meg az előttünk álló feladatokat és az imperializmus elleni harcban reánk háruló felelősséget. Úgy véljük, hogy a dokumentum elfogadása segít majd bennünket azoknak a tendenciáknak a leküzdésében, amelyek a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc néhány kérdésének egyoldalú értelmezésére mutatnak, s ezzel hatékonyabbá teszi a kommunista és munkáspártok tevékenységét az elkövetkező időszakban.

Nem érthetünk egyet azzal a nézettel, hogy a dokumentumnak csupán egy fejezetét fogadjuk el. Úgy véljük, hogy a mostani időszak imperializmusának és stratégiájának helyes és beható elemzése döntő jelentőségű a megvalósítandó feladatok meghatározása szempontjából. Nem érthetünk egyet azzal a nézettel sem, amely nem veszi figyelembe azt a veszélyt, s nem vonja le az összes szükséges következ-

tetéseket abból a veszélyből, amellyel az imperializmus a világbékét fenyegeti, nem vonja le a következtetéseket az amerikai imperializmus és szövetségesei globális stratégiájából, azokból a próbálkozásaikból, hogy aláássák a szocialista országok és a kommunista pártok egységét, megbontsák soraikat, belülről gyengítsék őket, egyik országban a másik után megteremtsék a kapitalizmus visszaállításának feltételeit. Ha közönyösek lennénk ezek iránt, jelentősen gyengítenénk azokat az erőket, amelyek szembeszállhatnak az imperialista fenyegetéssel és megfékezhetik azt.

Az imperializmus céljainak és a nemzetközi küzdőtéren kialakult erőviszonyoknak elemzésében tapasztalható véleménykülönbségek elősegítik különböző gyakorlati következtetések jelentkezését, s megbontják a kommunista világmozgalom egységét. Pártunk egyetért e problémának a fő dokumentumban adott elemzésével. Ezen az alapon támogatjuk a dokumentum következtetéseit is. Ugyanezen alapul a csehszlovákiai eseményekre vonatkozó, jól ismert álláspontunk. Pártunk kongresszusa teljes támogatásáról és szolidaritásáról biztosította a Csehszlovák Kommunista Párt jelenlegi vezetőségét arra irányuló erőfeszítéseiben, hogy az országban normalizálja a helyzetet és megszilárdítsa a szocializmus pozícióit.

Figyelembe véve az Egyesült Államok imperializmusának globális stratégiáját, elsőrendű és elengedhetetlen feladatnak tartjuk az összes kommunista és munkáspártok akcióinak lehető legnagyobb mértékű egybehangolását. Minden más álláspont rendkívüli szűklátókörűségről tanúskodna. Minden olyan gondolat, hogy holmi közvetlen előnyök fejében „egyedül cselekedjünk" a felforgatás és a „hídépítés" imperialista politikája ellen, valójában olyan politikai rövidlátásról tanúskodik, amely végső soron nem használ sem az ilyen álláspontra helyezkedő pártnak, sem pedig az imperialistaellenes harc érdekeinek.

Nem szabad semmiféle illúzióba ringatnunk magunkat az imperializmus „békeszeretetét" illetően. Az imperializmus csak akkor megy bele érdemi tárgyalásokba, ha a szocialista államok és az összes imperialistaellenes erők egységesek és összefognak.

A fő dokumentumban hangsúlyozott nemzetközi feladataink teljes összhangban állnak pártunk belső feladataival. S valóban, a fő dokumentum tételeinek nagy részét a pártunk XX. kongresszusán jóváhagyott fő határozat is tartalmazza. Ez természetes, hiszen az imperializmus globális stratégiájával szemben hogyan is mondhatnának egymásnak ellent a párt belső és nemzetközi feladatai?

E stratégia meghiúsítása Kanada, valamint más országok számára is a béke, a függetlenség és szuverenitás biztosításának legfontosabb előfeltétele. Az amerikai imperializmus minden veresége növeli az országunkban tevékenykedő hazafias és békeszerető erőket. Pártunk ettől vezéreltetve már hosszú évek óta fő feladatának tekinti, hogy harcoljon Kanada igazi függetlenségéért, s ezen belül azért, hogy az ország valóban független külpolitikai irányvonalat kövessen. Minthogy az imperializmus válsága fokozódik, s összes ellentmondásai kiéleződnek, e feladat sikeres megoldásához kedvezőbb feltételek alakultak ki. A kanadai közvélemény síkraszáll azért, hogy az országot kiragadjuk az amerikai imperializmus szoros öleléséből, s fokozódó nyomására kormányunk megkezdte Latin-Amerikával, Kínával és Afrikával szemben folytatott külpolitikájának, valamint a NATO-ban vállalt kötelezettségeinek felülvizsgálását. Magától értetődik, hogy ebben részben kifejeződik az is, hogy a kanadai monopóliumok egyes csoportjai megkísérlik, hogy az imperialisták egymás közti ellentéteit a saját előnyükre használják ki.

Mint ismeretes, a kanadai kormány bejelentette: megkezdi Nyugat-Németországban állomásozó fegyveres erői egy részének „szakaszos és ellenőrzött" kivonását a NATO parancsnoksága alól. Sietve hozzáfűzte azonban, hogy Kanadának egyeztetnie

kell szövetségeseivel mind a kivonandó csapatok létszámát, mind pedig ennek a kivonásnak a határidőit. De még ezt a félénk lépést is erős ellenállással fogadta az amerikai, az angol és a nyugatnémet kormány, amelyek attól tartanak, hogy a példa más NATO-országok számára is ragadós lehet. Igyekeznek arra késztetni a kanadai kormányt, hogy álljon el kezdetben elfoglalt álláspontjától. Ez durva beavatkozás Kanada belügyeibe, kísérlet arra, hogy a kanadai népet megfosszák az ország külpolitikájának meghatározására vonatkozó szuverén jogától. A külső nyomás egybeesik azokkal az erőfeszítésekkel, amelyeket az Egyesült Államok hadiipari komplexumával szorosan összekapcsolódó kanadai hadiipari komplexum tesz, hogy az országot odaláncolja a NATO és a NORAD katonai tömbjeihez, a Washington–Bonn katonai tengelyhez, s országunk szuverenitása és függetlensége rovására biztosítsa magának az amerikai és nyugatnémet katonai megrendeléseket. Ugyanez a hadiipari komplexum próbálja rábírni a kormányt, egyezzék bele a Nixon elnök javasolta Safeguard rakétaelhárító-rendszer kiépítésébe, ami csak fokozná a nukleáris fegyverkezési hajszát, s háború esetén Kanada megsemmisülésének közvetlen veszélyét hordaná magában.

A politikának az a felülvizsgálata, amelyet a kanadai kormány bejelentett, még nem jelenti, hogy külpolitikánk Kanada érdekeinek megfelelően függetlenné válik. Ezért még harcolnunk kell. A kormány szemlátomást inkább affelé hajlik, hogy a független külpolitikát a „kontinentális védelem" koncepciójával váltsa fel. Ez veszélyezteti országunk biztonságát, s még inkább aláaknázhatja függetlenségét. A Kanadai Kommunista Párt harcol e politika ellen, s követeli, hogy az ország valóban független külpolitikája a következő alapokra épüljön: Kanada kivonulása a NATO-ból valamint a NORAD-ból, és a tömbönkívüliség politikájának helyeslése; Kanada atommentes övezetté nyilvánítása; európai biztonsági szerződés támogatása és a Német Demokratikus Köztársaság, valamint a háború utáni határok elismerése; a Kínai Népköztársaság, a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság elismerése; a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front tízpontos programjának mint a vietnami háborús konfliktus igazságos rendezését szolgáló alapnak támogatása; a közel-keleti válság politikai rendezése az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1967. november 22-i határozatával összhangban; a felszabadulásukért harcoló gyarmati népek támogatása; a szocialista és a fejlődő országokkal folytatott kereskedelem kölcsönösen előnyös alapokon való bővítése; a leszerelés.

Ez a program megfelel a kanadai nép érdekeinek, erősíti függetlenségét és biztonságát, mi úgy tekintjük ezt, mint az imperializmus ellen vívott világméretű harchoz való lényeges hozzájárulásunkat. Az imperializmus elleni harc és a békés egymás mellett élésért vívott harc között közvetlen kapcsolat áll fenn. Némelyek a békés egymás mellett élésért vívott harcot úgy értelmezik, mint az imperializmus elleni harcról való lemondást; mások az imperializmus elleni harcban a békés egymás mellett élésért folyó harcról való lemondást látják. Valójában ilyen ellentmondás nem áll fenn. Ahhoz, hogy biztosíthassuk a békés egymás mellett élést és a nemzetközi feszültség enyhülését, vereséget kell mérnünk az imperialista agresszió politikájára. Az imperializmus ellen, a békés egymás mellett élésért vívott harc feltárja az egység erősítésének, s valamennyi területen a társadalmi haladásnak nagy lehetőségeit. Ez az alapja az összes kommunista és munkáspártok, valamint minden olyan erő egységének, amely világszerte a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért harcol. A fő dokumentum tervezetében kifejtett egységstratégia legyőzhetetlenné teszi a haladó emberiség erőit.

Pártunk a munkásosztályban látja az imperializmus elleni harc vezető, döntő erejét. Valóban, a munkásosztály vezetése nélkül nem harcolhatunk hatékonyan az im-

perializmus ellen, a monopóliumok ellen. Kanadában fokozódik a harc a monopóliumokkal szemben, az osztályharc mind élesebbé válik. A munka és a tőke fokozódó antagonizmusának következtében kudarcot vall a monopóliumok és szekértolóik minden erőfeszítése, hogy kidolgozzák az „osztályharmónia" és az „osztályegyüttműködés" koncepcióját, amelyeknek célja az, hogy érintetlenül megtarthassák a leggazdagabb részvénytársaságok kiváltságos pozícióit. A kapitalizmus védelmezői szeretnék félrevezetni a munkásosztályt, s ezért a legutóbbi időkben arról próbálják meggyőzni a munkásokat, hogy a tudományos-műszaki forradalom következtében „az osztályharcról szóló tanítás elavult". A munkások tetteikkel utasítják vissza ezt az osztály nélküli szemléletet. A munkások osztályharca szakadatlanul fokozódik. A krónikus infláció, az adók gyors növekedése, az árak évi átlagos 4 százalékos növekedése, a magas lakbérek és a magas kamatok, továbbá a kizsákmányolás növekedése, a munkaalkalmak hiánya és a tudományos-műszaki forradalom nyomán fokozódó munkanélküliség a sztrájkmozgalom fokozódásához vezet. A munkásosztályban a harckészség és az öntudat új szelleme jelentkezett, s ebben az ifjúság igen fontos szerepet játszik. A munkások átfogóbb célokat tűznek maguk elé. És bár lényegében a bérek emeléséért harcolnak, mind jobban és jobban bekapcsolódnak a biztosított foglalkoztatottságért vívott küzdelembe is. Mindezek az akciók méltó választ adnak azoknak, akik a munkásosztályban kiöregedett, elpolgáriasodott, történelmi szerepének betöltésére alkalmatlan erőt látnak.

A monopóliumok minden erejükkel igyekeznek megváltoztatni ezt a helyzetet; munkásellenes törvényeket hoznak, amelyek lényegesen korlátozzák a munkásoknak azt a jogát, hogy alapvető érdekeiknek sztrájkharc segítségével szerezzenek érvényt. Ezt a munkásellenes törvényalkotást erőltetetten azzal próbálják igazolni, hogy a munkásosztály túlságosan erős, „az erőegyensúly" helyreállítása végett korlátok közé kell szorítani. A kapitalista propaganda ezekkel az érvekkel azt a tényt próbálja eltussolni, hogy a monopoltőke van hatalmon. Erre a propagandára a munkásosztály azzal válaszol, hogy beleszólási jogot követel magának az olyan kérdések megoldásába, amelyek az új technika bevezetésével, vagy a saját alapvető érdekeivel kapcsolatosak. A monopóliumok fokozódó támadása beleütközik a munkások növekvő egységébe, amely egyebek között kifejezésre jut abban is, hogy a szakszervezetek és a munkástanácsok szervezeti szabályzatából sok iparágban törlik a kommunistaellenes cikkelyeket, továbbá abban, hogy a monopoltőkés koncentrációval és a konglomerátumok létrehozásával szemben erősödik a szakszervezetek egyesülésének irányzata.

Igen fontos tényező a szervezett ipari munkásosztály növekvő ereje és a monopóliumok ellen vívott következetes harca. Ösztönzi a munkások és a szakemberek szervezkedésének folyamatát, ami közvetett formában már éreztette hatását az ifjúsági, különösen pedig a diákmozgalomban, amelynek soraiban erősödik az imperialistaellenesség. Ugyanakkor az álforradalmi frázisokat követő ifjúság tapasztalatlansága arra vezetett, hogy a fiatalok elszakadtak a munkásosztálytól és a kommunista párttól. Pártunk erőfeszítéseket tesz, hogy e mozgalom részvevőit egyesítse a munkásosztállyal, s hogy az ifjúság megértse azt a tézist, amely szerint a munkásosztály játssza a vezető szerepet a forradalmi folyamatban, s hogy az ifjúsági és diákmozgalomba bevigye a tudományos szocializmus eszméit, a marxizmus–leninizmus tanítását.

A mezőgazdaság területén a monopoltőke növekvő nyomása és a tudományos-műszaki forradalom, a krónikus agrárválság, s ezen belül az értékesítés problémája a monopoltőke elleni harc újabb hullámát indítja el és fokozza a gazdálkodók egységtörekvését. A falvakban a differenciálódás folyamata megy végbe. Eközben a nagy-

birtokosok a monopóliumok mellé állnak, a dolgozó gazdák tömegei pedig már a munkásokkal való szövetségre hajlanak, hogy a lehető leghatékonyabban harcolhassanak a monopóliumok ellen. A kanadai gazdálkodók országos szakszervezetének létrehozásáért indított mozgalom — a dolgozó farmerek e szervezeten keresztül védelmezhetnék érdekeiket — új, fontos lépés ebben az irányban.

A monopoltőke és politikája ellen vívott harc egybefonódik azokkal az akciókkal, amelyeket a béke védelmében, más általános demokratikus problémák megoldásáért, a polgárjogokért és a szakszervezeti jogokért, a kanadai nemzet francia részének nemzeti önrendelkezési jogáért szerveznek. Az a követelés, hogy biztosítsák Quebec önkormányzatát a kanadai szövetségi állam keretein belül, megteremti az alapot ahhoz, hogy a francia Kanada nemzeti demokratikus erői összefogjanak az angol Kanada dolgozóival az amerikai és kanadai monopóliumok ellen vívott harcukban. A kanadai gazdaságra és külpolitikára gyakorolt amerikai nyomás ellen irányuló akciók a kanadai politikai élet igen fontos tényezőivé váltak.

Kanadában a legnagyobb ellenállásra a Vietnamban folytatott amerikai szennyes háború talál. Itt erkölcsi és gazdasági tényezők egyaránt hatnak. Kanada népe saját bőrén érzi e háború következményeit az infláció és az áremelkedések, a külső fizetési mérleg romlása, valamint a valutaválság formájában, amely a kanadai dollár leértékelésére vezethet. Ugyanakkor az amerikai agresszió miatt érzett erkölcsi felháborodás a nép — az idősebb nemzedékek — újabb tömegeit vonta be az Egyesült Államok politikája ellen vívott harcba és fokozta azt a követelést, hogy a kanadai kormány ítélje el nyíltan ezt a politikát, s kezdjen valóban független külpolitikát. Éppen ezek az érzések tették lehetetlenné az Egyesült Államok kormánya és kanadai hívei számára, hogy megakadályozzák azoknak az amerikaiaknak a beutazását országunkba, akik megtagadták a katonai szolgálatot, vagy pedig önkényesen távoztak az Egyesült Államok fegyveres erőinek kötelékéből. Nem véletlen, hogy éppen Kanadában gyűlt egybe a nyugati félteke országainak a vietnami háború ellen küzdő konferenciája. Hasonlóképpen nem véletlen, hogy a kanadai nép pénzzel és gyógyszerekkel jelentősen segíti a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Frontot igazságos harcában. Ha talán nem is mindenkor világosan, a kanadaiak mégis megértik, hogy a vietnami nép harca segíti az amerikai imperializmus ellen vívott saját harcukat. A kanadai nép számára a békéért és a függetlenségért vívott harc lényegében egy és ugyanaz az ügy.

Mindezek a mélyreható változásokra irányuló törekvést kifejező mozgalmak megteremtik az alapot ahhoz, hogy a munkásosztály vezetésével egy monopóliumellenes, imperialistaellenes koalíció jöjjön létre. Pontosan erre törekszik pártunk, amikor mélyreható társadalmi átalakulásokat akar Kanadában. Tudjuk, hogy ez bonyolult folyamat, s érte a fő felelősség pártunk vállaira nehezedik. Segítséget kell nyújtanunk ahhoz, hogy ezek a különböző tendenciák egyesüljenek, fokoznunk kell pártunk befolyását, szervezetileg erősítenünk kell pártunkat, s meg kell magyaráznunk a munkásoknak, milyen szerepet kell játszaniuk. S ezen a területen sem a türelmetlenség és a kalandorkodás, sem a burzsoázia nyomásával szemben tanúsított engedékenység nem szolgálja a munkásosztály érdekeit. Az elvi jelentőségű kérdésekben szilárdságra és a legnagyobb taktikai hajlékonyságra van szükség ahhoz, hogy a kitűzött célokat elérhessük.

Lenin hangsúlyozta, hogy a kommunista pártok előtt álló fő feladat: megtalálni a proletárforradalomra való átmenet útjait. Ez a tétel vezérel bennünket munkánkban, amellyel olyan demokratikus szövetséget akarunk teremteni, amely szövetség a szocializmus széles útjára vezetné Kanadát. Ezért nem látunk ellentmondást nem-

zeti feladataink és a fő dokumentumban megfogalmazott internacionalista felelősségünk között.

A nemzetközi kommunista mozgalomban támadt nézeteltérések sok problémát okoztak pártunknak és az egész mozgalomnak. Ebből csak az imperializmus húzott hasznot, amely a nacionalizmusra építi számításait, szítja azt, mert eszközt lát benne a kommunista és munkáspártok, a világ összes imperialistaellenes erői akcióegységének aláaknázására.

Pártunkat erősen aggasztja az a tevékenység, amelyet a maóista csoport a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megbontására kifejt. A maóisták az imperializmus elleni harcról beszélnek, mindennapi gyakorlatukkal és politikájukkal azonban megbontják azoknak az erőknek sorait, amelyek eredményesen szembeszállhatnak az imperializmussal. Hasonlóképpen aggasztanak bennünket a maóisták területi igényei. Pártunk XX. országos kongresszusa erélyesen elítélte a maóistáknak a szovjet–kínai határon elkövetett provokációit, mert ezek nem felelnek meg az államközi kapcsolatok normáinak, nem is szólva a szocialista internacionalizmus alapelveiről. A polémiáról a fegyveres provokációkra, az ideológiai harcról az állami akciókra való áttérés, megmutatja, milyen messzire eltértek a maóisták attól a kötelezettségtől és felelősségtől, amellyel a szocialista közösségnek, a béke ügyének és a világszocializmus ügyének tartoznak. A háború, a béke és a forradalom alapvető kérdéseiben elfoglalt, a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa által megerősített kalandor álláspontjuknak semmi köze sincs a leninizmushoz. A maóizmus a leninizmus eltorzítása, a kispolgári nacionalizmus megnyilvánulása, a marxizmus–leninizmustól való eltérés. Ez a baloldali frázisokkal leplezett opportunizmus nem egyéb, mint a proletár nemzetköziség tagadása, a dühödt szovjetellenesség formája. Végső soron aláássa a szocializmus alapjait.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a marxizmus–leninizmushoz hű kínai kommunisták, az egész kínai nép végül is megvédelmezik jogaikat. A marxizmus–leninizmus előbb-utóbb diadalt arat a Mao kispolgári nacionalista csoportja ellen vívott harcban. Kína helye a szocialista táborban, a kommunista világmozgalomban, a békéért, a függetlenségért és a szocializmusért harcoló imperialistaellenes erők soraiban van. A maóizmus nemzetközi méretű ideológiai szétzúzása és egységünknek a marxizmus–leninizmus alapján való megszilárdítása fontos lépés ebben az irányban.

Lenin születése 100. évfordulójának megünneplését úgy tekintjük, mint annak az ideológiai harcnak fontos részét, amelyet a leninizmus a kispolgári nacionalizmus és a kispolgári radikalizmus ellen, az opportunizmus és a revizionizmus ellen, a munkásosztály olyan pártjának megteremtéséért vív, amely a burzsoáziától független, s szilárdan a marxizmus–leninizmus elveire támaszkodik.

Egyes körökben divatossá vált, hogy bírálják a Szovjetuniót, és abban a reményben ringassák magukat, hogy ez „megbecsülést" szerez egyik vagy másik pártnak. Eközben elhanyagolják a történelem sok tanítását, amely azt bizonyítja, hogy a szovjetellenesség mindenkor a béke és a szocializmus összes ellenségeinek közös talaja volt. Azok, akiknek drága a szocializmusért vívott harc ügye, nem felejthetik el, hogy a Szovjetunió az imperializmus ellen, a békéért és a szocializmusért vívott világméretű harc döntő tényezője. Ez nem jelenti azt, hogy a kommunista világmozgalomban egy valamely párt kiváltságos helyzetben van a többi párttal szemben, de tény marad, hogy a Szovjetunió és az SZKP vállaira nehezedik a világméretű harc súlyának és felelősségének döntő része. A szovjetellenesség — bármilyen agyafúrt legyen is —, a szocialista országoknak, egységüknek és összefogásuknak bármiféle gyengítése a világ dolgozói ellenségeinek kezére játszik.

Magától értetődik, hogy minden kommunista párt független és szuverén, hogy

országa munkásosztályának tartozik felelősséggel, de egyúttal felelős a nemzetközi munkásosztálynak is. Ha egy párt csupán egyik oldalát látja felelősségének, akkor vagy a nacionalizmus, vagy pedig a nemzeti nihilizmus áldozatává válik. Úgy véljük: kommunista és munkáspártjaink függetlensége és szuverenitása abban áll, hogy függetlenek vagyunk a kapitalizmustól és politikájától, s töretlenül megvalósítjuk a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség elveit. Csak a nemzeti és internacionalista érdekeket egyesítő ilyen osztályszemlélet biztosíthatja az imperializmus globális stratégiája ellen vívott harc sikerét.

Saját tapasztalataiból kiindulva, pártunk szükségesnek tartja, hogy rendszeres ideológiai harcot vívjon a revizionizmus, az opportunizmus és a nacionalizmus ellen, amelyek a kapitalista környezet nyomásának következményei, s amelyek — ha nem harcolunk ellenük —, ahhoz vezethetnek, hogy a párt szociáldemokrata típusú párttá fajul. Előző kongresszusunk felismerte ezt a veszélyt, s párttagjaink túlnyomó többségének meggyőződését kifejezésre juttatva, erélyes harcra szólított fel a jobboldali és a „baloldali" revizionizmus és opportunizmus ellen, amelyek — véleményünk szerint — a fő veszélyt alkotják a jelenlegi szakaszban, és felhívott a dogmatikus, szektás tendenciák ellen vívott harc folytatására is.

Pártunk tapasztalatai alapján teljesen támogatjuk Brezsnyev elvtárs kijelentését arról, milyen haszon származhat a különböző országok pártjait foglalkoztató közös problémák és a pártok közötti együttműködés különböző formákban történő megvitatásából. Véleményünk szerint az ilyen vita és együttműködés elősegítheti, hogy a nemzetközi kommunista mozgalomban kialakuljon az ideológiai egység, az elvi alapokon nyugvó egység, mert semmiféle más egység nem lehet szilárd.

A kommunisták előtt álló problémák nemzetközi megvitatásának legmagasabb formája a mostani történelmi jelentőségű tanácskozás, amelyen jelen vagyunk. A világ dolgozói reménykedve várják, hogy vitáink maximális ideológiai egységhez vezetnek, amely a legfontosabb hozzájárulás lesz akcióegységünk megszilárdításához. És nekünk igazolnunk kell ezt a reményt. Meg kell találnunk magunkban az erőt és akaratot ahhoz, hogy leküzdhessünk bármilyen véleménykülönbséget, amely sorainkban jelentkezhet és olyan egyöntetű megállapodásra jussunk, amelynek alapját, véleményünk szerint, a megvitatásra előterjesztett fő dokumentum magában foglalja. Bizonyosak vagyunk benne, hogy ezt az egységet elérhetjük, s el is fogjuk érni.

Ami pártunkat és küldöttségünket illeti, készek vagyunk rá, hogy jelenlegi formájában aláírjuk ezt a dokumentumot.

SANTIAGO CARRILLO,

A SPANYOL KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A spanyol küldöttség nevében forrón üdvözlöm a tanácskozáson jelen levő kommunista és munkáspártokat, s kifejezem köszönetünket a Szovjetunió Kommunista Pártjának mindazért, amit e tanácskozás megszervezéséért és előkészítéséért tett.

Amikor ezen a tanácskozáson felszólalunk, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az egész világ színe előtt beszélünk, hogy e nemzetközi fórum határozatai és dokumentumai nemcsak a kommunistákat érdeklik.

Tanácskozásunkat állhatatos figyelemmel kísérik valamennyi ország alapvető po-

litikai és társadalmi erői, amelyek nagy figyelmet szentelnek a kommunisták politikájának. Ezek közé az erők közé tartozik mindenekelőtt a munkásosztály, valamint a parasztság, a haladó értelmiség, a fiatal munkásnemzedék, a diákság, a kispolgári demokratikus körök, sőt, a burzsoáziának azok a csoportjai is, amelyeknek érdekeit sérti az amerikai imperializmus. Munkánkban szem előtt kell tartanunk, hogy a jelenlegi helyzetben, amelyet a kapitalista rendszer bomlása jellemez, olyan időszakban, amikor a szocializmus többé nem kísértet, hanem az emberiség reális vívmányává lett, olyan új társadalmi jelenségek mennek végbe, amelyeket állandóan figyelemmel kell kísérnünk.

Az egyik ilyen jelenség a diákifjúság tömegeinek növekvő forradalmisága; a diákifjúság a kapitalista országokban a munkásosztállyal együtt harcol a régi rendszer struktúrájának átalakításáért, a jobb világ felépítéséért.

Mint másik ilyen jelenségre, rá kell mutatnunk azokra a változásokra, amelyek a katolikus egyházban mennek végbe, ahol a papság jelentős része, sőt egyes felső egyházi méltóságok is megtagadják, hogy a kapitalizmus támaszai legyenek. Ma már nem utasítják el az alapvető termelési eszközök társadalmasításának gondolatát, sőt síkraszállnak ezért, a munkásosztállyal együtt védelmezik a demokratikus politikát, szembeszállnak a kapitalista reakcióval és az imperializmussal.

Ezenkívül létezik még egy csoport, amelyről itt senki sem tett még említést, amely azonban feltétlenül nagy figyelmet érdemel mint napjaink igen fontos politikai tényezője. Itt a hadseregre gondolok, hiszen meghatározott körülmények között a nép a hadsereg soraiban szövetségesre találhat az ország demokratizálásában, a nemzeti függetlenségnek az imperializmussal szembeni védelmezésében. Ez a kérdés nagyon időszerű országunkban, ahol az amerikai támaszpontok ellen kibontakozott széles körű tiltakozó mozgalom keretein belül találkozhatunk a katonáknak egy olyan csoportjával, amely ellenzi ilyen támaszpontok elhelyezését Spanyolország földjén.

A spanyol kommunisták egyáltalán nem félnek felvetni ezeket a kérdéseket, mert azok létfontosságúak és időszerűek, mégpedig nem csupán Spanyolország, hanem sok más ország számára is. Nekünk, forradalmároknak feltétlenül számolnunk kell velük.

A tanácskozás fő dokumentuma korunkat a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszakaként jellemzi. Ez a dokumentum rámutat: reális lehetőségek vannak arra, hogy korunk fő problémáit a béke, a demokrácia és a szocializmus érdekeinek megfelelően oldjuk meg.

Valóban, korunk imperializmusának, amelynek vezetője az Amerikai Egyesült Államok, jellemvonásai közé tartozik a kegyetlenség, az agresszivitás és ugyanakkor az is, hogy semmiképpen sem tudja megoldani saját problémáit, s kudarcot vallanak próbálkozásai, hogy megtartsa és megszilárdítsa fő pozícióit a világban, csődbe jut politikája.

Ennek a legjellemzőbb példája a vietnami nép hősi harca. Forrón üdvözöljük a vietnami népet, amely visszaveri az amerikai imperialista agresszorokat, és súlyos vereségeket mér rá. A vietnami hazafiak győzelmei lelkesítik és serkentik az összes felszabadító és forradalmi erőket.

Az imperializmus gyarmatrendszere összeomlott. Sok olyan ország, amely korábban az imperialista igát nyögte, nemcsak szembeszegül egykori urainak nyomásával és fenyegetőzésével, hanem független gazdasági fejlődésének biztosítása végett a szocialista országokhoz fordul támogatásért és segítségért, bárhogy manővereznek, s bármilyen ellenlépéseket tesznek is az imperialisták.

Az imperializmus fontos pozíciókat veszített el Ázsiában és Afrikában; súlyos csapásokat kénytelen elviselni Latin-Amerikában, ahol érlelődik a jenkik elleni lá-

zadás azoknak a népeknek a körében, amelyek a szocialista Kuba példájában saját felszabadulásuk útját látják.

Amikor az amerikai reakció fizetett ügynökei meggyilkolták feledhetetlen elvtársunkat, Che Guevarát, minden szabadságért és függetlenségért harcoló nép hősét, valamint Camilo Torres papot, aki partizánfegyvert fogva tanújelét adta a néppel való szolidaritásának, bizonyára azt gondolták, hogy ezekkel az emberekkel együtt mindörökre eltemették a spanyol nyelven beszélő amerikai népek szabadságtörekvését is. Ebben azonban csalódtak.

A gyilkosok nem tudták, hogy valójában az imperializmus elleni lázadásnak, annak a lázadásnak a magvait hintették el, amely a Tűzföldtől a Río Grandéig az egész latin-amerikai földrészt lángba borítja. A Dominikai Köztársaság népének fegyveres harca az amerikai intervenciósok ellen, a munkások hatalmas sztrájkja és a diáklázadás a mai Argentínában, a tiltakozó diákmozgalmak legutóbbi kirobbanása Mexikóban és Brazíliában, Guatemala, Kolumbia és Bolívia népeinek önfeláldozó harca, a politikai tömegmegmozdulások Chilében, Venezuelában, Ecuadorban és Uruguayban, a perui katonai vezetőknek Washingtonnal szemben elfoglalt hazafias álláspontja — mind-mind azt a lázadást, azt a harcot példázza, amely a latin-amerikai országok nemzeti és társadalmi felszabadulásáért, a reakció és az imperializmus ellen folyik.

Folyik a harc Európában is; külön is meg kell említenünk a múlt év májusában és júniusában Franciaországban lezajlott munkás- és diákmegmozdulásokat. Ez a mozgalom megrendítette a monopóliumok hatalmát és nagy nemzetközi visszhangot keltett. A munkások, a parasztok, a diákság, az alkalmazottak és az értelmiség nagy tömegmegmozdulásaira került sor Olaszországban.

Folyik a harc Spanyolországban, ahol kezd kirajzolódni az ország holnapja, jövője, a szabadság, a demokrácia és a szocializmus viszonyai között. És ebben a harcban a Franco-rendszer ellen Spanyolország egész területén önfeláldozó lelkesedéssel vesz részt a munkásosztály, a diák- és munkásifjúság. Ez az ifjúság nem élte át a háborút, s a tragikus múlt maradványaitól megtisztított demokratikus országban akar élni.

Ifjúságunk jól ismeri azokat a hatalmas áldozatokat, amelyeket népünk a munkások és a demokratikus erők vezetésével hozott; közülük kiemelkedett a kommunista párt a maga politikai egységével, harckészségével és fegyelmével.

A mai harcban ismét a kommunista párt a fő lelkesítő és mozgató erő. A párt, ha kell, tétovázás nélkül ontja vérét, semmiféle áldozattól nem riad vissza. Elvtársak, kommunisták szerte a világon, napjainkban, amikor a fasizmus véres árnyéka újra hús és vér formáját kezdi ölteni Nyugat-Németországban — a hitlerizmus bölcsőjében —, felszólalásomban szeretnék emlékeztetni arra, hogy éppen Spanyolországban bontakoztak ki az első ütközetek a fasiszta agresszió ellen, és hogy a spanyol nép állt először fegyveresen ennek az agressziónak az útjába. Szeretnék emlékeztetni a nemzetközi brigádok harcosaira, akik Spanyolországban küzdöttek; sokuknak tragikus sorsa megremegteti szívemet. Úgy jöttek ők hazánkba, hogy készek voltak meghalni is, testvér módjára segítettek a spanyol népnek, hogy megvédje szabadságát és útját állja a fasizmus véres áradatának, amely már kezdte elönteni Európát. Erről a szónoki emelvényről szeretnék még egyszer elismeréssel adózni, szeretném még egyszer kifejezésre juttatni változatlan hálánkat és baráti érzelmeinket e hősi eposz ma is élő részvevői iránt.

A harc jelenlegi szakaszán hazánkban — ahol embereink olyan óriási veszélyt vállalnak, amelyet a sorainkat kiegészítők jól ismernek —, továbbra is legjobb harcosainkat veszítjük el.

Itt szeretném megemlíteni múltunk és jelenünk hőseinek nevét. Közéjük tartoznak: Julian Grimau, a kommunista állhatatosság és szilárdság példaképe, akit aljas módon meggyilkolt a Franco-rendszer; Narciso Julián, aki immár húsz éve börtönben sínylődik; José Sandoval, Ramón Ormazabal és Pedro Ardiaca, akiket hosszú börtönbüntetésre ítéltek; Horacio Fernandez Inguanzo, pártunk Végrehajtó Bizottságának tagja, akit annak idején halálra ítéltek, majd 15 évig börtönben tartottak, és a közelmúltban újra letartóztattak Astúriában.

Szeretném megemlíteni a munkásbizottságok vezetőinek, Marcelino Camachónak, Julián Arizának, David Morinnak, Luis Hoyosnak, Trinidat Garciának, José Maria Ibarrolának, Vicente Fausnak, Manuel Otonesnek és sok másnak a nevét, akiket a dolgozók követeléseinek védelmében kifejtett tevékenységéért tartóztattak le. A Franco-rendszer elleni harc hőseiről szólva, nem feledkezhetünk meg a Baszkföld munkásainak, diákjainak és értelmiségének akcióiról; ez utóbbiak soraiból kiemelkednek a kommunisták, a haladó katolikusok és az ETA* nemzeti szervezet tagjai. Amikor Baszkföld nemzeti jogaiért harcolnak, egyúttal Spanyolország összes népeinek szabadságáért is küzdenek.

Elvtársak! Korunk új forradalmi lehetőségeket tár fel az emberiség előtt. A tudományos-műszaki forradalom magában hordozza a szocializmus győzelmének és a kizsákmányolás, a nyomor világméretű megszüntetésének előfeltételeit, feltéve, ha mi, mint a társadalmat átalakító erő, meg tudjuk változtatni a társadalmi feltételeket és az ember szolgálatába tudjuk állítani a hatalmas, fejlődő termelőerőket.

Erősödik a kommunista pártok befolyása, gyarapodnak soraik. Melléjük állnak az új forradalmi erők, amelyek az imperializmus válságának kiéleződése és a marxi—lenini eszmék széles körű elterjedése nyomán jöttek létre. Ezek az erők a mi természetes szövetségeseink, bármilyen árnyalati különbségek legyenek is a taktikában, sőt a nézetekben. Lenin teljes joggal írta: „Aki »tiszta« szociális forradalmat vár, *soha*sem fogja megérni."

A szocialista forradalom — mondotta a továbbiakban Lenin — „*nem lehet* egyéb, mint minden rendű és rangú elnyomottak és elégedetlenek tömegharcának kirobbanása. A kispolgárság és az elmaradott munkások egyes részei elkerülhetetlenül részt fognak benne venni — enélkül *nem* lehetséges a *tömeg*harc, nem lehetséges *semmiféle* forradalom — és éppen olyan elkerülhetetlenül bele fogják vinni a mozgalomba a maguk előítéleteit, a maguk reakciós ábrándjait, a maguk gyengéit és hibáit. De *objektíve* a *tőkét* fogják támadni és a forradalom öntudatos élcsapata, az élenjáró proletariátus, amely a legkülönfélébb formákban megnyilvánuló tarka és külsőleg elaprózott tömegharcnak ezt az objektív igazságát juttatja kifejezésre, érteni fog ahhoz, hogy egyesítse és irányítsa azt, meghódítsa a hatalmat, birtokába kerítse a bankokat, kisajátítsa a mindenki számára (bár különböző okokból!) gyűlöletes trösztöket és érteni fog más diktatórikus rendszabályok megvalósításához is, amelyek összességükben a burzsoázia megdöntését és a szocializmus győzelmét fogják eredményezni, a szocializmusét, amely korántsem egy csapásra fog »megtisztulni« a kispolgári salaktól."

Lenin figyelembe vette a forradalmi mozgalom rendkívül bonyolult jellegét. Napjainkban a mozgalom bonyolultsága még fokozódik annak kiterjesztésével és elmélyülésével és azzal kapcsolatban, hogy benne — keletkezésüket és képződésüket tekintve — rendkívül különböző erők egy hatalmas áramlatban egyesülnek.

A nemzeti felszabadító mozgalom az imperializmus által leigázott országokban a világ munkásosztályának legfontosabb szövetségese. E mozgalomnak megvannak

* ETA — Euzkadi Ta Azkatusuna (Baszkföld és Szabadsága).

a maga saját céljai és jellemvonásai, amelyek az országoktól és a helyzettől függően változnak. Itt a konkrét megnyilatkozások gazdag és sokoldalú skálájával van dolgunk, kezdve a vietnami nép dicsőséges felszabadító harcával (azzal a háborúval, amely a forradalmi és hazafias következetesség példája a marxista–leninista élcsapat vezető befolyása mellett), és végezve más, orientációjukat és összetételüket tekintve jóval heterogénabb mozgalmakkal, amelyekben a munkásosztály befolyása kevésbé fejeződik ki.

Mégis, bármilyenek legyenek is azok az erők, amelyek a nemzeti felszabadító mozgalom váltakozó fejlődésének egyik vagy másik pillanatában meghatározó befolyást gyakorolnak e mozgalom orientációjára, ez a mozgalom változatlanul a mi természetes szövetségesünk. Objektíve vonzódik a szocializmushoz, mert korunkban az imperializmus ellen irányuló nemzeti harc logikusan szocialista álláspontok felé vezet, s elkerülhetetlenül a szocialista világforradalom fejlődési folyamatának része.

Magától értetődik, hogy e nagy mozgalom valamennyi osztagán belül a kommunista pártok, a marxista–leninista erők harcot vívnak a következetesebb orientációért. Nem kell azonban zavarba jönnünk, vagy megriadnunk, ha ezek a mozgalmak olykor olyan taktikát követnek, olyan koncepciókat képviselnek, amelyek nem egyeznek meg teljes egészében a mi taktikánkkal és a mi koncepcióinkkal. Úgy tűnik, nem lehet elérni korunk ennyire sokrétű és átfogó forradalmi mozgalmának egyöntetűségét. Csak a harc közben, saját tapasztalataink alapján, amelyek olykor nemcsak sikerek, hanem kudarcok tapasztalatai is, küzdhetjük le fokozatosan a különbséget, érhetjük el a nagyobb homogenitást. Az egyöntetűséget azonban akkor sem érjük el, mert a helyzetből és a fejlődésből adódó különbségek, minden egyes osztag konkrét sajátosságai még hosszú időn át megmaradnak, megőrződnek.

A marxizmus–leninizmus, amely nem statikus, nem lezárt elmélet és nem mindenható — mert önmagában semmiféle elmélet sem lehet mindenható —, a marxizmus–leninizmus mint a forradalmi gondolat és cselekvés állandó, szüntelen alkotása — és ez utóbbiak elválaszthatatlan kapcsolatban állnak egymással — nem közelítheti meg az imperialistaellenes felszabadító mozgalmat kész, előregyártott formulákkal. A marxizmus–leninizmusnak e mozgalom tapasztalatai alapján gazdagodnia és fejlődnie kell.

Már napjainkban is láthatjuk, hogy egyes fejlett kapitalista országokban, például az Egyesült Államokban, ahol a munkásosztály az imperializmus ideológiai befolyása alatt áll, a dolgozó tömegek osztályöntudatának felébredését elősegítő, ösztönző erő lehet a néger lakosság harca, a diákság és az értelmiségi kisebbségi csoportok, azon csoportok mozgalma, amelyek a világforradalmi folyamat közben, valamint közvetlenül az amerikai imperializmusnak a vietnami nép ellen viselt igazságtalan háborúja következtében aktivizálódtak. Nyilvánvaló, hogy ez a folyamat nem illeszkedik bele egyes marxista sémákba, s ez azt mutatja, hogy az élet gazdagabb bármilyen elméletnél, és hogy marxi–lenini elméletünknek nyitottnak kell lennie, magába kell szívnia mindazt, amit a tömegek forradalmi tapasztalatai naponta adnak nekünk.

A termelőerők fejlődése a kapitalista országokban a társadalmi struktúrák mélyreható változásához vezet, de nem olyan változásokhoz, amilyenekre a kapitalizmus ideológusai gondolnak, amikor meghirdetik a proletariátus mennyiségi csökkenését, sőt eltűnését; éppen ellenkezőleg, ezek a változások azt jelentik, hogy a tudományos-műszaki dolgozók, az értelmiség jelentős része, amely korábban társadalmi helyzetét tekintve alig különbözött a burzsoáziától, most társadalmi helyzetét tekintve közel kerül a munkásosztályhoz.

Emellett fontos az is, hogy ezek az erők, amelyeknek létszáma és tömegjellege nö-

vekszik és napról napra növekedni fog a tudományos-műszaki haladással kapcsolatban, tudatára ébrednek ennek a helyzetnek, szervezkedni kezdenek, követelésekkel állnak elő, mind határozottabban, tevékenyebben vesznek részt a monopóliumok hatalma ellen vívott harcban, közelednek a munkásosztály ideológiai pozícióihoz.

A diákok tiltakozó mozgalmának és „kihívásának" jellege, amely vitathatatlan jelentőséggel bír a jelenkori forradalmi harc szempontjából, és Spanyolországban csakúgy, mint más országokban mindjobban egybeolvad a proletariátus harcával, jellegét tekintve azzal függ össze, hogy a mai értelmiség jelentős része tudatára ébred új társadalmi helyzetének.

Az ifjúságnak túlnyomóan nem proletár származású tömegei nagy energiával és harci kedvvel kezdenek részt venni a népek társadalmi életében. Objektív értelemben a kommunista pártok értékes szövetségeseivé válnak azzal, hogy aktivizálják és a forradalmi mozgalom oldalára állítják azokat a középrétegekhez tartozó erőket, amelyek ez ideig a burzsoázia politikai befolyása alatt álltak. Az ifjúság be tudja vonni ezeket az erőket a demokratikus célokért vívott harcba. Egyébként — Spanyolország tapasztalatai alapján ítélve — az ifjúság nagyon fontos szerepet játszhat a paraszti mozgalom fellendítésében, forradalmasításában is, elősegítheti a munkásosztály legelmaradottabb rétegeinek mozgósítását. Ismétlem, hogy e tekintetben nem hirdetünk meg valamiféle elvont elméletet, hanem a Spanyol Kommunista Párt konkrét tapasztalataiból indulunk ki.

Ezek az új erők objektívan olyan igen fontos tényezőként hatnak, amely segíti a proletariátust, a marxista—leninista élcsapatot, hogy bevonhassa a politikába és forradalmasíthassa a széles társadalmi rétegeket.

Olykor természetesen az is megtörténik, hogy az ilyen ifjúi erők bizonyos részében a lázadás szelleme, az óhatatlanul jelentkező éretlenség, a türelmetlenség és a megfelelő osztályokra és rétegekre jellemző előítéletek anarchista jellegű forradalmi gyermekbetegség megnyilatkozásaira vezetnek. Mégsem ítélkezhetünk felettük elhamarkodottan, és még kevésbé tehetjük meg, hogy alaptalanul elmarasztaljuk őket.

Az ilyen megnyilatkozások olykor zavart keltenek a kommunisták körében, akik úgy tekintenek az ilyen fiatalokra, mint akik odadörgölődznek a forradalom ügyéhez.

Az olyan jellegű és méretű tömegmozgalomban, amelyben a fiatalok százezrével vesznek részt, az említett álláspontok jelentkezése nem kelthet bennünk meglepetést. Mi, akik korábbi időszakokban léptünk be a kommunista pártba, nem feledjük, milyen türelmetlenség, idealista zűrzavar, az akkori társadalommal szembeni „kihívás" éles szelleme jellemzett bennünket, fiatalokat, akik éppen csak kezdtünk kommunisták lenni, nem feledjük azt sem, hogy mi, akik a leninizmus, az októberi forradalom legjobb értelmezőinek képzeltük magunkat, milyen szenvedélyesen szálltunk szembe a régi vezetőkkel és harci módszereikkel, amelyek nem mindig voltak olyan károsak, ahogyan mi láttuk.

És akkor is voltak a munkás- és szocialista mozgalomnak veteránjai, akik az ifjúság türelmetlenségét és harciasságát nem tartották helyénvalónak az általuk elképzelt harc kibontakoztatása szempontjából.

Az idősebb elvtársaknál olykor ma is tapasztalhatjuk, hogy nem értik meg, nem akarják elfogadni ezeket az új erőket, megérteni a kommunista mozgalom előtt felmerülő új problémákat. És ez a nemakarás, elvtársaink jóakaratától függetlenül, nemcsak hogy nem segíti elő az új erők forradalmi érlelődését, a kommunista párthoz való csatlakozását, hanem éppen ellenkezőleg, eltávolítja tőlünk az ilyen erőket, amelyek ezután bizonyos propaganda hatása alá kerülnek.

Pártunknak az utóbbi években (sőt, mondhatnánk, egész történelme során) szer-

zett tapasztalatai arra tanítanak bennünket, hogy az ifjúság iránti nyitott kapuk politikája döntő jelentőségű a munkásosztály pártjának életképessége és forradalmi konszolidációja szempontjából. Ha pártunk nem nyitná meg feltétel nélkül sorait a munkás-, paraszt- és diákifjúság előtt, akkor nem rendelkeznék azzal az erővel és befolyással, amelyre a Spanyol Kommunista Párt napjainkban szert tett; azok az óriási veszteségek, amelyeket a párt a harmincéves illegalitás alatt, a fasiszta megtorlások, agyonlövetések, a börtön, a koncentrációs táborok, a kínvallatások és az emigráció következtében elszenvedett, elvéreztették volna pártunkat. Csupán hősi emlékként maradtunk volna meg a jövendő nemzedékek számára, de nem lehettünk volna többé az az eleven, aktív és harcos realitás, amilyenek Spanyolország mai politikai életében vagyunk.

Hadd mondjam meg — anélkül, hogy bárkit is bírálni szándékoznék —, hogy a kommunista pártoknak nemcsak helyes politikát kell követniük ahhoz, hogy a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc vezető erői lehessenek, hanem képesnek kell lenniük arra is, hogy megfiatalodjanak, érdeklődővé tegyék, minél jobban bevonják soraikba azt a fiatal nemzedéket, amely erős harci szellemet és mélyreható társadalmi átalakulásokra irányuló törekvést tanúsít, amikor harcba száll. Kommunista pártjaink egyik jellemző vonásának kell lennie napjainkban az új jelenségek iránti fogékonyságnak, valamint annak a készségnek, hogy megvalósítsák azt, amit a katolikusok „aggiornamento"-nak neveznek, vagyis alkotó, forradalmi szellemben kell egybehangolniuk a marxi–lenini elméletet és a politikai tevékenységet korunk követelményeivel.

Milyen erősen különbözik a mai világ attól a világtól, amelyben a veterán kommunisták harcukat elkezdték! Lenin pártja vezetésével abban az időben aratott győzelmet az első szocialista forradalom. Minden erőfeszítés, minden gondolat arra irányul, hogy megóvják, megvédelmezzék ezt az első vívmányt, a szocializmus országát, amely az imperialista hatalmak fegyveres erőinek gyűrűjében fejlődött. Milyen nagy jelentőségűek lehettek akkoriban az esetleges hibák, azoknak az első lépéseknek a hibái, amelyeket a történelemben addig teljesen ismeretlen szocialista tapasztalatok megszerzésének útján tettek! Ráadásul Lenin nemcsak hogy nem rejtette véka alá ezeket a hibákat és hiányosságokat, hanem éppen ellenkezőleg, bátran feltárta azokat, s arra hívott fel, hogy okuljunk belőlük, javítsuk ki őket. A legfontosabb akkoriban annak megakadályozása volt, hogy az imperializmus megfojtsa azt a reményt, kioltsa azt a fényt, amellyel a szocializmus győzelme az egész világot bevilágította, s valamennyiünknek megmutatta a kapitalizmus megsemmisítésének útját, a szocialista forradalom útját.

Igazunk volt! Nincs mit megbánnunk! Ma már azonban megváltozott a világ. Persze, nincs táborunkban senki sem, aki ne tudná, hogy az imperializmus továbbra is erős, agresszív és hallatlanul veszélyes, és hogy nehéz csatákat kell még vívnunk azért, hogy az emberiség végképp megszabaduljon az imperializmus igájától és a pusztulásnak az imperializmusból származó veszélyétől. Az októberi forradalom után azonban a Szovjetunió — népének önfeláldozó munkájával — nagyhatalommá vált, és ma a szocializmus ügyének legszilárdabb támasza. Megsemmisítette a hitlerista agresszorokat és megnyitotta az utat nyolc új európai szocialista állam fejlődése előtt. Később ezen az alapon győzedelmeskedett a forradalom Kínában, létrejött a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság és a Vietnami Demokratikus Köztársaság, győzött a kubai forradalom, amely különösen drága nekünk, spanyoloknak; gyors ütemben kezdett összeomlani a gyarmatrendszer, államok tucatjai szabadultak fel a gyarmati uralom alól. Napjainkban a fejlett kapitalista országokban a tudományos-műszaki forradalom napirendre tűzi a mélyreható szocialista átalakulások sürgető szükségsze-

rűségét, annak szükségszerűségét, hogy a munkásosztály és szövetségesei a monopóliumok elleni harcban kezükbe vegyék a hatalmat.

1917 októbere és a kommunista pártok létrejötte után a világforradalom erői olyan hatalmasak lettek, hogy — bár olykor ma is elszenvedhetünk átmeneti kudarcokat — az imperializmus történelmileg már elvesztette a játszmát.

A mostani időszakban új helyzettel van dolgunk, és nem hunyhatunk szemet efelett, ha nem akarunk elmaradni az élettől. Még nem vívtuk ki világméretekben a végső győzelmet a kapitalizmus felett, még kemény csatákat kell végigharcolnunk e cél eléréséért, ugyanakkor azonban új jellegű kérdések merülnek fel, amelyek riadalommal töltik el azokat, akik a húszas–harmincas évek mércéjével közelednek a mai helyzethez.

Azokról a problémákról van szó, amelyek abban a világban keletkeznek, amelyet már sajátunknak vallhatunk: a szocialista világban. Ezek a problémák azokból az ellentmondásokból származnak, amelyek a szocialista országokban azok kapitalista, sőt feudalista múltjának megmérgezett örökségeként fennmaradtak és a fejlődésben mutatkozó különbségekből származnak. Szubjektivista szemlélet mellett ezek az ellentmondások még komolyabb jelleget ölthetnek és öltenek is. Az imperialista propaganda számít rájuk, s arra törekszik, hogy beleoltsa a tömegekbe, hogy ne higgyen a szocializmusnak a kapitalizmus fölötti fölényében, megkísérli álcázni saját rendszerének sokkal súlyosabb és meg nem szüntethető hibáit. Az imperialista propagandával szemben azonban nem foglalhatjuk el azt az álláspontot, hogy tagadjuk a nyilvánvaló tényeket (ez aláaknázná a pártjaink iránti bizalmat), hanem azt, hogy elismerjük e problémák létezését, elemezzük okaikat és így megmutatjuk, hogy mi, kommunisták le tudjuk küzdeni ezeket a nehézségeket. Ez arra kötelez bennünket, hogy propagandánkban kertelés nélkül beszéljünk a szocializmus problémáiról, éspedig azért, hogy még inkább támadóvá tegyük a kapitalista rendszer elleni harcunkat. A szocializmusnak már olyan ereje van, hogy sem az imperialista propaganda, sem a nehéz problémák, sőt végső soron még a saját hibáink sem akadályozhatják meg fejlődését.

A marxista–leninista pártok gondolkodásmódjának és tevékenységének aktualizálására irányuló erőfeszítéseinkben figyelembe kell vennünk, hogy milyen következményei vannak a társadalom szerkezetében bekövetkezett változásoknak a politikai harcban. Spanyolországban a politikai erőviszonyok mélyreható változáson mentek át, s feltételezzük, hogy ez bizonyos mértékben néhány más országra is vonatkozik. A szocialista párt, az anarcho-szindikalista mozgalom és a történelmi múltú köztársasági pártok — amelyek olyan nagy szerepet játszottak a Második Köztársaság időszakában és a népfronton belül fő szövetségeseink voltak a fasizmus ellen vívott háborúban — elvesztették korábbi jelentőségüket. Ugyanakkor azonban kialakult a demokratikus és haladó jellegű katolikus mozgalom, amelynek jelentős része vonzódik a szocializmushoz; ez a mozgalom arra hivatott, hogy fontos szerepet játsszék s már játszik is. A továbbiakban Spanyolország olyan nemzeti területein, mint Katalónia, a Baszkföld és Galícia, a nemzeti érzés, amelyet a Franco-rendszer — eredménytelenül — megpróbált elfojtani, olyan új, haladó politikai csoportosulásokat hívott életre, amelyek azelőtt nem léteztek.

Másfelől társadalmi-politikai tömegmozgalmak fejlődnek ki a munkásosztály, a parasztság, a diákság, az értelmiség és más rétegek körében; az ilyen jellegű mozgalmak elsőrendű fontosságúak a jelenlegi szakaszban, és jellegüktől függetlenül a jövőben valamilyen formában megőrzik jelentőségüket. Spanyolország politikai életében ezek a mozgalmak — amelyek a szó tulajdonképpeni értelmében nem poli-

tikai pártok — autonómiájuk ellenére a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc tevékeny elemeiként lépnek fel most és a jövőben is.

Ezen az alapon — stratégiai koncepciónkkal összhangban, amely szerint Spanyolország a szocializmus felé halad —, lépésről lépésre kikovácsolódik a munka és a kultúra erőinek szövetsége. A mai szakaszban azonban pártunk kész megkötni a „szövetséget a szabadságért" — irányzatukra való tekintet nélkül — minden olyan politikai csoportosulással, amely el van szánva arra, hogy véget vet a Franco-diktatúrának.

Figyelembe véve a szocializmus mai erejét a világban, úgy képzeljük el magunknak a spanyolországi szocializmust, mint olyan rendszert, amelyben a politikai, kulturális és személyi szabadságjogok, amelyeket a burzsoá forradalom a feudalista társadalom elleni harcban vívott ki, s amelyek annak idején óriási jelentőségű vívmányok voltak — sőt most, a fasiszta veszéllyel szemben is azok —, azokkal az alapvető, mélyreható szabadságjogokkal szoros kapcsolatban fognak fejlődni, amelyeket csak a szocializmus biztosíthat az ember számára, mert a szocializmus vet véget a kapitalista kizsákmányolásnak, elnyomásnak és egyenlőtlenségnek.

A szocializmusról alkotott elképzelésünk szerint a többpártrendszer, a szocialista irányzatú különféle pártok együttműködése egyike azoknak a jellemző vonásoknak, amelyek a spanyol forradalom sajátosságaiból erednek.

Mi, spanyol kommunisták, amikor ilyen távlatokat vázolunk fel magunknak, a marxizmus–leninizmus általános elveiből, saját politikai tapasztalatainkból indulunk ki. Emlékeztetünk arra, hogy a mi nemzeti forradalmi háborúnk időszakában a többpártrendszeren alapuló kormány — amelyben velünk együtt részt vettek a Szocialista Párt és más demokratikus pártok is — mélyreható gazdasági, politikai és társadalmi átalakulásokat valósított meg, amelyek a szocializmus felé haladásunkat jelezték, s a köztársasági Spanyolországot az első európai népi demokratikus országgá változtatták.

Ezzel országunk történelmében megjelent az első mérföldkő azon az úton, amely nem csupán a demokráciáért vívott harc, hanem a szocializmusba való átmenet olyan lehetőségének is új felfogását fejezi ki, amely a munkásosztály és a demokratikus erők átfogó koalíciójára támaszkodik. Nem törekszünk arra, hogy kötelező modellként bárkire is ráerőltessük a szocializmusra vonatkozó perspektívánkat (ez egyszerűen gyerekség lenne), bár meggyőződésünk szerint a szocializmus olyan rendszer, amelynek — erősödéséhez és az emberek életének mélyreható átalakításához képest — a legnagyobb szabadságot kell biztosítania, és amely biztosítja is azt.

Mindez azt jelenti, hogy pártunk abban látja feladatát, hogy országunk más szocialista és haladó erőivel szövetségben kivívja a hatalmat, s olyan utakon és olyan formában valósítja meg a forradalmat, amelyek megfelelnek a modern Spanyolországnak a modern világban.

*

Elvtársak! Áttérve a szocialista világrendszer néhány olyan problémájára, amelyet a tanácskozásunk által vizsgált dokumentum-tervezet kifejt, szeretném újra megismételni: helyeseljük azt az alapvető tézist, hogy a szocialista világ és mindenekelőtt a Szovjetunió az imperializmus elleni harc döntő ereje, a népek szilárd támasza a nemzeti és társadalmi felszabadulásért vívott harcukban.

A második világháború után óriási fontosságú változás következett be, amelyet talán nem tanulmányoztunk a maga egész bonyolultságában, mozgalmunkra gyakorolt összes következményei szempontjából. Ez a változás a szocialista világrendszer kialakulása, amelyhez jelenleg tizennégy — történelmi hagyományai, gazdasági

struktúrája és földrajzi helyzete tekintetében nagyon különböző — olyan állam tartozik, amelyek mindegyike igen különböző utakon érkezett el a szocializmushoz.

Ez az új helyzet, amely meghatározza pártjaink és a szocialista országok közötti kapcsolatok bonyolultabb jellegét, semmiképpen sem csökkenti internacionalista kötelességünket, velük való szolidaritásunkat. Mint mindenkor, most is a szocialista államok oldalán, a Szovjetunió oldalán állunk, az imperializmus ellen vagyunk; bármilyen körülmények között készek vagyunk erőnkhöz mérten segítséget és szolidáris támogatást nyújtani. Senki sem kételkedhet ebben az álláspontunkban. Pártunknak igen nehéz történelme tanította meg a spanyol kommunistákat arra, hogy nagyra értékeljék a proletár nemzetköziséget. Mindenkor testvéri szolidaritást vállaltunk a Szovjetunióval és más országokkal, s a második világháború legkülönbözőbb frontjain vettünk részt a hitleri rendszer elleni harcban.

A leninizmushoz való hűségünket nemcsak deklaráljuk, hanem ez a hűség testet ölt pártunk tetteiben, abban a képességében, hogy a dolgozó tömegek harcát vezesse. Ezért úgy gondoljuk, hogy a jelenlegi szakaszban a proletár nemzetköziség döntő ismérve a pártnak az a képessége, hogy olyan nemzeti és nemzetközi politikát dolgozzon ki, amely saját országában előbbre viszi a forradalmat, s egyben a forradalmi világfolyamatot is szolgálja.

Mint ahogy teljes joggal állapítja meg az általunk most megvitatott dokumentumtervezet egyik fejezete: „A kapitalizmus körülményei között harcoló kommunista párt azzal járul hozzá a legnagyobb mértékben a szocializmus és a proletár internacionalizmus ügyéhez, ha a munkásosztály és szövetségesei kivívják a hatalmat."

Országunkban a forradalmi erők mozgósítása és öntudatuk növekedése olyan körülmények között folyik, amikor széles körű vita indult a szocializmus problémáiról; ebben a vitában részt vesznek pártunk tagjai, barátaink és szövetségeseink. Egyidejűleg akcióba lépett az osztályellenség is, amely arra használja fel a rendelkezésére álló hatalmas propagandaeszközöket, hogy támadásokat indítson ellenünk, rágalmazó módon elferdítse a szocializmus vívmányait.

Miben fejeződik ki e vitában való részvételünk? Mindenekelőtt — és ez a legfontosabb — igyekszünk demonstrálni a szocializmus alapvető fölényét a kapitalizmussal szemben, hangsúlyozva a szocialista országokban az élet legkülönbözőbb területein elért eredményeket.

Ez nem akadályozza meg, hogy mi, marxisták--leninisták, bíráló álláspontra helyezkedjünk az egyik vagy másik negatív jelenséggel szemben, amely véleményünk szerint valamely szocialista országban tapasztalható.

Pártunk teljes felelőssége tudatában köteles kifejezésre juttatni a szocializmus problémáira vonatkozó véleményét, minthogy ezek a problémák Spanyolország politikai életére is hatással vannak, s nem hallgathatunk róluk.

Amikor bíráló álláspontra helyezkedünk — és ezt hangsúlyoznunk kell —, azon a véleményen vagyunk, hogy ezzel közös elveinket védelmezzük, országunk munkásosztálya és a nemzetközi munkásosztály iránti kötelességünket teljesítjük. Nem szűk nemzeti megfontolásokból, hanem proletár internacionalista álláspontról indulunk ki.

Így történt, amikor tavaly a Varsói Szerződés öt országa akcióba lépett Csehszlovákiában. Közismert, hogy ezzel nem értünk egyet. És ez nem jelent valamiféle, akár legcsekélyebb beavatkozást bármelyik párt életébe. Nem rejthetjük el véleményünket, amikor olyan nemzetközi jelentőségű esemény történik, amely érinti egész mozgalmunkat, amely aggodalmat kelt a dolgozó tömegekben és mindenekelőtt saját pártunk tagjaiban.

Tanácskozásunkon azt a legpozitívabb felfogást, amely lehetővé tenné a véleménykülönbségek éleződésének elkerülését, és hozzájárulna ahhoz, hogy megsemmisítő

csapást mérjünk az imperialista propaganda valamennyi spekulációjára, a dokumentumhoz fűzött módosító javaslatunk tartalmazza. Javasoljuk, mégpedig a kialakult valóságból kiindulva, hogy jelentsük ki: az 1968 augusztusában lezajlott eseményekkel kapcsolatos nézeteltérések ellenére a tanácskozáson képviselt pártok körében szilárd az eltökéltség, hogy fenntartják és erősítik egységüket az imperializmus elleni harcban.

Ezenkívül véleményünk szerint a vita tárgyát képező dokumentumban vannak bizonyos hiányosságok. A dokumentum hatásosabb lenne, ha mentes volna bizonyos „triumfalisztikus" kifejezésektől és ha elismernénk olyan nyilvánvaló tényeket, mint például az ellentétek létezése a szocialista államok között. Ez lökést adhatna a modern marxista gondolat fejlődésének azon a területen, ahol nyilvánvalóan lemarad.

Nem csupán elméleti kérdésről van itt szó. A marxizmus–leninizmus gazdagítása a fent említett problémák tanulmányozása során segíti a kommunista pártokat abban, hogy csökkentsék a véleménykülönbségeket és ellentmondásokat, elkerüljék azt, hogy ezek a véleménykülönbségek és ellentmondások éles formát öltsenek, és segít megtalálni lehető leggyorsabb megoldásuk útját.

*

Elvtársak! Mozgalmunk előtt az a feladat áll, hogy leküzdjük a meglevő nézeteltéréseket.

Megelégedéssel mutatunk rá, hogy 75 párt van jelen, de nem hunyhatunk szemet a valóság felett, nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a nyilvánvaló tényt, hogy egyes pártok hiányoznak.

A távlati politikának arra kell törekednie, hogy helyreállítsuk egész mozgalmunk egységét, mindenféle negatív és konjunkturális tényezőtől függetlenül.

A tanácskozás elé megvitatásra terjesztett fő dokumentum megállapítja: „Minden párt internacionalista kötelessége, hogy minden lehető módon előmozdítsa a kapcsolatok javulását és a kölcsönös bizalom fejlődését valamennyi párt között, s újabb erőfeszítéseket tegyen a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítése érdekében."

A dokumentum fontos tételt tartalmaz arról, hogy a tanácskozáson képviselt pártok „úgy vélik, egyes kommunista pártok távolmaradása nem akadályozhatja a testvéri kapcsolatokat, az együttműködést kivétel nélkül minden kommunista és munkáspárt között. A tanácskozás részvevői kifejezik eltökéltségüket, hogy közösen cselekszenek az imperializmus ellen, a nemzetközi munkásmozgalom közös céljaiért vívott harcban azokkal a kommunista és munkáspártokkal is, amelyek a jelenlegi tanácskozáson nem képviseltették magukat."

A Spanyol Kommunista Párt kész ebben a szellemben eljárni. Egész mozgalmunk, valamennyi szocialista ország egysége érdekében, anélkül, hogy lemondanánk az előttünk károsnak látszó álláspontokra, tényekre és jelenségekre vonatkozó nézetünk kifejezéséről, egyidejűleg arra fogunk törekedni, hogy ezt a vélemények becsületes szembeállításával, politikai érvelés segítségével tegyük, s elkerüljük azt, hogy ingerültségre ingerültséggel válaszoljunk.

A tanácskozás elé terjesztett fő dokumentum általánosítja a pártközi vita egyik momentumát. Ezért alapjában véve politikai jellegű, s rögzíti azokat a területeket, ahol egyetértünk. Ugyanakkor pártunk kifejezte komoly fenntartásait egyes pontokkal kapcsolatban, azt óhajtva, hogy azok jobban megfeleljenek a valóságnak. Ezek a fenntartások mindenkor építő jellegűek voltak, az egység és az internacionalizmus szelleme hatotta át őket.

A tanácskozásunkat megelőző többhónapos vita során megmutatkoztak a kollektív munkamódszer előnyei. A múlt gyakorlatához képest ez kétségtelenül pozitív aspektus, amelyet meg kell őriznünk, meg kell szilárdítanunk és tovább kell fejlesztenünk. A különböző pártok által benyújtott módosító indítványok nemcsak azt tanúsítják, hogy e pártok nagy érdeklődést tanúsítanak és cselekvően részt vesznek a vitában, hanem azt is bizonyítják, hogy fokozódott az a képességük, hogy különböző jellegű tapasztalatokkal gazdagítsák közös kincsestárunkat.

Ebből az okból és más okokból eredőleg tanácskozásunknak más jellege van, mint az 1957. és 1960. évi tanácskozásoknak.

A dokumentum nem úgy áll előttünk, mint valamiféle „program"-okmány, mint a kommunista pártok „általános irányvonala". Kijelenthetjük, hogy ez a dokumentum széles körű vita eredménye, főként politikai jellegű, és egy sor fontos új elemet tartalmaz, de ugyanakkor akadnak benne olyan momentumok, amelyek kettős értelmezést tesznek lehetővé, s a mozgalmunkban tapasztalható helyzet következtében nyilvánvaló hiányok is tapasztalhatók.

Véleményünk szerint a jelenlegi helyzet egyik jellemzője az, hogy az egység tényezői jelentős mértékben túlsúlyban vannak azokkal a tényezőkkel szemben, amelyek megosztanak bennünket, hogy minden véleménykülönbség ellenére erős egységtörekvés mutatkozott meg az imperializmus elleni harcban. El kell kerülnünk az elhamarkodott elmarasztalásokat, a kiátkozás, a címkeragasztás módszerét. Ez nem jelenti azt, hogy lemondunk a bírálatról és az önbírálatról, az eszmék elengedhetetlen összevetéséről. Magatartásunk irányvonala az volt, hogy kifejeztük olykor őszintén bíráló jellegű véleményünket a szívélyesség és az elvtársiasság légkörében, azzal összhangban, aminek véleményünk szerint a forradalmi munkásszervezetek számára normának kell lennie. A kommunista bírálat és önbírálat mozgalmunk alapvető, elengedhetetlen eleme. A diplomácia idegen a mi kapcsolataink módszereitől.

Van egy olyan kérdés, aminek különösen nagy jelentőséget tulajdonítunk és amire szeretnék kitérni, hogy helyes fogalmat alkossanak róla és helyesen értelmezzék álláspontunkat. A nemzetközi kommunista mozgalom új egységének szükségességére gondolok.

A logika szempontjából az új helyzetnek meg kell hogy feleljenek az egység új formái.

Jó előre teljes határozottsággal kijelenthetjük, hogy ennek az új egységnek szilárd elméleti alapját nem alkothatják mások, mint a marxizmus–leninizmus, a proletár nemzetköziség elvei. Ugyanakkor azonban az egységnek figyelembe kell vennie mozgalmunk jelenlegi szakaszának új jellemvonásait. Minthogy nem létezik sem irányító központ, sem irányító párt — és ezt számos felszólalás hangsúlyozta —, nyilvánvaló, hogy a módszernek is másnak kell lennie, nem olyannak, amilyent korábban alkalmaztak, amikor mozgalmunknak ilyen központja, ilyen pártja volt. Jelenleg az egységet csak akkor érhetjük el, ha a pártok teljesen függetlenek politikai irányvonaluk kidolgozásában, a marxizmus–leninizmus általános elveinek az adott ország konkrét viszonyaira való alkalmazásában. Erről is szó van a dokumentum tervezetében. A különbözőség elismerése nem vezet megosztottsághoz. Éppen ellenkezőleg, elveinkből kiindulva, mozgalmunk gazdagításának tényezője.

Az előkészítő vita során olykor hangot adtak egy olyan koncepciónak, amiben nem osztozunk: ez a többség és a kisebbség koncepcioja, és eközben még túlnyomó többségről is beszéltek. Teljes jószándékkal, de egyben teljes őszinteséggel is hangsúlyozni akarjuk, hogy az egyes pártokban uralkodó helyzettől eltérőleg a nemzetközi kommunista mozgalomban nem érvényesül a demokratikus centralizmus elve.

Az elvi kérdések itt nem oldhatók meg szavazással, szavazattöbbséggel. De ezenkívül is helytelen többségről és kisebbségről beszélni. Vannak olyan kérdések, amelyekben valamennyien egyetértünk; más kérdések felvetésével egyes pártok egyetértenek, mások pedig nem, ezek az egyet nem értő pártok azonban más kérdésekkel kapcsolatban ugyanazt a véleményt vallják, amit egyes pártok az egyetértők közül, ugyanakkor pedig a véleménykülönbségek újabb pártokat érintenek.

Másfelől a „többség" és a „kisebbség" fogalmainak bevezetésével mozgalmunkban újabb véleménykülönbségek jelentkeznek. Pártunk tudatában van internacionalista kötelességeinek és az egyenjogúság alapján szerves része a kommunista mozgalomnak. Pártunk nem szándékozik bármikor is kisebbség lenni.

Minden bizonnyal a helyes módszer az, hogy a kérdéseket a kölcsönös megértés szellemében vitassuk meg, tegyünk erőfeszítéseket, hogy egységes következtetésekre jussunk. Ez persze hosszabb út és ehhez nagyobb türelemre, gondosabb érvelésre van szükség, de más út nincs, ha valóban az egység irányába akarunk haladni. Mint a tapasztalatok mutatják, ezen az úton értünk el olyan eredményeket, amelyek kezdetben lehetetlennek látszottak.

Teljes világossággal fejtjük ki ezeket a nézeteket, mert szilárd meggyőződésünk, hogy helyes módszereket alkalmazva, kommunista mozgalmunk teljesítheti nagy történelmi feladatait; hasonlóképpen bizonyosak vagyunk abban is, hogy az, ami új, végső soron felülkerekedik azzal szemben, amit az élet már maga mögött hagyott, meggyőződésünk, hogy a jövendő hordozói vagyunk, és azt valóra váltjuk.

Elvtársak! Közös ellenségünk, az imperializmus, változatlanul minden erejével azon lesz, hogy elkerülje a történelmi küzdőtérről való elkerülhetetlen letűnést, vagy elodázza azt.

Az összes megpróbáltatások, a kemény forradalmi harc és a keserű üldöztetések ellenére, mi, kommunisták megőrizzük eszményeinkbe, a dolgozó tömegekbe vetett rendíthetetlen hitünket. És tudjuk, hogy ha helyes, egységes marxista–leninista politikát folytatunk, senki és semmi sem győzhet le bennünket; tudjuk, hogy a világ szocialista átalakulása, amelyet a Nagy Októberi Forradalom és a bolsevik párt kezdett tanítónk, Lenin vezetésével, diadalmaskodni fog.

Kemény megpróbáltatások várnak ránk, de becsülettel helytállunk, s teljesítjük forradalmi, internacionalista kötelességünket.

LUIS CARLOS PRESTES,

A BRAZIL KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Brazil Kommunista Párt Központi Bizottságának küldöttsége nagy örömmel vesz részt a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának munkájában és meg van róla győződve, hogy ez a fórum a leghelyesebb döntéseket hozza majd.

Pártunk vezetősége 1965 óta helyesli e tanácskozás összehívásának gondolatát, s támogatta az SZKP, a Magyar Szocialista Munkáspárt és más pártok erre irányuló kezdeményezését. Pártunk vezetősége állandóan élénk érdeklődéssel kísérte az előkészítő munka egész menetét. Szerény lehetőségeinkhez képest igyekeztünk előmozdítani ezt a fontos kezdeményezést, amelyet — pártunk VI. kongresszusának határozata szerint is — úgy tekintettünk, mint „a jelenlegi helyzetben leghelyesebb mód-

szert a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítésére és megszilárdítására; ez az egység elengedhetetlen feltétele a világbékéért, az imperializmus agresszív és provokációs mesterkedései ellen vívott sikeres harcnak".

Üdvözöljük az előkészítő bizottság munkájának eredményeit, s ezen a helyen kifejezésre juttatjuk teljes egyetértésünket a fő dokumentum módosító javaslatokkal kiegészített és megvitatás végett e nagy fórum elé terjesztett tervezetének tartalmával. Hasonlóképpen kifejezzük egyetértésünket a Vietnammal való szolidaritásról és a világbéke védelméről szóló dokumentumokkal. Ugyszintén teljes helyeslést érdemel a Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójával kapcsolatos dokumentum, s kedves kötelességünknek tekintjük közölni, hogy pártunk Központi Bizottsága már kidolgozta e nagy jubileummal kapcsolatos rendezvényeinek tervét, szem előtt tartva, hogy fokozzuk a lenini eszmék tanulmányozását pártunk soraiban és terjesszük ezen eszméket az egész nép körében.

Úgy véljük továbbá, hogy a mostani tanácskozás összehívásával kapcsolatban végzett előkészítő munka még egy fontos sikerhez vezetett, amelyet itt hangsúlyoznunk kell: kedvező irányban változtatta meg a kommunista mozgalomban 1968 februárjában tapasztalt helyzetet, elősegítette az egység és összefogás erősítését, a testvérpártokat nagy számban vonta be a tanácskozás munkájának előkészítésébe. Véleményünk szerint ezt feltétlenül hangsúlyoznunk kell, mert ez újra csak azt bizonyítja, hogy a felmerülő kérdéseknek a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján történő testvéri és demokratikus megvitatása a kommunista mozgalom összefogását erősítő helyes módszer.

A tények tehát azt mutatják, hogy helytelen lenne tétlenül várni azt a megfelelő, mind ez ideig gyakorlatilag irreálisnak látszó pillanatot, amikor valamennyi kommunista és munkáspárt egyetért a tanácskozás összehívásának gondolatával, minthogy a tanácskozás munkájában való részvételnek teljesen önkéntesnek kell lennie. Nem arról volt szó, hogy tagadjuk a kommunista mozgalomban valóban meglevő véleménykülönbségeket — amelyekről nyíltan szó van a fő dokumentum tervezetében — és nem is arról, hogy bármelyik kommunista pártot kirekesszük a nemzetközi kommunista mozgalomból. Sikerült megtalálnunk azt a közös platformot, amely — az egyes kérdésekre vonatkozó nézetkülönbségek ellenére — lehetővé tette, hogy a marxizmus–leninizmus alapján megfogalmazzuk az akcióegység politikáját az imperializmus elleni harcban, a stratégiát és a taktikát az imperializmus globális stratégiája ellen vívott közös harcban. Ahogyan a gyakorlat igazolja majd e politikai irányvonal helyességét, oly mértékben gyakorol ez hatalmas vonzóerőt azokra a testvérpártokra, amelyek nem vesznek részt a tanácskozáson, és általában az egész világ forradalmi és haladó erőire.

Elvtársak! Ma már teljes joggal lehetünk büszkék elért eredményeinkre. Az emberek millióinak tekintete és figyelme most Moszkva felé fordul. Barátaink és ellenségeink egyaránt tisztán látják annak a munkának a jelentőségét, amelyet most itt végzünk.

Itt megjegyezhetnénk, hogy még mindig vannak közöttünk bizonyos véleménykülönbségek, és ezeket valójában senki sem akarja leplezni. Teljesen vitathatatlan azonban, hogy az ilyen véleménykülönbségek száma egyáltalán nem nagy, bár jellegük komoly. Ugyanakkor jóval több az, ami egyesít bennünket, amiben nézeteink megegyeznek. Mindenekelőtt túlsúlyban van az egység, a közös harcra való összefogás és érdekazonosság szelleme. A mostani időszakban a legfontosabb feladat az, hogy megtaláljuk a közös, azonos alapot.

Önmagában véve, óriási jelentősége van már annak is, hogy ezen a tanácskozáson a kommunista világmozgalom 75 forradalmi osztagának képviselői vannak je-

len. Rendkívüli jelentőséget ad azonban e tanácskozásnak az a tény, hogy részvevői, ha nem is teljesen egyöntetűen, minden esetre túlnyomó többségükben közös egyetértéssel dolgozták ki az imperializmus elleni harc platformját, és jelölték meg a kommunista és munkáspártok akcióegységének alapját. A mai történelmi pillanatban az imperializmus elleni harc kibontakoztatásának ténye önmagában is óriási jelentőségű.

A megvitatás végett fórumunk elé terjesztett dokumentum tudományosan megvilágítja korunk világméretű problémáit, s megmutatja, hogyan oldhatók meg ezek a problémák a népek és az egész emberiség érdekeivel összhangban.

A dokumentum a marxizmus–leninizmus elveiből kiindulva s kollektív elemzés alapján helyesen határozza meg korunkat: rámutat, milyen erők határozzák meg az emberiség fejlődésének irányát; helyesen elemzi a nemzetközi küzdőtéren fennálló erőviszonyokat; kidolgozza az imperializmus elleni harc taktikáját és mindazokat a kérdéseket, amelyek a kommunista pártok, valamint a haladásért, a szabadságért és függetlenségért küzdő összes erők akcióegységét érintik. Éppen ezért meg vagyunk róla győződve, hogy a megvitatásra előterjesztett dokumentumot a magas színvonalú ideológiai tartalom jellemzi, s ez hatalmas politikai fegyver a kommunista és munkáspártok kezében, hogy teljesíteni tudják azokat a nagy feladatokat, amelyeket maga a történelem bízott rájuk, amikor népeik élére állította e pártokat.

Szeretnénk hangsúlyozni a fő dokumentum tervezetének azt a tételét, hogy a szocialista világrendszer az imperialistaellenes harc döntő ereje, és e harcban a Szovjetunió tölti be a vezető szerepet. Mi, brazilok, saját tapasztalataink alapján ismertük meg az imperialista monopóliumok nyomasztó kizsákmányolását. Teljes tudatában vagyunk annak, mit jelent népünk számára a szocialista tábor, különösen pedig a Szovjetunió létezése és politikája, továbbá az imperializmus és a belső reakció elnyomó gépezete elleni harcunkban nyújtott segítségük.

A fő dokumentum tervezete megállapítja — és ezzel teljesen egyetértünk —, hogy a szocializmus és a kapitalizmus párharca korunk alapvető vonása. Ez a tétel emlékezteti a világ kommunistáit arra a kötelességükre, hogy egész gyakorlati tevékenységüket a szocialista tábor, különösen pedig a Szovjetunió — az imperializmus dühödt támadásainak és rágalmainak fő célpontja — iránti szolidaritás, a nekik nyújtandó támogatás, segítség és védelem kérdéseire kell összpontosítaniuk. Véleményünk szerint ebben a kérdésben nem lehet semmiféle ingadozás. A népek és az egész emberiség ellenségei óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy elhintsék köztünk a széthúzás, a kétkedés, a zűrzavar, a véleménykülönbségek és a megosztottság magvait, arra törekedvén, hogy így megfosszák a proletariátust és a függetlenségért, a haladásért küzdő népeket legjobb szövetségeseiktől, barátaiktól és védelmezőiktől. Szeretnénk hangsúlyozni továbbá, hogy az imperialistaellenes harc, a proletariátus harca a társadalmi felszabadulásért és a proletár nemzetköziség megbonthatatlan egységet alkot. Meggyőződésünk, hogy mindaddig, amíg létezik az imperializmus, minden harcos kommunista elsőrendű kötelessége, hogy cselekvőleg és erélyesen védelmezze a Szovjetuniót és a szocialista tábor más országait.

Ez a hagyományos álláspontja a Brazil Kommunista Pártnak, amelyre — csakúgy, mint más testvérpártokra is — éppen ezért a támadások és rágalmak özöne zúdul. Pártunk igazi nemzeti párt. Hazafiságunk következetes, mert internacionalisták vagyunk. Népünk érdekeiért harcolva sohasem feledkezünk meg a világ forradalmi munkásmozgalmának közös érdekeiről.

Egyetértünk a latin-amerikai helyzetnek azzal az elemzésével, amelyet a megvitatásra előterjesztett dokumentum tervezete tartalmaz. Véleményünk szerint elhamarkodott kísérlet lenne még részletesebbé tenni ezt az elemzést abban a dokumen-

tumban, amelynek hivatása: munkaeszközzé válni egy meghatározott történelmi időszak folyamán. A mi latin-amerikai országainkban a helyzet rendkívül bonyolult és országonként erősen változik. A strukturális válság elmélyülése, amely véleményünk szerint egész Latin-Amerikára kiterjed, meghatározza azokat a gyors és olykor teljesen váratlan változásokat, amelyek a politikai erőviszonyokban jelentkeznek. Azokban az országokban, ahol tegnap még reakciós politikai rendszer volt uralmon, egyszeriben feltárulnak a demokratikus folyamat lehetőségei, ugyanakkor viszont más országokban ezzel homlokegyenest ellenkező jelenségeket tapasztalhatunk.

Az imperializmus és az uralkodó osztályok váltogatják taktikájukat, hogy hathatósabban védelmezzék érdekeiket. Hol az egyik, hol pedig a másik harci formát alkalmazzák, amelyek — mint Lenin tanítja — váltakoznak egymással, vagy pedig a legkülönbözőbb kombinációkban jelentkeznek. Ezenkívül, bár egész Latin-Amerikában ugyanazzal az ellenféllel találjuk magunkat szembe, s a latin-amerikai népek többsége a forradalomnak ugyanazt a szakaszát éli át, napról napra fokozódnak a különbségek a különböző országok forradalmi folyamatában, ami a kapitalista fejlődés ugyancsak erősödő egyenlőtlenségének eredménye. Éppen ez az egyenlőtlenség (amely olykor a végletekig fokozódik), a különböző népek gazdasági és társadalmi fejlődési szintjében és fokában tapasztalható egyenlőtlenség határozza meg a demokratikus és forradalmi erők harci formáinak sokrétűségét minden konkrét szakaszban és minden egyes konkrét országban.

Ami a testvérpártok közötti kapcsolatok kérdését illeti, pártunk mindenkor azon a véleményen volt, hogy e kapcsolatoknak a kölcsönös megbecsülésen, annak elismerésén kell alapulniuk, hogy minden egyes párt önállóan oldja meg országában a nemzeti erők taktikai kérdéseit a forradalmi folyamat sajátosságaival összhangban. Véleményünk szerint a kommunisták szolidaritása mindenekelőtt a párt támogatását jelenti abban a forradalmi harcban, amelyet mindegyikük vív országában, és ugyanakkor hatékony segítség is minden egyes párt politikai irányvonalának megvalósításában a nemzeti viszonylatokban kitűzött célok elérése végett. Kétoldalú vagy sokoldalú találkozások segítségével a felmerült véleménykülönbségek leküzdhetők. Ez az egyedül helyes eszköz az olyan hasznos kritika kibontakoztatására, amely nem vezet frakciózáshoz. Ezért egyetértünk a fő dokumentum tervezetének azzal a megfogalmazásával, amelyet a proletár nemzetköziség elveinek betartásával, a kölcsönös segítség és támogatás, az egyenjogúság, a szuverenitás és a más pártok belügyeibe való be nem avatkozás elveivel kapcsolatban ad.

A pártok közötti viszonynak ezeket a kérdéseit azért hangsúlyozzuk, mert pártunk is az elsők között tapasztalta annak a frakciós tevékenységnek a következményeit, amelyet Mao Ce-tung csoportja bontakoztatott ki és támogatott nyíltan országunkban, és ez a körülmény arra késztetett bennünket, hogy pártunk egysége érdekében annyi terméketlen kísérlet után testvér módjára, proletár szokás szerint jobb belátásra hívjuk fel a kínai vezetőket, nyíltan szembeszálljunk a maóisták proletárellenes antimarxista álláspontjával. Pártunk VI. kongresszusa szembeszállt a Mao Ce-tung csoport által terjesztett hibás tézisekkel és azokkal az alaptalan vádakkal, amelyeket már akkor felhoztak a Szovjetunió Kommunista Pártja ellen, és amelyek az utóbbi időben véres provokációkká, a szovjet határok nyílt megsértésévé fajultak. Teljesen nyilvánvaló, hogy Mao Ce-tung és csoportja, amikor így jár el, letér a marxizmus—leninizmus útjáról, szakít a nemzetközi kommunista mozgalommal, amelynek első kötelessége, mint már rámutattunk, a Szovjetunió védelme.

Számunkra, brazil kommunisták számára a kommunista világmozgalom egysége a népek közös ellenségeivel szemben a győzelem fontos tényezője és biztos előfeltétele. Az 1964 áprilisában lezajlott reakciós katonai államcsíny folytán a munkásosz-

tályt, a nemzeti demokratikus mozgalmat, különösen pedig pártunkat súlyos vereség érte. Mint azt pártunk VI. kongresszusa megállapítja, „Brazília jelenleg katonai-diktatórikus, imperialistabarát, antidemokratikus és munkásellenes rezsim uralma alatt áll". A brazil államot olyan politika szolgálatába állították, amely megszünteti a nemzeti szuverenitást, elnyomja a nép demokratikus és haladó törekvéseit. Országunkra a fejlődés olyan útját kényszerítették rá, amely fokozza Brazíliának az amerikai imperializmustól való függését. Ez az új politikai rendszer a legreakciósabb erőkre támaszkodik. Szolgálatába állította az ország fegyveres erőit, amelyek ahelyett, hogy a nemzetet külső támadással szemben védelmeznék, jelenleg csupán a nép elnyomásának eszközei. Ugyanakkor a jelenlegi rendszer erőt és fáradságot nem kímélve azon van, hogy Brazíliát a földrészünk testvérnépei ellen irányuló fegyveres agresszió engedelmes eszközévé tegye.

Pártunk az egyetlen nemzeti méretekben szervezett politikai erő, hiszen minden politikai pártot feloszlattak, a diktatúra pedig főként a fegyveres erőkre támaszkodik. Ennek ellenére a munkásosztály és a lakosság egyéb rétegei ellenállást fejtenek ki, szembeszegülnek a diktatúrával.

Ahogy a nép kiterjeszti harcát, úgy nyirbálják meg egyre jobban jogait, a diktatúra mind kegyetlenebbé válik, az országban terjed a fasizmus. Egyre-másra hirdetik ki a nép demokratikus jogait és vívmányait megsemmisítő kormányrendeleteket. Válaszul arra, hogy városon és falun fokozódott a harc a dolgozók követeléseinek teljesítéséért s a nép tüntetéseket rendez a diktatúra ellen, hogy százezer ember vett részt a Rio de Janeiróban rendezett tömegfelvonulásban és a tömegmegmozdulások egyéb formáiban, tavaly decemberben államcsínyt hajtottak végre, amely katonai-rendőri diktatúra vezetése alatt félfasiszta rendszert honosított meg az országban.

Bevezették a sajtó és más tömegtájékoztatási eszközök legszigorúbb cenzúráját. A Nemzeti Kongresszust berekesztették, több mint száz képviselőt és szenátort megfosztottak mandátumától; az igazságügy-minisztérium, amely a tömegek nyomására már csaknem megkezdte a politikai foglyok szabadon bocsátását, elvesztette szuverenitását, s hatálytalanították a személyi sérthetetlenségről szóló jogszabályt; a lakosság a féktelen terror és az állandó fenyegetések légkörében él. A politikai foglyokat kegyetlen kínvallatásnak vetik alá, egyre-másra gyilkolják a bebörtönzötteket.

A szakszervezetek vezetőit önkényesen leváltják tisztségükből; a diákmozgalom legfőbb vezetőit bebörtönözték és bíróság elé állítják, a diákok százait távolítják el az egyetemekről és fosztják meg három évre tanulmányaik folytatásának jogától; a haladó érzelmű tanárokat, köztük sok világhírű tudóst, eltávolítják katedrájukról, mert nem akarják a diktatúrát szolgálni. A decemberi államcsíny és az ezt követő megtorlás azonban nem tudta megoldani azokat a nehézségeket, amelyekkel a kormány szembe találta magát. Éppen ellenkezőleg, a diktatúra újabb és újabb súlyos problémákkal küszködik, s mindez jelentősen kiélezte a diktatúra támaszát alkotó erők ellentéteit.

Pártunk, noha az 1964-ben elszenvedett vereség következtében komoly ideológiai problémákkal küzdött, és harcolnia kellett a frakciós tevékenység ellen, mindennek ellenére meg tudta védelmezni szervezetét. A reánk mért csapások ellenére a párt tovább bővíti kapcsolatait a tömegekkel, tovább tömöríti a diktatúra ellen küzdő összes erőket, s széles akciófrontot alakít ki, hogy elszigetelje, vereséget mérjen rá, hogy a diktatúrát a diktatúra ellen küzdő erők olyan kormánya váltsa fel, amely biztosítani tudja az igazi demokráciát és a néptömegek harcának széles körű kibontakoztatását az ország felszabadulása és haladása érdekében.

Pártunk harcol azoknak opportunista álláspontja ellen, akik kerülik a küzdelmet és kijelentik, hogy — úgymond — nem lehet harcolni a diktatúra ellen; pártunk tisztában van azzal, hogy erőt kell gyűjtenie, felhasználva minden harci formát, minden meghatározott időpont konkrét feltételeinek megfelelően, s elkerülve a felesleges veszteségeket. Pártunk nagyon jól tudja, hogy a harci szellemet és a forradalmi bátorságot nem szabad összetéveszteni a kalandorkodással.

A brazíliai események megmutatják, milyen elkeseredetten igyekszik az amerikai imperializmus feltartóztatni a demokratikus és forradalmi mozgalmat, elnyomni a forradalmi erőket, főként a forradalmi mozgalom proletár élcsapatát, még mielőtt az országban megérnének a forradalmi feltételek, lehetővé téve a brazil népnek, hogy arra az útra lépjen, amelyet a kubai nép rak le Latin-Amerikában. Az amerikai imperializmus kihasználja egyes szélsőséges balos elemek elhamarkodott akcióit, hogy azokra hivatkozva fokozza a rendőri elnyomást, s megkísérelje elnyomni a forradalmi élcsapatot. Ugyanakkor minden tőle telhetőt megtesz, hogy terjessze a kommunistaellenességet, a szovjetellenességet és ideológiai nyomást gyakoroljon a lakosság egyes rétegeire. Minthogy azonban a tömegek helyzete szüntelenül romlik, a diktatúra pedig nem képes megoldani egyetlen nemzeti problémát sem, ez utóbbi egyre jobban elszigetelődik. Fokozódik a nép elégedetlensége, a lakosság széles tömegeinek az amerikai elnyomókkal szemben érzett gyűlölete.

Országunk helyzetének ezzel a rövid leírásával azt akartuk megmutatni, mennyire helyesek azok a tételek, amelyeket a dokumentum az egyes helyeken még bizonyos sikerek elérésére képes imperializmus agresszív jellegéről kifejt. Éppen a nemzetközi kommunista mozgalomnak és a világ haladó erőinek az imperializmus elleni harcban tanúsított egysége adhat kellő támogatást a brazil népnek a külföldi iga alóli teljes felszabadulásáért vívott küzdelmében.

Elvtársak! A tanácskozással igen fontos és hosszú szakaszt zárunk le, amelyet nagyszerű sikerek fémjeleztek. E szakasz eredménye az általunk most megvitatott dokumentumok elfogadása lesz. Ez azonban még nem jelenti, hogy elértük azt, amire törekedtünk. Következetes forradalmárok vagyunk, s ezért törekednünk kell soraink még szorosabb tömörítésére, hogy fokozódjon egységünk, és hogy még határozottabb és erősebb legyen győzni akarásunk a közös ellenséggel szemben.

A Brazil Kommunista Párt teljes tudatában van internacionalista kötelezettségének, s vállalja, hogy mindent megtesz az itt elfogadott határozatok gyakorlati megvalósításáért. A harc homlokterébe helyezzük a vietnami nép támogatását, még egyszer megismételve pártunk álláspontját: pártunk — bár nehéz körülmények között kell tevékenykednie — mindent megtesz, hogy a brazil nép segítse az amerikai agresszor szétzúzását. Meggyőződésünk, hogy a vietnami hazafiak végső győzelme döntő jelentőségű az önkény, a bűnözés és a hatalmi törekvések imperialista politikája ellen küzdő népek hadállásainak erősítése szempontjából.

Szeretnénk még kijelenteni, hogy örömmel üdvözöljük a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága küldöttségének jelenlétét ezen a tanácskozáson. Számunkra, brazilok számára éppen úgy, mint Latin-Amerika összes forradalmárai és haladó érzelmű polgárai számára a kubai forradalom és a szocializmus következetes építése Kubában Latin-Amerika munkásosztályának és népeinek legkimagaslóbb vívmánya. Pártunk újra kijelenti: el van szánva arra, hogy minden erejével támogatja a hős kubai testvérnép harcát.

Befejezésül testvéri üdvözletünket fejezzük ki minden testvérpárt jelenlevő képviselőinek, s köszönetet mondunk a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizott-

ságának azért a testvéri fogadtatásért, amelyben részünk van, és a munkánk számára teremtett nagyszerű feltételekért.

Egyesüljünk az imperializmus ellen, a világbéke biztosításáért, a szocializmus vívmányainak következetes védelméért vívott harcban!

Egyesüljünk a nemzeti felszabadulásért, a társadalmi haladásért és a szocializmusért folyó közös küzdelemben!

ENRICO BERLINGUER,

AZ OLASZ KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRHELYETTESE

Kedves elvtársak!

Mindenekelőtt forrón üdvözöljük a Szovjetunió Kommunista Pártját, valamennyi szovjet polgárt, s köszönetet mondunk az SZKP Központi Bizottságának vendégszeretetéért és a nagy munkáért, amelyet azért végzett, hogy a legjobb feltételeket biztosítsa tanácskozásunk megszervezéséhez és lebonyolításához.

Megragadjuk az alkalmat, hogy még egyszer kifejezzük hálánkat elvtársainknak a Magyar Szocialista Munkáspártban a tanácskozás előkészítésének egész első szakaszában végzett értékes munkájukért.

Örömmel veszünk részt ezen az oly reprezentatív és fontos találkozón, amelyen annyi kommunista és munkáspárt van jelen. Valamennyiüknek az olasz kommunisták testvéri üdvözletét tolmácsoljuk.

I

Szükségesnek tartjuk, hogy mindenekelőtt nagy vonalakban beszámoljunk Olaszországban vívott harcunkról, azért is, mivel az olaszországi helyzet ma különösen fontos és kényes ponthoz érkezett.

1968 nagy társadalmi és politikai harcainak eredményei politikailag az egy évvel ezelőtti választásokon megmutatkozott balratolódásban fejeződtek ki, amikor is pártunk 8 600 000 szavazatot kapott, a szavazatok 27 százalékát. A Proletáregység Olasz Szocialista Pártja — az egységért küzdő baloldali párt — másfél millió szavazatot kapott. Jó eredményt értek el a választásokon az Olasz Kommunista Párthoz és a Proletáregység Olasz Szocialista Pártjához csatlakozott más baloldali csoportok is. Ily módon Olaszországban a haladó demokráciáért és a szocializmusért harcoló baloldali, ellenzéki munkáserők tízmillió szavazatot kaptak, mintegy a szavazatok harmadrészét. Ez a választási eredmény elsősorban azért fontos, mert a munkásság és a nép kemény harcának, a pártunk és szövetségesei által folytatott állandó, széles körű tömegakcióknak a gyümölcse, s ezért pártunk és a legkövetkezetesebb demokratikus és szocialista erők szervezett erejét és tényleges befolyását tükrözi nem csupán a parlamentben, hanem a munkásosztály és a néptömegek között, az ország életében is.

A választások után a dolgozók nem helyezkedtek várakozó álláspontra, nem kaptak lábra olyan illúziók, hogy a baloldal megerősödése a parlamentben — bármennyire fontos is —, önmagában véve a kormány irányzatának megváltozására vezethetne. Ellenkezőleg, a dolgozók rögtön felismerték, hogy a választási siker kedvezőbb körülményeket teremt a dolgozó osztályok harcaihoz, pártunk és a többi baloldali erő politikai küzdelmeihez. Valóban, a választások után a dolgozók küzdelme kiszéle-

sedett és harcosabbá vált. 1968-ban több mint 68 millió munkaóra esett ki a sztrájkok miatt, ami a legmagasabb szám az utóbbi években. De már 1969 első hónapjaiban több mint 44 millió volt a sztrájkok miatt kiesett munkaórák száma.

Ebben az időszakban a munkástömegek és más társadalmi rétegek harcaiban erősödött a radikalizálódási tendencia.

A társadalmi feszültség kiéleződése, a dolgozók harcának kiszélesedése és az általuk kivívott eredmények eltérő folyamatokat váltanak ki a politikai erők soraiban. Egyfelől aktivizálódnak a jobboldali erők, mind a kormánykoalíción belül, mind azon kívül. Megpróbálják az elnyomás fegyverével féken tartani és letörni a dolgozók és a diákok mozgalmait. Ennek tragikus következményei voltak a két déli városban, Avolában és Battipagliában elkövetett terrorcselekmények. Ezzel a kísérlettel olyan manőverek járnak együtt, amelyeknek célja a kormány politikájának jobbratolása.

A kapitalista nagyburzsoázia tömeges nyomásával együtt tipikusan fasiszta jellegű provokációk és erőszakoskodások is történnek. Céljuk, hogy zűrzavart és pánikhangulatot teremtsenek, s ily módon ürügyet adjanak az „erős kormány" híveinek, hogy fellépjenek a harcok és sztrájkok hullámával szemben. Fény derült tekintélyuralmi államcsínykísérletekre is. Ebben az irányban működnek bizonyos csoportok, amelyek a NATO-szolgálatokkal és a NATO köreivel állnak kapcsolatban.

Nem táplálunk tehát illúziókat, mivel jól ismerjük az olasz társadalom uralkodó osztályai bizonyos részének reakciós magatartását, és tudjuk, milyen veszélyt jelent a demokráciára nézve az alárendeltség az amerikai imperializmusnak és a NATO-nak. Figyelemmel kísérjük és nyíltan leleplezzük a reakció részéről fenyegető veszélyeket, éberségre és egységre hívjuk fel a tömegeket, hogy visszaverhessék a tekintélyuralmi kísérleteket — ahogyan az elmúlt 15 évben már háromszor is sikerült —, bármilyen területen kell is megindítani a csatát; éberségre, egységre és harcra hívjuk fel a tömegeket a háborús veszély ellen, és arra buzdítjuk őket, hogy ha szükségessé válik, minden eszközzel verjék vissza a hazánkat háborús kalandokba sodró kísérleteket. Ugyanakkor politikai kezdeményezéssel, a harc és az egység kiszélesítésével arra törekszünk, hogy csírájában fojtsuk el a jobboldal szándékait és kísérleteit, s mindig képesek legyünk visszaverésükre a harcos, egységes, demokratikus munkásirányzat segítségével.

A fő tendencia azonban a dolgozók társadalmi és politikai harcainak fellendülése, az egység fokozódása a szakszervezeti harcok területén, a szocialista, a demokratikus és a katolikus baloldal erőinek közeledési folyamata.

Pártunk ott van a tömegek között és vezeti őket a nagy osztályütközetekben, az antiimperialista és demokratikus harcokban. Erőnk és kezdeményezésünk központi szerepet tölt be az Olaszországban folyó bonyolult politikai harcban.

Mindez megoszlást és nézeteltéréseket vált ki a kormány köreiben. A szocialista párton, sőt a kereszténydemokrata párton belül egyre komolyabban felvetik a középbal válságának, s ebből következően az Olasz Kommunista Párttal kialakítandó „új viszony" keresésének problémáját.

A harcok új hullámát az is ösztönözte, hogy az országos, egységes bérkövetelő mozgalmak és sztrájkok eredményesen végződtek, például a nyugdíjemelésért és a társadalombiztosítási rendszer reformjáért indított mozgalmak, vagy az ország különböző területei között fennálló bérezési megkülönböztetés felszámolásáért folytatott harc. A kivívott új nyugdíjrendszer, korlátaival és hibáival együtt is, igen jelentős, mivel szentesíti azt az elvet, hogy az olasz dolgozók nagy tömegeinek fizetésük 75 százalékát kitevő, öt év múlva pedig fizetésük 80 százalékát elérő nyugdíjat kell biztosítani.

Érdemes megemlíteni, hogy a dolgozók olyan fontos kategóriái, mint a bányászok,

a vasutasok, a tengerészek és a kohászok kiharcolták a rövidebb munkaidőt a fizetés csökkenése nélkül, valamint a hosszabb fizetett szabadságot.

Természetesen minden küzdelem újabb harcokra serkent, hogy tovább haladjunk előre és visszaverjük a kapitalisták manővereit, akik üres formává akarják tenni és meg akarják semmisíteni a dolgozók vívmányait.

Ez komplex harc, amely nem csupán az iparra terjed ki, hanem a falura is, ahol a mezőgazdasági munkások, a kisbérlők és a kisbirtokosok jelentős mozgalmakat indítottak.

Dél-Olaszország nagy területein továbbra is a munkanélküliség, az alacsony bér, az elmaradottság jellemzi a helyzetet. Ezért folytatódik a nagyarányú elvándorlás. Mindez erős társadalmi feszültséget vált ki és igen éles harcokhoz vezet.

Megmozdultak a közalkalmazottak, a postai dolgozók, a rádió és a televízió, valamint a közoktatásügy dolgozói is. Ezekben a harcokban — a különböző szakszervezetek között is — szélesebb körű egység valósul meg.

A technika fejlődésével fokozódik a munkások és más dolgozó rétegek kizsákmányolása.

A munkásosztálynak, a népi tömegek élcsapatának mozgalmai nem korlátozódnak a bérkövetelésekre, hanem a gyáron belüli és kívüli, egész társadalmi, emberi és állampolgári helyzetüket érintő problémákra is kiterjednek. Harcolnak azért, hogy nagyobb beleszólásuk legyen a kollektív szerződések megkötésébe, küzdenek az új szakszervezeti és politikai jogokért, a munkaidő jelentős csökkentéséért, a munkaintenzitás fölötti ellenőrzésért, az egészséges munkakörülményekért, a gyülekezési jogért az üzemekben és a műhelyekben.

Lényegében az osztály-erőviszonyok megváltoztatásáról van szó. Mindebben az az általános tendencia fejlődik ki, hogy a tömegek aktivizálódnak, részt vesznek a politikai életben, a demokrácia előbbre halad.

Ez a tendencia érvényesül falun, az iskolákban, az egyetemeken, a közszolgáltatások és a közintézmények, a rádió és a televízió dolgozóinál is.

Hazánkban is új rétegek kapcsolódtak be a harcba: a diákok, a műszaki értelmiség, a tudományos kutatók. Ez a tény egyfelől a tudományos-műszaki forradalommal kapcsolatos, másfelől azzal, hogy Olaszországban az uralkodó kapitalista osztályok elmaradott körülmények között tartották az iskolákat, az egyetemeket és a tudományos kutatási intézményeket.

A diákok viharos harcba indulása bonyolult problémák elé állított és állít bennünket. Nehézségek merültek és merülnek fel ma is abban, hogy helyes kapcsolatot teremtsünk a diákmozgalmakkal, amelyekben különféle, gyakran ellentmondásos tendenciák és hatások érvényesülnek. Mindamellett úgy véljük, hogy ezeknek az új erőknek belépése a társadalom megújításáért vívott harcba igen fontos, pozitív tény, minőségi ugrás az osztályharcban, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban. Következésképpen a munkásosztály forradalmi pártjának szerintünk nemcsak az a feladata, hogy a harcba újonnan bekapcsolódott rétegek, különösen a diákok körében széles körű és hatékony felvilágosító munkát és ideológiai harcot folytasson, megnyerje ezeket a rétegeket a szocializmus eszméinek és a helyes politikai perspektívának. Ez a munka természetesen szükséges. De nemcsak ezzel a feladattal kell szembenéznünk. Problémát okoz annak a feladatnak a megértése is, hogy pártunk irányvonala és harca javára hasznosítanunk kell mindazokat a helyes indítékokat, amelyek ezeket a tömegeket lázadásra és harcra ösztönzik. Mindenekelőtt az a feladatunk, hogy a társadalom átalakításáért vívott harcban e mozgalmak mindegyikével széles körű kapcsolatot és szövetséget teremtsünk.

A dolgozók harcai egyre erőteljesebben felvetik a gazdaság és az állami szervezet

strukturális átalakításának problémáját, s mind konkrétabban napirendre tűzik annak szükségességét, hogy a munkásosztály és a dolgozók részt vegyenek az állam és a nemzeti élet irányításában. A dolgozók mind szélesebb rétegei ébrednek tudatára, hogy a gazdaság, a társadalom, a kulturális haladás és a demokrácia nagy problémái Olaszországban csakis a társadalom alapjainak átalakításával, vagyis a szocialista forradalom útján oldhatók meg.

Ebben a keretben folytatjuk a harcot az állami beavatkozásnak és a demokratikus ellenőrzésnek új formáiért a gazdaság különböző területein; egyes termelési ágak államosításáért; olyan földreformért, amely minden földet azoknak a parasztoknak a birtokába ad, akik megművelik; olyan urbanisztikai reformért, amely megakadályozza a városi telkek élősdi hasznosítását és a velük folytatott spekulációt.

Ebben a keretben folyik a harc az iskola, az igazságszolgáltatás, a társadalombiztosítási rendszer, a családjog demokratikus reformjáért, továbbá az állami szervezet megreformálásáért, például fontos demokratikus funkciók betöltésére hivatott, választott regionális tanácsok létrehozásáért.

Egy másik politikai követelés, amelyért ma a baloldal tömegei harcolnak: annak megtiltása, hogy a rendőrség a közrend védelmében tűzfegyvert használhasson.

Ezek a széles körű és éles harcok egyfelől ellenállásra késztetik az uralkodó kapitalista erőket, másfelől az előretörés új lehetőségeit nyitják meg a dolgozó osztályok előtt.

Természetesen nem könnyű egy ilyen sokrétű és gyakran heves mozgalom irányítása.

Meg kell akadályozni, hogy más erők, köztük a jobboldal erői, demagóg módon átvegyék egyes — akár csupán kisebb jelentőségű — mozgalmak irányítását. El kell kerülni, hogy szélsőséges csoportok kezdeményezései nyomán vagy spontán elkeseredésből a harc olyan formákat öltsön, amelyek következtében az élcsapat elszigetelődne a tömegektől. Ezért mi úgy dolgozunk, hogy a harcok radikalizálódásával együtt szélesedjen tömegbázisunk és erősödjön az egység.

A jelenlegi középbal kormány válsága elmélyült. A kereszténydemokrata pártot súlyos ellentétek osztják meg. A szocialistáknál újból megindult az igen éles harc az egyesült szocialista párt két alkotórésze, a hagyományos szocialista párt és a szociáldemokrácia között. A két párt három évvel ezelőtt végrehajtott egyesülése politikailag kudarcot vallott, mivel az Olasz Szocialista Párt tömegei között és a párt vezetésében, részben a népi harcok fejlődése következtében, megmaradtak és gyarapodtak az osztály-együttműködést és a munkásegység megbontásának politikáját elutasító erők.

A szociáldemokrata jobboldal, amelyet a kisebbségbe kerülés veszélye fenyeget, újabb szakadással való fenyegetőzéssel igyekszik megakadályozni az Olasz Szocialista Párt politikájának bármilyen pozitív irányú fejlődését.

A kereszténydemokrata párt belső ellentéteiben kétségkívül a különféle irányzatok hatalmi harcai tükröződnek, de az ilyen jelenségek mögött osztályjellegű és politikai ellentétek is vannak, ezeket a tömegek harca élezte ki, s a mi politikánkat és kezdeményezéseink hatását is tükrözik.

Az előtérbe került új probléma, amelyet a kormánypártok jelentős csoportjai nyíltan felvetnek: újfajta viszony kialakítása az Olasz Kommunista Párttal és a kapcsolat megteremtése azokkal a társadalmi erőkkel, amelyeket mi képviselünk és amelyeknek a harcát mi szervezzük. Lényegében elismerik, hogy az OKP olyan történelmi erővé vált a nemzet életében, amellyel számolni kell.

Nem tévesztjük szem elől, mennyi kétszínűség és számítás van sok efféle álláspontban. Nyíltan kimondjuk, szó sem lehet az OKP „beilleszkedéséről" a kormány

és a középbal hatalmi rendszerébe, mivel mi éppen a középbal felszámolásáért harcolunk. A pártunkhoz való viszony problémája valójában a munkás- és néptömegekhez való viszony problémája, az a probléma, hogyan foglalnak állást az ő szükségleteikkel és törekvéseikkel kapcsolatban, azzal a szándékkal kapcsolatban, hogy minden vonatkozásban részt vegyenek az ország társadalmi és politikai életének irányításában.

Ezen a talajon akarjuk előmozdítani az ellenzék oldaláról is (amelynek a parlamentben mintegy 250 kommunista képviselője és szenátora van) mindazokat a lehetséges, akár csak részleges megegyezéseket és együttműködési alkalmakat más baloldali és demokratikus erőkkel, amelyek elősegítik a tekintélyuralmi veszély és a konzervatív szándékok visszaverését, a legégetőbb problémák megoldását és segítik, hogy befolyásolhassuk a kormány határozatait. Ily módon akarjuk elérni, hogy a többségi pártokban is előmozdítsuk a balratolódást, s ugyanakkor nagyobb befolyást szerezzünk a tömegek körében és az országos politikában.

Pártunk, más baloldali és demokratikus erőkkel együttműködve, az elmúlt években erőteljesen és nem hatástalanul harcolt az imperializmus agresszív politikája ellen, az olasz kormányoknak, köztük a középbal kormányoknak az Atlanti Szövetséghez és az Amerikai Egyesült Államokhoz fűződő alárendeltségi viszonya ellen.

Olaszországban — többek között — mi ösztönözzük azokat a harcos mozgalmakat, amelyekben nagy tömegek vettek részt, kifejezve szolidaritásukat a függetlenségükért harcoló népekkel: Algériával, a szocialista Kubával, Kongó népével és más afrikai népekkel, az arab országokkal, Spanyolország, Görögország és Portugália antifasisztáival. Az utóbbi években példátlanul széles körűvé vált a vietnami néppel vállalt politikai szolidaritás és a vietnami nép anyagi megsegítésének mozgalma. Milliók vettek részt ebben a mozgalomban, amelyet most még tovább kell fejleszteni.

Erőfeszítéseinket jelenleg egyre inkább arra a harcra összpontosítjuk, amelynek célja, hogy megszabadítsuk Olaszországot az atlanti politika béklyóitól és kockázataitól, hogy Olaszország kilépjen a NATO-ból és hogy felszámolják a hazánkban létesített amerikai támaszpontokat. Az utóbbi időben az antiimperialista harcokba új erők kapcsolódtak be — szocialisták és katolikusok —, akik a miénktől eltérő ideológiát vallanak és a saját álláspontjukat képviselve vesznek részt ezekben a harcokban. Ezek az erők szükségesnek látják, hogy Olaszország revideálja viszonyát az Amerikai Egyesült Államokkal, ugyanakkor a szocialista országokkal is, keresse hazánk szuverenitásának és biztonságának garanciáit. Harcolunk azért, hogy Olaszország ne legyen katonai vagy politikai tömbök tagja, lépjen ki a NATO-ból, és az országban számolják fel a NATO-támaszpontokat. Harcolunk az ország semlegességéért, a második világháború utáni határok és az NDK elismeréséért, Olaszország hozzájárulásáért az európai biztonsághoz, a leszereléshez, a szemben álló katonai tömbök felszámolását célzó politikához, és azért, hogy a Földközi-tengert a béke tengerévé változtassuk. Ebben a szellemben szilárd és eredményes kapcsolatokat létesítettünk az arab országok haladó mozgalmaival. Harcolunk továbbá hazánk és a szocialista országok kapcsolatainak fejlesztéséért.

A kormánypártokban is jelentkeznek olyan álláspontok, amelyek az olasz külpolitika, főként az atlanti politika módosítására irányulnak. A szóban forgó kérdések: a VDK és a népi Kína elismerése, a két német állam létezésének elismerése, az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtése a földközi-tengeri béke, a leszerelési, főleg az atomleszerelési politika. Az atlanti szerződés revideálására vonatkozó javaslatok (a katonai integráció részleges felszámolása, Görögország és Portugália kizárása a NATO-ból, bár korlátozottak és nem kielégítőek, mégis a békét, a nemzeti függetlenséget, az aktív semlegesség jegyében álló olasz külpolitikát célzó egységes

folyamatot tükrözik. Az ebben az irányban tett minden reális lépés megfelel az egész olasz nép legalapvetőbb érdekeinek, és nézetünk szerint egyben fontos mozzanata annak a hozzájárulásnak, amellyel hazánk dolgozó osztályai előmozdítják a béke és a népek közötti együttműködés ügyét, a világ munkásmozgalmának és antiimperialista mozgalmának közös ügyét. A csehszlovák válságban elfoglalt álláspontunk — melyet az a koncepciónk határozott meg, hogy milyen elveknek kell irányítaniuk a szocialista államok és a kommunista pártok kapcsolatait —, továbbá minden más állásfoglalásunk a szocializmus és az internacionalizmus problémáiban azt is lehetővé tette számunkra, hogy eredményesebben harcoljunk hazánkban az atlanti reakció ellen. A konzervatív és antikommunista erőknek nem sikerült megállítaniuk vagy visszaszorítaniuk az említett új tendenciákat, még a csehszlovák események után sem.

Tekintettel arra az erőre, amelyet pártunk Olaszországban közel ötvenévi harc során kivívott, nem szorítkozhatunk merőben propagandajellegű tevékenységre. Célunk — Olaszország szocialista átalakulásának megvalósítása — megköveteli, hogy kidolgozzuk önálló harci utunkat, megköveteli, hogy a tömegek előtt nyilvánvalóvá váljék a szocializmushoz való olaszországi előrehaladásáról és a szocialista társadalom olaszországi építésének sajátos vonásairól alkotott koncepciónk.

Elutasítjuk azt a felfogást, hogy létezhet a szocialista társadalom egyetlen, minden helyzetre érvényes modellja. Nemcsak arról van szó, hogy a szocialista forradalomnak és a szocialista társadalom építésének általános fejlődési törvényei mellett figyelembe kell venni a nemzeti sajátosságokat. A társadalmi fejlődés általános törvényei, a szocialista forradalom lényeges és egyetemes vonásai sohasem léteznek tiszta állapotban, hanem mindig (és kizárólag) történelmileg determinált és megismételhetetlen realitásokként. Ennek a két aspektusnak a szembeállítása sematikus és skolasztikus, s a marxizmus lényegének tagadását jelenti.

Ebből a koncepcióból — amely marxista és leninista — következik: sohasem tartottunk és nem tartunk igényt arra, hogy modellunkat a szocializmusról másoknak sugalljuk vagy diktáljuk. Minden országnak megvan a saját történelme. Minden párt történelmileg meghatározott és feltételezett valóságban tevékenykedik. Ezért, ha vitatkozunk is a szocialista országokban a szocialista demokrácia terén végbemenő fejlődés problémáiról — annak a megújulási folyamatnak problémáiról, amely az SZKP XX. kongresszusán indult meg, s amelynek szükségességét ezen a kongresszuson oly erőteljesen hangsúlyozták —, korántsem gondolunk a mi országunk vagy hasonló vonásokat mutató országok valóságából fakadó követelményeink és kritériumaink elvont és gépies átültetésére más országok valóságába.

Ami hazánkat illeti, azért harcolunk, hogy demokratikus úton vigyük előbbre a szocializmust — az osztályharc és a tömegharc, gyakran igen éles harcok útján; úgy véljük, ezen az úton különböző politikai erők, szervezetek, pártok hozzájárulásával nemcsak előre lehet és kell haladni a szocializmus felé, hanem föl lehet és kell építeni a szocialista társadalmat is; úgy véljük, a mi körülményeink között a munkásosztály hegemóniájának egy pluralisztikus és demokratikus harci szövetségben, hatalmi tömbben és politikai rendszerben kell megvalósulnia. Ez tehát a szocializmusnak az a minden más meglevő modelltől eltérő modellja — ha így nevezhetjük —, amelyért harcba hívjuk az olasz munkásosztályt és a dolgozókat.

Mindez közvetlenül és mélyrehatóan tükröződik a hazánkban folytatott jelenlegi politikai harcunkban is. Minden lépésünk, minden állásfoglalásunk, így a szocializmus és a nemzetközi kommunista mozgalom elvi problémáit illető állásfoglalásaink is, közvetlen befolyást gyakorolnak a dolgozó tömegekre, a legkülönbözőbb társadalmi rétegekre, a többi politikai erőre, és pozitív vagy negatív értelemben hatnak az országos politikára. Meggyőződésünk, hogy pártunk ereje és befolyása ebből a szempont-

ból is mindenekelőtt internacionalizmusának és nemzeti funkciójának széttéphetetlen kapcsolatán alapul.

Számottevő erőt képviselünk Olaszországban, egyrészt, mert a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom része vagyunk, másrészt pedig azért, mert ugyanakkor olyan nemzeti erőt képviselünk, amely nem szorítkozik a más országokban megvalósuló szocialista vívmányok propagálására, hanem teljesen függetlenül kidolgozza és irányítja a harcot az olaszországi szocialista forradalomért.

Ezen az alapon szilárdult meg pártunk összeforrott egysége és kapcsolatunk az olasz munkásosztállyal. Ez az egység minden próbát kiállt és semmi sem gyengítheti meg.

Mindig visszautasítottuk az olyan sugallatokat, hogy tagadjuk meg vagy gyengítsük meg internacionalizmusunkat, a szocializmus táborához való tartozásunkat, szolidaritásunkat a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal.

Internacionalizmusunk, melyet állandóan az az erőfeszítés kísér, hogy gyökereinkkel a nemzeti valóságba fogózkodjunk, vörös fonalként húzódik végig egész történelmünkön, az olasz nép forradalmi, demokratikus és nemzeti pártjának történetén. Az OKP-val való új viszony problémáját fölvető legkövetkezetesebb olasz baloldali és demokratikus erők manapság tudják azt, hogy az internacionalizmusban pártunk nem tesz és nem szándékozik engedményeket tenni.

A döntő kérdés már demokratikus és szocialista harcunk fejlődése szempontjából sem a nemzetközi kommunista mozgalomban való helyünk — ez vitathatatlan —, hanem a benne való részvételünk miléntje.

II

Elvtársak! Térjünk át a nemzetközi kérdésekre. Idevonatkozó álláspontunkat kifejtettük pártunk XII. kongresszusán és legutóbb Longo elvtársnak, a párt főtitkárának a Központi Bizottság előtt tartott beszámolójában. Ennek szövegét valamennyi küldöttség rendelkezésére adtuk. Így módunk van rá, hogy hozzászólásunkat most egyes témákra összpontosítsuk, különösen a mozgalmunk jelenlegi helyzetével és egységének problémáival kapcsolatos témákra.

Mi is alapvetőnek tartjuk azt a feladatot, hogy megújított alapokon megvédjük, helyreállítsuk és továbbfejlesszük mozgalmunk egységét. Az OKP XII. kongresszusán Longo elvtárs — a Togliatti elvtárs által kifejtett gondolatokra hivatkozva — kijelentette: abból a meggyőződésből indulunk ki, hogy a kommunista mozgalomnak nemcsak nemzeti, hanem nemzetközi egységre is szüksége van. Olyan egységre, amely korántsem külső kényszer alapján jön létre, nem mások politikájának gépies átvételéből fakad, hanem az egyes országok tapasztalatainak különbözőségéből és eredetiségéből jön létre, a kölcsönös kritikai szellemből táplálkozik, és az egyes pártok önállósága révén erősödik.

Manapság nincs teljes egység a forradalmi harc alapvető tényezői között. Sőt, ezen a téren különféle — máig is megoldatlan — nehézségek és súlyos problémák keletkeztek. Bizonyos szempontból talán az internacionalizmus még le nem küzdött válságáról beszélhetünk. Ennek a válságnak kétségkívül számos bonyolult oka van.

Úgy véljük, az alapvető elvi okok objektívak, más okok viszont szubjektív természetűek, tehát meghatározott politikai irányzatokban, hibákban és tévedésekben keresendők.

Összegezve: ha áttekintjük a nagy antifasiszta háborútól máig eltelt 25 éves korszakot, az internacionalizmus jelenlegi válsága olyan nemzetközi képben helyezkedik

el, amelyet — minden negatív mozzanat mellett — a nagyszabású forradalmi átalakulások folyamata jellemez.

Megállapíthatjuk: a szocialista táborban és a kommunista mozgalomban támadt ellentétek és más negatív jelenségek ellenére az elmúlt évtizedben a forradalmi mozgalom világszerte kiszélesedett, és eddig soha nem látott arányokat öltött.

A Szovjetunió és a szocialista országok új sikereket értek el a gazdasági életben és a társadalmi élet más területein. Erősödött és növekedett a Szovjetunió alapvető szerepe a világszerte folyó békeharcban, az imperializmus ellen a szocializmusért vívott harcban.

Az amerikai féltekén Kubában létrejött az első szocialista állam. Sok kapitalista országban — gyakran ott is, ahol az egy helyben topogás vagy a visszafejlődés jelenségei mutatkoztak —, ismét fellendült a munkásmozgalom. Az elmúlt évtized új jelensége azonban az, hogy a társadalmi és a nemzeti felszabadulásért vívott harcba és az antiimperialista mozgalomba olyan új népek kapcsolódtak be, amelyek korábban szinte nem is szerepeltek a világtörténelem színpadán; s ezzel egyidőben a kapitalista országokban új társadalmi rétegek kapcsolódtak be az osztályharcba és a politikai harcba. Igaz: nekünk, kommunistáknak, általában még nem sikerült kielégítő kapcsolatot teremteni ezekkel a mozgalmakkal és erőkkel; nem tudtunk élni ezzel az ösztönzéssel, talán azért sem, mert kissé szűkkeblűen értelmeztük feladatainkat és azt a módot, ahogyan jelenleg a forradalmi világmozgalom egységét meg kell valósítani. De mindenképpen napjainkban a legszélesebb az a bázis, amelyen a forradalmi világmozgalom fejlődik és előrehaladhat.

Ilyen körülmények között az internacionalizmus parancsolóbb követelmény, mint bármikor is volt. Az imperializmus agresszivitásával szemben a kommunista mozgalom egysége és minden antiimperialista erő együttműködése szükségesebb, mint valaha. Ezenfelül a helyzet megérett rá, hogy ismét megerősítsük az internacionalizmust és új lendületet adjunk neki. Ez az új lendület nézetünk szerint csak akkor következhet be, ha tevékenységünkben a tények tudomásulvételéből, reális szemléletből indulunk ki, ha a tényekkel összhangban cselekszünk és bátran meg tudjuk újítani az egység elveit, módszereit és koncepcióját.

Kétségkívül igen fontosak az internacionalista akcióegységnek és szolidaritásnak az elmúlt években hatékonyan érvényesült formái, különösen azok, amelyek a vietnami nép hősi harcával és az antiimperialista harc más mozzanataival kapcsolatosak.

De ha reálisan vizsgáljuk a helyzetet, mindenekelőtt a szocialista országok és a kommunista pártok közötti ellentéteket kell figyelembe vennünk.

A legsúlyosabb tény — mélységesen aggaszt ez valamennyiünket és az egész világ dolgozó tömegeit — a Kínai Kommunista Párttal való ellentét elfajulása. Ez olyan mérvű, hogy a KKP és a Kínai Népköztársaság ma ellenségesen áll szemben a Szovjetunióval, csaknem valamennyi szocialista országgal, majdnem minden kommunista párttal, tehát a forradalmi és antiimperialista mozgalom döntő részével. Ez nemcsak a munkásmozgalomra nézve mérhetetlenül káros, hanem negatív hatással van az egész nemzetközi helyzetre is, és súlyos aggodalmakat kelt. Ez az ellentét zavart és elbátortalanodást okoz a tömegek körében is.

Mi már évek óta — és Központi Bizottságunk legutóbbi ülésén is — nyíltan bíráltuk a Kínai Kommunista Párt állásfoglalásait, amelyeket tévesnek tartunk.

Korunkban és az egész jelenlegi politikai helyzetben az alapvető határvonal a szocializmus és az imperializmus között húzódik. Éppen ezért a népek nemzeti függetlenségéért, társadalmi felszabadulásáért és a békéért vívott harc általános érdekei szempontjából súlyos és aggasztó tévedésnek tartjuk azt, hogy a Kínai Kommunista Párt egy szintre helyezi az amerikai imperializmust és a Szovjetuniót, támadásokat

intéz a Szovjetunió és más szocialista országok, a kommunista pártok többsége, a demokratikus és antiimperialista erők nagy része ellen.

Másodszor: mélységesen tévesnek tartjuk a KKP megismételt igényét arra, hogy minden országra és minden pártra ráerőszakolja azt az egyetlen, általa helyesnek tartott utat, amelyet ő követ, hogy Mao Ce-tung tanítását „korunk marxizmus–leninizmusának" nyilvánítja, és hogy szakadár tevékenységet folytat. Leszögeztük azt is, hogy mindig elhibázottnak tekintettünk és tekintünk ma is mindenfajta „kiközösítést", és minden olyan tendenciát, hogy az elmérgesedett polémiára ellenkező irányú elmérgesedett polémiával válaszoljunk. Ezért értékeltük pozitívan azt a tényt, hogy az értekezletünk számára kidolgozott dokumentum-tervezetben nincs semmiféle elítélés vagy kiátkozás.

Egy nemzetközi találkozón, ha objektívan elemezni akarjuk a helyzetet, természetesen jogos megvitatni valamennyi fontos nemzetközi kérdést. Világosan látjuk viszont, jelenleg nincsenek meg a feltételek ahhoz, hogy ezekben a kérdésekben kollektív következtetésekre jussunk és hogy ezeket illetően ez a konferencia állást foglaljon: az ilyen állásfoglalás nézetünk szerint éppen ellenkező hatást érne el, mint amilyet kívánunk.

Ismétlem, mindez nem változtat azon, hogy pártunk továbbra is rámutat a Kínai Kommunista Párt téves nézeteire, és bírálja őket. Nem annyira azért, mert a kínai álláspontok jegyében Olaszországban is szakadár tevékenység folyik, hanem mert a vitatott kérdések a forradalmi perspektíva és politikai irányvonalunk egyes központi problémáit érintik.

Mindenekelőtt nyilvánvaló, hogy Kína kérdése objektív probléma marad, s ennek teljes jelentőségét világosan látjuk.

Az emberiség történelmének döntő eseményei: az októberi forradalom, a szocializmus szovjetunióbeli felépítése, a nácizmus és a fasizmus legyőzése, az európai szocialista államok megszületése után a kínai forradalom volt az a történelmi jelentőségű esemény, amely hozzájárult a világ szerkezetének megváltoztatásához.

Nyilvánvaló az is, hogy a népi Kínának nagy súlya van a nemzetközi életben. Ezért is úgy véljük, hogy igyekeznünk kell megérteni azokat az objektív szükségleteket, amelyek a Kínában végbement változások és a kínai politika irányzatának hátterében állnak. Nem azért, hogy igazoljuk a hibás álláspontokat és irányzatokat, hanem hogy jobban felismerjük azokat az objektív feltételeket, amelyek alapján ezek az irányzatok és általában a politikai fejlemények kialakultak.

Törekednünk kell arra is, hogy felismerjük saját tévedéseinket és hibáinkat, mind a Kínával való viszony tekintetében, mind általános politikai tevékenységünkben.

Mindenekelőtt azonban annak szükségességét szeretnénk hangsúlyozni, hogy olyan politikai tevékenységet fejtsünk ki, amely megfelel a kínai probléma által fölvetett kérdések jelentőségének, bonyolultságának és súlyosságának. Tehát hogy olyan kezdeményezéseket tegyünk, amelyek a politikai párbeszéd újrakezdésére és az egység helyreállítására irányulnak. Az ebben az irányban tett minden erőfeszítésnek nyilvánvalóan teljes mértékben figyelembe kell vennie a kínai gazdaság és társadalom fejlődésének, valamint Kína nemzetközi szerepének objektív követelményeit.

A békés együttélés politikájának és az imperializmus elleni harcnak is szüksége van Kína pozitív hozzájárulására.

Ezért nem tekinthetjük szilárdnak és kikristályosodottnak a ma kialakult és távlataiban súlyos helyzetet. Ezeket a perspektívákat mindenképpen el kell hárítani. Pártunk ezzel kapcsolatban kész megvizsgálni és hozzájárulásával előmozdítani minden olyan kezdeményezést, amely hasznos lehet a jelenlegi helyzet leküzdésére, vagy legalábbis a mai feszültség enyhítésére.

A Kínai Kommunista Párt téves irányzatait bírálni kell és küzdeni kell ellenük: ugyanakkor azonban Kína kérdését — ahogyan Togliatti elvtárs megfogalmazta — egész politikánk fejlesztésével kell megközelíteni, azzal a konkrét képességgel, hogy pozitív értelemben oldjuk meg korunk nagy kérdéseit.

Korunk nagy kérdései közül — a világháború és az atomkatasztrófa veszélye mellett — a legdrámaibb kétségkívül a világ hatalmas elmaradott övezeteinek problémája. Nagy tömegek élnek tragikus helyzetben: hiányosan táplálkoznak, éhínségtől és éhhaláltól szenvednek. S ezek a tömegek nem szabadok. Ez a kapitalizmus, az imperializmus, a kolonializmus és a neokolonializmus, valamint az elmaradott országokban érvényesülő osztálykizsákmányolás következménye. Mélyül a szakadék a világ e kiterjedt térségei és a fejlett ipari országok között. Részben ezért, részben az elmaradott országok lakosságának gyors növekedése miatt, a jelenlegi kilátások aggasztóak.

Másfelől az olyan iparilag fejlett kapitalista országokban is, amilyen ma Olaszország, mélyül a szakadék az iparilag és gazdaságilag fejlett övezetek és a túlnyomóan mezőgazdasági jellegű elmaradott övezetek között. Ilyen az olasz Dél is. Talán ez is okozza, hogy az olasz munkásosztály különösen érzékeny a világ elmaradott körülmények között élő tömegeinek súlyos problémái iránt.

Ebben a helyzetben úgy látjuk, a békéért, a békés együttélésért vívott harchoz, a világproletariátus szocializmusért vívott forradalmi harcának fejlesztéséhez központi elemként hozzá kell tartoznia az elmaradottság, a nyomor és az éhezés elleni küzdelemnek. Harcolnunk kell azért, hogy minden népnek biztosítsuk a szabadságot és az igazságosságot, a független fejlődést, azt a lehetőséget, hogy mérhetetlen emberi erőforrásaikat — a munkaerő, szellemi és erkölcsi erő ma elnyomott és elfojtott forrásait — felhasználhassák saját szabad gazdasági, politikai és kulturális fejlődésük érdekében. Ezt a nemes és forradalmi célt tűzte ki a Szovjetunió és a szocialista országok politikája. Nagy figyelemmel kísérték az elmaradott országok helyzetét, sok erőfeszítést tettek és jelentős áldozatok árán óriási segítséget nyújtottak nekik. Mindez a szocialista államok és népeik, a szocializmus becsületére válik. A tapasztalatok bizonysága alapján azonban úgy látjuk, ez sem elegendő az egész emberiség előtt álló drámai probléma megoldásához.

Szükségesnek látjuk, hogy egész demokratikus és munkásmozgalmunk, az emberiség összes egészséges erői harcoljanak egy új világrendért, olyan új nemzetközi irányzatokért, amelyek megőrzik a békét, biztosítják minden nép nemzeti függetlenségét, szabadságát és gazdasági fejlődését. A nemzetközi proletariátusnak mint forradalmi osztálynak teljes mértékben magára kell vállalnia a feladatot, hogy harcol ezekért a célokért.

A tőkésországokban a munkásosztály harcait, a kapitalistákkal való közvetlen összecsapásokat a munkásosztály gazdasági követeléseiért és erejének növeléséért, össze kell kapcsolni a paraszttömegek harcával és a világ nyomorban és elmaradottságban élő népeinek harcával. Végső soron csak ennek megvalósulásával párhuzamosan sikerül majd a munkásosztálynak megtörni minden testületi szűklátókörűséget, túllépni minden szociáldemokrata korláton, s igaz forradalmi erőként fellépnie.

Ezekhez a problémákhoz csatlakozik egy másik problémakör, amelyet igen fontosnak látunk. Arról a szerepről van szó, amely a nemzetközi színtéren várhat és kell, hogy várjon minden népre és államra, akár nagyok, akár kicsinyek.

Nézetünk szerint kétségtelen, hogy a Szovjetunió vezető szerepet tölt be a béke megőrzésében. Ezért is elutasítjuk mindazokat a béke követelményeivel ellentétes vádakat, bárhonnan jöjjenek is, amelyekkel az Egyesült Államok és a Szovjetunió közötti párbeszédet illetik. Ez a párbeszéd teljesen jogos és szükséges. Természetesen az amerikai imperialisták azt szeretnék, ha ez a párbeszéd kétoldalú egyezmény révén

a status quo megőrzéséhez vezetne. Az imperialistáknak ez a törekvése azonban szembe találja magát a Szovjetunió politikájával, a forradalmi és haladó erők, a tömegek és a népek harcával. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy igen fontos szerep vár a világ más nagyhatalmaira, köztük Kínára is. Ezért is sürgős, hogy a Kínai Népköztársaság megkapja az ENSZ-ben az őt megillető helyet és szerepet.

Ami azonban a jelenlegi szakaszt különösen jellemzi, az éppen minden nép és minden állam akarata, hogy független legyen, hallassa hangját, egyenlő jogokkal vegyen részt a nemzetközi politika meghatározásában és a nemzetközi problémák rendezésében.

Szemben azok nézetével, akik — mint például az olasz konzervatív erők — ellenzik a világ ellentétes tömbökre oszlása elleni harcot, ma egyetlen nagy világhatalom sem jelenhetne meg a tárgyalásokon más országok képviselőjeként.

A jelenlegi körülmények között a béke és az új nemzetközi rend — amely minden népnek biztosítaná a függetlenséget és saját jövője meghatározásának lehetőségét — megköveteli minden állam és minden nép szuverenitásának és egyenjogúságának teljes tiszteletben tartását, megköveteli, hogy minden állam és minden nép részt vehessen a nemzetközi fejlődés meghatározásában.

A mi táborunkban, tehát a szocializmus táborában is azt mutatják a tapasztalatok, hogy nem lehet semmibe venni és megsérteni a nemzeti sajátosságokat, érzelmeket és érdekeket.

Nem létezhet igazi internacionalista egység, ha elhanyagolják vagy megsértik a nemzeti mozzanatokat. Az internacionalizmust nem elég kinyilatkoztatni. Tényleges internacionalizmusról csak akkor beszélhetünk, ha a hatékony nemzetközi szolidaritást és a közös célokért folyó közös nemzetközi tevékenységet saját országunk munkásosztályának és néptömegeinek harcával erősítjük.

Ezért szilárdan leszögezzük azt az elvet, hogy az internacionalista egység és a szocialista államok egysége csak minden nemzeti közösség és minden párt eredeti alkotó képességeinek érvényesülésén alapulhat.

A kommunista mozgalom nehézségei jórészt éppen onnan erednek, hogy ilyen nagy horderejű problémákat kell megoldanunk, s hogy ilyen nagyok a forradalmi mozgalmak és a forradalmi erők.

Ennek következtében a követelmények, a konkrét érdekek, a törekvések és a feladatok megoldásának módszerei erősen differenciálódtak, annak ellenére, hogy maguk a feladatok közösek. Ily módon új problémák jelentkeztek a nagy, egységes felszabadító mozgalom különböző alkotóelemeinek viszonyában is. Véleményünk szerint éppen e problémák megoldása során vált érezhetővé a tevékenységünk és elméleti kutatómunkánk fejlesztésében, a marxizmus fejlesztésében bekövetkezett késedelem.

Hogyan küzdjük le ezeket a nehézségeket, és hogyan hozzuk be ezt a késedelmet? Hogyan találjuk meg a mozgalom egységét és az antiimperialista erők szélesebb frontjának egységét? Nem állítjuk, hogy kimerítő választ tudnánk adni ezekre az oly nehéz kérdésekre. Úgy véljük azonban, mozgalmunknak az utóbbi években szerzett tapasztalatai megmutatják, mi az, ami nem használ az egységnek.

Először is nyilvánvaló, hogy nem használ az egységnek a nézeteltérések és polémiák elmérgesítése, a kölcsönös vádaskodás; de nem használ az sem, ha a nézeteltéréseket elhallgatjuk, mert miután hosszabb-rövidebb ideig titkoltuk őket, kirobbannak, és akkor már nagyon nehéz megoldást találni. A tapasztalatok azt is megmutatták, hogy nem elegendő ünnepélyesen meghirdetni az egység szükségességét. A bizonytalan és többféleképpen értelmezhető formulákon alapuló egyhangúság csak ideiglenesen leplezheti a nézeteltéréseket és nem segíti elő a tényleges egységet.

Úgy véljük, jó lenne, ha találkozóink alkalmából feltárnánk a dolgozók előtt, és hangsúlyoznánk, mi az, amiben egyetértünk, de ugyanakkor nem titkolnánk azt sem, miben vallunk különböző álláspontot.

Ez megerősítheti mozgalmunk tekintélyét (hiszen manapság úgysem hihetne nekünk senki, ha azt mondanánk, hogy mindenben egyetértünk), de ezenkívül módot is adna a párttagoknak és más dolgozóknak, hogy tudatosan hozzájáruljanak a nézeteltérések leküzdéséhez és a problémák megoldásához.

Ebből a felfogásunkból következik, hogy nézetünk szerint a nemzetközi találkozókon és vitákon, a dokumentumok vagy javaslatok megítélésében és a felettük való szavazásban, vagy akár a találkozókról való távolmaradásban megnyilvánuló nézeteltéréseknek nem szabad visszahatniuk a pártok viszonyára.

Ami pártunkat illeti, a nézeteltéréseket és az eltérő álláspontokat nem tekintjük — ezen az értekezleten és az értekezlet határozataival kapcsolatban sem — szakadás indítékainak, vagy olyan tényezőknek, amelyek ronthatják a többi testvérpárttal való viszonyunkat; és nem is fogjuk annak tekinteni.

Végül úgy véljük, negatív tendencia, ha az ideológiai elítélés címkéit ragasztjuk az eltérő álláspont képviselőire. Ha minden nézeteltérést az elmélet tisztaságától való „elhajlással" próbálunk megmagyarázni — egyébként nem tudni, ki lenne ennek az elméleti tisztaságnak a letéteményese —, ezzel valójában nemcsak kiéleznénk a nézeteltéréseket, hanem el is zárnánk az utat az objektív érveknek, valamint azoknak a reális érdekeknek a megértése előtt, amelyekben a nézeteltérések gyökereznek.

Véleményünk szerint a jelenlegi nehézségek leküzdéséhez különböző szinteken, és minden egyes szintnek megfelelő módszerekkel folytatandó hosszan tartó és türelmes munkára van szükség.

Mindenekelőtt úgy véljük, hogy továbbra is mind őszintébbé kell tennünk a szabad vitát valamennyi mozgalmunk előtt álló jelentős politikai és elméleti kérdésről. Ennek a vitának ki kellene terjednie a mai világ alapvető folyamatainak tudományos elemzésére, és azokra az ellentmondásokra is, amelyek a szocialista társadalmak és egész mozgalmunk fejlődésében mutatkoznak. Az elemzésnek a szocializmus és a marxizmus „történetiségének" — nézetünk szerint alapvető — koncepciója szellemében kellene megtörténnie.

Elméleti téren is előbbre kell jutnunk, mert a marxizmus–leninizmusnak vissza kell adnunk a kulturális és elméleti, kritikai, tudományos és történelmi irányzat eleven erejét, meg kell szabadítanunk mindenfajta revizionista értelmezéstől, beleértve a pozitivista és dogmatikus jellegűeket is. Ez utóbbiak az elmúlt évtizedekben nagymértékben jellemezték a marxista gondolkodást.

Ezeket a feladatokat, mint Brezsnyev elvtárs mondotta, leginkább tudományos jellegű találkozókon lehet megoldani, s gyakrabban kellene ilyen találkozókat tartani.

A másik lényeges aspektus a pártok közötti viszonyra vonatkozik. E tekintetben véleményünk az volt és marad, hogy mozgalmunk érettségének és széleskörűségének mai fokán nem létezhet irányító központ, vezető párt és vezető állam.

El kell ismerni és teljes mértékben tiszteletben kell tartani minden párt függetlenségét, nem csupán saját politikájának meghatározása terén, nemcsak azon a téren, hogy megkereshesse saját útját a szocializmusért folytatott harcban és a szocialista társadalom építésében, hanem abban is, hogy önálló álláspontot foglaljon el mozgalmunk nagy kérdéseiben.

Lényegében arról van szó, hogy le kell küzdeni a mozgalmunk egységét monolitikusan felfogó tendenciákat. Az ilyen tendenciák nemcsak tévesek, hanem utópiszti-

kusak is. Természetesen nem ignoráljuk, hogy megnyilvánulhatnak és a valóságban megnyilvánulnak szétforgácsoló, nacionalista tendenciák, és a provinciális elszigetelődés veszélye is felmerül. Az ilyen tendenciák leküzdéséhez elsősorban az szükséges, hogy a legkülönbözőbb területeken intenzívebbé tegyük a pártok kapcsolatát, nemzetközi együttműködését és a közös célokért folytatott tevékenységüket. Éppen ez a felfogásunk — amely elvi jelentőséget tulajdonít annak, hogy szigorúan tiszteletben tartsák minden párt és minden állam függetlenségét és szuverenitását, valamint a szocialista országok demokratikus életének fejlődésében való érdekeltségünk — sugallta a csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatos állásfoglalásainkat: az 1968 januárjában kezdődött új irányzattal való solidaritástól kezdve a Varsói Szerződés öt országa csapatainak csehszlovákiai bevonulásával kapcsolatos nyomatékos különvéleményünkig, végül a következő állásfoglalásokig, amelyeket kongresszusunkon és Központi Bizottságunk legutóbbi ülésén újból megerősítettünk, és ezúttal is megerősítünk. Állásfoglalásainkkal nem szándékoztunk és nem szándékozunk beavatkozni a csehszlovák elvtársak, pártjuk és államuk belügyeibe. Mindenkinél szilárdabb meggyőződésünk, hogy kerülni kell minden beavatkozást azokba a kérdésekbe, amelyek csak Csehszlovákia népét és kommunistáit illetik. Ismételten kifejezzük irántuk érzett bizalmunkat, és kívánjuk, hogy sikeresen oldják meg az előttük álló nehéz feladatokat.

Vannak azonban a csehszlovák eseményeknek olyan vonatkozásai, amelyek elvi kérdéseket vetnek fel, és nemcsak az érdekelt országokat, hanem egész mozgalmunkat is érintik. Ilyen a függetlenség és a szuverenitás kérdése, és ilyen a szocialista demokrácia és a kultúra szabadságának kérdése is.

Ezért örömmel üdvözlünk minden lépést a szocialista országok demokratikus életének fejlesztése terén, és minden olyan cselekedetet, amelynek az a célja, hogy biztosítsa függetlenségük teljes tiszteletben tartását mint egységük alapját, mert ez a tömegek körében növeli a szocializmus tekintélyét.

Állásfoglalásaink ezekben a kérdésekben — együtt a szocialista országokhoz és valamennyi kommunista párthoz fűző internacionalista szolidaritásunk ismételt megerősítésével — megfelelnek azoknak az elveknek, amelyekben hiszünk, s ezenfelül lehetővé tették számunkra, hogy hatékonyan szembeszálljunk a szovjetellenes és kommunistaellenes kampánnyal.

A mozgalmunk előtt álló első követelmény az akcióegység megerősítése.

Az akcióegység kétségkívül nem az egység legmagasabb formája, de fontos és szükséges, ha el akarjuk kerülni, hogy az antiimperialista harc frontján törések keletkezzenek. Ily módon erősíteni lehet az egyetértést azon kommunista és munkáspártok között is, amelyek — bár különböző álláspontokat foglalnak el — készek harcolni a közös politikai célokért.

Az akcióegység és az egység magasabb formájának megteremtése kölcsönösen összefügg.

Az akcióegység ezenkívül lehetővé teszi számunkra, hogy megtaláljuk a megegyezés platformját a kommunista pártok és más antiimperialista erők között. Számunkra, kommunisták számára, van egy megoldandó feladat, amely talán a legfontosabb a jelenlegi szakaszban: hozzájárulni az egész antiimperialista világmozgalom összefogásához, tiszteletben tartva és érvényre juttatva a mozgalom minden összetevőjének sajátosságait és függetlenségét.

Ezért is javasoltuk, hogy értekezletünkön részt vehessenek a nem kommunista forradalmi és haladó mozgalmak.

A kommunista pártok és a demokratikus erők akcióegységének elsőrendű célja az atomháború megakadályozása. Ez megvalósítható cél.

Ennek keretében kell harcolni a konfliktusok és az ellentétek békés megoldásáért, támogatni a kolonializmus és neokolonializmus alóli, illetve a reakciós és fasiszta rendszerek alóli felszabadulásukért harcoló népeket.

Új lendületet kell adni a vietnami néppel való szolidaritás mozgalmának. A vietnami kérdés békés megoldása a demokrácia, a nemzeti szuverenitás és a semlegesség platformja alapján, amelyet a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front tíz pontja nemrég ismételten leszögezett, teljes mértékben megfelel a béke érdekeinek, a délkelet-ázsiai és a nemzetközi biztonság érdekeinek.

A Földközi-tengernek a béke tengerévé kell válnia. Jelenleg a szovjet flotta jelenléte a Földközi-tengeren kiegyensúlyozza a 6. amerikai flotta jelenlétét, és elriasztja azokat, akik újabb agressziót kísérelnének meg az arab országok ellen. Hogy kialakulhassanak azok a feltételek, amelyek a Földközi-tengert a béke és a leszerelés térségévé változtatják, az imperialistáknak fel kell hagyniuk az arab országokra gyakorolt nyomással és az izraeli agresszió közvetlen vagy közvetett támogatásával.

Helyre kell állítani az arab népek jogait, leszögezve ugyanakkor Izrael mint szuverén állam létjogosultságát, amely kötelezi magát, hogy csatlakozik a békés együttélés és a kollektív biztonság rendszeréhez. Ennek a perspektívának figyelembevételével, amelyet az ENSZ 1967. november 22-i határozata tartalmaz, szorgalmazni kell a palesztinai arab népek jogainak teljes elismerését. Ez a nép húsz éve meg van fosztva nemzeti lététől.

Európa szívében továbbra is feszült és rendkívül veszélyes helyzet uralkodik. Igaz, nem szabad lebecsülni a Német Szövetségi Köztársaságban, különösen a szociáldemokrata párton belül kibontakozott új álláspontokat, még ha nem is mentesek a komoly ellentmondásoktól. Tény azonban, hogy Nyugat-Németországban aktív és fenyegető revánsvágyó, sőt nyíltan fasiszta erők működnek. Tény, hogy a bonni kormány még mindig elutasítja a két német állam létezésének elismerését, nem hajlandó elismerni a második világháború után kialakult határokat, elsősorban Lengyelország határait, és nem írta alá az atomfegyver elterjedését megakadályozó szerződést.

A Karlovy Vary-i értekezlet felvázolta az európai kollektív biztonságért vívott harc világos platformját. A Varsói Szerződés tagállamainak budapesti felhívása új, jelentős politikai tett, amely ugyanebbe az irányba mutat, és máris pozitív visszhangja van. Ezen az úton kell most tovább haladnunk, előmozdítva minden lehetséges, akár részleges megegyezést is, a többi demokratikus erőkkel, a szocialista, szociáldemokrata és katolikus erőkkel.

Az európai szociáldemokrácia soraiban a differenciálódás és válság folyamatai mennek végbe, s ezek a vezetésben is tükröződnek. Semmi sem lenne tehát károsabb, mint ignorálni vagy lebecsülni ezt a válságot és ezt a differenciálódást, különösen azokban az európai országokban, ahol a munkásosztály nagy része a szociáldemokrácia köré tömörül. Olaszországban nem ez a helyzet. Hazánkban az olasz társadalom sajátos ellentmondásai, a mi harcunk és más szocialista és demokratikus irányzatok harcai kevés teret hagytak a munkások körében a szociáldemokrácia befolyásának. Jóval nagyobb azonban a katolikus reformizmus hatása. De európai viszonylatban a szociáldemokráciát követő tömegekkel való kapcsolat és e tömegek eljuttatása egy következetes osztályálláspontra a legfontosabb problémák közé tartozik.

Ezenkívül úgy véljük, hogy bizonyos szociáldemokrata körökben az európai béke problémájáról kifejtett egyes új álláspontok, még ha korlátozottak és ellentmondásosak is, új lehetőségeket nyithatnak meg a kapitalista burzsoázia legagresszívabb és legreakciósabb csoportjainak elszigeteléséért, az európai békéért, biztonságért és a demokráciáért vívott hatékonyabb harc előtt.

Befejezésül röviden ki szeretnénk fejteni nézeteinket a dokumentum-tervezetekkel kapcsolatban, amelyeket az előkészítő bizottság dolgozott ki. Nézeteink közvetett módon már benne foglaltatnak az eddig elmondottakban.

Tegnap valamennyien jóváhagytuk a vietnami néppel való szolidaritás dokumentumát. Egyetértésünket fejezzük ki a békefelhívás tervezetével és a Lenin születésének 100. évfordulója megünneplésére vonatkozó felhívás tervezetével kapcsolatban is.

Ami a fő dokumentum vitára bocsátott tervezetét illeti, pártunk képviselői kifejtették álláspontunkat értekezletünk valamennyi előkészítő ülésén. Központi Bizottságunk legutóbbi ülése megerősítette ezeket az állásfoglalásokat. Egyetértünk a dokumentum-tervezet 3. fejezetében javasolt akcióplatformmal, bár fenntartásaink vannak egyes megfogalmazásokkal kapcsolatban; ezekre vonatkozólag módosításokat javasoltunk.

Csatlakozásunk a dokumentumnak ehhez a részéhez azt jelenti, hogy latba vetjük erőinket, s harcolunk a dokumentum e részében foglaltak megvalósítása érdekében.

Ellenvetéseket tettünk és teszünk viszont a dokumentum többi részével kapcsolatban.

Nem csupán az egyik vagy másik megfogalmazásra vonatkozó, részleges ellenvetésekről van szó, hanem elsősorban olyan ellenvetésről is, amely magára a dokumentum struktúrájára vonatkozik.

Mint már leszögeztük, úgy véljük, hogy a jelenlegi körülmények között ki lehet tűzni közös harci célokat, de a helyzet még nem érett arra, hogy a dokumentumban felvetett számos politikai és elvi kérdésben közös következtetésekre jussunk. Ezekről a kérdésekről természetesen vitatkoznunk kell, ahogyan értekezletünk nyílt és gazdag eszmecseréje során is történik. Ezt a vitát és nyilvánosságát pozitív ténynek tekintjük, mivel úgy véljük, ez is hozzájárulhat mozgalmunk tekintélyének növekedéséhez, és arra buzdítja az egész világ kommunistáit és dolgozóit, hogy egyre tevékenyebben és tudatosabban járuljanak hozzá egységünk ügyéhez. Más dolog azonban a vita és más a belőle adódó konklúziók levonása. Úgy véljük, a helyzet még nem olyan, hogy a problémákra választ adhatnánk egy dokumentumban, olyan megfogalmazásokkal, amelyek különféle fontos kérdésekben csak látszólagos egységet eredményeznének, valójában pedig mély nézeteltéréseket takarnának. Ezekre fény derült az itt folyó vita során.

Ezzel szemben az egységes konklúzió számos, a dokumentum 3. fejezetében megjelölt konkrét politikai célkitűzést illetően, megfelel annak az egyetértésnek, amely az itt képviselt pártok álláspontjából és a meg nem jelent kommunista pártok egy részének álláspontjából is ténylegesen következik. Azt mondják, az egységes tevékenységnek nem lehet egyeztetett platformja, ha nincs meg az egyetértés a helyzet tudományos elemzése terén. Szerintünk ez nagyon is vitatható.

Másfelől komoly kétségeink vannak a dokumentum-tervezetben foglalt elemzés különféle aspektusainak tudományos jellegét illetően.

A dokumentum stílusa gyakrabban buzdító és propagandisztikus, mint amennyire elemző, és ez nem teszi lehetővé, hogy megragadjuk a forradalmi világmozgalom fejlődésének egész újszerűségét, gazdagságát és bonyolultságát. Ezenkívül a dokumentumnak hiányosságai vannak a nemzetközi helyzet korántsem másodrangú vonatkozásait illetően. A dokumentum lebecsüli például azokat a nehézségeket, balsikereket és ellentmondásokat, amelyek a szocialista táborban és a munkásmozgalomban mutatkoztak, és nem vizsgálja okaikat. Pedig ezek a tények jelentős befolyást gyakoroltak

nem csupán mozgalmunkra, hanem az egész világhelyzetre is. Nem tartjuk továbbá kielégítőnek a dokumentumnak azt a részét, amely a szocialista országokkal és a szocializmus problémáival foglalkozik. A dokumentumból a szocializmus olyan képe bontakozik ki, amely — legalábbis lényeges vonásaiban — egysíkúnak látszik, s nem felel meg, sőt részben ellentmond a szocialista társadalom azon típusának, amelyért mi harcba hívjuk hazánk munkásosztályát és dolgozóit.

Ami a szocialista országok nehézségeit illeti, a dokumentum gyakorlatilag annak megállapítására szorítkozik, hogy a „szocializmus természetében nincsenek meg a kapitalizmusra jellemző ellentmondások". Ez igaz, de kevés.

Alapjaiban bíráltuk a dokumentum-tervezetnek a kommunista pártok közötti viszonnyal foglalkozó részét is (4. fejezet). Ez a rész többek között megállapítja, hogy ezeket a viszonyokat a proletár internacionalizmus, a kölcsönös szolidaritás, az önállóság teljes tiszteletben tartása, a pártok belügyeibe való be nem avatkozás elveire kell felépíteni. Ezek helyes elvek. De ezeknek az elveknek gyakorlati alkalmazásában mostanában olyan ellentmondások keletkeztek és állnak fenn ma is, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Tekintettel mindezekre az okokra, azt a javaslatot tettük, hogy az értekezlet olyan dokumentumot fogadjon el, amelyik egy bevezető részből és a 3. fejezetben kifejtett tevékenységi platformból áll — ez az itt képviselt valamennyi párt egyetértését elnyerte —, s egyidejűleg határozzon úgy, hogy különböző fórumokon folytatjuk a vitát és az egységes, közös út keresését a nyitva maradt kérdésekben. Kötelességünknek tartottuk, hogy a legőszintébben kifejtsük ezeket a nézeteinket, leszögezve, hogy a Központi Bizottságunk által jóváhagyott irányvonal csak a dokumentum azon részéhez való csatlakozást teszi lehetővé számunkra, amely közös akcióprogramunkat vázolja fel.

Elvtársak! Egész felszólalásunkból kitűnt, mely pontokban azonos az álláspontunk más pártokéval, és mely pontokban vallunk tőlük eltérő álláspontot.

Ami bennünket illet, ezek a nézeteltérések mit sem változtatnak tiszteletünkön a többi párt által kifejtett nézetek és követelmények iránt, és hasonlóképpen nem teszik kétségessé az internacionalista szolidaritás irányvonalát, amely mindig meghatározta és továbbra is meghatározza viszonyunkat valamennyi kommunista párthoz.

ALVARO CUNHAL,

A PORTUGÁL KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Elvtársak!

Először is engedjék meg, hogy a portugál kommunisták és munkásosztály nevében szívből üdvözöljem a jelenlevő testvérpártokat, megköszönjem a Szovjetunió Kommunista Pártja s a szovjet nép vendégszeretetét. Minden alapja megvolt annak, hogy Moszkvát választották a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának színhelyéül.

Tanácskozásunk hosszú előkészítő munkát fejez be. Sokat köszönhet az előkészítő munka folyamán alkalmazott módszereknek. Úgy véljük, hogy ennek során gazdag tapasztalatokat szereztünk s ez kedvező kilátásokkal kecsegteti tanácskozásunkat és a testvérpártok további együttműködését.

A közösen kidolgozott dokumentum-tervezetek lényegében megfelelnek a tanács-

kozás céljainak, amelyeket szintén közösen fogalmaztak meg, s figyelembe vették a testvérpártok nézeteinek sokrétűségét és tevékenységük eltérő feltételeit. A Portugál Kommunista Párt helyesli a dokumentumokat jelenlegi formájukban.

Megelégedéssel tölt el bennünket, hogy a kommunista és munkáspártok hatalmas többsége részt vesz a tanácskozáson. Nem feledkezhetünk meg azonban azokról a dolgozókról, akiknek itt nincs képviseletük. Akárcsak az előkészítő munka időszakában, most is láthatatlanul jelen van egy nagy párt azok közül, amelyek nem vesznek részt a tanácskozáson, a dicsőséges Vietnami Dolgozók Pártja, amelyet különösképpen szívébe zárt minden kommunista, s amelynek harcos testvéri üdvözletünket küldjük.

Szívből kívánjuk, hogy ez a tanácskozás új szakaszt nyisson a kommunista mozgalom egységének erősítésében, s hogy a távol maradt testvérpártok vegyenek részt a következő nemzetközi tanácskozáson.

A szocialista és proletár szolidaritás szükséges voltát a társadalmi fejlődés követelményei, az összes országok munkásosztályának érdekazonossága, s a mai világ forradalmi átalakításának érdekei határozzák meg.

A világ összes forradalmi erőinek kölcsönhatása tudatunktól független, objektív tényező. Az imperializmus ellen vívott harcban bármely ország — köztük minden szocialista ország — forradalmi erői megkapták és megkapják azt a támogatást, amely valamennyi más ország forradalmi erőinek akcióiban jut kifejezésre. A kapitalizmus feltételei között harcoló valamennyi kommunista párt sikerei elválaszthatatlanok a szocialista országok lététől, sikereitől, támogatásától és győzelmeik nemzetközi hatásától. A szocialista országok közül a Szovjetunió a forradalmi erők leghatalmasabb támasza, s az egész szocialista tábor védelmének fő biztosítéka; ez eredményeiből, tapasztalataiból, gazdasági és katonai erejéből, továbbá abból a hatékony, sokrétű segítségből következik, amelyben az egész világ dolgozóit és népeit részesíti.

Soha egyetlen párt sem állíthatja, hogy kizárólag saját erejéből hajtotta végre a forradalmat. A mai nemzetközi helyzetben egy ország sem képes — akár már győzött ott vagy csak ezután fog győzni a proletárforradalom — belső erőivel biztosítani az imperialista veszéllyel szemben a kivívott győzelem megszilárdítását, a szocialista társadalom fejlődését és védelmét.

A szocialista országok barátsága, együttműködése, szolidaritása és egysége a legjobb biztosítéka annak, hogy további sikereket aratnak, hogy a nemzetközi helyzet alakulására gyakorolt befolyásuk és saját biztonságuk erősödik. Ha imperialista agresszió vagy ellenforradalmi erők cselekményei veszélyeztetik a dolgozók hatalmát valamelyik szocialista országban, a többi szocialista országnak és az egész nemzetközi munkásmozgalomnak szent kötelessége, hogy a testvérország védelmére keljen.

A reakciós erők jól tudják, milyen szerepet tölt be a Szovjetunió a forradalmi világmozgalomban, s ezért a szovjetellenességet tették meg a munkásosztály szervezett élcsapatai ellen vívott harcuk fő irányvonalának. Segítségükre van ebben a jobboldali szocialisták és a radikális kispolgári színezetű balos csoportok politikája. Véleményünk szerint bármely testvérpárt tragikus hibát követne el, ha feltételezné, hogy könnyebben megoldhatja nemzeti feladatait, vagy könnyebben köthet politikai szövetségeket, ha eltávolodik a Szovjetunió Kommunista Pártjától, vagy a rendszeres bírálat álláspontjára helyezkedik vele szemben. Mindenkor nagy árat kell fizetni azért, ha a pillanatnyi siker kedvéért következetes elvi álláspontot áldozunk fel. Az októberi forradalom óta eltelt fél század folyamán üldözték, rágalmazták, megölték vagy hosszú évekre bebörtönözték a kommunistákat azért, mert a Szovjetunió barátai s vele szolidárisak voltak. A súlyos megpróbáltatások azonban nem gyengítették meg a kommunista pártokat, sőt ellenkezőleg, tekintélyük és befolyásuk megnöve-

kedett. A mai helyzet, az imperializmus agresszivitása és ideológiai nyomása megköveteli, hogy a kommunisták további erőfeszítéseket tegyenek, eszmei bátorságot tanúsítsanak, s a Szovjetunió, a szocialista rendszer köré tömörülve, erősítsék mozgalmunk egységét.

Az egyetlen politika, amely megfelel a kommunista mozgalom és valamennyi osztaga érdekeinek, az, hogy a tőkésországok kommunista pártjai őszintén, szorosan, nyíltan és kifejezetten együttműködnek az SZKP-val és más szocialista országok pártjaival.

Akárcsak más testvérpártok, mi is úgy gondoljuk, hogy ha vannak is természetes véleménykülönbségek, sőt egyik-másik probléma megközelítésében többé-kevésbé mélyreható eltérések, az, ami a kommunista és munkáspártokat egyesíti, összehasonlíthatatlanul előbbrevaló annál, ami időnként eltávolíthatja vagy elválaszthatja őket egymástól.

Ez a tanácskozás nem old meg a kommunista mozgalom előtt álló minden bonyolult problémát. Nézetünk szerint azonban a közös akcióknak az az irányvonala, amelyet a tanácskozás majd meghatároz, megteremtheti az együttműködés alapfeltételeit, s ezek lehetővé teszik, hogy a továbbiakban leküzdjük a még megmaradt nehézségeket és nézeteltéréseket.

Az egység megvalósításáért végzett munka azonban nem csupán azt jelenti, hogy erősítsük azoknak az együttműködését, akik ezt óhajtják. Azt is jelenti, hogy harcolunk azok ellen, akiknek kinyilvánított célja a kommunista pártok megosztása és megsemmisítése, a szocialista közösség aláásása, a kommunista mozgalom bomlasztása. Pártunk ezért úgy véli, hogy a portugál munkásosztály és nép, valamint az egész nemzetközi kommunista mozgalom iránti kötelessége, hogy világosan állást foglaljon a kínai vezetők nacionalista, soviniszta, terjeszkedő, szovjetellenes, szakadár koncepcióival és cselekményeivel szemben, mert a kínai vezetők a „kulturális forradalom" következtében és a KKP nemrég megtartott IX. kongresszusa után az eddigieknél is messzebbre mentek. Nem szívesen használjuk ezeket a kifejezéseket, de nem találunk más szavakat, amelyekkel kifejezhetnénk azt, amit mondani akarunk.

A szocialista tábor, a nemzetközi kommunista mozgalom egységét és a nemzeti felszabadító mozgalommal való szövetségét úgy védjük és erősítjük meg, ha harcolunk minden megosztó, szakadár, bomlasztó cselekmény ellen, nem pedig hallgatunk róluk.

A kommunista mozgalom egységének erősítése olyan parancsoló követelmény, amelyet a nemzetközi helyzet, s az összes kommunisták céljainak és ideológiájának azonossága diktál. Az imperializmus ellen vívott harcban parancsolóan szükséges a kommunista mozgalom valamennyi osztagának összefogása és akcióegysége.

A proletár internacionalizmus és a nemzetközi szolidaritás alkotják a kommunista pártok kölcsönös viszonyának alapelveit, barátságuk, együttműködésük és egységük alapjait. Ezek az elvek fejezik ki a kommunista világmozgalomnak és minden osztagának lényegét, érdekeit és céljait.

Nem szabad azonban elfeledni, hogy a történelem súlyos örökséget hagyott a kommunistákra. Még magában a munkásmozgalomban sem küzdöttük le teljesen a nacionalista tendenciákat, s ezek még ott élnek a népek tudatában. Ezért tovább kell harcolnunk a nacionalizmus ellen, s ez egyrészt, mint Lenin tanította, nagy óvatosságot és tapintatot kíván a népek nemzeti előítéleteinek és nemzeti bizalmatlanságának maradványaival szemben, mert a népek hosszú időn át nemzeti elnyomásban sínylődtek, másrészt eszmei harcot kell vívni a proletár internacionalizmus elveibe ütköző tendenciák ellen.

A proletár internacionalizmus elvéből fakadnak a testvérpártok kölcsönös viszonyában általánosan elfogadott egyéb elvek, a függetlenség, egyenlőség, a belügyekbe való be nem avatkozás elvei.

Ezek igen fontosak az egyes országokban, valamint a kommunista mozgalom tömörítéséért vívott harc szempontjából. Az egyes országok forradalmi folyamatának és minden szocialista forradalomnak megvannak a maga megkülönböztető, meg nem ismétlődő vonásai. Minden pártnak úgy kell meghatároznia politikai és taktikai irányvonalát, hogy tanulmányozza saját országának valóságát, s annak konkrét, sajátos feltételeiből indul ki. Irányvonalát azonban csak akkor határozhatja meg helyesen, ha nem becsüli le a forradalmi folyamat általános törvényeit, nem mellőzi a testvérpártok tapasztalatait és szolidaritását, s nem szakad el a nemzetközi küzdőtéren vívott imperialistaellenes harc általános problémáitól.

A marxista–leninista párt nem azonosítja a függetlenséget a nemzeti korlátoltsággal, elszigetelődéssel és szeparatizmussal. Nem hiszi, hogy saját érdekei különböznek a kommunista mozgalom érdekeitől vagy felettük állnak. Nem kutatja, hogy van-e holmi összeférhetetlenség a nemzeti síkon vívott harc közvetlen érdekei és a nemzeti harcot magába olvasztó forradalmi mozgalom közös érdekei között. Az egyes országok szocialista útja egyáltalán nem független a nemzetközi helyzettől, a nemzetközi erőviszonyoktól, más pártok szolidaritásától. Az egyes pártok függetlenségét nem foghatjuk fel úgy, mint a testvérpártokhoz fűződő kapcsolatok gyengítését, mint azt a jogot, hogy kitérjünk a velük vállvetve vívott harc elől. Az egyes pártok függetlensége elválaszthatatlan az internacionalista politikától. A forradalmi világfolyamat az internacionalistáktól áldozatkészséget követel, mind saját népükért, mind pedig más népek harcának sikeréért. Egy-egy kommunista párt tevékenysége maga sem fogható fel olyasvalaminek, ami csupán egy pártra tartozik, mert egyetlen párt sem elszigetelt osztag. Sikerei vagy kudarcai az egész szocializmust erősítik vagy gyengítik. A Portugál Kommunista Párt a többi testvérpárthoz hasonlóan független és szuverén párt, nem avatkozik más pártok belügyeibe és nem engedi meg a saját ügyeibe való beavatkozást, mindenkor hajlandó azonban megvitatni a testvérpártokkal minden olyan kérdést, amelyhez közös érdekek fűződnek, ideértve Portugália belső helyzetét és pártunk tevékenységét is.

A kommunista pártok tevékenységét a proletár internacionalizmus elvei lelkesítik. Ezek az elvek vezéreltek mindnyájunkat a tanácskozás hosszú előkészületei folyamán, ezek lelkesítenek a tanácskozás munkájában, és csakis ezek az elvek biztosíthatják a tanácskozás sikerét. A világ kommunista mozgalmának tanácskozásunkon részt vevő képviselői éppen a proletár internacionalizmus elvei alapján szándékoznak közösen meghatározni az imperializmus elleni harc feladatait a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegységéhez vezető utakat.

A Portugál Kommunista Párt egyetért a halaszthatatlan, közös imperialistaellenes akciók céljaival, amelyeket a tanácskozás fő dokumentumának tervezete fogalmaz meg. Ezek:

Vietnam hős népének segítése és támogatása – ez azt jelenti, hogy harcolni kell azért, hogy az amerikai imperializmus vonja ki agresszív csapatait Vietnamból, szüntesse meg beavatkozását Vietnam belügyeibe, s tartsa tiszteletben a vietnami nép jogát arra, hogy maga oldja meg problémáit.

Lankadatlan és aktív szolidaritás azokkal a szocialista országokkal, amelyek az imperializmus agresszív akcióinak célpontjai – a Kubai Köztársasággal, a Német Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal.

Az agresszív cselekmények, helyi háborúk és fegyveres imperialista intervenciók áldozatává vált népek védelme, mindenekelőtt szolidaritás az arab népekkel.

A kolonializmus, valamint a neokolonializmus utolsó gócainak felszámolása. Ez azt jelenti, hogy támogatjuk Angola, Guinea, Mozambik, Zimbabwe és Dél-Afrika népeit, valamint a nemzeti függetlenségért és szuverenitásért, az imperialista gazdasági és politikai beavatkozás megszüntetéséért, a gazdasági és társadalmi elmaradottságuk leküzdéséért harcoló más ázsiai, afrikai és latin-amerikai népeket, s szolidárisak vagyunk velük.

A fasiszta és reakciós diktatúrák felszámolása és az újfasiszta támadások kemény visszaverése. Ez azt jelenti, hogy támogatjuk Portugália, Spanyolország, Görögország, Indonézia, Haiti, Guatemala, Brazília és más országok népeinek a demokratikus rendszer megteremtéséért és egész társadalmi életünk demokratizálásáért vívott nehéz harcát, s szolidárisak vagyunk velük.

A világbékének az imperialistaellenes erők közös akcióinak fő irányaként meghatározott védelme. Ez azt jelenti, hogy harcolunk a háborús veszély ellen, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért, a nukleáris fegyver bevetésének elhárításáért és alkalmazásának megtiltásáért, a fegyverzetek csökkentéséért, a külföldi katonai támaszpontok megszüntetéséért és a katonai tömbök felszámolásáért, a NATO feloszlatásáért, a fennálló európai határok elismertetéséért, a militarizmus ellen.

A Portugál Kommunista Párt véleménye szerint az akcióegységnek a fő dokumentum tervezetében kifejtett platformja az imperialistaellenes harc leghalaszthatatlanabb közvetlen feladatait tartalmazza.

Ez a platform érinti a mai történelmi időpontban a portugál nép előtt álló lényeges problémákat.

Portugália az ellentmondások csomópontja, olyan ország, amelynek gyarmatai vannak, s mégis idegen, főleg amerikai, angol és nyugatnémet imperialista uralom alatt álló, függő ország. Gazdaságilag elmaradott ország, ahol azonban mégis igen fejlettek a kapitalista termelési viszonyok; erről tanúskodik, hogy egész gazdaságában egy maroknyi monopoltőkés csoport uralkodik, s a proletariátus számbelileg messze meghaladja a lakosság egyéb rétegeit. Olyan ország ez, amelyben a mezőgazdaság primitív módszerek alkalmazására épül, s ahol mégis gyorsan fejlődik a kapitalizmus ebben a gazdasági ágban is; bizonyítja ezt az a tény, hogy a mezőgazdasági proletariátus a kereső mezőgazdasági népesség kétharmadát alkotja. A fasiszta diktatúrának nincs tömegbázisa. Mély szakadék választja el a fasiszta klikket a portugál néptől, az egész nemzettől.

Ezek az ellentmondások aláássák az országban uralkodó monopóliumok hatalmát, forradalmi potenciált halmoznak fel, s megteremtik a gyors társadalmi átalakulásokhoz szükséges objektív feltételeket.

A fasiszta diktatúra ellen, a demokratikus rendszerért vívott harc egyszersmind harc a tényleges nemzeti függetlenségért, s szorosan összekapcsolódik a portugál gyarmatok népeinek a függetlenségért vívott harcával.

A fasiszta rendszer saját belső ellentmondásainak fejlődése, valamint a portugál nép, illetve Angola, Guinea és Mozambik népeinek közös és szolidáris harca következtében súlyos válságot él át. Ez a válság még jobban kiéleződött 1968 szeptemberében, amikor megbetegedett Salazar, aki csaknem négy évtizeden át az ország teljhatalmú parancsolója volt.

A fasiszta propaganda az új kormány megalakulása óta el akarja hitetni, hogy a fasiszták politikája megváltozott, s Marcello Caetano, az új miniszterelnök „liberalizálni", sőt csaknem hogy demokratizálni kívánja a portugál politikai életet. Ez azon-

ban valójában nem egyéb nagyszabású demagóg cselfogásnál, hogy megmentsék a fasiszta diktatúrát történetének legsúlyosabb pillanatában.

A fasiszták valóban „liberalizálásról" beszélnek. S amikor ezt teszik, szeretnék a várakozás és passzivitás hangulatát kelteni, szeretnék kiszélesíteni rendszerük belföldi bázisát, bővíteni külföldi szövetségeseik körét, fékezni a népi mozgalom lendületét, meggátolni az osztályharcok heves kiéleződését és együttműködésre bírni a leginkább ingadozóbb ellenzéki elemeket, hogy elszigeteljék a kommunista pártot, s ezzel az egyetlen forradalmi pártot leválasszák az ellenzékről.

A homlokzat kisebb kiigazításaitól eltekintve, a kormány politikájában semmiféle lényeges változás nem történt. Portugáliában változatlanul lábbal tiporják a legelemibb szabadságjogokat, fenntartják a fasiszta egypártrendszert és az egységesített fasiszta szakszervezetek rendszerét. Folytatódik a rendőrterror politikája. Folytatják a gyarmati háborút, és az ország politikáját változatlanul alárendelik az imperializmusnak. Az országban a salazarizmus uralkodik, Salazar nélkül.

Ám a rendszer válságának kiéleződése, amit éppen demagóg cselfogásai mutatnak, az antifasiszta mozgalom előretörésének s a népi tömegmozgalom kibontakozásának reális, új lehetőségeit tárja fel.

A helyzet arra késztet bennünket, hogy kitartóan harcoljunk a jobboldali opportunizmus ellen, amely különösképpen az olyasféle illúziókban jut kifejezésre, hogy — úgymond — a fasizmusnak esetleg ugyanazok vethetnek véget, akik meg akarják menteni. Harcolunk egyben a baloldali elhajlás és a szektásság ellen is, amelyek ebben az időszakban különösen abban a nézetben, hogy „minden marad a maga helyén", továbbá abban fejeződik ki, hogy a baloldali elhajlók és szektások lebecsülik a tevékenység legális és féllegális formáit, a korlátozott közvetlen célokért vívott harcot, noha a jelen pillanatban mindkét harci formának döntő jelentősége van. Ha az effajta irányzatok győznének, az megbénítaná a tömegek tevékenységét, a kezdeményezésről való lemondásra, a demokratikus erők szakadására vezetne.

Pártunk leleplezi az új kormányzat „liberális" demagógiáját, s rávilágít: ki kell használni a fasiszta diktatúra kiéleződő válságát, hogy véget vessünk a politikai tehetetlenségnek, új pozíciókat hódítsunk meg, rákényszerítsük a kormányt demagóg ígéreteinek teljesítésére, új útra tereljük a politikai életet, megszilárdítsuk a demokratikus erők egységét és szervezetét. Fokozni kell továbbá a tömegek harcát a közvetlen, konkrét célokért: a megtorlások ellen, a szólásszabadságért, a szervezkedési szabadságért, különösképpen a szakszervezeteknek azért a jogáért, hogy demokratikusan oldhassák meg problémáikat, továbbá azért a jogért, hogy diákszövetségek és más tömegszervezetek alakulhassanak, a munkásosztály és a dolgozó tömegek legégetőbb gazdasági követeléseinek teljesítéséért; a gyarmati háború haladéktalan befejezéséért; a portugál területen létesített idegen katonai támaszpontok megszüntetéséért; a békés külpolitikáért és a békés egymás mellett élésért, különösképpen a szocialista országokkal való kapcsolatok felvételéért.

Az új kormány megalakulása óta eltelt nyolc hónap megerősítette, hogy a párt helyzetmegítélése és irányvonala helyes. A „liberális" manőver lelepleződött a tömegek előtt. A népi küzdelem 1961—1962 óta legnagyobb fellendülését érte meg, s ez szakadatlanul tovább tart. A harc három fő fronton folyik. A munkások harca ez év első hónapjaiban kifejeződött abban, hogy nagyobb és kisebb sztrájkok hullámai követték egymást, a sztrájkokban körülbelül százezren vettek részt. A diákok harca három egyetemi központra terjedt ki, sztrájkok, tüntetések és tömeggyűlések váltogatták egymást, ötezernél több diák részvételével. A demokratikus harcban főleg az értelmiség képviselői tanúsítanak nagy aktivitást; ennek egyik ragyogó meg-

nyilvánulása a demokratikus értelmiség kongresszusa volt, amelyen az ellenzék összes politikai csoportjának képviseletében 1500 küldött vett részt.

Pártunk immár 43 éve teljes illegalitásban működik. A kommunisták ellen alkalmazott terrorakciók nem lanyhulnak. Illegális káderein k, a tömegekkel kapcsolatban álló szervezeteink s illegális kiadványaink, amelyek immár 28 esztendeje folyamatosan megjelennek, mégis döntő szerepet töltenek be a népi mozgalom fejlődésében.

A harc szélesedik. Sok részleges sikert ért el. Fokozódik a demokratikus erők egysége. Hisszük, hogy ez az év a nagy politikai harcok esztendeje lesz a fasiszta diktatúra ellen, amely hosszú évtizedek óta gyötri a portugál népet, azoknak a harcoknak az éve lesz, amelyek közelebb hozzák a végső összecsapás napját. Véleményünk szerint ez az összecsapás országunk jelenlegi körülményei között a fegyveres népi felkelés formáját ölti.

Elvtársak! Amikor országunkban a fasizmus és a kolonializmus ellen harcolunk, kivesszük és ki fogjuk venni részünket az akcióegység megvalósításából abban a harcban, amelyet az imperializmus ellen, s a tanácskozásunk fő dokumentumában meghatározott célokért vívunk. A testvérpártok ugyancsak bizonyosak lehetnek abban, hogy szerény lehetőségeinkhez képest teljes erőnkből részt fogunk venni abban a harcban is, amelyet az egész kommunista mozgalom és az összes imperialistaellenes erők közös, nagyobb céljaiért vívunk.

Ma azért harcolunk, hogy elsöpörjük Földünkről a fasizmust, demokratikus rendszert teremtsünk meg, s kivívjuk hazánk igazi függetlenségét. Ezeket a célokat tűzzük ki a portugáliai forradalmi folyamat jelenlegi szakaszában. Egyúttal azonban mindig magunk előtt látjuk a jövendő szocialista Portugália perspektíváját.

Csakis ezért a célért harcolva nevezhetjük jogosan magunkat a nemzetközi kommunista mozgalom osztagának, amire büszkék vagyunk. A jelenlegi tanácskozáson, amelyen a testvérpártokkal együtt a közös imperialistaellenes harci akciók platformját vizsgáljuk, érezzük, hogy a kommunista mozgalom magasabb rendű céljai kötnek össze bennünket a többi testvérpárttal.

Az imperialistaellenes harc időszerű feladatainak megoldását szolgáló közös akciók nem korlátozzák a kommunista mozgalom együttműködését és egységét a magasabb rendű célokért vívott harcban: éppen ellenkezőleg, megnyitják a helyes utat ez előtt az együttműködés és egység előtt.

A kommunista és munkáspártok együttműködéséből származó kapcsolatok nem határozhatók meg ugyanazokkal a kifejezésekkel, mint az imperialistaellenes erők kapcsolatai. A kommunista mozgalom kötelékei nem oldódhatnak fel az imperializmus ellen harcoló különféle társadalmi és politikai erőkkel kötött szövetségek kiterjedt rendszerében. Ha a kommunisták akcióegységének céljait arra a platformra korlátoznánk, amelyet a fő dokumentum 3. fejezete kifejt, amelyet mint azt helyesen gondolják, a széles imperialistaellenes rétegek tehetnek magukévá, az azt jelentené, hogy a munkásosztály forradalmi pártjainak kapcsolatait a különböző osztályok és társadalmi rétegek pártjai között fennálló kapcsolatok színvonalára szállítjuk le.

A kommunista és munkáspártok szeme előtt a munkásosztály eszményei, a tudományos szocializmus eszményei lebegnek, amikor elemzik a jelenlegi helyzetet és az imperialistaellenes harc jelenlegi feladatait. Ezért jogos, helyes és szükséges volt, hogy az imperialistaellenes erők konferenciája helyett a kommunisták jelen tanácskozását tartsuk meg, az elfogadott napirend alapján. Véleményünk szerint azonban érdemes alaposan foglalkozni azzal a gondolattal, hogy a mostani tanácskozás után meg kellene tartani az imperialistaellenes erők konferenciáját, amely fontos lépés lehetne tanácskozásunk határozatainak gyakorlati megvalósítása útján. A kommunista mozgalom az imperialistaellenes harc élcsapata és magva. Ha a kommunista

pártok feloldódnának az imperialistaellenes frontban, az a kommunista mozgalomnak mint olyannak, mint a munkásosztály és a dolgozók független mozgalmának végét jelentené, s ennélfogva megfosztaná a forradalmi folyamatot vezető szerepétől.

A kommunista pártok nemcsak az imperialistaellenes harc közvetlen, időszerű feladatait kívánják megoldani, hanem át is akarják alakítani a világot, örökre véget akarnak vetni az imperializmusnak, harcba akarják vinni a dolgozókat a szocializmusért és a kommunizmusért. Éppen ez a lényege a kommunista mozgalom létezésének, éppen ez a célja annak a forradalmi harcnak, amelyet minden kommunista párt vív.

A kommunista mozgalom egy olyan tudomány birtokában van, amely lehetővé teszi, hogy megismerje a társadalmi fejlődés általános törvényszerűségeit, egy olyan módszer birtokában van, amely módot ad minden pártnak arra, hogy a valóság elemzése alapján helyesen határozza meg politikai irányvonalát, olyan elmélet birtokában van, amely tudományos alapra helyezi a forradalmi gyakorlatot.

Az imperializmus ideológusai erős munkás- és kommunistaellenes hadjáratot folytatnak, kétségbe vonják, hogy helyesek-e Marx és Lenin tételei napjainkban, vitatják, hogy van-e perspektívájuk az egyes kommunista pártoknak és az egész munkásmozgalomnak. A radikális kispolgárság ideológusai kétségbe vonják azt is, hogy a munkásosztály és pártja forradalmi szerepet tölt be, akár az imperialistaellenes harcban, akár a szocialista forradalomban, sőt akár a szocializmus építésében is.

A történelem napról napra rácáfol a nagy- és kispolgárság ideológusaira, s igazolja a marxizmus–leninizmus tételeit.

A marxizmus–leninizmus tanítja és a forradalmi gyakorlat megerősíti, hogy az egyetlen következetes forradalmi osztály a proletariátus.

„Marx tanításának legfontosabb tétele az – írta Lenin –, hogy a proletariátusra mint a szocialista társadalom megteremtőjére világtörténelmi szerep hárul." Marx feltárta és megmutatta a munkásosztálynak ezt a történelmi és világraszóló szerepét. S a forradalmi harc egyévszázados története teljesen bebizonyította igazát.

A marxizmus–leninizmus tanítja és a forradalmi gyakorlat igazolja, hogy a munkásosztály és pártja élcsapat- és vezetőszerepet tölt be a szocialista forradalomban, a szocializmus győzelmes építésében, s a szocializmusnak az imperialista és ellenforradalmi veszélytől való megvédésében.

A marxizmus–leninizmus tanítja és a forradalmi gyakorlat igazolja, hogy a proletárdiktatúra mindenkor ezerszerte demokratikusabb a legdemokratikusabb burzsoá diktatúránál is és nem csupán elengedhetetlen feltétele a győzelmes szocialista forradalom megszilárdításáért és a szocializmus építéséért vívott harcnak, hanem a társadalmi fejlődésnek elkerülhetetlen szakasza is. Maga Marx hangsúlyozta: tanításában a legfőbb annak megokolása, hogy az „osztályharc szükségképpen a proletariátus diktatúrájához vezet" és hogy „maga ez a diktatúra csak átmenet az összes osztályok megszüntetéséhez és az osztály nélküli társadalomhoz . . ."

Az imperializmus ellen vívott általános és halaszthatatlan harc, amelyre a jelenlegi nemzetközi helyzet kötelez bennünket, egyik szakasza annak a harcnak, amelyet a kommunisták azért folytatnak, hogy kivívják a dolgozók hatalmát minden országban, véget vessenek az ember kizsákmányolásának, megszüntessék az osztályokat, s felépítsék a szocializmust és a kommunizmust.

A kommunista mozgalom éppen azért válik korunkban, a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korában a történelmi átalakulások mozgató erejévé, mert ezekért a célokért harcol.

Elvtársak! Hisszük, hogy tanácskozásunk világszerte beváltja majd azoknak az

embermilliónak a reményeit és hitét, amelyek elvárják, hogy a kommunista mozgalom ezúttal is felelősségének magaslatán álljon.

Hisszük azt is, hogy ez a tanácskozás döntően előmozdítja majd az imperialista-ellenes erők egységét, az imperializmus ellen vívott harc fokozását.

Hisszük továbbá, hogy ezen a tanácskozáson megerősödik a kommunista és munkáspártok barátsága, testvéri együttműködése és egysége az imperializmus és a kolonializmus, a háború és agresszió ellen, a népek és nemzetek szabadságáért, a békéért, a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harcban.

GUSTAV HUSÁK,

CSEHSZLOVÁKIA KOMMUNISTA PÁRTJA
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának nevében üdvözöljem a kommunista és munkáspártok világkonferenciáját, átadjam a testvérpártok képviselőinek pártunk elvtársi üdvözletét, és köszönetet mondjak mindazoknak, akik hozzájárultak a kommunisták e jelentős nemzetközi tanácskozásának előkészítéséhez és megvalósításához, mindenekelőtt a szovjet és a magyar elvtársaknak, akik kiváló feltételeket biztosítottak az előkészítő értekezletekhez és tanácskozásunkhoz.

Csehszlovákia Kommunista Pártja küldöttségének az a nézete, hogy tanácskozásunk programja, amely figyelmét a kommunista és munkáspártoknak az imperialista-ellenes harcban tanúsítandó közös magatartására összpontosítja, megfelel a nemzetközi forradalmi mozgalom jelenlegi szükségleteinek és érdekeinek. Nagy történelmi felelősségünk és küldetésünk, hogy egyesítsünk minden kommunista erőt, amely egyértelműen óhajtja kölcsönös kapcsolataink, valamint együttműködésünk erősítését a világnak azokkal az erőivel, melyeknek csakúgy mint nekünk, az imperializmus az ellensége, és közös céljuk a világbéke és a haladás.

Úgy véljük, hogy a kommunista és munkáspártok ilyen népes találkozója jelentősen hozzájárul e törekvés megvalósításához. Elemezzük az antiimperialista harccal összefüggő jelenlegi legjelentősebb problémákat, és keressük a közös utat: hogyan akadályozhatjuk meg az imperializmus népellenes terveit, s hogyan növelhetjük a forradalmi és haladó erők befolyását a világ fejlődésére?

Mindnyájan arra törekszünk, hogy a tanácskozásunk alapokmánya a legpontosabb választ adja a bennünket aggasztó kérdésekre. Foglalkoznunk kell ezekkel azért, hogy a fő kérdésekben megbízható alapunk legyen tevékenységünk egyesítésére. Abból indulunk ki, hogy a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom sikerei annál kiemelkedőbbek lesznek, minél magasabb fokú eszmei egységet sikerül elérnünk, minél koordináltabbak lesznek pártjaink közös akciói és konkrét politikai munkája. Mert szükséges, hogy a proletár internacionalizmus elveinek és nemzetközi mozgalmunk szolidaritásának deklarálásáról a tettekre, a konkrét politikai munkára térjünk át.

E szempontok alapján foglalkozott pártunk Központi Bizottsága május 29—30-i ülésén az alapokmány-tervezettel, és egyhangúlag jóváhagyta annak tartalmi koncepcióját és szerkezetét.

A kommunista és munkáspártok legutóbbi tanácskozása óta 9 év telt el. Jelentős változások történtek, amelyeket elemezni kell, és amelyek objektív elbírálást igényelnek. Ez vonatkozik a jelenlegi imperializmusra is, amely politikai, gazdasági és ideológiai szempontból egyaránt jelentős változásokon ment keresztül. Agresszív jellegét tekintve az imperializmus gyakorlatilag nem változott, de tartalmilag és formailag az eszközök sokkal szélesebb skáláját érvényesíti — a legdurvább erőszaktól a forradalmi és antiimperialista mozgalom ellen alkalmazott rafinált, bomlasztó módszerekig.

A gazdaság terén a fő kapitalista országokban a termelés gyors növekedésének és a kölcsönös integrációnak vagyunk tanúi. Egyidejűleg azonban erősödik e gazdaság állammonopolista jellege, s növekszik a gazdasági fejlődés egyenlőtlensége mind a fejlett országok viszonylatában, mind a fejlett és az elmaradottabb területek között.

A tudományos-műszaki forradalom az élet minden területén érezteti hatását, és a fejlett országoknak újabb fejlődési lehetőséget biztosít.

Ideológiai téren az ultrareakciós, nyíltan harcias és kommunistaellenes ideológia mellett, egyre jobban előtérbe kerül egy rafinált változat, amely valamennyi haladó és népszerű elméleten élősködik, kihasználja, eltorzítja azokat és hamis következtetésekhez vezet. Elterjedt a burzsoázia kacérkodása a szocializmussal, és a különféle revizionista-opportunista elméletek is hatnak.

A mai világ problémáinak megoldását — a termonukleáris, vegyi és baktériumháború elhárítását, az éhség megszüntetését is beleértve — nem kereshetjük a kapitalizmus és a szocializmus fokozatos egyesülésében, a kölcsönös ellentétek automatikus elhalásában, mint azt a konvergencia elméletének hívei hirdetik; e problémák megoldását mindenekelőtt az imperialistaellenes erők széles körű és szilárd akcióegységében kell látnunk.

Mindezeket a kérdéseket magas marxista színvonalon elemezte beszédében Brezsnyev elvtárs, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára. Küldöttségünk nagyra értékeli azt a józan, reális és konkrét magatartást, amellyel az SZKP vezetősége a mai világ, a nemzetközi kommunista mozgalom és a szocialista tábor alapvető problémáit megközelíti. Egyetértünk Brezsnyev elvtárs beszámolójának következtetéseivel, s támogatni fogjuk azokat, mert megfelelnek a mi elképzeléseinknek és álláspontunknak is. Ezért néhány kérdéssel csak röviden foglalkozunk.

Évszázadunk utolsó harmadát, ahogyan azt a dokumentum-tervezet helyesen kifejezi, a világban létrejött új erőviszonyok jellemzik, amelyek lényegében a szocializmus és a haladás javára alakulnak. A dokumentum-tervezet platformja tetteket szülő útmutatás az antiimperialista erők frontjának széles körű tömörülésére. Nem érthetünk egyet azokkal az elképzelésekkel, amelyek megbontanák a javasolt okmány hatékony logikáját, és olyan struktúrát és értelmezést kívánnak előterjeszteni és elfogadtatni, amely a gyakorlatban ellaposítaná az okmány alapvető kiindulópontjait és gondolatait.

Mindenekelőtt, úgy véljük, hogy az okmány helyesen fogalmazza meg a jelenkori három nagy erő platformját és az imperializmus ellen, a demokráciáért, az egyenjogúságért és a békés egymás mellett élésért folytatott harccal összefüggő közös érdekeiket. Meggyőzően részletezi, hogy ezek az erők miben egységesek, miért alkotnak egységes egészet az imperialistaellenes világmozgalomban, valamint azt is, miért nem lehet valamelyik összetevőt megkerülni, vagy jelentőségét kisebbíteni. Ez azonban semmi esetre sem csökkenti a kommunista világmozgalom sajátos integráló feladatát, mivel annak világnézete, a marxizmus–leninizmus, lehetővé teszi a világ fejlődéséből eredő szükségletek objektív elemzését, s ennek alapján megállapítja az

imperialistaellenes mozgalom optimális céljának elérését szolgáló helyes taktikát és stratégiát.

Helytelennek tartjuk azokat a nézeteket, amelyek nem értékelik kellően a nemzetközi kommunista mozgalom feladatát az antiimperialista mozgalomban, megfeledkeznek ennek osztályszerkezetéről és ellentmondásairól. Az antiimperialista harcban részt vevő erők egységének és egyenlőségének elve — a dokumentum definíciója szerint — nincs ellentétben a nemzetközi kommunista mozgalom élcsapat küldetésével. Emellett az okmány tiszteletben tartja azt a tényt, hogy e mozgalom fő áramlatainak sajátos érdekeik vannak, és az imperializmus ellen folytatott harc lehetőségei eltérőek. Ezért különböző ezeknek az áramlatoknak súlya, feladata.

A kommunista világmozgalom tapasztalatai egyértelműen bizonyítják, hogy az imperializmus elleni küzdelem fő ereje a szocialista világrend. Ezt a történelmi tényt nem lehet megkerülni, sem figyelmen kívül hagyni.

A szocialista rendszernek, melynek fő pillére a Szovjetunió, történelmi küldetése, hogy gazdasági, politikai-hatalmi és katonai ellensúlya a jelenlegi kapitalizmusnak, s ezért az imperialistaellenes mozgalom támasza is. A szocialista tábor léte és fejlődése nélkül nem lehetne elképzelni a munkásosztály és a többi haladó erő harcának mai feltételeit a tőkés világban, sem annak az osztályharcnak növekvő intenzitását, amelyre szintén befolyást gyakorol a világ erőviszonyainak változása.

Szeretném itt néhány szóban kifejteni véleményünket a Szovjetuniónak a szocialista táborban betöltött szerepéről. Aki dolgozott a kommunista mozgalomban a második világháború előtt, jól tudja, mit jelentett a világ első szocialista államának megalakulása és léte a munkásmozgalom, a világ haladó erői, az antikolonialista és a demokratikus mozgalom számára. Jól tudja, mit jelentett a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, Lenin neve és a szocializmus szovjetunióbeli építése a leigázott osztályok és népek számára. Aki átélte a második világháborút és részt vett az antifasiszta harcban, sohasem felejti el a Szovjetunió egyedülálló szerepét a népek szabadságáért folytatott küzdelemben, áldozatait, népének és hadseregének hősiességét. Nem feledjük el, hogy ez a harc és a Szovjetunió által hozott áldozatok tették lehetővé számtalan népnek, hogy visszanyerje nemzeti szabadságát és állami szuverenitását, valamint azt, hogy elkezdje a harcot a munkásosztály győzelméért a szocializmushoz vezető úton.

Mivel egyesek erről ma mégiscsak megfeledkeznek, vagy a Szovjetuniónak ezeket a történelmi érdemeit csupán szavakban és formálisan ismerik el, úgy vélem, fel kell hívni a figyelmet a mai Szovjetunió anyagi, gazdasági, tudományos-műszaki és emberi potenciáljára, jelentőségére a szocialista táborban és a világban, a kapitalizmussal folytatott békés versengés és a válságos helyzetek időszakában. A lényeg az, hogy mi, marxisták, fennkölt szavaktól és gyakran a fantáziától és az üres frázisoktól elragadtatva s szűk látókörű nacionalista szempontoktól vezettetve, ne szakadjunk el ennek az osztályszempontból megosztott világnak realitásától, lehetőségeitől és veszélyeitől, mindenekelőtt pedig attól az alapvető reális ténytől, hogy a szocialista tábor és az imperialistaellenes mozgalom ereje, reményei és fejlődésének lehetőségei elsősorban a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének erejétől és fejlődésétől függnek. Az imperialista körök nagyon józanul kalkulálnak a reális politikai és gazdasági tényezőkkel. Fantaszták volnánk, nem pedig tudományos szocialisták, ha nem a valóság reális értékeléséből indulnánk ki.

A művészet területén az egyéni fantáziának megvan a maga törvényszerű helye. A politika területén a fantázia nemegyszer felelőtlenséghez, mozgalmak és népek tragédiáihoz vezetett. Erről nem lenne szabad megfeledkeznünk.

Csehszlovákia Kommunista Pártja elvi, marxista–leninista indokokból, történelmi

nézőpontokból és nemzeteink lehetséges fejlődésének szempontjából a Szovjetuniót és a Szovjetunió Kommunista Pártját a szocialista tábor és a nemzetközi kommunista mozgalom fő pillérének tartja.

Egyetlen új társadalmi formáció sem győzedelmeskedett könnyen, fájdalommentesen, nehézségek és tévedések nélkül. Így volt és így van ez a szocialista társadalom építésével is. Bonyolult dolog a politikai hatalom kivívása a munkásosztály és élcsapata, a kommunista párt révén. De még bonyolultabb az egész társadalom szocialista alapokon való átépítése. Saját bőrén tapasztalta ezt valamennyi szocialista ország. A társadalmi haladás számára a gyakorlatban új utakat törni sokkal bonyolultabb, mint erről elméletileg elgondolkodni. Végül is a politikát emberek csinálják, akik nem mindig rendelkeznek csupán eszményi tulajdonságokkal. A szocializmusba való átmenet időszakában objektív és szubjektív problémák merülnek föl, ellentétek és véleménykülönbségek adódnak. Meg kell látni, mikor van ezeknek csak részletekre kiterjedő és mikor elvi jellegük. Részletkérdésekről lehet vitatkozni, polemizálni. Tanításunk és politikánk elveiért igen következetesen kell harcolnunk. Úgy gondoljuk, hogy ilyen értelemben kell megközelíteni a nemzetközi kommunista mozgalomban mutatkozó ellentéteket.

A szocialista országok a belső fejlődés és a nemzetközi együttműködés új szakaszába lépnek. Olyan korszakba, melyben még intenzívebben fognak hatni a tudományos-műszaki forradalom és a nemzetközi szocialista integráció törvényei; e törvények kiválóan érvényesülhetnek éppen a szocializmusban, mert itt nincsenek a burzsoá társadalom osztályellentéteiből származó korlátozások.

A marxista–leninista értelmezésű szocializmusnak egybe kell kapcsolnia a munkásosztály és a dolgozó tömegek nemzeti érdekeit. Minden egyoldalúság tévedésekhez vezet. Ezért mindenki, aki a szocializmust csak az egyes szocialista országok szűk nemzeti keretei közé akarja szorítani, és szembe akarja állítani nemzetközi és nemzeti érdekeiket, a szocializmus világszerte való kibontakozásának objektív szükségleteivel és az egyes országok nemzeti érdekeivel ellentétben cselekszik.

Saját felismerésünk és más testvérpártok tapasztalatai igazolják, hogy a dogmatikus és a revizionista eredetű torzítások nagyon ártanak a nemzeti és a nemzetközi érdekek kölcsönös viszonyának. A dogmatikus „baloldali" szemlélet abszolutizálja az internacionalista szempontok érvényességét, s nem veszi kellőképpen tekintetbe a szocialista társadalom fejlődésének nemzeti sajátosságait. Ezzel szemben a revizionista, jobboldali opportunista koncepciók egyoldalúan előnybe helyezik a „nemzeti szempontokat", következésképpen gyöngítik a szocialista országok közös harcát. Mindkét szélsőség nagyon nemkívánatos módon befolyásolja minden egyes párt és szocialista ország tevékenységét és érdekeit, kárt okoz a szocialista közösség és a nemzetközi kommunista mozgalom akcióképességének és erejének.

A jelenkori imperializmus politikájának megértése és az, hogy kellőképpen reagáljunk rá, megköveteli, hogy ne essünk az egyoldalúság hibájába. Dogmatizmusba esnénk, ha csak az imperializmus szélsőségesen erőszakos megnyilvánulásait és terveit látnánk, csak a nyílt frontális összecsapásra számítanánk, és nem készülnénk fel az áldemokratikus, álszocialista és álhumanista pozíciókból mért rafinált csapásokra. Ugyanakkor nem szabad túlbecsülnünk és abszolutizálnunk az imperializmus politikai taktikájának új vonásait. Hamis ábrándokban ringatnánk magunkat, opportunizmusba esnénk, lefegyvereznénk saját frontunkat az ellenség támadásával szemben, ha azt gondolnánk, hogy az imperializmus végleg feladta régi szándékait és módszereit. Amikor a világimperializmus törekvéseinek súlypontját a szocializmus gyors katonai megsemmisítésére irányuló erőfeszítéseiről a szocializmus folyamatos alá-

ásására és bomlasztására helyezi át, ez nem erejének a jele, de ez nem csökkenti a veszélyt sem, ha nem eszmélünk rá idejében, teljes mértékben és következetesen.

Az imperializmus új stratégiája és taktikája rendkívül nagy súlyt helyez a szocialista országok felé irányuló eszmei-politikai ráhatásra, az eszmei-politikai intervencióra, s túlzás nélkül állíthatjuk — a politikai és ideológiai aknamunka széles skálájára. Az imperialista befolyás módszereinek egyes alapvető változásairól van szó.

A csehszlovákiai tapasztalatok ebben a tekintetben tanulságosak lehetnek. A legutóbbi másfél évben Csehszlovákiára irányult a világ — barátaink és ellenségeink — figyelme. Hazánkban az utóbbi évek és különösen a legújabb időszak fejleményei tüzetes és sokoldalú elemzést igényelnek. Ez a csehszlovák társadalom további fejlődésének az érdeke, s érdeke a nemzetközi kommunista mozgalomnak is, hogy tanuljon belőle. Ma csupán néhány szempontra szeretnék rámutatni.

Az elmúlt 20 év jelentős sikereket eredményezett Csehszlovákia szocialista építésében, gazdaságának fejlesztésében, kultúrájának gyarapításában és életszínvonalának emelésében. A testvérpártok tudják, hogy hazánk fejlett ipari állammá vált, amelynek szocialista alapon átalakított jövedelmező mezőgazdasága van. Műszaki világszinten álló új iparágakat létesítettünk. Hagyományos termelésünk is megsokszorozódott. Tudományunk és technikánk sok kiváló eredményt ért el.

Csehszlovákia Kommunista Pártjának nagy sikere, hogy megoldotta az alapvető társadalmi s az utóbbi időben a nemzetiségi problémákat is, és az egységes csehszlovák szocialista állam keretében a Szlovák Szocialista Köztársaság általános gazdasági és politikai fejlődését is biztosította.

Lényegesen emelkedett a lakosság összes rétegeinek műveltsége és általános kulturális színvonala. Ezek és más eredmények a CSKP vezetésével megvalósított szocialista átalakulások szerves tartozékai.

Szocialista fejlődésünk azonban hibáktól, fogyatékosságoktól és torzulásoktól sem volt mentes. A szocialista fejlődés sok új problémát vetett föl, amelyek nem nyertek kellő megoldást. Csehszlovákia szocialista fejlődése az utóbbi években lelassult. Nem épült világos fejlesztési koncepcióra, és több súlyos hiba történt a gazdaságban, a szocialista demokrácia fejlesztésében és a párton belüli kapcsolatokban. Nagymértékben gyöngült elsősorban a párton belüli és kívüli tömegpolitikai és eszmei nevelőmunka, a problémák megoldásában túlsúlyba került a szubjektivizmus, nem oldottuk meg idejében a megérett problémákat, néha viszont megelőztük a reális lehetőségeket.

A párt vezetősége bizonyos mértékig tudatában volt a válságos állapotnak, és kereste a kivezető utat. Ezt bizonyítja a Központi Bizottság számos ülése, s főként a CSKP 1966. évi XIII. kongresszusa. Maga a vezetőség azonban nem eléggé szorgalmazta a határozatok végrehajtását, s tovább mélyült a fennálló politikai válság. A párton és a társadalmon belül is elégedetlenség és feszültség keletkezett.

E fejlődésben fordulatot hozott a CSKP Központi Bizottságának 1967 végén és főként 1968 januárjában tartott plenáris ülése. Az 1968 januárja utáni új irányvonal lényege és értelme az volt, hogy olyan átalakulásokat hajtsunk végre, amelyek révén áttérhetünk a bürokratikus centralizmusról a szocialista demokrácia kiszélesítésére, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság konkrét történelmi helyzetének alkotó szellemű tekintetbevételére, a múlt évek hibáinak és fogyatékosságainak kiküszöbölésére, a megérett politikai, gazdasági és nemzetiségi problémák megoldására.

A CSKP januári politikai irányvonala semmi esetre sem jelentett elhajlást a szocializmustól, még kevésbé visszatérést hazánk 1948 februárja előtti viszonyaihoz, nem jelentette a szocialista világrendszerhez és a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomhoz fűződő viszonyunk gyöngülését. Az volt a célja, hogy a lenini

normák teljes helyreállításával fordulatot eredményezzen a párt és a társadalom belső életében, a szocializmus továbbfejlesztésében, olyan fordulatot eredményezzen, amelynek kezdeményezője nem más, mint pártunk Központi Bizottsága. Szocialista társadalmunk szükséglete és a párttagok túlnyomó többségének követelése volt ez. Ezért talált Csehszlovákia Kommunista Pártjának ez az erőfeszítése széles körű egyetértésre az országban és nyerte el a testvéri kommunista és munkáspártok támogatását is.

Nem hallgatjuk el, hogy az 1968 januári irányvonal eredményes megvalósításának döntő feltétele elsősorban az ország osztályerőinek helyes felmérése volt, s ez marad a jövőben is. Csehszlovákia Kommunista Pártja abból az elemzésből indult ki, amely szerint nálunk létrejöttek a társadalmi osztályok és rétegek kölcsönös közeledésének, egységük megszilárdulásának feltételei. E jellemzés jogosságát ma sem vonjuk kétségbe, természetesen úgy, hogy az osztályok közeledését nem automatikus folyamatként, hanem bizonyos feltételek mellett, a párt helyes eszmei és politikai vezetésével létrejövő lehetőségként értelmezzük.

Az 1968 január utáni fejlődés azonban az antiszocialista erők aktivizálódásával kapcsolatos erősen negatív irányzatokat is felélesztett, amit a pártvezetőség nem mért föl idejében.

Bebizonyosodott, hogy a vereséget szenvedett kizsákmányoló rétegek, amelyek egy normálisan működő szocialista államrendszer viszonyai között elvesztették politikai befolyásukat, az 1968 januárja után kialakult viszonyok között politikailag és ideológiailag ismét aktivizálódtak. Ezt nemcsak az imperializmus nemzetközi támogatása segítette elő, hanem az a tény is, hogy 1968 tavaszától megengedtük a kommunista párt vezető szerepének jelentős meggyengülését, szocialista hatalmi apparátusunk fokozatos gyengítését és részben bomlasztását is.

A mi körülményeinkhez viszonyítva igen népes, és objektív társadalmi érdekei folytán a szocializmus építésébe aktívan bevonható kispolgári rétegek egy része is — osztályjellegéből következően és bizonyos hibáink miatt — ingadozó álláspontot foglalt el, s a válságos helyzetben híve lett a szocializmus olyan értelmezésének, amely elferdíti a marxi–lenini tanítást, s végül annak felszámolására törekszik.

A szocializmus tartalmát és alapfogalmait ideológiai és politikai licitálás tárgyává tették. Egyesek a többpártrendszerű burzsoá demokratizmussal és az úgynevezett demokratikus szocializmus reformista modelljával azonosították, azzal, amit a jobboldali szociáldemokrata pártok programjaiból ismerünk.

A kialakult helyzetben a nézetek erjedése ideológiai küzdelemmé vált, ami osztálykonfliktus megnyilvánulása volt. Komoly veszélybe került a kommunista párt vezető szerepével szavatolt szocialista hatalom.

Ilyen körülmények között a külső imperialista nyomás is erősödött. Ez nemcsak a hírszerzés vonalán volt érezhető, hanem főként ideológiai nyomásban nyilvánult meg, amely a lakosság általános félrevezetésére, szocialista és osztályöntudatának gyöngítésére, a nacionalista érzelmek és előítéletek, továbbá a szovjetellenesség felszítására irányult. Nincs idő itt felsorolni azokat a formákat és eszközöket, amelyekkel a nyugati burzsoá propaganda ebben az időben napi 24 órán át befolyásolni igyekezett a Csehszlovák Szocialista Köztársaság lakosságának gondolkodását és tudatát.

A Magyar Népköztársaság 1956-os helyzetétől eltérően, a hazánkban megnyilvánuló kommunistaellenes ideológiai ráhatásnak tavaly új vonásai voltak. A múltban többé-kevésbé nyíltan támadtak a szocializmus, a kommunista párt vezető szerepe, a marxizmus–leninizmus eszmei alapelvei ellen, ezzel szemben nálunk január után egyre világosabban áttértek a látszólagosan szocialista, sőt „marxista", „pártos"

érvelésre. A burzsoá politikai és eszmei központok kommunistákhoz és pártfunkcionáriusokhoz fordultak, látszólag marxista szempontokból elemezték a párton belüli problémákat, nyíltan interveniáltak a pártfunkcionáriusok kiválasztásának kérdéseiben, a párt szervezeti szabályzatának megfogalmazásában, a párttanácskozások formáit illetően stb. Céljuk mindenekelőtt az volt és ma is az, hogy félrevezessék szocialista közvéleményünket, fellazítsák a pártot, elmélyítsék az ország politikai válságát, lehetetlenné tegyék vagy legalábbis megnehezítsék a párt eszmei és akcióegységének megújítását.

Az a tény, hogy a hírközlő eszközök túlnyomó részét jobboldali opportunista és részben antiszocialista erők kerítették hatalmukba, a párt befolyásának megbénulását, a kommunisták és a lakosság félrevezetését, a szocialista alapelvek és értékek fokozatos fellazulását vonta maga után. Így növekedett hazánkban az antiszocialista és opportunista erők részéről fenyegető veszély.

Sok testvérpárt akkoriban nem kapott eléggé objektív tájékoztatást. Ellenkezőleg, olyan állásfoglalásokból kellett meríteniük, amelyek gyengítették és elködösítették azt az osztály- és internacionalista kötelességünket, hogy megalkuvást nem ismerve lépjünk fel az antiszocialista és opportunista erőkkel szemben, hogy megvédjük a szocializmus forradalmi vívmányait.

Gyakran felteszik nekünk a kérdést: volt-e elég belső erőnk a szocialista vívmányok megvédésére? Igen, elég erőnk volt! Hol hibáztunk akkor? A lenini tapasztalatokból tudjuk, milyen jelentősége van különösen a válságos helyzetekben a kommunista párt mint a munkásosztály élcsapata elvi alapokon nyugvó, céltudatos és határozott vezetésének. Kritikus pillanatokban ez a döntő. Csehszlovákia Kommunista Pártjának 1968 január utáni vezetőségében azonban sem a helyzet értékelését, sem a programot, a távlatokat és a célokat illetően, sem pedig — legkevésbé — az elkerülhetetlen konkrét intézkedések kérdésében nem volt meg az egység. Naivitás és politikai romantizmus, olcsó gesztusok és a szabadságról, a demokráciáról, a humanizmusról és a „népakaratról" hangoztatott, nem osztálytartalommal megtöltött jelszavak domináltak. A „szabadságtól" és az olcsó népszerűségtől megittasodva megfeledkeztek a társadalmi konfliktusok és célok osztálygyökereiről és motívumairól, az osztályellenségnek és ideológiájának hazai és külföldi hatásáról.

Ezért nem mozgósították idejében a munkásosztályt és pártját a szocialista forradalom csehszlovákiai vívmányainak megvédésére, sőt a párt vezetősége — a nyugati burzsoá körök által támogatott és velük kapcsolatban levő hazai antiszocialista és opportunista erők mind agresszívabb nyomására — mindinkább meghátrált.

A jobboldali opportunisták bomlasztó tevékenységének hatására a párt vezetőségében nem tudott egységes nézet kialakulni a jelenségek veszélyességének fokáról és a megoldás formáiról. Egyesek viták útján akartak megoldani olyasmit is, ami ellentétben állt érvényes szocialista törvényeinkkel s elkerülhetetlenül megkövetelte az államhatalmi beavatkozást.

Ennek következtében a politikai válság nem oldódott meg, hanem elmélyült, s a vezetőség ingadozása mind jobban megbontotta magát a pártot, eszmei és akcióegységét. Ez a bomlási folyamat internacionalista kötelezettségeinket is sújtotta. Sőt, a legközelebbi szövetségeseinkhez fűződő politikai, gazdasági és katonai kötelékeinket is kétessé tette, annál is inkább, mert ebben az irányban volt a legerősebb a burzsoá propaganda támadása.

A CSKP Központi Bizottságának 1968 májusi plénuma méltán mutatott rá a helyzet komolyságára. „Ez a valóság itt potenciális tényező, amely bizonyos időben megnövekedhet, és súlyos veszélyt jelent." Gyakorlati következtetéseket azonban nem vontak le.

Tény, hogy csak egy év múltán, 1969 májusában jutott a CSKP Központi Bizottságának plénuma arra a következtetésre, hogy államunk belpolitikai fejlődése, amellyel a pártvezetés nem eléggé fordult szembe, feltétlenül kételyeket, aggodalmakat és nyugtalanságot keltett nemcsak lakosságunk és a párttagok nagy részében, hanem a velünk szövetségi kötelékben levő államok testvéri kommunista pártjaiban is. Az antikommunista és szovjetellenes uszítás és az egész válságos fejlődés komolyan megbontotta pártunk és a testvéri kommunista és munkáspártok és államok internacionalista kapcsolatait. A szomszéd szövetséges államok kommunista pártjainak vezetőségei egyre kevésbé bíztak abban, hogy pártunk vezetősége az adott helyzetben képes gátat vetni a válságos fejlődésnek. Bekövetkeztek az ismert augusztusi események. Pártunk vezetősége és a Központi Bizottság a helyzetből kivezető utat a moszkvai jegyzőkönyvben találta meg, amely az 1968. augusztus 3-i ismert bratislavai nyilatkozatra támaszkodik.

A Központi Bizottság novemberi határozata a párt bel- és külpolitikai tevékenységének fő irányelve lett. Világosnak tűnt, hol követtünk el hibákat a január utáni fejlődésben, világosnak tűnt, hogy meg kell akadályoznunk az antiszocialista és opportunista erők destruktív hatását. Ez feltételezte a párt eszmei és akcióegységének helyreállítását, vezető szerepének megerősítését, a szocialista állam és összes szervei tekintélyének sokoldalú erősítését. A Központi Bizottság többször hangsúlyozta az említett intézkedések sürgősségét. Szavainkat azonban nem követték tettek. Tovább tartottak, sőt tovább mélyültek az ellentétek a Központi Bizottságban és végrehajtó szerveiben. A viszonyok rendezése, a nyugodt életre és munkára való áttérés helyett elmélyült a válság, a párt és a társadalom nemegyszer a katasztrófa szélére sodródott, amint ezt a Központi Bizottság áprilisi plénuma is hangoztatta. A párt és a társadalom válságos állapotának okai augusztus után és előtt is azonosak voltak.

A CSKP és Csehszlovákia helyzetének alakulásában fordulatot jelentett a CSKP Központi Bizottságának ez év áprilisi és májusi plénuma. A plénumok fő értelme és célja az volt, hogy kivezessék a Csehszlovák Szocialista Köztársaság pártját és népét a válságos politikai, társadalmi és gazdasági helyzetből. A plénumok lefolyását és dokumentumait a testvérpártok is ismerik. Nem egész két hónap múltán felelősségünk tudatában elmondhatjuk, hogy pártunk és a csehszlovák dolgozó nép többsége támogatja a CSKP új vezetőségét és annak politikai irányvonalát, s benne látja a kivezető utat és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság további szocialista fejlődésének távlatát.

Csehszlovákia 1968. évi fejlődése, az augusztusi események, valamint a helyzet további alakulása eltérő reakciót, értékelést és vitát váltott ki nálunk és a nemzetközi kommunista mozgalomban.

Éveken át tartó belső állami fejlődésünk bonyolult kérdéséről, az állam egyes szerveinek és erőinek, a párton és a társadalmon belüli viszonyoknak értékeléséről, valamint fejlődésünknek a szocialista táborban és a nemzetközi forradalmi mozgalomban való hatásáról és értékeléséről van szó. Az imperializmus és a burzsoá propaganda a kommunizmus, a Szovjetunió és a nemzetközi munkásmozgalom elleni, a történelemre hivatkozó uszításra használta ki a csehszlovákiai eseményeket és fejlődést. Mi Csehszlovákiában egyáltalán nem akarjuk leegyszerűsíteni a dolgokat, vissza kell térnünk e kérdésekhez, s nemzeti és nemzetközi érdekeink és kötelességeink szempontjából keresnünk kell az akkori helyzet valódi, becsületes marxista értékelését.

Bátran és becsületesen, saját érdekünkben és a nemzetközi munkásmozgalom érdekében is rendezni akarjuk ezeket a kérdéseket. Az elemzésnél még nem tartunk ott, hogy ma egyöntetű választ tudjunk adni valamennyi kérdésre. Ezt legkésőbb a CSKP XIV. kongresszusáig kívánjuk elérni.

Annál inkább meglep bennünket, hogy egyes testvérpártok itt, a nemzetközi értekezleten is, ügyeink és fejlődésünk nagyon felületes ismeretében, elhamarkodott következtetéseket vonnak le a csehszlovákiai problémákkal kapcsolatban. Ez objektíve ellentétben van érdekeinkkel, s lényegében a Szovjetunió és a szocialista országok ellen irányul, amelyekkel nemzetközi kommunista testvériség, valamint a Csehszlovák Szocialista Köztársaság szabadságának és függetlenségének létérdekei fűzik össze pártunkat, a csehszlovák szocialista államot és népünket.

Jól tudjuk, minden egyszerűsítés a probléma ellaposodását vonja maga után, ez pedig idegen a marxista–leninista elemzéstől. Nem titkoljuk, hogy személyes beszélgetések során is, írásban is igyekeztünk megmagyarázni álláspontunkat egyes testvérpártoknak, kértük megértésüket és türelmüket az úgynevezett csehszlovák kérdéssel kapcsolatos következtetésekben.

Megértjük, hogy egyes testvérpártok a burzsoá és kispolgári propaganda nyomása alatt állnak, hogy a mi ügyünkben olyan állásfoglalásra szorítják őket, amellyel nem mindig érthetünk egyet. Minden kommunista párt nemzeti és nemzetközi kötelességét is teljesíti, amikor szolidaritást vállal a munkásosztály küzdelmével, a kommunista mozgalom közös küzdelmével az imperializmus ellen.

Az a nézetünk, hogy egy olyan országban, amelyben győzött a munkásosztály, amelyben kialakult a munkásosztály és élcsapata, a kommunista párt szocialista hatalma, az illető állam kommunista pártjának joga, hogy a nemzeti feltételeknek és általában a szocializmus érdekeinek megfelelően meghatározza a szocialista építés formáit és módszereit. A mi esetünkben olyan államról van szó, amely a szocialista tábor szerves része — s további nemzeti léte, szabadságának és függetlenségének megvédése érdekében továbbra is az akar maradni —, amely mind párt-, mind állami vonalon szorosan felzárkózik a Szovjetunióhoz és a többi szocialista államhoz, s ezért nem lehet figyelmen kívül hagyni a szocialista tábor közös erejét, összetartását és szilárdságát mint az antiimperialista front támaszát. Semmiképpen sem akarunk opportunista és nacionalista platformra csúszni, mint ahogy nem akarunk egyoldalúan lemondani népünk és államunk nemzeti érdekeinek védelméről sem. Említettük már, hogy a januári fejlődés során a külföldről ható imperialista erők, az országon belül ható antiszocialista és opportunista erők a szabadság és a szuverenitás jelszavával mindenképpen igyekeztek megbontani nemzetközi kötelékeinket és kötelezettségeinket, sőt a kommunista pártnak társadalmunkban betöltött vezető szerepét is, igyekeztek felforgatni szocialista társadalmunk alapjait.

A nemzeti és a nemzetközi érdekek összhangját, amelyre minden kommunista pártnak ügyelnie kell, főként akkor, ha egy szocialista állam sorsáért felelős, elvont deklarációkban aránylag könnyen és hatásosan ki lehet fejezni. Mindez bonyolultabb a politikai gyakorlatban, főként akkor, ha érdekünk, hogy szavaink és tetteink ne kerüljenek ellentétbe egymással. És főként bonyolult folyamat ez akkor, ha a párt és a társadalom a hazai és a külföldi szocialistaellenes erők nyomására válságos helyzetbe kerül. Erről tanúskodnak a CSKP legutóbbi tapasztalatai és a testvérpártok tapasztalatai is.

Az elmúlt másfél év tapasztalatai bizonyítják, hogy a kommunista párt, a szocialista állam függetlensége jogot biztosít ahhoz, hogy a párt a nemzeti feltételekkel összhangban meghatározza a szocialista építés formáit és módjait, de ugyanakkor tevékenységéért a pártnak teljes mértékben felelnie kell népe előtt. Ez a szuverenitás viszont minden pártot és szocialista országot arra kötelez, hogy védje a munkásosztály és általában a dolgozók hatalmát, illetve a szocialista társadalmi rendszer valamennyi forradalmi vívmányát. Ebben az értelemben forrott össze a szocialista állam

függetlenségének osztálytartalma a szocialista táborral és a nemzetközi kommunista mozgalommal szembeni internacionalista felelősségével.

Saját tapasztalataink bizonyítják, hogy a szuverenitás jelszava, osztályjellegétől megfosztva, a jobboldali opportunista, revizionista és antiszocialista erők rafinált és hatásos fegyvere. Főleg akkor válik azzá, ha a párt nem folytat következetes marxista–leninista politikát, illetve nem lép fel határozottan a burzsoá nacionalizmus minden megnyilvánulása ellen. Éppen ezért elutasítjuk az osztályellenség által konstruált álelméleteket a korlátozott függetlenségről, s úgy tekintjük azokat, mint a jelenkor kommunistaellenes erőinek alattomos manőverét.

Csehszlovákia Kommunista Pártjának vezetősége az áprilisi plénumot követően a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való kapcsolatok és bizalom megszilárdításának útjára lépett. Ez az út felel meg pártunk, nemzeteink és országunk hagyományainak, s meggyőződésünk, hogy ez az irányvonal megfelel a marxista–leninista tanításnak is, összhangban áll mozgalmunk nemzetközi szolidaritásának érdekeivel, Csehszlovákia és a nemzetközi munkásmozgalom érdekeivel. Meggyőződésünk, hogy az elvtársi, testvéri és baráti kapcsolatok légkörében megoldjuk a még nyitott és megoldatlan kérdéseket. Mély meggyőződésünk, hogy a CSKP vezetőségének ez az álláspontja nemcsak legsajátabb érdekeinknek, hanem a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom érdekeinek is megfelel.

Reméljük, a Központi Bizottságnak ez a politikai vonalvezetése megértésre talál a többi testvérpártnál is.

Küldöttségünk a tanácskozás napirendjén szereplő többi dokumentummal kapcsolatban is szeretné kifejteni pozitív álláspontját. Mindenekelőtt a Lenin születésének 100. évfordulójával kapcsolatos dokumentumra gondolok. Ezt az évfordulót az egész kommunista mozgalom, minden haladó ember ügyének tekintjük. Nemcsak arról van szó, hogy megemlékezzünk a Szovjetunió Kommunista Pártjának alapítójáról, a nemzetközi munkásmozgalom kiváló vezetőjéről, hanem arról is, hogy mélyen elgondolkozzunk eszmei hagyatékán, illetve a leninizmus nemzetközi jellegén és érvényén, mert ez a mai világhelyzetben is elevenen ható forradalmi elmélet. Nemcsak a megtett forradalmi fejlődés mérlegeléséről van szó, hanem mindenekelőtt a perspektíváról.

Saját tapasztalataink alapján több ízben meggyőződhettünk arról, hogy a lenini alapelvektől történő eltérés beláthatatlan károkat okoz a szocialista társadalom alapjainak építésében és a párt tevékenységében, s e károkat az egész párt nagy erőfeszítése és munkája árán sikerül helyrehozni.

Éppen ezért szeretnénk az elfogadásra kerülő dokumentumot rendszeres ideológiai nevelő munkánkban alapvető műként felhasználni, szem előtt tartva a lenini gondolatokat, amelyek hozzájárulnak országunk viszonyainak rendezéséhez és életünk valamennyi szocialista értékének megszilárdításához és továbbfejlesztéséhez.

Pártunk internacionalista jellegéből következik állásfoglalásunk a Vietnamra vonatkozó dokumentummal és a békekiáltvánnyal kapcsolatban. Továbbra is sokoldalú segítséget nyújtunk a vietnami népnek az amerikai agresszió ellen vívott igazságos harcához, illetve minden tőlünk telhetőt megteszünk a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Dél-vietnami Felszabadítási Front jogos követeléseinek teljesüléséért. Mindkét dokumentum meggyőzően kifejti a fő dokumentum elveit, s olyan módszerrel világít rá a politikai és egyéb összefüggésekre, amelyek a legszélesebb néprétegek számára is érthetők és elfogadhatók.

Rendkívül érdekeltek vagyunk az európai biztonság problémáinak megoldásában is. Vállvetve a többi szocialista állammal, olyan koordinált politikát folytatunk majd, amely megfelel az európai szocialista országok érdekeinek, következésképpen

gátat emel az imperialista erők agresszivitásával szemben. Az imperialista erők, felhasználva a nyugatnémet militarista és revansista körök törekvését, kísérletet tesznek az európai viszonyok megváltoztatására. Éppen ezért egyetértünk az egyes dokumentumoknak ezzel a problémakörrel kapcsolatos meghatározásaival, s kötelezőnek tartjuk őket külpolitikai vonalvezetésünkben. Jelentős lépésnek tartjuk és teljes mértékben támogatjuk a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti felhívását, amely az európai biztonság megteremtésére szólít fel, együttműködve a különböző társadalmi rendszerű országokkal.

Az európai biztonság megteremtése érdekében szeretnénk kihasználni a földrajzi fekvésünkkel, hagyományainkkal és kezdeményezési lehetőségeinkkel összefüggő kedvező feltételeinket. Főleg az európai együttműködésre gondolok, mindenekelőtt gazdasági, tudományos, műszaki és kulturális téren, mert ez növeli az európai kontinens biztonsága megteremtésének kilátásait. Ugyanakkor elősegíti az erőfeszítések és minden erő összpontosítását az európai feszültség fenntartására irányuló s a nyugatnémet revansisták reményeit tápláló törekvésekkel szemben.

Ebben az értelemben találkoznak érdekeink a Német Demokratikus Köztársasággal, az első német szocialista állammal, amelynek békeszerető és elvi politikája jelentős lépés az európai viszonyok békés rendezése terén. Ezért támogatjuk azt az igazságos követelést, amely a világháború utáni határok végleges elismerését sürgeti, s nemcsak a šumavai vagy az Odera–Neisse-határra, hanem a két német állam közötti határra is gondolunk. A két német állam nemzetközi elismerése jelentős lépés lenne az európai országok békés egymás mellett élése felé vezető úton.

Meggyőződésünk, hogy az európai biztonságnak az a tervezete, amelyet a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti felhívása tartalmaz, lehetővé tenné az európai reakció revansista köreinek elszigetelését, hozzájárulna az európai viszonyok stabilizálásához, illetve az európai államok gazdasági fejlődéséhez, jólétéhez. Pártunk mindent elkövet az európai biztonság megteremtése érdekében.

Aktívan szeretnénk hozzájárulni az antiimperialista erők világkongresszusának megszervezéséhez. Itt kidomborodna elvi és nyílt politikánk valamennyi jelenlegi imperialistaellenes erőt illetően, s az az igyekezetünk, hogy keressük az összekötő szálakat mindazokkal, akik az antiimperialista front soraiban állanak.

Sajnálatos, hogy abban az időszakban, amikor a kommunista és munkáspártok maximális igyekezetet fejtenek ki a haladó, antiimperialista erők egységének megteremtése érdekében, a Kínai Kommunista Párt nem vesz részt ebben az erőfeszítésben.

Nem akarunk itt a Kínai Népköztársaság belső problémáival foglalkozni, sem beavatkozni belügyeibe. Az eddigi konzultatív találkozókon is kerültünk mindenfajta megjegyzést a Kínai Kommunista Párttal kapcsolatban.

Ez év áprilisáig még lehetséges volt kommentár nélkül hagyni a kínai fejleményeket, és arra várni, hogy sok mindenre majd az idő adja meg a választ. Ezzel szemben ma, amikor ismerjük a Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusának politikai irányvonalát, ez már nem lehetséges. Nem hallgathatunk főleg azért, mert a kínai vezetés a szovjetellenességet, a nemzetközi kommunista mozgalom bomlasztását a hivatalos párt- és állami politika szintjére emelte.

A IX. kongresszus dokumentumai teljes mértékben tagadják a Kínai Kommunista Párt 1956. évi VIII. kongresszusán elfogadott irányelveket. Úgy tűnik, hogy éppen e lényeges fordulat végrehajtása érdekében indította meg Mao Ce-tung a „nagy kulturális forradalmat", s ezt szolgálják a szovjet–kínai határon a közelmúltban lejátszódott határincidensek is.

Nem lehet hallgatni arról, hogy a kongresszus fő beszámolójában abszurd vádakkal illették a Szovjetuniót és a többi szocialista országot: burzsoá diktatúrával, a kapitalizmus restaurációjával és hasonlókkal vádolták őket. Ennek minősítik ugyanis a szocialista országoknak az életnívó és a kulturális színvonal állandó emelésére irányuló törekvéseit. El kell utasitanunk a Szovjetunió elleni durva támadást, amely figyelmen kívül hagyja a szocializmus és a haladás érdekében hozott áldozatait, azt a tényt, hogy a Szovjetunió a nemzetközi antiimperialista harc támasza; el kell utasítanunk, hogy sértő módon „szociálimperialista" államnak nevezik a Szovjetuniót, közös nevezőre hozzák az amerikai imperializmussal.

Nem tekinthetjük a Kínai Kommunista Párt belső ügyének, hogy Mao Ce-tung klikkje a szocialista államok közötti kapcsolatok megbontására törekszik, a szeparatista, nacionalista irányzatokat támogatja, szovjetellenes hangulatot szít a baráti kapcsolatok gyengítése céljából.

Ezzel összefüggésben elítéljük a maóista vezetést, amely népünket fegyveres harcra hívja fel a Szovjetunió ellen, a jelenlegi vezetés megdöntésére buzdít, s a „világ forradalmi népeinek" támogatásáról biztosít. Mindez durva beavatkozás pártunk és országunk belügyeibe, és mindennek semmi köze a marxizmus–leninizmushoz, a proletár nemzetköziséghez.

Csehszlovákia Kommunista Pártja mindig azon igyekezett, hogy szorosabbra fűzze barátságát és szolidaritását a kínai kommunistákkal, a kínai néppel. Viszont nem érthetünk egyet Mao Ce-tung csoportjának ideológiájával, bomlasztó tevékenységével, amely jelentős károkat okoz a szocialista államoknak, a világ kommunista mozgalmának, és gyengíti az imperialistaellenes haladó forradalmi mozgalmat.

Ugyanakkor teljes szolidaritásunkról biztosítjuk a Szovjetuniót és kommunista pártját, amely ellen a kínai maóista pártvezetés támadásának éle irányul. Nagyra értékeljük a Szovjetunió Kommunista Pártja vezetőségének eddigi magatartását, amely lehetővé tette, hogy ne éleződjék ki az ellentét, s nagy türelmet tanúsított a maóista csoport provokációival szemben. A Kínai Kommunista Párt vezetősége érzékeny károkat okoz a szocializmusnak és az antiimperialista harcnak az egész világon, és ugyanakkor árt a kínai népnek is, illetve az imperializmus kezére játszik. Éppen ezért nem hallgathatjuk el véleményünket, nem mehetünk el szó nélkül e cselekedetek mellett, amelyek összeférhetetlenek a kommunizmus eszméivel.

A nemzetközi munkásmozgalom történetéből ismeretes, hogy a munkásosztály tőkeellenes harcának legfontosabb feltétele az egység és az öntudatos fegyelem. Ma fokozott szükségünk van erre az egységre és osztályfegyelemre.

Nem formális, elvtelen egységről, kompromisszumokról van szó. A nemzetközi kommunista és munkásmozgalom tapasztalatai, valamint saját tapasztalataink arra figyelmeztetnek bennünket, hogy opportunista kompromisszumokkal semmit sem lehet megoldani, ezek előbb vagy utóbb a dolgozó nép forradalmi mozgalmának kárára válnak.

Pártjaink marxista–leninista nemzetközi egységét tartjuk szem előtt, illetve a marxista–leninista elméletnek jelenlegi időszakra való alkalmazását, a proletár nemzetköziség elveivel összhangban. Ezen az alapon kell és lehet koordinálni a világ kommunista és munkásmozgalmának politikai akcióit, s tömöríteni a dolgozó nép és a haladó erők milliós tömegeit.

Ebből a szempontból értékeljük a kommunista és munkáspártok jelenlegi tanácskozását, amelynek eddigi lefolyása is arra enged következtetni, hogy jelentős határkővé válik az imperializmus elleni harcban.

Küldöttségünk ebben az értelemben tamogatja a javasolt dokumentumok elfoga-

dását, ezeket jóváhagyásuk után a CSKP politikája szerves részének fogjuk tekinteni.

A magunk részéről kifejezzük azt a szándékunkat — és erre kötelezzük magunkat —, hogy minden tőlünk telhető módon hozzájárulunk a kommunista mozgalom eszmei és akcióegységéhez, az antiimperialista, demokratikus, haladó és békeszerető erőkkel való együttműködés megszilárdításához.

Köszönöm a figyelmüket.

JORGE DEL PRADO,

A PERUI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Mi, a Perui Kommunista Párt képviselői a mai latin-amerikai antiimperialista harc egyik fő frontjáról érkeztünk erre a fontos tanácskozásra. Már ez a tény is igazolja azt a mély meggyőződésünket, hogy ma sokkal inkább, mint bármikor, minden közös akciónak, s mindenekelőtt a nemzetközi kommunista mozgalom összefogását szolgáló aktív tetteknek összehangolására van szükség. Ezért forradalmi lelkesedéssel üdvözöljük a tanácskozás sikerét. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik gyümölcsöző munkát végeztek az előkészítő bizottságban, kiváltképpen a Magyar Szocialista Munkáspártnak és a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a halhatatlan Lenin pártjának, a tanácskozás előkészítéséhez való értékes hozzájárulásáért és a számunkra biztosított kitűnő munkafeltételekért. Üdvözöljük a többi testvérpártot is. Nagyra értékeljük a küldöttek szolidaritási nyilatkozatait, amelyek pártjaik konkrét tetteiben is kifejezésre jutottak.

Nagyra értékeljük Brezsnyev elvtárs felszólalását, amely segítségünkre van abban, hogy megtaláljuk a helyes irányt, és köszönetet mondunk érte.

Hazánk, Peru a tavaly októberi katonai államcsíny után sajátos, fordulatot hozó, bonyolult időszakba lépett. A mai helyzet legfontosabb vonása az, hogy nemcsak a nép, hanem — most először — a kormány is fellép az amerikai imperializmus ellen.

Az ország fő energiaforrását alkotó ásványolaj-termelés államosítása, a Standard Oil leányvállalata, az International Petroleum Company részvényeinek és egész vagyonának — az ásványolaj-feldolgozó vállalatok, a kitermelő komplexum és a kereskedelmi hálózat — kisajátítása, továbbá annak a 690 millió dollárnak a behajtása, amellyel ez a vállalat a perui államnak tartozott, az imperialista monopólium megszüntetését és állami monopóliummá változtatását jelentette. Ezt követően Peru diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatokat létesített a Szovjetunióval és más szocialista országokkal, s erélyes lépéseket tett, hogy megvédje felségvizeink szuverenitását a kalóz imperialista halászhajókkal szemben. Az utóbbi időben a perui kormány két igen fontos politikai akcióra szánta el magát: *a)* hivatalosan eltanácsolta Nelson Rockefellert, Nixon elnök küldöttét attól, hogy ellátogasson országunkba, ami igen erősen közrejátszott abban, hogy ez a provokációs latin-amerikai körút kontinentális méretű kudarcot vallott; *b)* kiutasította az országból az amerikai katonai missziókat, amelyek a perui fegyveres erőket közvetlenül összekötötték a Pentagonnal, s ténylegesen a perui felszabadító mozgalmat fenyegető imperialista fegyveres beavatkozás támaszpontjául szolgáltak.

Ismerve az ország közelmúltját, vajon mivel magyarázhatjuk a katonai kormány-

zat e lépését, hiszen más latin-amerikai országokban viszonylag nemrég „gorillák" kerültek hatalomra? Hogyan magyarázható ez éppen akkor, amikor Washingtonban a katonai-finánctőkés komplexum uralkodik?

Kétségtelenül szokatlan jelenséggel, átmeneti korunk új jelenségével, sőt talán új, magasabb szakasz kezdetével van dolgunk, amely az imperialistaellenes harc kiterjedését jelzi Latin-Amerikában.

A jelenség gyökereit abban a strukturális válságban kell keresnünk, amelyet Peru él át, más latin-amerikai országokkal egyetemben. Más szóval: a kiváltó ok az ország függő helyzete, s a termelőerők fejlődését akadályozó prekapitalista termelési viszonyok fennmaradása.

Az utolsó két évtized folyamán az ország gazdasági fejlődése rendkívül gyors ütemű volt, mert bővült az exportra szánt különböző termékfajták termelése, és számottevően növekedett az ipari termelés is. Ez a fejlődés az osztály-erőviszonyok jelentős megváltozására vezetett. A dolgozók sorai számbelileg megnövekedtek és szervezettebbekké váltak. A falusi lakosság száma egyre csökkent. Fejlődésnek indult a nemzeti burzsoázia, s új oligarchia alakult ki. Az idegen uralom körülményei között végbemenő növekedés azonban torz formákat öltött, s fokozta az ország függését, elmélyítette a krónikus agrárválságot, s növelte a nagy tömegek szörnyű elnyomorodását mindazokkal a borzalmas következményekkel együtt, amelyeket az effajta jelenségek vonnak maguk után.

Felszólalásom keretei nem engedik meg, hogy adatokat közöljek, de elmondok néhány tényt. A „Szövetség a Haladásért" program — az imperialista alternatívája annak az útnak, amelyet a kubai forradalom nyitott meg — kudarcot vallott. Egyszersmind vereséget szenvedett az óriási amerikai kölcsönökkel és tőkebefektetésekkel táplált új oligarchia. Belaúnde Terry, a tavaly megdöntött elnök az új oligarchia diktátumának rendelte alá magát, s egyúttal alkut kötött az imperializmus nyílt ügynökségével, az aprista párttal*, valamint a régi oligarchiával. Így azután, noha országunk főleg rézben és halban igen gazdag, az export növekedése és az élénk üzleti konjunktúra csak a külföldi trösztöknek, a nagy földbirtokosoknak és a nagytőkéseknek hozott hasznot. Amikor a valuta-kiáramlás, a spekuláció és az eladósodás tetőpontjára hágott, jelentős hitelkorlátozásokra került sor, ami azután nagy fizetésimérleg-hiányt és pénzügyi válságot idézett elő. A kormány ekkor a válság egész terhét a népre hárította át. Adóemelést és nagyarányú pénzleértékelést hajtott végre. Egyszersmind hatványozottan folytatta a nemzeti érdekek elárulásának politikáját. Még előnytelenebb feltételekkel hosszabbította meg az ásványolajkincseink bitorlására kötött szerződések hatályát. A gazdasági válság és a hivatali korrupció politikai válságot robbantott ki, teljesen elszigetelte a kormányt, s elkerülhetetlen bukására vezetett.

Ahogy ez a folyamat előrehaladt, a nagy néptömegek mindinkább tudatára ébredtek a változások szükségességének. Ez a felismerés hatalmas tömegmegmozdulásokban jutott kifejezésre, amelyek részvevői helyzetük megjavítását követelték és imperialistaellenes jelszavakat hangoztattak. Erre ismét magasra csaptak a nacionalista szenvedélyek, s magukkal ragadták a kis- és a nemzeti burzsoázia széles rétegeit, a műszaki értelmiség legjelentősebb szervezeteit, sőt a papság és a fegyveres erők jelentős részét is.

Az utóbbi körülmény részben megmagyarázza a Peruban végbemenő eseményeket.

* Az „aprista" szó az APRA rövidítéséből származik. A rövidítés az Alianza Populár Revolucionaria America = Amerikai Forradalmi Népi Szövetség nevű, ma már a nagyburzsoázia és az amerikai monopóliumok érdekeit védelmező politikai pártot jelenti.

Teljes magyarázatot azonban csak akkor kapunk, ha figyelembe veszünk még két olyan tényezőt, amely közvetlen kapcsolatban van a tanácskozásunkon tárgyalt fő dokumentum tartalmával. Arról van szó, hogy az egyes országokban végbemenő politikai folyamatok összefüggenek a nemzetközi eseményekkel, s ezeket a folyamatokat ismerni és elemezni kell, és összességükben vizsgálni. A forradalmi élcsapat, a kommunista és munkáspártok szerepéről beszélünk, arról, hogy különösen fontos a kommunista és munkáspártok egysége és összefogása mind a sajátos nemzeti feladatok, mind a globális nemzetközi feladatok megoldása szempontjából. Csak ebben az esetben teljesíthetjük a munkásosztály és a haladó emberiség iránti kötelességünket.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, elvtársak, azt a tényt, hogy a mai perui események igen tisztán tükrözik korunk jellegét, tartalmát és fő tendenciáit, márpedig korunk a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet kora, amelynek vezető ereje a szocialista világrendszer. A mai perui események alapja egyrészt az imperialista rendszer bomlása, ami előidézi az imperializmus kétségbeesett agresszivitását, másrészt az, hogy növekszik a szocialista tábor — mindenekelőtt élcsapata, a Szovjetunió — befolyása. Ennek legfrissebb és számunkra legközelebbi példájakent a kubai forradalmat hozhatjuk fel. Senki sem tagadhatja, hogy az országunkban végbemenő események a kubai forradalom győzelmével és az imperialista bekerítés ellen folyó győzelmes harcával egész Latin-Amerikában megkezdődött folyamatnak részei. Kuba példájának hatására széles nemzeti körök ismerték fel, hogy Latin-Amerikában most vereséget lehet mérni a közös ellenségre. S itt hadd tegyek egy kis kitérőt. A perui küldöttség mélységes örömmel üdvözli a Kubai Kommunista Párt küldöttségének jelenlétét ezen a tanácskozáson.

Ugyanakkor azt sem tagadhatja senki, hogy ez a forradalom — Kuba népének, pártjának és kormányának szülötte — történelmileg a dicsőséges októberi forradalomban gyökeredzik, s legbiztosabb nemzetközi támasza a szocialista tábor léte és erősödése, főleg a Szovjetunió proletár internacionalista szelleme, szilárd elvhűsége és hatalma.

Az imperialista rendszer egyik láncszemének kiszakítására törekvő peruiak mai sikereinek fontos forrásai még a következők: a hős vietnami nép sikerei, amelyek a teljes vereség szélére juttatták az ellenséget; a latin-amerikai munkásosztály, diákság és nagy néptömegek hatalmas imperialistaellenes csatáinak hatása; a kapitalista Európában élő proletariátus osztály-, szakszervezeti és politikai harcának feltartóztathatatlan kibontakozása; az arab országoknak az amerikai imperialistákkal és a nyugatnémet revansistákkal összefogó cionizmus hódító intervenciójával szemben tanúsított ellenállása. Befolyást gyakorol ránk Ázsia és Afrika népeinek ellenállhatatlan felszabadító mozgalma, valamint az amerikai nép kemény harca is, amelyet a munkásosztály és az ifjúság jogainak védelmében, a faji elkülönítés és az öngyilkos vietnami háború ellen folytat.

Mint a fő dokumentum mondja, a jelenlegi helyzet lehetővé teszi, hogy „újabb csapásokat mérjünk az imperializmusra". Az, ami Peruban végbemegy, megerősíti azt az igazságot is, amelyre Brezsnyev elvtárs hívta fel a figyelmet: „A szocializmus és a demokrácia erőinek nyomása alatt tovább gyengülnek az imperializmus világpozíciói." S ha így áll a dolog, nem kétséges, hogy az imperializmust az általános helyzet marxista–leninista értékelésére alapozott, közös stratégiával szoríthatjuk ki összes pozíciójából és zúzhatjuk szét minden egyes pozíciójában. Ezért egyetértünk azzal, hogy a fő dokumentumot teljes egészében, minden rövidítés nélkül kell elfogadni. Nem értünk egyet azokkal az elvtársakkal, akik megalapozatlan és kizárólag taktikai jellegű platformra kívánják építeni az akcióegységet. Különösképpen fontosnak mutat-

kozik az általános stratégia, ha figyelembe vesszük, hogy az utolsó kilenc évben lényeges változások mentek végbe, s az imperializmus, ezekkel számolva, máris kialakítja saját globális stratégiáját.

Országunk társadalmi-gazdasági fejlődése és nemzetközi helyzetének változása nem spontánul ment végbe. Pártunk az imperialistaellenes, nemzeti és demokratikus erők harcában a szervező és irányító tényező megtisztelő szerepét játszotta és játssza. Nem csupán annyi az érdemünk, hogy pártunk megalapításától kezdve harcoltunk az International Petroleum Company és a gazdaságunkban döntő szerepet játszó más nagy amerikai vállalatok államosításáért, s mi tűztük ki elsőnek ezeket a jelszavakat abban a szakaszban is, amely a kubai forradalommal kezdődött. E jelszavak kitűzésénél is fontosabb volt, hogy széles tömegek támogatták jelszavainkat. Más imperialistaellenes, demokratikus és haladó erőkkel vállvetve megszerveztük az Ásványolajvédelmi Nemzeti Frontot, amely később Nemzeti Felszabadítási Fronttá alakult át. Ezek a mozgalmak, amelyek az egység jelszavával léptek fel, utóbb nagy befolyást gyakoroltak a közvéleményre, s elősegítették a nép mozgósítását évtizedünk első éveiben.

Miután leküzdöttük a párton kívüli és a párton belüli reakció heves ellentámadását, új alapra helyeztük és megjavítottuk a mozgalom vezetését, két fő irányban — a sárga szakszervezetek befolyásától megszabadított munkásság osztályegységének és a Baloldali Egységfront segítségével a forradalmi politikai erők egységének útján — haladva. Ezeket a fő irányokat az biztosította, hogy a lenini elvek alapján felülvizsgáltuk a párt irányvonalát, és átszerveztük a pártot, aktivizáltuk a sajtót, gyarapítottuk a párt sorait stb. Ennek eredményeként az utóbbi évek folyamán a régi kormány áruló politikája ellen és az International Petroleum kiűzéséért vívott harcok folyamán a népet összefogó, legbefolyásosabb erővé váltunk. A katonai puccs küszöbén, a választási hadjárat napjaiban a Baloldali Egységfront megnövelte lehetőségeit azzal, hogy azonos célokért összehangoltan együtt harcolt a Keresztény-demokrata Párttal és a Népi Akció párttal, amelyek akkor már elhatárolták magukat Belaúnde elnöktől és a jobboldali köröktől.

Az erőgyűjtés nem volt könnyű. Pártunkat egész hosszú története folyamán kegyetlenül üldözték az egymást váltó katonai és oligarchikus diktatúrák. Az utolsó évtizedben sokszor estünk áldozatul a kegyetlen rendőrségi hajszáknak. Szégyenletes katonai-politikai bíróságok üldöztek bennünket. Harcképességünket azonban az ellenségnek az az aknamunkája gyengítette leginkább, amelyre „baloldali" opportunista szakadárokat használtak föl. Ezeket a maoisták bujtogatják, szervezik és irányítják. Mindez lassította, ki-kizökkentette a természetes kerékvágásból fejlődési folyamatunkat.

A szakadár csoport éppen abban az időszakban keletkezett, amikor a dolgozók osztályszervezettsége fejlődött, egymást követték a földet követelő parasztok nagy tömegmegmozdulásai, diákmozgalom indult az egyetemi reform jóváhagyásáért és kiszélesítéséért, s az ásványolajért küzdő népi mozgalom első szakasza zajlott le. E csoport célja egyes-egyedül az volt, hogy megossza a pártot és megsemmisítse azokat az osztagokat, amelyek nagy imperialistaellenes, nemzeti és demokratikus frontban akartak egyesülni. Ennek érdekében ténylegesen összeesküdött a rendőrséggel. A szakadárok tevékenységük megkezdéséhez felhasználták azt a körülményt, hogy az 1963. évi katonai diktatúra idején nagyszabású rendőrségi letartóztatási hullám sújtotta a kommunista vezetőket s a párt és a baloldali csoportok sok ezer egyszerű tagját. A rendőrség a felforgató elemeket csakhamar szabadon engedte, mi azonban hosszú ideig fogságban maradtunk.

És van még egy másik tény is: az 1965. évi partizánakciók légkörében pártunk —

bár nem vett részt ezekben az akciókban, mert korainak tartotta azokat — nem vonta ki magát a közös ellenség ellen vívott harcból, s tőle telhetően segítette a harcosokat és családtagjaikat. A felforgató elemek azonban, amelyek egyébként csak arra gondoltak, hogyan mentsék saját bőrüket, nyilvánosan és hangosan elítélték ezeket az akciókat. Egyszóval, ultraforradalmárok voltak, amíg csak beszélni kellett, de aljas reakciósokként viselkedtek, mihelyt tettekre került a sor. Pontosan úgy jártak el, ahogy csodadoktor-tanítómestereik tesznek a nemzetközi színtéren, nem számolva az adott országok sajátosságaival s az idők okozta változásokkal. Ezért ahhoz, hogy átrendezzük sorainkat, s ezzel párhuzamosan a szövetségek és a tömegmunka sikeres politikáját folytassuk, először elvi alapokon, szilárdan egyesítenünk kellett pártunkat, s meg kellett tisztítanunk az effajta söpredéktől. Csak ettől az időtől kezdve alakul ki a szilárd vezető mag, tökéletesedik pártunk irányvonala, javul és erősödik szervezete, növekszik befolyása, annak ellenére, hogy a jobboldali és balos opportunista csoportok szívósan igyekeztek akadályokat gördíteni utunkba. Peruban a maóizmust ez idő szerint már szétforgácsoltuk és politikailag szétvertük.

Véleményünk szerint a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom sok osztagához hasonló tapasztalataink meggyőzően tanúsítják, hogy ha hatékony mindennapi munkát kívánunk végezni egységfront alakítása és a más erőkkel való közös akciók egybehangolása végett, akkor először — ahogy Lenin ajánlotta — nekünk magunknak kell ideológiailag és politikailag egyesülnünk. Tapasztalataink továbbá azt is bizonyítják, hogy mind az első, mind a második cél elérésére törekedve helytelen kerülni az ideológiai harcot. Ez egyébként megvalósíthatatlan is.

S ha nem tartunk is igényt arra, hogy a fő dokumentum feltétlenül tartalmazza ezeket a momentumokat, nem feledkezhetünk meg róluk, amikor a közös imperialistaellenes harcról van szó. Amellett vagyunk, hogy a maóizmust neotrockizmusként kell jellemezni, amelyet egy nagy s amellett elmaradott és önmagát elszigetelő szocialista ország hatalmon levő pártjának burzsoá nacionalizmusa erősít. A IX. álkongresszuson megerősített és törvényesített rögeszmés szovjetellenesség, módszeres frakciós és felforgató tevékenység, katonai-bürokratikus állam- és pártépítési koncepció, harcias tendencia, s az imperializmussal való tényleges alkú elárulja, hogy a maóizmus új körülmények között felélesztett ilyen áramlat. Ehhez még hozzájárul a saját tapasztalatok abszolutizálásának tendenciája.

Megjegyzendő, hogy a neotrockizmus veszélyesebbé válik a régi trockizmusnál. Mégpedig azért,

1. mert a győzelmes szocialista forradalom tekintélyét kihasználva tevékenykedik a nemzetközi színtéren, s babonás fanatizmus szellemében nevel egy óriási népet, amelynek a jobb élethez fűződő reményei nem igazolódtak;

2. és mert az antileninista elméleti koncepciókról már áttért a szovjetellenes katonai akciókra.

Nekünk tényleg fáradhatatlanul a Kínai Kommunista Párt és a kínai nép egészséges részének internacionalista szellemére kell apellálnunk, hogy érje el a helytelen irányvonal kijavítását. Az már azonban egészen más dolog, hogy miközben egyelőre hiába várjuk ezt a kijavítást, nem engedhetjük meg a maóizmusnak, hogy meghiúsítsa a jelenlegi tanácskozást is.

Most pedig térjünk vissza a perui eseményekre. Szeretném nagy vonásokban jellemezni a mai helyzetet és a kilátásokat.

A bevezetőben mondottak nem jelentik azt, hogy a katonai junta már maga is forradalmi kormány, azaz következetesen imperialistaellenes és demokratikus kormány, vagy azzá válhat. Pártunk V. kongresszusa a katonai juntát szociális összetétele, maximális programja és a benne uralkodó befolyás alapján polgári nemzeti-

reformista kormányként jellemezte, amely, bár kizárólag katonai vezetőkből áll, mégsem homogén. Kebelében a kifejezetten nacionalista és a haladó emberek osztoznak a hatalmon a katonai tekintélyuralmi szellemmel áthatott, konzervatív vagy ingadozó elemekkel. Ez olyasféle kísérletekben jut kifejezésre, hogy megakadályozzák a radikális agrárreform végrehajtását, az előző kormány által folytatott gazdaságpolitika alapvető aspektusainak megváltoztatását, s abban, hogy munkaügyi és oktatási téren tovább folytatják a munkás- és diákellenes politikát. Ez a politika, akár akarják, akár nem, közvetve ellentmondásba kerül az oly erélyesen megkezdett nemzeti irányvonallal és akciókkal, s ennek következtében elveszíti a tömegek szükséges, lelkes támogatását. Ilyen körülmények között nem lehetett elhárítani az állandóan éleződő gazdasági válságot. A belföldi reakció és az amerikai imperializmus a népnek így keletkezett elégedetlenségét kihasználva, állhatatosan összeesküvéseket sző, hogy megdöntse a kormányt, vagy gyökeresen megváltoztassa annak jelenlegi nacionalista irányvonalát.

Pártunk, világos osztályálláspontból kiindulva, természetesen fellép a kormány tevékenységének népellenes vonatkozásai ellen, s tömegakciók segítségével erősíti azt az irányzatát, amelynek történelmileg a legnagyobb jelentősége van: határozottan támogatja a kormánynak az imperialista agresszió ellen vívott erélyes harcát. Mindezt szorosan összekapcsoljuk azzal a harccal, amelyet azért folytatunk, hogy a kormány változtassa meg munkaügyi politikáját és diákellenes közoktatási politikáját, s hozzon erélyesebb intézkedéseket a földesurak és az oligarchia ellen. Az V. kongresszuson elfogadott sürgős akcióprogram a nemzeti feladatok megoldása közben elért érettségi foknak megfelelő követeléseket tartalmaz, beleértve a gazdasági válság leküzdését és a nép életkörülményeinek megjavítását. Követeléseink a következők: gyökeres agrárreform; a rézérckészletek állami kisajátítása; annak korlátozása, hogy a Peruban működő amerikai leányvállalatok osztalékait átutalják az Egyesült Államokban működő anyavállalatok számlájára; valuta-ellenőrzés bevezetése; a külföldi adósságok moratóriumának bejelentése meghatározatlan időre; hitel- és műszaki segítségnyújtási egyezmények kötése a szocialista országokkal az államgazdaság független fejlődésének és a munkabérek általános emelkedésének előmozdítása végett. Mindennek az a célja, hogy igazi népi kormány kerüljön hatalomra, amely majd a szocializmus és a kommunizmus építésének útjára lép oly módon, ahogy a körülmények lehetővé teszik számunkra.

Az események dinamikája is e célok javára dolgozik, mert mind érthetőbbekké és vonzóbbakká teszi ezeket a nagy tömegek, valamint a kormányzat és a fegyveres erők leghaladóbb személyiségei számára. Ahogyan az első amerikai szankciókra, amelyek a „katonai segély"-nyújtás megszüntetését jelentették, a kormány az amerikai katonai misszió kiutasításával válaszolt, nem kizárt dolog az sem, hogy a Hickenlooper-, Holland-, Pely-féle és más törvénymódosítások alkalmazására s a hitelnyújtás és a tőkebefektetések meghatározatlan ideig tartó beszüntetésére a rézbányászat államosításával és más hasonló intézkedésekkel fog válaszolni.

Teljesen elutasítjuk azonban a spontán és vontatott fejlődés eszméjét, amelynek hívei feltételezik, hogy ez kizárólag a katonai junta elhatározásából fog végbemenni. Sohasem tápláltunk illúziókat, és nem veszítettük el osztályfüggetlenségünket. Megőrizzük, s egyre harcképesebbé tesszük az Általános Munkásszövetséget, amely egy év alatt immár a szervezett proletariátus többségét egyesítő szakszervezeti központtá vált, mert egy pillanatra sem szűnik meg harcolni a munkásosztály és a parasztság gazdasági és politikai követeléseinek teljesítéséért. Az egységes imperialistaellenes front politikai téren a „baloldali egység" alapján fejlődik és terebélyesedik, s a széles nemzeti és demokratikus front megteremtésének útján halad. Előrehaladunk

a nagy paraszttömegek megszervezése s a diákszövetségek vezető és egyesítő szerepének helyreállítása tekintetében is. Előmozdítja mindezt az a törekvésünk, hogy pártunkat rövid idő alatt jól szervezett, a népben mély gyökereket eresztő tömegpárttá változtassuk.

Újra kijelentjük, hogy internacionalista álláspontón vagyunk. A szocializmusért és a kommunizmusért vívott harc világfrontján küzdünk. Frontális harcot vívunk az imperializmus ellen. Szükségünk van az önök szolidaritására. Ezért, s az egész mozgalom érdekében, az eddiginél is jobban igényeljük nagy világosztagunk összefogását és egységét. Ez a mi hozzájárulásunk és egyúttal a kérésünk is.

Végezetül hadd foglaljam pontokba álláspontunkat az alábbi kérdésekben:

1. Központi Bizottságunk teljes egészében jóváhagyja a fő dokumentumot, a módosításokkal együtt, amelyek tartalmilag és formailag gazdagították.

2. Véleményünk szerint megértek a feltételek a fő dokumentum aláírásához, mégpedig azért, mert először is ezt követeli a mai világhelyzet, s mert ez a dokumentum példátlanul demokratikus eljárás eredménye, amelyhez hozzájárultak összes pártjaink, amelyek széleskörűen megvitatták, s ebben itt részt vesz óriási többségük.

3. Úgy véljük, hogy a jelenlegi körülmények között ez a dokumentum a legnagyobb eredmény, amelyet gondos kidolgozás után értünk el, s hogy ez a kommunista világmozgalom egybefogásának hatékony eszköze lesz. Brezsnyev elvtárs felszólalása jelentősen gazdagította a fő dokumentum ideológiai tartalmát.

4. Ezért nem tartjuk helyénvalónak semmiféle kikötés beiktatását a fő dokumentum szövegébe, kiváltképpen akkor nem, ha ezeknek a kikötéseknek a tendenciája az, hogy — bár homályos formában — hangsúlyozzák egyes olyan nézeteltérések fennállását, amelyeket leküzdünk a gyakorlatban.

5. Antileninistának tartunk és elutasítunk minden olyan tételt, amely azonos kategóriába sorolja a fejlett tőkésországokat és a szocialista országokat, azt állítva, hogy a világ szegény és gazdag országokra oszlik, vagy hogy létezik holmi harmadik világ, amely fejletlen országokból áll. Ez nem osztálykritérium, mert ha „világról" beszélve rendszerekre gondolunk, korunk társadalma ténylegesen csak két antagonisztikus — szocialista és kapitalista — rendszerre oszlik, s a kapitalista rendszer az imperializmus uralma alatt áll és magában foglalja a gyarmatokat, a félgyarmatokat és a függő országokat.

6. Ebből következően elvetünk minden olyan módosítást is, amelyben arról van szó, hogy a szocialista rendszerben — úgymond — különféle negatív tendenciák és hibák jelentkeznek, mint a fajüldözés, az antiszemitizmus, vagy bármilyen típusú megkülönböztetés, amelyek csakis az osztályokra szakadt társadalmakra jellemzők.

7. Különösen nagy öröm számunkra, hogy ez a tanácskozás, amely világmozgalmunk erősödésének magasabb szakaszát hivatott jelezni, a nagy Lenin születése 100. évfordulójának előestéjén, az ő hazájában megy végbe, s mi az általa alapított párt vendégszeretetét élvezzük.

8. Egyetértünk Brezsnyev elvtárs javaslatával, hogy rendezzünk időszakos elméleti konferenciákat és kétoldalú találkozókat egységünk további erősítése céljából.

Köszönöm, elvtársak, türelmes figyelmüket.

GUS HALL,

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Pártunk nevében köszönetünket fejezzük ki vendéglátónknak, a Szovjetunió Kommunista Pártjának, amiért oly kiváló feltételeket teremtett ahhoz, hogy itteni tartózkodásunk eredményes és kellemes legyen.

Az előkészítő munka sok elvtársunk energiáját és erőfeszítését igényelte, s ennek eredményeként a kommunista és marxista pártok mostani nemzetközi tanácskozása korunk fontos tényezőjévé vált.

Ez a tanácskozás mély nyomokat hagy korunk forradalmi mozgalmának történetében. Az, amiről itt megállapodunk, bekerül a történelem évkönyveibe, amit pedig a tanácskozásról visszatérve teszünk, bekerül a munkásosztály forradalmi krónikájába. Ebből kiderül majd, elérte-e célját ez a történelmi találkozás, olyan ösztönzést, lendítő erőt jelentett-e, amely új magaslatokra emeli az imperializmus elleni harcot.

Nincs semmiféle objektív ok, ami gátolná e nagy remények valóra válását. A történelemben alig fordult még elő, hogy ennyi objektív tényező társult volna és követelt volna parancsolóan egységes, koncentrált lépéseket. Nincs olyan akadály, amely meggátolhatná korunk e nagyszerű feladatának teljesítését.

Mi a leghaladóbb erőit képviseljük annak az osztálynak, amelynek történelmi feladata, hogy vezesse a társadalmat az emberiség életének e mélyreható forradalmi fordulatában. Vannak, akik nehezen szokják meg azt a példa nélkül álló tényt, hogy az emberi társadalom életében a legélesebb forradalmi fordulat nem az ókori történelemmel, s nem is az olyan spekulatív elképzelésekkel függ össze, hogy mi történhet a távoli jövőben. Ez a fordulat szervesen kapcsolódik napjaink eseményeihez. A kapitalizmusból a szocializmusba vezető átmenet az emberiség történelmének legnagyobb eseménye, robbanásszerű, minőségi ugrás az emberi társadalom fejlődésében. Történelmi folyamat és egyúttal a jelenben végbemenő esemény ez, gyökeres, forradalmi jellegű változás az emberiség életében. Sokoldalú folyamat ez: gazdasági, politikai, katonai és ideológiai. Ez a lényege azoknak az eseményeknek, amelyek ma meghatározzák a történelem menetét.

Ez a történelmi fordulat hívta életre — s ezzel új erőre tett szert — azt a világot átfogó, háromágú forradalmi áramlatot, amely napjainkban egységes folyamattá válik. Vannak időszakok, amikor ez a folyamat egy országban sem vezet az államhatalom megváltoztatásához. Előfordulnak balsikerek, csalódások, olyan időszakok, amikor egy magasabb szint elérésekor megtorpanás következik be. A robbanások időszakai a forradalmi fejlődés időszakaival váltakoznak. Egyes esetekben erőszakosan leváltják az osztályhatalmat, más esetekben sajátos átmeneti szakaszoknak vagyunk tanúi, amelyek nem olyan viharosak.

Mindamellett a forradalmi folyamat halad tovább, állandóan érlelődnek és egyesülnek a forradalom erői. Tapasztalatok halmozódnak fel. A kapitalizmus belsőleg bomlik, aminek következtében éleződnek az osztályviszonyok a tőkésországokban, s kiéleződnek az imperializmus, s az elnyomott népek és nemzetek közötti viszonyok. A forradalmi erők ugyanakkor ideológiailag és politikailag is növekednek. Ennek a sokoldalú objektív folyamatnak az alapját a társadalmi fejlődés törvényei képezik. Ebben az értelemben tanácskozásunk történelmi fordulópont idején ült össze.

Pártunk büszke, hogy e történelmi esemény részvevője. A marxista–leninista mozgalom világot átfogó jellege megsokszorozza erőinket. Elsőrendű jelentőséget tulajdonítunk az internacionalizmusról alkotott proletár felfogásunknak.

Mi az internacionalizmust nem tekintjük tehernek, keresztnek, amelyet viselni kell, vagy holmi engedménynek. Az internacionalizmus nem hasonlítható ahhoz a mázhoz, amellyel a tortát bevonják csupán azért, hogy jobb ízűvé és külsőleg még szebbé tegyék. Az internacionalizmus az az alapvető komponens, amely a szükséges forradalmi tartalommal tölti meg az osztályharcot.

Sokat beszélnek a nacionalizmus erősödéséről. Nem mindig látják azonban elég világosan, milyen példátlanul megnövekedett a tömegek igénye az internacionalizmus iránt. Maga a nemzetközi fejlődés jellege alakította ki a tömegekben az antiimperialista hangulatot és a vonzódást az internacionalizmushoz. A világot átfogó, három ágazatában is egységes forradalmi folyamat az internacionalizmus mozgató ereje, új forrása.

Ez valóban új történelmi jelenség, amely különösen az új nemzedékeket érinti.

Ennélfogva az internacionalizmus a kommunista mozgalomban napjainkban új erőforrást jelent. Nem kell mentegetőznünk azért, mert internacionalisták vagyunk. Ellenkezőleg, új formában és bátrabban kell demonstrálnunk mozgalmunknak ezt az oldalát.

Pártunk legutóbbi, XIX. országos kongresszusa egyhangúlag jóváhagyta az előkészítő bizottság által tanácskozásunk elé terjesztett fő dokumentum tervezetének irányvonalát, politikai tartalmát és szellemét. Véleményünk szerint ez a dokumentum helyesen tükrözi a jelenlegi helyzet marxista–leninista értelmezését. Figyelembe véve azokat a problémákat, amelyekkel az előkészítő bizottságnak meg kellett küzdenie, elmondhatjuk, hogy igen eredményes munkát végzett. Kollektív dokumentum fekszik előttünk, s így nem lehet minden szavát vagy mondatát egyvalamelyik párt fogalmazásában vagy stílusában visszaadni. Az amerikaiak vietnami agressziójának beszüntetését sürgető felhívás elfogadása különösen nagy jelentőségű pártunk számára. Hasonlóképpen teljes mértékben támogatjuk a Lenin születése 100. évfordulójának megünneplésére vonatkozó javaslatot is.

Küldöttségünk véleménye szerint tanácskozásunk sikert ért el, még mielőtt itt összeültünk volna. Az előkészület másfél éve az összefogás folyamata volt. A dokumentum kidolgozása során lehetővé vált az álláspontok tisztázása és a nézeteltérések területének szűkítése.

Az együttes munkára való készség és e munka tanulságai már önmagukban is felbecsülhetetlen értéket képviselnek világmozgalmunkban.

Reméljük, hogy a kollektív munka gyakorlata meghonosodott. Reméljük, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom számára ez a gyakorlat állandóvá válik.

Hetvenöt párt képviselői ülnek itt, de ez csupán mechanikus számítás. Ha politikailag számolunk, akkor több mint nyolcvan pártról kell beszélnünk. Sok párt ugyanis technikai okokból nem képviselteti magát itt, de kifejezte egyetértését tanácskozásunk politikai irányvonalával.

Ez önmagában is figyelemreméltó tény.

Egyetértünk a tanácskozáson elhangzott számos nagyszerű felszólalással: Brezsnyev, Gomulka, Waldeck Rochet, Arismendi, Corvalán, Ulbricht és más elvtársak felszólalásaival. Ezért úgy véljük, nem szükséges részletesen foglalkoznunk minden problémával.

Engedjék meg, hogy újra kifejezzem szívből jövő, forró elvtársi együttérzésünket és szolidaritásunkat mindazokkal, akik világszerte az amerikai imperializmus ellen harcolnak. Különös kötelezettséget érzünk a bátor vietnami nép iránt, amely példátlan hősiességgel és önfeláldozással küzdve történelmi jelentőségű csapást mér az amerikai imperializmusra. A vietnami nép ékesen a világ elé tárja a szocializmus és a nemzeti felszabadítás erőinek legyőzhetetlenségét.

Üdvözöljük Latin-Amerika népeit és kommunistáit; az ő harcos megmozdulásaiknak köszönhető, hogy nemrég kénytelen volt hazatakarodni, visszahúzódni barlangjába az imperializmus megtestesítője: Nelson Rockefeller.

Üdvözöljük a szocialista Kuba népét és kommunistáit, akik továbbra is visszaverik az amerikaiak agresszív akcióit és politikáját, s akiknek a vezető imperialista hatalom partjaitól kilencven mérföldnyire sikerült felépíteniük a szocializmus világítótornyát.

Lelkes támogatásunkról biztosítjuk a nemzeti felszabadító mozgalmat és az imperializmus ellen harcolókat a Közel-Keleten, továbbá Afrika kifosztott és elnyomott népeit. Örömmel üdvözöljük a szudáni nép akcióit.

Üdvözöljük a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság népét és ottani kommunista testvéreinket, szilárd helytállásukat az amerikai provokációkkal szemben.

E harcosoknak megígérhetjük: fokozzuk erőfeszítéseinket, hogy ne maradjunk el mögöttük az amerikai imperializmus elleni küzdelemben.

Amikor az imperializmus jelenségeivel van dolgunk, az állandóan változó valósággal állunk szemben. Az antiimperialista harcban kifejezésre kell jutniuk ezeknek a változásoknak.

Az imperializmus és az imperialistaellenes erők közötti erőviszonyok is mindig másképpen alakulnak. Hasonlóképpen módosul az imperialista országok egymás közötti viszonya, visszatükrözve a kapitalizmus egyenlőtlen fejlődésének törvényeit. És ellentmondások, eltolódások, változások figyelhetők meg az egyes imperialista országokon belül is. Az antiimperialista erőknek számolniuk kell a változásokkal, mert ezek is szerepet játszanak az imperialisták harci terveiben.

Az imperializmus új taktikát, új ideológiai érveket dolgoz ki, a változó valóságnak megfelelően. Nem lehetünk megelégedve antiimperialista propagandánkkal, sem ami a lendületét, sem pedig ami a hatékonyságát illeti.

Az objektív valóságban mutatkozó eltolódások az egész világra kiterjednek. Az imperializmus taktikájában és ideológiai álláspontjában szintén világméretű változások mennek végbe. Veszedelmes illúzió abban bízni, hogy az imperialistaellenes harc mindegyik szektora képes egymagában is sikeresen megbirkózni ezzel a változó globális kihívással. Az ilyen illúziók csak annak tudhatók be, hogy egyesek lebecsülik az imperializmus agyafúrtságát, ravaszságát és rendkívüli agresszivitását.

A dokumentum-tervezet helyesen mutat rá arra, hogy az amerikai imperializmus továbbra is a világ legagresszívabb harci ereje.

Az amerikai imperializmus folytatja véres agresszióját a vietnami nép ellen, folytatja agresszív politikáját a szocialista Kuba népe ellen, s a *fő* ereje a Latin-Amerikában, Ázsiában és Afrikában végrehajtott katonai, politikai és gazdasági agressziónak.

Az amerikai imperializmus továbbra is mindenütt az imperialista erők akcióinak hadműveleti bázisa — azoké az erőké, amelyek hiába próbálják megállítani a világra kiterjedő forradalmi folyamatot. Az amerikai imperializmus jelenti a legnagyobb veszélyt a világ békéjére. Nukleáris Damoklész-kard, amelyet eddig csak azért nem vontak ki hüvelyéből, mert korunk erői résen állnak, s főként mert létezik a Szovjetunió hatalmas katonai és nukleáris védőpajzsa.

Az amerikai imperializmus az egyre mélyülő válság harapófogója között vergődik, le lehet győzni, de a legnagyobb esztelenség lenne lebecsülni agresszivitását és a benne rejlő veszélyeket. Az imperialista háborús előkészületek során éppen annak az illúziónak a terjesztésével vezetik félre az embereket, amely szerint az imperializmus nem rejt magában háborús veszélyt. A Nixon-kormány éppen ezen a héten jelentette be, hogy 25 000 amerikai katonát vonnak ki Vietnamból. E bejelentés célja félrevezetés volt; azt az illúziót akarta kelteni, hogy az Egyesült Államok csökkenti

részvételét a vietnami hadműveletekben. Ugyanakkor azonban felújította a Vietnami Demokratikus Köztársaság területének bombázását.

Lényegében véve Nixon megválasztása után a reakciós erők nekibátorodtak. Nixon folytatja az előző kormány politikáját, elveti a kis engedmények korábbi taktikáját.

A régi politika agresszív folytatása taktikai engedmények nélkül — ez határozza meg az új kereteket mind a belpolitikában, mind az imperialista külpolitikában. Nixon már lemondott a „Szövetség a Haladásért" irányvonalról, amely azt a látszatot keltette, hogy az Egyesült Államok engedményeket tesz latin-amerikai „birodalmának". Helyette megszervezte Nelson Rockefellernek, Latin-Amerika fő fosztogatójának széltében-hosszában reklámozott latin-amerikai körútját.

A Nixon-kormány nem hagyta meg még a látszatát sem annak, hogy engedményeket tesz a külföldi segélyprogramokban.

A taktikai engedmények helyett a Nixon-kormány elsőrendű fontosságot tulajdonít a nyílt terrornak, a különleges rendeltetésű erők felhasználásának, a CIA és az FBI szerepének. Nixon folytatja a „korbács és mézeskalács" politikáját, csakhogy a „mézeskalács" lényegesen kevesebb lesz.

Ez a fő tendencia. Természetesen figyelembe kell venni, hogy az új amerikai kormány még nem került szembe a realitásokkal, amelyek között egy olyan tényező is szerepel, mint az Egyesült Államok népének haragja. Márpedig ismeretes, hogy a kevésbé mézesmázos politikát gyorsabban le lehet leplezni.

Ahhoz, hogy hatékonyan harcolhassunk bármely területen, ismernünk kell az ellenfelet. Mivel az Egyesült Államok a világimperializmus központja, engedjék meg, hogy egy képletes sebészeti műtét segítségével feltárjam, mi rejlik benne. Az Egyesült Államok hatalmas és veszélyes ellenség, de súlyos nehézségekkel küszködik. Pénzben kifejezve, az amerikai agressziós politika évente százmilliárd dollárba kerül. A népre nézve ez ellenőrizhetetlen inflációt, hatalmas ár- és lakbér-emelkedést jelent. Minden munkás keresetének 40 százalékát az adók emésztik fel. Emiatt a reálbérek már harmadik éve állandóan csökkennek.

Egyetlen nép és egyetlen nemzet sem volt még ennyire eladósodva. Az egyes személyek, a trösztök és a kormány adósságai a bankokkal szemben együttvéve már több mint 1500 milliárd dollárra rúgnak. Népünkre nehezedik a legnagyobb mérvű adósság az egész világon.

Nixonnak a taktikai engedmények megszüntetésére irányuló politikája előkészíti a talajt az újabb robbanásokhoz a néger negyedekben, a még állhatatosabb sztrájkharchoz, az egyre növekvő tömeges megrázkódtatásokhoz.

Az amerikai pénzügyi-ipari tőkés komplexum, amely összefonódik a szolgálatában álló államapparátus hatalmával és felhasználja a legújabb tudományos vívmányokat, s amelyet a monopóliumok, köztük a konglomerátumoknak nevezett szupermonopóliumok szerveztek meg és ellenőriznek, a történelem legbrutálisabb, embertelen és ördögien hidegvérű kizsákmányolójává lett, amely felemészti mind a természeti, mind az emberi erőforrásokat. Ez a komplexum a maximális profitra törekvő kizsákmányolás ragadozó szörnyetege. Egyre újabb módszerekkel próbálkozik, hogy újabb nyereségeket sajtoljon ki. Az utóbbi tíz esztendő alatt a kizsákmányolás mértéke 17 százalékkal emelkedett.

Az amerikai kapitalizmus különleges, ragadozó természete a nemzeti kisebbségek elnyomásában is megnyilvánul. Már 350 éve támogatja azt az elnyomó rendszert, amelyben ma 25 millió afrikai származású amerikai állampolgár sínylődik. Bár hosszú évek óta hősies harc folyik ellene, amelynek során a küzdők néhány fontos győzelmet is arattak, a faji elnyomás e különleges rendszere lényegében véve ma is változatlan. Az elnyomás e rendszerében továbbra is érvényesül a hátrányos meg-

különböztetés és az egyenlőtlenség, az elkülönítés és a gettó, ahol éhínség, nyomor, megalázás uralkodik. Itt a jövedelem az országos átlagnak a fele, a munkanélküliség viszont a háromszorosa, a halálozás pedig a kétszerese. A gettók lakóinak zöme nyomorúságos kalyibákban él, s állandóan éhezik; az itt lakókat megfosztják a tanulás lehetőségétől; kénytelenek a legalacsonyabb munkabérért dolgozni és a legveszélyesebb munkákat vállalni; itt nincs semmiféle kilátás az előléptetésre. A néger népnek és fehér szövetségeseinek hősies harca ellenére ez a rendszer minden lényeges vonásában ma is változatlanul fennáll.

Jóllehet sok új törvényt hoztak és sok szép beszédet elmondtak, a fajüldözés még ma is széltében-hosszában dívik országunkban. A kapitalizmusnak változatlanul ez a legkedveltebb és legkényelmesebb eszköze a maximális profit bezsebelésére.

Soha, egyetlen uralkodó osztály sem nyomta el népének ilyen nagy részét nemzeti határain belül. Ez a tény egyszer s mindenkorra leleplezi az amerikai kapitalizmus embertelenségét.

A 25 millió afrikai származású amerikai elnyomását célzó külön rendszer mellett az amerikai kapitalizmus kidolgozta a nyolcmillió mexikói származású amerikai és a kétmillió portorikói elnyomásának a formáit is, az amerikai őslakosság, az indiánok megmaradt rétegeit pedig elkülöníti, rezervátumokba zárja. E rezervátumok sivár temetőkhöz hasonlíthatók. Lakóik éheznek, társadalmi korlátozások és embertelen körülmények között élnek. Ugyanilyen politikát folytatnak az alaszkai eszkimókkal szemben is. Az „oszd meg és uralkodj" elvet követő faji elnyomás, amely szuperprofitokat biztosít a tőkéseknek, továbbra is az amerikai kapitalizmus fő jellemzője.

Így hát a kapitalizmus szörnyeteget szült. De szült valami mást is. Életre hívta a harcos munkásosztályt. Kiváltotta a tömegek felháborodását. Létrehozta azt a bátor, harcos mozgalmat, amely a fekete-amerikaiak szabadságáért küzd — a néger nép tömegmozgalmát. Előidézte az ifjúság, a diákok lázadását. Milliókat hozott mozgásba és késztetett harcra.

Lendületet adott a békéért, a militarizmus ellen folytatott tömegharcnak, amely nem ismer osztályhatárokat és amely mélyen behatolt az amerikai imperializmus fegyveres erőinek körébe is.

Az imperializmus felrázta a nők millióit, akik sok területen a férfiaknál is tevékenyebbek és harcosabbak. (Tanácskozásunknak egyébként figyelembe kellene vennie ezt a szempontot.) Az imperializmus felkeltette az emberekben azt a törekvést, hogy a dolgok mélyére hatoljanak, felébresztette az aggodalmat a nemzet sorsáért, feltámasztotta az elégedetlenséget, a bizalmatlanságot és a gyanakvást a burzsoá intézményekkel szemben. Megindított egy radikalizálódási folyamatot; egyszóval felszította a tiltakozás és a harc viharát.

Különösen nagyra becsüljük azoknak a katonáinknak és tengerészeinknek a hősiességét, akik szembeszállnak az autokrata katonai rezsimmel, s felemelik a béke és az egyenjogúság zászlaját, akik a laktanyákban, a sorozó és újoncozó állomásokon és a katonai támaszpontokon leleplezik az amerikai imperializmus háborúinak agresszív jellegét.

Országunk történetében még sohasem fordult elő, hogy a militarizmus elleni akciókban ilyen nagy számban vettek volna közvetlenül részt katonák. Lássuk csak az idevágó hivatalos adatokat, amelyeket a kormány tett közzé: egy év alatt, 1968. június 30-ig bezárólag, 53 000 katona dezertált. Ez, a szokásos kétévi katonai szolgálati időt véve alapul, azt jelenti, hogy körülbelül minden harmincadik katona megkockáztatja a súlyos börtönbüntetést, munkahelyének elvesztését és az egész

életre szóló megbélyegzést, mert lelkiismerete nem engedi, hogy az amerikai hadigépezet népirtási célokat szolgáló faji, gyarmati akcióinak eszköze legyen.

Eddig összesen több mint 23 000 személy nem tett eleget a katonai behívóparancsnak. Amerikaiak ezrei hagyják el az Egyesült Államokat és menekülnek Kanadába, ezrek keresnek menedéket Svédországban, Franciaországban és más országokban. A fő katonai támaszpontokon szolgálatot teljesítő katonák illegálisan és nyíltan háborúellenes újságokat adnak ki. Az uralkodó osztály — s ez egyáltalán nem meglepő — tanulmányozza annak a lehetőségét, hogy megszüntesse az általános, kötelező katonai szolgálatot, felemelje a katonák zsoldját, és létrehozza az imperializmus hivatásos zsoldoshadseregét.

Az a körülmény, hogy a vállalatoknál és a szakszervezetekben egyre gyakoribbá válnak a szervezett munkások megmozdulásai, sodró erejű és nagyszerű megnyilvánulása a harc új hullámának és az Egyesült Államokban végbemenő radikalizálódási folyamatnak. E mozgalom erejét tanúsítják a szakszervezeti választási kampány eredményei is. A régi, begyöpösödött szakszervezeti bürokrácia hanyatlófélben van.

A minőségi politikai változás az Egyesült Államokban az egyszerű szakszervezeti tagok említett akcióiban nyilvánul meg. E fejlődés legdinamikusabb kifejezője az afrikai származású amerikai szakszervezeti tagok választás előtti megnyilvánulása volt. Az egyre népszerűbbé váló ún. feketék tanácsai ma a szakszervezeti alapszervezetek és a helyi szakszervezetek százaiban aktív erővé váltak. E mozgalom színvonaláról némi képet alkothatunk már abból is, hogyan nevezik el tagjaik ezeket a szerveket. A néger munkások egyre szélesebb rétegeiben válik elfogadott formulává a „forradalmi munkástanács" elnevezés.

Az egyszerű szakszervezeti tagok fokozódó harcának mozgató erejét az osztályharc új problémái, a néger munkások különleges problémái alkotják, továbbá az a törekvés, hogy átalakítsák, az osztályharc olyan eszközévé tegyék a szakszervezeti mozgalmat, amely megfelel napjaink feladatainak. Az egyszerű szakszervezeti tagok mozgalmában részt vevő munkások szakszervezeti alapszervi aktivisták, radikálisok, valamint — természetesen — a baloldal képviselői és kommunisták.

Ez az országunkban kibontakozóban levő osztályharc fő láncszeme, sőt, a társadalmi haladásért folyó harc fő láncszeme is.

Az egyszerű szakszervezeti tagok harcának feilendülése kifejezésre jutott abban, hogy megalakult az új országos szakszervezeti központ, amelynek bázisa a tehergépkocsi-vezetők és az autóipari munkások szakszervezetének hárommillió tagja. E központ megalakítása közvetlen kihívás az AFL—CIO szakszervezeti szövetség szégyenletes reakciós vezetőivel, Meanyvel és Lovestone-nal szemben.

Az újonnan alakult központ feladatául tűzte ki, hogy megszervezi azokat a munkásokat, akik még nem szakszervezeti tagok, különösen a fajüldöző Délen. Mindennél fontosabb azonban, hogy az új szakszervezeti központ szembeszáll az ország további militarizálásával. Ez lényeges eltérést jelent az Egyesült Államok imperialista politikáját nyíltan és harciasan támogató AFL—CIO vezetőségének álláspontjától. Az új szakszervezeti központ arra törekszik, hogy újabb kapcsolatokat teremtsen a nemzetközi szakszervezeti mozgalom minden osztagával.

Fölösleges külön szólni arról, hogy a munkásosztály harci frontjának ezek a fejleményei óriási hatást gyakorolnak harcunk minden szakaszára, így az imperializmus politikája ellen vívott harcra is.

Az ifjúság, amely a forradalmi átalakulások élcsapata, változatlanul a harcos szellem hordozója. A kormánykörök arról ábrándoznak, hogy visszatérnek a régi szép idők, a viharos, de politikailag ártatlan diákcsínyek és zavargások napjai. A liberáli-

sokat szintén nyugtalanítja, hogy már nem csupán arról van szó, hogy „forr a diákok fiatal vére", hiszen a diákság egy sereg olyan követeléssel állt elő, amelyből nem hajlandó engedni.

Ezek a követelések tőkés társadalmunk egész sor létfontosságú kérdését érintik. A diákok követelik, hogy a felsőfokú oktatást ismerjék el az egész ifjúság elidegeníthetetlen jogának és elérhető lehetőségének. Követelik, hogy vessenek véget annak a rendszernek, amelyben a tehetős osztályok valamiféle nemeslelkű adományként engedélyezik a bejutást a főiskolákra. Követelik, hogy valamennyi felsőfokú tanintézetben vessenek véget a faji korlátozásoknak és az integráció látszólagos megoldásának. Követelik, hogy a tanintézetek szakítsák meg kapcsolataikat a hadiipari komplexummal. A diákok be akarják zárni az egyetemek és a főiskolák kapuit a hadsereg toborzói előtt, a halált hozó gázokat és egyéb tömegpusztító eszközöket előállító gyárosok megbízottai előtt. Követelik, hogy szüntessék meg a tartalékos tisztképzés kivételező rendszerét.

Ezek az ifjúság fő követelései, amelyek nemcsak tanintézeteink problémáit, hanem kapitalista társadalmunk alapvető problémáit is érintik. Olyan belső reformok ezek, amelyek az imperialista politika megvalósítását és finanszírozását hivatottak ellensúlyozni.

A fiatal munkások népes csapata, azoké, akik nemrég kerültek az ipari vállalatokhoz, a munkásosztály rohamcsapatává válik. A munkásifjúság az egyszerű szakszervezeti tagok mozgalmának előharcosaként lép elő. Arra törekszik, hogy felélénkítse a szakszervezeti mozgalmat. Ezek a fiatal munkások, akik közül sokan nemrég még maguk is diákok voltak, összekötő láncszemet alkotnak a diákság és a munkásosztály között. Hatalmas erőt képviselnek a fajüldözés elleni harcban, mert mentesek bizonyos előítéletektől, amelyek még ma is jellemzik az idősebb munkásnemzedéket. A munkásifjúság a radikális beállítottságú nemzedékhez tartozik. Sokkal fogékonyabb az új, a szocialista eszmék iránt. A munkásosztály akcióegységének biztosításáért vívott harcunkban különösen nagy figyelmet fordítunk a fiatal munkásokra.

Az Egyesült Államok osztályviszonyaiban egyáltalán semmi olyasmi nincsen, ami bármilyen formában is ellenkezne a marxizmus alapvető koncepcióival.

Az a körülmény, hogy a népességnek nem a munkásosztályhoz tartozó rétegei elkülönülten vagy másként tevékenykednek, mint a munkásosztály, nem új dolog, vagy nem olyasmi, ami csupán az Egyesült Államokra jellemző. Ezt a „felfedezést" nem lehet nem marxista elméletek kreálására és a munkásosztály szerepéről szóló marxista tételek tagadására felhasználni.

A nem a munkásosztályhoz tartozó néprétegek harcának fellendülésére hivatkozva az Egyesült Államokban sok kispolgári teoretikus olyan elmélettel állt elő, amely szerint egy forradalom végbemehet a munkásosztály részvétele nélkül, egy forradalmat végrehajthatnak olyan emberek, akik nem a termelés szférájában dolgoznak.

Ezeknek az elgondolásoknak különösen serény propagandistái a CIA által fizetett ideológusok, köztük Marcuse.

Ami új és figyelemreméltó jelenség az Egyesült Államokban folyó osztályharc küzdőterén, az a harc történelmi jelentőségű fellendülése, a munkásosztály soraiban végbemenő radikalizálódási folyamat. Óriási jelentőségű egy másik körülmény is. A milliós tömegeket felölelő mozgalmak eljutnak annak a megértéséhez, hogy az iparilag fejlett országokban a nem proletár rétegek tiltakozásának megvannak az objektív határai, ha e rétegek nem a munkásosztállyal szövetségben lépnek fel. Mihelyt a tömegek ezzel tisztába jönnek, elutasítják a kispolgári radikalizmus elméleteit.

Pártunk különösen nagy figyelmet fordít az ifjúság lázongásaira. És itt nem csupán

a figyelemről van szó, hanem arról is, hogy ez miben jut kifejezésre. Olyan nemzedékkel van dolgunk, amelyet nem lehet osztályjelleget nélkülöző, vállveregető frázisokkal megnyerni. A fiatalok választ keresnek problémáikra. Csak kemény ideológiai harcban, különösen a kispolgári radikalizmus ellen vívott harcban lehet megnyerni őket a marxista proletáreszmék számára.

Pártunk a harc e tömegáramlatainak szerves része, s a belőlük fakadó követelmények kifejezője. A kegyetlen politikai üldöztetés időszakából a tömegharc hullámának hátán jutottunk ki. Pártunk a tömegek lendületes mozgalmának irányítása során kovácsolódott össze.

Pártunk sok vonatkozásban ma is féllegalitásban és illegalitásban működik. Újabb terrorakciókat folytatnak és törvényhozási intézkedéseket léptetnek életbe ellenünk. A nagy nehézségek ellenére most már csaknem egy év óta megjelentetjük marxista napilapunkat.

Pártunk megerősítésének és átszervezésének útján a következő szakaszt a harc újabb hullámán érjük el. Ez a harc és a radikalizálódási folyamat felöleli a munkásosztály sorait. A párt a legnagyobb figyelmet szenteli a harc e döntő szakaszának.

Meg kell említenünk, hogy egyrészt az amerikai monopolista csoportokon belül, másrészt nemzetközi vonatkozásban az Egyesült Államok és a többi imperialista ország kapcsolataiban jelentős változások mennek végbe.

Mindkét területen a belső struktúra bizonyos változásai figyelhetők meg. Ezek különösen az amerikai imperializmusra jellemzők, de egyúttal előhírnökei annak, hogy hasonló változások várhatók minden imperialista országban. Ezek az új vonások a kapitalizmus további egészségtelen fejlődésének megnyilvánulását, általános válságának elmélyülését mutatják. A kapitalizmus élősdi fejlődésének újabb fokát jelzik.

Az ország a gazdasági élet monopolizálásának új szakaszához érkezett. Az Egyesült Államokban ugyanúgy, mint több más, iparilag fejlett országban, hallatlan méreteket öltött a trösztök összeolvadásának, fúziójának folyamata. A kapitalista fejlődés során a nagy halak mindig felfalták a kis halakat. A jelenlegi fúziós hullámot azonban három új tényező jellemzi. Az egyik az, hogy a fúzió ellenőrizhetetlen lavinává nőtt. A másik, hogy ebben a folyamatban a legerősebb trösztöké az uralkodó szerep. Gigászok fúziójáról van szó, amelynek eredményeként szupergigászok alakulnak ki. Könnyedén felfalnak olyan mammutvállalatokat is, amelyeknek vagyona az egymilliárd dollárt is eléri. A harmadik tényező az, hogy megjelennek a „konglomerátumoknak" nevezett monopolista egyesülések. Ez az új struktúra megváltoztatja a kapitalista anarchia jellegét.

A monopolista ragadozók nyelvén a fúziókat és a bekebelezéseket rendszerint „horizontálisnak", „vertikálisnak" vagy, miként most, „konglomerátumoknak" nevezik.

Horizontális fúziók az egyazon iparághoz tartozó részvénytársaságok között mennek végbe. A vertikális fúziók olyan társaságok között jönnek létre, amelyek mint valóságos vagy potenciális vásárlók és eladók állnak kapcsolatban egymással. Az új konglomerátumok olyan egyesülések, amelyekre sem technikai, sem piaci szempontból nincs szükség. Hasonlóképpen sem technikailag, sem a piac szempontjából nem indokoltak azok a fúziók és bekebelezések, amelyek a konglomerátumok megteremtésére vezetnek. A termelés vagy áruelhelyezés szempontjából az ilyen fúziók nem ésszerűek. E fúziók a tőkés anarchia felső határát jelzik.

A fúziós mozgalom kiterjedt az egész gazdasági életre. A konglomeráció az új, túlsúlyban levő áramlat, szemben a horizontális és vertikális fúzióval.

Ez az esztelenség akkor éri el tetőpontját, amikor ezek a konglomerátumok a valóságban csupán irracionális halmazatok az olyan hasonló csoportosulások rendszerében, amelyet hatalmas bankok maroknyi csoportja birtokol és ellenőriz.

Ezek az anarchikus szörnyképződmények a monopolkapitalizmus belső törvényeire vezethetők vissza, azt a súlyos belső kórt jelzik, amely a monopolkapitalizmust marcangolja fejlődésének befejező szakaszában.

Az ésszerűtlen konglomerátumok alakításának konjunktúrája azzal magyarázható, hogy az imperializmus elöregedett érrendszerében pénzügyi trombózisok keletkeztek. A nemzetközi erőviszonyok megváltozása kihat a legfontosabb imperialista országok belső folyamataira.

Az amerikai imperializmus mind élesebben kerül szembe a fel nem használt tőke felhalmozódásának problémájával. Ez közvetlenül összefügg a modern kapitalizmus problémáival, mert a nemzetközi erőviszonyok megváltozása egyre inkább gátjává válik új beruházási szférák feltárásának. Ilyenformán a felhalmozott és fel nem használt tőke trombózist idéz elő az imperializmus vérkeringésében, feszültségek és ésszerűtlenségek okozója lesz.

Amikor pedig a beruházási lehetőségek összezsugorodnak, a szörnyeteg önmagát kezdi felemészteni. Ennek következtében cselekedetei mind esztelenebbekké válnak. Irracionális konglomerátumok létrehozásához folyamodik, s ez fontos politikai és társadalmi következményekkel jár.

Ez a folyamat lényegesen meggyorsította társadalmunk polarizálódását. Fokozza az általános elidegenedést, s új jelleget ad a monopolkapitalizmus belső ellentmondásainak. Egyúttal megteremti az osztályharc új problémáit is. Általában és egészében azonban tovább gyengíti az amerikai imperializmus struktúráját.

Az ésszerűtlen konglomerátumok létrejötte meggyőző érv lehet amellett, hogy elengedhetetlenül szükség van a szocializmus ésszerűen tervezett rendszerére.

A konglomerátumok keletkezése nem szorítkozik csupán országunk gazdaságára, hanem a nemzetközi terjeszkedés formája és struktúrája lesz. Az imperialista bankok saját ellenőrzésük alatt külföldi konglomerátumokat hoznak létre, s így fokozatosan az imperialista ellenőrzés eszközévé válnak. Az Egyesült Államok e cél szolgálatában a banktőke kivitele tekintetében a világon az első helyre került. Az amerikai tőke által létrehozott bankok olyan központokká válnak, amelyekben az imperialista befektetések összpontosulnak. Egyúttal ezek a központok ellenőrzik az amerikai imperialista konglomerátumokat. Így például a Rockefeller tulajdonát képező Chase Manhattan Banknak jelenleg több mint 1600 saját külföldi bankja van, s ezenkívül több száz külföldi bankot ellenőriz.

Amikor a perui kormány elhatározta, hogy országában véget vet az amerikai imperializmus uralmának, államosította a Standard Oil részvénytársaságot, de szembekerült a 44 fiókintézettel rendelkező Banco Continentallal. Néhány évvel ezelőtt ezt a bankot megvásárolta a Chase Manhattan, Rockefeller bankja. Ugyanez a Chase Manhattan Bank fogja Venezuela torkát azzal, hogy ellenőrzést gyakorol a Banco Mercantile Agricola fölött. Ugyanez a Chase Manhattan Bank áll a dél-afrikai fajüldöző imperialista konglomerátumok élén azáltal, hogy ellenőrzése alatt tartja a Standard Bank of South Africát, amelynek 900 fiókintézete van az afrikai kontinens déli részében.

A Chase Manhattan Bank imperialista magánbirodalom. Az amerikai hadiipar egyik legnagyobb részvényese, s a hadiiparból származó profitok megszerzésére irányuló terveit összehangolja a Pentagonnal, és az egész világra kiterjedő bankfiókhálózattal. Ez a „birodalom" szállítja Vietnamba a napalmot is, a tőkét is.

Ilyenformán az amerikai imperializmus az ipari konglomerátumok fölött gyakorolt bankellenőrzésével új láncszemet iktatott az imperializmus láncába. A bankokon keresztül ellenőrzi az ipart és a kormányokat. Ez egy fokkal még növeli a közvetlen imperialista ellenőrzést. Mind szorosabbra húzza a hurkot a leigázott országok tőkés-

osztályának nyakán. Azelőtt az elnyomottak zsebeit ürítette ki, most pedig még a zsebeiktől is megfosztja őket.

Jelenleg, amikor fokozódik a kapitalizmus általános válsága, a fő ellentét az, amely a szocializmus és az imperializmus között feszül. Természetesen vannak ellentétek — és ezek éleződnek — az imperialista hatalmak között is, de ezek a fő ellentéthez viszonyítva másodrendűek.

A második világháború óta szinte minden kis háború az imperializmus és a nemzeti felszabadító mozgalmak között zajlott; ezek imperialista intervenciók voltak haladó és kommunista vezetés alatt álló kormányok ellen, valamint imperialista háborúk szocialista államok ellen.

Az imperialisták mindenképpen igyekeznek elkerülni a háborúkat egymás között, mert nincs elegendő tartalékuk ahhoz, hogy ilyen háborúkat viseljenek, s azokat túléljék. Sőt, az a tény, hogy az imperialista táborban az erőviszonyok nagyon egyenlőtlenek, és az Egyesült Államok katonai hatalma abszolút fölényben van, jelentősen csökkentette annak valószínűségét, hogy háborúk törnek ki az imperialisták között. Különösen meggátolta az ilyen háborúk kitörését a katonai szerződések kötése, a fegyveres erők egyesítése s az amerikai katonai támaszpontok kiépítése. Az imperialista hatalmak közötti ellentmondások azonban növekednek; bár más formákban jelentkeznek. Az imperialista országok egyenlőtlen gazdasági fejlődése mind nagyobb gazdasági és pénzügyi ellentéteket szül, amelyek egyre éleződnek, mert egyre nagyobb lendületet vesz a nemzeti felszabadító harc, amelynek célja, hogy korlátozza és teljesen megszüntesse az imperialista fosztogatást.

A kapitalizmus egyenlőtlen gazdasági fejlődése egészében véve ugyanúgy jelentkezik, mint a két világháború közötti időszakban. Az egyenlőtlenség mértéke azonban szembetűnőbb, mint akkor volt. Gyakorlatilag az imperializmus történetében eddig példátlan szintet ért el. Az egyik póluson van a japán imperializmus, amely hatalmas ütemben növeli gazdasági erejét, a másik póluson az angol imperializmus, amely gyors ütemben veszíti el pozícióit.

Újabb fontos változások mutatkoznak az imperialista országok egymás közti kapcsolataiban is. Ezek a változások a világimperializmus egész építményében érezhetők.

A jelenlegi időszakban, amikor a történelmi fejlődés az imperializmus ellen dolgozik, a háborúra orientálódó gazdaság — mint amilyet az amerikai imperializmus épített ki a második világháború után — olyan tényezővé vált, amely mutatja, hogyan hat a kapitalista országok egyenlőtlen gazdasági fejlődésének törvénye.

A külföldi kiadások évről évre rontják az Egyesült Államok kereskedelmi mérlegét. Ez igen hátrányosan befolyásolja az amerikai gazdasági életet. Az amerikai imperializmus világhódító terveinek harapófogójába került. Dilemma előtt áll: vagy visszavonul, vagy tovább költi a dollárok milliárdjait a 3405 külföldi katonai támaszpont fenntartására, mialatt fő imperialista versenytársai viszonylag kis összegeket fordítanak saját haderőikre.

Ez, valamint más tényezők alapvetően megváltoztatták Japán helyzetét az imperialista világban. Íme egy példa: az utóbbi tíz év alatt az Egyesült Államok ipari termelése évente körülbelül 5,5 százalékkal növekedett. Japán ipari termelésének növekedési üteme viszont az utóbbi 15 év alatt 13,5 százalékos volt. Még drámaibb a kép, ha figyelembe vesszük, hogy az utóbbi nyolc esztendő alatt a japán termelés növekedése 14,7 százalékos volt, az utóbbi három év alatt pedig elérte a 16,5 százalékot. Japán ipari termelése 1960-ban az amerikainak csupán 20 százaléka, a nyugatnémetnek pedig 85 százaléka volt; 1968-ban viszont az amerikai termelésnek már 36 százalékát, a nyugatnémetnek pedig 157 százalékát érte el. Vagyis Japán megelőzte az NSZK-t, és a tőkés világ második ipari hatalmává vált.

Ez változást idézett elő sok imperialista versenytárs pozícióiban. Erősen kiéleződtek az ellentétek az amerikai és a japán imperializmus között. Az Okinava szigetéért folyó harc csupán egy mélyebb antagonizmus megnyilvánulása közöttük.

Ez az egyenlőtlen fejlődés aláássa az amerikai imperializmus hegemóniáját a kapitalista világ minden szférájában: gazdasági, politikai és katonai vonalon egyaránt. A leggyorsabban növekvő imperialista erők versenyfutása azért, hogy nagyobb részesedéshez jussanak a tőkebefektetések, a piacok és a nyersanyagforrások területén, mindjobban láttatni engedi az amerikai imperializmus és más imperialista hatalmak közötti versengés mozgató rugóit.

A gazdasági versengés a politikai és a katonai ellentétek éleződését hozza magával. Jelentősen meggyöngült a NATO és a SEATO, az amerikai imperializmus e két legfontosabb támaszpont- és szövetségi rendszere. Az amerikaiak katonai uralma Latin-Amerikában is ellenállásba ütközik. Lassan, de biztosan egyik ország a másik után űzi el az amerikai haderőket és az amerikai katonai tanácsadókat a területén levő támaszpontokról.

Mindehhez hozzájárul a szocialista tábor növekvő gazdasági és katonai ereje, különösen a Szovjetunió gazdasági, katonai és politikai erejének a növekedése. Egyre nagyobb kockázatot vállal minden olyan kapitalista ország, amely megengedi, hogy bevonják a Pentagon stratégáinak katonai terveibe.

Az élet azonban azt mutatja, hogy tovább hatnak azok a centripetális erők, amelyek az imperialista hatalmakat arra ösztönzik, hogy összetartsanak a kommunizmus „veszélyével" szemben. Így tehát nem indulhatunk ki abból, hogy az imperialisták körében itt-ott mutatkozó széthúzás kiküszöbölhetetlen. Az imperialisták mindig igyekeznek betömni a réseket és helyreállítani maguk között a viszonylagos egységet.

Ha nem számolunk azzal a lehetőséggel, hogy az imperialisták katonai téren összefoghatnak a világ szocialista része vagy a nemzeti felszabadító mozgalom erői, esetleg mindkettő ellen, ez azt jelenti, hogy illúziókat táplálunk az imperializmus természetét illetően, sőt, hogy hamisan értelmezzük korunk fő ellentmondását. Semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy az imperializmus kétségbeesett és esztelen lépésekre szánhatja el magát.

Ebből következik, hogy csak az antiimperialista erők megbonthatatlan egysége, folyamatos és általános mozgósítása hárithatja el a veszélyt.

Csupán néhány példával illusztráltuk az imperializmus arculatának változásait. Hozzá kell szoknunk ahhoz, hogy napjainkban az események gyorsan váltják egymást. Ez vonatkozik az osztály-erőviszonyok változásaira is.

A megvitatás alatt álló tervezet helyesen veti fel a fajüldözés, az antiszemitizmus és a sovinizmus minden formája ellen vívott harc kérdését. Saját tapasztalataink alapján nyomatékosan hangsúlyozni kívánjuk, mennyire fontos az imperializmus elleni küzdelemnek ez az oldala.

A fajüldözés mindig az imperializmus eszköze volt, s annak leghatékonyabb ideológiai fegyvere. A bőr színének különbözőségét már a régi időkben is kihasználták; a rabszolgatartók fegyvere volt ez. Az imperializmus élesebbé, globális jellegűvé tette ezt a fegyvert.

Az imperialista országokban a mindmáig ható faji szemlélet akadályozza a legerősebben az antiimperialista öntudat kibontakozását. A munkások osztályöntudatának fejlődését is ez gátolja. Pedig az osztályöntudat a fajüldözés legerősebb ellenszere.

A faji szemlélet eleven vírusai mindenütt megtalálhatók. Megsemmisítésükhöz a tapasztalat és a harc teremti meg a feltételeket. Akár a többi ellenséges ideológia, a fajüldözés sem tűnik el harc nélkül. Küzdeni kell ellene, szemtől szembe kell tá-

madni. Az amerikai imperializmus a fajüldözés fő melegágya. Az amerikai kapitalizmus 60 millió munkást zsákmányol ki, s ennek révén évente 250 milliárd dollár profithoz jut. Ezenkívül további mintegy évi 30 milliárd dollár extraprofitot szerez saját országa 40 millió lakosának faji és nemzeti elnyomása révén. Ezt a politikát és gyakorlatot csak azért folytathatja, mert a faji szemlélet befolyásolja a fehér amerikaiakat.

Amikor az antiimperialista harc színvonalának emeléséről beszélünk, nem feledjük el: egyetemes küzdelmünknek fontos része, hogy magasabb szintre emeljük a fajüldözés minden formája elleni harcot.

Ideológiai világkonferenciát kellene tartanunk, hogy elősegítsük a faji szemlélet gyökeres kiirtását. A kommunistáknak fáradhatatlanul, a legtalálékonyabb módszerekkel kell harcolniuk a fajüldözés ellen. Ez a harc az imperialista ideológia elleni küzdelem kulcsa és döntő fontosságú eleme.

*

A marxizmus–leninizmus mint a kommunista mozgalom világnézete és osztályálláspontja, alapjában véve az opportunista befolyás ellen vívott harcban alakult ki.

A kritikus pillanatokban az opportunizmus, mint valami sav, láthatatlanul és észrevétlenül szétmarta a forradalmi mozgalmak ideológiai alapjait. Végső soron szétbomlasztotta a munkásosztálynak a szocializmusért küzdő erős pártjait. Fontos megjegyezni, hogy ez a válság az antiimperialista harc folyamán keletkezett. Amikor eljött a megpróbáltatás órája, a munkásosztály különböző pártjai által hirdetett internacionalizmus szertefoszlott. A pártok közötti egység előbb formális egységgé vált, de igen hamar még ezeket a formális kapcsolatokat is akadálynak kezdték tekinteni. A pártok kölcsönös nemzetközi osztálykapcsolataiban zavar támadt.

Egyes pártok azt kezdték hajtogatni, hogy az ő internacionalizmusuk a nemzeti keretek között vívott hatékony harcban jut kifejezésre.

A szocialista pártok vezetői újabb felfedezéseket tettek. Arra a következtetésre jutottak, hogy Marx tévedett; a kapitalizmusnak nincsenek egyetemes törvényei, az osztályharcnak nincsenek az egész világra érvényes koncepciói. Minden országban alapvető nemzeti sajátosságokat fedeztek fel, amelyek háttérbe szorítják a nemzetközi hasonlóságokat.

Az osztályharc egyszerűen nemzeti harccá vált náluk; az osztályfogalmak nemzeti fogalmakká váltak. Egyetlen párt sem ítélte el az internacionalizmust, csupán bizonytalan időre felfüggesztették.

A pártok nagy tömegpártokká váltak. Ez pozitív jelenség volt. Viszont káros volt, hogy a nacionalizmus és az osztálynélküliség koncepcióját magukévá téve váltak széles körű néppártokká. Annak árán, hogy letértek a munkásosztály haladó álláspontjáról.

Csak Lenin értette meg e bomlasztó betegség természetét. Csak Lenin indult harcba ellene, még mielőtt válságos helyzetet idézett volna elő. Csak Lenin látta meg álnok, lappangó jellegét.

Azóta sok minden történt. Sok minden megváltozott abban az értelemben, hogy a kommunista pártok lenini jellege szilárdabbá vált, mint volt a múltban. Változatlanul szükséges azonban, hogy éberek legyünk az opportunizmussal szemben, mert ez a betegség a régi maradt. Továbbra is aláássa az internacionalizmus alapjait, bomlasztja az osztálykoncepciókat. A nacionalizmusból táplálkozik, és maga is táplálja a nacionalizmust. Még mindig meghátrálást sugall az ellenség nyomásával szemben.

Ma mások az erőviszonyok, másfajta a nyomás, és így változott az opportunizmus

hatása is. Mégis, amíg harc folyik a két osztály között, mindig szükség lesz az opportunizmus elleni harcra.

Két, egymással ellentétes módon közelíthetjük meg azt a kérdést, milyen kapcsolat áll fenn az internacionalizmus és a nemzeti érdekek között. Amikor az internacionalista kötelezettségek átmenetileg ellentmondásba kerülnek egyes konkrét nemzeti érdekekkel, az opportunizmus minden esetben tagadja az internacionalizmust. Az opportunizmus a nézeteltéréseket és a nacionalizmust hangsúlyozza. A munkásosztály forradalmi koncepciója szerint az egység mozzanatait kell megkeresni. Az opportunizmus a nézeteltérések felújítására törekszik. A forradalmi koncepció a nézeteltérések megszüntetése felé vezet. Ezért az internacionalista felfogásért vívott harc az opportunizmus elleni harcot jelenti.

A széthúzás igazolására törekvő elméletek sem újak a forradalmi mozgalomban. Ezeket az elméleteket a munkásosztály internacionalizmusának közvetlen ellensúlyaként vetik fel.

A II. Internacionálé pártjai sohasem ítélték el az internacionalizmust. Azzal az ürüggyel határolták el magukat tőle, hogy az internacionalizmus az egység akadálya. Letérésüket az internacionalizmus útjáról számos elmélettel leplezték, amelyek igazolni próbálták a megosztottságot.

Mi ellenzünk mindennemű megosztottságot.

Elutasítottuk azt az elméletet, amely szerint a forradalmi mozgalom sorainak állandó bomlása természetes jelenség. Ez az elmélet nyíltan a széthúzást hirdeti, s egyúttal eltorzítja a dialektikus materializmust.

Más dolog szemügyre venni és tanulmányozni a szocialista világrendszerben mutatkozó átmeneti nézeteltéréseket és ellentmondásokat, és megint más dolog erre ráépíteni a megosztottság elméletét. Lényegében véve ez az elmélet arra a következtetésre jut, hogy ha egyszer „a dolgok így állnak", akkor „így is fognak állni". Következésképpen azt követelik tőlünk, hogy fogadjuk el a helyzetet reális ténynek, és vegyük tudomásul, hogy hiú ábránd az egység útjának megtalálására irányuló minden kísérlet.

Elutasítunk minden olyan elméletet, amely szerint az osztályegység megteremtését célzó erőfeszítések csak megosztottságot eredményeznek.

Elutasítjuk azt a felfogást is, hogy megszüntethetjük az ideológiai nézeteltéréseket, ha hallgatunk róluk, s így teremthetjük meg az egység alapját.

Az amerikai imperializmus egy pillanatra sem mond le arról a törekvéséről, hogy aláássa a szocialista világ egységét. Számára a Szovjetunió a világraszóló osztályharc központja. Számára a Szovjetunió a világ munkásosztályának legerősebb politikai és katonai bázisa. Az amerikai imperializmus a Szovjetuniót tekinti a fő akadálynak világhódító tervei útjában. Ez volt és ez marad az Egyesült Államok imperialista politikájának gerince.

A Szovjetunió tehát az amerikai imperializmus ideológiai támadásának fő célpontja. Az amerikai kapitalizmus hajlandó jelentős időleges engedményeket tenni bármilyen csoportnak, pártnak vagy államnak, ha ezek az engedmények összhangban állnak a Szovjetunió ellen irányuló taktikai vagy stratégiai tervekkel, a szocialista szektor és a többi antiimperialista erő megosztására irányuló tervekkel.

Az Egyesült Államokban például éveken át létezett egy jól szervezett, befolyásos politikai csoport, az úgynevezett China-Lobby, amelyhez a legreakciósabb politikai erők egyes képviselői tartoztak, és amely a távol-keleti agressziós amerikai politika ideológiai és szervezőközpontja volt. Most ez a rendkívül reakciós erő nyíltan és a kulisszák mögött egyaránt kampányt indított, hogy létesüljenek „kölcsönös munkakapcsolatok" az Egyesült Államok és a Kínai Népköztársaság között. Ezt a kampányt a

világimperializmus központjának egyes igen agresszív monopolista körei bőkezűen finanszírozzák és támogatják. Fölösleges hangsúlyoznunk, hogy ezek az erők nem tartják fontosnak az Egyesült Államok és Kína barátságát. Még az sem áll érdekükben, hogy kereskedjenek a kommunista Kínával. Céljuk az, hogy kihasználják a szocialista táborban mutatkozó megosztottságot. Céljuk az, hogy a Kínai Népköztársaságot felhasználják szovjetellenes terveik szolgálatában, hogy politikailag behatoljanak Kínába. Nem hibáztathatjuk Kínát az amerikai imperializmus akcióiért, de nem hallgathatunk arról a politikáról, amelynek láttán az amerikai imperializmus arra a következtetésre juthat, hogy felhasználhatja Kínát a maga céljaira. E negatív politika kihasználásához nem szükséges semmiféle szerződés vagy egyezmény.

Ugyanezt a célt szolgálja, ha olyan kínai anyagokat juttatnak el a hatalmas imperialista propagandaközpontokhoz, amelyek befeketítik és becsmérlik a Szovjetuniót, a szocializmust és a világ kommunista pártjait. Az imperializmus propaganda-hálózata sokkal nagyobb buzgalommal terjeszti az ebből a forrásból származó rágalmakat, mint azokat, amelyeket a saját ideológiai boszorkánykonyháján főznek ki.

Az amerikai imperializmus pontos akciótervet dolgozott ki minden egyes szocialista országra, minden egyes nemrég felszabadult országra, a világ bármely részében működő minden egyes politikai pártra vonatkozólag.

Az egész világnak meg kell értenie, hogy az imperialista Egyesült Államokon kívül egyetlen más világhatalom sem folytatott soha ilyen aktív behatoló, felforgató, bomlasztó, megvesztegető, terrorista és tömeggyilkos politikát.

A Szovjetunió elleni harc tervei alkotják azt a tengelyt, amely körül mindezek a tervek forognak.

A jelenlegi viszonyok között az ideológiai nyomáshoz való mindennemű alkalmazkodás gyengíti az imperialistaellenes erőket. Ezen nem változtathat semmiféle ideológiai manőverezés vagy köntörfalazás.

Manapság a Szovjetuniónak természetesen nincs szüksége olyan védelemre, mint azokban az időkben, amikor az első, fiatal szocialista köztársaság volt. De a világot átfogó szolidaritási kampány már akkor is sokkal több volt, mint csupán Szovjet-Oroszország védelme. Fontos ideológiai kampány volt, s éppen ebben rejlett alapvető célja.

Ugyanebből az okból kifolyólag az az állítás, hogy a Szovjetunió helyt tud állni önmagáért, bármennyire igaz is, nem igazolhatja az elzárkózást a szovjetellenes kampány elleni harcban való részvételtől. A hallgatás, bármi legyen is az oka, politikai és ideológiai következményekkel jár, mégpedig nem a Szovjetunióra, hanem a világ többi részén élő dolgozó tömegekre nézve. Ezért fontos, hogy válaszoljunk a rágalomra, bárhonnét induljon is ki.

Senkinek sem szándéka, hogy elítéljen vagy „megleckéztessen" bármely kommunista pártot. A kialakult helyzetből az a legjobb kivezető út, ha valamennyi kommunista és marxista párt részt vesz a jelenlegi elvtársi és demokratikus vitában. Ez az egység megszilárdításának egyetlen útja. És tiszta lelkiismerettel senki sem állíthatja, hogy e tekintetben nem történt meg minden lehetséges erőfeszítés. Meggyőződésem szerint egységesek vagyunk abban az elhatározásban, hogy folytassuk ezt a kollektív párbeszédet valamennyi párt között.

És arról se feledkezzünk meg, hogy a pártok többsége hosszú időn át igyekezett megfelelő bázist találni a Kínai Kommunista Párt jelenlegi vezetőivel való párbeszédhez. E próbálkozások történetében voltak időszakok, amikor az eszmecsere nem a nyilvánosság előtt folyt, voltak időszakok, amikor nyilvános viták folytak, s voltak olyan időszakok is, amikor sem a nyilvánosság kizárásával, sem nyíltan nem hangzott el válasz a Pekingből kiinduló szidalmakra és rágalmazó támadásokra.

Ámde, mint tudjuk, Pekingben mindez süket fülekre talált. Ennélfogva, ha hallgatással válaszolunk az igazságtalanságra, a rágalmakra és a hazugságokra, ha hallgatunk a fegyveres támadások idején, ez olyan hallgatás lenne, amely egyetértést jelent, a rágalmak, a hazugságok és a fegyveres támadások támogatását jelenti. S ma nem is az a fontos, hogy valóban egyetért-e ezzel az ember, vagy sem. Mindennél fontosabb az a hatás, amelyet az ilyen hallgatás kelt. Az imperialista propagandaközpontok úgy magyarázzák e hallgatást, hogy az egyetértés a rágalmakkal.

A maóisták ideológiai támadásainak fő tartalma a szovjetellenesség. E támadások más szocialista országok és a kommunista világmozgalom ellen is irányulnak, de alapjában véve célpontjuk a Szovjetunió. Tehetünk-e különbséget e támadások között? Tartalmukat, rosszindulatú jellegüket és makacsságukat tekintve nem különböztethetők meg egymástól.

Hol van hát a logika a hallgatás álláspontjában olyankor, amikor a legféktelenebb szidalmaknak és rágalmaknak vagyunk tanúi, amikor bizonyítékok vannak az egyik féltől kiinduló fegyveres támadásokra?! Mihelyt azonban a rágalmakra és a fegyveres támadásokra akár a legnyugodtabb és a leggondosabban mérlegelt válasz is elhangzik, vége a hallgatásnak, és a rágalmakra adott választ rágalomnak, szidalomnak, a szakadást elmélyítő lépésnek nevezik.

Tanácskozásunk alatt a maóista csoport kijelentette: „A Szovjetunió és szocialista csatlósai a népek fasiszta börtönei." Hogyan válaszolhatnak erre hallgatással a szocializmus hívei, a munkásosztály hívei? Nem kell-e mérlegelni az ilyen hallgatás következményeit? Nem vonják-e le a tömegek azt a jogos következtetést, hogy ez a hallgatás voltaképpen egyértelmű az egyetértéssel? S joguk van-e ilyen következtetésre? Igen, van.

Ilyen körülmények között azok, akik hallgatnak és azok, akik a rágalmak és hazugságok özönében egyes szavakat keresgélnek, amelyeknek erőltetve pozitív értelmet adhatnának, ezt éppenséggel megtehetik. Akkor azonban vállalniuk kell a felelősséget is azokért a következtetésekért, amelyeket az emberek milliói az ő álláspontjukból levonnak.

Természetesen a legnagyobb nyugtalansággal kell hogy eltöltsön bennünket a rágalmak és fegyveres támadások kérdése, de még nagyobb nyugtalanságot kelt bennünk a maóista politika általános irányvonala.

Ez egyáltalán nem az imperializmus erőivel való szembeszegülés politikája, bárhol legyenek is ezek az erők. Ez a politika mindinkább a szocializmus erőivel és a világszerte működő antiimperialista erőkkel való aktív szembefordulás jellegét ölti. Ez a politika nem fejt ki sem ideológiai, sem katonai tevékenységet az imperializmus visszaverésére. Ezért a kérdés lényege nem az, hogy elítéljük-e a Kínai Kommunista Pártot. Az igazi kérdés az, hogyan változtassuk meg a maóista politika irányát, hogyan térítsük vissza a kínai népet a közös antiimperialista áramlatba, a kommunista mozgalom és a világszocializmus sodrába.

Teljesen egyetértünk azzal, hogy a fő dokumentum tervezete nyomatékosan hangsúlyozza: az amerikai imperializmus elleni harc központi feladat. Ez világraszóló harc.

Mégis úgy véljük, hogy a többi imperialista országban ez a harc eredményesebb lesz, ha összekapcsolódik az illető ország imperializmusa elleni küzdelemmel. A kommunisták sohasem fogják támogatni azt, hogy az egyik imperialista uralmat egy másik imperialista uralom váltsa fel, különösen akkor nem, ha az illető ország imperializmusáról van szó. Ez is az opportunizmus egyik megnyilvánulása.

*

Az amerikai légi- és haditengerészeti erők szétrombolták Észak-Vietnam valamennyire is jelentős épületeinek és hídjainak nagy részét, valamint — saját beismerésük szerint — a tehergépkocsik tízezreit, a vasúti teherkocsik és mozdonyok ezreit, az úszójárművek és az ipari vállalatok túlnyomó részét. Hasonlóképpen romba döntötték az iskolák és a kórházak zömét, az épületek százait, megrongálták a nagy értéket képviselő gátakat és öntözőberendezéseket.

Az amerikai fegyveres erők légibombázásokkal és tüzérségi tűzzel romhalmazzá változtatták Hué városának, Saigon, Kantho és más dél-vietnami városoknak jelentős részét, elpusztítottak számtalan falut és majorságot.

Az amerikai fegyveres erők lombtalanítás útján, talajgyaluk segítségével, nagy kiterjedésű katonai támaszpontok létesítésével sok millió acre szántóföldet tettek tönkre. Gumiültetvényeket, rizsföldeket, továbbá áruházakat és kisipari vállalatokat semmisítettek meg Dél-Vietnamban. Sok százezer tonna rizst, sok tízezer jószágot pusztítottak el vagy raboltak el.

Az amerikai kormány nyíltan arra törekszik, hogy minél több vietnamit küldjön a másvilágra; naponta dicsekszik a meggyilkoltak számával, ami saját áldozataik számával vetekszik. Az amerikaiak Vietnamban több mint egymillió férfit, nőt és gyermeket öltek meg.

Az amerikai kormány túlszárnyalta minden régebbi erőfeszítését ebben a háborúban, amelynek célja a megsemmisítés. Az amerikaiak nagyobb mennyiségű bombát dobtak le Vietnamra, mint bármely más háborúban. Ennek megfelelően a kár is kolosszális.

Az Egyesült Államok teljes felelősséggel tartozik e háború kirobbantásáért, teljes mértékben vétkes a vietnami nép — Észak- és Dél-Vietnam népe — ellen indított provokálatlan agresszióért. Ugyanilyen tömeges pusztításokat végez Laoszban is; súlyos károkat okozott Kambodzsának.

A világ közvéleményének rá kell kényszerítenie az amerikai imperializmust a Vietnamnak okozott károk teljes megtérítésére.

Senki sem vár könyöradományt az amerikai imperializmustól, amely úgynevezett segélyt amúgy is csak ügynökeinek és bábjainak nyújt.

Olyan jóvátételről van itt szó, amelyet a nemzetközi szokások értelmében az agresszor köteles fizetni a megtámadott országnak. Ezért kötelességünk mindent elkövetni, hogy kudarcot valljon az amerikai imperializmusnak az a bűnös kísérlete, hogy tényleges gyarmatává tegye Dél-Vietnamot.

Milyen legyen a jóvátétel mérve? Nincs olyan magas összeg, amellyel pótolni lehetne az elpusztított emberéleteket.

A Vietnamnak okozott anyagi kár, ha amerikai szabvány szerint mérjük, olyan árak alapján, amelyeket az amerikai kormány fizet a hadiszállítóknak, és figyelembe vesszük a helyreállítási munkák világpiaci árakban kifejezett értékét, sok tízmilliárd dollárra rúg.

Nem kétséges, hogy a vietnami nép maga is össze tudja állítani és be tudja nyújtani a részletes számlát az amerikai imperializmusnak. Azt hiszem azonban, ahhoz, hogy megtérüljön a gazdasági kár, hogy kifizetésre kerüljön csupán a Vietnamnak járó anyagi tartozás, az Egyesült Államoknak legalább olyan összeget kell folyósítania, mint amennyit egy év alatt Vietnam leigázására és elpusztítására költ, azaz 30 milliárd dollárt.

Az amerikai munkások, akik jelenleg hadianyagokat gyártanak, fogjanak hozzá azon áruk egy részének előállításához, amelyeket a Vietnam által benyújtandó 30 milliárdos számla tartalmazhat. Ennek a kérdésnek az antiimperialista mozgalmak és megmozdulások napirendjére kell kerülnie.

Az Egyesült Államok nemcsak a világimperializmus gazdasági és katonai fellegvára, hanem politikai és ideológiai központja is. Az Egyesült Államoknak van a leghatalmasabb propaganda-gépezete; ehhez hasonlóval egyetlen állam sem rendelkezett még a történelem folyamán. Tíz- meg tízezer ideológiai és politikai téren jól képzett szakember áll a szolgálatában. Ezek alkotják az imperializmus legosztálytudatosabb kádereit. A propaganda-intézményeknek ez az imperialista rendszere tanácskozásunk ellen irányítja tevékenységének élét. Ezeknek az intézményeknek a dolgozóit állandóan megfelelő utasításokkal látják el. Külön dossziét fektettek föl a kommunista pártok vezető funkcionáriusairól, politikai információkat, továbbá adatokat gyűjtenek az említett személyek nézeteiről, egészségi állapotáról és hangulatáról. Nem aggódnak amiatt, hogy tanácskozásunk bármiféle titkos határozatot hoz. Mindennél jobban nyugtalanítja őket az a kérdés, hogyan hat tanácskozásunk az emberek millióira. Az Egyesült Államok propaganda-szolgálatának egész rendszerét felhasználják e hatás gyöngítésére. Ezt a célt csak akkor érhetik el, ha sikerül azt a benyomást kelteniük, hogy nincs meg közöttünk az egység. Minden szemernyi nézeteltérést ezerszeresére felnagyítanak. Ebben az összefüggésben hatalmas jelentőségű Rodriguez elvtársnak a Kubai Kommunista Párt nevében tett kijelentése: pártja nem engedi meg, hogy az imperialisták saját érdekükben használhassák fel küldöttségük távolmaradását az értekezletről.

Ne tápláljuk mi magunk az imperialista propaganda-gépezetet.

Tápláljuk, erősítsük inkább a harci szellemet, a saját erőnkbe vetett új bizalom érzetét. Ilyen bizalmat nyernek a tömegek abból az új egységből, amelyet a kommunista pártok és a marxista munkáspártok e történelmi tanácskozása jelképez.

A kommunista mozgalomban akadnak olyanok, akik úgy vélekednek, hogy a fő dokumentum tervezete hangnemében túlságosan pozitív. Nekünk nem ez a véleményünk. A kommunista elemzésnek teljességre kell törekednie. Van azonban a kommunista értékeléseknek egy különleges sajátosságuk. Mozgásban levő folyamatokkal van dolgunk; olyan áramlatokkal, amelyek csak most vannak keletkezőben. Ki kell emelnünk azt, ami pozitív, ami születőben van. Tanulmányoznunk kell a gyengeségeket, de a pozitív jelenségekre kell támaszkodnunk.

A kommunistáknak olyan áramlatokkal és erőkkel van dolguk, amelyek a jövőt hordják magukban. Értékeléseink azt a mély meggyőződésünket tükrözik, hogy ezeké az erőké a jövő. Állásfoglalásunk pozitív, mert mi képviseljük a jelent — és képviseljük a jövőt is.

LARS WERNER,

A SVÉD BALOLDALI KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKHELYETTESE

A Svéd Baloldali Kommunista Párt alapvető feladatának tekinti, hogy harcoljon az imperializmus ellen a saját hazájában, valamint világméretekben is. Az imperializmus sok népet kettős elnyomással sújt: a saját országában levő parazitákéval és a külföldi tőkéével. Az imperializmus kizsákmányolja e népek nyersanyag-készleteit és munkaerejét. Szegénységre és nyomorra kárhoztatja a népeket. Az imperialista kizsákmányolás régi és új formái megfosztják az elnyomott népeket a gazdasági fejlődés lehetőségétől.

A háború utáni fejlődést az elnyomott népek felszabadító harca jellemzi. E harc formái az időtől és a körülményektől függően változnak. Válaszul az elnyomók ál-

tal alkalmazott erőszakra, a népek kénytelenek a fegyveres felszabadító harc útját választani. A nemzeti önállóság és a társadalmi forradalom megnyitja az iparosodás és a gyors gazdasági fejlődés lehetőségét.

Az elnyomott népek felszabadító harcában kivívott győzelmek ösztönzik a békére és az előrehaladásra irányuló törekvéseket minden országban. A tartós békét nem lehet rablásra és elnyomásra, a nemzetközi erőviszonyok változatlanságára építeni, a tartós békének a népek egyenlőségén kell alapulnia. A társadalmi felszabadulást a fejlett tőkésországokban is az imperialista rablás és következményei ellen vívott küzdelemben kell kiharcolni. Nem lehet szabad az a nép, amely más népeket elnyom.

A nemzetközi szolidaritásnak politikai akciókban kell megnyilvánulnia. A munkásmozgalomnak támogatnia kell a szegény népek felszabadító harcát, küzdenie kell azellen, hogy országa részt vegyen az imperialista háborúkban és a háborús előkészületekben, a neokolonializmusban és más népek kifosztásában. Küzdenie kell a szegény országok iparosodásának és gazdasági fejlődésének hathatós támogatásáért. A nemzetközi szolidaritás eszméjét úgy kell megszilárdítani, hogy saját országunkban megvédjük a rövidlátó érdekekkel és a nacionalizmussal szemben.

Az ipari országok monopoltőkéje saját országa és más országok népének munkájából húz hasznot. Nyersanyagot, piacokat és olcsó munkaerőt követel más országokban és más világrészekben. A politikai kényszer és a beszivárgás módszerét alkalmazza, támogatja a reakciót és a fasizmust, fegyveres erővel és háborúval védelmezi saját érdekeit. A nagy jövedelmet biztosító fegyvergyártás tudományos-, műszaki- és munkaerőforrásokat emészt fel. A militarizmus megfosztja lényegüktől és megszünteti a demokratikus szabadságjogokat, s a számára kedvező irányban alakítja a közvéleményt. A fegyverkezési hajsza és a háború értékesítési piacot biztosít a fegyvergyárosoknak.

Ma az imperializmus központja az Egyesült Államok, s az amerikai hadigépezet az imperializmus fegyveres rendőrségének funkcióit látja el. Az ellenállás azonban különböző formákban erősödik az amerikai imperializmussal szemben. Az emberek mind világosabban látják, hogy az imperializmus rendszere a népek legfontosabb érdekeit veszélyezteti. Napirendre kerül az új társadalmi viszonyok szükségességének kérdése. A népek követelik a jogot, hogy maguk rendelkezhessenek az erőforrásokkal, követelik a lehetőséget, hogy jobb világot teremthessenek.

A népeknek a szabadságért, a kenyérért és a békéért vívott harca a világ nagy területein szocialista forradalmakra vezetett. Ez meggyengítette a kapitalizmust mint világrendszert, s megkönnyítette a népek és a munkásosztály harcát is.

A Baloldali Kommunista Párt szolidáris a társadalmi és a nemzeti felszabadító mozgalmakkal. Támogatja mindazokat, akik a nemzeti függetlenségért, a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért harcolnak. Pártunk ebben a szellemben fejleszti nemzetközi kapcsolatait.

A kapitalizmus nemzetközi imperialista rendszerré fejlődött, ezért internacionalista harcot kell vívni ellene. A kapitalizmus és az imperializmus ellen a saját országunkban vívott harcot mindig össze kell kapcsolni a világimperializmus ellen folytatott küzdelemmel. A munkásmozgalom és a kommunista párt az egyes imperialista államokban legfőképpen azzal segíti az imperialistaellenes harcot, hogy a saját országában harcol a kapitalizmus ellen.

A svéd imperializmus mind tevékenyebben részt vesz az elnyomott népek kifosztásában. Bizonyítja ezt a svéd kapitalisták külföldi beruházásainak erőteljes növekedése. E beruházások jelentős része az úgynevezett fejlődő országokba irányul. Más

tőkésállamokhoz hasonlóan Svédországban is végbemegy a nagyvállalatok „internacionalizálódása". Ennek két fő formája van.

A svéd vállalatoknak a fejlődő országokban eszközölt beruházásait az határozza meg, hogy milyen profithoz juthatnak, szerezhetnek-e új nyersanyagforrásokat és értékesítési piacokat. Ezek a beruházások „kockázati" állami biztosítékot kapnak. Az SKF, az Atlas Kopco, az Elektrolux és más konszernek a fejlődő országokban a legnagyobb hasznot keresik. A kapitalista Svédország számára a fejlődő országokban eszközölt magánbefektetések bővítik a tőkeelhelyezés szféráját, s ezzel a belső gazdasági konjunktúra fokozását szolgálják.

A fejlődő országokban eszközölt magántőke-befektetések politikai célja is nyilvánvaló. A svéd vállalatok és az amerikai nagytőke együttműködése Libériában a LAMCO nemzetközi részvénytársaságban, a SAAB cég tevékenysége Argentínában, a SENTAB működése Thaiföldön, az AVESTA JERNVERK Dél-Afrikában, az ASEA a mozambiki Cabora Bhassában, a nagybankok együttműködése az ADELA-ban — csupán néhány példa arra, hogy a fejlődő országok övezetében a svéd beruházások oda irányulnak, ahol ez egyezik az amerikai imperializmus érdekeivel. A svéd vállalkozók az Amerikai Egyesült Államok katonai potenciálját a „stabilitás" biztosítékának tekintik, amely csökkenti a gazdasági kockázatot.

A fejlődő országok tekintetében követett állami politika, kevés kivétellel, ugyanazokból a kritériumokból indul ki, mint a nagy magánvállalatok politikája. Azok az országok kapják a legnagyobb tőkét, amelyekben az Egyesült Államok vezető szerepet tölt be. A Tanzániába és Észak-Vietnamba irányuló korlátozott beruházások: a szabályt erősítő kivételek. Az, hogy Svédország részt vesz például a GATT-ban, vagy az Európai Szabadkereskedelmi Társulásban, szentesíti a svéd tőke portugáliai és dél-afrikai tevékenységét. A fejlődő országoknak nagyrészt kölcsönök formájában adnak segélyt, s ez arra vezet, hogy ennek nagy részét felemészti a kamatok fizetése és az adósság törlesztése.

A Baloldali Kommunista Párt az egyes országok úgynevezett gyenge fejlődéséről folytatott vitában mindig hangsúlyozta, hogy a fejlődő országok problémái voltaképpen az imperialista rendszer közvetlen következményei, s e rendszerhez gazdag, kizsákmányoló, valamint szegény, kizsákmányolt országok egyaránt tartoznak. A tőkés világot egységes egésznek kell tekinteni, amelynek legjellemzőbb vonása az, hogy néhány ország gazdag, a többség pedig szegény. A kapitalista rendszer egyaránt tartalmaz fejlődést és elmaradottságot.

A fejlődő országok gazdasági struktúrájának fejletlenségét az imperializmus idézi elő és tartja fenn, s ennek feltétele az említett országok függő viszonya. Ebből következik, hogy a fejlődő országok elmaradottsága elleni harc egyet jelent az imperializmus ellen vívott harccal. Ezen országok elégtelen fejlődését csak a társadalmi forradalom szüntetheti meg, amely kiszabadítja a szegény népeket az imperialista szorításból.

A tőkésországok munkásmozgalmának és kommunista pártjainak tettekkel kell bizonyítaniuk, hogy szolidárisak a nemzeti és a társadalmi felszabadító mozgalmakkal, s tettekkel kell támogatniuk harcukat. Egyidejűleg küzdeniük kell a kereskedelempolitika olyan megváltoztatásáért, hogy ez a politika a fejlődő országoknak, nem pedig — mint most — az imperialista államok érdekeinek kedvezzen. Harcolni kell az olyan törekvés ellen, hogy a fejlődő országoknak adott segítséget a magántőke érdekeivel kapcsolják össze. A fejlődő országoknak adott támogatást a haladó országokba, valamint a nemzeti és a társadalmi felszabadító mozgalmakhoz kell irányítani. Ezt a támogatást a benne részesülők feltételei szerint kell megadni.

A szocialista és a kommunista mozgalomnak mindenkor jellemző vonása volt,

hogy szolidaritást vállalt az elnyomott népekkel s támogatta harcukat. Ez a szolidaritás és támogatás összefügg a munkásmozgalom érdekeivel és eszményeivel, s a mozgalom harcának természetes és nélkülözhetetlen alkotórésze. Ez a harc lényegében a világ reakciós erői ellen, az olyan társadalmi rend ellen irányul, amely kétségbe vonja a népeknek azt a jogát, hogy felszabaduljanak a belső és a külső nyomás alól. A nemzetközi szolidaritásnak ma elsősorban az olyan népek iránt kell megnyilvánulnia, amelyek a nemzeti és a társadalmi függetlenségért, s a még fennmaradt régi gyarmati hatalmak, valamint a különböző formákban megnyilvánuló neoimperialista rablás ellen egyaránt küzdenek.

Politikai tevékenységében a Baloldali Kommunista Párt nagy figyelmet szentel ezeknek a kérdéseknek. Azon munkálkodunk, hogy erősödjék a szolidaritás a Dél-Afrikában s a portugál fennhatóság alá tartozó területeken kibontakozó felszabadító mozgalmakkal. Azok a tervek, hogy az ASEA — a legnagyobb svéd iparvállalatok egyike — a portugál és a nemzetközi tőkével együtt részt vegyen a mozambiki Cabora Bhassa kizsákmányolásában, világosan megmutatták, hogy a felszabadító mozgalmak és az imperializmus közötti harc közvetlenül érinti a svéd munkásosztályt és akcióit. Véleményünk szerint a svéd munkásmozgalomnak a FRELIMO-val szolidárisan kell cselekednie, és nem szabad megengednie, hogy az ASEA részt vegyen Cabora Bhassa kizsákmányolásában.

A nemzetközi szolidaritás azonban ma mindenekelőtt a vietnami nép iránt s az amerikai imperializmus agresszív háborúja ellen vívott küzdelme iránt mutatkozik meg. Dél-Vietnam népe a DNFF vezetésével országa területének nagyobbik részét felszabadította. Harcával azt is bebizonyította az egész világnak, hogy az imperializmust vissza lehet verni, s hogy ha egy kis nép a szabadságáért küzd, akkor erősebb, mint az óriási hadigépezettel rendelkező, vezető kapitalista hatalom. Vietnam népe új reménnyel töltött el minden rabságban sínylődő népet.

A vietnami nép támogatására indult aktív mozgalom fontos győzelmet aratott Svédországban, amikor a kormány tartós ellenállás után a helyes útra lépett, s diplomáciai kapcsolatot létesített a Vietnami Demokratikus Köztársasággal. Országunkban most teljes erővel hangzik fel a követelés, hogy Svédország ismerje el a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Frontot, s szakítsa meg kapcsolatait a saigoni bábrendszerrel. A Nemzeti Felszabadítási Front úgy cselekszik, mint Dél-Vietnam valóban népi kormánya. Akkora területet ellenőriz, amelyen a dél-vietnami lakosság több mint háromnegyed része él. A Front a nép támogatása alapján gyakorolja a hatalmat, a saigoni juntát azonban csak az amerikai csapatok szuronyai tartják hatalmon.

Pártunk teljes egészében támogatja a DNFF 10 pontból álló programját. A párt egyik fő feladatának nyilvánítjuk, hogy erősítsük hazánkban a Vietnam iránt megnyilvánuló szolidaritást. Ezt a munkát mindaddig folytatni és fokozni kell, amíg a külföldi csapatokat ki nem kergetik, hogy a vietnami nép békében és függetlenségben végezhesse építőmunkáját. Az Egyesült Államoknak távoznia kell Vietnamból! Támogassuk a DNFF-et és a vietnami népet!

Még nem oldódtak meg az európai biztonság problémái sem. A revánsvágyó körök — elsősorban Nyugat-Németországban, de más országokban is — mind nagyobb veszélyt képviselnek. Ismét terjed a fásizmus. Nyugat-Németországban növekszik a befolyása. Görögországban már két éve katonai junta van hatalmon. Ezért időszerű a feladat, hogy mozgósítsunk minden haladó erőt az európai biztonság megszilárdítására, a jelenlegi határok rögzítése, az NDK elismerése és atomfegyvermentes övezet létesítése útján.

Az összeurópai értekezlet összehívása is része annak a törekvésnek, hogy biztosítsuk az európai népek biztonságát.

Politikai tartalmánál fogva a békéért, a militarizálás és a nukleáris fegyverkezés ellen, a faji elnyomás és a fasizmus ellen vívott harc egyben harc az imperializmus ellen is. Ahhoz, hogy e törekvésekben, valamint a kolonializmus és az imperialista rablás különböző formái ellen vívott harcban sikert arassunk, minden imperialistaellenes erőt tömöríteni kell. A Baloldali Kommunista Párt erőteljesen hangsúlyozza, hogy a nemzetközi tanácskozásnak minden olyan pártot és mozgalmat át kell fognia, amely részt kíván venni az imperialistaellenes harcban.

A jelen tanácskozás összetétele erősen korlátozott. Nincsenek mind jelen az imperialistaellenes harc stratégiai és taktikai kérdéseiben fontos irányzatok képviselői. Ez az alapvető gyengeség nemcsak a tartalmas vitát nehezíti meg, amelynek során figyelembe kellene venni a tendenciák egész sokféleségét, hanem a nemzetközi munkásmozgalomban meglevő szakadást is súlyosbíthatja. Bíráljuk azt, hogy ezt a tanácskozást olyan pártok elleni polemizálásra használják fel, amelyek nincsenek képviselve. Ez nem segíti elő azt a törekvést, hogy közös frontot teremtsünk az imperializmus ellen.

A tanácskozás előkészítése idején többször hangsúlyoztuk, hogy nemcsak minden kommunista pártot, hanem a baloldali szocialista pártokat és elsősorban a nemzeti és a társadalmi felszabadító mozgalmakat is be kell vonni a tanácskozás munkájába. Szeretnénk kifejezni reményünket, hogy a közeljövőben megvalósul egy ilyen széles körű, nemzetközi imperialistaellenes tanácskozás.

Az ilyen tanácskozás vitáiban arra kellene szorítkozni, amit a napirend közvetlenül előír. Véleményünk szerint a jelen tanácskozás elé terjesztett dokumentum messze túllépi az elfogadott napirend határait, eltér a napirendtől. Úgy véljük, jobb lett volna az imperialistaellenes harc konkrét feladataira szorítkoznia.

Úgy véljük továbbá, hogy a szétküldött dokumentumnak lényeges hiányosságai vannak a világhelyzet megvilágítását és elemzését illetően. A harmadik világban alkalmazott forradalmi stratégia értékelésével kapcsolatban sok fontos kérdés teljesen kimaradt. Az általános megfogalmazások eltussolják a szocialista országokon belül és egymás között meglevő problémákat és ellentmondásokat. A dokumentum egyaránt hangsúlyozza a kommunista pártok önállóságát és a nemzetközi munkásmozgalom előtti felelősségüket, de nem szól világosan arról, hogy minden pártnak magának kell döntenie saját népe ügyeiben. Ezt alapvető elvi kérdésnek tekintjük, különösen annak a bíráló vitának alapján, amely a katonai alakulatok augusztus 21-én Csehszlovákiába történt bevonulását követte. Néhány más párthoz hasonlóan elhatároltuk magunkat ezektől a cselekményektől.

A Baloldali Kommunista Párt véleménye szerint a nemzetközi tanácskozásokat olyan formában kell megtartani, hogy a részt vevő pártok helyes következtetéseket vonhassanak le a lezajlott vitákból. Ezért veszünk részt mint megfigyelők ezen a tanácskozáson. Szeretnénk remélni, hogy a tanácskozás előmozdítja az imperialistaellenes harc fejlődését, s hatékonyabbá teszi ezt a küzdelmet. A Baloldali Kommunista Párt kész minden erejét megfeszíteni, minden lehetőséget felhasználni arra, hogy kivegye részét a népeknek az imperializmus uralma ellen és egy jobb világ megteremtéséért vívott közös harcából.

Befejezésül megköszönjük a szovjet elvtársaknak a jó szervezést és a vendégszeretetet.

ABDEL HALEK MAHGUB,

A SZUDÁNI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Pártunk egyetért a fő dokumentummal, továbbá a Lenin születésének 100. évfordulójáról kiadott felhívással, a békefelhívással, a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívással.

Ennek a — 75 kommunista párt részvételével folyó — tanácskozásnak az összehívása azt bizonyítja, hogy a nemzetközi kommunista mozgalomnak, amely 1960 után nagy nehézségekkel került szembe, erősödik az egysége. Néhány testvérpárt távolmaradása, bármennyire sajnálatos is, nem homályosítja el azt a tényt, hogy győzött az egység ügye, s ez az egység megnyilatkozik tanácskozásunkon, amely testvéri pártjaink közös harcának eredménye. Erőfeszítéseket kell tennünk a kommunista mozgalom — a haladás élcsapata — sorainak egységéért, nem várhatjuk meg, amíg egyetértésre jutunk. Mindenekelőtt az egyetértés érdekében fog össze a többség.

A fő dokumentumot azért támogatjuk, mert az nemcsak akcióprogram, hanem határozott ideológiai alapra is épül. Brezsnyev elvtárs felszólalása még jobban elmélyítette azt az egészséges koncepciót, hogy a kommunisták akcióegysége az ideológiai egység alapjára épül. A kommunista pártokat elsősorban az ideológia egysége egyesíti, ennek gyökerei pedig az osztályeredetből és a marxista–leninista elméletből táplálkoznak. Közös akcióprogram kidolgozása ideológiai egység nélkül, a nemzetközi kommunista mozgalom közös, fő stratégiai irányvonalának és taktikájának megvitatása nélkül talán megfelel egy olyan front számára, amely egy bizonyos időszakra különböző osztályérdekeket és különböző ideológiákat egyesít, de nem felel meg a kommunista pártok jellegének és feladatainak.

A nemzetközi kommunista mozgalomban levő ellentétek — bár néha az a látszatuk, hogy kifejezetten gyakorlati kérdésekre vonatkoznak — a valóságban ideológiai ellentétek. Annak ellenére, hogy minden kommunista párt a marxizmus–leninizmust nyilvánítja cselekvései vezérfonalának, egyesek például mégis arra szólítanak fel, hogy a szocialista rendszertől elszigetelve építsük a szocializmust. Egyrészt a szocialista államok rendszere és az egyes szocialista államok, másrészt a tőkésországok közötti kapcsolatok, továbbá a jelenkori imperializmus és nemzetközi szervezetei, a háború és a béke kérdései stb. — alkotják azokat a problémákat, amelyekkel kapcsolatban nézeteltérések támadnak a kommunisták között. Ezek a nézeteltérések nem mások, mint a marxizmus különböző osztály-értelmezésének kifejeződései, vagy egyes esetekben a marxista tanítás olyan fejlesztésére való képtelenség kifejeződései, hogy megtaláljuk a megoldást a világforradalom korunkban jelentkező új problémáira és az emberiség előtt ma felmerülő kérdésekre.

Ezt a véleményünket megerősítve látjuk, ha fellapozzuk a fő dokumentumnak azt a fejezetét, amely a közös akciók programját taglalja, meggyőződünk róla, hogy e fejezet tartalma nem lép túl a megszokott kereteken, nem különbözik azoktól a jelszavaktól, amelyeket a kommunisták rendszerint hirdetnek. A dolog lényege azonban mindjárt világossá válik, ha fölvetjük a következő kérdéseket: miért támadnak éles nézeteltérések a kommunisták között, holott gyakorlati jelszavaik egységesek? Miért nem összpontosítanak minden erőt ennek az akcióprogramnak a teljesítésére?

A közös program harcra szólít a világimperializmus ellen. De vajon akad-e a világon kommunista párt, vagy akár csak egyetlen kommunista is, aki akár nyíltan vagy csak célzásokkal valami másra hívna fel? A gyakorlatban azért keletkeznek éles nézeteltérések, mert az ideológiai koncepciók különböznek.

A kínai kommunisták elsőrendű feladatuknak tekintik, hogy harcoljanak a Szovjetunió, a szocialista rendszer és a kommunista mozgalom valamennyi — más nézetet valló — osztaga ellen, s ezt az imperializmus elleni harc elengedhetetlen feltételének tartják. Mindnyájan egyetértünk a kommunista pártok egységének, e pártok szolidaritásának kérdésében, s mégis azt látjuk, hogy a kínai kommunisták az egységről alkotott saját koncepciójukat alkalmazzák a kommunista pártok egy részére. Szudánban például 1964 őszén — anélkül, hogy kapcsolatot teremtettek volna a Szudáni Kommunista Párttal nézeteik kifejtése végett — megpróbáltak szakadást előidézni a kommunista pártban. Világos tehát, hogy a KKP minden közös akcióprogramot abból a szempontból vizsgál, hogy előidézheti vagy elmélyítheti-e a szakadást azokban a pártokban, amelyek nem osztoznak nézeteiben. A KKP eltávolodott a marxizmus—leninizmustól, mert megsértette az ellentétek rendezésének a kommunisták körében elfogadott elveit, és odáig ment, hogy fegyveres provokációkat intéz a világ első szocialista állama ellen, amely ellátta őt fegyverrel, s hatékonyan elősegítette a kínai forradalom győzelmét. Emellett olyan koholt határkérdéseket vetnek fel, amilyeneket még a burzsoá államok is békésen oldanak meg egymás között.

Mindannyian egyhangúlag elítéljük a jelenkori imperializmust, s harcolunk ellene. Mégis azt látjuk, hogy a tőkésországok munkásosztályának egy része, mégpedig nem is a jobboldali szociáldemokraták befolyása alatt álló rész, nem törődik azzal, hogy országának monopoltőkéje milyen tevékenységet fejt ki, s milyen neokolonialista módszereket alkalmaz a harmadik világ országaiban. A munkások e csoportjai nem értik meg, hogy Nyugat-Európában és Észak-Amerikában nemcsak a technikai forradalom révén értek el viszonylag magas életszínvonalat, hanem azon profitok révén is, amelyeket a monopóliumok a harmadik világ országaiból préselnek ki, és amelyekkel új munkásrétegeket vásárolnak meg. Ahhoz, hogy kidolgozhassuk a tőkés Európa és Amerika munkásosztálya és a harmadik világ népei közös akció- és szolidaritási programját, elsősorban a kommunisták ideológiai egységére van szükség a jelenkori imperializmusra vonatkozó minden kérdésben.

Ezért a nemzetközi kommunista mozgalomnak nemcsak abból áll a feladata, hogy akcióprogramot dolgoz ki, hanem fel kell számolnia azokat az eszmei áramlatokat és le kell küzdenie azokat az ellentéteket, amelyek megbénítják mozgalmunk hatalmas lehetőségeit és akadályozzák, hogy magasabb szintre emeljük tevékenységét.

A szocialista világrendszer — a marxista—leninista pártok vezette nemzetközi munkásmozgalom szülötte — vitathatatlanul az az anyagi alap, amelyre a mai világ összes frontjain küzdő népek mozgalma támaszkodik. Következésképpen, a szocialista világrendszer védelmezése az egyik legfontosabb internacionalista kötelesség, mert nemcsak a hozzá tartozó népek, hanem az egész világ munkásai, a Föld összes népei számára fontos, hogyan alakul e rendszer sorsa. Országunk népeinek nagy és jogos érdeke a szocialista rendszer pozícióinak megszilárdítása. Nem értenek egyet e rendszer földrajzi térképének semmiféle csorbításával, mert úgy vélik, hogy ez a térkép csak a terület bővülése, növekedése, nem pedig széttagolása és megosztása irányában változhat. Ezen az alapon népeink megértették és üdvözölték a csehszlovákiai szocializmus védelmében történt határozott augusztusi intézkedéseket.

A szocialista rendszernek és belső törvényszerűségeinek jellege megköveteli, hogy az mint társadalmi rendszer, a nemzetközi szocialista munkamegosztás alapján, az internacionalizmus legfejlettebb formái alapján fejlődjék, amelyek a szocializmusban a legnemesebb nemzeti érzéseket és fogalmakat fejezik ki. Ez a rendszer nem fog fejlődni, ha olyan eszmék terjednek el benne, amelyek igazolják a szakadást és a nemzeti korlátoltságot, vagy pedig a szocialista közösség tagjai közötti kapcsolatok-

ról olyan nézet ver gyökeret benne, amely ezeket azonosítja a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséből eredő kapcsolatokkal. Az imperialista hatalmak, amelyek nyílt katonai beavatkozással nem tudták elérni céljaikat, a szocialista táborral kapcsolatban a nacionalista szenvedélyek szításához folyamodnak, hogy megbontsák a szocialista közösség egységét, s gyengítsék ezt a közösséget mint a történelmi folyamat döntő erejét.

A szocialista tábor a maga egységével gyakorol vonzerőt valamennyi népre. Miután a szocializmus a jelenkor fő mozgató erejévé, vonzerővé vált, a szocializmushoz a társadalomnak mind nagyobb körei kezdtek közeledni, amelyek korábban ingadozó vagy a szocializmussal szemben ellenséges álláspontot foglaltak el. A kapitalizmus anyagi és szellemi csődje elősegítette, hogy ezek a körök felismerjék a szocializmus mélységesen humánus tartalmát. A szocialista társadalom építésének problémája nagy jelentőségre tett szert abból a szempontból, hogy e köröket magunkhoz vonjuk, s hatással legyünk rájuk. A velük folytatott párbeszéd már nem szorítkozik csupán arra, hogy a szocializmust és a kapitalizmust abból a szempontból hasonlítsuk össze, melyik elégíti ki jobban az ember anyagi szükségleteit; ez a párbeszéd átterjedt a mai ember szellemi szükségleteire. A mai ember látni akarja, hogy a szocialista demokrácia győzelmet arat a polgári demokrácia felett, azt akarja, hogy a szocializmus nyerje el az elsőbbség pálmáját a technikában és a társadalomtudományokban egyaránt, s hogy szabadítsa meg az emberi értelmet a jelenkorról alkotott merev elképzelésektől.

A nemzetközi kommunista mozgalomnak, amelynek élcsapatában a szocialista rendszer halad, még sokat kell tennie azért, hogy a marxista–leninista elméletet olyan új, alkotó módszerek segítségével fejlessze tovább, amelyek megfelelnek a mai bonyolult problémák színvonalának. Mozgalmunk egyes osztagai elmaradtak ezen a téren, s ezért felszínre kerültek olyan eszmék, mint az „új baloldaliak" elgondolásai. Ez azért következett be, mert ezek az osztagok olyan problémákat feszegettek, amelyeknek elemzésétől mozgalmunk más csapatai tartózkodtak. Meggyőződésünk: a marxizmus–leninizmus képes arra, hogy fölvesse és megoldja ezeket a problémákat, hiszen nincs más olyan elmélet, amely túlszárnyalná ezen a területen.

Úgy véljük, hogy a dokumentum helyesen jellemzi a kommunista pártoknak a proletár internacionalizmus elveire épülő kölcsönös kapcsolatait. Ezek az elvek nem vezethetnek ellentmondásokra a kommunisták között. Ezek az elvek a marxizmus–leninizmus iránti hűségre épülnek, amely a kommunisták önként vállalt irányítója a nemzetközi munkásmozgalom közös érdekei alapján kifejtett gyakorlati tevékenységükben. Annak, hogy a kommunisták teljesítik-e internacionalista kötelességüket, az a mércéje, hogyan segíti elő egy-egy párt a marxizmus–leninizmus terjesztését országának tömegei között, miként győzi meg a tömegeket arról, hogy önfeláldozó harcot kell vívniuk a szocializmus, a nemzeti felszabadulás és a társadalmi haladás további elterjedéséért Földünkön. Ezeknek az elveknek a megszilárdítása végett állhatatosan harcolnunk kell a jobboldali és a „baloldali" elhajlások ellen, a megalkuvó irányzatok ellen, a nacionalizmus ellen, hogy biztosítsuk a nemzetközi kommunista mozgalom sorainak összeforrottságát.

Korunk új – az 1960. évi moszkvai nyilatkozatban is hangsúlyozott –, igen fontos vonásainak egyike a forradalmi világmozgalom három osztagának: a szocialista rendszernek, a nemzetközi munkásmozgalomnak és a nemzeti felszabadító mozgalomnak összeforrottsága. A legutóbbi években ezen a téren láttunk dagályokat és apályokat egyaránt. Most keressük azt a megfelelő formulát, amely előmozdítja ennek az összeforrottságnak megszilárdulását. Szeretnénk támogatni azt a világos formulát, amelyet az SZKP Központi Bizottsága javasolt, s amely e tanácskozáson Brezs-

nyev elvtárs felszólalásában hangzott el; ez pedig a következő: a kommunista pártok, a harmadik világ országaiban fennálló haladó rendszerek, forradalmi demokratikus mozgalmak, s a munkás-paraszt szövetség. Ezzel a formulával az összeforrottságért vívott harc sikeres lesz. Nyíltan meg kell mondanunk, hogy mozgalmunk ma még bizonytalanul teljesíti feladatait ezen a területen.

A szocialista tábornak óriási lehetőségei vannak, de sok tényező akadályozza abban, hogy az egység útján haladjon; ilyenek: a komoly belső megosztottság, a szélsőséges nacionalista eszmék létezése a tábor egyes osztagaiban, amelyek mellőzik az imperialistaellenes front közös érdekeit. Bár a tőkésországok munkásosztályának nagy a befolyása, mégsem fordít kellő figyelmet a neokolonializmus és az ellene vívott harc problémájára, vagyis az imperialistaellenes front összeforrottságának fontos és lényeges problémájára. A tőkésországok munkásosztályának a monopóliumok elleni harcban kivívott sikerei attól függnek, mennyire szolidárisak a nemzeti felszabadító mozgalmakkal, amelyek a monopolista rablás kettős elnyomása alatt sínylődnek.

A nemzeti felszabadító mozgalom, amely a hatvanas évek elején nagy győzelmeket aratott a régi kolonializmus felett, most nagy nehézségekkel küzd. Szembekerül egyrészt a kolonializmus új formáival, másrészt a nemzeti forradalomról a társadalmi forradalomra történő áttérés problémáival. Ebből erednek a különböző osztályok helyzetében mutatkozó eltolódások, a fejlődésükben jelentkező változások, ebből következik az uralkodó csoportok reakciós szerepe; e csoportok annak a nemzeti burzsoáziának a befolyása alatt állnak, amely a második világháború után e népek függetlenségi mozgalmát vezette.

Egyetértünk a dokumentum felhívásával: fokozzuk a népek éberségét az imperialisták támadásaival szemben. Egyetértünk azzal is, hogy az imperializmus támadásának fő célpontja a szocialista tábor. Úgy véljük azonban, hogy világosabban és pontosabban meg kell mondanunk: eleve meg kell hiúsítani minden olyan kísérletet, hogy a szocialista tábort szembeállítsák a nemzeti felszabadító mozgalommal. Az imperialisták természetesen dühödten támadják a szocialista tábort. E tábornak azonban hatalmas lehetőségei vannak ahhoz, hogy könnyen és gyorsan visszaverje ezeket a támadásokat, ahogyan ez 1968 augusztusában történt. A nemzeti felszabadító mozgalom lehetőségei azonban még gyengék, s visszavágnia ma még nehéz, annak a gazdasági, katonai és politikai segítségnek ellenére is, amelyben a szocialista tábor, s elsősorban a Szovjetunió részesíti őket. Véleményünk szerint ezt a következőképpen kell megfogalmazni:

1. Az imperializmus stratégiájának célja a forradalmi világfront erejének megsemmisítése.

2. E stratégia fő célpontja a szocialista tábor.

3. Az imperializmus e frontnak azokra a szakaszaira méri csapásait, amelyek az adott időpontban a leggyengébbek.

Ami a nemzeti felszabadító mozgalom problémáinak a dokumentumban történt megvilágítását illeti, hasznosnak véljük, hogy e mozgalom egyes új vonásait pontosabban jellemezzük:

Először, rá kell mutatnunk, milyen dühödten támadja az imperializmus a forradalmi világfrontnak ezt az osztagát. Ügyeink ma nem állnak olyan ragyogóan, mint az 1960. évi nyilatkozat napjaiban, amikor a nemzeti felszabadító mozgalom általános fellendülése nagy győzelmekre vezetett a régi kolonializmus felett.

Másodszor, bár a neokolonializmus akciói következtében a nemzeti felszabadító mozgalom több országban néhány kudarcot szenvedett, mégsem állíthatjuk azt, hogy fejlődésének eredményei teljesen negatívak. Amikor a nemzeti burzsoázia, amely ko-

rábban e mozgalom élén állt, szembekerült a neokolonializmus behatolásával, s a fejlődés bonyolult problémáit kellett volna megoldania, akadállyá vált a társadalmi forradalom útjában. A munkásosztály és más forradalmi erők kerültek előtérbe, s meghirdették a fejlődés hagyományos útjának alternatíváját. Az új objektív feltételek arra vezettek, hogy egyes olyan országokban, amelyek a társadalmi fejlődés útjára léptek, a nemzeti forradalom egybeolvad a társadalmi forradalommal.

Az arab nemzeti felszabadító mozgalom a nemzeti felszabadító világmozgalom része, s tükrözi annak általános vonásait, de megvannak az arab országok konkrét feltételeiből eredő sajátosságai. A legfőbb ilyen sajátosság — az imperializmus elleni harc és a nemzetközi cionizmus ellen vívott küzdelem kapcsolata. Ebben rejlenek a közel-keleti válság igazi gyökerei.

A cionista körök hosszú időn át próbálkoztak azzal, hogy ezeket a gyökereket leplezzék, s a most folyó harcot faji vagy vallási összeütközésnek tüntessék fel, s így eltorzítsák az arab népek által a társadalmi haladásért, az imperializmus, a cionizmus és a belső reakció ellen vívott harc felszabadító és osztályjellegét.

A nemzeti felszabadító mozgalom problémáival kapcsolatban a nemzeti demokratikus forradalom legutóbbi eseményeinek fényénél szeretnénk beszámolni Szudán tapasztalatairól.

Az idén május 25-én országunkban bekövetkezett forradalmi tett igazolja, hogy az ellenforradalom tevékenysége és a neokolonializmusnak a nemzeti felszabadító mozgalom ellen intézett szüntelen támadása ellenére a hatvanas évek közepe táján az általános erőviszonyok nem változtak, s megvan rá a lehetőség, hogy valamely ország átszakítsa az ellenforradalom és az imperialista környezet gátját. 1965 nyarán győzött országunkban az ellenforradalom, de a népi mozgalom rugalmas taktikával úgy tudott visszavonulni, hogy megőrizte legfontosabb pozícióit a tömegszervezetekben. E taktika révén újra hozzáláthatott, hogy egyesítse sorait, síkraszálljon alapvető érdekeinek védelmében, követelje a demokratikus szabadságjogokat, harcoljon a gazdasági elmaradottság ellen, valamint azellen, hogy az iszlám nevében reakciós alkotmányt kényszerítsenek az országra, ami betetőzte volna az ellenforradalom győzelmét, küzdjön a jobboldali burzsoá reformizmus ellen, amely az 1964 októberi szudáni forradalom jelszavait meg akarja fosztani szociális tartalmuktól. A népi mozgalom 5 éven át, egészen május 25-ig vívta állhatatos harcát, amikor a nép törekvéseit kifejező hazafias tisztek egy csoportja a hatalmat az ellenforradalomtól elragadta, és átadta a nemzeti demokratikus front erőinek.

Ennek az új hatalomnak a megteremtése megnyitotta az utat a forradalmi mozgalom fellendüléséhez, s a mozgalom kikovácsolódott, hogy meghirdesse az ország ősi problémáinak megoldásában követett régi út alternatíváját: az országot a fejlődés nem kapitalista útján kell vezetni; ez a forradalmi mozgalom során pontosan körvonalazott programmá, az ország fejlesztésének, az államapparátus új szereppel történő felruházásának, a dél-szudáni nemzetiségi kérdés megoldásának és az oktatási rendszer forradalmának programjává kristályosodott.

Az új hatalom a szudáni forradalom jelenlegi szakaszában sok nehézséggel küzd. A legfőbb nehézségek:

1. A gazdasági hanyatlás és a Nyugat uralma a szudáni gazdaság kulcspozícióiban;
2. a tömegek között megmaradt ellenforradalmi pozíciók, a hagyományos pártok befolyása, s a vezetésükkel kapcsolatban álló társadalmi körök érdekei;
3. az ellenségesség légköre Szudán déli, nyugati és keleti határain.

A szudáni forradalom minden lehetősége és belső tartalékai ellenére is döntő szerepe van a szocialista tábor anyagi és erkölcsi támogatásának mindenekelőtt abban, hogy megteremtsük a megfelelő feltételeket az új hatalom fenntartásához és a forra-

dalom fejlesztéséhez az ellenforradalommal és a neokolonializmus mesterkedéseivel szemben.

A nemzeti demokratikus szakaszt átélő és új szakaszra áttérő szudáni forradalom jövője attól függ, hogy a kommunista párt és az összes forradalmi erők folytatják-e a nemzeti demokratikus front megalakításáért kifejtett forradalmi tevékenységet.

Forradalmunk tapasztalatai azt mutatják, hogy a nemzeti demokratikus front megalakítását népünk életkörülményeiből fakadó sok sajátosság jellemzi. Ezek közül az a legfontosabb, hogy a front nem ölt integrált, központosított formát, hanem különböző szervezeti formájú különféle osztályokat és csoportokat foglal magában; s ezek a formák az öntudat és a szervezettség olyan szintjének felelnek meg, amely az ország különböző területein működő front egyes részeinél kialakult.

Bár a front a munkások és a parasztok s más új osztályok és rétegek szoros szövetségére támaszkodik, egyszerű szervezeti formákat is létre kell hozni, hogy befolyásolhassuk az elmaradott vidékek lakosságának többségét. E formák hasonlóak a különböző törzsek tagjainak az 1964. évi forradalom után létrejött szövetségeihez és egyesüléseihez.

Az 1964 októberi szudáni forradalom tapasztalatai és tanulságai világítótoronyul szolgálnak, s a demokratikus forradalmak a jelenlegi szakaszban ezután tájékozódnak. E forradalom legfontosabb tanulságai:

1. A fejlett területek lakossága, amely az ország lakosságának kisebbségét alkotja, az általános politikai sztrájk formáját öltött forradalmi harccal meg tudta dönteni a reakciós hatalmat, s új, haladó hatalmat teremtett. Minthogy azonban hiányzott a jól képzett erőszak-apparátus, ezt a hatalmat nem tudta megtartani. Ahhoz, hogy megtarthassuk és fejleszthessük ezt a hatalmat, szükséges volt az is, hogy a nép fegyveres csapatai védelmezzék meg, s a hadsereg demokratikus erői átálljanak a forradalom oldalára.

2. A szudáni forradalom fejlődésének új demokráciára kell támaszkodnia. Az új erők főként azért nem tudták megtartani az 1964. évi forradalomban kivívott hatalmat, mert sokan közülük, elsősorban a forradalmi demokraták, nem tisztázták magukban teljes világossággal és határozottsággal az új, demokratikus utat. A liberális demokratizmus befolyása alatt álltak, amelynek jelszavait az ellenforradalom hirdette meg, s amelynek révén — a nyugati mintájú parlamentarizmus révén — az ellenforradalom hatalomra jutott. Az új erők saját tapasztalataik alapján győződtek meg róla — különösen azután, hogy a reakció feloszlatta a Szudáni Kommunista Pártot, s eltávolította a parlamentből a kommunista képviselőket —, hogy a reakciós erők nem tűrik el a demokráciát és még liberális formáit is eltorzítják.

3. A világos látást elősegítette, hogy az arab világ megvitatta az 1967. évi júniusi vereség okait, amely annak ellenére is bekövetkezett, hogy haladó rendszerek léteznek. A vitát követő forradalmibb és határozottabb lépések, amelyek a haladó rendszerekben kialakult helyzet kijavítását szolgálták, szintén lehetővé tették sok kérdés tisztázását. Ilyen kérdés volt a tömegeknek az új demokráciában betöltött szerepe, az államapparátus, a fegyveres erők és társadalmi összetételük szerepe, az élcsapatpárt és a forradalmi demokraták eszmei fejlődésének s a marxizmushoz való közeledésüknek más aspektusai.

A legutóbbi öt év említett és más tanulságai pozitív hatással voltak a forradalmi mozgalomra. A mozgalom helyt tudott állni az ideológiai fronton a jobboldali polgári reformista áramlattal szemben, amelyet a reakció eszközül használt fel a tömegmozgalom egy részének meghódítására, miután fizikai és jogi erőszakot alkalmazott, hogy elfojtsa a forradalmat. A kommunista párt jelentős szerepet játszott a jobboldali polgári reformizmus politikájának leleplezésében. Ezt a gazdasági fronton kifejtett

tevékenysége révén tehette meg, mert harcba vitte a szakszervezeti mozgalmat közvetlen követeléseiért, és arra ösztönözte, hogy szálljon síkra a társadalmi átalakulásokért, s gyakoroljon befolyást a társadalom struktúrájára. Ennek eredményeként fokozódott a munkások, az alkalmazottak, a pedagógusok és a szabad foglalkozásúak szakszervezeteinek hatékonysága. A kommunista párt a parlamentben minden lehetőséget felhasznált, hogy meghirdesse az ellenforradalmi kormány gazdasági és pénzügyi politikájának alternatíváját.

Bonyolult és sokrétű harc folyt tehát az ellenforradalmi rendszer viszonyai között. 1969. május 25-én új hatalom jött létre, amely meghirdette, hogy tovább folytatja az 1964 októberi forradalmat. Ez a hatalom megnyitotta az utat országunk nemzeti demokratikus frontja előtt az olyan nagy fontosságú átalakítások felé, amelyeknek célja a front egységének megszilárdítása és a demokratikus forradalom feladatainak megoldása. A Szudánban nemrég lezajlott események fontos vonása, hogy a változások nem a demokratikus frontnak vagy alapvető részének teljes megalakulása után következtek be, hanem az ennek eléréséhez vezető úton. Olyan helyzetben alakultak ki a kedvező feltételek a front létrehozásának befejezéséhez, amikor a hatalom a kebelébe tartozó egyik osztály birtokában van.

Befejezésül, elvtársak, engedjék meg, hogy kifejezzem mélységes hálámat és elvtársi köszönetemet a Magyar Szocialista Munkáspártnak és a Szovjetunió Kommunista Pártjának azért, amit e tanácskozás sikeréért tettek. Hálánkat és elismerésünket fejezzük ki a többi testvérpártoknak is, amelyek őszintén és önfeláldozóan hozzájárultak a tanácskozás előkészítéséhez. Meggyőződésünk, hogy ezek az erőfeszítések, miként a tanácskozáson részünkről kifejtett erőfeszítések is, fontos határkövek lesznek a kommunista világmozgalomnak, az új világ úttörőjének egységéhez vezető úton.

MARC DRUMAUX,

A BELGA KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Kedves elvtársak!

A Belga Kommunista Párt éveken át állást foglalt a kommunista és munkáspártok új tanácskozásának összehívása mellett. Ezt a véleményünket ismételten kifejeztük a különböző pártokkal tartott kétoldalú találkozók során.

A legutóbbi években és 1968-ban, a nemzetközi kommunista mozgalomban támadt nézeteltérések elmélyülésével, mind nagyobb állhatatossággal és erővel szögeztük le az adott kérdésre vonatkozó álláspontunkat. Nemcsak a pártok óriási többsége és a Kínai Kommunista Párt között támadt komoly szakadás, hanem tartós és nyugtalanító nézeteltérések jelentkeztek más pártok között is, amelyek azonban szilárdan ragaszkodnak a marxizmus–leninizmus forradalmi elveihez. Ennek eredményeképpen, különösen a csehszlovákiai válság és a Varsói Szerződés öt országának ebben az országban végrehajtott katonai akciója után zavarok keletkeztek.

A megoldatlan problémák számának növekedése és egyes nézeteltérések elhúzódó jellege azonban nem vezethet megosztottsághoz mozgalmunkban. Ellenkezőleg, ez makacsul követeli a viták színvonalának emelését és az újabb elméleti és politikai kutatásokat. Megvan a lehetőségünk, hogy előidézzük azt az elháríthatatlan folyamatot, amelynek során döntő csapásokat mérhetünk az imperializmusra. Ámde egységesnek kell maradnunk. Ennek feltétele az, hogy elemezni tudjuk egyes kudarcaink okait, s jobban kihasználjuk a harcunkban elért sikereinket.

A nemzetközi tanácskozás munkája jelentős mértékben elősegítheti határozott előrehaladásunkat. Pártunk helyesli a kommunista és munkáspártok, valamennyi imperialistaellenes erő időszerű feladatainak és egységének szentelt fő dokumentumban kifejtett célokat és elveket. Hozzátehetjük, hogy a dokumentum a fő kérdés lényegét vizsgálja: hogyan tisztítsuk meg a békéhez, a szabadsághoz és a szocializmushoz vezető utat az imperializmus által felhalmozott akadályoktól. A későbbiekben kifejtjük bíráló megjegyzéseinket és előterjesztjük javaslatainkat, de — úgy tűnik — már most nyilvánvalóvá válik, hogy a jelenlegi tanácskozás eredményeként a nemzetközi kommunista mozgalom egységesebb és erősebb lesz, ha jóváhagyja a tanácskozás munkája nyomán megjavított fő dokumentumot, valamint a béke védelmének, a Vietnammal való szolidaritásnak és Lenin születése 100. évfordulójának szentelt másik három dokumentumot.

Az 1960. évi nemzetközi tanácskozás óta Belgiumban tömegharc bontakozott ki a békéért, a gazdasági és szociális követelésekért, a társadalmi élet további demokratizálásáért. A kommunisták sikereket értek el, de nehézségekbe is ütköztek, s ezeket még nem győzték le.

Pártunk helyet vívott ki magának az ország politikai életében. Fáradhatatlan harcot vívott saját soraiban a szektásság és a türelmetlenség megnyilvánulásai ellen, s így jelentős politikai szerepet játszott és játszik számtalan ütközetben. A párt soraiban mind több a dolgozók által választott szakszervezeti vezető és a helyi igazgatási szervekbe választott képviselő és más személy. Jelenleg a párt lépésről lépésre nyomul előre a haladás olyan hatalmas politikai erejének létrehozásához vezető úton, amely képes lesz korlátozni, aláásni és megdönteni a monopolista nagyburzsoázia hatalmát. Ezt a kérdést élénken és részletesen megvitatják az összes haladó szervezetekben. A nagyburzsoázia nyugtalanná vált, s elkeseredetten védekezik. A propaganda nagy lehetőségeivel és eszközeivel rendelkezik. Rendkívül találékony politikájának megindoklásában és azokban a módszerekben, amelyekkel zűrzavart és ingadozást támaszt a munkás- és demokratikus erők között.

Belgium egyike azoknak a nyugat-európai országoknak, amelyek külpolitikájukban feltétel nélkül követik a leghatalmasabb imperializmust, az Amerikai Egyesült Államok imperializmusát. A burzsoá pártok vezetősége és a szocialista párt jobbszárnya megpróbálja úgy feltüntetni a dolgot, mintha önálló külpolitikája volna. Természetesen bizonyos érdeklődésre tartanak számot azok a szándékok, amelyeket ezek a körök adott körülmények között a béke és biztonság kérdéseinek megvitatásakor reklámoznak. Ugyanezek a politikai csoportok azonban az Amerikai Egyesült Államoktól való pénzügyi, gazdasági, politikai és katonai függés rendkívül nehéz helyzetébe hozták az országot. A NATO fő szerveinek Belgiumban történt elhelyezése még csak súlyosbította ezt a helyzetet.

A legutóbbi években erősödött a békemozgalom. A dolgozók között terjednek a békés egymás mellett élésnek, az egymással szemben álló katonai tömbök egyidejű feloszlatásának, a következetesen megvalósítandó leszerelésnek és Vietnam támogatásának eszméi. Ezek az eszmék behatoltak a szakszervezetekbe, átfogták a szocialisták és kereszténydemokraták egyes köreit és szervezeteit, bevonták a harcba a fiatal nemzedéket.

Nem tekinthetünk el azonban annak megállapításától, hogy egyes negatív tényezők fékezik az előrehaladást. A belga kommunisták kritikusan elemzik az egész mozgalmat, különösképpen saját tevékenységüket.

Fel kell derítenünk, hogy mi okozza a békeerők fejlődésének viszonylagos elmaradását országunkban. Lássunk néhány felfogást erről a kérdésről.

Kétségtelen, hogy a Kínai Kommunista Pártnak az a mindinkább erősödő politi-

kája, amellyel szabotálja a békés egymás mellett élésért vívott harcot, erős megrázkódtatásokat okozott, s kételyeket támasztott az imperialistaellenes harc hatékonysága iránt. 1963–1965-ben pártunknak el kellett viselnie a szakadár csoportosulás csapásait, s ez fékezte előrehaladását. Ám nem ez a leglényegesebb. Ez a csoportosulás azóta több, egészen gyenge, elszigetelt csoportra bomlott. A baj az, hogy a burzsoázia propagandájában erősen kihasználta ezt a politikát, hogy szakadást idézzen elő a békeharcosok soraiban. A Kínai Kommunista Párt politikája nagyon súlyos következményekhez vezet.

A legkülönfélébb és legváltozatosabb formákat öltő balos áramlatok tűntek fel. Ezek a békéért vívott harcot az osztály-együttműködés politikai fegyverének tekintik. Ezekben a körökben a trockisták terjesztik a szovjetellenességet. A haladó erők egyes elemei a békés egymás mellett élést és a fegyveres harcot kezdték egymásnak ellentmondó fogalmaknak tekinteni, holott ezek egy és ugyanazon harc különböző oldalainak, különböző szakaszainak és momentumainak felelnek meg.

Ezenkívül a béke erői tapasztalják azoknak a burzsoá köröknek a befolyását, amelyek egyetértenek ugyan a leszerelés eszméjével, de makacsul ragaszkodnak ahhoz az álláspontjukhoz, hogy mind az imperialista, mind a szocialista államokat elítélik. Emiatt a békeszerető erők nem tulajdonítanak kellő jelentőséget a nyugatnémet imperializmus veszélyének. A csehszlovákiai katonai akció után ezek a kedvezőtlen áramlatok – minden erőfeszítésünk ellenére – megerősödtek. Politikai pozícióink lehetővé tették, hogy megakadályozzuk a szocialista országok hajóinak bojkottálását az antwerpeni kikötőben. Ez az oka annak, hogy óvunk egyes elvtársakat az olyan pártok tevékenységének bármiféle meggondolatlan értékelésétől, amelyek az imperializmus fellegváraiban vívják harcukat. Egyesek olyan dolgokról beszélnek, amelyeket nem ismernek.

Feltétlenül fokoznunk kell az európai biztonságért vívott gyakorlati harcot. Pártunk Központi Bizottsága 1969. március 30-án határozatot hozott, hogy rábírja a kormányt a következő célok elérésére teendő határozott lépésekre:

1. Az amerikai agresszió megszüntetése Vietnamban; az amerikai csapatok kivonása; a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front elismerése; a vietnami nép azon jogának elismerése, hogy külföldi beavatkozástól mentesen, szabadságban és függetlenségben éljen. Diplomáciai kapcsolatok létesítése Belgium és a Vietnami Demokratikus Köztársaság között.

2. Belgium önálló és haladéktalan állásfoglalása a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti felhívásában rögzített, s az európai biztonságot szolgáló javaslatok támogatására; a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozását célzó szerződés haladéktalan parlamenti ratifikálása.

3. Fokozódó részvétel az összes európai népeknek az európai biztonság biztosításáért vívott harcában, olyan intézkedések segítségével, amelyek megnyitnák az utat az egymással szemben álló katonai tömbök feloszlatásához. Ilyen intézkedések az Európában fennálló határok elismerése, a Német Demokratikus Köztársaság elismerése, a Német Szövetségi Köztársaság lemondása arról az igényéről, hogy egész Németországot képviselje, valamint arról, hogy az atomfegyver birtokába jusson; a revansista és neonáci szervezetek betiltása Nyugat-Németországban.

4. Nyílt vita arról, hogy 1969-től kezdve ne újítsák meg az Észak-atlanti Szövetséget, Belgium lépjen ki a NATO-ból, s dolgozzák ki a belga állam aktív semlegességének, biztonságának státusát.

Ami az aktív semlegességet illeti, úgy véljük, Belgiumnak haladéktalanul hozzá kell látnia, hogy önálló, független külpolitikát valósítson meg.

Belgium békeszerető kis ország. Népe elveti a fegyver erején alapuló biztonság

koncepcióját, s a feszültség enyhülésén és a leszerelésen alapuló biztonságra törekszik. Amikor ezt teszi, harcolhat nemcsak a saját, hanem más országok biztonságáért is, és részt vehet a háború elhárításáért küzdő kiterjedt mozgalomban.

Pártunk javasolja, hogy ezen az úton az aktív semlegesség olyan önálló külpolitikáját alakítsuk ki, amely sajátos és számunkra alkalmasabb módszere az egymással szemben álló katonai tömbök feloszlatásáért, az általános európai biztonsági rendszer megteremtéséért vívott harcnak. A nemzetközi küzdőtéren kialakult erőviszonyok alapján úgy véljük: reális lehetőséggé vált, hogy olyan semleges státust vívjunk ki, amelyet mindenki tiszteletben tart.

Ez a felfogás feltételezi, hogy országunk lemondjon a NATO-ban és az atlanti paktumban vállalt kötelezettségeiről. Ez nagyobb, tágabb lehetőségeket biztosítana a katonai kalandok, a neokolonialista és a neofasiszta mesterkedések, a fajgyűlölet elleni harcban. Ez összefügg azzal, hogy növelnünk kell a fejlődő országoknak nyújtott önzetlen segítségünket.

Ennél is több az, hogy erre az útra lépve, országunk nem engedné meg, hogy hadseregét külföldi hatalmak továbbra is olyan segéderőként használják fel Belgium határain túl, amelynek háború esetén a gyors megsemmisülés jut osztályrészül. A Belgiumban elhelyezett külföldi csapatokat eltávolítanák. A nemzetközi helyzet reális lehetőségeitől függően lépésről lépésre megvalósulna a leszerelés.

Mindent meg kell tennünk, hogy fokozzuk tevékenységünket. Ennek két feltétele van.

Az első: fokoznunk kell harcunkat és kritikánkat a „baloldali", valamint a jobboldali opportunizmus ellen országunkban; a második: a nemzetközi kommunista és imperialistaellenes mozgalomnak fokoznia kell konkrét intézkedéseit az ellen a burzsoá propaganda ellen, amely a békés egymás mellett élést azonosítja a tétlenséggel. Azt szeretnénk, hogy tovább fejlődjék az a fellendülés, amelyet az SZKP XX–XXIII. kongresszusainak határozatai okoztak.

A kormánytól követelni fogunk olyan lépéseket, amelyek Kína elismerését és az ENSZ-be való teljes jogú felvételét célozzák.

A monopóliumok politikája elmélyíti az ellentmondásokat országunkban. Beszéljünk akár a nemzetiségi közösségek követeléseinek problémájáról, a foglalkoztatottság biztosítékairól, az elmaradott körzetek iparosításáról, a fizetések emeléséről, az adóreformokról, vagy az ifjúság és a felsőoktatás problémáiról, az uralkodó osztályok többé nem képesek arra, hogy hatékony és a tömegek számára elfogadható döntéseket dolgozzanak ki, mert a nagyburzsoázia hagyományos politikai rendszere a mély válság szakaszába jutott. Ez a politikai rendszer az úgynevezett hárompártiságon alapul. A két burzsoá pártnak immár ötven éve sikerül az államkormányzás rendszeréhez kötni a szocialista pártot. A háromoldalú egyezmények száma különösen megnőtt a második világháború után. És függetlenül a kormány összetételétől, ezek a megállapodások jelenleg már csaknem hivatalos állami jelleget öltenek. A politikai vezérkarok hárompárti jellegéről van szó, külpolitikai és katonai téren, szociális és oktatási kérdésekben, a rádió és a televízió ellenőrzésének megvalósításában. Ez a rendszer még működik, de válsága rendkívül mély, s már semmi sem mentheti meg.

Ennek eredménye a hatalom bizonytalansága, a kormányok váltakozása. Éppen ezért a nagymonopóliumok legreakciósabb, az amerikai és a nyugatnémet imperializmussal közvetlen kapcsolatban álló körei szeretnének jobbratolódást megvalósítani, hogy a parlamentarizmust fikcióvá változtassák, új ultrareakciós politikai csoportosulást hozzanak létre, megbontsák a szocialista és szakmai szervezeteket. Ezek a körök kommunistaellenes hangulatot szítanak. Fokozódott a fiatalok tüntetései ellen alkalmazott rendőri megtorlások kegyetlensége. A tisztikar egy része a NATO poli-

tikai követeléseinek szócsöve lett és fenyegető hangot használ a demokráciával szemben.

Fel kell készülnünk rá, hogy a harc kiéleződik országunkban. Léteznek olyan erők, amelyek, ha sikerül hamarosan megállapodásra jutniuk, nemcsak meghiúsíthatják az ultrareakciós terveket, hanem megteremthetik a kezdeti feltételeket az új politikai hatalom létrehozásához is.

Ezeket az erőket a következőképpen határozhatjuk meg:

1. A legutóbbi években kiterebélyesedett a dolgozók harca, nemcsak a munkabérek emeléséért, a foglalkoztatottság biztosításáért, hanem azért is, hogy megteremtsék a vállalatok feletti munkásellenőrzést, s állami szektort hozzanak létre az iparban. Folytatódnak a tömeges sztrájkok és demonstrációk. E harc hatására a szakszervezetek baloldalibb álláspontot foglaltak el, mint a Belga Szocialista Párt. Ezen a párton belül is folytatódó nyomást fejt ki a baloldali áramlat. Meg kell említenünk a népi keresztény szervezetek növekvő önállóságát a hagyományos katolikus párthoz, a Kereszténységszocialista Párthoz való viszonyukban. A másik burzsoá párt, a Népi Szocialista Párt sok hívét elvesztette a középosztályok körében. Természetesen ez a balratolódási folyamat nem fejlődik egyenesvonalúan, különféle nehézségek nélkül.

2. Másrészt feltartóztathatatlanul erősödik a mozgalom a nemzetiségi körzetek — Flandria, Vallónia, valamint Brüsszel (ennek szövetségi fővárossá kell válnia) — igazi politikai és gazdasági jogaiért. Ez a föderalizmusért küzdő bonyolult nemzeti mozgalom szociális vonatkozásban mindinkább az osztályharccal való egybefonódás felé halad. A két burzsoá pártban és a szocialista pártban mély a szakadás a nemzetiségi közösségeket érintő kérdések megítélésében.

A három hagyományos párt politikai vezérkarai állandóan az amerikai uralkodó körökhöz igazodnak, s ez mélységes elégedetlenséget kelt a legszélesebb társadalmi rétegekben, különösen az értelmiség és az ifjúság körében. Mind elviselhetetlenebbé válik az a helyzet, hogy abban a korban, amikor a tudomány termelőerővé válik, az értelmiség, a tudományos dolgozók továbbra is lépten-nyomon a retrográd rendszertől szenvednek.

Semmi kétség nem fér ahhoz, hogy forradalmi átalakulásokra van szükség. E tekintetben azonban nem építhetünk csupán a zűrzavarra, vagy az ellenség tehetetlenségére és hibáira. Teljesen világos, hogy a nagyburzsoázia zsákutcába jutott. A valóban új helyzet kialakítását azonban csak úgy segíthetjük elő, hogy a néptömegek aktivitásának nagyobb lendületet adunk.

Kijelöltük utunkat. Célunk a változások békés úton történő megvalósítása, de látjuk jeleit annak, hogy az utóbbi hónapokban erősödnek az állam megtorló funkciói, amikor pedig szocialista miniszterek vesznek részt a kormányban. Feladatunk, hogy megmutassuk: képesek vagyunk rá, hogy akcióterveket dolgozzunk ki, megsokszorozzuk és kiszélesítsük az akciókat, s ezekbe lehetőleg még több szocialista, szakszervezeti és kereszténydemokrata szervezetet vonjunk be.

Mindazonáltal itt sem hunyhatunk szemet a negatív tényezők felett.

Még nem dolgoztunk ki közös programot azon erők számára, amelyekben balratolódás megy végbe. Ahhoz, hogy minél gyorsabban pótoljuk ezt a nagy hiányt, pártunk programot dolgozott ki, s azt általános vitára bocsátotta. Ez a program nemcsak az adórendszerre, az oktatásra és a kultúrára vonatkozó követeléseket foglalja magában, nemcsak szociális követeléseket tartalmaz, hanem a munkás- és demokratikus ellenőrzés tervét, monopóliumellenes reformokat, a szövetségi állam megteremtését is.

Ez az az út, amelynek a továbbiakban a szocializmushoz kell vezetnie.

Megjegyezzük, hogy a két legnagyobb szakszervezeti egyesülés — az Általános

Belga Munkásszövetség és a Keresztény Szakszervezetek Szövetsége — közös frontot alapított, de az még nem vált alulról, a vállalatoktól és munkásnegyedekből kiinduló átfogó egységmozgalommá. És ez nyilvánvaló hiányosság. A haladó politikai erők szövetségének a közös szakszervezeti frontra kell támaszkodnia. Amikor azonban a közeledés közöttük csupán kialakulóban van, határozott álláspont nélkül nem harcolhatunk olyan irányzat ellen, amely ahhoz vezet, hogy a munkásszervezeteket alárendeli a középosztályok és a kispolgárság nacionalista és soviniszta szervezeteinek. Harcolnunk kell ugyanakkor a balos csoportosulások ellen is. Világosan kell látnunk azt is, hogy a baloldali erők egysége vagy szövetsége nem azonosítható a látszólagos egyetértéssel.

A mozgalom vezetésének a munkásosztály kezében kell lennie.

A szövetségek fő problémája mindig a szocialisták és kommunisták akcióegységének kérdése marad. Az akcióegység nem a felső szinteken kötött megállapodásoktól függ, és ilyen megállapodások nincsenek is országunkban. Megvan azonban a reális lehetősége annak, hogy megállapodásra jussunk a különböző szocialista szervezetekkel, amelyekben balratolódás figyelhető meg. Itt sajátos nehézséggel kerülünk szembe: pártunk lényegesen gyengébb, mint a szocialista párt. Ez azonban nem akadályozta meg, hogy egyes körzetekben a munkásosztály szempontjából előnyös megállapodásokat kössünk. Véleményünk szerint nagy hiba lenne azt hinni, hogy a kommunisták kisebb száma lehetetlenné teszi az előrehaladást az egység útján. Pártunknak az akcióegység feltételei között kell elérnie megerősödését, de pártunk nem tart igényt arra, hogy csak ő vesse fel a sikert biztosító valamennyi gondolatot. Mindazonáltal éppen a mi feladatunk, hogy a fiatal munkásoknak és diákoknak a forradalmi harc olyan elméletét adjuk, amelyet más szervezetek nem adhatnak meg nekik, nekünk kell felfegyvereznünk őket a marxizmus–leninizmus elméletével. Ez fontos elem a burzsoá ideológusok elleni harcban, akik a kapitalizmus állítólagos felsőbbrendűségét hirdetik a gazdasági és politikai fejlődés területén, s azt állítják, hogy a szocialista országokban mutatkozó kedvezőtlen jelenségeknek a szocializmus aláásásához kell vezetniük.

Az, hogy országunk dolgozói milyen sikereket érhetnek el, attól függ, hogyan fejlődik tovább az internacionalizmus a békéért, a szabadságért és a szocializmusért vívott harcban.

Éppen ezért kell teljesítenünk a kommunisták internacionalista kötelezettségét. Tekintettel a szocialista rendszer és különösen a Szovjetunió döntő szerepére, jobban meg kell ismertetnünk a dolgozókkal a szocializmus valódi erejét. A hatalmon levő pártokhoz tehát azzal a kéréssel fordulunk, hogy segítsenek nekünk ebben. Látnunk kell a szocialista országok rendjében mindazt az újat, ami elkerülhetetlenül beleütközik a múlt erőibe, mind a gazdasági és tudományos fejlődés, mind pedig a szocialista demokrácia területén.

Pártunk e tanácskozást inkább kezdetnek, mint befejezésnek tekinti. A fő dokumentum — sok pozitív oldala ellenére — nem elégít ki bennünket teljesen. Úgy véljük továbbá, hogy az egyes küldöttségeknek a vita során elhangzott felszólalásai mérhetetlenül gazdagabbak eszmékben, elemzésben és javaslatokban, mint a bizottság által kidolgozott szöveg. Ez a szöveg mindazonáltal elfogadható vitaalap. Semmiképpen sem nehezítheti meg a politikai munkát s nem csorbíthatja egyetlen párt önállóságát sem. Az a fontos, hogy elősegítsük a kommunista és munkáspártok akcióegységét és összeforrottságát.

Engedjék meg, hogy felolvassam azt a határozatot, amelyet pártunk Központi Bizottsága május 3-án és 4-én megtartott plenáris ülésén fogadott el, s néhány megjegyzést fűzzek hozzá. A határozat megállapítja:

„A Belga Kommunista Párt Központi Bizottsága helyesnek találta a kommunista és munkáspártok tanácskozása elé terjesztett dokumentum-tervezetben foglalt célokat és elveket.

Ez az álláspont nem zárja ki, hogy a Központi Bizottság fenntartsa azt a jogát, hogy egyes bíráló megjegyzéseket tegyen."

Ezzel kapcsolatban engedjenek meg néhány magyarázó mondatot. A hosszú vita befejezéséhez közeledve, úgy véljük, hogy tétovázás nélkül aláírhatjuk ezt a dokumentumot, természetesen ha nem kerül bele valamilyen negatív javaslat. Mindezt azon egyszerű oknál fogva gondoljuk, hogy országunk dolgozói a dokumentumban rendkívül hasznos gondolatokat találnak harcuk folytatásához. Természetesen szeretnénk, ha a dokumentum a társadalmi jelenségeknek és korunk konkrét problémáinak mélyebb marxista–leninista elemzését adná, határozottabban keresné azokat az eszközöket, amelyek az összes imperialistaellenes erők mozgásba lendítéséhez és egyesítéséhez szükségesek.

Mindazonáltal nagy jelentőséget tulajdonítunk a dokumentumban megfogalmazott elveknek. A dokumentum mindenekelőtt kijelöli az utat az elvi megegyezéshez. Nem fogjuk felsorolni ezeket az elveket. Nyilvánvalónak látszik azonban, hogy bármilyen átfogóan értelmeztük ezeket az elveket a múltban, s bármilyen mértékben tesszük is azt a jövőben, mindez nem ad biztosítékot nekünk arra az esetre, ha a jövőben esetleg nem értjük meg egymást. Mi azonban hiszünk a jövőben. Minden népnek magáévá kell tennie ezeket az igazságos elveket, s ha ezen az úton fejlesztik harcukat, legyőzhetetlenek lesznek.

Központi Bizottságunk határozata továbbá megállapítja:

„A dokumentum-tervezetben megfogalmazott elvek a Belga Kommunista Párt kongresszusi határozatainak alapját is alkotják. A Központi Bizottság úgy véli, hogy ezeknek az elveknek a tiszteletben tartása valamennyi kommunista és munkáspárt kötelessége."

Ez azt jelenti, hogy pártunk véleménye szerint a nemzetközi kommunista mozgalomnak az egész világ előtt nemcsak nyilatkozataiban, hanem tetteivel is bizonyítania kell azt a képességét, hogy összekapcsolja a nemzeti és nemzetközi feladatokat, s sikeresen valóra váltja az internacionalizmus, a valódi és hatékony kölcsönös segítés, az elszigetelés nélküli szuverenitás elevenen ható elveit, a függetlenség és a belügyekbe való igazi be nem avatkozás elveit. Ez azt jelenti továbbá, hogy a dokumentumnak elő kell segítenie – pártunk kongresszusi határozatai alapján – a mi saját harcunk fejlődését.

Központi Bizottságunk határozata megbízza továbbá a tanácskozáson részt vevő küldötteinket, hogy „védelmezzék azokat az álláspontokat, amelyek arra hivatottak, hogy megkönnyítsék a békéért küzdő összes erők, valamennyi imperialistaellenes erő egyesítését".

„A Központi Bizottság felhatalmazza a küldötteket, hogy tartsanak ki a tervezet mellett, a továbbiakban folytassák a pártok közötti vitát abból a célból, hogy konkrét elemzését adják azoknak a tényleges helyzeteknek, amelyek tartós nézeteltérést keltenek a nemzetközi kommunista mozgalomban és a békéért és demokráciáért küzdő általános mozgalomban."

„A Központi Bizottság úgy határoz, hogy erősíteni kell a nemzetközi kapcsolatokat valamennyi kommunista és munkáspárttal, így azokkal is, amelyek ezen a tanácskozáson nincsenek képviselve."

A fő dokumentummal kapcsolatos egyes módosításainkat elfogadták az előkészítő bizottság ülésein. Szerintünk nem felesleges hangsúlyozni, hogy e tanácskozás előkészítési módszerét jónak, a vitamódszerek megújítása szempontjából nagyon

hasznosnak kell minősíteni. A fő hangsúly a gyümölcsöző kollektív munka megszervezésén, valamennyi részvevő egyenjogúságának biztosításán, a megfelelő nézőpont szabad kifejezésének lehetőségén volt. Minden kommunista és munkáspárt számára lehetővé tették, hogy részt vegyen e tanácskozás előkészítésében. Ez a példa nemzetközi jelentőségű.

Foglalkoztatnak bennünket más fontos kérdések is. Hangsúlyoznunk kell a tanácskozáson, hogy támogatjuk az arab népeknek gazdasági és politikai felszabadulásukért vívott harcát, s mindenekelőtt az arab kommunistákat, akik számolnak az arab államok sokféleségével, s harcolnak a Közel-Keleten felmerült problémák rendezését gátló nacionalista és fajgyűlölő tendenciák ellen.

Elítéljük az izraeli vezetők expanziós, nacionalista és fajgyűlölő politikáját. Ennek az államnak a létét azonban nem lehet kétségbe vonni. El kell érni a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatának végrehajtását. Ez fontos eleme annak a harcnak, amelynek feladata az izraeli agresszív erők megakadályozása abban, hogy igazolhassák veszélyes tevékenységüket.

Szeretnénk hozzáfűzni, hogy a Belga Kommunista Párt elítéli az antiszemitizmust, bárhol jelentkezzék is. Az országunkban kibontakozott antifasiszta harc idején más harcosokkal együtt annyi zsidó halt meg, hogy kötelességünknek tartjuk még egyszer kijelenteni: véleményünk szerint egyetlen kommunista vagy munkáspárt sem fejlődhet, ha az antiszemita áramlatoknak tett engedmények útját járja. Az antiszemitizmus és a cionizmus olyan hatalmas kárt okoz közös ügyünknek, hogy nem engedhetjük meg az opportunista magatartást az ilyen áramlatokkal szemben.

Elégedetten állapítjuk meg: az a gondolatunk, hogy keressük meg a tanácskozás után folytatandó viták formáit, visszhangra talált a plenáris ülésen. Azok a nyilatkozatok, amelyeket erről Brezsnyev elvtárs tett fontos felszólalásában, valamint más delegációk képviselőinek megnyilatkozásai, felbátorítanak bennünket a reményre, hogy a továbbiakban sor kerül a mozgalmunkban fennálló nézeteltérések leküzdésére hivatott nemzetközi elméleti találkozókra. Ki kell dolgozni az élet által teremtett új harci formák elméleti értékelését.

Ezért felhívjuk valamennyi küldöttség figyelmét azokra a javaslatokra, amelyeket pártunk terjesztett elő azokkal az akciókkal kapcsolatban, amelyeknek foganatosítására a tanácskozás után sor kerülhet.

Szeretnénk pontosabban megfogalmazni, hogy az „után" szón mi — a feltételektől függően — többé-kevésbé hosszabb időszakot, hónapokat sőt éveket értünk.

Úgy véljük, hogy gondoskodnunk kellene nemzetközi kollektívák létrehozásáról, amelyek feladata meghatározott problémakörök tanulmányozása lenne. E kollektívák munkájában tudósoknak és politikai vezetőknek kell részt vennünk. Ezeket a tanulmányozásra szánt problémákat három kategóriára osztottuk, de a csoportok számának ennél nagyobbnak kell lennie.

A problémák első kategóriájának olyan általános kérdéseket kell felölelnie, mint a nemzetközi erőviszonyok alakulása, a nemzeti felszabadító mozgalom, a munkásmozgalom helyzete a tőkésországokban; e mozgalomnak a közös harcban betöltött szerepét, attól félünk, néha lebecsülik. Az általános problémákhoz sorolhatjuk a tőkés Európa és az Amerikai Egyesült Államok közötti ellentmondások kérdését, valamint az ifjúság körében végbemenő változásoknak és a világban játszott új szerepének kérdését is.

A problémák második kategóriájába sorolhatjuk az egyes országok tanulmányozását, az Amerikai Egyesült Államok, a Német Szövetségi Köztársaság és Kína társadalmi, politikai fejlődésének perspektíváit.

Végezetül pedig nem szabad félnünk a vitás és kényes kérdésektől sem. Nem csupán az augusztus 21-i események körül kialakult vitákról van szó. Sőt, kívánatos lenne választ találni a következő kérdésre: hogyan lehet helyreállítani a kapcsolatokat egyes olyan pártokkal, amelyek nem vesznek részt a tanácskozásban, vagy eltávolodnak a nemzetközi kommunista mozgalomtól? Mi ezt különösen fontosnak látjuk, mert ha sokáig nem adunk választ egyes kérdésekre, akkor ez objektíve még nagyobb különálláshoz vezethet, még ha azt az egység hangoztatásával takargatjuk is.

A belga delegáció egyetért azzal a véleménnyel, hogy az egyes kérdésekben fennálló nézeteltéréseknek nem szabad akadályozniuk a kommunisták egybehangolt akcióit, és hogy meg kell oldani a közös akciókkal kapcsolatos gyakorlati feladatokat. Véleményünk szerint teljesen igazuk van azoknak, akik arra törekszenek, hogy új, minőségileg magasabb fokra emeljék az európai kollektív biztonsági rendszerért és a leszerelésért vívott harcot.

Meglep bennünket, hogy mindeddig hallgatással mellőzték az európai népek konferenciájának előkészítését szolgáló gyakorlati intézkedések kérdését. Nem elégedhetünk meg csupán hangzatos felhívásokkal. Konkrét tervünknek kell lennie ahhoz, hogy Nyugat-Európában megkönnyítsük a kapcsolatokat és a találkozókat a kommunisták, szocialisták, kereszténydemokraták, szakszervezeti vezetők, az értelmiség és az ifjúság képviselői között. Óriási erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy elindítsuk a tömegek legyőzhetetlen mozgalmát. Csak az ilyen mozgalom érheti el az európai népek konferenciájának, az államok konferenciájának összehívását.

Ez döntő kérdés. Arról van szó, hogy a gyakorlatban bizonyítsuk be, meg akarjuk változtatni az erőviszonyokat a harcias imperialista hatalmak és a békeszerető államok között. Ha ebben az irányban erélyesen cselekszünk, megakadályozhatjuk az imperializmus bűnös akcióit, amint ezt az akcióegységről szóló dokumentum-tervezet hangoztatja. Elérhetjük azt, hogy a munkásosztály, a demokratikus és forradalmi erők és a népek egyesüljenek, közösen cselekedjenek — különösképpen Európában. A világnak ebben a fontos térségében megvan a lehetőség arra, hogy megfékezzük az agresszorokat, gyengítsük, aláássuk és megsemmisítsük az imperializmust, hogy még eltökéltebben építsük a békéhez, a szocializmushoz és a szabadsághoz vezető utat.

Engedjék meg, hogy befejezésül köszönetet mondjak a Szovjetunió Kommunista Pártjának a vendégszeretetért, a tanácskozás munkájához biztosított kiváló feltételekért.

MANUEL MORA VALVERDE,

A COSTA RICA-I NÉPI ÉLCSAPAT PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Costa Rica-i Népi Élcsapat Párt nevében őszintén, testvériesen köszöntsem önöket.

A tanácskozás fő feladata az, hogy megtalálja a forradalmi világmozgalom egységének megszilárdításához vezető utat. Ez nemes és mélységesen emberi feladat, mert az emberiséget a történelemben példátlan katasztrófa veszélyétől csupán annak a forradalmi mozgalomnak segítségével védhetjük meg, amelynek egysége a Szovjetunió vezette szocialista tábor katonai, gazdasági és ideológiai ereje alapján kovácsolódott ki.

Amikor megvan a forradalomba vetett őszinte hit, a forradalom iránti igaz szeretet, az egység a helyesen összeállított harci platform alapján megvalósítható. Ha viszont nincs meg az őszinte hit, s a forradalmi lelkiismeretet sötét számítások váltják fel, az egység csak akkor valósulhat meg, amikor az egység ellenségét vagy ellenségeit már szétzúztuk.

Az a dokumentum, amelyet az előkészítő bizottság dolgozott ki, s amelyet most megvitatunk, jó. Ez a dokumentum építő szerepet tölthet be az egységért vívott harcban, s mi támogatjuk. Mégis jobban szeretnénk, ha ez a dokumentum világosabb lenne, s kevesebb bizonytalanságot tartalmazna a jelenkori forradalmi mozgalom nagy problémáinak megközelítésében. Érthetetlen például, miért kell hallgatnunk a Kínai Kommunista Párt jelenlegi vezetőinek politikájáról, akik titokban együttműködnek az imperializmussal. Ezek az urak nemcsak háborúba akarják taszítani Kínát a Szovjetunió ellen (éppen ezt akarja az imperializmus is), hanem törekszenek arra is, hogy a marxizmus–leninizmus durva meghamisításával megmérgezzék az elmaradott tömegek tudatát világszerte. Képtelenség hinni az ilyen álláspontot elfoglaló emberekkel való egységben. Ők nem akarják az egységet. Nevetnek az egységen. A valóságban az amerikai imperializmussal valósítják meg az egységet. A Kínai Kommunista Párttal való egységet akkor lehet elérni, amikor a párt megszabadul jelenlegi vezetőségétől. A kínai néppel való egységet akkor lehet elérni, amikor majd igazi marxista–leninista párt fogja vezetni. Azokkal pedig, akik harci frontot teremtenek a Szovjetunió határain, holott tudva tudják, hogy ezzel megkönnyítik a német–amerikai imperializmus agresszív, hódító cselszövényeit, nem lehet szó semmiféle egységről. Megalkuvás nélküli ideológiai harcot kell vívni ellenük, le kell leplezni őket a világ demokratikus erői előtt, s ezzel meghátrálásra kell kényszeríteni őket. És ezt a harcot, úgy véljük, ebben a dokumentumban kellene megkezdeni.

Nem vitatjuk a dokumentum jellegét jelenlegi formájában, de nyíltan ki kell jelentenünk: nem tartozunk azokhoz, akik az egységet irodalmi ravaszkodások útján kívánják elérni. A fiktív egység nem egység, hanem öncsalás. Csupán a forradalmi elveken alapuló, igazi harci egységnek van valódi jelentősége. Csupán ez válhat az egész világ haladó és forradalmi erőinek tömörítését szolgáló tényezővé. Világos, hogy a kommunista mozgalom egységére gondolunk. A többi, nem kommunista erőkkel való akcióegység más kérdés.

Itt szó volt a taktikáról. Egyetértünk azzal, hogy mozgalmunknak ma jobban, mint eddig bármikor, rugalmas és bátor taktikára van szüksége. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ölbe tett kézzel üljünk az ellenféllel szemben, aki eltökélte, hogy újabb csapásokat mér ránk, s ehhez a legalantasabb eszközöket használja fel. Országunkban a nép a maga kifejező nyelvén „a megkötözött szamár és a szabad tigris harcának" nevezi ezt. Az efféle harc nem felel meg nekünk. Nem vagyunk jámbor szamarak.

Vannak más jellegű nézeteltérések is, amelyek azonban sohasem válnak akadállyá egységünk útján. Ezek a nézeteltérések arra vonatkoznak, hogy pártjainknak a saját országukban vívott forradalmi harcról mi a koncepciójuk, arra, hogy milyen harci formákat kell alkalmazni egyes konkrét esetekben. Ezek a nézeteltérések azonban nem érintik a lényeget: harcolni kell az imperializmus ellen a végső győzelemig, meg kell szüntetni a kapitalista rendszert, fel kell építeni a szocializmust. A latinamerikai kommunista pártok kétféle problémával állnak szemben: egyes problémák egy-egy adott országra, mások pedig az egész kontinensre jellemzők. Ami az előbbieket illeti, mindenkor olyan módszereket fogunk alkalmazni, amelyek véleményünk szerint a helynek és a konkrét történelmi pillanatnak megfelelnek. Az utóbbiakkal kapcsolatban feltétlenül közös irányvonalat követünk. Úgy vélem például,

hogy ha az imperializmus valamikor úgy döntene, hogy megvalósítja Kuba megtámadására vonatkozó terveit, minden latin-amerikai kommunista kész lesz életét áldozni a kubai forradalom védelmében. Nem szabad elítélni bennünket azért, mert országainkban más taktikát alkalmazunk, mint amit egyesek véleménye szerint meg kellene valósítanunk. Mi, a latin-amerikai kommunisták régi káderei, tudjuk, mit jelent a börtön, az üldöztetés, a száműzetés. Mindnyájan tettekkel bizonyítottuk, hogy ügyünkért készek vagyunk minden áldozatra.

Engedjék meg, hogy áttérjek egy másik, szintén a felvetett kérdésekhez kapcsolódó témára.

Nem értünk egyet az ausztráliai, a spanyol, és az olasz elvtársakkal abban, ahogy ők meghatározott konkrét problémákkal kapcsolatban az elvi politikát elképzelik. Ezt mi másképp értelmezzük. Úgy gondoljuk, hogy az elveket nem szabad elvontan vizsgálni vagy mechanikusan alkalmazni. Még a burzsoá ideológusok sem járnak el így. Ők mindent alárendelnek saját kizsákmányoló rendszerük védelmének. Nekünk pedig mindent alá kell rendelnünk annak, hogy szét kell zúznunk az imperializmust, meg kell védenünk a békét s fel kell építenünk a szocializmust.

Álláspontunk világosabb kifejtése végett megkísérlem megmagyarázni, hogyan értelmezünk egyes nemzetközi jelentőségű eseményeket, amelyek még ma is különféle értelmezésre késztetnek.

Mindenekelőtt sohasem tévesztjük szem elől, hogy az imperializmus a világot a háború szélén tartja, hogy háborúra készülődik, s szakadatlanul azon mesterkedik, hogy háborút robbantson ki. A pénz és a rendőrség segítségével sikerül behatolnia a legmeglepőbb területekre is. Ügyesen, a tömegek előtt rendszerint eltitkolva végzi aknamunkáját. Ilyen helyzetben megengedhetetlen az elvek elvont alkalmazása, mert akadályozhatják ügyünket.

Mindez szemünk előtt lebegett, amikor Csehszlovákiában lejátszódtak az események. Ugyanakkor az sem kerülte el figyelmünket, hogyan fokozta Johnson elnök a vietnami nép ellen vívott bűnös háborút, mit sem törődve a világközvélemény tiltakozásával, a Szovjetunió és más szocialista országok határozott figyelmeztetéseivel. Láttuk, hogyan került Indonézia és Görögország a katonai juntáknak, a fanatikus antikommunistáknak, a Pentagon arcátlan lakájainak hatalmába. Tanúi voltunk az arab országok ellen intézett álnok izraeli támadásnak, s ott láttuk Izrael mögött az imperializmus hatalmas, fenyegető, véres öklét. Láttuk, hogy a német tábornokok az amerikaiakkal együttműködve veszélyes hadgyakorlatokat rendeztek Európában. Végül láttuk, hogyan akarják az imperialista hatalmak ügynökei aláásni a szocialista országok biztonságát az Amerikai Egyesült Államok szenátusa által kidolgozott terv segítségével. És mindezek láttán világosan megértettük, eljött az idő, hogy a leghatározottabban elálljuk az imperializmus útját, s megakadályozzuk, hogy megszilárdítsa európai pozícióit, hogy megértessük vele: nem folytathatja büntetlenül háborús irányvonalát. Ennek alapján ki is dolgoztuk irányvonalunkat. A szocialista világ kötelessége volt, hogy intézkedéseket tegyen a forradalom és a béke védelmében világszerte, s meg is tette az intézkedéseket. A szocialista világ nem szegte meg egyik elvét sem, hiszen mint mondottuk, az egész emberiségnek ebben az aggasztó órájában fő elveinket az a törekvés foglalja össze, hogy megállítsuk az imperializmus támadását, meghiúsítsuk a nukleáris háborúra vonatkozó terveit, megvédjük a békét, s a szocialista tábor sérthetetlenségét. Naivak lennénk, ha a burzsoá elveket követnénk, amelyeket megszépített formában igyekeznek tálalni.

Az imperializmus sarokba van szorítva, ám még ma is jelentős tartalékai vannak, hogy védekezzék, s éppen mert nehéz helyzetben van, ma veszélyesebb, mint eddig bármikor volt.

A Szovjetunió vezette szocialista világ katonai és gazdasági ereje nélkül az imperializmus szétzúzásának perspektívái még nagyon távoliak volnának. Nem fér kétség ahhoz, hogy a Szovjetunió és más szocialista országok az első tűzvonalban állnak, s a forradalom első bástyáját alkotják.

Az imperialisták ezt nagyon jól tudják, s éppen ezért irányítják ütegeik össztüzét a Szovjetunió és az egész szocialista tábor ellen. A jelenlegi szakaszban fő fegyverük a rágalmazás és a szakadást célzó manőverek. Később azonban bevethetik a pusztító fegyvereket is.

Ne áltassuk tehát magunkat, ne igazoljunk különböző cselfogásokat, vagy bizonyos taktikát. Éppen a Szovjetunió és az egész szocialista tábor körül kell haladéktalanul tömörítenünk a forradalmi világmozgalom sorait.

Befejezésül szeretném kijelenteni, hogy a legmelegebben támogatjuk az elénk terjesztett mindhárom dokumentumot: a „Felhívás a béke védelmére", a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" és a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívást.

Pártunk és az egész haladó emberiség gondolatainak kifejezéseképpen hadd kiáltsam:

Dicsőség a vietnami népnek, a forradalom és az egész emberiség büszkeségének!

Dicsőség Leninnek, a nagy humanistának és a forradalom utolérhetetlen vezérének!

SRIPAD AMRIT DANGE,

AZ INDIAI KOMMUNISTA PÁRT ORSZÁGOS TANÁCSÁNAK ELNÖKE

I

Az a tény, hogy a világ kommunista és munkáspártjainak többsége — a szocializmus, a munkásosztály és a nemzeti felszabadító mozgalom, azaz az egész jelenlegi világméretű forradalmi folyamat vezető ereje — összeült most Moszkvában, hogy kicserélje az imperializmus elleni harc tapasztalatait, hatalmas történelmi és forradalmi jelentőségű esemény. Miközben megvonjuk az imperializmus ellen folyó világméretű harc mérlegét, természetesen nemcsak a tegnapi és a mai harcokat, hanem az elkövetkezendő ütközeteket is figyelembe vesszük. Azért gyűltünk itt össze, hogy közösen kidolgozzuk azt a vonalat, amely erőink konszolidálására, mozgalmunk előrevitelére irányul. Engedjék meg, elvtársak, hogy az Indiai Kommunista Párt küldöttsége nevében üdvözöljem a nemzetközi tanácskozás e teremben összegyűlt részvevőit, minden idők leggrandiózusabb forradalmi mozgalmának képviselőit.

Majdnem kilenc év múlt el azóta, hogy 1960-ban 81 kommunista és munkáspárt képviselői ugyanebben a teremben és ugyanezzel a céllal ültek össze, amely jelenleg előttünk áll. Az 1960-as tanácskozásig, egy hosszú időszak alatt, a Kommunista Internacionálé 1935-ös, utolsó kongresszusa óta, a világ kommunista pártjainak nem volt lehetőségük arra, hogy a nemzetközi helyzetet minden vonatkozásában felmérjék. A második világháború, a fasizmus szétzúzása, a szocialista világrendszer megjelenése, a gyarmati rendszer gyors széthullása, a munkásosztály és a demokratikus erők sikerei világszerte megváltoztatták az erőviszonyokat a nemzetközi küzdőtéren. Annak ellenére, hogy létezik az imperializmus, amelynek területi szférája

összeszűkült, továbbá az amerikai imperializmus és szövetségesei ereje és agresszív jellege ellenére, az emberiség előre lépett a szocialista átalakulás, a kolonializmus teljes megszüntetése, a demokrácia és a szabadság megszilárdítása útján. A világ fejlődésének döntő tényezője ma nem az imperializmus, hanem a szocializmus, a munkásosztály és a nemzeti felszabadítás erői. Teljesen helytálló a mai kornak az a jellemzése, hogy ez a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszaka.

A kommunista pártok 1960-as nemzetközi tanácskozása általánosította következtetéseiben az emberiség történetében, egész nemzetek és kontinensek történetében az osztályviszonyok terén végbement hatalmas forradalmi megrázkódtatások időszakának tapasztalatait. Ez a nemzetközi tanácskozás a marxizmus–leninizmus forradalmi szellemétől vezérelve, világosabb képet és távlatokat, valamint megbízható iránytűt adott a dolgozóknak s az összes forradalmi, imperialistaellenes erőknek a jövő forradalmi irányvonalának kidolgozásához.

Elvtársak! Azon a tanácskozáson nem kevés vitára került sor, sok éles hangú és heves érvelés hangzott el. Hallottunk bírálatokat, sőt szenvedélyes hangokat is. Vita folyt az elvek és a gyakorlati politika, az ideológia és az elmélet kérdéseiről, egyes pártoknak az osztályharc során kifejtett tevékenységéről. Ellenségeink és bírálóink majdnem biztosak voltak abban, hogy nem leszünk képesek összehangolt következtetésekre jutni. Harminc nap elteltével azonban egységesen aláírtuk a 81 párt mindenki előtt ismeretes nyilatkozatát.

Röviddel az 1960-as tanácskozás után a nemzeti felszabadító mozgalom fejlődése új lendületet vett. India megszüntette területén (Goában) a portugál uralmat. Afrika és más kontinensek felszabadító mozgalma újabb támadásra indult.

Ekkor az amerikai imperialisták, akiknek hegemóniája és tekintélye a kubai forradalom sikerei következtében az amerikai kontinensen súlyos csorbát szenvedett, elhatározták, hogy egész katonai erejüket igénybe véve behatolnak Kubába. Ez az 1960-as nyilatkozatban, a 81 párt által hangoztatott elvek és tételek egyfajta próbája volt. Vajon a világnak a Szovjetunió által vezetett forradalmi erői segítséget nyújtanak-e a kis szocialista Kubának, annak az országnak, amelynek szabadságát a világ leghatalmasabb imperialista katonai gépezete fenyegette? A világégés fenyegetése ellenére a Szovjetunió mozgósította erőit Kuba védelmében. Az amerikai imperializmus meghátrált, és a szocialista Kuba megmenekült. A Szovjetunió bebizonyította, hogy kész megvédeni a szabadságot és a szocializmust, a szocialista tábornak akár legkisebb tagját is a bárhonnan kiinduló imperialista agresszióval és az ellenforradalommal szemben.

Éppen ekkor, a szocialista világrendszer és a nemzeti felszabadító erők e diadalának pillanatában, a Kínai Kommunista Párt és a kínai kormány bejelentette igényét néhány ezer négyzetkilométer indiai területre, és a határvillongások leple alatt, amelyekért az „agresszív" Nehru-kormányra hárították a felelősséget, a kínai hadsereg néhány hadosztályát átdobták indiai területre s hadüzenet nélkül háborút kezdtek.

Ezzel Kína keresztülhúzta a békés egymás mellett élés öt elvéről, a Pancsa Siláról szóló megállapodást, amelyet Indiával írt alá, és amelynek tételei mintaként szolgáltak minden békeszerető ország kapcsolatai számára. Ázsia leghatalmasabb és legerősebb szocialista országa, amely hangoztatta, hogy a marxizmus–leninizmus elvei vezetik, kinyilvánította nacionalista, soviniszta és hegemonisztikus törekvéseit. Mindez csupán két évvel azután történt, hogy a Kínai Kommunista Párt ünnepélyesen aláírta a kommunista pártok 1960. évi tanácskozásának nyilatkozatát.

Kína megtámadta Indiát, de azonnal visszavonta csapatait, mihelyt az amerikai imperialisták meghátráltak Kubánál és a világot fenyegető háború veszélye elhárult. Ezzel egyidejűleg a kínai kormány nyíltan megtámadta azt az álláspontot, amelyre

az SZKP a kubai kérdésben helyezkedett; megtámadta továbbá pártunknak az India és Kína közötti határkonfliktus tekintetében elfoglalt álláspontját. Abban az időszakban, miután a Kínai Kommunista Párt vezetősége nem volt hajlandó választ adni leveleinkre és felhívásainkra, pártunknak nyíltan ki kellett jelentenie, hogy ellentétek vannak közöttünk és a Kínai Kommunista Párt között. Felhívtuk az egész világ testvérpártjainak figyelmét a kínaiaknak pártunk ellen intézett támadásaira. Felhívtuk továbbá a figyelmüket arra, hogy a KKP nacionalista és hegemonisztikus törekvéseket követő útra lépett. A kínai vezetés, saját kifejezésével élve, a forradalom és a proletár internacionalizmus nevében nyílt felhívást intézett az „igazi" indiai kommunistákhoz, hogy szakadjanak el pártunktól. Pártunkat a kínai vezetés rágalmazó módon a revizionisták, a sztrájktörők és az árulók pártjának nevezte.

Az igazság kedvéért el kell mondani, hogy a kínai vezetés soha nem titkolta céljait a világ kommunista pártjai előtt. 1963 júniusában a KKP nyilvánosságra hozta alternatív irányvonalát a világforradalomról. Az úgynevezett ideológiai harc alapján kihívást intézett minden párt ellen. Voltaképpen azonban ideológiai vonaluk torzításokból, hamisításokból és a kommunista világmozgalom legtapasztaltabb pártjainak címzett sértések sorozatából állt. A kínai vezetés új, szakadár és felforgató irányvonalát követve sutba dobta mindazokat az alapvető tételeket, stratégiai és taktikai elveket, amelyeket az 1960-as nyilatkozat tartalmaz. Ha figyelmesen követjük a kínai vezetőknek a legutóbbi időszakban kifejtett tevékenységét, láthatjuk, hogy számukra nem az imperializmus a fő ellenség, hanem azok a szocialista országok, és azok a kommunista pártok, amelyek nem követik a kínai vonalat. Számukra a Szovjetunió és az SZKP nagyobb ellenség, mint az amerikai imperializmus.

Nincs szükség arra, hogy ezt tovább fejtegessük. Az, ami az első pillanatban csupán egyes kérdésekre vonatkozó nézeteltérésnek és véleménykülönbségnek tűnt, mostanra a maóizmus kiteljesedett, agresszív és ambíciózus filozófiájává vált. A KKP IX. kongresszusa lezárta azt a folyamatot, amely a marxizmust maóizmussal cserélte fel. Nekünk azonban meggyőződésünk, hogy a kínai munkásosztály végül is képes lesz arra, hogy Kína hatalmas pártja számára új életre keltse a marxizmus–leninizmust.

Vajon nem akkor kellett volna-e a világ kommunistáinak összeülniük, véleményt cserélniük, megoldást találniuk és kísérletet tenniük az egység helyreállítására, amikor kezdett megmutatkozni, hogy az események ilyen veszélyes irányban fejlődnek? Ez az új kínai irányvonal megjelenésének kezdeti szakasza volt, amikor a helyzet még nem tisztázódott teljesen. Múltak az évek, mielőtt mi mindannyian, akik most itt összegyűltünk, megállapodhattunk volna abban, hogy találkozzunk és megvitassuk mindezeket a jelenségeket, valamint a nemzetközi kommunista mozgalom egységét ért súlyos sérelmeket.

Az az igazság: néhány pártban olyan tendencia érvényesült, hogy inkább a Szovjetuniót hibáztassa, semmint a maga valóságában észrevegye a KKP vezetőinek szörnyű magatartását. Az úgynevezett semlegesek nem kevés jó szándékú kísérletet tettek arra, hogy rábírják a kínai elvtársakat: üljenek le a tanácskozóasztal mellé, s tartózkodjanak a nyílt vitától valamint a szakadár tevékenységtől; térjenek vissza a nemzetközi kommunista mozgalom egységének álláspontjához. De mindezek a kísérletek kudarccal végződtek.

Meg kell azonban mondani, hogy nem elegendő csupán a kínai vezetést hibáztatni. Amikor világossá vált teljes eltávolodásuk közösen egyeztetett állásfoglalásainktól és magatartásunk irányvonalától, mi magunk segítettünk nekik azzal, hogy nem voltunk hajlandók találkozni az egység helyreállítása érdekében.

Az imperialisták, különösen pedig az amerikai imperialisták arra használták fel nézeteltéréseinket és vitáinkat, hogy fokozzák agresszív tevékenységüket és beavatkozásukat a kis országok belügyeibe. Széles körű agressziós háborút indítottak Vietnam ellen. Felfegyverezték a pakisztáni militaristákat, és felbújtották őket, hogy 1965-ben hatoljanak be India területére. Ebben a kínaiak nyíltan segítettek nekik. Ezután az imperialisták felbújtották Izraelt, hogy intézzen támadást az arab országok ellen. Lecsaptak azokra a latin-amerikai országokra, amelyeknek népei megkísérelték, hogy megdöntsék az amerikai monopóliumok és saját bábdiktátoraik uralmát. A maóista kalandorság és annak befolyása az Indonéz Kommunista Pártra olyan súlyos hibákhoz vezetett, amelyeket az ellenforradalom e párt lefejezésére használt fel.

A balsikereknek ebben a légkörében a vietnami nép hősi harca világszerte optimizmussal és reménykedéssel töltötte el az embereket. Amikor a vietnamiak az amerikaiaknak a fegyverzet és az anyagi tartalékok terén meglevő fölénye ellenére vereséget mértek az amerikai imperializmusra, ez még inkább arra ösztönözte a szocializmus és a nemzeti felszabadítás erőit, hogy találkozzanak és egyesítsék erőfeszítéseiket a közös akciók érdekében. A Vietnammal való szolidaritás hatalmas hulláma söpört végig a világon, s magán az Egyesült Államokon is. A kapitalista világ egész munkásosztálya széles fronton harcba szállt az életszínvonala, valamint szakszervezeti és demokratikus jogai ellen intézett támadások ellen. A leginkább példa nélkül álló és legváratlanabb tényező azonban az ifjúsági és diákmozgalom fellendülése volt. Az iskolák, a főiskolák és az egyetemi előadótermek még soha nem voltak ilyen lázadás tanúi; még soha nem váltak ehhez hasonló mértékben a demokratikus jogokat védelmező, az egyetemi oktatás elavult szabályai és reakciós eszméi ellen irányuló nagyszabású megmozdulások színtereivé.

Ezeknek az ösztönös megmozdulásoknak nagy része a kapitalista világrendszer válságának viszonyai közepette jött létre. E megmozdulások alapjában a kizsákmányolás és az obskurantizmus ellen tiltakoztak, és bár néhány esetben a vezetés kommunistaellenes kezekbe került, néha pedig a reakciós uralkodó osztályok közvetlen ügynökei lettek a vezetők, akik megkísérelték, hogy szakadást idézzenek elő, a diákok, a fiatalok és a munkások döntő többsége a helyes forradalmi utat járta. Ezek a megmozdulások az imperialista kizsákmányolás, a munkanélküliség ellen, a demokráciáért, a szabadságért és a kapitalista világ javaiban való nagyobb részesedésért vívott kiterebélyesedő forradalmi mozgalom hírnökei voltak. Ez a helyzet világszerte arra serkentette a kommunistákat és a szabadságért harcolókat, hogy összegyűljenek, egyesüljenek és vezessék ezeket az erőket.

E tanácskozás összehívását komoly előkészítő munka előzte meg.

Mi őszintén javasoljuk: ha már összeültünk erre a tanácskozásra, elemezzük újból a marxizmus–leninizmus alapján a nemzetközi helyzetet és a forradalmi erők helyzetét; határozzuk meg világosan és egyértelműen az imperializmus ellen vívott harc feladatait.

E cél érdekében a tanácskozást előkészítő bizottság hosszas és mélyreható viták után a legkülönfélébb javaslatok és vélemények figyelembevételével kidolgozta a megfelelő dokumentumokat.

Örömmel állapítjuk meg, hogy pártunk, amely tevékenyen részt vett a tanácskozás előkészítésében, teljes mértékben támogatja az előterjesztett dokumentumokat. Reméljük, hogy e dokumentumokat egyöntetűen jóváhagyjuk, még akkor is, ha egyes pártok egyik vagy másik kérdésben fenntartásokkal fognak élni.

Egy ilyen jellegű dokumentumban természetesen nem tükröződhetnek teljes terjedelmükben és minden részletükben az egyes pártoknak a problémákról kialakított

nézetei. Ugyanakkor az a tervezet, amelyet megvitatunk, a tanácskozáson részt vevő pártok egyetértésének legmagasabb szintjét képviseli — és ez nem jelentéktelen eredmény. A dokumentum-tervezet valóban tükrözi azt, ami bennünket egyesít: tükrözi ezenkívül a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megteremtésére irányuló közös erőfeszítéseinket.

Ha elfogadjuk a fő dokumentum tervezetét, súlyos csupást mérünk az imperializmusra, és megoldjuk az imperializmus ellen, akcióink egységéért vivott harc jelenlegi szakaszának nagyszabású feladatát.

A dokumentumban nem esik szó a nézeteltérések elméleti gyökereiről, és nem derül ki, milyen stádiumban van jelenleg a marxista–leninista elméleti gondolkodás. Ámde, elvtársak, feltétlenül gondolnunk kell a jövőre is. A testvérpártok közötti viszony nem korlátozódik csupán a közös ellenséggel szembeni akcióegységre. Számtalan olyan politikai, ideológiai és elméleti probléma van, amelynek megoldásához elengedhetetlen a kollektív együttműködés és a kollektív alkotó munka. Pártunknak az a véleménye: szükség van rá, hogy időközönként nemzetközi tanácskozást tartsunk. A jelenlegi tanácskozáson létrehozhatunk egy olyan szervet, amely ezt majd a szükségnek megfelelően kezdeményezi. Ez a szerv segíthet abban is, hogy meghatározott események kapcsán megszervezzük a testvérpártok másfajta tanácskozásait is, ahol lehetőség nyílik a vélemény- és tapasztalatcserére, valamint egyes kérdések kollektív megvitatására. Ez segítségünkre lesz abban, hogy a nézeteltéréseket még kiéleződésük előtt megoldjuk. Nem szándékozunk konkrét javaslatokat tenni, mert feltételezzük, hogy a gyakorlati tapasztalatok felhalmozódásának folyamata során új megállapodások kerülnek majd kidolgozásra. Nem teszünk javaslatot olyan szerv létrehozására sem, amely valamiféle hatalommal rendelkezne a részt vevő pártok felett. Feltétlenül tisztelni kell minden párt önállóságát. De ha komolyan közelítünk ahhoz a kérdéshez, amelyet dokumentumunk a kommunista pártok nemzeti és nemzetközi feladatai összeegyeztetésének nevez, akkor az 1960 után tartott két- és többoldalú találkozók nem lehetnek elegendők számunkra.

II

Elvtársak! Dokumentumunknak az a fő gondolata, hogy a szocializmus, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a béke erői túlsúlyban vannak az imperializmus és a reakció erőivel szemben, s hogy ezek az erők képesek arra, hogy akcióegységükkel vereséget mérjenek az ellenségre — annak ellenére, hogy a világméretű forradalmi mozgalom bonyolult és kritikus időszakot él át; annak ellenére, hogy ez a mozgalom egyes frontokon időlegesen vereségeket szenvedett; annak ellenére, hogy az imperializmus, mindenekelőtt az amerikai imperializmus, agresszív, s valamennyi kontinensen fenyegeti a békét és a nemzeti függetlenséget; annak ellenére, hogy újból felemeli fejét a nyugatnémet revansizmus.

Az imperializmusnak nincs ereje ahhoz, hogy az erőviszonyokat a maga javára megváltoztassa; nem képes visszafordítani a történelmi fejlődés menetét. A technikai fejlődésre alapozott minden ereje ellenére, agresszív cselekedetei és a legújabb technika alkalmazása ellenére a második világháború után nem sikerült stratégiai céljait elérnie.

Az utóbbi években a kommunisták pártja által vezetett vietnami nép nagyszerű győzelmei, valamint a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front győzelmei bizonyítják különösen fényesen korunk legnagyobb igazságát: ott, ahol a szocializmus,

a demokrácia és a nemzeti felszabadítás erői egységesek, a nép győzelme és az imperializmus veresége elkerülhetetlen.

Csak futólag kell végigpillantani azokon az eseményeken, amelyek a két világháború között lejátszódtak, valamint a legutóbbi húsz év történetén, hogy észrevegyük, mennyire megváltoztak a világ erőviszonyai. Elmúltak már azok az idők, amikor a fasiszta és burzsoá kormányok, akadályokat gördítve a Szovjetunióból jövő segítség elé, vérbe tudták fojtani a spanyol forradalmat. Elmúltak már azok az idők, amikor büntetlenül szállhatták meg Abesszíniát, Mandzsúriát és Sanghajt. A jelenlegi időszakra olyan példák jellemzők, mint Vietnamnak és Kubának a Szovjetunió egész hatalmi súlyával támogatott védelme, az arab országoknak nyújtott segítség stb.

Ilyenek jelenleg a világ erőviszonyai, és nem változtathatja meg őket sem Washington, sem London, sem Bonn vagy Tokió.

Ezek az erőviszonyok azonban nem maguktól jöttek létre, hanem a munkásosztály, a parasztság és a világ más forradalmi erői bátor harcának eredményeképpen. A történelem tanúsítja, hogy az erőviszonyok megváltozása főként azoknak az áldozatoknak köszönhető, amelyeket a Szovjetuniónak kommunista pártjuk által vezetett népei hoztak. A szovjet emberek vérüket ontották a második világháború frontjain, s véglegesen szétzúzták Hitlert, valamint a német imperializmust. Ezáltal meggyengítették az imperialista világrendszert, előmozdították a szocialista világrendszer létrejöttét, a tőkésországok munkásosztálya forradalmi mozgalmának megerősödését, és lehetővé tették, hogy megkezdődjön a gyarmati rendszer felszámolása. Nem feledkezhetünk el arról, hogy éppen a szovjet népnek ez a győzelme tette lehetővé, hogy a kínai forradalom és a kínai nép önfeláldozó harca sikerrel végződjék.

Mindezt nem azért kell felidézni, hogy a múlt győzelmeinek babérjain üljünk, és becsukjuk szemünket a jelen problémái és balsikerei láttán, hanem azért, hogy a felmerült új és bonyolult problémák megoldásához rendíthetetlenül megőrizzük hitünket és egymásba vetett bizalmunkat.

Feltétlenül tudatában kell lennünk annak is, hogy nem minden új problémát balsikereink idéztek elő. Sok új probléma valójában sikereink következménye.

Továbbra is tény, hogy a termelés általános volumene és a munka termelékenysége a tőkés világban magasabb, mint a szocialista világban.

Az Egyesült Államokat földrajzi helyzeténél fogva nem érintette a háború közvetlen pusztító hatása. E körülményt kihasználva az automatizálás, a kémia, az elektronika és a kibernetika vívmányaira alapozott új technikával látták el iparukat. A gigantikus új monopóliumok, amelyek egész országokat fognak át, s befolyásukat kiterjesztik sok más országra is, teljesen maguk alá rendelték az államapparátust, hatalmas mértékben növelték az extraprofitot, és a világ leggazdagabb kizsákmányolójává változtatták az amerikai imperializmust.

Az imperialista és kapitalista országok gazdaságának válsága azonban e sikerek ellenére is súlyosbodott. Az automatizáció és a technikai forradalom a krónikus munkanélküliség növekedésével járt együtt, és csak jelentéktelen mértékben növelte azt a munkabért, amelyet a munkások nehéz küzdelemben harcoltak ki. Az automatizálás és a technikai forradalom nem biztosított piacokat a növekvő termelés számára. Az imperialista hatalmaknak az értékesítési piacokért vívott harca, a valutaháború, a trösztök összeolvadása, az agresszív amerikai dollárnak a nyugat-európai tőkésországokba való behatolása elmélyítette ezt a válságot. Az újabb profitok és az újabb értékesítési piacok utáni hajszában az imperializmus fokozta Ázsia, Afrika és Latin-Amerika fiatal, független országaira gyakorolt nyomását, hogy bázisokat teremtsen neokolonialista törekvéseinek. Azoknak a fiatal, felszabadult országoknak, amelyek

a fejlődés kapitalista útját választják, az imperialisták – elsősorban az Egyesült Államok imperialistái – felajánlják együttműködésüket, hatalmas összegű hiteleket adnak, és a 480. számú törvény értelmében minden lehetséges áruval, különösen gépekkel, nyersanyagokkal és élelmiszerrel ellátják őket. Az imperialisták arra törekednek, hogy azokban az országokban, amelyek engednek nyomásuknak, neokolonialista terveik megvalósítása érdekében reakciós politikai rendszereket honosítanak meg. Gazdagságukkal és technikai eredményeikkel hivalkodva azon fáradoznak, hogy befolyásuk alá vonják a fiatal felszabadult államok értelmiségét, hogy meggyőzzék őket a kapitalista rendszernek a szocialista rendszerrel szembeni fölényéről.

Bár a szocialista tábor országai, mindenekelőtt a Szovjetunió, kénytelenek voltak hatalmas összegeket fordítani a háború során elpusztult gazdaságuk újjáépítésére, a szocialista rendszer nyújtotta előnyök segítségével rövid idő alatt megoldották ezt a feladatot. S noha a Szovjetuniónak a meleg- és hidegháború folyamán szembe kellett szállnia az imperialista fenyegetésekkel, és egyidejűleg segítséget kellett nyújtania az új szocialista országoknak, mint például Kínának és a kelet-európai népi demokratikus országoknak, mégis gigantikus léptekkel haladt előre a tudományos-műszaki forradalom, az automatizálás, a kibernetika, többek között a számítástechnika fejlesztésében. Ez a tudományos-műszaki forradalom nem okozott munkanélküliséget vagy értékesítési piacproblémákat. Éppen ellenkezőleg, megkönnyítette a munkát és kedvezőbb életkörülményeket biztosított a szocialista társadalom dolgozói számára. Amikor pedig a szovjet ember elsőként jutott fel a világűrbe, összeomlott az imperialistáknak minden olyan állítása, amely a kapitalista rendszernek a tudomány és a technika terén való fölényét hangoztatta.

A két rendszer harcának következményeképpen az emberiség problémáinak az imperialista és a szocialista tábor által való különféle megközelítése, főként pedig a sokmilliós lakosságú fiatal fejlődő országok problémáinak eltérő kezelése szemléletesen mutatkozott meg a lélekszámát tekintve Kína után második legnagyobb ország, az 500 millió lakosú India példáján. Ugyanezeket a különbségeket ismerhetjük fel Ázsia és Afrika sok más fiatal független államának fejlődéstörténetében is.

Ázsia és Afrika fiatal független államainak problémái nem az úgynevezett demográfiai robbanás következtében, és nem is azért keletkeznek, mert ezek a népek nem képesek arra, hogy irányítsák országukat. Problémáikat elsősorban a mérhetetlen szegénység és elmaradottság okozza, amelyet az imperialista kizsákmányolóktól örököltek, valamint az a tény, hogy ezek a kizsákmányolók továbbra is mindenféleképpen zavarják a fiatal független országok békés fejlődését és annak a gazdagságnak, amelyet a gyarmati uralom évei során összeraboltak, még egy kis részét sem adják vissza ezen országok népeinek.

Az eddig elmondottak természetesen nem azt jelentik, hogy a fiatal független államok előtt ne vetődtek volna fel új problémák.

Mindenekelőtt az osztály-erőviszonyok, amelyek az idegen uralom alól való nemzeti felszabadulásért vívott harcban az egész nép egységéhez vezettek, nem maradtak és nem is maradhattak meg korábbi állapotukban a függetlenség kivívása után, amikor előtérbe került a gazdasági élet radikális és strukturális átalakítása.

A monopolisták, a bankárok, a spekulánsok és a burzsoázia más, hasonló rétegei, akiknek lehetőségei a gyarmati uralom megdöntése után megnövekednek, kétségbeesetten szállnak szembe az új társadalmi és gazdasági reformokkal. Szövetségre lépnek a földbirtokosokkal, a hercegekkel és az egyházi-feudális elemekkel, hogy elnyomják a nemzeti függetlenségtől a társadalmi felszabadulás felé törekvő nép felemelkedését. Sőt, ami ennél is súlyosabb, még az alig hogy kivívott nemzeti függetlenség

rovására is mind gyakrabban lépnek népellenes megegyezésre az imperializmussal, a külföldi magántőkével.

Sok olyan országban, ahol a belső reakció a nép és az összes demokratikus erők mind nagyobb ellenállásába ütközik, s mindenekelőtt a munkásosztály, valamint a parasztság és a föld nélküli zsellérek szélesedő mozgalmának egységével találja szemben magát, tömeges vallási fanatizmust, nyelvi sovinizmust, törzsek közötti konfliktusokat stb. szít a dolgozók egységének megbontására, mert már nincs ereje ahhoz, hogy a dolgozókat fegyverrel és gumibotokkal nyomja el.

Ilyen körülmények között a forradalmi osztályok előtt új problémák jelentkeznek. Ezekben a fiatal független tőkésállamokban a munkásosztály rendkívül alacsony életszínvonalán és rettenetes munkakörülményein nem lehet nehéz és véres küzdelmek nélkül változtatni. Az uralkodó burzsoázia azonban szüntelenül azzal kísérletezik, hogy megvásárolja, s maga mellé állítsa a proletariátust, különösen azokat az új munkásokat, akiknek nincsenek osztályharcos hagyományaik. A burzsoázia azon mesterkedik, hogy belebonyolítsa őket a munkaügyi bíráskodás útvesztőibe és a munkásság függő viszonyba kényszerítésének más, hagyományos burzsoá módszereit alkalmazza. Az igazi osztályharcos szakszervezetekkel vívott harcukban az uralkodó osztályok együttműködnek azokkal a szakszervezetekkel, amelyek az ő politikai pártjaikhoz csatlakoznak.

Intézkedéseket foganatosítanak, hogy az állami segély különböző formáival létrehozzák a falvakban a gazdagparasztok és a tőkés földbirtokosok rétegét. Ezek az intézkedések helyenként elérik céljukat. Ennek a rétegnek a falusi körzetekben társadalmi, gazdasági és politikai befolyással bíró képviselői támadást indítanak a legszegényebb parasztok és a mezőgazdasági munkások ellen, azon mesterkednek, hogy megbontsák egységüket.

Sok baloldali és demokratikus párt, amelynek összetétele, ideológiája és vezetése alapvetően kispolgári, gyakorta lép egységre a kommunistákkal a munkásoknak és a parasztoknak a gazdasági követelések teljesítéséért vívott harcában, valamint a kormány elnyomó intézkedései elleni tiltakozó megmozdulásokban. Ezek a pártok azonban nemritkán áldozataivá válnak a politikai tevékenység egyes szféráiban jelentkező kalandor és opportunista taktikának. Minthogy e pártok lényegében baloldali-nacionalista jellegűek, a külpolitika kérdéseiben gyakran helyezkednek soviniszta, sőt szovjetellenes álláspontra.

Sok fiatal független államra jellemző vonás az elmúlt évtizedben az ifjúsági mozgalom fellendülése. Az idegen uralom időszakához képest jelentősen kiszélesedett az alapfokú, a középfokú, sőt a politechnikai oktatás rendszere is. A jól kereső munkáscsaládok gyermekei főiskolákon kaphatnak képzést. Gyorsan növekszik azoknak a közép- és kispolgári rétegekből származó fiataloknak a száma, akik munkájuk mellett tanulnak is olyan oktatási intézményekben, ahol reggeli vagy esti foglalkozásokat szerveznek számukra. A fiatalság e rétege és a tanult munkásfiatalok között lényegében elmosódnak nemcsak a gazdasági, hanem a szociális és kulturális különbségek is.

A nemzetgazdaság azonban, amelynek növekedése nem elégíti ki a nép legminimálisabb igényeit sem, nem teremti meg a feltételeket ahhoz, hogy az egyre nagyobb számú tanult fiatal munkához jusson. Az iskolázott fiatalok között példátlanul magas szintet ért el a munkanélküliség. Ezzel egyidejűleg — eddig soha nem látott mértékben — megnőttek az ifjúság gazdasági és kulturális igényei. Ez az ifjúság a tömegtájékoztatási eszközök fejlődésének eredményeképpen mindenről tud, ami a világban történik.

Éppen az új remények és a beteljesülésük lehetetlensége között tátongó hatalmas

és egyre növekvő szakadék, valamint az ezzel kapcsolatos elégedetlenség és keserűség vezetett a szó szoros értelmében új robbanáshoz India és néhány más független ország ifjúságának körében. Lényegében ez nagyon is egészséges elégedetlenség, amely az ifjú nemzedék új, harcos lelkesedéséről tanúskodik.

Mindez természetesen olyan problémákat okoz, amelyeknek gyakorlati megoldása az ezekben az országokban működő kommunista és más forradalmi pártok feladata. Az, amit az ifjúság kalandorságának és szektásságának neveznek, az esetek többségében sokkal inkább az ifjúság türelmetlenségének, energiafeleslegének és tapasztalatlanságának, mint valamely kalandorelméletbe vetett, megalapozott hitének következménye. Kétségtelenül politikai probléma ez, nem pedig a jogrend problémája, amint azt a burzsoázia uralkodó körei akarják beállítani.

Sokkal komolyabb problémát okoz az ifjúságnak abban a rétegében végzett munka, amely a vallási és nyelvi fanatizmusra építő szervezetek hatókörébe került. A fiatalságnak ezt a részét sokkal nehezebb elvonni az ilyen ideológiai koncepcióktól és bevonni a tömegek szervezett harcába, mint azokat, akiket kalandor jelszavak kerítettek bűvkörükbe.

Elvtársak! Pártunk Indiában a felsorolt problémákkal néz szembe, és harcol megoldásukért: az ország függetlenségének megszilárdításáért vívott harc problémáinak megoldásáért és az előrehaladásért azon az úton, amelyik a nép politikai, gazdasági és társadalmi életében megvalósítandó radikális átalakulásokhoz vezet. Ezek a változások lehetővé tennék azt, hogy a nép a fejlődés nem kapitalista útjára, és a szocializmus útjára lépjen.

III

Amikor India 1947-ben kivívta függetlenségét, az Indiai Nemzeti Kongresszus, amely az imperialistaellenes mozgalom vezető ereje volt, alakította meg az ország kormányát. A Kongresszus párt már 22 éve irányítja az országot. Amint megszerezte a hatalmat, a Kongresszus a nemzeti burzsoázia uralkodó pártjává vált, amely bizonyos mértékben lehetővé teszi a feudális hercegeknek és földbirtokosoknak is, hogy részt vegyenek az államhatalom gyakorlásában. Mivel a politikai hatalom a burzsoázia és más kizsákmányoló osztályok kezébe került, a Kongresszus által megvalósított gazdaságfejlesztési irányvonal nyíltan kapitalista volt, s ma is az.

Az angol imperialistáktól örökölt gyarmati elmaradottság közepette, amikor hiányzott a tőke és a gazdasági elmaradottság gyors leküzdésére, valamint a nép szükségleteinek kielégítésére alkalmas nehézipar, a Kongresszus mindent megkísérelt, hogy rábírja az amerikai monopolistákat és az angol nagyiparosokat, akik már fontos gazdasági pozíciókat foglaltak el az országban: fektessék be tőkéiket a nehéziparba, a fémkohászatba, a gépgyártásba, a vegyi és olajiparba. Az imperialisták azonban nem kívántak hozzájárulni ahhoz, hogy hatalmas országunk gazdaságilag független állammá váljék.

Éppen ezért az indiai burzsoázia arra kényszerült, hogy figyelmét a szocialista tábor, főként pedig a Szovjetunió felé fordítsa, arra számítva, hogy ezektől az országoktól gazdasági segítséget kap a nehézipar új ágazatainak megteremtésére. A Szovjetunió és a szocialista tábor országai vállalkoztak arra, hogy jelentős segítséget adjanak és meg is adták ezt a segítséget.

Az imperialista monopóliumok látták a szocialista politika érvényesülését, rádöbbentek arra, hogy a szocialista tábor megnyerte India népének rokonszenvét, s felfigyeltek a tömegek éles tiltakozására is az imperialista államok politikája ellen, amely-

nek célja, hogy örökletessé tegye India elmaradottságát. Arra kényszerültek tehát, hogy részleges segélyt nyújtsanak Indiának, amely egyben lehetővé teszi számukra hatalmas összegű profit kiszivattyúzását az országból.

A dolog odáig fajult, hogy a kormánynak új külföldi kölcsönökért kellett folyamodnia a korábbi kölcsönök után járó, a múlthoz képest gyorsan növekedő kamatok kifizetése végett.

A kormány gazdasági és politikai céljai elérésére az el nem kötelezettség, a béke és barátság útjára lépett mindkét tömb országaival. A nemzeti burzsoázia érdekeit kifejező indiai kormány, habár alapjában az el nem kötelezettség és a béke politikáját folytatja, mégsem nyújt semmiféle számottevő segítséget a más országokban működő nemzeti felszabadító mozgalmaknak addig, amíg a tömegek nyomása nem kényszeríti erre. Az indiai kormány nem ismerte el Algéria emigráns forradalmi kormányát. Az indiai megbízott a vietnami Nemzetközi Ellenőrző Bizottság elnökeként sokkal inkább hajlott arra, hogy az események amerikai értelmezését támogassa, mint a vietnamit. India kormánya nem ítélte el Észak-Vietnam bombázását, habár követelte a bombázás beszüntetését. Ugyanakkor kifejezte megértését az amerikai imperialisták álláspontja iránt.

India kormánya a Német Demokratikus Köztársasággal való kereskedelmi kapcsolatok fenntartására törekszik, mégsem akarja elismerni független államként az NDK-t, bár már régen elismerte a két német állam létezésének tényét. Az indiai burzsoázia többre értékeli a nyugatnémet monopóliumok által nyújtott hiteleket, mint az NDK-val folytatott kereskedelmet. A Kongresszus vezetésének bizonyos reakciós körei nemcsak a nyugatnémet hiteleket részesítik előnyben, hanem a nyugatnémet ideológiát is.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az indiai kormány egyértelműen támogatja az arab országokat Izrael és az Egyesült Államok országunkban élő híveinek nyomása ellenére is.

Az indiai kormány állást foglalt a szomszédaival — Pakisztánnal, Nepállal, Ceylonnal, Burmával, sőt Kínával — való békés és baráti kapcsolatok kiépítése, valamint a vitáknak tárgyalások útján történő megoldása mellett. Sajnos azonban India békés és független fejlődését mindig gátolta az angol–amerikai imperialisták összeesküvése. Elhintették a nemzeti viszályok magvait és olyan határkonfliktusokat szítottak, mint amilyen például Indiának szomszédjával, Pakisztánnal való fegyveres összetűzése volt. Az utóbbi évek során a pakisztáni uralkodó köröket India ellen bujtogató kínai vezetés uszító politikája nyomán a helyzet még bonyolultabbá vált. Az 1965-ben lezajlott 22 napos háború Pakisztán és India között számtalan katasztrofális következménnyel járhatott volna mindkét országra nézve, ha a Szovjetunió nem tanúsított volna politikai bölcsességet, és nem adta volna tanújelét békeszeretetének; ha beavatkozásával nem segített volna abban, hogy idejében véget vessenek a harci cselekményeknek. A két harcoló fél között létrejött taskenti megállapodás következtében meghiúsultak az imperialisták, a reakciósok és a kalandorok gonosz tervei; megnyílt az út India és Pakisztán konfliktusának tartós rendezéséhez.

Pártunk — elsősorban India és Pakisztán növekvő demokratikus erőire, valamint a két ország népeinek közös érdekeire támaszkodva — minden erejével arra törekedett és arra is fog törekedni, hogy a világnak ezt a részét, amelyet az imperialisták mesterségesen változtattak feszültségi góccá, a szomszédos országok — India, Pakisztán és Afganisztán — közötti béke és barátság térségévé tegye. A Szovjetunió békeszerető és imperialistaellenes külpolitikája hatalmas befolyásával és tekintélyével képes arra, hogy döntően hozzájáruljon e cél eléréséhez.

Pártunk harcot vív a Német Demokratikus Köztársaság elismeréséért, és örömmel

szólunk arról, hogy országunk közvéleménye síkraszáll az NDK elismeréséért. Támogatjuk továbbá azt a kezdeményezést, amely tárgyalásokat javasol a Kínai Népköztársasággal a felgyülemlett nézeteltérések rendezésére és békés, baráti kapcsolatok létesítésére.

A Kongresszus által megvalósított irányvonal, az ország kapitalista fejlődése nem vezethetett máshoz, mint súlyos politikai és gazdasági válsághoz. Nemzetgazdaságunk a hatalmas közvetett adókra, a deficites pénzügyi gazdálkodásra, az inflációra, a külföldi magántőke növekvő igénybevételére, az imperialista államoktól szerzett kölcsönökre épül. A gazdasági élet, amely azon alapszik, hogy a magántőke profitszerzési törekvését a tőkefelhalmozás ösztönzésére használják fel, hogy a földbirtokosoknak és más feudális elemeknek különböző engedményeket nyújtanak, súlyos válságba jutott már 1964–1965-ben, amikor az ország befejezte a harmadik ötéves terv első felét.

A monopoltőke növekvő uralmát a gazdasági élet egyes szektoraiban igen szemléletesen példázza az a tény, hogy a legutóbbi ötéves tervek során a hatalmas monopóliumok aktívái majdnem kétszeresükre növekedtek.

A fejlődés kapitalista útja vezetett el a mai helyzethez, amikor a vagyon és a gazdasági hatalom 75 monopólium kezében összpontosul. Ezek a társaságok kulcspozíciót foglalnak el gazdasági életünkben. Különösen nyugtalanít bennünket az a tény, hogy ezek és a nagytőke más képviselői számtalan megállapodást kötnek amerikai, angol és nyugatnémet monopolistákkal nemzeti vagyonunk közös kirablása céljából. Ezek az úgynevezett együttműködési megállapodások jellemző jegyei annak a neokolonialista támadásnak, amelyet az amerikai és más imperialisták folytatnak országunk ellen.

Az említett események elkerülhetetlenül tükröződnek a reakciós erők új kísérleteiben, hogy elnémítsák a munkásosztályt és eltiporják a nép demokratikus jogait. Az utóbbi időben a tömegek mozgalmának és pártunknak szembe kellett nézniük a demokratikus jogok és a polgári szabadság ellen intézett erősödő támadásokkal. Kínának határaink elleni támadása lehetőséget adott a Kongresszus vezetőinek arra, hogy az országban rendkívüli állapotot vezessenek be. A rendkívüli állapot öt évig volt érvényben. Az alkotmány által garantált alapvető jogokat felfüggesztették, a bürokratikus gépezetet és a rendőrséget pedig majdnem korlátlan hatalommal ruházták fel. Ez idő alatt több tízezer politikai személyiséget, szakszervezeti és a tömegek mozgalmában részt vevő más aktivistát vetettek börtönbe bírósági ítélet nélkül, vagy más módokon üldözték őket.

Bár a rendkívüli állapot már nincs érvényben, a Kongresszus által irányított rendszer mégis megkísérli, hogy a parlamentben keresztülhajtsa a dolgozók harcának elnyomását célzó megtorló törvényeket. Egyes reakciós körök nyíltan követelik a kommunista párt betiltását. A központi kormány jelenleg olyan új törvényhozói intézkedések gondolatával foglalkozik, amelyek teljhatalmat biztosítanak számára a politikai szervezetek betiltásához.

Látva a párt bomlását az Indiai Nemzeti Kongresszus és a monopolisták, valamint más kizsákmányoló csoportok által bujtogatott kongresszusi rendszer mind aktívabban támadja és ássa alá még a korlátozott burzsoá parlamenti demokráciát is. A nép politikai vívmányainak védelme ma halaszthatatlan feladat. Pártunk a demokrácia megerősítéséért és kiszélesítéséért vívott harc élcsapatához tartozik.

Az imperialisták arra használták fel gazdaságunk nehézségeit, hogy az indiai burzsoáziát és az indiai kormányt a neokolonialista nyomás előtti kapitulációra késztessék. 1966-ban szégyenletes cselekedet végrehajtására, a rúpia devalválására kényszerítették Indiát, és rábírták, hogy gyakorlatilag mondjon le a gazdasági tervezés

politikájáról. E nyomás alatt a gazdasági fejlődés néhány pozitív vívmánya semmissé vált.

Mindez az árak további gyors emelkedéséhez, országszerte vállalatok bezárásához, tömeges munkanélküliséghez, növekvő nyomorhoz vezetett a dolgozó tömegek minden rétegében, az alkalmazottak között is. A gazdasági fejlődés üteme elmaradt a korábbi tervek minimális előirányzataitól is. A tömegek erre olyan nagyszabású sztrájkokkal válaszoltak, amilyenek a függetlenség kivívása óta még nem zajlottak le Indiában. Nemcsak olyan esetek fordultak elő, hogy ezekben a megmozdulásokban egyidejűleg részt vettek egy-egy város összes dolgozói, hanem egész államok élete bénult meg. Az ilyen megmozdulásokat nálunk Indiában *bandh*-oknak nevezik.

Pártunknak döntő szerepe volt e mozgalom kibontakoztatásában és vezetésében, s a mozgalom 1966-ban több államra is kiterjedt. A fő jelszó, amely minden baloldali és demokratikus erőt felszólít, hogy egységfrontba tömörüljön és ezzel a fronttal váltsa fel a Kongresszus uralmát, e mozgalom során anyagi erővé kezdett válni.

Éppen azért, mert e tömegmozgalom megerősödött, a Kongresszus súlyos vereséget szenvedett az 1967-ben lebonyolított negyedik általános választáson. Az Indiai Nemzeti Kongresszussal, az indiai burzsoázia uralkodó pártjával az ország függetlenségének kikiáltása óta először történt meg, hogy 17 indiai állam közül 9-ben elvesztette hatalmi monopóliumát, korábbi szilárd többsége pedig az indiai parlamentben 40 képviselőnyi ingatag többséggé változott.

Két államban megalakították az Egyesült Front baloldali és demokratikus kormányait, amelyekben a kommunisták vezető szerepet játszanak. Pártunk ezenkívül három más államban vett részt a Kongresszus párt részvétele nélkül alakult koalíciós kormányokban.

A kongresszuspárti központi kormány és a reakciós erők azonban nem tudtak megbékélni ezzel a helyzettel. Az alkotmányos elvek és a parlamenti demokrácia normái megsértésének útjára lépve, a politikai zsarolás és a gazdasági nyomás eszközével öt olyan állam kormánya közül, amelyben kommunisták vettek részt, négyet törvénytelenül és önkényesen elnöki teljhatalommal megszüntettek, ezeknek az államoknak a törvényhozó gyűléseit pedig feloszlatták. Mindez 1968 második felében történt.

1969 februárjában emiatt négy államban időszaki választásokat tartottak. E választások eredményei elmélyítették az ország és a kormányzó párt politikai válságát, a helyzet kiéleződésére és az erők elhatárolására vezettek abban a harcban, amelyet egyfelől a reakció, másfelől a baloldali és demokratikus erők vívtak.

Az időközi választások eredményei teljesen igazolták pártunk fő jelszavának hatásosságát; e jelszó értelmében a Kongresszus uralmának hatékony alternatívája a baloldali és demokratikus erők egysége egy közös demokratikus program alapján. Nyugat-Bengáliában, ahol létrejött a baloldali és demokratikus erők Egyesült Frontja, ez a front megsemmisítő győzelmet aratott a Kongresszus felett. Ennek eredményeképpen a front kormánya jutott uralomra, amelyben a kommunisták vezető szerepet töltenek be. India jövendő politikai fejlődése szempontjából nem lehet elég nagyra értékelni a Nyugat-Bengália baloldali és demokratikus erőiből a kommunisták vezetésével alakult szilárd Egyesült Front győzelmét. Ez a győzelem különösen azért fontos, mert Nyugat-Bengáliában koncentrálódik az ország nehéziparának zöme és a külföldi monopoltőke.

Három más államban a Kongresszus nagyon meggyengült, bár pártunknak nem sikerült olyan eredményt elérnie, mint Nyugat-Bengáliában – minthogy más demokratikus erők nem reagáltak a szilárd egységfront létrehozásának szükségességét hangoz-

tató felhívásunkra. A választások során gyűjtött tapasztalatok új utakat nyitottak ahhoz, hogy nyugat-bengáliai példára létrehozhassuk a baloldali és demokratikus erők egységét.

Mindenekelőtt azonban az időszaki választások eredményeként országos viszonylatban elmélyült a Kongresszus párt politikai válsága. Manapság már sokan látják, hogy elérkeztek a Kongresszus központi hatalmi monopóliumának a végnapjai. Ilyen körülmények között világos alternatíva áll előttünk: vagy kellő időben létrejön a baloldali és demokratikus erők frontja, és megszerzi a központi hatalmat, vagy a jobboldali pártok és csoportosulások reakciós szövetsége fogja a hatalmat megkaparintani. Ez az alternatíva áll népünk előtt is. India minden politikai pártjában a kialakult helyzetről tárgyalnak, és készülődnek, hogy elérjék ezen alternatívák szerinti céljaikat.

Ilyen vonatkozásban polarizálódnak az erők a Kongresszus párton belül is. Az indiai monopoltőkések és külföldi szövetségeseik új, jobboldali, reakciós koalíciós párt létrehozásán fáradoznak, hogy annak segítségével kaparintsák meg az államhatalmat. Ilyen körülmények között pártunk rendkívüli jelentőségű halaszthatatlan feladatnak tartja a baloldali és demokratikus erők egységfrontjának létrehozását egy olyan minimális program elfogadása alapján, amely reális alternatívát ad a kongresszuspárti központi kormánnyal szemben. Párbeszédet kezdünk e kérdésről más baloldali pártokkal.

Ezzel egyidejűleg pártunk politikája, hogy — felhasználva az Egyesült Front kormányának tevékenységét két olyan államban, Keralában és Nyugat-Bengáliában, ahol a kormányban kommunisták viszik a vezető szerepet, felhasználva azt a hatalmat, amellyel ezek a kormányok rendelkeznek — megjavítsa a dolgozó tömegek életkörülményeit, bár e kormányok lehetőségei, a jelenlegi indiai alkotmány értelmében, igen korlátozottak. Pártunk politikájának célja továbbá, hogy megerősítse és ütőképesebbé tegye a baloldali és demokratikus erők frontját; erősítse a tömegszervezeteket és fokozza a harcot, hogy az ország más részein is győzelmet arathassunk, s megszerezhessük a központi hatalmat. E taktika alkalmazásánál, pártunk figyelembe veszi az indiai államhatalom konkrét jellegét, és azt is, hogy milyen formában kell megvívnia a harcot a központi hatalomért. Egy baloldali demokratikus központi kormány létrehozását követelő jelszavunk napról napra növekvő támogatást kap a néptől.

IV

Az utóbbi időben országunkban a munkásosztály tömegharca új szakaszához érkezett. A harc főként a munkabérek, a szakszervezeti jogok, a munkanélküliség és az agrárpolitika kérdései körül folyik. A tömegeknek ezt az új, fellendülő harcát a kommunista párt vezeti, s a harc során erősíti a baloldali és demokratikus erők egységét.

Az 1968 szeptemberében szervezett egynapos országos sztrájk, amelyben a központi kormány intézményeinek alkalmazottai vettek részt, és amelyben a sztrájkolók ellen kegyetlen megtorló intézkedéseket foganatosítottak és a tömegre sortüzeket nyitottak; az ez év május elsején tartott nagy „felvonulás a parlamenthez" a munkabérek, a munkaalkalmak és a szakszervezeti jogok ügyében, amelyet az indiai szakszervezeti központok egyesült frontja a független szakszervezeti szövetségekkel együtt rendezett (kivéve a kormányzó Nemzeti Kongresszus párt szakszervezeti központját); a fiatalok és a diákok felvonulásai és tüntetései a munkanélküliség ellen 1969

márciusában–májusában; a mezőgazdasági munkások és a legszegényebb parasztok tavalyi és ezévi tömegmozgalma India különböző államaiban a megműveletlen, a parlagon heverő és a művelésre kevésbé alkalmas földek szétosztásáért – mindezek a felsorolt megmozdulások az osztályharc küszöbönálló kiéleződésének tünetei.

El akarjuk mondani önöknek, elvtársak, hogy ebben a helyzetben, amikor a reakció nyomásának elhárítására ennyire halaszthatatlanná vált a baloldali és demokratikus erők egységének megteremtése, pártunk új kezdeményezést tett országunk kommunista mozgalma akcióegységének elérésére.

Az indiai kommunista mozgalom szakadása 1964-ben következett be, főként a kínai pártvezetésnek a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom ellen irányuló szakadár tevékenysége következtében, amely az 1963. július 14-i levél megjelenése után bontakozott ki. A szóban forgó levél a kínai vezetés szakadár alternatív irányvonalát és platformját tartalmazta. Ez a szakadár tevékenység óriási károkat okozott országunk forradalmi mozgalmának. Pártunk azóta szakadatlan küzdelmet vív, hogy akcióegységet teremtsünk e magát marxista–kommunista pártnak nevező párhuzamos párttal.

Mind az 1964. évi bombayi, mind pedig az 1968. évi patnai kongresszuson pártunk felhívást tett közzé az akcióegység megteremtésére. A marxista–kommunista párt szüntelenül elutasította felhívásunkat, „revizionistának" nevezett bennünket, akik ellen – véleményük szerint – a végsőkig kell harcolni.

Az 1967 elején rendezett negyedik általános választások során a marxista–kommunista párt támadásait elsősorban a mi pártunkra összpontosította. Elutasította, hogy Nyugat-Bengáliában és más államokban egységfrontot alakítson velünk, s így a szakadás a Kongresszus és a reakciós erők malmára hajtotta a vizet.

A marxista–kommunista párt Kerala kivételével minden más államban arra törekedett, hogy pártunkra mérjen vereséget – és ezért még a reakciós erőkkel is szövetségre lépett. Az 1967-es általános választások eredményei bebizonyították pártunk politikájának és jelszavainak helyességét, és súlyos csapást mértek a párhuzamos kommunista párt terveire. Pártunk erősebb lett, mint a párhuzamos kommunista párt mind a parlamentben, mind pedig az államok törvényhozó gyűléseinek többségében.

Éppen ennek a kijózanító tapasztalatnak a fényében a párhuzamos párt megkezdte álláspontjának alapos felülvizsgálását. A nyugat-bengáliai Egyesült Front megalakulása és e front ragyogó győzelme 1969-ben bebizonyította, hogy pártunk politikája és erőfeszítései az összes politikai erők egyesítésére diadalt arattak.

Ennek eredményeképpen pártunk felhívása az akcióegységre ma már visszhangra talál a párhuzamos kommunista párt tagjainál. Az Országos Tanács 1969 áprilisában megtartott ülésén pártunk elhatározta: javasolja a marxista–kommunista pártnak, hogy a két párt vezetői találkozzanak és vitassák meg, hogyan valósítható meg a szorosabb együttműködés és a kölcsönös megértés, s vitassák meg azt is, hogyan erősíthetnék akcióegységüket annak érdekében, hogy összindiai méretekben létrejöhessen a baloldali és demokratikus erők egysége. Mindez elengedhetetlen abból a szempontból, hogy válaszolhassunk a reakció erőinek kihívására és reális alternatívát teremtsünk a kongresszuspárti központi hatalommal szemben. Három konkrét javaslatot tettünk: hozzuk létre a két párt összindiai koordinációs szervét; hozzuk létre a két párt egységes tömbjét a parlamentben és az olyan állami törvényhozó gyűlésekben, ahol nincs egyesült front; biztosítsuk az akcióegységet a tömegek harcának frontján és a tömegszervezetekben.

Bár a marxista–kommunista párt vezetői nem fogadták el az egyes konkrét pontokat, amelyeket mi közös megvitatásra terjesztettünk elő, május 24-én, 25-én és

26-án Kalkuttában létrejött egy találkozó a két párt képviselői között. E találkozó közös nyilatkozat aláírásával fejeződött be.

Pártunk ezt a találkozót, valamint a nyilatkozatot biztató kezdetnek tekinti, és minden lehetőt megtesz azért, hogy ezt az együttműködést továbbfejlessze.

A maóista vezetés, miután 1964-ben kettészakította az indiai kommunista mozgalmat, továbbra sem szüntette be akcióit. A marxista–kommunista pártnak egy jelentős, a maóistáktól ösztönzött része kivált a pártból, és létrehozta az úgynevezett marxista–leninista kommunista pártot. Ez a párt nyíltan hangoztatta odaadását Mao eszméi iránt. Tagsága bizonyos számú félrevezetett fiatalból és harcias hangulatú elemekből áll. Most a maóista vezetés már a marxista–kommunista pártot ítéli el, „revizionistáknak" és „az indiai burzsoázia ügynökeinek" nevezi őket, azaz ugyanazokat a jelzőket használja, amelyekkel annak idején, a szakadáskor a párhuzamos kommunista párt vezetői illettek bennünket.

Az indiai kommunista mozgalom egyesítése tehát még bonyolultabb feladattá vált.

A marxista–kommunista párt vezetése most már nyíltan bírálta a KKP vezetőit és Mao Ce-tung eszméit; Mao politikáját a marxizmus–leninizmus megtagadásának minősítette. Emlékeztetni kell azonban arra is, hogy még mindig azt tekintik a nemzetközi kommunista mozgalom politikai és ideológiai egysége előtt tornyosuló alapvető akadályok egyikének, amit ők „szovjet revizionizmusnak" neveznek. Ebben a kérdésben még most is a maóizmus oldalán állnak.

A marxista–kommunista párt – ha bírálja is a KKP IX. kongresszusának egyes határozatait – hangsúlyozza, hogy teljesen egyetért a kínai vezetésnek azzal az úgynevezett fő vonalával, amelyet az 1963. július 14-i kínai levél fejt ki.

Mindezek ellenére pártunk elszántan folytatja az indiai kommunista mozgalom egységének fokozatos helyreállítására irányuló politikáját. A soron levő első lépésnek a pártunk és a marxista–kommunista párt közötti szorosabb akcióegység létrehozását tekintjük. Azokat a szerény sikereket, amelyeket eddig elértünk, úgy tartjuk számon, mint az Indiában kialakuló helyzetnek megfelelő politikai és taktikai irányvonalunk sikerét. Bátran elmondhatjuk, hogy az emberek mind nagyobb és nagyobb számban támogatják pártunknak ezt az irányvonalát.

Ha ebben a teremben vannak olyan barátaink, akik úgy gondolják, hogy segíteni tudnak nekünk ebben a vonatkozásban, delegációnk és pártunk üdvözölni fogja ezt a segítséget. Nem fogjuk ezt a segítséget pártunk belügyeibe való „beavatkozásnak" tekinteni.

Ebben a teremben vannak olyan barátaink, akik felhívtak bennünket, hogy az egység érdekében ezen a tanácskozáson ne bíráljuk a kínai vezetést. Mi, sajnos, nem érthetünk egyet ezzel a felhívással. Azok a veszteségek, amelyeket az indiai forradalmi mozgalomnak a Mao Ce-tung-féle vezetés szakadár vonala okozott, túlságosan nagyok és túlságosan sokba kerültek nekünk ahhoz, hogy hallgassunk róluk. Ezeket a veszteségeket ma is érezzük. Nem beszélhetünk mozgalmunkról Indiában anélkül, hogy ne emlékeznénk meg arról, milyen veszteségeket okoztak és milyen problémákat idéztek elő mozgalmunkban a pekingi vezetők. A rádió és más eszközök segítségével a kínaiak még e pillanatban is provokációkra és támadásokra szólítanak fel az Egyesült Front Nyugat-Bengáliában és Keralában működő kormányai ellen. Ebben a tekintetben a maóista vezetők álláspontja teljesen egybevág országunk reakciós erőinek álláspontjával.

Kedves elvtársak! A fő dokumentum tervezetének megfelelő fejezetében szó esik a szocialista demokráciáról. Soha nem volt még ennyire igaz, mint most, hogy a diadalmas szocializmus főként gazdasági eredményeivel gyakorol befolyást a világméretű forradalmi folyamatra. De éppen a szocializmus és a kommunizmus építése során aratott nagy győzelmek fényében kerül mindinkább előtérbe a szocialista demokrácia állandó erősítésének és elmélyítésének problémája. Éppen a szocialista demokrácia gazdagítása és további fejlesztése alapján válik lehetővé, hogy teljes egészében kibontakozzék a szocialista országok dolgozóinak alkotó energiája. A szocialista demokrácia kiteljesedése nagy vonzerőt gyakorol a kapitalista országok dolgozóira is, különösen az ifjúságra. S különösen ott van nagy jelentősége, ahol nagy néptömegek vonzódnak a szocializmushoz és a forradalmi munkásosztályhoz. Bármely olyan esemény, amely az ellenkező irányú fejlődésre utal, nyugtalanságot és zavart kelt a tömegekben, és olyan irányzatot juttat érvényre, amely elszakítja a tőkésországok tömegeit a marxizmus–leninizmus magasztos eszméitől.

Ez a kérdés figyelmesebb megközelítést érdemel a kommunista és munkáspártok részéről.

Elvtársak! Mielőtt befejezném felszólalásomat, szeretném hangsúlyozni, hogy dokumentumunk a jobboldali és a „baloldali" opportunizmus elleni állandó harc kibontakoztatásának feladataira összpontosítja figyelmünket. Szeretném elmondani, hogy miként azt a közelmúltban lejátszódott események is megmutatták, az opportunizmus – mind a jobboldali, mind pedig a „baloldali" – szűk látókörű nacionalizmushoz, sőt nacionalista hegemonizmushoz vezet. Éppen e fenyegetéssel szemben kell mindannyiunknak maximális éberséget tanúsítania; éppen ezzel a fenyegetéssel kell szembeállítani minden erőnket, hogy a proletár internacionalizmus, amely mindig is lobogónk volt, napról napra erősödjék.

Hazafias pártok vagyunk, a legkövetkezetesebben hazafias pártok, a burzsoázia hazugságai ellenére, amelyekkel 120 éve, a Kommunista Kiáltvány megjelenése óta rágalmaznak bennünket. Nem létezhet hazafiasabb tanítás, mint a marxizmus–leninizmus.

Ámde, bár hazafias és nemzeti pártok vagyunk, nem vagyunk nacionalista pártok. A munkások nemzetközi testvériségének nemzeti osztagait képviseljük, függetlenül a vallástól, a bőr színétől vagy a nemzeti hovatartozástól. Mihelyt ez a felfogás meggyengül, távolodni kezdünk a marxizmus legmagasztosabb elvétől – a proletár internacionalizmustól.

A nemzetközi szolidaritás legfontosabb kritériuma számunkra az, hogy a szocialista országok gazdasági, politikai, diplomáciai, sőt katonai segítséget nyújtanak a világ minden népének, amely harcol az imperializmus és a reakció ellen. A proletár internacionalizmus azonban nem volósulhat meg egyoldalúan. Nekünk, tőkésországokban harcoló kommunistáknak szintén teljesítenünk kell kötelességünket. Számunkra a proletár internacionalizmus természetszerűen a kölcsönös támogatásban rejlik. Sőt, a proletár internacionalizmus abban áll, hogy minden lehetséges támogatást megadjunk a szocialista országoknak, amikor az imperializmus aljas összeesküvéseivel fenyegeti vívmányaikat és biztonságukat.

Nézetünk szerint ez a fő eszméje annak a dokumentumnak, amelyet elfogadni készülünk. Így hát legyünk hűek ehhez az eszméhez, legyünk hűek Marx és Lenin tanításához, minden forradalmi és demokratikus erő egységének ügyéhez az imperializmus ellen vívott közös harcunkban – és győzni fogunk. A jövő a miénk, minden ország dolgozóié. Az imperializmus napjai meg vannak számlálva.

Elvtársak! Nem fejezhetem be felszólalásomat anélkül, hogy ki ne fejezzem pártom és annak tagsága nevében őszinte elismerésemet a Magyar Szocialista Munkáspártnak azért az értékes kezdeményezésért, amelyet e tanácskozás összehívása érdekében tett. Legmélyebb hálánkat fejezzük ki továbbá az SZKP-nak és vezetőinek. Az ő segítségük nélkül tanácskozásunk nem érhetett volna el ilyen eredményeket. Kifejezzük hálánkat mindazon pártoknak, amelyeknek képviselői itt megjelentek, s a jelen nem levő pártoknak is azokért az erőfeszítéseikért, melyeket a nemzetközi kommunista mozgalom tömörítéséért fejtenek ki az imperializmus ellen vívott harcban.

JOHN GOLLAN,

NAGY-BRITANNIA KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK
FŐTITKÁRA

Nagy-Britannia Kommunista Pártja, amely más 18 kommunista és munkáspárttal együtt 1967 novemberében felhívást tett közzé a jelenlegi tanácskozás összehívására, a 75 pártküldöttség jelenlétét úgy tekinti, mint a nemzetközi kommunista mozgalom és az egész imperialistaellenes harc jelentős sikerét.

A felszólalt küldöttek beszédeiből kitűnik, hogy az imperialistaellenes harc fő feladatainak kérdésében nincsenek lényeges nézeteltérések közöttünk. Ez jó dolog. A nemzetközi kommunista mozgalom korunk leghatalmasabb politikai mozgalma. Minél szilárdabb egysége a közös feladatok megoldásában, annál sikeresebben egyesítheti korunk három fő forradalmi erejét: a szocialista országokat, a nemzetközi munkásosztályt és a nemzeti felszabadító mozgalmat egyetlen közös áramlatba, amely képes vereséget mérni az imperializmusra és leszámolni vele.

Számunkra, akik az egyik legnagyobb imperialista hatalom országában végezzük munkánkat, az internacionalizmus mindenkor kommunista álláspontunk sarkköve volt.

Az angol munkásmozgalom mind fokozottabban foglal el haladó álláspontot a nemzetközi politika olyan alapvető kérdéseiben, mint Vietnam, a NATO, Görögország, Dél-Afrika, s ebben a folyamatban természetesen mi is megtettük a magunkét. Mint ismeretes, Angliában jelentős mozgalom bontakozott ki Vietnam támogatására.

Egész tevékenységünkben az vezet bennünket, hogy tudatában vagyunk felelősségünknek, s megértjük azt a kapcsolatot, amely a nemzetközi kérdésekben vívott harc és a szocializmusért Angliában folyó harc között fennáll.

Mindez meggyőződésünkből fakadó tudatos, független döntéseket jelent.

Minél inkább az angol nép igazi pártjává válunk, annál hatékonyabban teljesíthetjük nemzetközi kötelezettségünket. Mint Lenin megállapította: „az internacionalizmus valójában egy és csakis egy: önfeláldozó munka a forradalmi mozgalom és a forradalmi harc fejlesztésén a s a j á t országunkban, támogatása (propagandával, együttérzéssel, anyagilag) u g y a n a n n a k a h a r c n a k, ugyanannak a vonalnak és c s a k e g y v o n a l n a k kivétel nélkül m i n d e n országban".

Tevékenységünket következetesen e két elv szellemében folytatjuk. Pártunk az angol munkásosztály harcának tüzében született, s a fiatal szovjet köztársaság elleni angol intervenció hevében alakult.

Csaknem ötvenéves fennállásunk alatt tettekkel erősítettük internacionalista hagyományainkat. Az internacionalizmus nélküli kommunizmus elképzelhetetlen pár-

tunk számára. Ebben a teremben sok olyan párt van képviselve, amely igazolhatja, hogy mindig megtettünk minden lehetőt, amikor szolidaritásra volt szükség. Büszkék vagyunk rá, hogy a három bátor angol tengerész közül, akiket a múlt héten tartóztattak le Görögországban antifasiszta röplapok terjesztéséért, ketten pártunk tagjai. Internacionalista politikánk változatlan maradt akkor is, amikor segítenünk kellett más országokban a partizánerőknek.

A világháború elhárításáért, az atomveszély megszüntetéséért, s az államoknak — társadalmi rendszerüktől független — békés egymás mellett éléséért vívott harc életbevágóan szükséges az emberiség számára, s a szociális forradalom bármiféle stratégiájának elválaszthatatlan része.

Csak esztelen emberek becsülhetik le az imperializmus agresszív politikájából fakadó világháború veszélyét. Az az értékelés, amelyet tanácskozásunk a világ erőviszonyainak a béke szempontjából kedvező állásáról, a szocialista rendszer erejéről, a nemzetközi munkásmozgalom és a hatalmas nemzeti felszabadító mozgalom tömeges erőfeszítéseiről világosan megfogalmazott, meggyőz bennünket arról, hogy nem a hidegháború legsötétebb napjaihoz való automatikus visszatérés időszakában élünk.

A békés egymás mellett élés fejlődése azonban nem lehetséges, s nem lehet tartós, amíg Vietnamban háború folyik.

A békéért vívott közös harcunk középpontjában áll a küzdelem azért, hogy az Egyesült Államokat rákényszerítsük: vessen véget az agressziónak, vonja ki csapatait, s adja meg a vietnami népnek a lehetőséget, hogy maga döntsön ügyeiben. A vietnami népnek a Vietnami Dolgozók Pártja és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front vezette hősies harca, amelyet a szocialista országok és az amerikai agresszió ellen világszerte tiltakozó mozgalmak támogatnak, arra kényszerítette az amerikai imperializmust, hogy tárgyalóasztalhoz üljön a vietnami nép képviselőivel. Az amerikai imperializmus azonban még ma sem hajlandó beszüntetni a háborút és kivonni csapatait. Nem hajlandó elfogadni a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front által előterjesztett tízpontos javaslatot, amely a Vietnami Demokratikus Köztársaság javaslataival együtt igazságos alapot teremt a háború beszüntetésére és Vietnam függetlenségének garantálására. Mire van most szükségünk? Arra, hogy az amerikai háború elleni kampányt nemzetközi méretekben tovább fokozzuk, s éppen ezért teljes erővel támogatjuk a Vietnamra vonatkozó felhívás tervezetét. Fennáll a veszély, hogy ebben a mozgalomban visszaesés következhet be. Ezért azt minden lehető módon erősíteni kell.

Európában az angol kormány szégyenletes szerepet játszik; segít megerősíteni a NATO-t és bátorítja a nyugatnémet militarizmust. Stewart külügyminiszter és Healey hadügyminiszter jóval a csehszlovákiai események előtt a NATO megerősítésének és az európai feszültség fokozásának kezdeményezőjeként lépett fel. A Healey—Schröder-terv, amely kilátásba helyezi a taktikai atomfegyver alkalmazását, s az atomfegyver haladéktalan felhasználásáról szóló tárgyalásokat európai háború esetén, valamint a NATO atomfegyverrel ellátott europai szárnyának létrehozására vonatkozó tervek tanúsítják, milyen messzire ment a London—Bonn-szövetség. Straussnak a közelmúltban Londonban tett látogatása volt e folyamatban a következő lépés. Az angol parlamentben mondott beszédében cinikus nyíltsággal fejtette ki az önálló atomerő létrehozására vonatkozó terveit. Teljesen világos, amint ezek az erők létrejönnek, Nyugat-Németország nem mulasztja el, hogy előálljon követelésével, hogy ujját az atomfegyver ravaszára tehesse.

Anglia a következő alternatíva előtt áll: vagy továbbra is azt a veszélyes utat követi, amelyen már Strauss-szal, a nyugatnémet reakcióval és a neonácizmussal szö-

vetségben halad, vagy pedig a békés egymás mellett élésért, az európai katonai tömbök felszámolásáért, kollektív európai biztonsági rendszerrel történő felváltásukért vívott harc politikáját követi, amely kilátásba helyezi a Német Demokratikus Köztársaság és a háború utáni határok elismerését. Az első út a nukleáris veszély és a katasztrófa útja. A második a béke és a biztonság útja. Üdvözöljük a szocialista országok békepolitikáját. A budapesti felhívásban foglalt kezdeményezésük visszhangra talált. Az európai biztonság problémáira vonatkozó nézetek egybeesése a nyugateurópai népek és a szocialista országok népei között fokozódik, e cél eléréséért azonban még nagyon sokat kell tenni. A jelenlegi tanácskozás egyik legfontosabb eredménye az lesz, hogy valamennyi európai kommunista párt megkétszerezi egyesített erőfeszítéseit, hogy tömörítse a népeket az európai békéért és biztonságért folyó harcban.

A Közel-Keleten az elsőrendű feladat az 1967 júniusi háború következményeinek megszüntetése, a béke és a biztonság feltételeinek megteremtése abból a célból, hogy a népek szabadon menjenek előre a társadalmi és gazdasági haladás útján, s megvalósíthassák országaikban a szükséges demokratikus és politikai átalakulásokat. Ennek eléréséért ki kell vonni az izraeli csapatokat a megszállt területekről, s el kell ismerni e térség valamennyi államának a léthez való jogát. Teljességgel támogatjuk valamennyi arab népnek jogos célkitűzéseikért, az imperializmus ellen vívott harcát.

A portugál gyarmatokon és Dél-Afrikában folyó fegyveres harc tetteket követel tőlünk. Ez a térség a világ azon fő körzeteihez tartozik, amelyek még ma is közvetlen gyarmati uralom vagy az európai kisebbség uralma alatt állnak. Ebben a térségben a fasizmus, a fajgyűlölet és az apartheid rendszerei léteznek. Az imperialisták kénytelenek voltak hatalmas erőket ideküldeni, hogy megfékezzék a népeket. Portugália 140 000 fős hadsereget vezényelt ide, a Dél-afrikai Köztársaság és a Smith-rezsim pedig mind újabb és újabb erőket vet be a Dél-Afrikában fokozódó harc elfojtására. Véleményünk szerint a nemzetközi mozgalomnak még jobban kell támogatnia az imperializmus elleni harc e fontos frontját. Ami bennünket illet, megteszünk minden tőlünk telhetőt, és keresni fogjuk az afrikai népekkel való szolidaritás erősítésének további útjait.

Az imperializmus monopolkapitalizmus. Tanácskozásunknak meg kell jelölnie a monopolkapitalizmus fejlődésében mutatkozó egyes új, fontos jelenségeket, amelyeket — véleményünk szerint — a fő dokumentum nem világít meg kellőképpen.

Ezzel kapcsolatban szeretnénk hangsúlyozni, s megvizsgálás végett önök elé terjeszteni a következő négy pontot.

1. Az egybeolvadások mennyisége és üteme már önmagában is példátlan méretű monopolista koncentrációhoz vezet, s újabb problémákat állít mozgalmunk elé. Ebben a folyamatban óriási állami támogatással szupertrösztök jönnek létre. Ezek hatalmas tőkeforrásokkal, a munkások hadseregével rendelkeznek és olyan kolosszális gazdasági, társadalmi és politikai erőt képviselnek, amely lehetővé teszi számukra, hogy igen fontos döntéseket hozzanak és meghatározzák az ország jövőjét.

Egy hitelt érdemlő számítás szerint a legközelebbi jövőben 230 ilyen trösztöt fog uralkodni az egész kapitalista világ gazdasága felett.

Az ilyen szupertrösztök elleni harc nem szorítható többé a gazdasági követelések keretei közé. Jelenleg rendkívül élesen vetődik fel az a szociális és demokratikus követelés, hogy ezeket a monopóliumokat adják át a nép kezébe. A társadalmunk jövőjéről való gondoskodás megköveteli, hogy az erők ilyen koncentrációja ne maradjon tovább magánkezekben.

2. Az új tudományos-műszaki forradalom a legnagyobb tőkésországokban az egybeolvadások és a monopolista szuperkoncentrációk ezen folyamatának keretei kö-

zött megy végbe. Ennek eredményeként a tudományos-műszaki forradalom célkitűzései eltorzulnak és eredményei szuperprofit-szerzésre szolgálnak. A tudományos ésszerűsítés és hatékonyság nevében a termelés céltudatosabbá és automatizáltabbá válik, bezárják az úgynevezett nem gazdaságos vállalatokat és munkanélküliség jön létre.

Növekszik a tudományos dolgozók és alkalmazottak száma. Ezzel egyidejűleg megfigyelhető e rétegek szakszervezeti és politikai aktivitásának erősödése; ez értékes segítség a monopolistaellenes mozgalom számára.

3. A szupertrösztök méretüknél fogva nemzetköziek, s tevékenységük világméretű. Számukra nem léteznek vámkorlátok és nemzeti határok. Tőkéjüket mindenféle nemzeti határok megkerülésével helyezik el. A nagy angol monopóliumok kolosszális külföldi tőkeberuházásai fontos tényezői annak, hogy az angol fizetési mérleg problémáját nem sikerül megoldani. Angliában viszont más országok, különösen az Egyesült Államok szupertrösztjei járnak el ugyanígy.

Ezek a trösztök a neokolonializmus fő erejét alkotják. Az idegen területeken elhelyezett katonai támaszpontok az ő érdekeik védelmére hivatottak. Ezek a trösztök alkotják az imperialista expanzió fő erejét. Ez az az erő, amely a háború felé taszít.

Mindez hangsúlyozza a nemzetközi szakszervezeti együttműködés szükségességét. Az ilyen nemzetközi egyesülések és valamennyi ágazatuk ellen otthon és külföldön vívott harc megköveteli az összes nemzeti szakszervezeti központok együttes erőfeszítéseit.

4. A gazdasági hatalom koncentrációja párhuzamosan halad azzal a tendenciával, hogy a politikai hatalom ugyanezen kisszámú szupertröszt kezében összpontosul. A monopólium természeténél fogva mélyen antidemokratikus. Több mint ötven évvel ezelőtt Lenin — akinek 100. születési évfordulóját jövőre fogjuk ünnepelni — rámutatott: „az új gazdaság, az új monopolkapitalizmus (az imperializmus — monopolkapitalizmus) politikai felépítménye a demokráciától a politikai reakció felé tett fordulat".

A nagy monopóliumok képviselői, akik már kulcspozíciókat foglalnak el a monopóliumok érdekeit támogató állami intézményekben, támadják a parlamenti rendszert, és koalíciós kormány, sőt a „bizniszmen"-ek kormányának létrehozására hívnak fel.

Ugyanakkor a gazdasági és politikai hatalom koncentrálásának ez a folyamata lökést ad a demokráciáért és a monopóliumok ellen folyó kiterjedt harcnak, mert a monopóliumok mind jobban és jobban nemcsak a munkások, hanem a legszélesebb néprétegek ellenségeinek bizonyulnak. Korunkban, jobban mint eddig bármikor, beigazolódnak Lenin szavai: a demokráciáért sokoldalú, következetes harcot kell vívni, s ez a harc elválaszthatatlan része a szocializmusért vívott harcnak.

Anglia politikai életének középpontjában az új szakszervezetellenes törvények elleni harc áll. E törvények bevezetésével fenyegetőzik Wilson kormánya. Ez a harc már a szakszervezetek tömeges fellépéseihez, tüntetésekhez és egynapos sztrájkokhoz vezetett a legkülönbözőbb körzetekben. A szakszervezetek rendkívüli kongresszusa teljesen elvetette a kormány törvénytervezetét; ez ötven év óta először történt. Fokozódik a követelés: legyen 24 órás országos sztrájk e törvény ellen. A baloldali és haladó erők tömeges fellépései nagy hatással voltak a kormány jövedelempolitikájára.

A kommunista párt szakadatlanul figyelmeztet arra, hogy a kormány olyan irányvonalat alakít ki, amely a szakszervezetekkel és a labourista mozgalommal való összeütközéshez vezet. Ennek eredménye a labourista mozgalom ötven év óta legsú-

lyosabb válsága. A szakszervezetek fejlődésének fő vonása a jelentős balratolódás. Ez óriási fontosságú tényező az angol politika jövője szempontjából.

Mindennek eredményeként növekszik az a felismerés, hogy teljesen meg kell változtatni a kormány politikáját. Az a gazdasági stratégia, amely a jobbszárny gazdaságpolitikájának jelenlegi irányvonalával szemben alternatívát ad, valójában a munkásosztály harcát jelenti a vagyonos rétegek ellen. Az a változtatás, amelyet a fizetési mérleg kérdésének megoldására irányuló felfogásban követelünk, kihívás a bankárok és trösztök szerepe és ereje ellen. A katonai kiadások csökkentése és a béke új külpolitikája akadályt jelentene az imperializmus és a militarizmus számára. A szupertrösztök megsemmisítése a monopóliumok gazdasági és szociális erejét semmisítené meg, s hatalmas lépés is lenne az igazi demokrácia megvalósításához vezető úton.

E célok megvalósítása csupán harc árán lehetséges; elérésük folyamán az országban fontos változások történhetnek az osztály-erőviszonyokban, mert megerősödnek a munkásosztály és a középrétegek a kapitalista rétegekhez képest, s megerősödnek a szocialista és demokratikus erők a konzervatív és reakciós erőkhöz képest.

Éppen ebben az értelemben fogjuk fel a szocialista forradalom mindennapos harca és stratégiája között fennálló kapcsolatot, amelyet „Nagy-Britannia útja a szocializmushoz" című programunkban kifejtettünk. Ez a program a marxista—leninista elveknek Anglia viszonyaira való alkalmazása. Az alternatív politikáért vívott harc elősegíti a szocializmus felé haladás politikai előfeltételeinek megteremtését. A szocializmushoz vezető utunk és azok a formák, amelyeket az angol nép a maga szocialista rendszerének építésében alkalmazni fog, országunk hagyományain, történelmén, kultúráján, intézményein és körülményein alapulnak. A szocializmus, amelynek felépítéséért harcolunk, megteremti majd a munkásosztály és szövetségesei politikai hatalmát, a termelési eszközök, az elosztás és a csere társadalmi tulajdonát, a lakosság igényeinek kielégítésére szolgáló tervszerű termelési rendszert, s olyan államot és állami intézményeket hoz létre, amelyek őrködnek a szocialista rendszer felett, s lehetővé teszik a dolgozóknak, hogy a legdemokratikusabb formában részt vegyenek szocialista jövőjük építésében. E cél elérése nagy politikai és demokratikus harcot követel. Nagyon jól ismerjük a jelenlegi angliai demokratikus rendszer egész képmutatását és hamisságát. Szakadatlanul leleplezzük azt, akárcsak a burzsoá és szociáldemokrata ideológiát, amely ezt a rendszert támogatja. Ennek a politikai harcnak a központjában létezünk, élünk és harcolunk.

Mi azonban látjuk a reálisan létező és értékes demokratikus jogokat is. Egyesek azt bizonygatják, hogy az angol uralkodó osztály „ajándékozta" ezeket a demokratikus jogokat a dolgozóknak, s a többpártiságot csupán olyan mértékben engedélyezi, amíg az nem veszélyezteti a kapitalista rendszer létét.

Mi ezeket az érveket legalábbis különösnek tartjuk. Az angol uralkodó osztályok semmit sem „ajándékoztak" a dolgozóknak, még a szavazati jogot sem. Azokat a demokratikus jogokat, amelyeknek birtokában vagyunk, harcban vívtuk ki, s megőrzésükért tovább harcolunk. Ezek a jogok a mi harcunk eredményei. E jogok legfontosabbika — a sztrájkjog — ma támadások célpontja. Az angol munkásosztály sohasem mond le erről a jogáról, még akkor sem, ha a sztrájkot tiltó törvényeket hoznak.

Minden olyan kísérletre, amely Angliában a demokratikus jogok korlátozására vagy megsemmisítésére irányul, ezen jogok védelmét és kiszélesítését célzó harccal válaszolunk, és megmutatjuk, hogy a demokrácia teljes felvirágzását a szocializmus győzelme és az osztálytársadalom megsemmisítése hozza meg. Visszaverünk a demokratikus jogaink ellen intézett minden támadást, megteremtjük a szocializmusért küzdő tömeges demokratikus mozgalom lehetőségeit.

Angliában a szocializmus soha nem fog bekövetkezni valamilyen kisebbség akcióinak eredményeként, hanem csakis a nép többségének és demokratikus szervezeteinek egyetértésével és tömeges részvételével.

Ezzel összefüggésben életbevágóan fontos, hogy leszámoljunk a munkásmozgalomban a jobbszárny uralmával; ehhez határozottan meg kell változtatnunk a mozgalom erőviszonyait, s a szocialisták és kommunisták egységének segítségével a mozgalmat balra kell térítenünk. A munkásosztály egysége nélkül Angliában sohasem fogjuk elérni még fontos, részleges követelések megvalósítását sem, nem is beszélve a szocializmus győzelméről.

Egyesek azt mondják, hogy bizonyos nyugati kommunista pártok ezt a kérdést csupán a szavazatokért folyó parlamenti harc sikján szemlélik. Ez a mi álláspontunk karikatúrája. Számunkra a szocializmus kérdése mindenekelőtt a tömeges harc, ahol ezek szükségesek, a sztrájkok, a tömegmozgalmak kérdése, amelyek radikális változásokat érhetnek el, s enyhíthetik a kapitalizmus szorítását, mert működésbe hozzák a munkásosztály egész szervezett erejét.

Végeredményben azonban az ilyen mozgalomnak arra kell törekednie, hogy kitűnjék a szocializmus ügyéhez hű parlamenti többségért vívott harcban. Ha erről lemondanának, akkor ez az angliai feltételek között azt jelentené, hogy kitérünk azelől, hogy meggyőzzük és magunk mellé állítsuk a munkásosztály többségét szocialista céljaink megvalósításáért. S ha erre képtelennek bizonyulnánk, akkor hogyan valósítjuk majd meg a szocialista forradalmat? Valamiféle titkos úton, a néptömegek akarata ellenére? Pontosan ezt hajtogatják az ultrabalosok. Mi azonban az ő ideológiájuk ellen is harcolunk.

Azt is állítják, hogy ha ez a mozgalom valóban veszélyt jelentene a kapitalizmus számára, az imperialisták feloszlatnák a munkásosztály pártjait, vagy eltörölnék az úgynevezett pluralizmust, és megsemmisítenék a demokráciát. Az az állítás, hogy ezt a mozgalmat elkerülhetetlenül elfojtják, egyenértékű azzal, hogy tagadjuk a szocializmusra való átmenet fegyveres harc nélküli lehetőségét az olyan országokban, mint a miénk, s tagadjuk azokat a tételeket, amelyeket a fő dokumentumban fejtettünk ki, ahol a szocializmusra való áttérés békés vagy nem békés útjának lehetőségeiről van szó.

Az a tömegmozgalom, amely képes kivívni a parlamenti többséget, s a szocializmushoz hű kormányt tud létrehozni, képes lesz arra is, hogy megvédelmezze ezt a többséget, s felhasználjon minden szükséges eszközt a megdöntésére irányuló kísérletek visszaverésére, bárhonnét induljanak is ki.

A parlamentre és az ellenzéki pártok jogaira vonatkozó javaslataink kapcsolatosak a szocializmusért az angliai feltételek között folyó harcra vonatkozó nézetünkkel. A munkásosztály politikai vereséget fog mérni ezekre a pártokra.

Ami a fő dokumentumot illeti, a tanácskozás küldöttei kétségkívül tudják, hogy Végrehajtó Bizottságunk hazatérésünk után hoz majd végleges döntést e dokumentumhoz való viszonyunkról. Amikor módosításokat javasoltunk a fő dokumentum tervezetének 2. és 4. fejezetéhez, szeretnénk megmagyarázni azokat az okokat, amelyek erre késztettek bennünket. A jelenlegi tanácskozás napirendje ugyanaz, amelynek elfogadásához hozzájárultunk az 1968 februárjában Budapesten megtartott konzultatív találkozón, nevezetesen egy fő kérdést foglal magában: az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegysége.

Ezért úgy véljük, hogy a szocialista országok és a kommunista pártok közötti viszony kérdése nem felel meg teljesen az említett problémának szentelt dokumentumnak.

Természetesen az egyes szocialista országok között fennálló nézeteltérések akadályozzák egységüket, s ezzel kárt okoznak közös ügyünknek az imperializmus elleni harcban. Azonban a fő dokumentum nem ezekről a nézeteltérésekről beszél, hanem csupán a kölcsönös kapcsolatok elveiről.

Arról a hatalmas haladásról, amelyet a szocialista országok elértek, már szó esett tanácskozásunkon. Senki sem maradhat közömbös azokkal a lelkesítő számadatokkal szemben, amelyekkel Brezsnyev elvtárs felszólalásában ezt a haladást illusztrálja. A nemzeti felszabadító mozgalom bármelyik vezetőjével beszélgetve feltétlenül szó esik a Szovjetunió és más szocialista országok hatalmas politikai és anyagi segítségéről. A békéért és a szocializmusért folyó harcban a Szovjetunió kulcshelyzete tény.

Ha a szocialista országok közötti kapcsolatok elveit teljes mértékben alkalmaznák a gyakorlatban, nem merülne fel probléma ezekben a kapcsolatokban. Az önmagukban értékes és helyes elvek ismétlése azonban nem hoz jelentős hasznot. Most azt kell megvitatnunk, ami helytelen, azt, hogy hol és milyen körülmények között nem alkalmazták teljes mértékben ezeket az elveket.

Vajon logikus-e azt állítani, hogy a dokumentumnak mindenekelőtt a szocialista országok közötti kapcsolatokat érintő pontokat kell tartalmaznia, és egyidejűleg kijelenteni, hogy a küldötteknek nem kell megvitatniuk ezen elvek konkrét alkalmazását azoknak az eseményeknek folyamán, amelyeket minden kommunista pártban megvitattak? Ha a tanácskozás úgy véli, hogy ne vitassuk meg ezeket a dolgokat, akkor természetesen nem szabad bennehagyni a dokumentumban a szocialista országok közötti kapcsolatokról szóló pontokat. Ha azonban a küldöttek ezeket a pontokat meg akarják hagyni, akkor meg is kell vitatnunk azokat, ez pedig azt jelenti, hogy ne csupán magukat az elveket vitassuk meg, hanem azt is, hogyan jelentkeztek azok a valóságban.

Nyilván éppen ezen az alapon tárgyalta sok küldött Kína kérdését. A szocialista országok néhány küldötte utalt továbbá egyes nyugat-európai pártok politikai álláspontjára is. Mi nem kívánunk beleavatkozni senkinek a belügyeibe. Az öt szocialista országnak az a fontos döntése azonban, hogy fegyveresen beavatkozott Csehszlovákiában, kétségkívül mélyen érintett minden kommunista pártot. Mi kijelentettük, hogy ez a döntés helytelen volt.

Az adott esetben nemcsak a kölcsönös kapcsolatoknak dokumentumunkban kifejtett elve kelt nyugtalanságot bennünk.

Meggyőződésünk, hogy a felmerült problémák közvetlen összefüggésben álltak a szocialista demokrácia további fejlődésével, amelynek kárt okoztak a Novotný-korszak torzításai.

A CSKP Központi Bizottságának 1968 januárjában megtartott plénuma határozatokat hozott a kialakult helyzet kijavítására, s mi üdvözöltük ezeket a határozatokat. Később bonyolult helyzet jött létre, amelyben szocialistaellenes és szovjetellenes elemek aktivitást fejtettek ki. Ezek azonban lényegében politikai problémák voltak, amelyek politikai megoldást követeltek. És ezt a politikai megoldást a megfelelő pártnak kellett magára vállalnia.

Kifejezzük meggyőződésünket, hogy ezeket a nehézségeket Csehszlovákia Kommunista Pártja és népe le fogja győzni.

Mivel mi az Angliában kialakult viszonyok között tevékenykedünk, az ilyen kérdéseket nyíltan vitatjuk meg. Így áll a helyzet a Kínai Kommunista Párt vonatkozásában is, amellyel kapcsolatban nyíltan kifejtettük nézetünket, s továbbra is ebben az irányban fogunk tevékenykedni. A Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa elvetette a párt 1956-ban megtartott VIII. kongresszusa által jóváhagyott helyes irányvonalat. A Kínai Kommunista Párt eltávolodik a marxista–leninista álláspontól.

Mindazonáltal nincs szándékunkban kifejteni álláspontunkat erről a jelentős kérdésről a jelenlegi tanácskozáson.

Van itt más meggondolás is. Tanácskozásunkon nem vesz részt öt szocialista ország. Nem hisszük, hogy a szocialista államok közötti kapcsolatok elveinek kidolgozása teljes és valóban hatékony lehet, ha néhány érdekelt ország távol marad arról a tanácskozásról, ahol tájékoztathatnának bennünket, támogatják-e ezeket az elveket vagy sem.

Általában szólva, megjegyzéseink a fő dokumentum 4. fejezetére is vonatkoznak: javasoltuk, hogy ennek nagy részét töröljék. Véleményünk szerint a kommunista pártok közötti kapcsolatok és a szerepüket és tevékenységüket meghatározó elvek kérdése nem tartozik tanácskozásunk napirendjére. Minden egyes párt önálló. Csak ő maga döntheti el politikájának kérdéseit, határozhatja meg tevékenységét és szerepét legfőbb szerve, az országos kongresszus útján. Jelenleg nincs, s nem is lehet valamiféle kollektív szerv vagy irányító központ, amely bitorolhatná a pártok szuverén jogait, s helyettük eldönthetné ezeket a kérdéseket.

Magától értetődően minden párt tanulhat egymástól. A pártok kicserélhetik nézőpontjukat és tapasztalataikat. Mi támogatjuk a legszorosabb kapcsolatokat a többi pártokkal, különösen azokkal, amelyekkel közvetlenebbül összekapcsol bennünket a közös imperialistaellenes harc. E pártok közül egyesekkel nézeteltéréseink vannak bizonyos kérdésekben, ez azonban semmi esetre sem akadályoz meg bennünket abban, hogy szolidaritást vállaljunk velük közös harcunkban.

Tekintettel arra, hogy a pártoknak bonyolult és eltérő körülmények között, sajátos nemzeti környezetben kell tevékenykedniük, az értékelésekben és a véleményárnyalatokban mutatkozó eltérés elkerülhetetlen. Ez az élet természetes jelensége.

Pozitív dolog, hogy – ha csak részlegesen is – megvitathattunk egyes ilyen nézeteltéréseket. Ez a jelenlegi tanácskozás erejét, nem pedig gyengeségét mutatja.

Így tehát egyrészt egység áll fenn az imperializmus elleni harc közvetlen feladatait illetően, másrészt nézeteltérések vannak más kérdésekben. A dialógus ilyen szinten mozgalmunk érettségének a jele.

Mivel önálló pártok vagyunk, tanácskozásaink lefolytatásának jellege nagy jelentőségű. Arra törekszünk, hogy az egységet az egyetértés, ne pedig szavazás alapján érjük el.

Ha egy vagy más kérdést szavazattöbbséggel döntenénk el, a kisebbség aligha számíthatna arra, hogy a többség le fog mondani álláspontjáról. Ugyanígy nem várható, hogy a kisebbség lemond álláspontjáról a többség javára. Ezért az egyetértés, s nem pedig a szavazás az a módszer, amelyet kidolgoztunk.

Mivel nézeteltérések állnak fenn közöttünk, el kell végeznünk gyökereik és lényegük józan, tudományos elemzését, hogy intézkedéseket hozzunk leküzdésükre. Türelmet és kölcsönös megértést kell tanúsítanunk. Magától értetődik, hogy ezt nem fogja elősegíteni a címkék indokolatlan kölcsönös ragasztása. Valamennyien marxista–leninista párt vagyunk. Minden kommunista párt felhasználja a marxizmus–leninizmus tételeit, amikor a jelenkori problémák megoldását keresi. Nézeteltéréseink alapját az okok egész komplexuma alkotja. Meg kell vizsgálnunk ezeket az okokat, elfogultság és előítélet nélkül, nem ragaszkodva ahhoz, hogy csak a mi álláspontunk a helyes.

Mindaddig, amíg nézeteltérések állnak fenn, amíg azok körének szűkítésére törekszünk, a nemzetközi kommunista mozgalomnak abból kell kiindulnia, hogy a bennünket egyesítő momentumok éppen azok a kérdések, amelyekben megállapodhatunk, nevezetesen: az imperializmus elleni közös harcunk feladatai és kommunista céljaink. Ami azokat a problémákat illeti, amelyekben még nincs meg között-

tünk az egyetértés, egyetlen párt sem kényszerítheti rá a másikra az e kérdésekről alkotott véleményét. Nem engedhetjük meg, hogy a nézeteltérések, amelyeket nem olyan könnyű elsimítani, új és mélyebb szakadást okozzanak, hogy még merevebbé tegyék az álláspontokat, és megnehezítsék e nézeteltérések megoldását.

A jelenlegi tanácskozáson részt vevő 75 párt szorosan összeforrott az imperializmus ellen vívott harcban. Éppen ezt az örvendetes újságot közöljük a világgal. Tanácskozásunk munkájának olyan eredménye ez, amely lelkesíti az imperializmus által kizsákmányolt és elnyomott emberek millióit. A kapitalista sajtó persze megpróbálja saját érdekében felhasználni nézeteltéréseinket. Mi azonban érett pártok vagyunk. És a népek is érettek, hogy megértsenek bennünket.

Tanácskozásunk hozza nyilvánosságra felhívását. Mi valamennyien — a 75 kommunista és munkáspárt — egyek vagyunk az imperializmus és a háború ellen, a demokráciáért, a békéért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért vívott harcban.

EPHREMON GENE,

A GUADELOUPE-I KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Küldött elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Guadeloupe-i Kommunista Párt küldöttsége nevében üdvözöljem önöket, s az önök személyében forrón köszöntsem pártjaikat és népeiket.

Engedjék meg továbbá, hogy ismételten kifejezzem hálánkat a Magyar Szocialista Munkáspárt, valamint a Szovjetunió Kommunista Pártja iránt azért a testvéri fogadtatásért, amelyben vendégszerető fővárosaikban részesítettek bennünket. Nagyra értékeljük azt a magasfokú felelősségérzetet, amellyel e két párt a budapesti konzultatív találkozótól kezdve a konkrét internacionalizmus nevében biztosította, a Szovjetunió Kommunista Pártja pedig továbbra is biztositja a nehéz szervezési feladatok teljesítését.

Kijelentjük, hogy pártunk helyesli a tanácskozás előkészítő bizottságának záróülése által kidolgozott valamennyi dokumentum, különösképpen a fő dokumentum tervezetét.

I

Kedves elvtársak! Guadeloupe az 1946. március 19-én elfogadott úgynevezett asszimilációs törvény ellenére ténylegesen Franciaország gyarmata maradt. Amióta 1957-ben a Közös Piac szekeréhez kötötték, Guadeloupe az európai „hatok" falujának szerepét tölti be. A guadeloupe-i gazdasági helyzetet az jellemzi, hogy a föld, az üzemek, az összes jelentős termelési eszközök a külföldi burzsoázia kezében vannak.

Az európai trösztök, amelyek a martinique-i kapitalizmussal jól megférő francia monopoltőke közvetítésével tevékenykednek, teljes jogú gazdák Guadeloupe-on. Ugyanakkor az országba behatol a kanadai és az amerikai tőke.

Országunk tehát az európai gyarmatosítók, a martinique-i burzsoázia, a kanadai és az amerikai kapitalisták között dúló versengés színhelye.

Guadeloupe népének osztályrésze továbbra is a nyomor, s ez ahhoz képest növekszik, ahogyan fokozódik az általa létrehozott kincsek elrablása. Népünk méltóságát lábbal tiporják a csaló választási rendszerek, a faji megkülönböztetés, a megvetés és elnyomás révén. Nem ismerik el a nép elidegeníthetetlen és feltétlen jogát, hogy maga rendelkezzék sorsával.

Végeredményben elmondhatjuk, hogy a guadeloupe-i helyzetet a társadalmi-szociális légkör állandó romlása jellemzi. Időnként megkísérlik, hogy vérbe fojtsák a néptömegek követeléseit. Két évvel ezelőtt Puenta-a-Pitra utcáit halottak és sebesültek borították és a helyzet továbbra is rendkívül feszült.

A felelősség ezért elsősorban a kolonializmust terheli, amely nemcsak szociális bizonytalanságot szül, amikor katasztrofálisan nehéz gazdasági helyzetet teremt, de, amint ezt Politikai Bizottságunk legutóbbi nyilatkozata megállapította, „elősegíti balos áramlatok és különböző csoportosulások kialakulását, s ezekben ügynökeik együttműködnek a munkásmozgalom árulóival és minden rendű és rangú kalandorokkal, akik az amerikai imperializmussal szorosan kapcsolatban álló üzletemberek csoportjának érdekében tevékenykednek". Ebben a következő módszereket alkalmazzák: Mindenekelőtt kommunistaellenes propagandát fejtenek ki a leghihetetlenebb ideológiai és politikai zűrzavar keltése végett.

Azután felhívják a lakosságot, ne vegyen részt választási kampányokban és fegyveres felkelésekben, ahelyett, hogy politikai tömegharcra szólítanának fel.

Végül ahhoz folyamodnak, hogy legtapasztaltabb vezetőinket leszámolással fenyegetik, s különböző provokációkat szerveznek ellenük.

Ez az a kalandor irányvonal, melyet a balos elemek megpróbáltak és ma is megpróbálnak ráerőszakolni a guadeloupe-i munkásmozgalomra.

Ezért meg kell állapítanunk, hogy a balosság és a kolonializmus összefog és szövetségre lép az igazi antikolonialisták, a kommunisták ellen.

Guadeloupe-on azért tudtuk elkerülni a kalandor irányvonalat, mert pártunknak — hiányosságai és gyengeségei ellenére — mély gyökerei vannak a tömegekben, szoros a kapcsolata a Kommunista Ifjúsági Szövetséggel, a szakszervezeti és nőszövetségekkel. Ennek bizonyítéka, hogy bár a választások során a csalások, vesztegetések módszerét alkalmazták ellenünk és a pártellenes elemek aljas csapásokat mértek ránk, a 34 prefektúra közül tízben képviselve vagyunk. Jelenleg azok a városi önkormányzatok, amelyekben képviselőink vannak, az ország területének több mint 35 százalékára és a lakosság több mint 45 százalékára terjesztik ki hatáskörüket. Harminchat főtanácsos közül hat a mi pártunkat képviseli, egy pedig közel áll a kommunistákhoz. A tengerentúli megyék (Guadeloupe, Martinique, Francia Guayana és Réunion szigete) egyetlen kommunista képviselője a mi elvtársunk. A tengerentúli megyék egyetlen szenátora, aki közel áll a kommunistákhoz, szintén guadeloupe-i. És végül, az elnökválasztások során az összes tengerentúli megyék közül Guadeloupe-on adták a szavazatok legnagyobb százalékát Jacques Duclos elvtársra.

Emellett rá kell mutatnunk, hogy a választások eredményei semmilyen mértékben sem tükrözik befolyásunkat. Gyakorlatilag befolyásunk alatt áll a lakosság 55—65 százaléka. Ezenkívül tudjuk, mit jelentenek ezek a választások, vagyis nem értékeljük túl és nem becsüljük le azokat.

Mindazonáltal fenyeget bennünket a balos veszély.

II

Más testvérpártok szintén kénytelenek harcot folytatni a balossággal, vagy a jobboldali opportunizmussal, vagy egyidejűleg mind a kettővel. Éppen ezzel a rendkívül bonyolult kétfrontos harccal kell szembenézniük elvtársainknak, például a Francia Kommunista Pártban. Ők ezt a harcot sikeresen folytatják.

A nézeteltérések nem csupán a taktikára vonatkoznak, hanem a kommunista világmozgalom legáltalánosabb stratégiájára: az imperializmus erejének értékelése, a

munkásosztály vezető szerepe, a szocializmusra való áttérés útjai, a Szovjetunió vezette szocialista közösség döntő szerepe az imperializmus elleni harcban, a béke és a háború problémái és más kérdések. Tanácsok hangzanak el, hogy mondjunk le a pártszervezés lenini elveiről. Az összes opportunista áramlatok közös nevezőjéül szolgáló nacionalista sovinizmus leple alatt elvetik a proletár internacionalizmus alapelvét. Visszaállítják a személyi kultuszt. Ennek az eszkalációnak közvetlen eredménye a nyílt szovjetellenes, kommunistaellenes propagandára való átállás. Összetákolják és támogatják a szakadár mozgalmat, a sértő polémiák, provokációk szintjére süllyednek le — s ezeknek áldozatai vannak —, fegyveres agressziót követnek el. Kétség és hitetlenség üti fel fejét. Ez politikai zűrzavarhoz vezet. S nem is csodálkozhatunk, ha egy rosszul tájékozott munkástól ezt halljuk: „Én már semmit sem értek. Tegnap egységes és fegyelmezett volt a kommunista mozgalom. Ma moszkvai kommunisták és pekingi kommunisták vannak, akik sértegetik egymást."

Ugyanakkor egyes sajtószervek makacsul és a nyilvánvaló tények ellenére a maóista csoport, valamint a kommunista és munkáspártok túlnyomó többsége között támadt ellentétet szovjet–kínai nézeteltérésnek nevezik.

Az imperialistaellenes front megérzi e politikai zűrzavar következményeit.

Neves vezetők meggyilkolása, a világforradalmi hadsereg hatalmas egységeinek pusztulása és néhány másnak óvatossága bizonyos mértékben megnehezíti, hogy következetesen visszaverjük az imperialista agresszorokat.

III

Mit kell hát tennünk, elvtársak? Mik a feladataink jelenleg? Egyesíteni, egyesíteni, ismét csak egyesíteni a legszélesebb néptömegeket. Tömöríteni kell valamennyi imperialistaellenes erőt a béke, a demokrácia, a nemzeti felszabadítás és a szocializmus zászlaja alatt, s ezzel tettekben megnyilvánuló hatékonyabb nemzetközi támogatást kell adni az amerikai imperializmus elleni harchoz, mindenekelőtt Vietnamban, a Közel-Keleten és Kuba térségében.

Véleményünk szerint azonban a legsürgősebb feladat az, hogy biztosítsuk a nemzetközi kommunista mozgalom újabb fellendülését, s tegyünk meg érte már most minden lehetőt: egységünk erősítése útján biztosítsuk a nemzetközi tanácskozás sikerét.

IV

A fő dokumentum 3. fejezetében egyöntetűen megállapodtunk. Nézeteltérések vannak az 1., a 2. és a 4. fejezettel kapcsolatban. Egyes elvtársak véleménye szerint nem kellene elemezni a nemzetközi helyzetet, nem kellene értékelni a forradalmi erőket, nem kellene meghatározni azokat az elveket és módszereket, amelyek lehetővé teszik, hogy elérjük valamennyi kommunista és munkáspárt akcióegységét.

A megokolás itt a következő: meg kell kerülni azokat a kérdéseket, amelyekben a nemzetközi kommunista mozgalomban komoly nézeteltérések állnak fenn. Ugyanakkor azonban ezek az elvtársak vagy más elvtársak lehetetlennek látják, hogy a tanácskozás meg ne vizsgáljon néhány nem kevésbé komoly nézeteltérést, amelyekre rámutatnak.

Az ilyen álláspont láttán, még ha nem hangsúlyozzuk is szembeötlő ellentmondásosságát, küldöttségünk úgy véli, hogy a tanácskozás nem javasolhat az egész világ népeinek meghatározott célokat, ha előzetesen nem elemzi egyrészt azt, hogy milyen

konkrét helyzetben kell tevékenykedniük, s ha másrészt nem határozza meg azt az alapot, amelyre majd a kommunista pártok egysége — az összes imperialistaellenes erők egyesülésének legfontosabb tényezője — épül.

Ezért tehát a tanácskozáson ne vitassuk meg az olyan problémákat, amelyek még nem értek meg a megvitatásra, és csupán árthatnának a tanácskozásnak. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk az olyan ideológiai felfogásokat és politikai akciókat, amelyek — minthogy továbbra is az egység illúzióját keltenék — szovjetellenes, antileninista, internacionalistaellenes, kommunistaellenes irányzatuk miatt összeegyeztethetetlenek azzal az igazi egységgel, amelyre törekszünk.

V

Igen, elvtársak! Az 1960 óta felhalmozódott tapasztalat tanúsítja, hogy a kínai vezetők és az egész nemzetközi munkásmozgalom közötti elméleti nézeteltérések elhallgatása csak arra tüzelte őket, hogy fokozzák aknamunkájukat a marxizmus—leninizmushoz továbbra is hű pártok ellen.

A kínai vezetők rendszeres aknamunkája gyakran szánalmas és nevetséges szóbeli támadásokkal kezdődött, amelyekről hamarosan áttértek a munkásmozgalom szétzüllesztésére és megbontására irányuló nyílt kísérletekre.

A kommunista pártok elleni támadások megkezdésére minden tétovázás nélkül felhasználták a legkülönbözőbb renegátokat és kalandorokat. Ugyancsak tétovázás nélkül provokálnak véres incidenseket a szocialista államok határain, s készítik fel a kínai népet a Szovjetunió elleni háborúra. Végül betetőzte a hivatalos szakítást a nemzetközi kommunista mozgalommal IX. kongresszusuk, ahol Mao Ce-tung eszméit korunk „marxizmus—leninizmusának" kiáltották ki.

Valóban, elvtársak, elképzelhető-e, hogy tanácskozásunk hallgatásba burkolózik, és közömbös marad a szakadár tevékenység újabb eszkalációja láttán?

Elképzelhető-e, hogy tanácskozásunk ne igazolja az egység helyreállításába vetett nagy reményeket, amelyeket minden igazi forradalmárban ébresztett: a szocialista közösség népeiben, a tőkésországok proletárjaiban, az antikolonialista front harcosaiban, a véres imperialista megtorlások áldozataiban, valamennyi testvérünkben, akik börtönben és kínzókamrákban senyvednek vagy akiknek életét az osztályellenség naponta kioltja?

Küldöttségünk véleménye az, hogy bármilyen elhallgatás, bármilyen közömbösség csupán a gyengeség megnyilvánulása lenne. Nekünk éppen ellenkezőleg, szilárdan és következetesen meg kell védelmeznünk marxista—leninista ideológiánkat. Az adott esetben küldöttségünk úgy véli, hogy a visszavágásra szükség van olyan formában, hogy a tanácskozáson részt vevő valamennyi kommunista és munkáspárt ünnepélyesen megerősíti a marxizmus—leninizmus elveit. Gyakorlatilag arról van szó, hogy jóváhagyjuk a fő dokumentumot és az előkészítő bizottság által megvitatásra a tanácskozás elé terjesztett más szövegeket.

Ez, kedves elvtársak, eltölthet bennünket azzal a meggyőződéssel, hogy jelentős szakaszt érnénk el az imperializmus és a mozgalmunk renegátjai ellen vívott harcban, a nemzetközi kommunista mozgalom akcióegységének megszilárdításában. Ez tanúbizonysága lenne a tudományos szocializmusba vetett hitünknek a szakadár és kalandor mozgalommal szemben világszerte.

Igen, elvtársak! Népeink még elszántabban harcolnának az előttük álló feladatok megvalósításáért, s az a kemény elszántságunk, hogy megvalósítjuk e feladatokat, visszhangot verne a határokon át, segítene a hős kínai népnek, hogy kiirtsa a maóiz-

mus vírusát. Egyúttal meggyorsítaná, hogy Izland, Kambodzsa, Jugoszlávia, Albánia, Thaiföld, Malaysia, Burma, Hollandia, Új-Zéland, Japán, Kína népei megértsék e feladatokat, lehetővé tenné, hogy meggyőzzük és meghódítsuk más országok néptömegeit is.

Teljesen világos, hogy amiként a gyümölcsöt sem menthetjük meg, ha benne hagyjuk a pusztító férget, ahogy nem keresztezhetjük egymással a különböző természetű organizmusokat, ahogy nem gyógyíthatjuk meg a testet, ha benne hagyjuk az üszkösödő gócot, azonképpen nem erősíthetjük pártcsaládunk egészségét sem, amíg ellentétes áramlatok léteznek benne. A kommunistaellenességgel szemben nincs kompromisszum, harcolni kell ellene, el kell szigetelni, hogy aztán végezzünk vele.

VI

Holnap maga az élet vet véget a nézeteltéréseknek, ha képesek leszünk rugalmasan alkalmazni azt a realista taktikát, amelyet Brezsnyev elvtárs rendkívül tartalmas és általános helyesléssel fogadott beszédének három pontjában kifejtett.

Mint Brezsnyev elvtárs mondotta, a következőket kell tennünk:

1. Gyakorlati tevékenységünk középpontjába mindenekelőtt azt kell állítanunk, ami valamennyi ország kommunistáit közelebb hozza egymáshoz. Együttesen kell megoldanunk a közös akciók megvalósításával kapcsolatos gyakorlati feladatokat.

2. Sokoldalúan erősítenünk és bővítenünk kell a testvérpártok közötti kapcsolatokat két-, sokoldalú és regionális találkozók révén, nemzetközi együttműködés útján, a kollektív munka olyan formájában, mint a nemzetközi tanácskozások.

3. Általánosítani kell a pártok elméleti munkáját. Ezen az alapon kell fejleszteni a marxista–leninista elméletet. Védelmezni kell elveit és alapeszméit.

A nézeteltérések és ellentmondások rendezésének és a különbségek megértésének ezt a megközelítési formáját teljesen helyesnek látjuk, mert alapjai a következők:

1. A munkásosztály nemzetközi jellege („Mi – internacionalisták vagyunk" – mondotta Lenin); 2. a marxizmus–leninizmusnak mint nemzetközi tanításnak egysége (a guadeloupe-i és a szibériai embert ugyanaz az elmélet lelkesíti); 3. minden párt számára szükséges, hogy figyelembe vegye azokat a konkrét feltételeket, amelyek között dolgozik, védelmezze a marxizmus–leninizmus alapjait és tevékenységének ebből eredő közös elveit.

Az elmélet csak általános irányelveket tartalmaz, s egyetlen párt tevékenysége sem akadályozhatja az egész mozgalom akcióegységét, nem kerülhet szembe a közös stratégiával és nem vezethet a proletár internacionalizmus aláásásához.

Arról van szó, hogy alkalmazzuk rugalmasan a marxista–leninista tanítást minden ország sajátos körülményei között, a konkrét történelmi tapasztalat elméleti tanulmányozása alapján.

Arról van szó, hogy szembeszálljunk a nemzeti sovinizmussal, a zűrzavarral, a nézeteltérésekkel, a szakadással és anarchiával.

Tehát a marxizmus–leninizmushoz való hűség szolidaritásunk és egységünk fő feltétele!

1965 márciusa után gyakran hangoztatják: az, ami egyesít, sokkal erősebb annál, mint ami elválaszt bennünket. Eljött tehát az ideje, hogy megvalósítsuk Lenin szent hagyatékát: erősen összefogva haladjunk előre.

Együtt előre, elvtársak!

Diadalmaskodjék ismét, éljen és erősödjék a világ kommunista és munkáspártjainak akcióegysége!

DOMINIQUE URBANY,

A LUXEMBURGI KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Azért gyűltünk itt egybe, hogy kidolgozzuk az emberiség fő ellensége, az imperializmus elleni közös harc programját, hogy megfelelően összehangoljuk tevékenységünket és erősítsük a kommunisták sorainak egységét.

Az utóbbi évek folyamán pártunk ismételten fellépett a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának összehívásáért, a kommunista világmozgalom egységének megszilárdítása érdekében. Abból indulunk ki, hogy az imperializmus és szövetségesei ellen vívott világméretű harc sürgetően követeli, hogy kiküszöböljük az előrehaladásunkat veszélyeztető nézeteltéréseket, szorosabbra zárjuk és erősítsük a kommunisták sorainak nemzetközi egységét. Ez az egység elengedhetetlen feltétele annak, hogy döntő sikereket érjünk el a dolgozók és valamennyi haladó erő mozgósításában az imperializmus és a reakció elleni közös harcra.

Egy kicsiny ország dolgozóinak a nevében szólok. A kis országok népei fokozottan érzik a nemzetközi szolidaritás szükségességét az osztályellenséggel vívott harcban. Meggyőződésünk, hogy ez a tanácskozás igazolja majd a luxemburgi dolgozók reményeit.

Megvannak az előfeltételei annak, hogy a tanácskozás sikeresen megszilárdítsa mozgalmunk egységét. Az előkészítő bizottság kidolgozta a fő dokumentum tervezetét, amelyet a tanácskozáson részt vevő pártok túlnyomó többsége elfogadott. Ez a dokumentum helyesen és mélyrehatóan elemzi a világhelyzetet és a nemzetközi erőviszonyokat, s ennek alapján levonja a marxista–leninista következtetéseket. Az okmánytervezet a maga egészében és minden részletében tartós elvi alapot nyújt a kommunista világmozgalom akcióegységének megszilárdításához.

A Luxemburgi Kommunista Párt teljesen és fenntartás nélkül egyetért az okmánytervezettel. Úgy véljük, hogy a tervezetnek csak akkor van értéke, ha azt egységes egésznek tekintjük. Nem kalács ez, melyből mindenki leszelhet egy kedvére való darabot.

Engedjék meg, hogy megjegyzést fűzzek néhány számunkra különösen fontos ponthoz.

Az okmánytervezet megállapítja, hogy fokozódott a fő imperialista hatalom, az Amerikai Egyesült Államok agresszivitása. Ez azt jelenti, hogy nem szűnt meg a helyi háborúk, egyszersmind egy újabb világháború veszélye. Ez Európára is vonatkozik. A NATO katonai tömbje ma nehézségekkel küzd. Szembe kell néznie a belső súrlódásokkal, valamint a néptömegek növekvő ellenállásával a NATO költséges és veszélyes háborús politikájával szemben. Mindazonáltal a NATO ma is erős és agresszív tömb, amely fokozza a fegyverkezési versenyt és szervezetileg erősödik. A NATO különösen azért veszélyes, mert az NDK felszámolására és a hitleri fasizmus feletti győzelem eredményeinek felülvizsgálására törekvő nyugatnémet imperialisták revansizmusának és militarizmusának fő támasza. Ez a tömb szüntelenül fenyegeti a békét Európa szívében, s tragikus könnyelműség lenne, ha lebecsülnénk ezt a veszélyt.

Tudjuk, hogy Nyugat-Európában növekednek a béke erői s ugyanakkor egyre nagyobb nehézségekbe ütköznek a háború imperialista híveinek akciói. Ebben a helyzetben pártunk a luxemburgi kormány NATO-érdekeket szem előtt tartó fegyverkezési politikája ellen folytatott szívós és hosszú harcban mozgósítani tudta a tömegeket, és elérte, hogy a kormány megszüntesse a hadkötelezettséget. Népünk valamennyi rétegében erős visszhangot kelt az a követelésünk, hogy Luxemburg térjen

vissza a hagyományos semlegességi politikához. Vannak arra utaló jelek, hogy a nemrég alakult keresztény-liberális kormány reálisabb politikát folytat majd a Szovjetunióval kapcsolatban és nem foglal állást az európai biztonság kérdésével foglalkozó konferencia gondolatával szemben.

Helytelen lenne azonban, ha ezekből a Luxemburgban és más országokban elért sikerekből, valamint a kapitalista táborban, többek között az Európai Gazdasági Közösségben jelentkező nehézségekből túlságosan optimista következtetéseket vonnánk le. Az imperialisták még hatalmas erők és eszközök felett rendelkeznek. Mindig készek arra, hogy háborús kalandokba bocsátkozzanak, s ehhez felhasználjanak bármilyen kedvező alkalmat. Mozgalmunk gyengeségei, a sorainkban jelentkező szétházás csak újabb kalandokra ösztönözhetik őket. Ahhoz, hogy az imperialistákat megfékezzük, szükség van erőfeszítéseink és célkitűzéseink egyeztetésére. Az individualizmus minden megnyilvánulása csak kárunkra lehet.

Brezsnyev elvtárs és több más elvtárs a tanácskozáson elhangzott beszédében meggyőzően mutatott rá arra a veszélyre, amelyet a Kínai Kommunista Párt vezetőinek bűnös politikája és tevékenysége a szocializmus, az egész kommunista világmozgalom és elsősorban a világ békéje szempontjából jelent. Csatlakozunk ehhez az értékeléshez. Egyetlen kommunista, egyetlen testvéri párt sem lehet közömbös az iránt, hogy Kínában maóista kalandorok meghamisítják a marxizmus–leninizmust, s ezt felcserélik soviniszta, nagyhatalmi teóriájukkal, megsemmisítik a kommunista pártot s olyan erőszakszervezettel helyettesítik, amelyben egy katonai klikk uralkodik, provokációkat szerveznek a Szovjetunió ellen, aláássák a munkásosztály nemzetközi szolidaritását, egységbontó tevékenységet folytatnak és szerveznek más kommunista pártokban, s ezekben igen veszélyes helyzetet idéznek elő.

A maóista vezetők szovjetellenes politikája, a nemzetközi kommunista mozgalomban folytatott szakadár tevékenysége elsősorban a békére jelent mérhetetlen veszélyt, mert újabb háborús kalandokra ösztönözhetik az imperialistákat. Egyetlen kommunista, egyetlen békeharcos sem hallgathat, nem maradhat közömbös az események ilyen alakulása láttán, nem érheti be azzal, hogy a két fél kibékülését tanácsolja. Ezért mi, luxemburgi kommunisták, határozottan elítéljük a maóista vezetők végzetes politikáját, amely óriási kárt okoz a kommunista világmozgalom egységének és ellentétben áll a marxizmus–leninizmus elveivel. Ezért a Szovjetunió mellett foglalunk állást, amely védelmezi a marxizmus–leninizmust, a szocializmust és a békét a kínai vezetők támadásaival szemben.

Az utóbbi időben az imperialisták ideológiai fronton elkeseredett támadást indítottak a marxizmus–leninizmus ellen, mégpedig „modern", újszerű módon, agyafúrt és rafinált módszerek alkalmazásával, a „szocializmus új modelljáról" szóló fejtegetések mögé rejtőzve. Például azt bizonygatják, hogy a marxizmus–leninizmus csak a Szovjetunió viszonyaira alkalmazható, de a „civilizált Nyugat" számára nem megfelelő. Megkísérlik azt is, hogy elhitessék a munkásosztállyal, hogyha akár csak egy kevéssé fellazítják a marxizmus–leninizmust, a kapitalizmus negatív oldalait pedig megtoldják némi szocializmussal, ez mindenki számára könnyen emészthető lesz. Tudományos szempontból az ideológiai nézeteknek ez a közkeletű vegyüléke az úgynevezett konvergencia-elmélet, amelyet politikai vonatkozásban „humánus szocializmusnak" neveznek, gyakorlati célja pedig a kapitalizmus megmentése a kapitalizmussal való együttműködés. Minden kommunistának lankadatlanul harcolnia kell a burzsoáziának és útitársainak a marxista–leninista tanítás eltorzítására irányuló mindennemű kísérlete ellen. Ez pedig feltételezi, hogy pártjainkban engesztelhetetlen és következetes harcot kell vívnunk a revizionista és „baloldali" tendenciák és ingadozások minden válfaja ellen.

Az imperialisták és az uszályukban sodródó jobboldali szocialista és szélsőséges pártok, csoportok és csoportocskák az utóbbi időben erőfeszítéseket tesznek arra, hogy szakadást idézzenek elő a kommunista pártok soraiban, megnehezítsék nemzetközi együttműködésüket, egymás ellen uszítsák a szocialista országokat, aláássák a munkásosztály nemzetközi szolidaritását, belülről fellazítsák a szocialista tábort és a kommunista pártokat, bizalmatlanságot és gyűlöletet keltsenek a Szovjetunióval és az SZKP-val szemben. Tudjuk, hogy Nyugaton még a teljesen jelentéktelen anarchista, trockista és szélsőséges baloldali irányzatokat képviselő kalandorcsoportocskáknak is készséggel rendelkezésükre bocsátják a tömegtájékoztatási eszközöket (a sajtót, a rádiót és a televíziót), elősegítik a jobboldali opportunista nézetek, sőt még a maóizmus terjesztését is. A szocializmus ellenségei, a monopoltőke urai és ügynökségei kitűnően értenek ahhoz, hogy céljaik érdekében kihasználják a kommunista mozgalomban jelentkező gyengeségeket és ingadozásokat, sőt ahhoz is, hogy az állhatatlanokat a maguk oldalára állítsák.

A szocialista országok lakosságának ideológiai befolyásolására felhasználják a rádiót, a televíziót és más eszközöket, egyebek közt törvénytelen eszközöket is, így az ezekben az országokban levő ügynökeiket és cinkosaikat, s elsősorban az emberek nemzeti érzelmeire spekulálnak. Arról kiáltoznak — ami persze nem igaz —, hogy Moszkva leigázza vagy elnyomja ezeket az országokat, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja gyámság alatt tartja a többi kommunista pártot.

A nemzeti érzület mély gyökeret vert a népek tudatában, s ez önmagában minden tiszteletet megérdemel. De ugyanezek a nemzeti érzelmek, ha velük az osztályellenség visszaél, gyakran szűk látókörű nacionalizmussá változnak. Felhasználhatják őket a sovinizmus és a nemzeti gőg felszítására, s ekkor veszélyes fegyverül szolgálhatnak a reakció kezében. A szocialista országokban a szocializmus ellenségei alattomos fegyvert kovácsolhatnak a lakosság nemzeti érzelmeiből. Minden országban felhasználják ezeket az érzelmeket a munkásosztály nemzetközi szolidaritása, s főként a szocializmus hatalmas bástyája — a Szovjetunió — ellen, amely már a létezésével is a népek nemzeti függetlenségének biztosítéka.

Ezt a veszélyt idejében és helyesen fel kell ismerni, s erélyesen küzdeni kell ellene.

Sokat beszélnek mostanában a függetlenség elveiről, minden egyes párt sajátos útjáról az imperializmus és a reakció elleni harcban, a szocializmus építésének nemzeti sajátosságáról. Kifejezésre juttatja ezeket az elveket a fő dokumentum tervezete is. Ez jó dolog. Hiszen azokról a helyes elvekről van szó, amelyeket régóta alkalmazunk harcunkban. A luxemburgi kommunisták legalábbis mindig hívek voltak és ma is hívek ezekhez az elvekhez.

De a helyes elveket is lehet helytelenül alkalmazni. Például, ha eltorzítják, túlzottan és egyoldalúan hangsúlyozzák a pártok függetlenségének elvét, ha csak ezt az elvet domborítják ki, s megfeledkeznek a nemzetközi szolidaritás elvéről, vagy ha ez az elv csak arra szolgál, hogy leplezzék vele a marxizmus–leninizmus revizionista eltorzítását, ez arra vezet, hogy egyik vagy másik párt elszakad a kommunista világmozgalomtól.

A kommunista pártok önállóan döntenek tevékenységük minden kérdésében, egyenlő jogú részvevői a kommunista világmozgalomnak. Tevékenységükért és politikájukért felelősséggel tartoznak országuk munkásosztályának. De vannak nemzetközi kötelezettségeik is, hiszen felelősek a nemzetközi munkásmozgalomnak. Minden párt sikerei vagy kudarcai saját hazájában az osztályellenséggel vívott harcban ma inkább mint bármikor az egész munkásosztálynak az imperializmus elleni nemzetközi harcban elért sikereitől vagy elszenvedett kudarcaitól függnek, mindenek-

előtt attól, hogy erősödnek vagy gyengülnek-e a szocialista tábor pozíciói. Minden kommunista párt érdeke, hogy beletartozzék a munkásmozgalom világméretű harcának egységes frontjába. Nem arról van szó, hogy alárendeljék érdekeiket egy másik párt érdekeinek, hanem a harci egységfronthoz való önkéntes csatlakozásról, arról, hogy a marxista–leninista elmélettől vezettetve felismerjék e lépés szükségességét.

A mai helyzetben nem az egyes pártok függetlenségének biztosításáról kell beszélnünk, amelyet, mellesleg szólva, sorainkban senki se fenyeget. A függetlenség biztosítéka egyáltalán nem a Szovjetunió Kommunista Pártjától való elhatárolódás. A kommunista pártok nemzetközi szolidaritásának erősítése, a proletár internacionalizmus elveinek és mozgalmunk egységének a megszilárdítása — ez most az elsőrendű feladat.

Pártunk tevékenységében szorosan összekapcsolja a nemzeti feladatok teljesítését az imperializmus és a reakció elleni harcban rá háruló internacionalista kötelesség teljesítésével. Úgy véljük, hogy éppen ennek köszönhetjük az utóbbi években elért sikereinket.

Különösen figyelemreméltó győzelmet aratott pártunk az 1968 novemberi és decemberi községi és parlamenti választásokon.

Mint ismeretes, mi teljesen és fenntartás nélkül támogattuk a Szovjetuniónak és a Varsói Szerződés többi tagállamának 1968 augusztusi csehszlovákiai akcióját. Azokban a napokban a reakciós polgári pártok, s velük együtt a Luxemburgi Szocialista Párt dühödt kommunistaellenes vezetői, példátlan uszító hadjáratot szerveztek a Luxemburgi Kommunista Párt ellen. Ezt a kampányt talán csak azzal lehet összehasonlítani, melyet 1956-ban a magyarországi ellenforradalommal kapcsolatban indítottak ellenünk. A reakció nyíltan azzal dicsekedett, hogy ezúttal pártunkat sikerül eltörölnie a föld színéről. Ebből a célból két jelentős ipari városban kiprovokálták az idő előtti választásokat, s végül még a parlamentet is feloszlatták. A reakció azonban keservesen csalódott. Az 1968 novemberi és decemberi választásokon a Luxemburgi Kommunista Párt szenzációs győzelmet aratott. Mindenütt, még a legkisebb falucskákban is és főként a zömmel munkáslakta kerületekben növekedett a párt jelöltjeire leadott szavazatok száma. Országos viszonylatban megkaptuk a szavazatok több mint 15 százalékát (az előző választásokon szerzett mintegy 12 százalékkal szemben). A jobboldali vezetés alatt álló Szocialista Munkáspárt érzékeny veszteségeket szenvedett. A választók kibuktatták a legféktelenebb antikommunistákat.

Természetesen választási sikerünket elősegítette számos tényező: a nép növekvő elégedetlensége a volt keresztény-szocialista kormánykoalíció reakciós politikájával szemben, pártunk sikeres harca a dolgozók szociális követeléseiért, a munkabéreknek a növekvő árakkal arányos emeléséért, a nyugellátás javításáért, a dolgozókra, a lakosság valamennyi rétegére nehezedő súlyos adóterhek ellen, a létfeltételeknek a drágaság és az infláció miatti romlása és a kormány háborús politikája ellen. Pártunk szilárd pozíciókkal rendelkezik a nagyüzemekben. Szüntelenül harcol a munkásosztály egységéért és mindenekelőtt a szakszervezeti egységért, s e harc eredményeként néhány évvel ezelőtt a pártunk irányítása alatt álló szabad munkásszövetség egyesült a szocialisták által vezetett munkásszövetséggel.

Mindez hozzájárult a munkástömegek bizalmának növekedéséhez pártunk iránt. Hangsúlyoznunk kell továbbá, hogy a luxemburgi munkásosztály, a dühödt szovjetellenes kampány ellenére, osztályellenségeinkkel szembefordulva félreérthetetlenül kifejezésre juttatta ezeken a választásokon, hogy helyesli azt a szilárd álláspontot, amelyet pártunk 1968 augusztusában elfoglalt.

A választások tanúsága szerint a dolgozók bizalma a Luxemburgi Kommunista

Párt, valamint a Szovjetunió, az NDK és a többi szocialista ország iránt nemhogy csökkent volna, ellenkezőleg, növekedett.

Néhány küldöttség itt azt mondotta, hogy az öt államnak 1968 augusztusában Csehszlovákia támogatására tett lépései kárt okoztak a kommunista világmozgalomnak. Pártunk választási sikerei azonban azt mutatták, hogy ezek a lépések nem ártottak a luxemburgi kommunista mozgalomnak. Ellenkezőleg. Pártunk befolyása és tekintélye még a lakosság kispolgári rétegeiben is növekedett. Az országon belül, illetve a nemzetközi porondon vívott osztályharc kiéleződésének döntő pillanataiban nem engedhetjük megfélemlíteni magunkat sem a kispolgári sóhajtozásoktól, sem pedig az osztályellenség jajveszékelésétől, nem tanúsíthatunk ingadozást. Lenin arra tanított: az ingadozókba csak akkor önthetünk erőt, ha mi magunk nem ingadozunk. Tudom, hogy a mi kis országunk nem a világ közepe. De néhány, a mienknél nagyobb pártnak talán nem ártana egy kissé figyelmesebben tanulmányoznia azokat az okokat, hogy a Luxemburgi Kommunista Párt miért ért el sikert éppen a csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatban.

Véleményünk szerint a kommunista és munkáspártok tanácskozása, az ezen elfogadásra kerülő okmányok kétségkívül döntő mértékben elő fogják segíteni, hogy szélesedjék és erősödjék valamennyi kommunista és munkáspárt szolidaritása és testvéri szövetsége a Szovjetunió Kommunista Pártjával, amely rendkívül gazdag harci tapasztalatokkal és hagyományokkal rendelkezik, a legnagyobb sikereket érte el a szocializmus és a kommunizmus építésében, mindig rendíthetetlenül hű volt és hű maradt a marxizmus–leninizmushoz, a proletár internacionalizmus és a nemzetközi szolidaritás elveihez – azzal a párttal, amelyre mi valamennyien bátran támaszkodhatunk.

Pártunk biztos abban, hogy a moszkvai tanácskozás beváltja valamennyi ország kommunistáinak reményeit és várakozásait, megteremti az előfeltételeket ahhoz, hogy a munkásosztály, valamennyi haladó gondolkodású ember, a béke összes erői további sikereket érjenek el világméretű harcukban, melyet az imperializmus ellen, a demokráciáért, a békéért és a szocializmusért vívnak, s hogy ez a tanácskozás döntő szakasz a kommunista világmozgalom teljes egységének megteremtéséhez vezető úton.

JUMZSAGIJN CEDENBAL,

A MONGOL NÉPI FORRADALMI PÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottsága, a mongol kommunisták nevében küldöttségünk forrón és szívélyesen üdvözli a testvéri pártok itt megjelent valamennyi képviselőjét. A tanácskozás részvevőinek személyében üdvözöljük minden világrész kommunistáit, munkásosztályát, dolgozóit és kifejezésre juttatjuk őszinte szolidaritásunkat a közös célokért, az imperializmus ellen vívott bátor harcukkal.

A Mongol Népi Forradalmi Párt véleménye szerint a jelenlegi tanácskozás összehívása a testvéri pártok életének, a nemzetközi kommunista mozgalom fejlődésének kiemelkedő eseménye. Az a tény, hogy a tanácskozás munkájában részt vesznek a kommunista és munkáspártok túlnyomó többségének képviselői, a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottságát erősítő irányzat győzelméről tanúskodik.

A tapasztalatok bizonyítják, hogy a békéért és a szocializmusért folytatott harc közös feladatai összehangolásának, egységes akcióprogram kidolgozásának leghatékonyabb formái a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásai. Szilárd meggyőződésünk, hogy a kommunista világmozgalom jelenlegi fóruma sikerrel teljesíti megtisztelő feladatait és újabb mérföldkő lesz a világ kommunistái aktív, közös cselekvésének kibontakoztatása, az imperializmus elleni harc, a kommunisták egységének megszilárdítása útján.

A tanácskozás előkészítése érdekében hosszú hónapokon át folytatott munka során megmutatkozott és meggyőzően kifejezésre jutott, hogy a testvéri kommunista pártok a marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus elvi alapján összefogásra törekszenek az imperializmus elleni harcban. Ez a törekvés, amely a közös cél és a létfontosságú egység felismeréséből indul ki, lehetővé tette, hogy a pártok között a kölcsönös megértés és a szoros együttműködés légköre alakuljon ki, s hogy jó alapot teremtsünk tanácskozásunk sikeréhez.

A kommunisták nemzetközi fórumát a kommunista pártok kollektív erőfeszítéssel készítették elő a legdemokratikusabb alapon, következetesen érvényre juttatva az elvtársi együttműködés normáit és minden részt vevő párt egyenjogúságának elvét.

Úgy véljük, hogy az előkészítő bizottság munkája hasznos és eredményes volt. Hozzájárultak ehhez a bizottság munkájában részt vevő testvéri pártoknak, különösen a Magyar Szocialista Munkáspártnak és a Szovjetunió Kommunista Pártjának aktív erőfeszítései. Ezek a pártok megteremtették a szükséges feltételeket az előkészítő bizottság munkájához.

Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára a tanácskozáson elmondott beszédében mélyrehatóan és tárgyilagosan elemzi a világfejlődést, pontosan meghatározza az imperialistaellenes harc feladatait. Beszéde értékes hozzájárulás a nemzetközi kommunista mozgalom elméletéhez és gyakorlatához. Hasonlóképpen fontosak a marxizmus–leninizmus nagy tanítását szilárdan követő többi testvéri kommunista párt képviselőinek felszólalásai.

Elvtársak! Az előkészítő munka során folytatott alapos és beható megbeszélések eredményeként nagy fontosságú dokumentumok tervezeteit dolgozták ki és terjesztették tanácskozásunk elé. Ezek a tervezetek a kommunista pártok kollektív tapasztalatainak gyümölcsei, annak eredményei, hogy egyeztették álláspontjukat az imperialistaellenes harc fő kérdéseiben. Pártunk megelégedéssel hagyja jóvá a fő dokumentum tervezetét, a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívás és más dokumentumok tervezetét és állást foglal ezek elfogadása mellett.

A fő dokumentum tervezete marxista–leninista szemszögből világítja meg korunk legaktuálisabb s tanácskozásunk fő tárgyát képező kérdését. Ez a kérdés: az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegysége.

Úgy véljük, hogy a fő dokumentum szerkezetét és tartalmát tekintve egységes egész, és teljes összhangban van a mozgalmunk előtt álló feladatokkal. Konkrétan elemzi a mai imperializmus politikáját és ellentmondásait, tárgyilagosan értékeli a világfejlődés fő tendenciáit. Erre az elemzésre elengedhetetlenül szükség van ahhoz, hogy helyesen határozhassuk meg az imperialistaellenes harc feladatait, hogy tömöríthessük az imperializmussal szemben álló erőket. A dokumentum ebből az elemzésből kiindulva rámutat az imperializmus agresszív politikája elleni harc fokozásának szükségességére és az ebből adódó feladatokra.

Az utóbbi évek eseményei arról tanúskodnak, hogy az imperialista reakció, amely kénytelen manőverezni a forradalmi erők nyomása alatt, igyekszik fenntartani és

megszilárdítani a kizsákmányolásnak és elnyomásnak a népek által gyűlölt rendszerét s visszaszerezni elveszett pozícióit. Az imperialisták, elsősorban az amerikaiak, ellentámadásokat indítanak a béke, a szocializmus, a demokrácia és a nemzeti felszabadító mozgalom erői ellen, hogy megállítsák a forradalmi világfolyamat előrehaladását.

Az imperializmus a legkülönbözőbb eszközökkel — provokációkkal, ellenforradalmi összeesküvésekkel, reakciós puccsokkal és fegyveres intervenciókkal — erőszakos módon igyekszik rákényszeríteni politikáját a világ népeire s arra törekszik, hogy mesterségesen állandó feszültséget teremtsen a nemzetközi kapcsolatokban. A reakciós imperialista körök agresszív cselekményeikkel veszélyes válsághelyzeteket teremtenek a világ különböző részein.

A fő dokumentum tervezete megállapítja: Az imperializmus, annak ellenére, hogy mint világrendszer, nem vált erősebbé, továbbra is komoly és veszedelmes ellenfél. Fokozódott a fő imperialista hatalom, az Egyesült Államok agresszivitása. Ez helyes és reális következtetés, amely nem engedi meg sem a mai imperializmus erőinek lebecsülését, sem pedig ezeknek az erőknek a túlértékelését. Ez az értékelés, amely teljes összhangban áll az imperializmus lenini meghatározásával és elemzésével, alkalmas arra, hogy átfogóan mozgósítsa a tömegeket az imperialista reakció elleni harcra.

A jelenlegi világhelyzetet a nemzetközi forradalmi mozgalom erőinek szakadatlan növekedése, az általános erőviszonyoknak e mozgalom javára történő további eltolódása jellemzi. Bármilyen ellenrendszabályokhoz folyamodott is az imperializmus, nem tudta és nem tudja a mai világ fejlődését visszafordítani.

Az imperialista erők csődjének és elkerülhetetlen bukásának legvilágosabb bizonyítéka az Egyesült Államok agresszív terveinek kudarca a vietnami háborúban. Az amerikai imperialistáknak nemcsak hogy nem sikerült térdre kényszeríteniük a hős vietnami népet és megvalósítaniuk messzemenő terveiket, de erkölcsileg és politikailag elszigetelődtek, és kénytelenek voltak a tárgyalóasztal mellé ülni a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front képviselőivel. A vietnami nép történelmi sikereinek magyarázata e nép törhetetlen akarata, bátorsága és kitartása, a szocialista országok s elsősorban a Szovjetunió által nyújtott óriási segítség és támogatás a vietnami nép igazságos harcához, a világ összes demokratikus és haladó erőinek testvéri szolidaritása.

Pártunk, a többi testvérpárthoz hasonlóan úgy véli, hogy ma az imperialistaellenes harc egyik fő feladata az, hogy minden haladó és békeszerető erő összefogásával rákényszerítsük az amerikai vezető köröket, hogy vessenek véget a vietnami agressziónak, járuljanak hozzá a vietnami kérdés rendezéséhez a vietnami nép jogos követeléseinek alapján, amelyeket a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front tíz pontból álló programja újból pontosan körvonalazott. Küldöttségünk melegen üdvözli a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes kormányának megalakulását, amely kétségkívül jelentős szerepet tölt majd be az ország hazafias erőinek mozgósításában és a vietnami nép végleges győzelmének kivívásában.

Az arab népek határozott ellenállása, valamint a Szovjetunió és a többi szocialista ország által az arab népeknek nyújtott hatékony támogatás eredményeként meghiúsultak az imperialisták kísérletei, hogy az izraeli agresszorok segítségével megdöntsék az arab országok haladó rendszereit, s visszaállítsák ezekben az országokban a gyarmatosítók pozícióit. De az amerikai, nyugatnémet és más imperialistáktól támogatott izraeli vezető körök folytatják bekebelezési és terjeszkedési politikájukat, embertelen bűncselekményeket és újabb háborús provokációkat követnek el. A mongol nép és a Mongol Népi Forradalmi Párt határozottan támogatja az arab országok

népeinek igazságos harcát, amely szerves része a békeszerető erők közös harcának az imperializmus és a neokolonializmus ellen.

Az emberiség társadalmi haladásáért folytatott harc élvonalában a szocialista világrendszer halad, amely korunk leghatalmasabb forradalmi ereje. A szocialista világrendszer erejének növekedése döntő módon elősegíti a nemzetközi erőviszonyok megváltozását a szocializmus javára, az imperializmus hátrányára.

A Szovjetunió, amely az emberiség számára elsőként tört utat a szocializmus felé és sikeresen építi a kommunista társadalmat, a szocialista világ fő ereje és korunk forradalmi mozgalmának hatalmas támasza. Az első szocialista ország ma nemcsak azért tölti be ezt a történelmi szerepet, mert gazdasági és katonai ereje növekszik, mert döntő mértékben járul hozzá az imperialista agresszorok megfékezéséhez, a szocialista országok forradalmi vívmányainak védelméhez, a népek nemzeti felszabadító mozgalmának támogatásához. A jelenlegi bonyolult nemzetközi helyzetben a lenini párt és a szovjet állam a nemzetközi forradalmi mozgalom iránti magas fokú felelősségtudat, az internacionalista kötelesség iránti tántoríthatatlan hűség példája, amely megmutatja, hogyan kell következetesen harcolni a világ dolgozóinak létfontosságú érdekeiért, a marxizmus–leninizmus forradalmi elveinek érvényesítéséért, ezek mindennemű eltorzítása és elferdítése ellen. A világ valamennyi országának dolgozói és kommunistái — az imperialista burzsoázia és minden rendű és rangú szovjetellenes elemek rágalmazó koholmányai és kitalálásai ellenére — ezért fordítják tekintetüket reménnyel telve és mélységes bizalommal a Szovjetunió, az októberi forradalom dicső hazája, korunk forradalmi mozgalmának kioltathatatlan fényű világítótornya felé, s a ragyogó jövőért vívott harcban biztatást merítenek sikereiből és példájából.

A Szovjetunióval és kommunista pártjával való őszinte testvéri szolidaritás, a szocializmus pozícióinak erősítésére, a népek békéjének és biztonságának védelmére irányuló titáni erőfeszítéseiknek mindenre kiterjedő támogatása mozgalmunkban mindenkor elidegeníthetetlenül hozzátartozott és hozzátartozik a proletár internacionalizmushoz. A marxizmus–leninizmushoz hű mongol kommunisták létfontosságú jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy minden tekintetben erősítsék a Mongol Népköztársaság és a Szovjetunió megbonthatatlan, testvéri barátságát, a Mongol Népi Forradalmi Párt és a Szovjetunió Kommunista Pártja közötti őszinte és szoros kapcsolatokat.

Tanácskozásunk magától értetődően nagy figyelmet szentel annak a harcnak, amelyet az imperialista agressziótól és támadási kísérletektől közvetlenül szenvedő szocialista országok — a Vietnami Demokratikus Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Kubai Köztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság — népei folytatnak. Ezek az országok a szocializmus ázsiai, latin-amerikai és európai előretolt állásai. Szilárdságuktól, népeiknek a szocialista építésben, a forradalmi vívmányok védelmében elért sikereitől sok tekintetben függ a szocializmus sorsa a világnak ezeken a részein és területein. Ezért teljes mértékben támogatjuk a tanácskozás dokumentumaiban megfogalmazott feladatokat és felhívásokat a közös ellenség elleni harc élvonalában küzdő említett országok testvéri pártjaival és népeivel való szolidaritás erősítésére.

A szocialista országok népei marxista–leninista pártjaik vezetésével jelentős sikereket érnek el a gazdasági és kulturális építőmunkában, a szocialista társadalmi viszonyok tökéletesítésében. Az új élet építésének tapasztalata azt mutatja, hogy az előforduló nehézségek ellenére a szocialista világban az a fő tendencia, hogy mind teljesebben jelentkeznek és érvényesülnek a szocializmus gazdasági és társadalmi-politikai előnyei, mindjobban erősödnek a szocialista államok népeinek a szocia-

lista internacionalizmus, az egyenjogúság és a kölcsönös segítség elvein alapuló osztálytestvéri kapcsolatai. Azok a próbálkozások, hogy a marxista–leninista pártok által vezetett szocialista országok társadalmi és politikai rendszerét antidemokratikusnak, kölcsönös kapcsolataikat nem egyenlő jogokon alapulóknak tüntessék fel, összeférhetetlenek a társadalmi élet jelenségeinek proletár álláspontról való osztályszemléletével.

Meg kell jegyeznünk továbbá, hogy a nemzetközi imperializmus fő erői harcuk élét elsősorban a szocialista rendszer országai ellen irányítják. Ezek az erők nemegyszer megkísérelték, hogy háborús kalandok segítségével „visszavessék" a szocializmust, s ma sem mondanak le arról, hogy közvetlen fegyveres harcot indítsanak ellene.

Emellett az imperialista körök egyre kiterjedtebben alkalmaznak politikai és gazdasági nyomást, ideológiai aknamunkát a szocialista országok ellen, s főként arra spekulálnak, hogy a szocialistaellenes elemek aktivizálásával és támogatásával belülről ássák alá a szocializmust. A szocializmusellenes erők — a külsők és a belsők egyaránt — a régi rendszer visszaállítására törekedve szövetkeznek egymással és körmönfont harci formákat és módszereket alkalmaznak. Ezzel kapcsolatban meg kell mondanunk, hogy mélységesen hibás az a nézet, mely szerint a szocialista országok és a kommunista pártok csak az imperialisták fegyveres támadása esetén nyilváníthatják ki nemzetközi szolidaritásukat valamely szocialista ország népével, és tétlenül kellene nézniük a szocialista vívmányok elleni imperialista merényletek más eseteit és formáit. Ez a nézet ellentétes a nemzetközi osztályszolidaritás elveivel, a szocialista országok népeinek és a kommunista világmozgalomnak az érdekeivel. A szocializmus vívmányainak védelme az imperialista vagy belső reakció bármilyen merényletével szemben, valamennyi szocialista ország népének és az egész világ kommunistáinak nemzetközi kötelessége.

Az imperialistaellenes harc igen fontos részese, rendkívül aktív erőtényezője a munkásmozgalom, amely aláássa a tőkésországokban a monopóliumok uralmának alapjait.

Forró szolidaritással és elragadtatással kísérjük figyelemmel a kapitalista országok kommunistáinak hősi harcát; bonyolult és nehéz körülmények között, az áldozatok és nélkülözések, a kíméletlen megtorló intézkedések és a terror ellenére ők vezetik a dolgozók osztályharcát a kizsákmányoló és elnyomó rendszer ellen, az imperialisták háborús kalandjai, a fasizmus újjászületése ellen, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért. Az utóbbi években az Egyesült Államokban, Franciaországban, Olaszországban, Spanyolországban, Japánban, a latin-amerikai országokban és a világ más tájain kibontakozott hatalmas sztrájkmozgalmak, valamint a munkások, parasztok, értelmiségiek, az ifjúság és a diákság, a tömegek egyéb megmozdulásai az imperialistaellenes osztályharc új nagy lehetőségeiről és a kommunista pártok megnövekedett szerepéről tanúskodnak.

A népek nemzeti felszabadító harca új, magasabb fokra emelkedett. A gyarmati rendszer összeomlásával, számos új ázsiai és afrikai nemzeti állam keletkezésével napirendre került a kolonializmus utolsó maradványainak felszámolása.

A nemzeti felszabadító forradalmak jelenlegi szakaszának egyik fő vonása az, hogy egyes fiatal államok rátértek a fejlődés nem kapitalista útjára, ami lehetővé teszi számukra a gyarmati múlttól örökölt elmaradottság felszámolását és a szocializmusba való átmenet feltételeinek megteremtését.

A felszabadult országok új fejlődési útja nagy nehézségekkel és megpróbáltatásokkal jár. Az imperialisták a népek felszabadító mozgalmának elfojtása céljából minden lehető módon igyekszenek kihasználni ezeknek az államoknak a nehézségeit,

támogatják és ösztönzik a reakciós erőket, bűnös összeesküvéseket szőnek a törvényes kormányok ellen, viszályt akarnak kelteni a nemzeti függetlenség és a társadalmi haladás harcosainak soraiban.

Ilyen körülmények között rendkívül fontos, hogy határozott harc bontakozzék ki az imperialisták és szekértolóik cselszövényei ellen, hogy erősödjék ezen országok népeinek együttműködése a nemzetközi kommunista mozgalommal és e mozgalom szülöttével — a szocialista világrendszerrel. A történelmi tapasztalat s országunk tapasztalata is azt mutatja, hogy csak a szocialista országokkal, a nemzetközi munkásmozgalommal való szövetség erősítése teszi lehetővé a felszabadult országok progresszív társadalmi fejlődését és függetlenségük védelmét az imperializmus és a neokolonializmus merényleteivel szemben.

Elvtársak! A világfejlődés jelenlegi szakaszában, amikor a szocializmus és a demokrácia erőinek növekedése új lehetőségeket nyújt tevékenységünk kiterjesztésére, minden kommunista és munkáspárt előtt nagy feladatok állnak; erősíteniük kell harcukat a nemzetközi imperializmus ellen, amely fokozza mesterkedéseit a szocialista országokkal, a nemzeti felszabadító mozgalommal és valamennyi haladó erővel szemben.

Tanácskozásunk a testvéri kommunista és munkáspártok kollektív tapasztalataiból kiindulva pontosan meghatározza a közös ellenséggel vívott harc fő irányait. Az akcióegység alapvető programja a forradalmi világmozgalom valamennyi áramlata számára — miként a múltban is — harc egy új világháború veszélye ellen, a béke megvédéséért és a békés egymás mellett élés elveinek érvényesítéséért. A tanácskozás részvevői helyesen hangsúlyozzák az akcióegység fontosságát és jelentőségét e célok elérése érdekében. Természetesen a kommunista pártoknak e halaszthatatlan feladatok megoldására irányuló tevékenysége elő fogja segíteni a nemzetközi kommunista mozgalom további tömörülését, magasabb szintre emeli egységünket. Ez kétségtelenül előmozdítja majd a világ szocialista, nemzeti felszabadító és demokratikus erőinek megszilárdulását.

Az antiimperialista, demokratikus erők egyesítésének, az imperializmus elleni harci tevékenységük fokozásának döntő tényezője a nemzetközi kommunista mozgalom egységének és összeforrottságának erősödése. Köztudomású, hogy mozgalmunkban komoly nehézségek és nézeteltérések vannak. Az opportunizmus egységbontó befolyásának a kommunista mozgalom egyes osztagaiba való behatolásával erősödtek a mozgalom internacionalista összefogását gátló tendenciák.

Ezeknek a nehézségeknek és nézeteltéréseknek azonban nincs meghatározó jelentőségük a szocialista országok és a kommunista mozgalom fejlődésében, mert a testvéri pártokat egyesítő állandóan ható tényezők sokkalta erősebbek annál, mint ami szétválasztja őket. A nézeteltéréseket csakis a testvéri pártok fáradhatatlan, aktív erőfeszítéseivel, a közös célokért folytatott egységes és összehangolt akciók során küzdhetjük le.

Tanácskozásunkon, amely figyelmét elsősorban az imperializmus elleni harcra fordítja, a nézeteltérések kérdései nem helyezhetők előtérbe. Még helytelenebb volna azt kívánni, hogy a közös ellenség elleni akciók összehangolásának az összes nézeteltérések megszüntetése legyen feltétele. Az a tény, hogy sor került a jelenlegi tanácskozásra, s hogy ezen elfogadják a vitára bocsátott dokumentumokat, kétségtelenül fontos lépés lesz a fennálló nehézségek fokozatos kiküszöbölése felé. Pártunk — a többi pártokkal együtt — mint eddig, ezután is síkraszáll a kommunista pártok közötti nézeteltéréseknek a proletár internacionalizmus elvei alapján való türelmes megoldásáért.

Pártunk teljesen egyetért az SZKP-nak és több más testvéri pártnak azzal a javas-

latával, hogy meg kell szervezni a rendszeres véleménycserét és nemzetközi elméleti konferenciákat kell tartani.

A kommunista és munkáspártok elsőrendű feladata, hogy kérlelhetetlen eszmei harcot folytassanak az opportunizmus minden formája ellen. Lenin többször hangsúlyozta, hogy az imperializmus elleni harc üres és hazug frázis, ha nem kapcsolódik elválaszthatatlanul egybe az opportunizmus elleni harccal. Megjegyzendő, hogy a jobboldali és a „baloldali" revizionizmus egyaránt nemcsak elferdíti a marxizmus–leninizmus elméletét, de meggyengíti a kommunista pártok ideológiai alapjait is, az osztályharc megtagadásához, a proletár internacionalizmus elveitől való eltávolodáshoz vezet.

A reakciós erők nem véletlenül számítanak a kommunista mozgalomban levő különféle revizionisták és egységbontók aktivizálódására, jól tudják, hogy a nacionalizmussal szorosan egybefonódó jobboldali és a „baloldali" opportunizmus végső soron azt eredményezi, hogy a kommunisták elvesztik forradalmár mivoltukat, elkorcsosulnak és szövetkeznek osztályellenségeikkel.

Elvtársak! Amikor az imperializmus elleni harcról, e harc hatékonyságának biztosításáról, a nemzetközi kommunista mozgalom tömörítésére irányuló közös tennivalóinkról beszélünk, foglalkoznunk kell azokkal az akadályokkal, amelyek gátolják harcunkat és melyeket az imperializmus és a reakció erői kihasználnak. Ezzel kapcsolatban nem hagyhatjuk szó nélkül a Mao Ce-tung-csoport nagyhatalmi soviniszta, antiszocialista irányvonalának kérdését. Ez annál inkább fontos, mert a Kínai Kommunista Párt úgynevezett IX. kongresszusának összehívása után, amely hivatalosan jóváhagyta a maoisták politikai irányvonalát, növekedett a békét és a szocializmust a kínai vezetők felől fenyegető veszély.

Ismeretes, hogy a jelenlegi kínai vezetők, felcserélvén az imperializmus elleni harcot a szocialista közösség és a nemzetközi kommunista mozgalom elleni harccal, ténykedéseikkel évek óta gyengítik és aláássák a nemzetközi antiimperialista frontot, elősegítik a reakció és a háború erőinek aktivizálódását.

A pekingi csoport, miután szakított a marxizmus–leninizmussal, a proletár internacionalizmussal, nyílt és féktelen ideológiai és politikai harcot, bomlasztó tevékenységet folytat a marxista–leninista pártok ellen, szakadást igyekszik előidézni soraikban, fel akarja bomlasztani a kommunista mozgalmat, s rá kívánja kényszeríteni a maóizmus antimarxista eszméit és irányvonalát. Minden kommunista pártot, minden szocialista országot, amely megtagadja a pekingi irányvonal követését, a maoisták „revizionistának", „a marxizmus–leninizmus, a szocializmus árulójának" nyilvánítanak.

A kínai vezetők a szocializmus elleni harcukban a fő csapást az SZKP, a kommunista mozgalom legállhatatosabb és legtapasztaltabb osztaga ellen, a Szovjetunió, a szocialista testvéri közösség hatalmas fő támasza ellen irányítják. A pekingi vezetők minden erővel le akarják járatni az SZKP és a Szovjetunió politikáját és nagy nemzetközi tekintélyét, bizalmatlanságot akarnak kelteni iránta. A Mao Ce-tung-csoport felkorbácsolja az országban a nacionalista szenvedélyeket és a szovjetellenes hisztériát, s minden erővel arra törekszik, hogy kiirtsa a kínai dolgozók tudatából a Szovjetunió iránti barátság és szimpátia érzését, s a hálát, amelyet azért az igazi internacionalista segítségért és támogatásért éreznek, amelyet a Szovjetunió nyújtott Kína felszabadításához, társadalmi fejlődéséhez. A kínai lakossághoz besulykolják azt a gondolatot, hogy elkerülhetetlen a háború a Szovjetunióval — a kínai nép barátjával és szövetségesével. A kínai vezetők fékevesztett szovjetellenessége oda vezetett, hogy gyalázatos fegyveres provokációkat szerveztek a szovjet–kínai határon. A Mao-csoportnak ezeket az ellenséges cselekményeit a mongol kom-

munisták olyan agresszív akcióknak minősítik, amelyek más szocialista országok ellen is irányultak.

A mai reális helyzetből kiindulva nyíltan meg kell mondanunk, hogy súlyos hiba lenne figyelmen kívül hagyni és lebecsülni azt a veszélyt, hogy a Mao Ce-tung-csoport háborús konfliktusokat robbanthat ki. Lehetetlen fel nem figyelnünk arra a körülményre, hogy a bel- és külpolitikai kudarcok egyre fokozzák a kínai vezetők kalandorságát. A maóisták nemrég lezajlott kongresszusa, amely jóváhagyta Mao Ce-tungnak általában egy új világháború és az úgynevezett szociál-imperializmus elleni háború elkerülhetetlenségéről szóló tézisét, olyan irányelveket fogadott el, amelyeknek célja a háborúra való felkészülés a Szovjetunió és más szocialista országok ellen. A pekingi vezetők Kína anyagi és embertartalékait az ország militarizálása és háborús előkészületek szorgalmazása érdekében mozgósítják, s háborús pszichózist keltenek az országban.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a kínai vezetők hibájából kialakult helyzetet nem szabad olyan ügynek tekinteni, amely csak az SZKP-ra és a KKP-ra, a Szovjetunióra és a Kínai Népköztársaságra tartozik. A maóisták szovjetellenes politikája és cselekményei közvetlenül érintik az egész szocialista közösség, az egész nemzetközi kommunista mozgalom érdekeit. A kínai vezetők célja az, hogy aláássák a szocialista országok egységét, bizalmatlanságot és gyűlölködést keltsenek közöttük, s alávessék őket saját parancsuralmuknak.

A Mongol Népköztársaság mint Kínával szomszédos ország saját magán közvetlenül tapasztalja a Mao Ce-tung-csoport antiszocialista politikájának hatását, ki van téve a csoport legkülönbözőbb irányból jövő ellenséges rajtaütéseinek. A pekingi vezetők rá akarják kényszeríteni országunkra antimarxista irányvonalukat, s ezért évek óta közvetlen politikai, gazdasági és ideológiai nyomást gyakorolnak hazánkra. A kínai hatóságok erősen csökkentették a Mongol Népköztársasággal való gazdasági kapcsolatokat, az együttműködés minden formáját, s ez természetesen nagy kárt okozott és okoz ma is hazánk népgazdaságának. A Mao-csoport féktelen mongolellenes hadjáratot folytat. Nagy mennyiségű felforgató irodalmat juttatnak Mongóliába, egész nap sugározzák hazug és rágalmazó rádióadásaikat. Pekingből szüntelenül felhívásokat intéznek népünkhöz, hogy forduljon szembe a Mongol Népi Forradalmi Párttal, döntse meg a népi kormányt, semmisítse meg a fennálló társadalmi rendszert. A kínai hatóságok, hogy fitogtassák erejüket, feszültséget idéznek elő Kínával közös határunkon, amelynek hossza körülbelül ötezer kilométer. Peking egész uszító és propaganda-hadjáratának az a célja, hogy gátolja a mongol nép szocialista építőmunkáját, a nemzetközi porondon rombolja hazánk tekintélyét, aláássa a hagyományos mongol–szovjet barátságot, éket verjen a testvéri népek közé.

A Mao Ce-tung-csoport mongolellenes politikájának és cselekményeinek alapja országunkra támasztott nagyhatalmi-soviniszta igénye, amely a kínai militaristák és csangkajsekisták örököse. Ismeretes Mao Ce-tung legutóbbi nyilatkozata arról a szándékáról, hogy Mongóliát Kínához csatolja. Ez a nyilatkozat 1964-ben, a japán szocialisták egy csoportjával folytatott beszélgetése során hangzott el. Nem nehéz elképzelni, hogy milyen súlyos helyzetbe kerülnének a mongol dolgozók, ha megvalósulnának Mao Ce-tung nagyhatalmi elképzelései. Ezt abból is megítélhetjük, hogy milyen súlyos elnyomás és megaláztatás nehezedik a mongolokra, kazahokra, tibetiekre, ujgurokra és egyéb nemzetiségekre Kínában, mily durván sértik meg szabadságjogaikat.

Amikor Peking terjeszkedési politikájáról beszélünk, nem arra a képzelt fenyegetettségre gondolunk, amely a valóság téves értékelésének eredményeként, vagy allergiás reakcióként merül fel egyes emberekben, különösen a szuverenitás és a

függetlenség kérdésével kapcsolatban. Reális veszélyről van szó, amely a kínai vezető körök részéről fenyeget és elsősorban a Kínával szomszédos országok ellen irányul.

A mongol nép határozottan elutasítja a maóisták teljesen alaptalan igényeit és rágalmazó kirohanásait. Ugyanakkor a Mongol Népköztársaság kommunistái és dolgozói, akik mély tiszteletet éreznek a munkaszerető nagy kínai nép, a kínai internacionalista kommunisták iránt, szilárdan állást foglalnak amellett, hogy fennmaradjanak és erősödjenek a normális kapcsolatok országaink között, mivel ez felel meg mind a mongol, mind pedig a kínai nép érdekeinek. Pártunk és kormányunk mindent megtett és megtesz, hogy normalizálja kapcsolatait a Kínai Népköztársasággal. A kínai vezetők azonban ezt nemcsak hogy nem segítik elő, hanem még inkább fokozzák ellenséges akcióikat országunkkal szemben.

A Mongol Népi Forradalmi Párt, miként a múltban, továbbra is folytatja elvi harcát a kínai vezetők antimarxista irányvonala és bomlasztó tevékenysége ellen. Úgy véljük, hogy a Mao Ce-tung-csoport politikája és gyakorlati tevékenysége lényegének leleplezése a jelenlegi körülmények között óriási jelentőségű az összes forradalmi erők egységének megszilárdítása, az imperializmus visszaverése szempontjából, s hogy ez nemcsak a kommunista mozgalom egyes osztagainak ügye, hanem minden marxista–leninista párt internacionalista kötelessége.

Kedves elvtársak! Nagy jelentősége van annak a ténynek, hogy a kommunista és munkáspártok tanácskozására akkor került sor, amikor a világ kommunistái és dolgozói Lenin születése 100. évfordulójának megünneplésére készülnek.

Vlagyimir Iljics Lenin – Marx és Engels tanításának és forradalmi ügyének zseniális folytatója, a nemzetközi munkásmozgalom elismert vezetője – az elnyomott népek nagy barátja és tanítója volt, aki megnyitotta e népek előtt az egyedüli helyes utat nemzeti és társadalmi felszabadításukhoz. A mongol nép joggal kapcsolja össze szabadságát és függetlenségét, az új élet építésében elért sikereket és győzelmeket Lenin halhatatlan nevével s nagy tanításával, amely a kommunista világmozgalom valamennyi osztagának harci fegyvere.

E történelmi évfordulóra készülve, a szocialista Mongólia kommunistáiban és dolgozóiban mind mélyebben tudatosodik Lenin nagysága, zseniális eszméinek és forradalmi harcának nagyszerűsége. Pártunk szent kötelességének tekinti, hogy továbbra is megőrizze tántoríthatatlan hűségét a lenini eszmék iránt, hogy Leninhez méltóan engesztelhetetlen legyen az opportunizmus minden megnyilvánulásával szemben, elszántan védelmezze a marxizmus–leninizmus tisztaságát. Pártunk szilárdan eltökélte, hogy a lenini évforduló megünneplésére fokozza tevékenységét a szocialista építés irányításának területén, tovább erősíti eszmei-politikai és szervezési munkáját a tömegek között, minden módon szilárdítja az idők próbáját kiálló mongol–szovjet barátságot, a baráti együttműködést a többi szocialista államok népeivel, erősíti a testvéri szolidaritást minden ország kommunistáival és dolgozóival.

Lenin örök érvényű tanításából ma a világ minden országában az emberek millióii merítenek erőt és lelkesedést a békéért, a demokráciáért, a nemzeti és társadalmi felszabadulásért, a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harcukban. A Lenin-centenárium megünneplése kétségtelenül olyan kiemelkedő esemény lesz, amely még jobban összeforrasztja az emberiség boldog jövőjéért a marxizmus–leninizmus győzhetetlen zászlaja alatt küzdő harcosok nagy seregét.

Engedjék meg befejezésül, hogy küldöttségünk nevében szívélyes köszönetet mondjak az SZKP Központi Bizottságának a tanácskozás munkáját elősegítő nagyszerű feltételek megteremtéséért, a tanácskozás sikere érdekében kifejtett nagy erőfeszítéseiért, a figyelmességért és a testvéri vendégszeretetért.

TUNJI OTEGBEYE,

A NIGÉRIAI MARXISTÁK—LENINISTÁK KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy átadjam testvéri üdvözletünket a kommunista és munkáspártok tanácskozásunkon megjelent képviselőinek, s kifejezzem mélységes hálánkat a meghívásért, amelynek alapján részt vehettünk az előkészítő bizottság munkájában és először szólalhatunk fel a nemzetközi kommunista mozgalom fórumán.

Szeretnénk megköszönni a Magyar Szocialista Munkáspártnak, hogy gondoskodott az előkészítő munka sikeréhez szükséges feltételekről, köszönjük továbbá a Szovjetunió Kommunista Pártjának vendégszeretetét s azt, hogy ideális feltételeket teremtett testvéri találkozásunkhoz Moszkvában, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom e szüntelenül dobogó szívében.

Küldöttségünk be kívánja jelenteni, hogy támogatja „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége" című fő dokumentumot.

Véleményünk szerint ez a dokumentum helyesen általánosítja a testvéri pártok tevékenységének tapasztalatait, hatékony fegyver az imperializmus elleni harcukban és alkotó marxista—leninista elemzést ad a nemzetközi helyzetről.

Korunk forradalmi erői a szocialista országok, a fejlett tőkésországok munkásosztálya és a nemzeti felszabadító mozgalom. Az antiimperialista harc döntő ereje ezen belül a szocialista világrendszer.

A szocialista világrendszer gazdasági eredményei nyomán emelkedik a szocialista országok népeinek életszínvonala, új győzelmeket aratnak a tudományban és a technikában, növekszik a szocialista országok, különösen a Szovjetunió védelmi ereje, fokozódnak a békéért, a nemzeti felszabadításért és a szocializmusért vívott harc kibontakoztatásának lehetőségei. Ezek a hatalmas eredmények elősegítik a szocialista demokrácia fejlődését, lelkesítik a forradalom harcosait az egész világon, és mindez, miként Brezsnyev elvtárs mondotta, „a legjobb agitátor a szocializmus mellett a kapitalista országokban élő dolgozók és a gyarmati iga alól felszabadult népek körében egyaránt".

Ma a szocialista országok közötti sokoldalú együttműködés fejlődésének sarkalatos kérdése a hatalmon levő kommunista pártok közötti hatékony kapcsolat. Ahhoz, hogy gazdasági tekintetben és minden vonatkozásban létrejöjjenek a szocialista országok fejlődésének meggyorsításához szükséges feltételek, a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján még jobban meg kell szilárdítani ezeket a pártközi kapcsolatokat. Éppen ezek a kapcsolatok nyújtanak szüntelenül növekvő lehetőséget az egységes szocialista világrendszernek, hogy a békéért, a nemzeti felszabadításért és a szocializmusért folytatott harc fő mozgatóereje legyen.

Ezért, ha az imperializmusnak a szocialista országok elleni ideológiai harcától befolyásolva vagy a marxizmus—leninizmustól való elhajlás következtében megsértik a pártközi együttműködést, az súlyosan veszélyezteti az imperialistaellenes harc alapjait az egész világon.

A szocialista országok egységének, szocialista vívmányaiknak védelme, a szocialista országok határainak megvédelmezése ezért minden kommunistának, valamennyi kommunista és munkáspártnak, a békéért, a nemzeti felszabadulásért és a szocializmusért harcoló összes erőknek legfőbb internacionalista kötelessége.

Korunkat, a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszakát, a szocialista országoknak, a fejlett kapitalista országok munkásmozgalmának, valamint az

ázsiai, afrikai és latin-amerikai nemzeti felszabadító mozgalom forradalmi erőinek példátlan győzelmei jellemzik.

Egyidejűleg korunkban megfigyelhető az imperializmus erőinek gyengülése. Az imperializmus gyengülését igazolta az is, hogy Szudán, Irak, Szíria és Kambodzsa elismerte a Német Demokratikus Köztársaságot.

Ezzel csapás érte a nyugat-európai imperializmus fellegvárát — a Német Szövetségi Köztársaság militaristáit és a mögöttük álló Egyesült Államokat; a béke, a nemzeti felszabadító mozgalom és a szocializmus erői pedig nagy győzelmet arattak.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy az imperializmus meggyengülése fokozta az imperialisták kíméletlenségét és agresszivitását. Nyilvánvaló, hogy az imperializmus agresszivitásának növekedése ma megköveteli a forradalmi erőknek és élcsapatuknak — a világ kommunista és munkáspártjainak éberségét.

Az imperializmus Afrikában, Ázsiában és Latin-Amerikában támadást folytat, hogy elnyomja a nemzeti felszabadító mozgalmakat; támad a különböző fejlett tőkésországokban, hogy fenntartsa bennük a status quót; támadást szervez, hogy meghiúsítsa a szocializmus és a kommunizmus építését a szocialista országokban. Mindez a kommunista és munkáspártok egyesítésére irányuló újabb tudatos erőfeszítéseket követel, mert ezek a pártok csak összefogva tölthetik be még eredményesebben az élcsapat szerepét az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti felszabadulásért és a szocializmusért vívott harcban. A mostani történelmi tanácskozásra égetően szükség volt, s reméljük, hogy eszmecserénk eredményeként megállapodunk az imperializmus erőivel szembeni közös konkrét teendőket illetően.

Az Amerikai Egyesült Államok agresszív háborúja Vietnamban, az izraeli vezető körök imperialista biztatásra indított agressziója a Közel-Keleten, Kuba szuverenitásának fenyegetése, az imperialisták sugalmazta szakadás Nigériában, a nemzeti felszabadító mozgalmak ellen folytatott háborúk Angolában, Mozambikban, Guinea-Bissàuban, Dél-Rhodesiában és Dél-Afrikában, valamint az imperialisták egyéb akciói a világ forradalmi erői ellen igen világosan mutatják, hogy az imperializmus — ha gyengül is — még korántsem „papírtigris".

Az imperializmus erősödő támadása Nyugat-Afrikában reakciós puccsokhoz vezetett Ghanában, Maliban, Sierra Leonéban és Dahomeyben.

Nigériában az imperialisták egyesítették erőfeszítéseiket, hogy kettészakítsák az országot és meggyengítsék a nép forradalmi harcát, s ehhez felhasználták a reakciós nacionalizmust. Reméljük, hogy a nigériai nép igazi barátai eligazodnak a Nigériában kialakult helyzeten, s értékelésükkel segítséget nyújtanak az országunk előtt álló problémák lényegének behatóbb megvilágításához. Jelenleg túlságosan sok az olyan megalapozatlan általánosítás, amely inkább az érzelmeken, semmint a józan észen alapszik.

Ezért szükségesnek tartjuk, hogy röviden kifejtsük a Nigériai Marxisták—Leninisták álláspontját a nigériai válsággal kapcsolatban.

Nigériában több mint száz nemzetiségi csoport él, s az összlakosságot 61 millióra becsülik (az ENSZ 1969 februári adatai alapján). Nigéria mezőgazdasági és ásványkincsekben gazdag ország, az elsők között szerepel a világ kakaó-, földimogyoró-, pálmaolaj- és pálmamag-, gyapot-, ón- és ásványolaj-termelésében.

Európa XVI—XVII. században végbement fejlődésétől eltérően, amelynek során a kapitalizmus hatására széthullottak a régi feudális birodalmak és kialakultak a nemzeti államok, Nigéria társadalmi és gazdasági fejlődésére a külföldi monopoltőke gyakorolt döntő hatást. A félig ősközösségi, félig rabszolgatartó és feudális kultúra a kapitalizmus erős befolyása alá került.

A nemzeti állammá alakulás útját eltorlaszolták, s helyette a gyarmati politika ér-

vényesült, amely a különböző tájakon élő embereket egy soknemzetiségű államban való egyesülésre kényszerítette.

Nigéria szövetségi alkotmányt fogadott el, és a függetlenség kikiáltásának időpontjában négy államból állt: Észak, ahol a haussza törzs alkot többséget, Nyugat, ahol a joruba törzs, Közép-Nyugat, ahol nagyszámú kisebb nemzetiségi csoport él, és a Keleti Tartomány, ahol az ibo törzs a legerősebb nemzetiségi csoport.

A Keleti Tartományból származó burzsoázia, amely ma az elszakadásért harcol, a függetlenség kikiáltásának időpontjában a szövetségi kormányban megosztotta a hatalmat Észak feudális uraival, és teljesen ellenőrizte a Keleti Tartomány kormányát. Nem lehetett őket elnyomott nemzetiségi csoportnak nevezni. Képviselőik valójában az egység és a tartós szövetségi rendszer hívei voltak.

Amint ez a burzsoá államban lenni szokott, nemsokára az egyik nemzet burzsoáziája és a többi nemzetiségi csoportok burzsoáziája között elkeseredett konkurenciaharc bontakozott ki a gazdasági előnyök megszerzéséért.

Az imperialisták kihasználták a nigériai burzsoázia és a feudális körök közötti ellentéteket, és finanszírozni kezdték Nigéria Keleti Tartományának elszakadását.

A nigériai szeparatizmus kérdését vizsgálva, a marxizmus–leninizmus híveinek figyelembe kell venniük e jelenségnek mind Nigériára, mind pedig egész Afrikára kiható következményeit. Tekintetbe kell venniük továbbá a szeparatista mozgalom tartalmát, belső és külső mozgató erőit.

Először, minden afrikai országnak a gyarmati múlttól örökölt bonyolult nemzeti kérdéseket kell megoldania. Köztudomású, hogy az imperialisták lobbantották lángra a reakciós nacionalizmust Kinshasa-Kongóban (Katanga), Ugandában és Kenyában, hogy megosszák ezeket az országokat. A biafrai kísérletnek az volt a célja, hogy igazolja és aktivizálja az újabb törpeállamok keletkezéséhez vezető politikát. Ezeket az államokat az újgyarmatosítók könnyebben tudják megtartani a neokolonialista bábállam helyzetében. Másodszor, az az energia, amelyet az imperialistaellenes front megerősítésére lehetne felhasználni, elfecsérlődne a belvillongásokban, a nemzetiségek egymás közti harcában. Mindebből csak az imperialisták húznának hasznot.

Az elszakadás híveinek fő érve az, hogy Biafra lakosságának meg kell adni az önrendelkezési jogot, beleértve az elszakadás jogát is.

Válaszul azoknak, akik így gondolkodnak, hangsúlyoznunk kell, hogy Nigéria Keleti Tartományának lakossága az 1965. évi népszámlálás adatai szerint a következő összetételű: több mint 7 millió ibo, 3,5 millió efiko, 0,8 millió orodzsan és 1,5 millió idzsa.

Meg kell mondanunk, hogy az ásványolaj, valamint a gazdag mezőgazdasági területek e nemzeti kisebbségek által lakott területen vannak. Emlékeztetnünk kell továbbá arra, hogy a nemzeti kisebbségek még a kolonializmus idején, valamint a politikai függetlenség kiharcolása után küzdöttek az önrendelkezésért, de minden erőfeszítésüket elnyomta az uralmon levő ibo nemzetiségű burzsoázia, amely ellenőrzést gyakorolt a tartományi kormány felett és erős befolyása volt a szövetségi kormányban. Ezért tudnunk kell, hogy az ibo nemzetiségű burzsoá szeparatisták, akik az északi államokban végrehajtott pogromok után elhatározták, hogy létrehoznak egy új államot – Biafrát –, erre nem kaptak a néptől semmiféle megbízást, és kifejezetten e terület önrendelkezési joguk érvényesítésére törekvő nemzeti kisebbségeinek óhajával ellentétesen cselekedtek. A szeparatisták olyan államot akartak létrehozni, amelyben az ibo burzsoázia uralkodott volna. A szeparatisták rövid életű uralma a nemzeti kisebbségi területeken egész világosan megmutatta, hogy kísér-

letük a nemzeti kisebbségek feletti uralom megvalósítására és gazdag természeti kincseik megkaparintására irányult.

E kaland végrehajtása során a szeparatisták támogatást kaptak az Egyesült Államoktól, Franciaországtól, Nyugat-Németországtól, Portugáliától, Dél-Afrikától, a Vatikántól, több független afrikai államtól és Mao Ce-tung klikkjétől.

Nem szabad szem elől tévesztenünk azt a tényt, hogy az imperialisták közötti ellentétek az elszakadás kérdésében is megmutatkoztak. Az amerikai és francia imperialisták szerették volna megkaparintani az Anglia birtokában levő nigériai olajlelőhelyeket. A szeparatisták csak figurák voltak az imperialisták sakktábláján.

A Nigériai Marxisták–Leninisták véleménye szerint, csak az egységes Nigéria képes hatékonyan harcolni az idegen tőke kizsákmányoló tevékenysége ellen, az ország gazdasági függetlenségéért. Tudjuk, hogy Afrika apró államokra van szétszabdalva (közülük több mint harmincnak a lakossága ötmilliónál kevesebb). Ez parancsolóan megköveteli, hogy Nigéria megőrizze egységét s kibontakoztassa az afrikai forradalom továbbviteléhez benne rejlő lehetőségeket.

Lenin a „Kritikai megjegyzések a nemzeti kérdéssel kapcsolatban" című cikkében hangsúlyozta, hogy a nemzetek önrendelkezési jogát nem szabad összetéveszteni az elszakadás kívánatos voltával. Lenin azt mondotta, hogy „amíg és amennyiben a különböző nemzetek egységes államot alkotnak, a marxisták semmi esetre sem fogják hirdetni sem a föderatív elvet, sem a decentralizációt. A centralizált nagy kiterjedésű állam hatalmas történelmi lépés a középkori szétforgácsoltságtól az egész világ jövendő szocialista egysége felé . . ."

A nigériai szövetségi katonai kormány által létesített 12 állam reális feltételeket biztosít az önrendelkezési jog megvalósításához. Nigéria volt Keleti Tartománya jelenleg három államból áll. Ezzel kapcsolatban emlékeztetnünk kell Lenin útmutatására: „A demokratikus centralizmus nem zárja ki a helyi önkormányzatot, s azoknak a területeknek az *autonómiáját*, ahol sajátosak a gazdasági feltételek és az életkörülmények, ahol sajátos a lakosság nemzeti összetétele stb., sőt, feltétlenül megköveteli az *egyiket is, a másikat is.*"

E marxista–leninista tétel fényében, melyet a történelem és a Szovjetunió példája igazolt, nem lehet egyetérteni a nigériai Keleti Tartomány burzsoá szeparatistáinak az önrendelkezésre és elszakadásra vonatkozó igényével.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a Nigéria egységének megőrzéséért vívott harc — harc az imperializmus ellen, amely előmozdítja a nemzeti felszabadulás és a teljes függetlenség ügyét. Ezzel kapcsolatban szeretnénk kifejezni hálánkat az összes antiimperialista erőknek a harcunkhoz nyújtott erkölcsi támogatásukért és anyagi segítségükért. Különösen hálásak vagyunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a szovjet népnek, mert tárgyilagosan értékelik a nigériai helyzetet, s szilárd álláspontot foglalnak el az imperializmus elleni harcban.

A marxisták–leninisták programjának fundamentuma a jelenlegi szakaszban belpolitikai tekintetben a nigériai hazafias erők egységfrontjának megteremtéséért, a neokolonializmus és a helyi reakció ellen folytatott küzdelem. Egyetértünk a fő dokumentummal: a jelenlegi helyzet az egyes országokban és nemzetközi szempontból egyaránt megköveteli a kommunisták és valamennyi antiimperialista erő akcióegységét, hogy a legnagyobb mértékben kihasználhassuk a növekvő lehetőségeket és átfogóbb támadást folytassunk az imperializmus, a reakció és a háború erői ellen.

Ennek tudatában a kommunistáknak arra kellene törekedniük, hogy szorosabbra zárják soraikat, s ilyen tanácskozást tartsanak azzal a céllal, hogy leküzdjék a nézeteltéréseket, az imperializmus elleni közös akcióprogramot fogadjanak el, s a világ egyéb forradalmi erői előtt bebizonyítsák a kommunista vezetés egységét.

De most azt látjuk, hogy egyes pártok nyilvánvalóan elutasító álláspontra helyezkednek a jelenlegi tanácskozással szemben.

Ezzel kapcsolatban elsősorban a Kínai Kommunista Párt vezetőiről, a Mao Ce-tung-klikkről kell szót ejtenünk.

Lenin nagy pártjának, az SZKP-nak, az egész szovjet nép és más szocialista országok népei gigászi eredményeinek rágalmazása, a testvéri pártok körében folytatott szakadár tevékenység, az olyan próbálkozások, hogy kalandor programokat fogadtassanak el a fiatal pártokkal és demokratikus erőkkel, a szakadatlan kísérletek, hogy az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek antiimperialista erőit elszigeteljék a tőkésországok haladó erőitől s megbízható barátaiktól — a szocialista országok népeitől —, mindez nemcsak hogy nem erősíti a szocializmus ügyét, hanem fékezi korunk forradalmi folyamatát, mélyíti a szakadékot a kommunista és munkáspártok között, veszélyezteti a szocialista országok szolidaritását, s gyakorlatilag óriási szolgálatot tesz az imperializmusnak.

A nigériai válság idején a Mao Ce-tung-klikk egyezségre lépett az Egyesült Államok, Franciaország, Nyugat-Németország, Portugália és Dél-Afrika legreakciósabb imperialista köreivel, hogy támogassák a szeparatistákat. Mao Ce-tung klikkje egyre fokozottabban átáll az imperialista erők oldalára, szembehelyezkedik a nigériai nép létfontosságú érdekeivel, a nemzeti felszabadító erőkkel.

Elvtársak! Ahelyett, hogy strucc módjára homokba dugnánk a fejünket, s kikerülnénk a marxizmus–leninizmustól való elhajlást jelentő és az imperializmus elleni világméretű forradalmi harcot súlyosan veszélyeztető nacionalizmus, nagyhatalmi sovinizmus és fajelmélet bírálatát, a jelenlegi tanácskozás részvevőinek arra kell összpontosítaniuk figyelmüket, hogy megalapozott és pozitív döntést hozzanak: hogyan erősítsük meg harc közben, a marxizmus–leninizmus alapján a kommunista és munkáspártok egységét.

A kommunista és munkáspártok, valamint az imperialistaellenes mozgalmak egysége a forradalmi folyamat továbbfejlődésének fő tényezője. Küldöttségünk ezért aláírja a fő dokumentumot.

Nagy jelentőségű, hogy a kommunista és munkáspártok tanácskozására Moszkvában, Lenin születése 100. évfordulójának megünneplése küszöbén került sor. Lelkesítsen bennünket ez a körülmény erőink egyesítésére az imperializmus és a háború erői ellen, s a nemzetközi helyzet helyes értékelése alapján, a marxizmus–leninizmus alkotó alkalmazásával az antiimperialista erők még hatalmasabb előretörésének, a világ összes forradalmi erői még nagyobb győzelmeinek jegyében ünnepeljük meg nagy tanítónk és vezérünk, Vlagyimir Iljics Lenin születésének dicső 100. évfordulóját.

A „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívás szellemének megfelelően a Nigériai Marxisták–Leninisták annak a kórháznak építéséhez készülődnek, amely az ő nevét fogja viselni. Elhatároztuk továbbá, hogy 1970. április 22-én lerakjuk a Lenin Könyvtár épületének alapkövét. Évenként Lenin-előadássorozatokat kívánunk szervezni, s szeretnénk meghívni előadóknak a kommunista és munkáspártok jeles vezetőit.

Ezekkel a kezdeményezésekkel ténylegesen előmozdítjuk Nigériában a marxista–leninista eszmék népszerűsítését, a nigériai nép és a szocialista országok népei barátságának további megszilárdulását, ami a proletár internacionalizmus alapja. Ezért jó lenne, ha pártjaink egysége abban is világosan kifejezésre jutna, hogy anyagi és erkölcsi támogatásban részesülnének a hasonló jellegű kezdeményezések az afrikai népek forradalmi harcának élező központjaiban, ahol a dolgozók soraiban érezhető a zavart keltő és kétségeket támasztó burzsoá ideológia romboló hatása.

Maradéktalanul támogatjuk a tanácskozás „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívását.

A fő dokumentum előirányozza, hogy a kommunista és munkáspártok tanácskozását követően a világ imperialistaellenes erőinek még nagyobb és átfogóbb tanácskozásaira kerül majd sor, hogy az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti felszabadulásért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott közös harcban még jobban megszilárdítsuk a szocialista országok népeinek, a kapitalista országok demokratikus erőinek, a nemrég felszabadult és a még elnyomott gyarmati népeknek akcióegységét.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy halaszthatatlanul szükség van ilyen nemzetközi és regionális tanácskozások megtartására, különösen Afrikában, ahol — bár azt be sem jelentették — az imperializmus elleni küzdelem afrikai harcosainak koordinációs központja, az Afrikai Népek Összafrikai Kongresszusának titkársága beszüntette működését.

Természetesen, Afrikában a különböző társadalmi-gazdasági struktúrákkal kapcsolatos tények nem egészen tisztázottak. Ezért ezeket alaposabban és részletesebben kell tanulmányozni. Az olyan kifejezések azonban, mint a „nem kapitalista út" vagy a „fejlődés progresszív nem kapitalista útja", félrevezethetik az afrikai forradalmi mozgalmat, mert az afrikai hazafias erőknek a nemzeti demokratikus forradalomért, a kolonializmustól való teljes gazdasági és kulturális függetlenségért folytatott erősödő harca során különböző módon értelmezhetők. Tekintetbe kell vennünk, hogy a nem kapitalista fejlődési szakasz az egyes országokban nem a forradalom befejező szakasza, hanem csupán átmeneti időszak a nemzeti felszabadító forradalom folyamatában. Ha ezeket a kifejezéseket másként értelmezzük, ez egyet jelent a tényleges osztály-erőviszonyok értékelésének megkerülésével, a munkásosztály és a parasztság forradalmi erői számszerű növekedésének és aktivizálódásának lebecsülésével, s azzal, hogy a nemzeti demokratikus forradalom szocialista forradalomba való átnövésében túlbecsüljük a nemzeti burzsoázia és a kispolgárság szerepét. Ez a terminológia elködösítheti továbbá a munkásosztály vezető szerepét, s azt, hogy a nemzeti demokratikus forradalom végigviteléhez, a proletárdiktatúrának — a szocialista forradalom győzelme elengedhetetlen feltételének — létrehozásához szükség van a munkásosztály élcsapatára, a kommunista pártokra.

Mind több arra vonatkozó tényt ismerünk meg, hogy milyen körülmények idézték elő Ghana, Mali és néhány más afrikai állam haladó rendszereinek bukását. Ugyanakkor szükséges, hogy tanulmányozzuk az olyan haladó országok társadalmi feltételeit és osztály-erőviszonyait mint Algéria, az EAK és Szudán. Nekünk, kommunistáknak, jobban meg kell ismernünk, hogy a kubai nép a belső reakció megdöntése után hogyan tért rá a fejlődés „nem kapitalista" útjára, majd, amikor harcának lényegét teljesen felismerte, hogyan teremtette meg a kommunisták egységét és a vezető pártot a szocialista forradalom végrehajtásához.

Az afrikai kommunistáknak meg kell fogalmazniuk az Afrikát érintő elméleti kérdések tisztázásának általános elveit, meg kell szervezniük a gyakorlati harci tapasztalatok cseréjét annak érdekében, hogy mélyrehatóbban és számottevőbb mértékben járuljanak hozzá a marxista–leninista gondolkodás fejlődéséhez, hogy az afrikai felszabadító mozgalom még befolyásosabb élcsapatává váljanak és létfontosságú hozzájárulásukkal elősegítsék a békéért, a nemzeti felszabadulásért, a demokráciáért és a szocializmusért folyó harcot.

Bejelentjük, hogy egyetértünk a Vietnamra vonatkozó dokumentummal. Határozottan támogatjuk a hős vietnami népet a jenki imperializmus ellen, a teljes nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott harcában.

Támogatjuk a „Felhívás a béke védelmére" című okmányt. Úgy véljük: „A háborúnak, az agressziós és erőszakos cselekményeknek, a népek szabadsága elleni merényleteknek mind az imperializmus politikájában rejlik a forrása." Tanácskozásunk, amely egységre hívja fel az antiimperialista erőket és ennek érdekében dolgozik, egyben a békéért folytatott harc hatalmas tényezője is. Feladatunk, hogy a béke szent ügyének világméretű diadaláért való harcban egyesítsük a haladás és a béke híveinek valamennyi szervezetét.

Éljen a kommunista és munkáspártok egysége!

Éljen a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus!

MEIR VILNER,

AZ IZRAELI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Az Izraeli Kommunista Párt nevében üdvözöljük a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozását. Ez a tanácskozás fontos állomás a nemzetközi kommunista mozgalom egysége megszilárdításának útján. Szeretnénk nyomatékosan hangsúlyozni, hogy az értekezletet a legszélesebb demokrácia alapján, kollektív erőfeszítéssel készítették elő.

Pártunk kötelességének tartja, hogy elismeréssel adózzon a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Magyar Szocialista Munkáspártnak az értekezlet előkészítésében és megszervezésében végzett munkájáért, és egyúttal kifejezze ezért háláját.

Az Izraeli Kommunista Párt Központi Bizottsága megvitatta és jóváhagyta a tanácskozás fő dokumentumát. A dokumentum négy fejezete egymással összefügg és elválaszthatatlan egységet alkot.

A jelenlegi szakaszban lehetetlen meghatározni az imperializmus elleni harc feladatait a nemzetközi helyzet elemzése nélkül, anélkül, hogy megvizsgálnánk a két világrendszer — a szocializmus és a kapitalizmus — erőviszonyait, továbbá a szocialista világrendszer problémáit és növekedését, a munkásosztály harcát a kapitalista országokban és végül a nemzeti felszabadító és antiimperialista mozgalmakat. De hát hogyan is lehetne megszilárdítani a kommunista pártok egységét anélkül, hogy meghatároznánk a kapcsolataikat szabályozó normákat, anélkül, hogy elemeznénk — legalább nagy vonalakban — a nemzetkozi kommunista mozgalom fejlődését, történelmi vívmányait és nehézségeit? Hogyan tudná a nemzetközi kommunista mozgalom felsorakoztatni az összes imperialistaellenes erőket egy közös vonal hiányában, vagyis anélkül, hogy tisztázná e feladat végrehajtásának módját.

Az előkészítő bizottság kollektív munkájával készült dokumentum tükrözi a kommunista mozgalmunkat egyesítő közös tényezőket. Ezen az alapon mozgalmunk képes lesz arra, hogy megkétszerezze erőit az imperialistaellenes harcban, és megszilárdítsa a kommunista pártok és minden antiimperialista erő egységes fellépését a békéért, a demokráciáért, a népek függetlenségéért és a szocializmusért folytatott küzdelemben. E dokumentum alapján lehetővé válik mozgalmunk számára, hogy közös politikai és ideológiai harcot folytasson mind a jobboldali opportunizmus — amelyik fokozatosan átcsúszik szociáldemokráciába —, mind az ultrabaloldali kalandorkodás ellen.

Véleményünk szerint a kommunista mozgalmat fenyegető fő veszély napjainkban a nacionalizmus. Erre a nacionalizmusra az jellemző, hogy a nemzeti érdekekkel

kapcsolatos problémákat szűklátókörűen és tévesen közelíti meg, ugyanakkor a kommunista és az egész antiimperialista mozgalom érdekei fölé helyez irreális, képzelet szülte nemzeti érdekeket. Kétszeres veszedelmet jelent, ha ez az irányzat szocialista országban élő kommunisták körében jelentkezik.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a nacionalizmus mind a jobboldali, mind a „baloldali" revizionizmust fel tudja használni a maga álcázására. A nacionalizmusnak azonban mindkét válfaja elkerülhetetlenül összeolvad, amikor a harcot a kommunista mozgalom általános irányvonala ellen folytatják, amikor a támadást azok ellen a kommunista pártok ellen vezetik, akik követik ezt az általános irányvonalat és különösen érvényre jut ez a fajta nacionalista tömörülés a Szovjetunió Kommunista Pártjával szemben.

Tanácskozásunk dokumentuma az 1957-es és 1960-as dokumentumok fő megállapításaiból kiindulva, általánosítja korunk új jelenségeit, és ennek megfelelően meghatározza mozgalmunk taktikáját és stratégiáját. Tanácskozásunk dokumentuma — akárcsak az előző értekezletek dokumentumai — elutasítja azt a dogmatikus felfogást, miszerint lehetetlen elkerülni a világháborút. Az ilyen felfogásnak semmi köze a leninizmus elveihez, azokhoz az elvekhez, amelyek alapján a mai nemzetközi helyzetet értékeljük.

Egyúttal viszont a mi dokumentumunk megmutatja azoknak a revizionista nézeteknek teljes alaptalanságát is, amelyek lehetővé teszik a háborús veszély lebecsülését.

Egyes revizionisták szerint megváltozott az imperializmus jellege. Mások az imperialista taktikában bekövetkezett tényleges változásokat tévesen stratégiai változásoknak minősítik, és már-már úgy ítélik meg, hogy az imperializmus feladta alapvető célkitűzéseit.

Revizionista körökben odáig jutottak, hogy tagadják, vagy legalábbis kérdésesnek tartják az imperializmus globális stratégiájának létezését. Az a tény azonban, hogy éleződnek az ellentmondások az imperialista hatalmak között, nem bizonyítja a globális imperialista stratégia hiányát. Ennek a globális stratégiának ugyanis az a lényege, hogy igyekszik aláásni a szocialista világrendszert, a nemzetközi munkásmozgalmat és a népek nemzeti felszabadító mozgalmát.

Tagadni az imperializmus globális stratégiájának létezését, vagy akárcsak lebecsülni egy ilyen stratégiát, igen gyakran oda vezet, hogy a gyakorlatban eltávolodnak a proletár internacionalizmustól, és igazolást keresnek a nemzeti szeparatizmusra és mindenfajta pragmatista gyakorlatra nemzetközi jelentőségű ügyekkel kapcsolatban.

Tanácskozásunk fő dokumentuma óva int attól, hogy lebecsüljük az imperializmus agresszív politikájának veszélyeit. És ez nagyon helyénvaló. Végül is mit látunk: méreteiben példátlan fegyverkezési verseny folyik az Egyesült Államokban, Nyugat-Németországban és más kapitalista országokban, a vietnami háború folytatódik, a közel-keleti helyzet továbbra is veszélyes és háborúval fenyeget. Vajon a vietnami háború és a közel-keleti harcok nem elég bizonyítékok arra, hogy az imperializmus igenis rendelkezik globális stratégiával?

Ma már Izrael uralkodó körei, amelyek kezdetben tagadni próbálták ezt, sem csinálnak titkot abból, milyen szerepet játszott a júniusi háború az imperialisták globális stratégiájában. Nyíltan beszélnek erről, és követelik, hogy az Egyesült Államok továbbra is minden eszközzel támogassa az izraeli uralkodó körök megszállási politikáját.

Pártunk kezdettől fogva kijelentette, hogy a júniusi háború az izraeli nép alapvető érdekeinek tagadását jelenti. Rámutatott, hogy a háborút az imperialista hatalmak, elsősorban az Amerikai Egyesült Államok érdekében robbantották ki. Az izraeli bur-

zsoázia és hazánk cionista uralkodó körei területi terjeszkedésre törekednek, és ez egybevágott az imperializmus terveivel a világ e térségében.

A hős vietnami nép az imperialistaellenes küzdelem élvonalában harcol. Velük szolidáris és őket támogatja az egész haladó emberiség. A vietnami nép győzelmei a csatatéren és azok a politikai győzelmek, amelyeket valamennyi földrészen elértek a közvélemény megnyerésében és az amerikai agresszorok elszigetelésében, felmérhetetlen hozzájárulást jelentenek az imperializmus ellen, a békéért és haladásért vívott közös harcunkhoz.

Az imperializmus globális stratégiájának lebecsülése elkerülhetetlenül meggyengíti a kommunista mozgalom és a szocialista tábor megszilárdítására irányuló szándékot.

Küldöttségünk nagy megelégedéssel fogadja a tanácskozásnak „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívását. E nagy jubileum előkészületeit igen jó lehetőségnek látjuk arra, hogy minden párt elmélyítse és fokozza ideológiai munkáját, valamint arra is, hogy az egész mozgalom közösen megvitasson különböző ideológiai kérdéseket. Pártunk az SZKP-val, minden kommunista párttal, az egész haladó emberiséggel együtt méltóképpen fogja megünnepelni Lenin születésének 100. évfordulóját.

Elvtársak! A szocialista világrendszer korunk legfőbb forradalmi ereje. Egyetlen nemzetközi eseményt vagy jelenséget sem lehet megfelelően értékelni, ha elválasztjuk a két világrendszer — a szocializmus és a kapitalizmus — osztályharcától. A Szovjetunió a szocialista világrendszer, az Egyesült Államok a kapitalista rendszer fő ereje.

Életbevágóan fontos, hogy meghatározzuk azt a különleges helyet, amelyet a szocialista világrendszer napjainkban ténylegesen elfoglal, és ezzel együtt meghatározzuk azt a különleges helyet is, amelyet a Szovjetunió a szocialista világrendszeren belül ténylegesen betölt. Erre azért van szükség, hogy kidolgozzuk a munkásmozgalom stratégiáját és taktikáját, hogy megértsük az imperialistaellenes harc jellegét, és megfelelő következtetéseket vonjunk le arra nézve, hogyan kell folytatni ezt a harcot minden ország sajátos körülményei között.

Az a különleges központi hely, amelyet a Szovjetunió a szocialista világrendszeren belül elfoglal, és amelyet a Szovjetunió Kommunista Pártja a nemzetközi kommunista mozgalmon belül betölt, nem önkényes és szubjektív óhajok révén jött létre. Egy objektív és a történelem által létrehozott tényt nem lehet azzal megszüntetni, hogy valaki megpróbálja tagadni létezését.

Mi határozottan elutasítjuk Mao Ce-tungnak és követőinek nacionalista, szakadár és szovjetellenes politikáját. Ez a politika az egész kommunista mozgalom ellen irányul és óriási kárt okoz az imperialistaellenes küzdelemben. A Kínai Kommunista Párt IX., maóista kongresszusa igen messzire jutott a provokáció útján: azt az elképesztő állítást vetette fel, miszerint a Szovjetunió és az Egyesült Államok együttesen vezetik az imperialista tábort, következésképpen „a végsőkig harcolni kell ellenük". Ez valóban „nagy ugrás" — ugrás a marxizmus–leninizmusból a szégyenteljes árulásba.

A kínai vezetők kalandorkodása a Szovjetunió elleni fegyveres provokációkhoz vezetett, és ezzel egyidejűleg súlyos károkat okoznak a kínai nép szocialista vívmányainak. Szilárd meggyőződésünk, hogy eljön a nap, amikor a Kínai Kommunista Párt saját maga ítéli el a jelenlegi kínai vezetés nacionalizmusát és szovjetellenességét, és ismét elfoglalja méltó helyét sorainkban.

Az Izraeli Kommunista Párt véleménye szerint a szovjetellenesség — kommunistaellenesség. A Szovjetunió, akárcsak a múltban, továbbra is a békének, a népek füg-

getlenségének, a demokráciának és a szocializmusnak a szilárd bástyája az egész világon.

Pártunk nagyra becsüli a Szovjetunió Kommunista Pártjának internacionalista politikáját, a Szovjetunió népeinek internacionalista szellemét. A Szovjetunió külpolitikája a lenini elveken alapul. Viseli a szocialista világrendszer fő védelmezőjének súlyos terheit és ő az élharcosa annak a küzdelemnek, amelyet a világ népei folytatnak a nemzeti függetlenségért, az imperializmus ellen.

Brezsnyev elvtárs, a Szovjetunió Kommunista Pártjának főtitkára az értekezleten tartott beszédében mélyenszántóan és átfogóan elemezte a nemzetközi helyzetet, a nemzetközi kommunista mozgalom problémáit, valamint a szocialista tábor, az erőviszonyok, a háború és béke kérdéseit. Brezsnyev elvtárs beszédét igazi internacionalizmus hatotta át. Különös figyelmet érdemel beszédének az a része, amely a Szovjetunió fejlődésével és perspektíváival foglalkozik. Kiemelném azt a tényt, hogy a Szovjetunió ipari termelése több mint megkétszereződött az előző tanácskozás óta eltelt nyolc év alatt, és hadd fűzzem hozzá, hogy ez mindnyájunknak igen nagy örömet okozott. Minél erősebb a Szovjetunió, minél szilárdabb a szocializmus ügye a világon, annál nagyobb a reményünk, hogy a béke legyőzi a háborút, annál jobban bíznak a népek társadalmi és nemzeti felszabadulásukért folytatott harcuk sikerében.

Minket, a kapitalizmus körülményei között harcoló kommunistákat, határtalan örömmel töltenek el a szocialista közösség országainak szaporodó sikerei, az, hogy a szocialista közösség egyre jobban hozzájárul az imperializmus elleni általános harchoz, a béke ügyének győzelemre viteléhez, a népek függetlenségéhez és a szocializmus világméretű győzelméhez.

Elvtársak! Minden kommunista párt függetlenül határozza meg politikáját, a marxizmus–leninizmus alapján, országának sajátos nemzeti körülményeivel összhangban. A kommunista pártok kapcsolatait szabályozó alapelv pedig nem más, mint a testvéri szolidaritás és az imperialista ellenség elleni közös harchoz szükséges összehangolt cselekvés. Miközben hangsúlyozzuk minden párt önállóságát politikája kialakításában, elutasítjuk azt az opportunista és nacionalista magyarázatot, amely a pártok függetlenségét a Szovjetuniótól való elhatárolódással méri. Az ilyen úgynevezett önállóság a nemzetközi kommunista mozgalom egységét, a proletár internacionalizmust aknázza alá.

Az egyes pártok nemzetközi és nemzeti érdekei nem hogy ellentmondanának egymásnak, hanem lényegében egységes egészet alkotnak. Nem lehet antagonisztikus ellentmondás a proletár internacionalizmus követelményei és az egyes népek valódi nemzeti érdekei között. Van azonban egy másfajta ellentmondás, és ez az ellentmondás valóban antagonisztikus. Ez az ellentmondás a proletár internacionalizmus és a burzsoá nacionalizmus között áll fenn.

Elvtársak! Két év óta tart a vérontás a Közel-Keleten. Nap mint nap új áldozatokról kapunk hírt, mindkét oldalról. Az úgynevezett hatnapos háború valójában már több mint hétszáz napja tart. Az arab országokban és Izraelban egyaránt nő az özvegyek és árvák, a sebesültek és a rokkantak száma.

A júniusi háború következményeképpen széles körű támadás indult a demokratikus szabadságjogok és a dolgozó nép jogai ellen. Pártunk sok vezetője és aktivistája, valamint a háború és a területi hódítások ellen küzdő mozgalom képviselői szenvedtek és szenvednek ennek következtében, letartóztatták és megkínozták őket. Számos elvtársunkat megfosztották a mozgási szabadságtól. Igen sokat elbocsátottak állásából. A szélsőséges sovinizmus és a háborús hisztéria légkörében jobbratolódás következett be Izrael munkásmozgalmában, a társadalmi-politikai életben. Izrael Állam létrehozása óta először fordul elő, hogy egy olyan kormány van uralmon, amely egyesíti

az összes cionista pártot a háborús politika és a területi terjeszkedés irányvonala alapján. A szélsőjobboldali reakciós elemek megerősítették állásaikat a kormányon belül és kívül.

Kezdetben a mi pártunk volt az egyetlen politikai erő, amelyet a reakciós támadások célpontjául választottak ki. Pártunk tagjai és a Kommunista Ifjúsági Szövetség tagjai becsülettel kiállták ezt a próbát.

Ez év elején pártunk megtartotta XVI. kongresszusát. A kongresszus nagymértékben hozzájárult soraink ideológiai, politikai és szervezeti konszolidációjához. A kongresszus megmutatta, hogy a nehéz körülmények ellenére még erősebb lett a párton belül a zsidó–arab egység. A két kongresszus között eltelt három év alatt a párttagság létszáma 15 százalékkal nőtt, a Kommunista Ifjúsági Szövetség taglétszámának növekedése pedig még ennél is nagyobb volt.

Nem kétséges, hogy Izrael népe — saját tapasztalata alapján, pártunk küzdelme révén, a térségünkben és a világ más részein kibontakozó események eredményeképpen —, végül is megbizonyosodik róla: kommunista pártunk, azzal, hogy szembeszállt a támadó júniusi háborúval, megmentette az izraeli nép becsületét. Megmutatta a világ népeinek, hogy Izrael nem képez egy homogén reakciós tömböt, amely csupán militaristákból és az imperializmus barátaiból áll, hogy vannak erők Izraelban, amelyek őszinte szívvel nyújtanak kezet az arab népeknek az együttműködés érdekében, a békéért való küzdelem és a közös imperialista ellenség elleni harc érdekében.

Pártunk fő jelszava: „Nem az imperialistákkal az arab népek ellen, hanem az arab népekkel az imperializmus ellen!"

A megszállással szembeni ellenállás napról napra erősödik az elfoglalt arab területeken. Ez természetes. A megszállt területeken alkalmazott elnyomási politika, a kollektív büntetés politikája, a területekről való elűzés, a börtönökben folyó kínzás, a lakóházak lerombolása, a megszállt területek gazdasági megfojtása, és mindenfajta más elnyomási módszer — a megszálló hatóságoknak ezek a brutális eljárásai még elszántabb ellenállást váltanak ki, ami tömegméreteket ölt elsősorban sztrájkok és tüntetések formájában.

Pártunk a közel-keleti válság politikai megoldásáért küzd a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozata alapján. A Szovjetunió hatalmas mértékben járul hozzá azokhoz az erőfeszítésekhez, amelyeknek célja, elhárítani egy újabb háború kirobbantását térségünkben, véget vetni a vérontásnak és jóvá tenni a júniusi háború következményeit. A szovjet álláspont, amelyet nemzetközi tanácskozásunkon Brezsnyev elvtárs, a Szovjetunió Kommunista Pártjának főtitkára fejtett ki, nagy érdeklődést keltett az izraeli közvéleményben. Az izraeli kommunisták és az összes haladó körök Izraelban megelégedéssel fogadták Brezsnyev elvtárs szavait: „Határozottan síkraszállunk azért, hogy maradéktalanul végrehajtsák a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatának rendelkezéseit; ez a határozat megnyitja az utat a Közel-Kelet igazságos és tartós békéjéhez."

Ennek a szellemében fogalmazták meg az értekezlet által június 7-én elfogadott nyilatkozatot. Az a tény, hogy az Izraeli Kommunista Párt küldöttsége támogatta ezt a nyilatkozatot, kommunistaellenes hisztéria provokálásához szolgáltatott ürügyet Izraelban. A szélsőséges körök újfent követelték a kommunista párt betiltását. A területi terjeszkedés prókátorai tajtékoztak dühükben, mivel nyilvánvaló lett, hogy az izraeli és az arab kommunisták azonos nézeteket vallanak a világ többi kommunistáival, olyan nézeteket, amelyek elvetik az agresszió és a területi hódítás politikáját, amelyek követelik a Biztonsági Tanács határozatának maradéktalan megvalósítását.

Meg kell jegyezni, hogy nemcsak az izraeli kormány veti el a Biztonsági Tanács

határozatát, hanem szélsőséges arab csoportok is. Ez utóbbiak — amellett, hogy jogosan követelik az izraeli csapatok kivonását minden megszállt arab területről és a palesztinai arab nép jogainak elismerését és tiszteletben tartását — ellenzik Izrael Állam létezésének jogát. Álláspontjukat mi határozottan elutasítjuk. Ők megfeledkeznek róla, milyen súlyos károkat okoztak a háború előestéjén az ilyen soviniszta álláspontok és nyilatkozatok. Az ilyen nyilatkozatok segítették az izraeli vezető köröket abban, hogy félrevezessék hazánkban a tömegeket, hogy félrevezessenek sok embert világszerte, segítették őket abban, hogy a támadó háborút védelmi háborúnak tüntethessék fel.

Arab államok, Egyiptom és Jordánia, az izraeli kormánnyal ellentétben hivatalosan kijelentették, hogy készek teljes egészében végrehajtani a Biztonsági Tanács határozatát, amely előírja az izraeli csapatok kivonását minden megszállt területről, a háborús állapot megszüntetését, a térség minden államának jogát a szuverén létezéshez, igazságos megoldást a palesztinai arab menekültek problémájára a Biztonsági Tanács határozatainak megfelelően és a szabad hajózást a térség valamennyi országa számára a nemzetközi vizeken.

Izrael uralkodó köreinek elutasító álláspontja a Biztonsági Tanács határozatával szemben a fő akadálya a békés rendezésnek. Az izraeli vezetőket cionista ideológiájuk irányítja és reakciós álláspontjukban támogatást kapnak az Egyesült Államok, Nyugat-Németország és Anglia uralkodó köreitől.

Az izraeli kommunisták és az összes haladó erők fáradhatatlanul küzdenek a kormány politikája ellen, mert meggyőződésük, hogy ez a politika gyökeresen ellentétes a béke és az izraeli nép létérdekeivel.

A háború még tovább fokozta Izrael függőségét az amerikai imperializmustól katonai, gazdasági és politikai vonatkozásban. Ezzel egyidejűleg az izraeli uralkodó körök bővítik és szilárdítják kapcsolataikat a nyugatnémet imperializmussal. Mindez nem véletlen. A nyugatnémet és az izraeli kormány állásfoglalásaiban erőteljesen kidomborodó hasonlatosság mutatkozik, különösen az atomfegyverek elterjedését tiltó szerződés aláírásának elutasításában.

Nagy aggodalmat keltett az izraeli közvéleményben az utóbbi időben egy bejelentés. A volt izraeli belügyminiszter-helyettes közölte, hogy „Nyugat-Németország ötszázmillió dollár értékű fegyvert adott ingyen Izraelnak".

Az Izraeli Kommunista Párt azon munkálkodik, hogy gyökeres változás következzen be Izrael Állam politikájában. Olyan izraeli politikát szorgalmaz, amely független az imperialista hatalmaktól, a külföldi monopóliumoktól és a béke megvalósítását tűzi ki céljául.

Pártunk nem lát maga előtt fontosabb és sürgősebb feladatot, mint azt, hogy tömörítse — politikai nézetre és párttagságra való tekintet nélkül — mindazokat az erőket Izraelban, amelyek ellenzik a megszállást és kiállnak a béke ügye mellett. Mi egy olyan egységfront kialakításán fáradozunk, amelyben részt vesznek mindazok, akik megértik, hogy a megszállás és a béke összeférhetetlen, és éppen ezért követelik a Biztonsági Tanács határozatának megvalósítását.

A demokratikus szabadságjogok elleni támadás visszaverése, a párt betiltásával való fenyegetőzés elhárítása — fontos és sürgős feladat számunkra. Hogy harcunk eredményes legyen ezen a téren, magunk köré tömörítjük mindazokat az erőket Izraelban, akik tudják, hogy a kommunista párt elleni hajsza a társadalom minden rétege elleni hajszához vezethet.

Pártunk sürgős és fontos feladatként jelölte meg a dolgozó nép mindennapi érdekeiért és jogaiért folytatott harcot.

Hazánk dolgozó tömegei viselik a katonai kiadások legnagyobb terhét, és ők a fő

célpontjai a kormány munkásellenes politikájának. Bár még dörögnek az ágyúk, a munkásosztály és más dolgozó rétegek kitartó harcot folytatnak osztályérdekeikért. Jelenleg Haifa és Asdot kikötőjének munkásai küzdenek jogaikért. A kormány a postai dolgozók sztrájkjának megakadályozására újabban olyan szükségtörvényeket alkalmazott, amelyeket eredetileg még az angol gyarmatosítók vezettek be.

Elvtársak! A nehézségek ellenére mi derűlátók vagyunk. Hisszük, hogy a béke erői Izraelban győzni fognak. Mellettük áll és támogatja őket az egész haladó emberiség, a béke erőinek szolidaritása.

Tanácskozásunk erőnkbe való hitünk és optimizmusunk forrása, a nemzetközi munkásosztály, az imperialistaellenes arcvonal erejét bizonyítja.

Elvtársak! Fokozzuk összetartásunkat, emeljük magasabbra a proletár internacionalizmus zászlaját, hogy teljesíthessük kötelességünket a népek ügye, a béke és a szocializmus ügye érdekében!

ALI JATA,

A MAROKKÓI FELSZABADULÁS ÉS SZOCIALIZMUS PÁRT FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Boldogok vagyunk, hogy a Marokkói Felszabadulás és Szocializmus Párt nevében átadhatjuk önöknek forró baráti üdvözletünket, s kifejezhetjük őszinte örömünket afölött, hogy Moszkvában, a világ első szocialista államának gyönyörű fővárosában vagyunk, azok között, akik öt kontinensről sereglettek ide, s testvéreink a tanításban, a harcban és a reményekben.

Örömünkre szolgál, hogy tolmácsolhatjuk a szovjet küldöttségnek, az SZKP Központi Bizottságának lelkes elragadtatásunkat és őszinte hálánkat azokért az állhatatos erőfeszítésekért, amelyeket ennek az igen fontos találkozónak az érdekében kifejtettek, a meleg vendégszeretetért, s a velünk való törődésért.

Úgyszintén köszönetet mondunk az összes testvérpártoknak, amelyek részt vettek ennek a fórumnak az előkészítésében, elsősorban a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amely, jól tudjuk, fontos szerepet játszott ebben.

A Felszabadulás és Szocializmus Párt küldöttsége tudatában van annak, hogy a kommunista és munkáspártoknak ez a tanácskozása nagy esemény a dolgozók történelmében, s meg van győződve arról, hogy munkánk és közös akcióink újabb ösztönzést adnak a népek harcának nemzeti felszabadulásunkért, a haladásért, a szocializmusért és a békéért.

Pártunk vezető szervei számos tanácskozást tartottak, s ezeken elemezték a mai nemzetközi helyzetet, mindenekelőtt pedig a szocialista országok erősítésének, valamint az antiimperialista és antikapitalista mozgalom fejlődésének problémáit. Az egyik fő következtetés, amit levonunk, az, hogy a nemzetközi küzdőtéren kialakult erőviszonyok, amelyek már rég a mi javunkra billentek, még kedvezőbbé válhatnak a népek érdekeiért vívott harc számára. Meggyőződésünk szerint e változások mozgató erőivé a forradalmi erők egységének és együttműködésének kell válniuk.

Ezért pártunk, a Felszabadulás és Szocializmus Párt nagy felelősségtudattal vesz részt ezen a tanácskozáson. Ránk szegeződik most pártunk és népünk tekintete, akárcsak a világ összes munkás- és haladó pártjainak, a világ minden népének tekintete. Üléseinktől sokat várnak.

A magunk részéről igyekeztünk maximális erőfeszítéseket tenni ennek a tanácskozásnak az előkészítése érdekében; lehetőségeinkhez mérten részt vettünk a nemzetközi előkészítő üléseken, mivel nem választjuk el ennek a tanácskozásnak világméretű feladatait azoktól a feladatoktól, amelyeket a gyakorlatban oldunk meg belés külpolitikánkban.

Nemzetközi vonatkozásban síkraszállunk a szocialista országok összefogásáért, elősegítjük az antiimperialista harc színvonalának emelését, támogatjuk a tőkésországok munkáspártjainak harcát, együttműködésre és szolidaritásra törekszünk a világ összes forradalmi erőivel. Országos viszonylatban igyekszünk új erőt és energiát vinni akcióinkba, teljes összhangban a marxista–leninista tanítással. Büszkék vagyunk arra, hogy miután 25 éven át illegalitásban, illetve féllegalitásban dolgoztunk, végre kivívtuk legális létezésünk elismertetését. Most igyekszünk jobban számításba venni az ország konkrét viszonyait, az antiimperialista és demokratikus harc fejlődésének körülményeit, hogy megszilárdítsuk sorainkat és fokozzuk befolyásunkat.

Tapasztalataink alapján úgy látjuk, hogy mostani üléseinken bizonyos értelemben mindennapi munkánkat folytatjuk magasabb szinten és tágabb körben. Azért jöttünk el ide, hogy közvetlenül megismerjük a testvérpártok tapasztalatait, valamint hogy megvizsgálás céljából önök elé tárjuk tulajdon következtetéseinket, amelyeket nem akadémikus viták, hanem gyakorlati politikai tevékenységünk során vontunk le.

Ugyanakkor bizonyosak vagyunk abban, hogy a munka, amelyet végzünk, megfelel az egész szenvedő és harcoló emberiség reményeinek, amely hisz a bennünket egyesítő szocialista eszményekben, és teljes joggal reménykedik abban, hogy vitáink nyomán történelmi jelentőségű határozatok születnek majd.

Biztosíthatom önöket, kedves elvtársak, hogy a Felszabadulás és Szocializmus Párt delegációja e tekintetben nem kíméli erőfeszítéseit, és feladatának tartja, hogy maximálisan hozzájáruljon a moszkvai tanácskozás sikeréhez, miként azzal az Országos Bizottság 1969. május 18-i ülésén megbízta.

Igaz, a mostani tanácskozáson nincsenek jelen az egész világ forradalmi mozgalmának képviselői. Egyes pártok nem tartották szükségesnek vagy lehetségesnek, hogy részt vegyenek rajta. Egyes nemzeti felszabadítási szervezeteknek nincsenek még tartós kapcsolataik mozgalmunkkal. A nemzetközi proletariátus elég jelentős osztagai csatlakoznak a reformista vagy ultrabaloldali pártokhoz, s ezért távol tartják magukat a gyakorlati harctól. Ám akik hiányoznak, azokat is érdekli munkánk, azok is figyelemmel kísérik azt, amit teszünk.

Tanácskozásunk még ezzel a nem teljes létszámmal is széles körű, hatalmas és reményt keltő fórum.

Az a küldetésünk, hogy forradalmi akcióink összehangolása révén megingassuk az imperializmus globális stratégiáját, és legyőzzük az imperializmust.

Ennek a koordinálásnak nem szabad a problémák leegyszerűsítésében megnyilvánulnia, ami csupán a nézetek látszólagos egységét produkálná. Igazi egységnek kell létrejönnie, amely a maga sokrétűségében egyesítené nemcsak a jelenlevő pártokat, hanem azokat is, amelyek nem válaszoltak meghívásunkra, s azokat a pártokat is, amelyek holnap csatlakoznak mozgalmunkhoz, mivel az imperializmus, a kapitalizmus bukása és a szocializmus győzelme elkerülhetetlen.

Ha figyelembe vesszük a vélemények kifejtésének azt a teljes szabadságát, az egyetértésnek, megértésnek és testvériségnek azt a légkörét, amely előkészítő munkánk idején uralkodott és uralkodik jelenleg is, bizton jelenthetjük ki, hogy még sohasem készítették elő ilyen komolyan és gondosan a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom képviselőinek egyetlen találkozóját sem. Mindez bizonyítja az elért si-

kereket, s emellett lehetőséget nyújt újabb eredmények elérésére, amennyiben az elért eredményekre támaszkodva haladunk tovább ezen az úton.

Kedves elvtársak! Pártunk Országos Bizottsága tüzetesen áttanulmányozta a dokumentum-tervezetet, amely az előzetes véleménycsere nyomán született, és amelyet mi a gyümölcsöző vita komoly alapjának tekintünk. Hadd fűzzünk most e tervezethez néhány megjegyzést.

Elsősorban a nemzetközi helyzet elemzése vonta magára figyelmünket.

Az imperializmus mint rendszer nem szűnt meg létezni, tehát továbbra is fenyegeti az egész emberiséget, s az amerikai imperializmus irányítása alatt világuralomra törekszik.

Az imperializmusnak minden alapja megvan arra, hogy a szocialista rendszerben lássa azt a vezető erőt, amely szembeszáll vele és korlátozza befolyását. Ezért abban reménykedik, hogy katonailag megsemmisítheti a szocializmust, és féktelen fegyverkezési hajszát folytat. Nem jár sikerrel az a próbálkozása, hogy helyi háborúk segítségével hiúsítsa meg a szocializmus építését egyes országokban, mint például Koreában és Vietnamban, hiábavalóan folyamodik felforgató tevékenységhez, mint például Kubában, és hasztalanul szervezi egyik provokációt a másik után. Kihasznál minden lehetőséget, hogy – bizonyos nehézségeikre és ellentmondásaikra spekulálva – elérje a szocialista rendszerhez tartozó országok széthullását, de ugyanígy mindent megtesz, nehogy az új országok szocialistává legyenek, illetve a szocializmus útjára lépjenek.

Másrészt az imperializmus a harmadik világhoz tartozó országokat saját birtokainak tekinti. Szívósan védelmezi ottani kiváltságait, elfojtja a függetlenségi mozgalmat, és semmiféle bűnténytől sem riad vissza, hogy megőrizze az általa létrehozott neokolonializmust. Arra törekszik, hogy újabb pozíciókat szerezzen és megszilárdítsa korábbi állásait.

Végül az amerikai imperializmus tovább folytatja más tőkésországok gazdasági meghódítását, olyan politikát folytat, amelyet a hírhedt Marshall-tervvel kezdett el. Nyugat-Németország (amelybe 25 milliárd márkát fektetett be) és Japán képezik rendszerének sarkköveit. Nagy-Britannia és Svájc tőkebefektetési szférául szolgál a számára, s Franciaország, Olaszország, Spanyolország és más országok gazdasági élete egyre jobban összefonódik monopóliumaival. Mindez bonyolult és sűrű hálózatot alkot, amelyet a NATO és a SEATO katonai paktumai fognak össze.

Láthatjuk tehát, hogy az amerikai imperializmus hű marad önmagához. Csupán a módszereit változtatta meg a világban végbement változásoknak megfelelően; saját érdekében új életre hívta a második világháborúban legyőzött Japánt és Nyugat-Németországot, valamint meghonosította a neokolonializmust is, hogy elfoglalja szövetségesei helyét azok gyarmatain.

De bármilyen agresszív is az amerikai imperializmus, szemlátomást nem meri kirobbantani a harmadik világháborút világuralmi céljainak megvalósítására. Ennek oka a szocialista országok, s elsősorban a Szovjetunió katonai és gazdasági ereje, a politikai erőviszonyoknak a szocializmus javára történt megváltozása, a népek békeakarata, amely végül is lerombolja a világkapitalizmus épületét.

Jóllehet valószínűtlennek tűnik, hogy az amerikai imperializmus háborúhoz folyamodjék, ez a feltevés nem jogosít fel bennünket arra, hogy azt állítsuk: nem lesz háború. Vitathatatlan tény számunkra, hogy az Amerikai Egyesült Államok háborúra készül.

Meg akarjuk óvni az emberiséget a harmadik világháború minden képzeletet felülmúló pusztításaitól és veszteségeitől, s ezért meg kell védenünk a világbékét. De nem helyes, ha ijesztgetjük a népeket, mert ezzel az imperializmus kezére játszunk; ehe-

lyett tudatosítanunk kell bennük, hogy a békeharc egyenlő az imperializmus elleni küzdelemmel.

Másfelől az amerikai imperializmus helyi háborúkat robbant ki, amelyek kétségtelenül világháborúvá fajulhatnak. De ez nem elkerülhetetlen. Ezt bizonyítja a vietnami háború, amely mind ez ideig helyi háború maradt annak ellenére, hogy jelentős számú fegyveres erőket vetettek be, és hogy az Egyesült Államok néhány szövetségese is részt vesz benne, s annak ellenére, hogy az amerikai imperializmus megkísérli kiterjeszteni ezt a konfliktust Ázsia más országaira.

A helyi háború világháborúvá változtatásának veszélye nem elég ok arra, hogy lemondjunk a nemzeti felszabadító háborúról, ha ezt a körülmények megkövetelik, s még kevésbé arra, hogy lemondjunk a szolidaritásról s a nemzeti felszabadító háborúnak nyújtott anyagi és politikai segítségről. Hiszen lényegében nem maguk a helyi háborúk azok, amelyek a világháborút előidézhetik, hanem a mögöttük álló imperialista erők. Mindaz, ami az imperializmust gyengíti, a béke ügyét szolgálja.

Második észrevételünk a nemzeti felszabadító mozgalommal kapcsolatos.

Mint azt márciusban, az előkészítő bizottság ülésén már megjegyeztük, a forradalmi erők felsorolásának az 1960-as tanácskozásunkon elfogadott rendje megváltozott.

Itt mindjárt előre bocsátjuk, hogy nincs bennünk sem nemzeti, sem kontinentális büszkeség, nem viseltetünk semmiféle előítélettel az európai tőkésországok munkásmozgalmával szemben. Nem az a célunk, hogy mint valami dogmához, mindenáron ragaszkodjunk valamiféle sematikus megfogalmazáshoz vagy meghatározott rendhez.

Mivel marxisták–leninisták vagyunk, elismerjük a tőkésországok munkásosztályának történelmi szerepét. Harca nagy megelégedésünkre szolgál, s meggyőződésünk, hogy sikerei pozitív hatást gyakorolnak egész mozgalmunkra. Teljes mértékben osztjuk tanításunk elveit, amelyeket az élet igazolt. Ez a tanítás azt az alapvető feladatot tűzi a munkásosztály elé, hogy semmisítse meg a kapitalizmust, az imperializmusnak ezt a bázisát, amely ellen állandóan harcolunk.

Mindazonáltal nem világos számunkra, miért kellett megváltoztatni az 1960-ban elfogadott sorrendet. Ezt a változtatást csupán az igazolhatná, ha kritikailag elemeznénk a nemzeti felszabadító mozgalom szerepét, s arra a következtetésre jutnánk, hogy ez a mozgalom gyengült, a nyugat-európai munkásosztály pedig döntő győzelmeket aratott. Miután hiányzik ennek a ténynek a tudományos értékelése, az az aggály támad bennünk, hogy a nemzeti felszabadító mozgalom szerepét lebecsülik, akár közvetlenül a kolonializmus igája ellen harcol, akár pedig — miután már megsemmisítette a gyarmatosítók politikai uralmát — a gazdasági önállóságért és a haladásért küzd. Az imperializmus válságát és meggyengülését mindenekelőtt az idézte elő, hogy a második világháború után tovább szélesedett a nemzeti felszabadító mozgalom, amit az egész világ ujjongással fogadott.

Igaz, az imperializmus stabilizálódott, eredményes ellentámadások sorozatát hajtotta végre; a felszabadító mozgalom számos vereséget szenvedett, s egyes esetekben kénytelen volt meghátrálni. Ez történt például az afrikai kontinens egyes országaiban, így Ghanában is.

E vereségek fő okát abban látjuk, hogy hiányzik a szervezett forradalmi élcsapatpárt, amely irányítani tudja a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség harcát, fel tudja vértezni őket politikailag és ideológiailag az igazi és következetes demokrácia kivívásához. Egy ilyen párt a nemzeti antiimperialista szuverenitás megvédésének egyetlen reménysége.

Ám ezek a részleges vereségek nem befolyásolhatták a nemzeti felszabadító moz-

galom fejlődésének általános vonalát; a mozgalom változatlanul fellendülőben van. A nemzeti felszabadító mozgalom kiállta a próbát, folytatja és kiterjeszti harcát. Elég ha megemlítjük azt a hősies és szívós harcot, melyet a vietnami nép folytat országa déli és északi részében egyaránt, azt a bátor fegyveres küzdelmet, amelyet a portugál gyarmatok népei vívnak, továbbá azt, hogy az arab népek az 1967-es katonai vereség ellenére nem tekintik magukat legyőzötteknek, és harcukban áttértek a támadó módszerre.

Ha tehát a harmadik világ és az imperializmus közti fő ellentmondások elemzéséből indulunk ki és tekintetbe vesszük a haladásra törekvő népek harcos szellemét, teljes joggal állapíthatjuk meg, hogy a nemzeti felszabadító mozgalom töretlenül ível majd felfelé.

Ez a harc amellett, hogy alaposan megingatja az imperializmust, vitathatatlan forradalmi értékeket is hordoz magában, mert a gazdasági és a politikai felszabadulás maga után vonja a társadalmi felszabadulást, és ezzel szocialista távlatokat tár fel.

Nekünk azonban nem szabad megfeledkeznünk a marxizmus–leninizmus elvéről: az elkerülhetetlent nem tekinthetjük holmi automatikus dolognak, passzívan várva az események fejlődését. Ezt a fejlődést elő kell segíteni és helyes irányba kell terelni, egyszóval irányítani kell a történelmet.

Hiszünk a harmadik világhoz tartozó országok szocialista jövőjében s ez a hitünk táplálja harcképességünket, éberségünket azokkal a burzsoá rétegekkel szemben, amelyek — mint azt Lenin megjegyezte — támogatják a nemzeti mozgalmakat, de ugyanakkor egyezséget kötnek az imperialista burzsoáziával, együtt harcolnak vele a forradalmi mozgalmak és a forradalmi osztályok ellen. Ez a legfőbb belső akadálya a nemzeti felszabadító mozgalom gyors fejlődésének és a szocializmusra való áttérésnek. A harmadik világ kommunistáinak történelmi feladata, hogy eltávolítsák ezt az akadályt.

Hasonlóan ahhoz, ahogy azt elődeink tették a szocialista és a fejlett tőkésországokban, nekünk is — csekély létszámunk ellenére — szerveznünk kell a tömegeket, vezetnünk kell őket, irányítanunk a munkások, a parasztok és az értelmiségiek harcát, elmélyítenünk e harc forradalmi politikai tartalmát abból a célból, hogy a népeket a teljes felszabaduláshoz és a szocializmushoz vezessük.

Tanításunk lehetővé teszi számunkra, hogy pontosan felmérjük a helyi burzsoázia szerepét, ne essünk se abba a hibába, hogy túlbecsüljük, sem pedig hogy lebecsüljük, és sohase tévesszük szem elől az alapvető, elsőrendű célt: az imperializmus elleni harcot.

Közvetlenül összefügg a nemzeti felszabadító mozgalom problémáival a neokolonializmus kérdése, amely nem kerülheti el figyelmünket, ellenkezőleg, megérdemli, hogy tüzetesen tanulmányozzuk. Tudunk kell, hogy tulajdonképpen mi a neokolonializmus, látnunk kell, hogy milyen bajok származnak belőle, tanulmányoznunk kell a módszereit, feltárni céljait és megmutatni az ellene vívott harc eszközeit. Nyilvánvaló, hogy ennek a kérdésnek világméretű a jelentősége.

Meg kell akadályoznunk, hogy az emberek gondolkodásában gyökeret verjen az a téves felfogás, amely szerint a gyarmati iga megsemmisítése véget vet az imperialista uralomnak, az elmaradott országok fejlődésének fő ellentmondása már nem az imperializmushoz való viszonyukból adódik, hanem a harmadik világhoz tartozó országok többé-kevésbé archaikus társadalmi struktúráival függ össze, s amely szerint az iparilag fejlett országok problémái már nincsenek összefüggésben a fejlődő országok problémáival.

Hadd emlékeztessünk arra, hogy a neokolonializmus célja örökéletűvé tenni a múlt gyarmatbirodalmát, amelytől átvette a stafétabotot, s hogy uralma jelenleg is

körülbelül ugyanakkora övezetre terjed ki, mint a régi gyarmati világ uralma. Felhasználja a régi gyarmati formákat is, megőrzi közülük azokat, amelyek megőrizhetők: a katonai paktumokat, a valutaövezeteket, a kultúra területén gyakorolt uralmat, a külkereskedelmi hagyományokat stb.

A neokolonializmus abban bízik, hogy ilyenformán továbbra is birtokolhatja az egykori gyarmatok természeti kincseit, mindenekelőtt az ásványi kincseket, de rendelkezhet a mezőgazdasági erőforrásokkal, a vizek kincseivel, a halállománnyal, a munkaerővel stb. is.

Példaképpen felsorolok néhány 1962-es számadatot, amely azt mutatja, milyen részt vállaltak a harmadik világ országai a tőkésországokba irányuló néhány nyersanyagfajta exportjából:

ólom	42,7%
horgany	45,9%
vasérc	49,1%
réz	57,8%
foszfát	64,5%
mangán	74,1%
ón	85,5%
bauxit	86,8%
kőolaj	92,7%
faanyag	49,3%
gyapot	61,1%
kaucsuk	75,5%
juta	97,5%

Ezeket a számokat az ENSZ világgazdasági tanulmányából vettük.

Másfelől a neokolonializmus szívósan védelmezi uralmát ezeken a piacokon, és a nyugati árucikkekkel elárasztják a legtávolabbi falvakat is.

Ezek a mesterkedések fékezőleg hatnak a fejlődő országok szuverenitásának és függetlenségének megszilárdulási folyamatára. Ezek az országok, mint tudjuk, továbbra is nyersanyagokat exportálnak és kész iparcikkeket importálnak. Ezzel összefüggésben hadd említsem meg azt az „iparosítást", amely palackozó üzemek és árucsomagoló vállalatok létesítésében, legjobb esetben pedig import alkatrészek összeszerelését (többek közt gépkocsik összeszerelését) végző futószalagok gyártásában nyilvánul meg. Az ilyen üzemek lényegében annak az átfogó rendszernek az elemei, amelyet a mindenhová behatoló monopóliumok alakítottak ki.

Végül a neokolonializmus minden eszközt igénybe vesz annak érdekében, hogy befolyásolja a kormányok politikáját, a haladó erők ellen hangolja őket, és itt kiépített támaszpontjait felhasználja a szomszédos országokban kibontakozó nemzeti felszabadító mozgalmak elleni harcában. Sokatmondó e tekintetben Angola és Mozambik példája.

A neokolonializmus tendenciája az, hogy fokozza a tőkének áru formájában való kivitelét. Zárójelben megjegyezzük, hogy ez az alapja az imperialisták fiktív emberszeretetének, amelyet ők a fejlődő országoknak nyújtott „segítségnek" neveznek. Ebben a vonatkozásban a neokolonializmus az imperializmus tökéletesített változata: a fejlett országokból a tőkebehozatal lehetőségei korlátozódnak, aminek ékesszóló bizonyítéka a nemzetközi valutaválság. A gyarmati uralom korábbi rendszerének bukását az imperializmus megfelelő alkalomnak tartotta tőkekiviteléhez. Amint láttuk, arra törekedtek, hogy ez a tőke egyre kevésbé váljék produktívvá. Ezt úgy érik

el, hogy hajmeresztő módon elkótyavetyélik a tőkét improduktív célokra. Természetesen, ha ezt a tőkét racionálisan használnák fel, az imperialisták nem folyósítanák. Egyúttal azonban ennek a tőkének biztosítania kell a maximális profitot. Csupán egyetlen példát említek. 1964-ben a harmadik világhoz tartozó országokból osztalék formájában a befektető tőkésországokba beáramló tőke összege elérte a 4900 millió dollárt. Ugyanabban az esztendőben a különböző tőkésországoknak a harmadik világhoz tartozó államokban eszközölt új közvetlen magán- és állami befektetései a beözönlő külföldi valuta összegében kifejezve elérték az 1575 millió dollárt. Az arány tehát három az egyhez.

Ugyanabban az 1964-es esztendőben az Egyesült Államoknak a harmadik világban eszközölt magántőke-befektetései (beleértve az újrabefektetésből származó hasznot is) 900 millió dollárral növekedtek, Amerika nyeresége pedig elérte a 2363 millió dollárt, vagyis 2,6-szeresen szárnyalta túl az előbbi számot.

Ugyancsak szólni kell a nemzetközi monopolista koncentráció folyamatáról is. Ez nem szorítkozik csupán az imperialista hatalmak valamelyikétől függő gyarmatbirtokokra, hanem a monopóliumok tevékenységének internacionalizálására irányul, ami lehetővé teszi számukra, hogy korlátlanul kizsákmányolják a harmadik világ dolgozóit. Az Afrika jelentős részét a maga hatókörébe vonó európai Közös Piac tevékenysége illusztrálja ezeket a neokolonista fondorlatokat.

A neokolonializmus megpróbálja megállítani az ellenőrzése alá került országok fejlődését, és elzárni a szocializmushoz vezető útjukat. Ezért kiabálnak a kommunizmus kísértetéről és nyújtanak rendszeres támogatást a helyi reakciós hatóságoknak, a haladó és népi mozgalmak ellen uszítva őket. Erre a piszkos munkára specializálják magukat a CIA és fiókintézetei.

A neokolonializmus az a forma, amelynek segítségével az imperializmus megpróbálja örökéletűvé tenni rendszerét a maga szűkülő világában. Ám ebben a világban még mindig reális különbség van az elnyomott országok és az elnyomó tőkésállamok között. Éppen ezért vált égetően szükségessé az elnyomott országok népeinek és a kizsákmányoló államok proletariátusának a szövetsége, hiszen közös az ellenségük és közösek az érdekeik.

Végül, a neokolonializmus továbbra sem adja fel a reményt, hogy visszaszerezze azt, amit elveszített, és revánsot vegyen a szocializmuson. A Német Demokratikus Köztársaság vonatkozásában ezt a tézist hirdeti leplezetlenül a Német Szövetségi Köztársaság. A Vietnami Demokratikus Köztársaság elleni agresszió és a szocialista Kuba elleni manőverek hasonló célokról tanúskodnak. Ám az óhaj és a valóság közt óriási a távolság. A Német Demokratikus Köztársaság, amelyet széttéphetetlen szálak fűznek a Szovjetunióhoz és Európa többi testvéri szocialista országához, legyőzhetetlen állammá válik, s tekintélye egyre növekszik. Erről tanúskodik diplomáciai elismerése Kambodzsa, valamint több arab ország — Irak, Szíria és Szudán — részéről. A hős vietnami nép történelmi jelentőségű győzelmet arat a vezető imperialista világhatalom fölött. Kuba a nehézségek, akadályok és provokációk ellenére bátran és sikeresen folytatja a szocializmus építését, és lelkesítő példát mutat a harmadik világ népei számára.

Arra a következtetésre jutunk, hogy a neokolonializmus elleni csatát kettőzött energiával kell vívni, hogy szükség van a proletár nemzetköziség elvén alapuló szolidaritásra, valamint arra, hogy a kizsákmányolt népek, a kizsákmányoló államok proletariátusa és a szocialista világrendszer közös mederbe tereljék erőfeszítéseiket.

Ha figyelembe vesszük a harmadik világ népei által folytatott antiimperialista harc világméretű jelentőségét, közvetlen és közvetett nemzetközi kihatásait, a katonai, politikai és gazdasági akadályokat, amelyekkel szembe találja magát, forra-

dalmi erőinek elégtelen szervezettséget, úgy véljük, hogy e harccal különösen aktív és hatékony nemzetközi szolidaritást kell tanúsítani.

Ez a szolidaritás hatékonyságát elsősorban a szocialista országok erőfeszítéseinek köszönheti, amelyek vállukon viselik a nemzetközi felelősség fő terhét, és biztosak vagyunk abban, hogy a jövőben is becsülettel fogják teljesíteni küldetésüket. Igen fontosak a tőkés világ és a harmadik világ munkásmozgalma többi osztagának erőfeszítései is, függetlenül attól, hogy közvetlenül vagy csak közvetett módon érinti őket a kibontakozó harc.

Ez a szolidaritás a forradalmi mozgalom helyesen értelmezett legfőbb érdekeinek proletár elvein alapul. A kommunisták számára ez nem kétséges. Azokat pedig, akik nem kommunisták — a szocialista, a tőkés- vagy a fejlődő országokban egyaránt — politikai és eszmei felvilágosító munkával kell meggyőzni a szolidaritás fontosságáról. Meg kell nekik magyaráznunk, hogy nem nagylelkűségre vagy sajnálkozásra van szükségünk, hiszen ez csak arra jó, hogy éket verjen a népek közé, bizalmatlanságot és paternalizmust szüljön.

Az olyan jellegű szolidaritás, amely a nemzetközi kommunista és munkásmozgalmon belül valósult meg, konkrét, pozitív forradalmi tett, amely végső soron jó szolgálatot tesz minden népnek, köztük annak a népnek is, amely a segítséget nyújtja, s ezzel magas fokú politikai öntudatról tesz tanúbizonyságot.

A gyarmati elnyomás alatt sínylődő népek csak úgy szabadulhatnak fel teljesen a közvetlen külföldi uralom alól, ha a velük szolidáris népek teljesítik alapvető kötelezettségeiket.

Az afrikai kontinensen még jelentékenyebb segítséget kell nyújtani a portugál gyarmatok népeinek, amelyek szívós harcot vívnak a Portugáliából, az Egyesült Államokból, a NATO-országokból és a Dél-afrikai Köztársaságból álló hatalmas koalíció ellen. Úgyszintén segítséget kell nyújtani Marokkónak, amelynek egyes területei — Sakiet-el-Hamra és Rio-de-Oro — valamint városai — Ceuta és Melilla — még mindig francóista uralom alatt vannak. Állandó segítségre szorul Namibia, a rhodesiai nép, Zimbabwe és Dél-Afrika népe, amelyekre annyi szenvedést zúdítanak az elvakult fajgyűlölők.

Ezek a harcoló népek, amelyeknek legméltóbb képviselői 1969 januárjában Khartoumban tartott találkozójukon szívből jövő hálájukat fejezték ki a nemzetközi munkásmozgalomnak és a szocialista országoknak, elsősorban a Szovjetuniónak, továbbra is rá vannak utalva a legkülönfélébb segítségre, s mindenekelőtt szükségük van az ingyenes, semmilyen feltételhez nem kötött fegyverszállításra.

Ami a fejlődő országokat illeti, ezeket abban kell segíteni, hogy kivívják győzelmüket a neokolonializmus ellen.

Az erkölcsi-politikai téren megnyilvánuló szolidaritás azért fontos, hogy meghiúsítsa az imperialista fondorlatokat, s többek között azért is, hogy szétzúzzák az olyan reakciós és népellenes összeesküvéseket, mint amilyen a ghanai volt, s mint amilyent Guinea ellen készítenek elő.

A gazdasági téren megnyilvánuló szolidaritásra azért van szükség, hogy a fejlődő országok megszabadulhassanak a neokolonializmus gyámkodásától és leküzdhessék az elmaradottságot; a szolidaritásnak meghátrálásra kell kényszerítenie a mindenható külföldi tőkét, vereséget kell mérnie a kereskedelmi monopóliumokra, lehetővé kell tennie a fejlődő országoknak, hogy megszabaduljanak az imperializmus által megállapított világpiaci árak nyomásától.

E célok sikeres eléréséhez óriási mértékben járulnak hozzá a szocialista országok, élükön a Szovjetunióval, amikor a nemzetközi kapcsolatok új stílusát honosítják meg; ez különbözik azoktól a kapcsolatoktól, amelyeket a fejlett tőkés hatalmak

építenek ki a fejlődő országokkal. Ezt az új stílust mélyíteni, tökéletesíteni és általánosítani kell.

Le kell leplezni a nyugati vezetőknek a „segítség" ürügyén folytatott mesterkedéseit is. Ezek a vezetők a „segítséget" bankokon keresztül akarják megvalósítani, ami a neokolonialista tervek realizálásának egyik módja.

Köztudomású, hogy a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank és fiókjai által nyújtott segítség a valóságban a banktőke, elsősorban pedig az amerikai tőke kivitelét és befektetését célozza.

Az is bizonytalan, hogy valóra váltják-e az ENSZ genfi és delhi értekezletein hozott határozatokat. A nyugati monopóliumok ereje és gazdasági fölénye akadályozza a harmadik világ képviselői által felvetett fő követelések valóra váltását.

Az ilyen konferenciák hasznosak lehetnek propagandaszempontból és a problémák elemzése szempontjából, de a világméretű ellentmondásokat helytelenül világítják meg. Ha teljesen rábízzuk magunkat ezekre a konferenciákra, ezzel tétlenségre kárhoztatjuk önmagunkat, ami tulajdonképpen hasonlít a „parlamenti kretenizmushoz".

Miután elvetjük a formális egyenlőség ködös és tévútra vezető fogalmát, amely semmit sem mond a tényleges politikai és gazdasági uralomról, s miután problémáinkról az osztályharc nyelvén beszélünk, véleményünket a következőkben foglalhatjuk össze:

1. A fejlődő országoknak elsősorban saját magukra kell támaszkodniuk. Ez azt jelenti, hogy államosítaniuk kell legfontosabb nemzeti kincseiket, főképpen szénbányáikat és kőolajtermelő vállalataikat.

2. A fejlődő országoknak komoly terveket — forradalmi és egyúttal reális terveket — kell kidolgozniuk és megvalósítaniuk, hogy kivívják gazdasági életük felszabadulását, önálló fejlődését, s hogy felszámolják a haladást fékező társadalmi struktúrákat.

3. A fejlődő országoknak gyors ütemben kell kiképezniük nemzeti kádereiket, hogy ne függjenek többé a tőkésországok szakembereitől, akik akarva, nem akarva időnként a neokolonializmus ügynökei, s előnyben részesítik gazdasági és nemzeti érdekeiket annak az országnak az érdekeivel szemben, amelynek „segítséget nyújtanak".

Tekintettel erre, a népek szolidaritásán alapuló együttműködés a szocialista országokkal életbevágóan fontos és nélkülözhetetlen.

Ilyen szellemben dolgoztuk ki pártunknak a közeljövőre szóló programját, amely a nemzeti demokratikus forradalom betetőzésére, az ország gazdasági függetlenségének a legrövidebb időn belül való biztosítására és termelőerőinek gyorsított ütemű fejlesztésére irányul. Ezt a programot mindennapi csatáink közepette valósítjuk meg. Ugyanakkor elősegítjük Marokkó és a szocialista országok kapcsolatainak megszilárdítását mind a kereskedelmi és kulturális csere viszonylatában, mind pedig a gazdasági együttműködés terén. Örömmel állapítjuk meg, hogy ezen a téren az utóbbi években bizonyos eredményeket értünk el, s most új távlatok nyílnak meg, amelyekről Podgornij elvtárs nemrégi hivatalos látogatásának lelkesítő eredményei tanúskodnak.

Ezeket az új lehetőségeket a szocialista világrendszer léte tárja fel. Ha nem fejlesztjük és nem használjuk ki őket, ezzel akadályozzuk a haladást.

Rendkívül pozitív tényező, amelynek jelentőségét nem hangsúlyozhatjuk eléggé, a mindenfajta feltétel nélkül és igen alacsony kamatláb mellett nyújtott pénzügyi segítség. Ez a segítség az antiimperialista közösségben honos viszonyokat tükrözi, és mentes mindenfajta paternalizmustól. Gyökeresen különbözik azoktól az üzleti kapcsolatoktól, amelyek önző érdekeken alapulnak.

Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a harmadik világ nemzeti felszabadító

mozgalma rendkívül érzékeny csapásokat mér az imperializmusra, hogy az általa kivívott győzelmek hasznára vannak minden népnek. Ezzel kapcsolatban mindig jusson eszünkbe az, amit Lenin mondott 1919. november 22-én a keleti népek kommunista szervezeteinek II. összoroszországi kongresszusán: „Így tehát a szocialista forradalom nem csupán és nem főképpen az egyes országok forradalmi proletárjainak a saját burzsoáziájuk ellen vívott harca lesz. Nem. A szocialista forradalom az imperializmus által elnyomott valamennyi gyarmatnak és országnak, valamennyi függő országnak harca lesz a nemzetközi imperializmus ellen." „Magától értetődik, hogy véglegesen csak a világ valamennyi fejlett országának proletariátusa győzhet, és mi, oroszok, megkezdjük azt az ügyet, amit majd az angol, a francia, a német proletariátus megerősít; látjuk azonban, hogy nem fognak győzni valamennyi gyarmati nép, és elsősorban a keleti népek dolgozó tömegeinek segítsége nélkül."

A nemzeti felszabadító mozgalom rendkívül fontos kérdésével kapcsolatosan szeretnénk érinteni a közel-keleti politikai helyzet néhány aspektusát. Ezt a helyzetet az arab felszabadító mozgalom és az imperializmus — a cionizmus szövetségese — közti kibékíthetetlen ellentmondás határozza meg.

Ha mélyebben behatolunk a dolgok lényegébe, világossá válik, hogy a legnagyobb problémát a fő ellentmondás okozza. Ez abban nyilvánul meg, hogy az imperializmus egyrészt gazdája kíván maradni ebben a térségben a kőolajnak, szeretné megtartani a szocialista országok, elsősorban a Szovjetunió ellen irányuló stratégiai pozícióit, megpróbálja fékezni, sőt megsemmisíteni az arabok haladó és forradalmi mozgalmát, másrészt azon igyekszik, hogy letörje az arab népeknek a teljes felszabadulásra és a szocializmusra irányuló szilárd akaratát.

Az a tény, hogy 21 évvel ezelőtt, a hidegháború kellős közepén létrehozták Izrael Államot, megfelelt az imperializmus fenti stratégiai vonalának, valamint a cionizmus szükségleteinek is.

Nézzük meg először, milyen szerepet játszik a kőolaj, amelyet gyakran neveznek „fekete aranynak", és amely pótolhatatlan nyersanyaga a petrokémiának, a tudomány által még nem teljesen feltárt technikai lehetőségeivel egyetemben.

1968-ban a Közel-Kelet kőolajkészlete 34 milliárd métertonnát tett ki a világ 55 milliárd tonnányi készletével szemben.

Az arab népek számára ez a kőolaj gazdagságot jelent, amely a nagyszabású iparosítás bázisa lehetne, biztosíthatná gyors ütemű, önálló fejlődésüket és a jólét bizonyos színvonalát. Az olaj nemzeti célokra való felhasználása a legfontosabb feltétele annak, hogy az arab népek elmaradott, majdnem feudális társadalma a fejlett országok szintjére emelkedjék.

A jelenlegi szakaszban az a követelés, hogy adják vissza a kőolajat a népeknek, összefonódik a teljes politikai és gazdasági felszabadulásért vívott küzdelemmel. Ez a követelés csigalassúsággal előrehaladó tárgyalások útján valósul meg, amelyeken a természeti kincsek kiaknázásáért járó bérleti díjak nagyságán alkudoznak. Ráadásul ezek az alkudozások nem kerülnek ki az imperialista keretek közül a kolonializmustól a neokolonializmushoz vezető úton. Ellentétben az imperialista mágnások érdekeivel, a népek igazi érdekei azt kívánják, hogy teljes egészében visszakapják az arab olajat, amelyet senki sem rabolhat el tőlük.

Természetes, hogy az imperializmusnak nincsen ínyére ez a követelés. Hatalmas gazdasági emelőket hoz működésbe. A világ nyolc legnagyobb kőolajmonopóliumát egyesítő nemzetközi kartell a lelőhelyek tulajdonosa, ez állapítja meg a világpiaci árakat és ellenőrzi a tartályhajó-flottát. 1962-ben a közel-keleti kőolaj ellenőrzése a következőképpen oszlott meg: az Egyesült Államok részesedése 57 százalék, Nagy-Britanniáé 35, Franciaországé 5 százalék.

A kőolajipar az első helyek egyikén áll a külföldön eszközölt amerikai tőkeberuházásokban. E tőkeberuházásokból származó jövedelem az 1940. évi 94 millió dollárról 1955-ig 1040 millió dollárra nőtt, az 1956 és 1959 közötti időszakban pedig túlszárnyalta a 10 milliárd dollárt. Az ENSZ Gazdasági Bizottságának jelentése rámutat arra, hogy a kőolajtársaságok közel-keleti haszna átlagosan eléri az eladási ár 80 százalékát, néha pedig a befektetett tőke 200—500 százalékát, mint például a Kuwait Oil esetében. Összehasonlítás céljából megemlítjük, hogy míg a Közel-Keleten az olajtársaságok által szerzett haszon csupán a kitermelés stádiumában eléri a 61—114 százalékot, addig Venezuelában átlagosan nem szárnyalja túl a 20 százalékot, Nyugat-Európában pedig a 7,2 százalékot.

A Közel-Keletnek tehát óriási a jelentősége. s ha az imperializmus vereséget szenvedne ebben a térségben, ez helyrehozhatatlan kárt jelentene számára. Ezért a földgolyónak ezen a részén minden konfliktus, minden akció alapja az olaj.

Az imperialisták mindennél jobban félnek az arab olaj államosításától. Rettegnek már magától attól a gondolattól is, hogy a népi erők szövetségre lépnek a nemzeti burzsoáziával a gazdasági függetlenség megvalósításáért. Ebből ered állandó nyugtalanságuk és az a törekvésük, hogy saját ügynökségük legyen, ebből adódik a demokrácia ellen irányuló preventív intézkedések politikája, amelyet az imperialisták tevékenyebben folytatnak a Közel-Keleten, mint bárhol másutt, s ezért van az, hogy az imperialisták szövetségre léptek a cionizmussal és Izraelt trójai falóként használják fel.

Izrael gazdaságilag és katonailag szoros kapcsolatban áll az Amerikai Egyesült Államokkal. Az 1967. évi értékelés szerint „az Egyesült Államok részesedése a magántőkés szektorban eleinte a külföldi tőkebefektetések 32%-át tette ki. 1956-ig elérte az 56%-ot, 1957-ben pedig a 73%-ot. Az Egyesült Államok által 1956-ban nyújtott segítség összértékét 4 milliárd dollárra becsülik."

Ezeknek a pénzügyi eszközöknek a jelentőségét aláhúzza, hogy Izrael gyengén iparosodott kis ország. Egyetlen komoly iparága a hadiipar, amely bel- és külföldi piacra egyaránt termel. Az Izrael által kapott pénzügyi eszközök túlnyomó része a katonai költségvetést gyarapítja. Ezen nincs mit csodálkozni, hiszen maga Morgenthau, akkori amerikai pénzügyminiszter a cionista pénzösszegek összegyűjtésére létrehívott „Egyesült Zsidó Felhívás" nevű szervezet elnöke — mint azt a francia „Economie et politique" című folyóirat 1967 júliusi száma megírta — „hivatalosan kitűzte a feladatot: minden Izrael céljaira áldozott dollárnak a kommunizmus elleni bástya létrehozását kell szolgálnia".

Ismeretes az is, hogy a Cionista Világszövetség milyen mesterkedésekkel sajátította ki magának azt az 1875 millió dollárnyi csillagászati összeget, amelyet az NSZK fizetett ki Izraelnak a háborús károk megtérítése címén. (Ez amúgy is törvénytelen eljárás volt, hiszen a náci bűntettek idején Izrael még nem létezett, és igazság szerint ezt a térítést a kárt szenvedetteknek vagy legalábbis azok utódainak kellett volna kifizetni, akiknek többsége Európában él.)

Ténylegesen e kombináció révén vált lehetővé, hogy a bonni köztársaság ezt az összeget az Egyesült Államok utasítására Izraelnak juttassa, s így hozzájáruljon az ország fejlesztéséhez, valamint ahhoz, hogy a cionista államot még szorosabb kötelékek fűzzék az imperialista gépezethez.

Izrael katonai téren igen szoros kapcsolatban áll az Egyesült Államokkal.

Mindenekelőtt meg kell említeni az 1952. július 23-i egyezményt, amelynek értelmében Izrael elfogadta az 1949. évi amerikai törvénynek azokat a cikkelyeit, amelyek a hadiszállításokra, a fegyveres intervencióra és idegen terület felhasználására vonatkoznak. Ezt az egyezményt gyakorlatilag a Libanon és Jordánia ellen 1958-ban

elkövetett amerikai agresszió idején érvényesítették, amikor is Izrael felvonulási terület volt a NATO-támaszpontok és a hadszíntér között.

Izraelt lényegében úgy tekinthetjük, mint a NATO nem hivatalos tagját. Az Egyesült Államok a kétoldalú egyezményekkel szemben előnyben részesíti a tömb jellegű katonai szövetségeket, természetesen olyan feltétel mellett, hogy ezekben az agresszív paktumokban az övé legyen a vezető szerep. Tudjuk, hogy Izrael Sherman és Patton típusú harckocsikat, Dakota típusú szállító repülőgépeket, Sikorski típusú helikoptereket kapott az Egyesült Államoktól, és most Phantom típusú repülőgépeket vár tőle. Angliától Centurion típusú harckocsikat kapott, továbbá Meteor vadászgépeket, rádiólokációs berendezéseket, tengeralattjárókat. Franciaország Mirage és Super-Mister típusú vadászgépeket, Vautoure típusú könnyűbombázókat, távirányítású tankelhárító rakétákat, rohamlövegeket szállított Izraelnak. Mint ismeretes, ugyanilyen haditechnikával szerelték föl a NATO-csapatokat.

A fentebb vázolt körülmények között teljesen érthető az az agresszivitás, amelyet Izrael tanúsít, s amely az 1948-as véres eseményekhez, a Nagy-Britannia és Franciaország által támogatott 1956-os arcátlan támadáshoz és az 1967 júniusi aljas agresszióhoz vezetett.

A véres megtorlások és a katonai provokációk ma már szinte hozzátartoznak az izraeli tábornokok napi politikájához.

Ez év elején (a korábbi időszakról most nem szólunk) légitámadást intéztek a beiruti repülőtér ellen. Ezt 70 szavazattal 1 ellenében jóváhagyta a parlament. Az egyetlen ellenszavazatot az itt jelenlevő Meir Vilner elvtárs adta le. Hadd tolmácsoljam neki szívből jövő testvéri üdvözletünket. A gyarmatosítók által meghirdetett „üldözési jogot" lépten-nyomon felhasználják Jordánia ellen. A határvidékekre ágyútüzet zúdítanak és napalmbombákat szórnak. Szalt, Nag Hammadi, El Hammeh, Mejszalun, Bejszan, Akaba, Iszmailia, Szuez, El Kantara a cionista agresszorok gaztetteinek színterei. Izrael két hónap alatt csupán Jordánia vonatkozásában 73-szor szegte meg a tűzszüneti egyezményt.

Mindez világosan mutatja, hogy Izrael — propagandájának hazug állításai ellenére — nem akar békét. Ez az állam militarista jellegű; az annexiókra és az expanzióra van berendezkedve. Bizonysága ennek az 1948-ban világgá kürtölt terv, amelynek értelmében létre kell hozni a Nílustól az Eufráteszig terjedő „Nagy Izraelt". Ben Gurion már akkor el akarta foglalni a Jordán folyó nyugati partját, de a világhelyzet alakulása megakadályozta tervének megvalósítását.

Az agresszió révén Izrael 21 esztendő alatt háromszorosára növelte területét az arab népek rovására. Ma is változatlanul folytatja az őslakosság saját területéről való kiűzésének a politikáját. Ezeken a területeken aztán olyan embereket telepít le, akik sohasem laktak abban a térségben.

1967 júliusában, közvetlenül az új területek elfoglalása után, Eskol az amerikai cionista szervezetek képviselőinek kongresszusához fordult azzal a felhívással, hogy telepedjenek le Izraelban. „Az emigráció — jelentette ki — alapvető feltétele annak, hogy a katonai és politikai győzelmet tartós realitássá változtassuk." 1967 szeptemberében Rabin tábornok kijelentette: „A mai cionista mozgalom fő célja az, hogy új utakat keressünk az Izraelba történő emigrálás fokozásához." E felhívások nyomán 1968 első felében 14 000 emigráns érkezett az országba, az egész évben pedig összesen 30 000, vagyis kétszer annyi, mint az előző esztendőben.

Mindez azonban még messze van a cionista törekvések megvalósulásától, hiszen ők legalább kétmillió emigránsra számítanak. Az országból kitelepített két és félmillió palesztinain kívül ugyanis még egymillió arabot szeretnének kiűzni a megszállt területekről.

A cionista akciók irányelveit Ben Gurion még 1948-ban a következőképpen fogalmazta meg: „Izrael csak úgy válhat igazi nemzetté, ha lakosságának száma a legrövidebb idő alatt eléri a négymillió főt." Ezt a létszámot még nem érték el, annak ellenére, hogy Ben Gurion kimondta a szentenciát: „Minden zsidó, aki nem lakik Izraelban, bűnt követ el."

Mindazonáltal a cionizmus még a lakosság jelenlegi lélekszáma mellett is — amelyet nem tart kielégítőnek — megvalósítja gyarmatosító törekvéseit. Új földterületeket és városokat foglal el, s megszilárdítja uralmát a megszállt területen. Jeruzsálem arab negyede elnéptelenedett. A gyarmatosító terv szerint 1969 szeptemberétől 1970 májusáig havonta legalább kétszáz zsidó családot telepítenek ott le. Háromezer zsidó család kérelmezte, hogy telepítsék át őket Jeruzsálembe. A szíriai Golan-fennsíkon, valamint a Szinai-félszigeten, a ghazai övezetben és a Jordán folyó nyugati partján tucatnyi kibucot létesítettek.

Dajan kertelés nélkül fejtette ki e gyarmatosító politika elméletét: „A megszállt területeken a befejezett tények helyzetét kell megteremtenünk." Eban a maga részéről kijelentette: „Nem lehet szó semmiféle tárgyalásról az egyesített Jeruzsálem sorsát illetően. Ami a Golan-fennsíkot illeti, abszolút kizárt dolog, hogy visszaállítsuk a korábbi helyzetet. Izrael jelenléte Szarnesz-Szejgben megmásíthatatlan tény." Eskol, nem sokkal halála előtt, azt mondotta: „Soha nem adjuk vissza sem Jeruzsálemet, sem a Golan-magaslatot."

Lám, milyen nyelven beszélnek az izraeli államférfiak és miniszterek. Ezek a Hitler beszédeire emlékeztető szavak a hódítók törekvéseit tükrözik, amelyeket mindenfajta kártalanítás nélkül, rabló módszerekkel végrehajtott gyarmatosító cselekedeteikkel támasztanak alá.

Izrael saját belső logikájának törvényei szerint építi fel politikáját. Ennek alapja gazdasági és pénzügyi struktúrája, a rá jellemző termelési mód, a lakosság katonai kiképzése, az ifjúság ideológiai megdolgozása és annak a tagadása, hogy a palesztinai népnek is joga van a léthez és megvannak a maga elidegeníthetetlen nemzeti jogai. A közel-keleti válság nem oldható meg, ha figyelmen kívül hagyják ezt a fontos körülményt.

Palesztina immár ősidőktől fogva arab. Ezen az sem változtatott, hogy két évszázadon keresztül megszállva tartották az európai keresztes vitézek, négy évszázadon át pedig a törökök. Az ottomán birodalom széthullása után Nagy-Britannia gyámsága alá került, most pedig cionista uralom alatt sínylődik. Népe, a sok megpróbáltatás ellenére, nem vesztette el nemzeti vonásait. Fegyverrel a kézben harcolt az angol megszállás ellen, néhány évvel ezelőtt pedig harcra kelt a cionista terror ellen.

Napjainkban a palesztinai nép ellenállási mozgalma nyílt formákat öltött, és új lendületet vett. Szinte naponta érkeznek hírek a megszállók elleni bátor katonai akciókról, a tömeges megmozdulásokról, amelyekben a palesztinaiak tízezrei vesznek részt. Látjuk, mint állnak ellen a cionista szoldateszkának a nők és a gyermekek is, ami pedig azt bizonyítja, hogy a népi ellenállási mozgalom harcképesség, lelkesedés és szervezettség terén egyaránt jelentős minőségi szintre emelkedett. A palesztinai ellenállási mozgalom nemcsak számszerűen növekedett, hanem szerkezetileg is fejlettebb, egységesebb lett. Ha a többi ellenállási mozgalom tapasztalataiból indulunk ki, beleértve hazánkat is, és ha figyelembe vesszük a palesztinai rendkívül nehéz körülményeket, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a palesztinai ellenállási mozgalomnak, amely története döntő szakaszába lépett, óriási jelentősége van Palesztina és az egész térség jövője szempontjából.

Természetesen a palesztinai ellenállási mozgalomnak is megvannak a maga gyenge oldalai, és hatnak rá az olyan káros tendenciák, mint az opportunizmus, az álbal-

oldaliság és a kalandorság. Egyetlen ellenállási vagy felszabadító mozgalom sem kerülhette és kerülheti el az ilyen jelenségeket. A legfontosabb az, hogy a haladó erők szilárdan tartják magukat, és küldetésüket nem mint külső megfigyelők, hanem mint a mozgalom aktív részvevői teljesítik. Ilyen körülmények között az arab kommunistáknak, akik az arab felszabadító mozgalom alkotó részét kell hogy képezzék, harcolniuk kell minden olyan kísérlet ellen, hogy behódoljanak az ellenségnek vagy kompromisszumra lépjenek vele, el kell fojtaniuk mindenfajta szélsőséges elhajlást, meg kell akadályozniuk minden kalandor cselekményt, hiszen az ilyesmi csak a cionisták és az imperialisták malmára hajthatja a vizet. Tudományos világnézetünkből származó fölényünk abban rejlik, hogy számolunk minden eshetőséggel, az erőviszonyoknak megfelelően kezdeményezünk ilyen vagy amolyan lépéseket, felhasználjuk mint a közvetlen fegyveres akciókat, mind pedig a politikai és a diplomáciai lépéseket.

Végzetes hiba volna (és ezt a hibát szerencsére nem követjük el), ha mi, arab kommunisták kívül maradnánk a palesztinai és más arab népek ellenállási mozgalmán, mondván, hogy azokat megfertőzték a balos irányzatok. Mivel egészen bizonyosak vagyunk abban, hogy a palesztinai nép harca a nemzeti felszabadításért folyó, antiimperialista, szent forradalmi harc, amely elkerülhetetlenül győzelemmel végződik, minden eszközzel támogatjuk ezt a harcot. Arra törekszünk — hasonlóképpen a többi arab haladó erőhöz —, hogy még szorosabbra fűzzük népünk szolidaritását a törvényes jogaiért, szabadságáért, hazájáért és méltóságáért harcoló palesztinai néppel.

Internacionalista kötelességünknek tartottuk, hogy erről a szónoki emelvényről mindezt kifejtsük. Végezetül szeretnénk kifejezni őszinte, szívből jövő hálánkat a kommunista és munkásmozgalomnak, a szocialista országoknak azért a támogatásért, amelyet az arab népeknek nyújtottak és nyújtanak az agresszió ellen, a szabad élethez való jogukért vívott harcukban. Különösen forró köszönetet mondunk a Szovjetuniónak, amely mindig mellettünk volt, és egy pillanatra sem hagyott bennünket segítség nélkül sem katonai, sem gazdasági és diplomáciai vonatkozásban.

Kedves elvtársak! A nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, valamint a világ összes forradalmi erői között kialakítandó egység kérdése mozgalmunk megszületésének pillanatától fogva elvi jellegű kérdés. Sok problémával találtuk szembe magunkat, véleményeink nem mindig egyeztek, de az opportunista vagy kalandor frakciók mindig visszautasításban részesültek, s helyüket egészséges, igazi forradalmi erők foglalták el. A kommunista mozgalom az egység problémáját egész története folyamán konkrét politikai tevékenységével szoros kapcsolatban vetette fel és oldotta meg. Az utóbbi években egységünket csapások érték, és a kialakult helyzet valamennyiünket komolyan nyugtalanít, mivel ez károsan hat forradalmi mozgalmunk fejlődésére.

Jól tudjuk, hogy szerves részei vagyunk a nemzetközi munkásmozgalomnak, az ebből adódó összes jogokkal és kötelességekkel egyetemben. A szakadás erkölcsi kárt okozott nekünk és magunkon éreztük következményeit. Ez nem állhatta útját fejlődésünknek, de nehézségeket jócskán előidézett. Lépten-nyomon találkozunk velük a harmadik világban is, ahol akadályozzák a belső egység és a nemzetközi kommunista és munkásmozgalommal való szövetség elérését.

Valamennyien bekapcsolódtunk az egységért vívott harcba; érdekünk ez az egység, és hívei vagyunk ennek az egységnek. S ez arra kötelez bennünket, hogy objektívan közelítsük meg a problémát, hogy kellő erőfeszítést fejtsünk ki, áldozatokat hozzunk, amelyeket eszményeink, tanításunk, a népek és az emberiség előtti felelősségérzetünk diktál nekünk.

Egységtörekvéseinknek három fő oka van:

1. A marxista tanítást Lenin a forradalmi gyakorlatban fejlesztette tovább és mélyítette el. Lenin megsemmisítő csapást mért a különféle likvidátori, balos, opportunista, trockista, anarchista és nacionalista áramlatokra, amelyek megpróbálták kiforgatni Marx tanítását. Ma kicsiszolódott elmélettel rendelkezünk, amely állandóan gazdagszik és választ ad az előttünk felmerülő kérdésekre.

2. A szocializmus győzött. Gyakorlati sikereket ért el minden területen, többek között a nemzetközi kapcsolatokban is, amelyek a népek szemében politikai sikereknek számítanak. Ezek a nagyszerű eredmények konkrét bizonyítékai annak, hogy a szocializmus elmélete és gyakorlata helyes.

3. Az imperializmus fő támasza az Amerikai Egyesült Államok, amely arcátlanul kijelenti, hogy a szocializmus szétzúzására törekszik, fegyvert használ és aknamunkát folytat ellene, szerte a világon a legundorítóbb bűntetteket szervezi a népek és elsősorban a kommunisták ellen. Azonkívül az a törekvése, hogy szakadást idézzen elő, és jelenleg a kezére játszik az egység hiánya, amely kárt okoz a szocialista országoknak, az elnyomott népeknek és a nemzetközi proletariátusnak is.

Ilyenformán alapos okunk van rá, hogy összefogásunk érdekében sürgős erőfeszítéseket tegyünk.

Mindenekelőtt arra kell ügyelnünk, hogy ne maradjunk megosztva, ne nyugodjunk bele az egység hiányába, s hogy a szakadás ne állandósuljon és ne mélyüljön el. Márpedig ez könnyen bekövetkezhet és nagy kárt okozhat ügyünknek, ha megelégszünk azzal, hogy konstatáljuk az egység hiányát, belenyugszunk korábbi akcióink kudarcába vagy a mostani helyzetbe.

Kétségtelen, hogy csakis együttes akcióink állíthatják helyre és szilárdíthatják meg az egységet.

Úgy véljük, pártjainknak türelmes kutató és elemző munkával ki kell deríteniük, mi a valóságos oka annak, hogy eltérően értelmezzük a szocialista országok és a kommunista pártok egyenlőtlen fejlődését, ezt a különböző gazdasági és kulturális helyzetben végbemenő fejlődést.

Határozottan ragaszkodnunk kell a testvéri viták és megbeszélések elvéhez, hogy megszüntessük a súrlódásokat, végérvényesen le kell mondanunk az egymás elleni kirohanásokról, s nem szabad, hogy hangulatváltozásaink és a hamis önérzet befolyásoljanak bennünket.

Amint arra a fő dokumentum rámutat, kötelesek vagyunk gondoskodni a demokratikus elvek betartásáról és megszilárdításáról a testvérpártok kapcsolataiban, hiszen ezek a pártok felelősséggel tartoznak hazájuk munkásosztályának és népének, és nem szabad megtörténnie annak, hogy beavatkozzanak ügyeikbe. Igazi egyenjogúságnak kell uralkodnia közöttünk, függetlenül az egyes pártok erejétől, harci feltételeitől, az általuk képviselt országok földrajzi helyzetétől, ami nem zárja ki azt, hogy a különböző pártok felelősségének fokában különbségek mutatkoznak.

Pártjainknak teljes mértékben figyelembe kell venniük mindazt a felelősséget, amely nemzetközi viszonylatban hárul rájuk. Ez feltételezi az egész nemzetközi proletariátus és minden egyes ország proletariátusa érdekeinek a védelmét, a feltétel nélküli szolidaritást a harcoló népekkel és mindazokkal, akik az imperializmus és a reakció ellen, a nemzeti felszabadulásért, a haladásért, a demokráciáért, a szocializmusért és a békéért küzdenek. Szolidárisaknak kell lennünk még azokkal is, akikkel nézeteltéréseink vannak, s ennek a szolidaritásnak, hogy úgy mondjuk, természetes úton kell fejlődni, nem kell azt kikönyörögni.

Egységünk csakis a proletár internacionalizmus alapján erősödhet és szilárdulhat

meg, s ez minden kommunista és munkáspárt egyik fő jellemvonása. Az internacionalizmust pedig semmi esetre sem lehet összeegyeztetni a szovjetellenességgel.

Valóban képtelenség azt állítani, hogy a szocializmust szolgáljuk, amikor harcolunk az ellen az ország ellen, amely először építette fel a szocializmust, és amely a szocialista világrendszer alapját képezi.

Nem állíthatjuk azt, hogy az imperializmus ellen harcolunk, amikor arra az országra mérjük csapásainkat, amelyik határozott akcióval az imperializmus pilléreit ássa alá.

Nem állíthatjuk, hogy hűek vagyunk a nemzetközi szocializmus ügyéhez, amikor közben lejáratjuk azt a pártot, amely megvalósította az első proletárforradalmat: a Nagy Októberi Szocialista Forradalmat.

Nem beszélhetünk az elnyomott népekkel való szolidaritásunkról, ha ugyanakkor rágalmazzuk, gyengíteni próbáljuk legodaadóbb barátjukat, leghűbb és legkövetkezetesebb szövetségesüket.

Mi a magunk részéről harcolunk és harcolni is fogunk mindenfajta szovjetellenesség ellen, bármilyen formát öltsön és bárhonnan eredjen is. Meggyőződésünk, hogy amikor így cselekszünk, hűek maradunk elveinkhez és hagyományainkhoz, s a forradalom ügyét szolgáljuk.

Ugyanebből az álláspontból kiindulva pártunk becsületbeli kötelességének tartja, hogy erősítse nemzetközi kapcsolatait kivétel nélkül minden testvérpárttal, az összes forradalmi erőkkel, s teljesítse internacionalista kötelezettségeit. Felkép mindenfajta soviniszta megnyilvánulás ellen, elítéli a szűk látókörű nacionalizmust, amelyet nem szabad összekeverni a lelkesítő, erőt adó hazafisággal.

E belső eszközök mellett a nézeteltérések problémájának megoldásához nézetünk szerint hozzájárulnak azok az erőfeszítések is, amelyek a világ forradalmi erőinek a megsegítésére és a fejlődési színvonalban mutatkozó különbségek megszüntetésére irányulnak ott, ahol ezek a legjelentősebbek.

Végül, az antiimperialista harc, amelynek egyesítenie kell a testvérpártokat, megfosztja az imperializmust attól a lehetőségtől, hogy megvalósítsa bomlasztó tevékenységét.

Véleményünk szerint már történtek bizonyos erőfeszítések a kölcsönös megértésre és kibékülésre. Ennek együtt kell járnia azzal, hogy szorosabbra fűzzük testvériségünket a szolidaritás elmélyítésével, a mozgalmunk egységének biztosításáért folyó közös harccal, hiszen ez nélkülözhetetlen feltétele az imperialista ellenség fölött aratott végső győzelemnek.

Kedves elvtársak! Helyeseljük a két- és sokoldalú, regionális és másfajta találkozók szervezésének eszméjét, amelyet a fő dokumentum tartalmaz. E találkozók célja, hogy a testvérpártok kicseréljék véleményüket korunk legfontosabb problémáiról.

Nyilvánvalóan sokat nyerünk, ha alaposabban tanulmányozzuk a nemzeti felszabadító mozgalom különböző aspektusait, az egyes országok gazdasági elmaradottságának problémáit és a harmadik világ előtt felmerülő egyéb kérdéseket, mint például azt, hogy országainkban gyorsan növekszik a lakosság lélekszáma, miközben az iparilag fejlett országokban csökken a népszaporulat. Ésszerű volna politikailag állást foglalni e problémával kapcsolatban; erről ugyanis mind a mai napig minden pártnak megvan a saját külön véleménye, s az álláspontokban mutatkozó különbségek sok félreértésre adnak okot, mivel nem ismeretes, milyen helyi és általános kritériumokból indul ki ez vagy az a párt.

A valláshoz való viszony kérdése is egyike azon elméleti problémáknak, amelyek megoldásra várnak és nagy vitákat váltanak ki. Ezek a problémák a különböző országokban fennálló reális helyzetből adódnak. Az új következtetések arra mutatnak,

hogy helyesebben közelítik meg a nemzeti sajátosságokat, s hogy háttérbe szorulnak bizonyos, a mechanisztikus materializmussal kapcsolatos álláspontok. Ez ideig, ahogy ez a dokumentumból is kiderül, az érdeklődés elsősorban a kereszténység, s különösen a katolicizmus iránt nyilvánult meg. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a többi vallást sem, legalábbis az olyan nagy befolyással rendelkező vallásokat, mint például a mohamedán vallás.

Mielőtt befejezném, néhány szót szeretnék szólni arról a javaslatról, amelyet előkészítő bizottságunk tett az antiimperialista kongresszus megtartásával kapcsolatban. Mi teljes mértékben támogatjuk ezt a javaslatot.

Egy ilyen kongresszus hatalmas lökést ad az antiimperialista harcnak. A kommunista és munkáspártok számára új tere nyílik a tevékenységnek; a nemzeti felszabadító mozgalmak felhasználják a sokkal szélesebb körű és sokkal nagyobb erejű proletár szolidaritás megnyilvánulásait; a népek meggyőződhetnek arról, hogy nincsenek egyedül, igazi bajtársakra lelnek, s ez újabb győzelmekre lelkesíti őket.

Igen nagy jelentőségű és történelmi fontosságú esemény lesz egy ilyen kongresszus, amely kidolgozza majd a nemzetközi forradalmi erők közös stratégiáját, s megszilárdítja a munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom szövetségét és együttműködését.

Nyilvánvaló, hogy egy ilyen kongresszusra sok bonyolult kérdés megoldása vár. Jóllehet a feladat nem könnyű, de teljes mértékben megvalósítható.

Szerintünk egy ilyen kongresszus, előkészítésének minden szakaszában kollektív jellegű kell hogy legyen; el kell kerülnünk mindenfajta egyoldalú megoldást, partnereinkkel úgy kell bánnunk, mint egyenrangú felekkel, s nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy nem holmi rövid ideig tartó intézkedésekről van szó, mivel hosszú út áll előttünk, amelyen vállvetve kell haladnunk közös céljaink: a teljes felszabadulás és a szocializmus felé.

Pártunk a következő konkrét javaslatokat teszi:

1. Még mielőtt szétszélednénk, válasszunk ki itt egy csoportot, amely számos testvérpártból állna, és bízzuk meg, hogy vegye fel a kapcsolatot a három kontinens egyes antiimperialista erőivel.

2. Ez a csoport és a fent említett erők közös felhívással fordulhatnának az összes antiimperialista osztagokhoz egy előzetes találkozó megszervezése céljából, amelyen megvitatnák az antiimperialista világkongresszus eszméjét és összehívásának feltételeit.

3. Az előzetes találkozó felhívással fordulna az antiimperialista erőkhöz a kongresszuson való részvételre, amire mindenkinek módja lenne, és kijelölné a megfelelő előkészítő bizottságot.

A mi érdekünk, hogy maximálisan hozzájáruljunk a maga nemében páratlan kongresszus munkájához, s biztosítsuk sikerét.

Kedves elvtársak! A jövő évben ünnepeljük Lenin születésének 100. évfordulóját.

A történelemben nem volt még egy olyan ember, aki képes lett volna oly hatalmas feladatok megoldását magára vállalni, mint Lenin, aki oly sokat tett volna, hogy száz évvel születése után nevét megismerje és mint a felszabadulás szimbólumát tartsa számon az egész emberiség.

Lenin megfordította a történelem lapját. Lehetővé tette a népeknek, hogy kivívják felszabadulásukat, feltárta a szocializmus építéséhez vezető utat.

Lenin zseniális folytatója volt Marx és Engels ügyének. A cárizmus legsúlyosabb körülményei között valósította meg ezt az ügyet, amikor létrehozta az oroszországi kommunisták élenjáró pártját. Ez az új típusú párt az ő bátor és magabiztos vezeté-

sével egyrészt hatalmas ösztönzést adott a forradalmi világmozgalomnak, másrészt pedig megalapította a világ első szocialista államát.

Lenin a forradalmi akciók, a szocialista építés és az antiimperialista harc tapasztalatai alapján kikovácsolt egy oly hallatlan erejű fegyvert, amilyen a népek számára a marxista–leninista tanítás.

A Szovjetunió gigászi fejlődése, az új szocialista államok létrejötte, a nemzeti felszabadító mozgalom fellendülése, a gyarmatrendszer széthullása, a munkásosztály világméretű harcának fokozódása — mindez a lenini ügy győzelmének illusztrációja, s minden kommunista, minden forradalmár büszke lehet kivívott győzelmeire.

Lenin volt a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének megalkotója. És emlékének úgy adózhatunk méltóképpen, ha újabb lépéseket teszünk egységünk helyreállításának és megszilárdításának útján. Lenin ügyéhez akkor leszünk hűek, ha megőrizzük a kommunista mozgalom összeforrottságát.

Kedves elvtársak! Őszintén kívánjuk, hogy Lenin születése 100. évfordulójának megünneplése ne csak ünnepélyes szertartás legyen, hanem azzal is emlékezetessé váljék, hogy újjászületik és helyreáll a kommunista mozgalom egysége, hogy e mozgalom szövetségre lép a világ valamennyi forradalmi mozgalmával.

A NOLDO MARTINEZ VERDUGO,

A MEXIKÓI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Tisztelt elvtársak!

A kommunista és munkáspártoknak a jelenlegi tanácskozás előkészítése során folytatott hosszú és eredményes közös munkája igen fontos hozzájárulás a nemzetközi kommunista mozgalom egységének és valamennyi antiimperialista erő akcióegységének ügyéhez.

A Mexikói Kommunista Párt Központi Bizottsága és a párttagság nevében testvéri üdvözletünket tolmácsoljuk a kommunista és munkáspártok jelen tanácskozáson részt vevő képviselőinek, valamint köszönetet mondunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amelyek oly sokat tettek a találkozó előkészítése és megtartása érdekében.

Pártunknak az a meggyőződése, hogy a jelenlegi tanácskozás fontos lépés lesz az imperializmus ellen, a nemzeti függetlenségért, a békéért és a szocializmusért vívott harcban, mégpedig olyan mértékben, ahogyan elő fogja mozdítani a világ kommunistái akcióegységének megszilárdulását és a jobb feltételek megteremtését a korunk valósága által felvetett számos kérdés megvitatásához.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy a tanácskozás előkészítése és munkája során minden pártnak lehetősége nyílt arra, hogy részt vegyen a dokumentumok kidolgozásában és megvitatásában, s részletesen ismertesse álláspontját.

Másfelől pártunk a tanácskozás előkészületeinek kezdetén kifejezte véleményét: hogy elérjük azokat a célokat, amelyekért az értekezletet összehívtuk, a tanácskozásnak nem kell a munkájában részt vevő vagy részt nem vevő egyetlen párt politikájának elítélésére sem törekednie, s továbbra is ezt az álláspontot tartjuk helyesnek. Mi nyilvánosan kifejtettük véleményünket más pártok álláspontjáról, ha azt a mozgalom szempontjából tévesnek, vagy károsnak láttuk, de meggyőződésünk, hogy az ilyen kérdéseknek a tanácskozáson való megvitatása nemcsak hogy nem segíti elő a találkozó céljainak elérését, hanem ki is élezi a meglevő konfliktusokat. A tanács-

kozás csakis akkor segítheti elő a kommunista pártok és valamennyi imperialistaellenes erő akcióegységét, ha ragaszkodik saját célkitűzéséhez, hogy meghatározza az imperializmus elleni közös harc időszerű feladatait.

Az előkészítő bizottság munkájában részt vett valamennyi párt erőfeszítései révén megvitatás végett az értekezlet elé terjesztették a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!", a „Felhívás a béke védelmére" és a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívásokat. Küldöttségünk egyetért ezekkel a dokumentumokkal. Minden kommunistával együtt méltán büszkék vagyunk rá, hogy a nagy Lenin zászlaja alatt haladunk, s lelkesen készülünk centenáriumának megünneplésére.

Az értekezlet előkészítésének idején pártunk kifejtette véleményét arról, hogy a fő dokumentumnak csupán az itt képviselt pártok közös álláspontját kell tartalmaznia. Ezért amellett voltunk, hogy minden erőfeszítést meg kell tenni egyhangúlag elfogadható dokumentum kidolgozására. Úgy véltük, hogy ez lehetséges, mivel az, ami a kommunista és munkáspártokat egyesíti, erősebb a közöttük levő nézeteltéréseknél. Abból indultunk ki, hogy a nemzetközi kommunista mozgalmon belül nem érvényesül a demokratikus centralizmus elve, s ezért a határozatok elfogadásánál a megoldás nem a szótöbbség alkalmazása, hanem az egység megszilárdulásához vezető módozatok felkutatása. Egyetlen pártra sem szabad ráerőszakolni olyan álláspontot, amellyel nem ért egyet. Következésképpen, amikor a nemzetközi kommunista mozgalom közös dokumentumairól van szó, az egyetlen ésszerű út az egyhangú állásfoglalás.

Küldöttségünk jóváhagyja a dokumentum-tervezetet, mivel annak fő iránya megfelel a Mexikói Kommunista Párt álláspontjának. De továbbra is úgy véljük, hogy a tervezetet meg kell és meg lehet javítani néhány olyan módosítás elfogadásával, amelyet az előkészítő bizottság munkája idején és a tanácskozáson benyújtottak. Ezekről a módosításokról a szerkesztő bizottságban fejtjük ki véleményünket.

Pártunk álláspontja a nemzetközi helyzetnek a legutóbbi tíz esztendőben tapasztalható fő és döntő fejlődési tendenciáiról egybeesik azokkal a nézetekkel, amelyeket itt sok elvtárs kifejtett. Ezek a tendenciák megerősítik, hogy egyfelől a szocializmus és a társadalmi haladás erői, másfelől az imperializmus és a reakció erői között folyó harc bonyolultsága ellenére a világ fejlődésének irányát az imperializmus ellen, a társadalom szocialista átalakításáért fellépő erők határozzák meg.

A kialakult erőviszonyok optimista távlatokat nyitnak meg az imperializmus és a honi reakció elnyomása alatt sínylődő minden nép előtt, és arról tanúskodnak, hogy az imperializmus már nem mindenható. S bár az imperializmus még mindig a társadalmi fejlődés legnagyobb akadálya, amely uralmának fenntartása végett semmilyen eszköztől nem riad vissza, a világban ma már léteznek olyan erők, amelyek képesek sikeresen felvenni a harcot az imperializmus ellen és végérvényes vereséget mérni rá.

Az imperializmus ellentámadásai és egyes szakaszokon elért részleges sikerei nem tudták megváltoztatni a nemzetközi fejlődés általános haladó irányvonalát.

Éppen ellenkezőleg, az utóbbi évek imperialistaellenes harcának tapasztalataiból nyilvánvalóan kitűnik, hogy manapság megnövekedtek annak lehetőségei, hogy a forradalmi erők új győzelmeket arassanak a világ különböző térségeiben. Ahol a népek forradalmi vezetés körül tömörülnek, segítséget kapnak a szocialista tábortól és élvezik a világ valamennyi imperialistaellenes erejének szolidaritását, ott győzelmük biztosított. Erről tanúskodik az amerikai kontinensen a szocialista forradalmak korszakát megnyitó kubai forradalom győzelme óta eltelt tíz esztendő. A hős kubai népet nem tudták térdre kényszeríteni sem a zsoldosok betörésével, sem a gazdasági és a diplomáciai bojkottal, sem a különféle intrikákkal, sem az ellene folytatott

aknamunkával. S nem árt emlékeztetni arra, hogy a forradalmi sziget 90 mérföldnyire fekszik korunk legnagyobb és legagresszívabb imperialista hatalmától.

S vajon nem ugyanezt tanúsítják-e a vietnami nép halhatatlan hőstettei, azé a népé, amely a Vietnami Dolgozók Pártja és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front vezetésével diadalmasan visszaveri a világcsendőr szerepét vállaló kevély nagyhatalom hadseregének támadását?

Az amerikai agresszorok óriási hadigépezetük erejével törnek Vietnamra, biológiai és vegyi fegyvert használnak és egész településeket semmisítenek meg. Katonai kalandjuk során mégis a teljes vereség felé haladnak. Az imperializmus azonban nemcsak katonai vereséget szenved Vietnamban; ezzel egyidejűleg világszerte fokozódik erkölcsi és politikai elszigetelődése. A lakosság egyre újabb rétegei ítélik el az emberiség haladásának gátat vető elavult imperialista rendszert, elsősorban magában az Egyesült Államokban.

Az imperializmus és bábjai elleni harcban tanúsított tántoríthatatlan elszántság, a nép hősiessége, a fegyveres harc helyes párosítása a tömegek közötti politikai szervező munkával, a Szovjetunió és minden szocialista ország anyagi, politikai, gazdasági és katonai segítsége — íme a magyarázat az amerikai intervenció vereségére.

Ezek a döntő győzelmek csak azzal magyarázhatók, hogy a szocialista világrendszer hatalmának megnövekedése, a fejlett tőkésországok munkásmozgalmának, az imperializmustól elnyomott országok demokratikus és antiimperialista mozgalmának megnövekedett befolyása, a szocializmus eszméinek terjedése és a világ lakosságának igen nagy rétegeiben az imperialistaellenes hangulat fokozódása következtében új feltételek jöttek létre.

Európában a revanspolitikát folytató mind veszélyesebb nyugatnémet imperializmus súlyosan fenyegeti a békét. Az agresszió e gócát a népek egységes akcióival, az európai kommunista pártok részéről és a Varsói Szerződéshez tartozó országok budapesti konzultatív találkozójának részvevői által javasolt kollektív biztonsági intézkedések támogatásával lehet felszámolni.

Az arab népek elszánt függetlenségi harca, amellyel a Szovjetunió, valamennyi szocialista állam és a világ minden népe szolidáris, meghiúsítja az arab országok haladó rendszereinek megdöntésére irányuló imperialista terveket, s lehetővé teszi az arabok közel-keleti pozícióinak helyreállítását.

Az imperializmus a népek belügyeibe való beavatkozás változatosabb és agresszívabb módszereihez kezdett folyamodni. Egymást érik a katonai intervenciók, az államcsínyek, a provokációkat és kémkedést szervező szolgálatok mesterkedései. Mindez megköveteli tőlünk, hogy a kommunisták még magasabbra emeljék a minden nép önrendelkezési jogáért, a nemzeti függetlenségre és szuverenitásra való jogáért folyó harc zászlaját.

Az utóbbi évek tapasztalatai nyilvánvalóan bizonyítják, hogy az imperializmus elleni harc sikere sokban függ mozgalmunk képességétől, hogy minden erejét egyesítse és koncentrálja a földkerekségnek azokra a pontjaira, ahol a társadalmi válságok következtében lehetőség nyílik döntő csapásokat mérni az imperializmusra.

Korunk jellemzője, hogy a forradalom számos országban gyakorlati problémává válik. Az uralkodó osztályok politikája válságba kerül, a néptömegek elégedetlensége pedig viharos, néha meglepő formában jut kifejezésre. Ezért a forradalmi erőknek az a képessége kerül előtérbe, hogy kidolgozzák a burzsoá hatalom reális alternatíváját, s hogy a nép elégedetlenségét kifejezésre juttató valamennyi áramlatot egyesítsék egy olyan új hatalomért vívott harcban, amely képes elvezetni a népet a szocializmushoz.

Latin-Amerikában rendkívül élesen vetődik fel ez a kérdés. A munkásosztály, a parasztok, a diákok, a demokratikus értelmiség és az egyéb társadalmi rétegek által

a legutóbbi tíz esztendő során megvívott nagy ütközetek, amelyek néhány országban fegyveres harc formájában zajlottak le, a forradalmi feltételek beérésének meggyorsulását tanúsítják.

A forradalmi mozgalom gazdagodik a lakosság újabb rétegeinek a harcba való bekapcsolódásával. A fiatalok, különösen a diákok szokatlan erővel lépnek fel a kapitalista rendszer ellen, méghozzá éppen az imperializmus anyaországaiban. Számos országban, különösen a latin-amerikai államokban és Spanyolországban fordulat megy végbe a katolikus tömegekben, és a felsőbb papság körében demokratikus, diktátorellenes, sőt antikapitalista irányzatok jelentkeznek. Nem kevésbé jelentős változások történnek néhány országban a hadsereg soraiban, s ezek arra vezetnek, hogy a fegyveres erők körében gyarapodnak a hazafias, imperialistaellenes csoportok, amint ezt a közelmúltban Peruban, korábban pedig a Dominikai Köztársaságban lezajlott események bizonyítják.

Igaz ugyan, hogy ezeknek a rétegeknek az imperialistaellenes és antikapitalista harcba való bekapcsolódásával együtt jár olyan hibás nézetek és módszerek jelentkezése a mozgalomban, amelyek ellen nekünk, kommunistáknak, harcolnunk kell. Az új erők szerepének értékelésénél azonban nem ez a döntő, mert ezek az erők objektíve mindenekelőtt erősítik a forradalmi áramlatot, és szövetségeseivé válnak a fő erőnek, amely továbbra is a munkásosztály.

Elsőrendű feladataink közé tartozik, hogy az egyszerű nézetazonosságról áttérjünk a kommunistáknak a demokratákkal és az imperializmus más irányzatokhoz tartozó ellenségeivel közösen végrehajtandó összehangolt akcióira. Ebben a tekintetben kellőképpen meg kell értenünk korlátozottságukat és nincs helye velük szemben a legkisebb fennhéjázásnak sem.

Ugyanekkor kérlelhetetlenül harcolni kell a szovjetellenesség és az antikommunizmus bármely megnyilvánulása ellen. A szovjetellenesség és az antikommunizmus azoknak a szakadár elemeknek a zászlaja, akik megpróbálják, hogy az ifjúság között és az imperialistaellenes felszabadító mozgalom soraiban gátat vessenek a kommunizmus sikerei, a Szovjetunió és a többi szocialista ország gazdasági, kulturális, tudományos és technikai vívmányai által gyakorolt vonzó befolyásnak.

A Szovjetunió az az ország, amelyben megkezdődött az emberiség előnyomulása a kommunizmus felé, s amely az emberiség haladásának szolgálatába állította történelmi vívmányait. Ez az ország az imperializmus ellen harcoló minden nép, a demokráciáért és a szocializmusért küzdő minden harcos védőbástyája és legfőbb támasza. Semmilyen forradalmi mozgalom nem számíthat győzelemre a Szovjetunió nélkül, s még kevésbé ellene fellépve.

Elvtársak! A forradalmi mozgalom fejlődése, különösen pedig a kommunista pártok tekintélyének és befolyásának növekedése a világ különböző térségeiben közvetlenül összefügg mozgalmunk már évek óta fennálló problémáinak helyes megoldásával.

Úgy véljük, hogy ezeknek a problémáknak a fő oka nem egy meghatározott politikai vonaltól való elhajlásban, nem a revizionizmusban, avagy az osztályálláspontól való nacionalista eltérésben, hanem azon objektív és szubjektív tényezők összességében rejlik, amelyek nem felületes, esetenkénti tanulmányozást, hanem tüzetes, tudományos elemzést igényelnek.

Véleményünk szerint ennek egyik fő oka azokban a nehézségekben van, amelyekkel akkor találjuk szemben magunkat, midőn igyekszünk mozgalmunkat az imperializmus ellen és a szocializmus felépítéséért folytatott jelenlegi forradalmi harc kibontakozásának új feltételeihez alkalmazni.

Ezek az új feltételek főleg a mozgalmunknak kedvező lényeges változásokból adódnak.

Az új feltételek közül az első azzal kapcsolatos, hogy a szocializmus, amely korábban egy országban létezett, hősiesen visszaverte a világreakció támadását és jelenleg szocialista rendszert alkot, amelynek keretei között három kontinensen elterülő 14 ország építi az új társadalmat.

Az a tény, hogy az országok egész sora, amelyek a termelőerők fejlődésének különböző szintjén álltak és az imperializmushoz való viszony tekintetében eltérő helyzetben voltak, jelenleg a legkülönbözőbb feltételek között építik a szocializmust, új, korábban ismeretlen problémákat vetett fel, különösen az új társadalom építésének útjait és a szocialista tábor pártjainak és államainak viszonyát illetően.

A másik tény, amely hozzájárult és hozzá fog járulni a nehézségek keletkezéséhez, abban áll, hogy a kapitalista rendszeren belül fontos változások mennek végbe. Az imperializmus gyarmati rendszere a maga hagyományos formájában néhány év alatt összeomlott, s az új országok előtt megjelentek az eljövendő fejlődés feladatai; a fejlett tőkésországokban erőre kapnak az antikapitalista mozgalmak, s ezek arra vezetnek, hogy az ifjúság és az értelmiség nagy tömegei az óriásmonopóliumok elnyomó rendszerével szemben a szocializmusban keresnek menedéket. A forradalmi mozgalom új erőkkel gazdagodik, szélesebbé válik a szocializmusért vívott harc társadalmi bázisa. Mindez arra kötelezi a kommunista pártokat — s nem is tehetnek másként —, hogy a forradalmi folyamat diadalra juttatása érdekében keressék az új kérdések új megoldásait. Ez pedig elsősorban a kommunista pártnak attól a képességétől függ, hogy tömörítse a forradalmi mozgalom különböző áramlatait, s leküzdje a lakosság bizonyos rétegeiben az ellenséges propaganda és a saját hibáink következtében föllelhető előítéleteket.

A szocialista építés feltételeinek különbözősége, az egyes osztagok által megoldandó feladatok eltérő volta, s az a körülmény, hogy egyes országok pártjai fontos nemzeti erőkké váltak — jelenleg mindez lehetetlenné és szükségtelenné teszi, hogy a kommunista mozgalomnak bármilyen formában világ- vagy regionális irányító központja legyen.

A mai helyzetben egyáltalán nem természetellenes és mozgalmunk szempontjából nem tekintendő károsnak, hogy egyes kérdésekben az álláspontok és a megoldások különbözőek. Ellenkezőleg, ez az a normális talaj, amelyen a kommunista pártok kapcsolatainak fejlődniük kell. S pártjainknak ezen az alapon kell tömörülniük, ezen az alapon kell kidolgozniuk közös álláspontjukat, megvalósítaniuk akcióegységüket, s megvitatniuk nézeteltéréseiket.

Ám a nézeteltérések és a mozgalom kettészakítása két merőben különböző dolog. A feltételek semmiféle különbözősége nem igazolhatja a nemzetközi munkásosztályt képviselő pártokat összefűző kapcsolatok megszakítását.

Véleményünk szerint a nézeteltérések azért fajultak nyílt szakadássá, mert megsértették azokat a szabályokat, amelyeket a kommunista és munkáspártoknak egymás közötti kapcsolataikban követniük kell. Ezek a proletár internacionalizmus elvein alapuló szabályok megkövetelik a pártok és a szocialista államok függetlenségének tiszteletben tartását, a vitás kérdések testvéri megtárgyalását, a kölcsönös segítségnyújtást és a szolidaritást a közös ellenséggel szemben.

Az egység helyreállításának kétségkívül elengedhetetlen feltétele, hogy a kommunista mozgalom valamennyi osztaga megtartsa ezeket a szabályokat.

Valóban, napjainkban számos olyan nézeteltérés van, amelyet nem lehet elhallgatni. Ezek a nézeteltérések olyan kérdésekre vonatkoznak, amelyekben a kommunista mozgalomnak egységes álláspontra kell helyezkednie. Pártunk fenntartja véle-

ményét: ezek a kérdések őszinte és nyílt megvitatásra szorulnak, külön erre a célra összehívott és véleménycsere formájában lebonyolítandó tanácskozásokon.

A kommunista és munkáspártok akcióegysége azonban nem várathat magára addig, amíg egyik vagy másik kérdésben a nézeteltérések megoldódnak. A mozgalom egységéért vívott harc leghatékonyabb formája a közös, összehangolt akciókban megnyilvánuló egység, a szocializmus legfontosabb érdekeinek közös védelme és az imperializmus ellen harcoló valamennyi nép támogatása.

Mi egyetértünk a különböző pártok képviselői által itt kifejtett azon álláspontt al, hogy mozgalmunknak nemcsak akcióegységre van szüksége, hanem ennél magasabb rendű egységre is. Ám az egység magasabb formájához csakis az akcióegységen keresztül juthatunk el.

Nem kevésbé fontos kérdés, hogy miként hárítható el közös erőfeszítéssel az egyes pártok közötti szakadás elmélyüléséhez vezető politikai harc kiéleződése.

Mozgalmunknak a jelenlegi problémák megoldására törekedve az egység magasabb típusa felé kell haladnia. Ennek az egységnek a létrehozásánál abból kellene kiindulni, hogy az egyes pártok helyzete és feladatai különbözőek, s minden kommunista párt fejlett öntudatára és internacionalista felelősségére kellene épülnie. Ez a mozgalom mai helyzetének megfelelő egység egyszersmind mozgalmunk egyik legfontosabb hajtóerejévé válna.

Elvtársak! Küldöttségünk szeretne élni a lehetőséggel, hogy itt jelen vannak a világszerte működő kommunista pártok többségének képviselői, s felhívja figyelmüket hazánk súlyos helyzetére. A mexikói börtönöket zsúfolásig megtöltik a politikai foglyok, a demokráciáért, a nemzeti szuverenitásért és a szocializmusért küzdő harcosok.

A nemzeti élet lényeges vonatkozásaiban az uralmon levő nagyburzsoázia reakciós politikai irányzata érvényesül. Ez a burzsoázia minden eszközzel védelmezi a tőkés nagybirtokot, a gazdaság állami szektorát a magánmonopóliumok szolgálatába állítja, ösztönzi a nemzeti és a külföldi, főleg az amerikai tőke összefonódását, az ország szempontjából katasztrofális politikát folytat a külföldi kölcsönök terén, a kommunista pártot és az egyéb demokratikus erőket jogaiktól megfosztva fenntartja az antidemokratikus választási rendszert.

A mexikói külpolitikának az évek hosszú során a tömegek nyomására kialakult demokratikus hagyományai egyre inkább fikcióvá válnak.

A mexikói nagyburzsoázia kormánya hatalmas erőfeszítéseket tesz a valódi mexikói helyzet szépítésére és nem fukarkodik az erre fordított eszközökkel. Belföldön ezt azért teszi, hogy a tömegeket félrevezesse, külföldön pedig azért, hogy a mexikói népet és az ország haladó erőit elszigetelje természetes szövetségeseitől: a szocialista országoktól, a világ munkásosztályától és a felszabadító mozgalmaktól.

Mexikóban a legutóbbi három évtizedben a kapitalizmus nagyot fejlődött. Az uralkodó burzsoázia ezt a tényt valamiféle „mexikói csodáról" szóló legenda terjesztésére használja ki. Úgy tünteti fel a dolgot, mintha az ország, anélkül, hogy véget vetett volna az imperialista függőségnek, a nagyburzsoázia vezetésével, a kapitalista fejlődés útján képes lett volna leküzdeni a gazdasági elmaradottságot és végérvényesen a gyorsított ütemű iparosítás útjára lépett volna.

Az igazság azonban más. Bár Mexikó fejlődése nemrég kezdődött, s ezért szembetűnőbb, mi továbbra is főleg ugyanazon problémákkal küzdünk, mint Latin-Amerika többi országa. Nemcsak hogy nem hulltak le, hanem éppen ellenkezőleg, egyre erősebbekké válnak az imperialista függőség és kizsákmányolás béklyói; az ipar továbbra is elmaradott és hatékonysága gyenge; még mindig alacsony az életszínvonal és népünk jelentős része írástudatlan. Nem csökkent a távolság, amely Mexikót a tudományos-műszaki forradalmat megvalósító fejlett tőkésországoktól elválasztja.

A kapitalista út, akár egész Latin-Amerikában, Mexikóban sem oldotta meg a fejlettség alacsony színvonalából következő problémákat. Gazdasági, szociális és politikai struktúráját tekintve, Mexikó elválaszthatatlan része Latin-Amerikának, amely a legeltérőbb vonásokkal rendelkező országok egységes komplexusa, és Mexikó is részt vesz a kontinens országainak elmaradottságáért felelős imperializmus elleni harcban.

Hazánk néptömegeinek harca e reakciós politika ellen fellendülőben van. A demokratikus erők növekedésének legjelentősebb megnyilvánulása az a diák- és össznépi mozgalom volt, amely a múlt év második felében megrázta az országot. A mexikóiak százezrei indultak harcba, támogatták az általános diáksztrájkot, s követelték a demokratikus szabadságjogok tiszteletben tartását és a politikai foglyok szabadon bocsátását, a büntető törvénykönyv 145. paragrafusának hatálytalanítását, amelynek értelmében „a társadalom pilléreinek aláásása" politikai bűncselekménynek minősül. A Mexikói Kommunista Párt kezdettől fogva támogatta a diákok harcát és az egyéb haladó irányzatok képviselőivel együtt határozottan részt vett annak irányításában. A diákvezetők túlnyomó többsége a mozgalom minden szakaszában támogatta a mi politikai irányvonalunkat, a mi taktikánkat. Az egységes akciók tüzében kikovácsolódtak a kommunisták és a párton kívüli diákok közti szolidaritás új kapcsolatai.

Pártunk nem tévedett a harc első szakaszában fellépő számos ultrabaloldali csoport tevékenységének felmérésében. Tudtuk, hogy a nagy tömegek bekapcsolódása a mozgalomba a csoportok szektás és utopisztikus álláspontjának szétzúzásához vezet. Sohasem feledkeztünk meg arról, hogy a baloldali erők közti nézeteltérések, az értékelésben vagy a taktikában mutatkozó különbségek, bármilyen mélyek legyenek is, nem takarhatják el azt az igazságot, hogy a közös ellenség a jobboldalon van, s ez a nagyburzsoázia kormánya és az imperializmus. Nem hagytunk fel a nézeteltérések megvitatásával és a támadások visszaverésével, fő erőfeszítéseinket azonban a harcban részt vevő valamennyi irányzat egyesítésére fordítottuk.

Ennek a taktikának az eredménye egy rendkívül átfogó demokratikus program volt, amely lehetővé tette, hogy a diákok kifejezésre juttassák a mexikói milliók érdekeit — a munkásokét, a parasztokét és az értelmiségiekét, akik elutasítják a mind erőszakosabb és egyre alkotmányellenesebb politikát folytató nagyburzsoázia rendszerét.

A Mexikói Kommunista Párt és különösen a Kommunista Ifjúsági Szövetség megerősödött ebben a harcban. Soraink gyarapodtak, egységünk még jobban megszilárdult. Lapunk példányszáma megkétszereződött, a párt befolyása újabb néprétegekre terjedt ki.

A mozgalom elnyomására törekedve, a kormány a megtorlás legvéresebb formáihoz folyamodott: október 2-án hidegvérrel megszervezte a mészárlást, amelynek során több mint száz személy elpusztult és több százan megsebesültek; betiltotta a tüntetéseket és gyakorlatilag ostromállapotot vezetett be.

A mexikói kormány, híven saját taktikájához, alattomos kampányt szervezett, s a diákoknak és a népnek a demokráciáért indított mozgalmát reakciós és imperialista összeesküvésként akarta feltüntetni. A világ haladó erőinek a mexikói nép harca iránt tanúsított szolidaritását és rokonszenvét azzal próbálta semlegesíteni, hogy Mexikó ellen irányuló nemzetközi kampánynak minősítette. Kísérletei azonban kudarcba fulladtak: a világ ifjúsága a legkülönbözőbb formákban fejezte ki forró szolidaritását Mexikó diákjaival és népével.

Szeretnénk itt köszönetet mondani a testvéri kommunista pártoknak, amelyek hatékonyan és idejében szolidaritásukat nyilvánították Mexikó diákjainak és népének mozgalmával.

Ugyanekkor a Központi Bizottság megbízásának eleget téve ismételten azzal a ké-

réssel fordulunk önökhöz, a testvéri kommunista pártok képviselőihez, hogy adjanak hangot a mexikói megtorlások áldozataival való szolidaritásuknak. Immár több mint tíz esztendeje fogva tartják Demetrio Vallejót, a vasutas szakszervezet főtitkárát és Valentín Campát, a munkásmozgalom bátor veteránját, pártunk Központi Bizottsága elnökségének tagját, akiknek az volt a „bűnük", hogy 1958-ban és 1959-ben a vasutasok sztrájkjait vezették. Ugyanez a sors érte Ramón Danzós Palomino és Gerardo Unzueta elvtársakat, pártunk Központi Bizottsága elnökségének tagjait, Fernando G. Cortést, a Központi Bizottság tagját, a Kommunista Ifjúsági Szövetség Végrehajtó Bizottságának hat tagját, a Demokratikus Diákok Országos Központja vezetőségének elnökét, főtitkárát és számos tagját, valamint az értelmiség olyan kiemelkedő képviselőit, mint Manuel Marcué Pardiñas, a „Política" című folyóirat főszerkesztője, Eli de Gortari ismert marxista filozófus, Víctor Rico Galán újságíró, José Revueltas író, a diákmozgalom több mint száz vezetőjét és aktivistáját, valamint munkásokat, parasztokat és főiskolai tanárokat.

A politikai foglyok szabadon bocsátásáért vívott harc és a szolidaritás nyilvánítása a demokrácia mexikói harcosaival, szerves része az imperializmus és a reakció ellen világszerte folyó általános küzdelemnek.

KOSZTASZ KOLIJANNISZ,

A GÖRÖG KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Elvtársak!

A Görög Kommunista Párt küldöttsége, a Központi Bizottság és az egész párt nevében, azok nevében, akik a börtönökben, a koncentrációs táborokban és az illegalitásban folytatják harcukat a fasiszta diktatúra és a katonai junta ellen, átadja elvtársi, testvéri üdvözletét e fontos nemzetközi tanácskozáson részt vevő testvérpártok képviselőinek.

Pártunk egyetért azokkal a tételekkel, amelyeket „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége" című fő dokumentum tervezete tartalmaz. Egyetértünk a többi dokumentummal is, és a Görög Kommunista Párt Központi Bizottsága felhatalmazta küldöttségünket aláírásukra. A fő dokumentum tervezete a tanácskozáson részt vevő csaknem valamennyi testvérpárt kollektív elemzésének és alkotó munkájának eredménye. Helyesen értékeli a nemzetközi helyzetben az utóbbi években végbement változásokat, általánosítja a népek imperialistaellenes harcának gazdag tapasztalatait, helyesen jelöli meg e harc irányát. A dokumentum alapul szolgálhat az összes antiimperialista erők közös akcióinak összefogására, az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért vívott harcban.

Küldöttségünk úgy véli, hogy mozgalmunk gyakorlata, népünknek az imperialista beavatkozás és támadás ellen vívott engesztelhetetlen harca igazolja a dokumentum tervezetének fő tételeit. Pártunk Központi Bizottsága jóváhagyta a dokumentum tervezetét, mert a benne foglalt tételek helyesek, mert a tervezet a marxizmus–leninizmus elvein alapul és a proletár internacionalizmus szelleme hatja át.

A Görög Kommunista Párt Központi Bizottságának véleménye szerint a fő dokumentum tervezetének kidolgozása a nemzetközi kommunista mozgalom jelentős

sikere. Emellett a Görög Kommunista Párt Központi Bizottsága bízik benne, hogy a tervezet elfogadásával nem szűnnek meg az akcióegység és összeforrottság további fokozására irányuló erőfeszítések. A dokumentum elfogadása a tanácskozáson csupán az első szakasz sikeres befejezése lesz a nemzetközi mozgalomnak ebben az irányban folytatott óriási erőfeszítései során, s egyidejűleg kiindulópontul és új, jelentős bázisul szolgál a nemzetközi kommunista mozgalom egységének további fejlesztéséhez és a közös antiimperialista harchoz. Hisszük, hogy ez a mozgalom jobban fel tudja majd használni a meglevő nagy lehetőségeket arra, hogy nagyarányú támadást indítson az imperializmus ellen, a reakció, a fasizmus és a háború erői ellen, hogy minél gyorsabban haladjon előre céljai elérésének útján.

A mai bonyolult nemzetközi helyzet, az imperializmus fokozódó agresszivitása és mesterkedései a világ különböző részein, az új, egyre kifinomultabb harci módszerek alkalmazása a kommunista mozgalommal szemben — mindezek olyan komoly okok, amelyek szükségessé teszik, hogy a marxista–leninista elvek alapján megszilárdítsuk mozgalmunk egységét.

Elvtársak! Görögország népe és hazánk forradalmi mozgalma nehéz napokat él át. Immár több mint két esztendeje annak, hogy az amerikai imperializmus legagresszívabb köreinek ösztönzésére és támogatásával, a NATO által kidolgozott, s az agresszív NATO-tömb fegyvereinek felhasználását előirányzó terveknek megfelelően Görögországra ráerőszakolták a reakciós tisztek maroknyi csoportjának nyílt fasiszta katonai diktatúráját. Ezek a tisztek a hazai és a külföldi monopóliumok, valamint amerikai titkos szolgálatok ügynökei, s az ő érdekeiket szolgálják. Az ezredesekből alakult junta fasiszta katonai diktatúrája mögött az Egyesült Államok agresszív körei állnak, amelyek a bonni revansistákkal együtt Európa központjában veszélyeztetik a békét. Az Egyesült Államok háborút szervezett és hadat visel a hős Vietnam ellen, ösztönzi és támogatja Izrael agresszióját az arab népekkel szemben, provokációkat szervez Kuba és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság ellen, államcsínyeket hajt végre az afrikai, a latin-amerikai országokban és a világ más részein.

Görögország állandóan érezte az imperializmus nyomását és agresszivitását, méghozzá a legerősebben éppen az utóbbi években. Az amerikai imperializmus hazánk iránt tanúsított fokozott érdeklődése átfogóbb terveiből fakad, amelyek arra irányulnak, hogy minden eszközzel fenntartsa uralmát a Földközi-tenger keleti térségének ezen a fontos gócpontján, mert ehhez fontos gazdasági és stratégiai érdekei fűződnek. Ezenkívül Görögországot katonai felvonulási területként szeretné felhasználni az arab népek és a szocialista országok ellen. Az amerikai imperialisták úgy vélik, hogy miután eltiporták a görög nép szabadságát és a juntát hatalomra juttatták, biztosan számíthatnak Görögországra mint agresszív nemzetközi stratégiájuk fő láncszemére. Az amerikai imperialisták e térséghez fűződő érdekeit bizonyítja az a tény is, hogy Görögországban mind a szárazföldön, mind pedig a tengeren szinte szünet nélkül folynak a hadgyakorlatok, folyik a NATO erőinek kiképzése.

Pártunk ezekből a tényekből kiindulva fórumain és programjában mindig a legfontosabb feladatok egyikeként jelölte meg egy széles körű antiimperialista, demokratikus front megszervezését, amely arra hivatott, hogy kiszabadítsa az országot az imperializmus halálos öleléséből.

A görög nép, az ország haladó erői, élükön a kommunistákkal és pártunkkal, a Görög Kommunista Párttal, nehéz, éles és sok áldozatot követelő harcot vívnak azért, hogy megszabaduljanak a reakció és a korrupt jobboldali erők népellenes rendszerétől, amelyet a nép akarata ellenére, fegyveres erővel és a külföldi imperialista beavatkozás eredményeként kényszerítettek rá hazánkra. Ennek a harcnak köszönhető, hogy népünk 1963-ban megdöntötte a reakciós jobboldali erők uralmát, és megnyi-

totta az utat az ország politikai életének demokratikus fejlődéséhez. Ez volt az előfeltétele annak, hogy még eredményesebb harc bontakozzék ki az ország kiszabadításáért a külföldi imperialista függőségből, a társadalmi haladásért.

A demokratizálódás folyamata, amelyre hazánknak oly nagy szüksége volt, megfelelt a nemzet és a nép érdekeinek. S éppen ezért a demokratizálódás folyamata minden vonatkozásban a honi és a külföldi reakció ellenállásába ütközött. Ezt a folyamatot szakította meg az 1967. április 21-i államcsíny és a fasiszta katonai diktatúra megteremtése. Az államcsíny idején teljesen nyíltan megmutatkozott, hogy az amerikai imperializmus nem egyéb, mint a nemzetközi reakció csendőre. Noha a politikai erőviszonyok és a nép hangulata lehetővé tették volna, a demokratikus erők mégsem tudtak kellőképpen szembeszállni a plutokrata oligarchia terveivel és olyan feltételeket teremteni, amelyek lényegesen megnehezítették volna a reakciós államcsíny végrehajtását. Ennek az az oka, hogy a burzsoá demokratikus pártok, különösen a Centrum Unió vezetői, akik abban az időben hatalmon voltak, az antikommunizmus ideológiájától elvakítva, megtagadták az együttműködést a kibontakozó fasiszta veszély elhárítására törekvő baloldallal, politikai kompromisszumra léptek a reakciós jobboldali elemekkel és a királyi udvarral, s kapituláltak előttük. Így cselekedtek, annak ellenére, hogy a Centrum Uniót követő tömegekben megvolt a hajlandóság és a szándék a baloldallal való együttműködésre és a közös harcra. A Görög Kommunista Párt vezetőségében az egység ebben az időszakban a Központi Bizottságban kialakult jobboldali opportunista csoport tevékenységének eredményeként meggyengült. A párt ezért nem tudta szerepét jobban betölteni. Pártunk nem volt úgy felkészülve a reakció terveivel való határozott szembeszállásra, ahogy ezt a helyzet megkövetelte volna.

Az ezredesek juntája által 1967-ben végrehajtott államcsíny után Görögországban sárba tiporták magát a szabadság fogalmát, könyörtelen terror kezdődött a demokratikus erők ellen. A fasiszta junta meggyilkolta, kínzásoknak vetette alá, börtönökbe és koncentrációs táborokba zárta a hazafiak ezreit, elsősorban természetesen a kommunistákat és pártunk aktivistáit, a zsarnokság elleni küzdelem legkövetkezetesebb harcosait.

A börtönbe vetett, a halálszigetekre és koncentrációs táborokba szállított kommunisták és más hazafiak ezrei között ott van pártunk Központi Bizottságának számos tagja is. Sok nő sínylődik különleges női koncentrációs táborokban.

Csupán 1969 májusában a junta katonai törvényszékei tucatjával ítélték példátlanul hosszú börtönbüntetésre az antifasiszta harcosokat, köztük Grigorisz Farakoszt, a Görög Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának tagját. Görögország példája igazolja a fő dokumentumnak azt a tételét, hogy bár az imperializmus mint világrendszer nem lett erősebb, agresszivitása fokozódik és a világnak hol az egyik, hol a másik részén nyilvánul meg. Ez pedig szükségessé teszi mind a szocialista országok, mind pedig a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom imperialistaellenes egységének megszilárdítását.

A hatalmon levő junta, amely az amerikai imperializmus legagresszívabb köreinek, a Pentagonnak és titkosszolgálatainak megbízható eszköze, a szomszédos népek elleni provokáció gócpontja. Ez súlyosan veszélyezteti a ciprusi nép nemzeti érdekeit és állandó fenyegetésként lebeg a Ciprusi Köztársaság fölött. Ciprus ellen összeesküvéseket szőnek abból a célból, hogy a köztársaságra az Egyesült Államok és a NATO imperialista céljait biztosító megoldásokat kényszerítsenek, a ciprusi nép szabadságát, s ebben a térségben a béke ügyét fenyegető összes következményeikkel együtt.

A juntának nem volt és nincs bázisa a népben, nem élvezi a nép támogatását. Az ország csaknem valamennyi politikusa állást foglalt a juntával szemben. Az elmúlt

két esztendőben a nép ellenállása fokozódott, a junta belső ellentmondásai pedig elmélyültek, sőt még a hadseregre is kiterjedtek, ahonnan több mint kétezer tisztet űztek el. A közelmúltban tartalékos, valamint tényleges állományú főtiszteket és törzstiszteket tartóztattak le. A junta nem érez szilárd talajt a lába alatt. Görögországban kialakul az objektív alap a népi ellenállás új szervezeteinek megjelenéséhez és tevékenységéhez, a junta elleni széles, össznemzeti, diktatúraellenes, imperialistaellenes harci front megteremtéséhez.

Pártunk leleplezi mindazokat a terveket, amelyek lényegében nem a diktatúra megszüntetését, hanem csupán más olyan hatalommal való felváltását irányozzák elő, amely ugyanezt a politikát folytatná. Mi arra összpontosítjuk figyelmünket, hogy a görög nép szabadságának tényleges helyreállítását célzó közös minimális program alapján harci egységfrontba tömörítsük mind a már meglevő, mind az újonnan alakuló diktatúraellenes szervezeteket, a diktatúra minden ellenségét.

Saját tapasztalatunkra és a jelenlegi helyzet értékelésére támaszkodva, pártunk megállapítja, hogy a diktatúra megdöntésére és a demokratikus szabadságjogok helyreállítására a görög nép minden valószínűség szerint kénytelen lesz a fegyveres harcot is felhasználni.

A diktatúra elleni harc lelkét a Görög Kommunista Pártnak a nagy városi központokban megalakult illegális szervezetei képezik. Más városokban és vidéken is alakulnak ilyen szervezetek, amelyek a junta katonai-rendőri apparátusa által támasztott igen nagy nehézségek közepette harcolva, elsőként vesznek részt a széles körű ellenállási szervezetek létrehozásában és erősítésében, s vezetik népünk harcát a diktatúra ellen. Az opportunista, szakadár csoportot, amely jelenleg nyíltan folytatja felforgató tevékenységét a párt ellen, a párt tagjai és aktivistái elítélték, s e csoport tagjai mindinkább elszigetelődnek.

A kollektív tapasztalatok, valamint saját tapasztalataink tanúsága szerint ahhoz, hogy a párt eredményesen teljesíthesse küldetését és betölthesse szerepét a diktatúraellenes erők összefogásában, a diktatúra elleni harc szervezésében, meg kell védenie ideológiai és szervezeti egységét a különféle elhajlásoktól. Meg kell védenie saját szervezetének és tevékenységének marxista–leninista elveit, irányvonalának tisztaságát. Szüntelenül harcolni kell mind a jobboldali, mind a „baloldali" opportunizmus ellen, amely annak idején már igen súlyos kárt okozott pártunknak és mozgalmunknak.

Egyetértünk a dokumentum tervezetének azzal a tételével, amely azt mondja, hogy egyaránt teljesítenünk kell nemzeti feladatainkat és internacionalista kötelességünket. Pártunk, az összes többi marxista–leninista párthoz hasonlóan, egyaránt felelős tevékenységéért hazájának munkásosztálya és saját népe, valamint a nemzetközi munkásosztály előtt. Internacionalista kötelességünk teljesítését elsősorban abban látjuk, hogy megvédelmezzük a proletár internacionalizmus elveit, s hogy szilárdan és következetesen szolidárisak legyünk a szocialista országokkal, minden testvérpárttal és harcoló néppel. Pártunk legelsőrendű internacionalista kötelezettségének tartotta és tartja a szocialista országok, és mindenekelőtt a Szovjetunió támogatását. A szocialista országok és elsősorban a Szovjetunió történelme, áldozatai, ereje és következetes forradalmi nemzetközisége a kommunisták és a szabadságért és függetlenségért világszerte harcoló népek támasza és lelkesedésének forrása.

Mao Ce-tung csoportja a nacionalizmus, a szovjetellenesség és a nagyhatalmi sovinizmus álláspontjára helyezkedve szakított elveinkkel és többé semmi köze a proletár internacionalizmushoz. Ez a csoport aláássa és bomlasztja a nemzetközi kommunista mozgalom egységét. Provokatív lépései és az általa előidézett konfliktusok a Szovjetunió határain objektíve az emberiség leggonoszabb ellenségét, az

amerikai imperializmust segítik, ösztönzik agresszivitását és provokációs tevékenységét. Mao Ce-tung e politikája gyengíti az antiimperialista harcot, jelentősen megnehezíti a vietnami és minden más nép hősies erőfeszítéseit, kárt okoz magának a kínai népnek és a Kínai Népköztársaságnak is.

Elvtársak! A görög nép a maga kemény és súlyos harcában élvezi a nagy Szovjetunió, a szovjet nép és az SZKP támogatását, amelyek a régi hagyományokat folytatva ma is határtalan segítséget nyújtanak harcoló népünknek.

Felbecsülhetetlen értékű segítség számunkra az a szolidaritás is, amelyben a többi szocialista ország és testvérpárt, valamint az egész haladó emberiség részesíti népünket. Élünk az alkalommal és ismételten köszönetet mondunk ezért a támogatásért.

A Görög Kommunista Párt úgy véli, hogy az egység nem szorítkozhat csupán a dokumentum aláírására. Az egységnek gyakorlatilag kell kifejezésre jutnia. Pártunk szükségesnek tartja, hogy minden formát felhasználjunk a közös problémák megvitatására, az információcserére és a pártok tapasztalatainak általánosítására, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítésére. Támogatjuk azt az elgondolást, amelynek az értekezlet során Brezsnyev elvtárs és más szónokok hangot adtak, hogy időközönként értekezleteket kell tartani az elméleti kérdések megvitatására. Ebben a „Béke és Szocializmus" folyóirat is segítséget nyújthatna.

Elvtársak! A Görög Kommunista Párt ma is, mint azelőtt, önfeláldozóan, az áldozatokról vissza nem riadva, minden erejével népünk és hazánk érdekeit szolgálja. Legmagasztosabb internacionalista kötelességének tartja azt is, hogy erejéhez mérten előmozdítsa a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítését. Ez az egység a legfőbb előfeltétele annak, hogy az imperialistaellenes harc és népünk küzdelme a szabadságért, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért sikerre vezessen.

Végezetül engedjék meg, hogy köszönetet mondjunk a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságainak mindazért, amit a tanácskozás előkészítéséért tettek. Köszönetünket nyilvánítjuk továbbá az SZKP-nak a munkánkhoz megteremtett nagyszerű feltételekért és a szeretetteljes vendéglátásért.

ROBERTO SANTOS,

A NICARAGUAI SZOCIALISTA PÁRT KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐ

Kedves elvtársak!

A nicaraguai kommunisták pártjának, a Nicaraguai Szocialista Pártnak a küldöttsége pártunk Központi Bizottságának nevében átadja forró testvéri üdvözletét a tanácskozáson jelen levő kommunista és munkáspártoknak, valamint azoknak a marxista–leninista osztagoknak, amelyek a nemzetközi proletár egységhez és összefogáshoz való bebizonyított hűségüktől független okok miatt nem vehettek részt nemcsak a kommunista mozgalom, hanem valamennyi jelenkori forradalmi, haladó és következetesen antiimperialista erő szempontjából történelmi jelentőségű tanácskozásunkon.

A nicaraguai proletariátus marxista–leninista élcsapata különösen hálás az SZKP-nak, az MSZMP-nek és a többi testvérpártnak óriási, felbecsülhetetlen értékű munkájukért, amelyet azért végeztek, hogy a lehető legkedvezőbb feltételeket teremtsék

meg az előkészítő munkához és e történelmi szakasz sikeres befejezéséhez, amelynek ezekben a napokban a történelem első szocialista államának fővárosában tanúi vagyunk.

Testvéri hálánkat nyilvánítjuk továbbá mindazoknak a marxista osztagoknak, amelyek nagy lelkesedéssel és az igazi szocialista internacionalizmus érzésével részt vettek az előkészítő szervek munkájában, és hasznosan közreműködtek a kommunista és munkásmozgalom jelenlegi nagy nemzetközi fórumán végleges megvitatásra benyújtott dokumentum-tervezetek összeállításában és további kidolgozásában.

Elvtársak! Pártunk Központi Bizottságának Politikai Bizottsága, tekintettel az előkészítő bizottság által a kommunista és munkáspártok központi bizottságaihoz megvitatásra eljuttatott javaslatok fontosságára, néhány nappal ezelőtt összehívta Központi Bizottságunk rendkívüli kibővített ülését, hogy meghatározza pártunk álláspontját az előkészítő bizottság által elfogadott alábbi dokumentum-tervezeteket illetően: „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége", tehát a fő dokumentum tervezete, a „Felhívás a béke védelmére", a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" és a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívások.

A Központi Bizottságnak ezen a rendkívüli kibővített plénumán a nicaraguai kommunisták egyhangú határozatban jóváhagyták azokat az általános tételeket, amelyeket a fő dokumentum tervezete tartalmaz, miután a tervezetet előzőleg tüzetesen megvizsgálták, s néhány, szerintünk igen fontos észrevételt fűztek hozzá.

A nicaraguai kommunistáknak ez a fontos fóruma ugyancsak egyhangúlag jóváhagyta a másik három dokumentum tervezetét is.

Központi Bizottságunk említett rendkívüli kibővített plénuma felhatalmazta a jelenlegi értekezleten részt vevő küldötteit e dokumentumok aláírására, jeléül annak, hogy a nicaraguai kommunisták pártja jóváhagyja azok tartalmát. Ugyanakkor a plénum megbízta küldöttségét, hogy a mi szerény hozzájárulásunkkal mozdítsa elő az említett dokumentumok egységes elfogadását az ezen a nemzetközi értekezleten képviselt kommunista és munkáspártok küldöttei által.

Tisztázni szeretnénk, hogy a mi rendkívüli kibővített plénumunk észrevételei a fő dokumentum tervezetéhez nem fogalmazásbeli és tartalmi nézeteltérésekre vonatkoznak, hanem arra utalnak, hogy szerintünk az említett tervezetnek bizonyos hiányosságai vannak.

Konkrétabban szólva, a fő dokumentum tervezetének arra a részére utalunk, amelyben a korunk jellegéről, tartalmáról és fő tendenciáiról, továbbá az imperializmus ellen harcoló három fő forradalmi erőről szóló tétel kerül kifejtésre. A tervezet ezen a helyen részletesen elemzi a tétel első részét, ám az a rész, amely a „harmadik erővel" foglalkozik, pontosabban, ahol a nemzeti felszabadító mozgalomról — elsősorban a latin-amerikai nemzeti felszabadító mozgalomról — van szó, nekünk eléggé felületesnek tűnik.

Lehet, hogy ebben javarészt mi magunk, latin-amerikai kommunista és munkáspártok vagyunk a hibásak, mert nem fordítottunk kellő figyelmet arra, hogy kétoldalú, regionális és kontinentális találkozók révén kidolgozzuk pártjaink és a többi latin-amerikai antiimperialista erő imperialistaellenes harcának és akcióegységének általános stratégiáját, amire pedig nyilvánvalóan szükség lett volna. Ez azonban nem igazolja az adott téma gyenge kifejtését a tervezetben.

Másrészt úgy véljük, hogy a problémák nem szűnnek meg, és nem lesznek kevésbé érezhetőek, ha kitérünk előlük, ha leegyszerűsítve közelítjük meg őket. Az a véleményünk, hogy a való helyzetet nem befolyásolhatjuk pozitív irányban, ha elhall-

gatjuk. Tenyérrel nem lehet a napot eltakarni. Olykor úgy tűnhet, mintha megfeledkeznénk arról, hogy a marxizmus–leninizmus nagyszerű és hatékony fegyvert adott kezünkbe a nehézségek leküzdésére. Nekünk, kommunistáknak sohasem szabad félnünk attól, hogy ehhez a fegyverhez folyamodjunk, sohasem szabad lemondanunk róla. Ez a fegyver az építő kritika és önkritika.

Éppen ezért küldöttségünk, a kérdések ilyen felvetése ellen megnyilvánuló tiltakozások ellenére, szeretné megtenni észrevételeit azokkal a szerintünk elvi jelentőségű kérdésekkel kapcsolatban, amelyeket a tervezet igen szőrmentén tárgyal, vagy hallgat róluk. Azért cselekszünk így, mert ezt jogunknak és kötelességünknek tartjuk, hiszen itt családi körben vagyunk, s nem tőlünk idegen ideológusokkal csatázunk. Ha mi, kommunisták, nem beszélhetünk itt kertelés nélkül, attól tartva, hogy valakit esetleg megbántunk, akkor szerintünk egyáltalán nincs olyan hely, ahol ezt megtehetnénk.

Számunkra, nicaraguai kommunisták számára a mozgalmunkhoz tartozó osztagoknak a lenini párthoz, az SZKP-hoz, a világproletariátus első szülöttéhez, a Szovjetunióhoz való viszonya elvi kérdés. Nem tudjuk megérteni, mi az oka annak, hogy amíg mi a szocialista Kubát és pártját testvéri forradalmi elismeréssel és méltán a latin-amerikai forradalmi mozgalom élcsapatának, első osztagának tekintjük, amely kontinensünkön lerakta a szocializmus alapjait, addig akadnak emberek, akik — olykor még szemérmetlen formában is — tagadni próbálják Lenin nagy pártjának élcsapat szerepét a világ kommunista és forradalmi mozgalmában, azt a szerepet, amelyet kiérdemelt, hiszen a dicső, győzelmes októberi forradalommal, az első proletár állam, az első szocialista haza megteremtésével új korszakot nyitott az emberiség történetében és több mint ötven esztendeje megingathatatlanul teljesíti a történelem által reárótt internacionalista kötelességét.

Ez több mint elég ahhoz, hogy mi, nicaraguai kommunisták, Lenin hazáját és pártját a kommunista és forradalmi világmozgalom kipróbált élcsapatának tekintsük.

Számunkra elvi kérdés, hogy leleplezzünk és elítéljünk minden, bárhonnan kiinduló szakadár tevékenységet mozgalmunkban.

Internacionalista kötelességünk, hogy a leghatározottabban harcoljunk a szovjetellenességgel szemben, amelynek forrása az imperialista ellenség. Még inkább szembe kell szállnunk ezzel a megvetésreméltó kampánnyal, ha forrása magában mozgalmunkban van.

Számunkra elvi kérdés, hogy minden szükséges eszközzel védelmezni, őrizni és fejleszteni kell a szocializmus eredményeit. S miféle más következetességről lehetne beszélni, ha egyszer kimondjuk azt az elvet, hogy „a szocializmus védelme a kommunisták internacionalista kötelessége".

De vajon mozgalmunkban a jobboldali elhajlások elítélésének kérdése kevésbé elvi kérdés, mint a „baloldali" elhajlások elítélése? Ez annál is fontosabb, mert véleményünk szerint jelenleg a jobboldali elhajlások nem kevésbé veszélyesek, mint a „baloldaliak".

Ilyen és más észrevételeket tett rendkívüli kibővített plénumunk, amikor a fő dokumentumot megvitatta, s mi kötelességünknek tartjuk, hogy itt felhívjuk ezekre a figyelmet.

Ám figyelembe véve azokat a motívumokat és meggondolásokat, amelyek alapján az előkészítő bizottság a fő dokumentum tervezetét kidolgozta, Központi Bizottságunk, amint felszólalásunk elején már mondottuk, egyhangúlag jóváhagyta a fő dokumentum tervezetét abban a formában, ahogy azt a bizottság benyújtotta, mert az volt a véleménye, hogy az említett dokumentum „jelentős siker, egy lépés előre a kommunista és munkásmozgalom egységének és összefogásának megteremtéséért

vívott harcban, valamennyi jelenkori antiimperialista erő következetes, hatalmas és hatékony közös akcióinak legjobb garanciája".

A tények azonban makacs dolgok, elvtársak. Nos, másokhoz hasonlóan, ezért vagyunk kénytelenek itt, legnagyobb sajnálatunkra, szándékunk ellenére felvetni bizonyos kérdéseket, mert azoknak szerintünk elvi jelentőségük van.

Brezsnyev elvtárs, az SZKP küldöttségének vezetője, felszólalásában leleplezte a Mao Ce-tung csoport új kommunistaellenes és szovjetellenes mesterkedéseit. A Kínai Kommunista Párt jelenlegi vezetősége részéről elkövetett provokációk láttán kétségbe vonhatná-e bárki is az SZKP-hoz tartozó elvtársak és a szovjet kormány türelmét, állhatatosságát és valamennyi lépésük marxista–leninista következetességét? Úgy véljük, nem. S vajon ebben a helyzetben a kommunista mozgalom megelégedhet-e az egyszerű szemlélő szerepével? Szerintünk a kalandor álláspontokat mozgalmunknak elvileg meg kell bírálnia. Sőt, mi több, feltesszük a kérdést: meddig tekinthetők a mozgalom tagjainak azok, akik gyakorlati tevékenységükkel napról napra elárulják ezt a mozgalmat? Nem a kínai kommunistákról és nem a kínai népről, hanem Mao Ce-tung klikkjének gyakorlati tevékenységéről van szó.

Elvtársak! Meggyőződésünk, hogy súlyos hibát követnénk el, ha egy kalap alá vennénk azokat a sajátos feltételeket, amelyek közepette pártunk tevékenykedik, s azokat az általános viszonyokat, amelyek közepette az egész kommunista mozgalom fejlődik. Jóllehet a nagy kommunista család tagjai vagyunk, természetesen figyelembe kell vennünk azokat a sajátos feltételeket, amelyek között forradalmi kötelességünket teljesítjük, s pártunk tevékenysége során a szükséges mértékben eleget kell tennünk a reális helyzet követelményeinek.

Ezt a helyzetet elsősorban a dinasztikus Somoza-rendszer diktatúrájának terrorja és antidemokratikus, kommunistaellenes beállítottsága jellemzi. Az utóbbi években, mióta 1967. május 1-én Anastazio Somoza Debayle tábornok került hatalomra, a megtorlások fokozódtak. Az ország társadalmi életének valamennyi területén követett nyílt nemzet- és népellenes politika logikus következményeként fellobbant a népi elégedetlenség.

A diktatúra által kifejtett terror fokozódásának egyik oka természetesen pártunk harcképességének megnövekedése, valamint a hazafias érzelmű fiatalok csoportjának véleményünk szerint idő előtt végrehajtott megmozdulása volt. Ezt a csoportot helyes indítékok vezették, de szélsőséges baloldali álláspontra helyezkedtek és abszolutizálták a fegyveres harc módszereit, ami a hazánkban kialakult jelenlegi konkrét helyzetben nem célravezető.

Pártunk az utóbbi években, sajnos, nem szentelhette magát teljes egészében annak a harcnak, amelyet a nicaraguai nép az imperializmus, az oligarchia és a diktatúra ellen folytat, mivel erőinek egy részét kénytelen volt arra fordítani, hogy a párton belül felszámolja a jobboldali opportunizmust. Ez az irányzat hosszú évekig eltorzította szervezetünk marxista–leninista jellegét, csökkentette cselekvőképességét, s ennek következtében népünk politikai és társadalmi szempontból jelentős rétegei bizalmatlanok voltak irántunk. Be kell ismerni, hogy a jobboldali opportunisták tevékenysége pártunk soraiban megteremtette a talajt ahhoz, hogy egyes elvtársak balos álláspontra helyezkedjenek, s mi újból kénytelenek voltunk szétforgácsolni erőinket a szélsőséges „baloldali" erőkkel vívott harcban, amelyek a jobboldali opportunizmus ellen vívott harcunk leple mögött aknamunkát folytattak és szakadást akartak előidézni sorainkban.

Szerencsére 1967. április 23-án az általunk leninnek nevezett történelmi jelentőségű pártplénum szétzúzta a jobboldali opportunizmust, elítélte a szélsőséges „bal-

oldali" álláspontot és alapot teremtett pártunk forradalmi marxista–leninista tevékenységének következetes kibontakoztatásához.

Tudjuk, hogy ezek a tendenciák nem szűnnek meg végérvényesen mindaddig, amíg az őket létrehozó ismeretelméleti és osztálygyökerek megmaradnak, azonban kijelenthetjük, hogy pártunk következetes akciói folytán a dolgozó tömegek nálunk mind erőteljesebben szembeszállnak ezekkel a tendenciákkal.

Érdekes, hogy ebben a harcban a jobboldali opportunizmus és a szélsőséges „baloldali" elhajlók ugyanabból a készletből merítik jelzőiket, amelyekkel pártunkat és vezetőit illetik: „CIA-ügynökök", „modern revizionisták", „trockisták" és így tovább. Szervezetünk ellen fellépve, ezeket a jelzőket ismételgetik kórusban, mindkét oldalon.

Két esztendeje pártunk országos vezetőségének kiemelkedő tagjai és más funkcionáriusai a diktatórikus rendszer börtöneiben vannak. Most is egyedül nekem sikerült az országból kiutaznom (és csak a konspiráció legszigorúbb szabályainak megtartásával), hogy részt vegyek ezen az értekezleten, mivel az a két másik elvtárs, akinek el kellett volna kísérnie, a hírhedt „La Aviation" börtönben sínylődik. Kapcsolataink a külvilággal korlátozottak, és ez gyakran megfoszt bennünket számos testvérpárt támogatásától és szolidaritásától.

Mi sohasem elégszünk meg azzal, amit elértünk. S valóban: mindig akad olyasmi, amit nem teljesítettünk, vagy amit csak félig valósítottunk meg. Mind ez ideig nem szabadultunk meg sok olyan betegségtől, amely a szociáldemokrata liberalizmus sorainkra gyakorolt húszéves befolyásának öröksége. Jelentős erőfeszítésekre és fegyelmezettségre van szükség, hogy hozzászokjunk a munka új formáihoz. Nagyon jól tudjuk, mit jelent a megszokás ereje.

A káderhiány gyakorta fékezte munkánk kibontakoztatását egy-egy sajátos területen. A rendkívüli körülmények az új káderek kiemelésénél nemegyszer rögtönzésre kényszerítettek bennünket, s ennek eredménye sok esetben az egyes feladatok alacsony színvonalú megoldása lett.

Következetesen végrehajtottuk politikánkat, a több irányban folytatott és sokrétű módszereket alkalmazó harc politikáját, és új harci frontokat nyitottunk, ami jelentős fizikai és anyagi erőfeszítéseket követelt. Ehhez viszont szükségünk volt valamennyi testvérünk hathatós szolidaritására.

Tevékenységünk eredményeit összegezve elmondhatjuk, hogy pártunk irányítja a forradalmi szakszervezeti mozgalmat és a falusi dolgozók szervezett harcát. Hazánkban ugyanis a tömegek társadalmi-gazdasági követeléseiért folyó mozgalom fő erejét kétségtelenül a falusi dolgozók alkotják.

A létfenntartási költségek emelkedése ellen folyó, s az egész országra kiterjedő mozgalmat, a politikai foglyok szabadon bocsátásáért, az alkotmányos jogok védelméért vívott harcot, továbbá a létfeltételek megjavítását és a haladást sürgető helyi megmozdulások zömét — a néptömegek politikai mozgalmának mindezeket a válfajait — pártunk irányítja. Ellenben a nőmozgalomban, a nemzetközi szolidaritási akciók és a békeharc állandó bizottságainak szervezésében még nem tudtuk megtalálni a kellő formákat, vagy elsajátítani azokat a munkamódszereket, amelyek erre irányuló erőfesztítéseinket gyümölcsözőkké tehetnék. Ezt a hiányt részben azzal pótoltuk, hogy ezeket a feladatokat a párt általános gyakorlati és politikai munkájának részévé tettük.

Az értelmiség és a szakemberek között végzett politikai munka pártunk tevékenységének új területe, mégis, némi eredményt már elértünk ezen a téren.

A fiatalok és a diákok körében végzett munkánkban akadtak bizonyos nehézségek, amelyek mintegy négy évvel ezelőtt keletkeztek egyes ultrabaloldali ifjúsági csoportok szakadár és antikommunista akcióinak következményeként. A demokratikus és

forradalmi erők emiatt elveszítették ellenőrzésüket e mozgalom felett, s az a jobboldali kereszténységszocialista irányzat kezébe került. Az elvesztett pozíciókat azonban fokozatosan visszaszereztük, s igen fontos, hogy a következő tanévben az erőviszonyok végérvényesen javunkra fognak megváltozni. A pozíciók visszaszerzésében döntő tényező volt, hogy pártunk megértette az ifjúság problémáit.

Pártunk állhatatossága annak a feladatnak a megoldásában, hogy minden haladó erőt egyesítsen a katonai diktatúra és az imperializmus elleni harcra, meghozza gyümölcseit. Pártunk most támogatja azt a kezdeményezést, amelynek célja a hazai politikai küzdőtéren fellépő antiimperialista, demokratikus és forradalmi erők akcióegysége. Állásfoglalásaink és a párt jó kapcsolatai egyes szakszervezetekkel és politikusokkal hozzájárultak előrehaladásunkhoz e fontos cél elérése felé.

Biztosíthatjuk önöket, hogy a demokratikus és forradalmi harcnak nincs olyan frontja, ahol ne a mi pártunk lenne a vezető erő, vagy a szilárd bázis.

Tevékenységünk említett és egyéb formái, amelyeket az adott esetben felesleges lenne felsorolni — ez a mi szerény hozzájárulásunk népünk nemzeti felszabadító harcához, a szocializmusért és a kommunizmusért világszerte folytatott közös harchoz, a békéért vívott küzdelemhez. Pártunk egész tevékenységében meghatározott irányt követ, figyelembe veszi az egyfelől a diktatúra, az oligarchia és az imperializmus, másfelől a demokrácia, a nemzeti felszabadulás és a szocializmus erői között hazánkban feltétlenül napirendre kerülő erőszakos összeütközés perspektíváját.

Hazánkban a nép jelentős része mindmáig a liberális-konzervatív oligarchia eszmei és politikai befolyása alatt áll. A néptömegek még mindig a hagyományos politikai kétpártrendszer szorításában vergődnek. Pártunk ezért elsődleges jelentőséget tulajdonít a néptömegek közötti következetes munkának, mert — előre látva azokat a változásokat, amelyeket a harc magasabb formáira való áttérés feltétlenül magával hoz — ez taktikai harcunk sikeres kibontakoztatásának nélkülözhetetlen feltétele.

Tudjuk, hogy ez titáni küzdelem. Számot vetünk azzal, hogy hazánkban jelenleg nincs olyan politikai erő, amely képes lenne egyedül vállalni a harc minden terhét és következetesen végig tudná vinni a harcot. Ezért szükségesnek tartjuk Nicaraguában valamennyi diktatúraellenes, oligarchiaellenes és antiimperialista erő egységének elérését.

Sőt, úgy véljük, hogy ez a grandiózus feladat csak akkor oldható meg sikeresen, ha hazafias és forradalmi erőfeszítéseinkhez számíthatunk valamennyi kontinens testvéri népeinek, s mindenekelőtt proletár élcsapatainak anyagi, valamint erkölcsi támogatására és szolidaritására. Nem hunyjuk be szemünket, éppen ellenkezőleg, napról napra egyre világosabban látjuk, hogy talán közvetlen harcot kell vívnunk az imperialista megszállók csapatai ellen. Világos tehát, miért értékeljük mi nicaraguai kommunisták olyan nagyra a kommunista és munkásmozgalom egységére és összefogására irányuló törekvést. Vigyáznunk kell erre az egységre, mint a szemünk fényére.

Kedves elvtársak! Ez a tanácskozás, amelynek fő feladata a nemzetközi kommunista mozgalom egységéhez és összefogásához vezető út megtisztítása, a világproletariátus vezére és tanítója, Lenin születésének 100. évfordulója küszöbén ülésezik. Valamennyien az ő életéből és alkotásaiból merítünk lelkesedést harcunkhoz. Ezért úgy véljük, hogy e dicső évforduló alkalmából úgy adózhatunk legjobban Lenin emlékének és úgy hangsúlyozhatjuk legerősebben eszméinek halhatatlanságát, ha mi valamennyien, akik a világ proletariátusának osztagaihoz tartozunk, szilárdan ragaszkodunk az általa reánk hagyományozott legyőzhetetlen eszmei fegyverhez, a marxizmus–leninizmushoz és teljesítjük népünkkel és az egész világ népeivel szemben vállalt történelmi kötelességeinket. Biztos vagyok benne, hogy ha a jövőben ismét

alkalmunk nyílik olyan összejövetelre, mint a mostani, akkor elmondhatjuk: csakis a lenini eszmék hű és következetes alkalmazásával, minden egyes párt és valamennyi párt összessége által vált lehetségessé a mi nagy kommunista családunk, a mi nemzetközi marxista–leninista mozgalmunk egységének és összefogásának útjában keletkezett összes nézeteltérések leküzdése.

Végezetül, elvtársak, nem fölösleges hangsúlyozni, hogy a világ népeinek tekintete most Moszkvára, erre a teremre, az itt felvetett problémákra irányul. A világ népei bíznak benne, hogy legjobb fiaik ki tudják jelölni számukra a harc legjobb útjait, hogy eljussanak minden nép közös ellensége, az imperializmus feletti győzelemhez. Biztosak vagyunk benne, hogy méltók leszünk bizalmukra.

Éljen a marxizmus–leninizmus – a proletariátus legyőzhetetlen eszmei fegyvere!

Éljen a proletár internacionalizmus!

Éljen a kommunizmus!

KHALED BAGDAS,

A SZÍRIAI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A szíriai kommunisták nevében forrón köszöntjük önöket, s nagyra értékeljük mindazokat az őszinte erőfeszítéseket, amelyeket a pártok egész sora tett, hogy összehívjuk e történelmi jelentőségű nemzetközi tanácskozást, amelyen 75 párt képviselői vannak jelen. Szeretnénk külön is hangsúlyozni a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Magyar Szocialista Munkáspárt szerepét.

Pártunk III. kongresszusa, amelynek befejezése után nyomban elutaztunk erre a tanácskozásra, hangsúlyozta a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának jelentőségét, mert úgy véli, hogy a tanácskozás összehívása nagy siker a kommunista mozgalom egységének és összefogásának megteremtése útján, s fontos támogatást ad ahhoz, hogy létrejöjjön az akcióegység az imperializmus ellen, a békéért, szabadságért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban. Országunkban nemcsak a kommunisták, hanem az összes haladó gondolkodású emberek nagyon remélik, hogy helyreáll az egység a nemzetközi kommunista mozgalomban, amely a forradalmi világmozgalom magva, dinamikus, szüntelenül növekvő fő ereje. Úgy véljük, hogy ez lehetséges, mert az, ami bennünket, kommunistákat egyesít, erősebb és jelentősebb annál, ami megoszt bennünket. Fel kell derítenünk azokat a momentumokat, amelyek egyesítenek bennünket, meg kell mutatnunk jelentőségüket, támaszkodnunk kell rájuk, s a keletkező nézeteltéréseket nyugodtan, felelősségérzettel, elvtársi szellemben, azzal az eltökélt szándékkal kell megvitatnunk, hogy fokozzuk támadásunkat az imperializmus pozíciói ellen; ez az út vezet soraink egységéhez.

Pártunk III. kongresszusa hangsúlyozta a párt egységének fontosságát országos viszonylatban, valamint a kommunista mozgalom egységének jelentőségét világviszonylatban, a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség elvei alapján. A kongresszus rámutatott, milyen nagy jelentőségű a testvéri bírálat és önbírálat a párt és az egész kommunista mozgalom fejlődésében, felhívta a figyelmet arra, hogy le kell lepleznünk a revizionizmust, az opportunizmust és a dogmatizmust.

Marx, Engels és Lenin korában az egységet mindenkor a revizionizmus, a jobboldali és a „baloldali" opportunizmus ellen vívott eszmei és politikai harcban érték el.

Hasonlóképpen napjainkban is küzdenünk kell a jobboldali és a „baloldali" revizionista elméletek hordozói ellen, hogy kialakítsuk az igazi, elvhű marxista–leninista egységet. Nemzeti és nemzetközi méretekben az egység nem egyéb, mint a különös és az általános, az elmélet és a gyakorlat, az új és a régi közötti egység biztosítása. Az egység az a képesség, hogy lássuk azt, ami új, ami a régi méhéből kialakul és kifejlődik, az a képesség, hogy lássuk azt, ami a különböző részeket egyesíti. A nemzetközi kommunista mozgalom ilyen egysége megkönnyíti, hogy egységre jussunk más haladó erőkkel, a világ összes forradalmi erőivel is.

Pártunknak a legutóbbi, III. kongresszuson kifejezett véleménye szerint a proletár nemzetköziség nemcsak azt jelenti, hogy el kell ismerni minden nemzetnek és nemzetiségnek a szabadsághoz és függetlenséghez való jogát, nemcsak azt jelenti, hogy szolidárisak vagyunk minden néppel, amely harcol az imperialisták ellen, minden kommunistával, aki üldöztetéseket szenved, hanem jelenti egyben azt is, hogy fel kell áldoznunk a nacionalista önzést, s ha erre szükség van, képesnek kell lennünk arra, hogy országunk harcának érdekeit alárendeljük az imperializmus ellen, a szocializmusért vívott közös, világméretű harc érdekeinek.

Lenin kijelentette:

„A kispolgári nacionalizmus beéri azzal, hogy nemzetköziségnek nyilvánítja a nemzetek egyenjogúságának elismeréset, de... érintetlenül fenntartja a nemzeti önzést, ezzel szemben a proletár nemzetköziség megköveteli, először, hogy az egy országban folyó proletárharc érdekeit alárendeljük a világméretekben folyó proletárharcok érdekeinek, másodszor, hogy az a nemzet, amely legyőzte saját burzsoáziáját, képes legyen és hajlandó legyen a legnagyobb nemzeti áldozatokra a nemzetközi tőke megdöntése érdekében."

Így szól a lenini útmutatás. S amikor sajnálkozással mutatunk rá a nemzeti önzés, a kispolgári nacionalista illúziók megnyilvánulásaira, amelyek itt-ott felütik fejüket mozgalmunkban, s olykor olyan méreteket öltenek, hogy egyetemes tragédiával fenyegetik az emberiséget, ahogyan ez Mao Ce-tung csoportjával történt, akkor az igazság és a történelem iránti kötelességünk az, hogy kijelentsük: az az állam, amelyet Lenin alapított, hű volt és hű is marad a lenini tanításhoz, a proletár nemzetköziség tanításához.

Óriásiak azok az áldozatok, amelyeket a szovjet nép hoz, hogy segítse az összes kapitalistaellenes forradalmi mozgalmakat, az imperializmus ellen küzdő összes népeket, s politikai, erkölcsi, gazdasági és katonai támogatást ad e népeknek. Mi arabok valamennyien – de különösképpen Szíria és Egyiptom népei – a saját tapasztalatunkból nagyon jól tudjuk, milyen óriási méretű ez a szovjet támogatás, amely segít bennünket abban, hogy az imperialista és cionista agresszióval szemben megvédelmezzük függetlenségünket, szabadságunkat, haladó nemzeti rendszerünket.

Egyes nacionalisták, Mao Ce-tung csoportjának politikájára, valamint a szocialista táborban és a kommunista világmozgalomban tapasztalt néhány más jelenségre hivatkozva, így szólnak hozzánk: „Nézzétek, korunk a nacionalizmus kora! A proletár nemzetköziség elvei elvesztették értéküket."

Ez egyáltalán nem igaz!

A proletár nemzetköziség fejlődik, koncepciói kisebb-nagyobb mértékben még azokba a körökbe is behatolnak, amelyek tegnap még teljesen hozzáférhetetlenek voltak számára.

Ami pedig az itt-ott keletkező nehézségeket illeti, ezek azzal magyarázhatók, hogy a társadalmi fejlődés, mint arra Lenin többször is rámutatott, nem egyenes vonalú. E nehézségek leküzdésének a módja nem az, hogy lemondunk a proletár nemzetköziségről – ahogy azt ellenségeink állítják –, hanem még hűségesebbek vagyunk

hozzá. Napjainkban a proletár nemzetköziség a legfontosabb jelszó, s szüksége van rá korunk legfőbb forradalmi erőinek: a szocialista tábornak, a forradalmi munkásmozgalomnak és a nemzeti felszabadító mozgalomnak, hogy ezek az erők közelebb kerüljenek egymáshoz, jobban összefoghassanak a harcban, amelyet azért vívnak, hogy megoldják a nagy történelmi feladatot: megszabadítsák az emberiséget az imperializmustól, a háború veszélyétől, a kizsákmányolás szörnyűségeitől, hogy világszerte diadalt arasson a nemzeti függetlenség, a béke, a demokrácia és a szocializmus.

A proletár nemzetköziség azt jelenti, hogy a szocializmus vívmányainak bárhol és bármely országban való támogatása és védelme valamennyi szocialista ország és az egész nemzetközi kommunista mozgalom kötelessége.

A proletár nemzetköziség elvei nem engedik meg, hogy bármely ország sajátosságait úgy eltúlozzák, hogy az feledtesse vagy elhomályosítsa azt, ami valamennyi ország számára közös. Természetesen minden kommunistának számolnia kell minden egyes ország nemzeti sajátosságaival és objektív feltételeivel. Ez azonban nem vezethet a fő dolog, azaz a mindenki számára közös és igaz törvények feledéséhez.

Minden kommunista párt valóban független és önállóan határozza meg saját bel- és külpolitikáját; ebben egyfelől a saját konkrét feltételeiből, másfelől pedig a nemzetközi helyzetből indul ki. Ez a függetlenség azonban nem jelenti azt, hogy elkülönül a nemzetközi kommunista mozgalomtól, hogy szemben áll vele. A kommunista pártokban van valami, ami közös, ami alapvető, ami erős és összekapcsolja e pártokat. Ez a marxizmus–leninizmus. Következésképpen minden kommunista párt független, de ugyanakkor egy egésznek a részét alkotja. Nemcsak népének és országának tartozik felelősséggel, hanem a nemzetközi munkásosztálynak és a kommunista pártoknak is.

Minden kommunista párt egyidejűleg nemzeti és nemzetközi. Valamely párt sikerei és kudarcai nemcsak arra a pártra tartoznak, hanem kisebb vagy nagyobb mértékben az egész nemzetközi kommunista mozgalmat is befolyásolják. Éppen ezért a pártok közötti kölcsönös segítség, az eszmecsere, a konzultációk, az élet új jelenségeinek elemzése a hibák elkerülése végett, másfelől pedig az ellenség támadásainak, az imperializmus és a nemzetközi reakció mesterkedéseinek visszaverése életbevágóan fontos nemcsak az egész nemzetközi kommunista mozgalom, hanem egyben minden egyes párt szempontjából is.

Ezzel kapcsolatban a Szíriai Kommunista Párt küldöttsége teljes támogatásáról biztosítja azt az elemzést és értékelést, amelyet Brezsnyev elvtárs a világhelyzetről, a szocialista tábor és a Szovjetunió helyzetéről adott felszólalásában.

A nemzetközi helyzetnek ez a ragyogó elemzése világosan mutatja az osztályerőviszonyokat a nemzetközi küzdőtéren, feltárja az imperializmus kiéleződő, mélyreható belső ellentmondásait, feltárja a forradalmi világfolyamat dinamikáját, amely szüntelenül mélyül és fejlődik, s ezzel a legszélesebb perspektívát tárja fel, s a győzelembe vetett hittel tölti el a Föld összes forradalmi erőit.

Vitathatatlan, hogy Brezsnyev elvtársnak a háború veszélyéről, a háború elhárításának és a béke megőrzésének lehetőségéről elmondott szavai óriási súlyúak, hatalmas tekintélynek örvendenek, mert a legnagyobb, a legerősebb szocialista állam álláspontját fejezik ki, amely tudatában van a világfejlődésben betöltött szerepének, s annak a felelősségnek, amellyel nem csupán saját népének, hanem az egész haladó emberiségnek is tartozik.

Nagy hatást tett ránk az az elvtársi egyszerűség és testvéri őszinteség, amellyel Brezsnyev elvtárs a Szovjetunióról, a szovjet népről és eredményeiről, nehézségeiről beszélt. Ez még nagyobb bizonyossággal tölt el bennünket, kommunistákat, hiszen meggyőződésünk, hogy a nagy Szovjetunió ereje és hatalma szüntelenül növekedni

fog, mert szilárd marxista–leninista politikát folytat, s határtalanul hűséges a proletár nemzetköziség elveihez. Ez a szocializmus világméretű győzelmének legfőbb és legnagyobb biztosítéka.

Országunkban, akárcsak az összes testvéri arab országokban a Szovjetunióhoz való viszony a hazafiság mércéje lett. A Szovjetunió egész történelme során támogatta és segítette az arab nemzeti felszabadító mozgalmat, különösen a Szuezi-csatorna térségében végrehajtott 1956. évi hármas agresszió és az 1967. évi izraeli imperialista agresszió időszakában. A Szovjetuniónak ez a segítsége felölelt minden területet: a politikait, a gazdaságit és a katonait egyaránt. Ezért a munkások, a parasztok milliói, a néptömegek, továbbá a mind kiterjedtebb haladó nemzeti körök is a hazafiság ismérvének tekintik a Szovjetunióhoz fűződő barátságot, s elítélnek mindent, ami kárt okoz az arab–szovjet barátságnak.

Mindez örömmel és büszkeséggel tölti el szívünket, mert a történelem bebizonyította, mennyire helyes volt az, amire mindenkor felszólítottunk. Következésképpen ma már nemcsak mi vagyunk az arab–szovjet barátság szószólói. Nyilvánvaló azonban, hogy nekünk, kommunistáknak, a Szovjetunióhoz fűződő barátság kérdésében jóval mélyebb és sokrétűbb álláspontra kell helyezkednünk, mint a nem proletár elemeknek. A mi álláspontunknak állandónak és szilárdnak, mindenfajta politikai megfontolásoktól függetlennek kell lennie. Ez az álláspont egyenesen következik pártunknak mint kommunista pártnak a jellegéből.

Elvtársak, pártunk mindenkor azt vallotta és vallja most is, hogy a Szovjetunióhoz és az SZKP-hoz való viszony alapvető, fő kérdés minden kommunista párt, az egész nemzetközi kommunista mozgalom számára. Éppen ebben a legfontosabb kérdésben, a világ első győzedelmes proletárforradalmához való viszony kérdésében következett be a munkásmozgalomnak forradalmárokra és opportunistákra történt kettészakadása az első világháború után.

A Szíriai Kommunista Párt egész történelme során mindenkor úgy vigyázott forradalmi hagyományunkra, mint a szeme fényére, és ezt a hagyományt a jövőben is ápolni fogja. Ez egyik legfontosabb következtetése pártunk III. kongresszusának, amely egyhangúlag jóváhagyta ezt az irányvonalat. Pártunk úgy véli, hogy a töretlen hűség a Szovjetunió és Lenin pártja iránti barátsághoz egyik alapvető ismérve annak a jognak, hogy valaki kommunistának nevezhesse magát.

Egyesek azt mondják erre: ez függőség. Mi viszont így felelünk: nem, ez teljes függetlenség, ez teljes kommunista függetlenség, függetlenség minden imperialista és reakciós propagandától, a kispolgári nacionalista ideológiától, a szociáldemokrácia ideológiájától.

Elvtársak! A kommunista pártok 1960-ban tartott legutóbbi nemzetközi tanácskozásától eltelt időszakban világszerte olyan fontos változások mentek végbe, amelyek a forradalmi mozgalom komoly elmélyülését és kiszélesedését bizonyítják. Megerősödött és kiterebélyesedett a kommunista mozgalom, még erősebbé vált a szocializmus a szocialista Szovjetunióban és más szocialista országokban, a fejlett tőkésországok munkásosztálya, s a munkásosztály kommunista pártjai fontos győzelmeket arattak, a nemzeti felszabadító mozgalom jelentős lépést tett előre. Az arab nemzeti felszabadító mozgalom a legutóbbi tíz évben a jelentős győzelmek mellett néhányszor vereséget is szenvedett. A leglényegesebb azonban az, hogy ez a mozgalom sok arab országban új társadalmi tartalmat kapott; alapját azok a mélyreható haladó szociális és gazdasági intézkedések jelentik, amelyeknek célja az, hogy ezekben az országokban megsemmisítsék a feudalizmus maradványait, csapást mérjenek a nagytőkére, s olyan állami szektort létesítsenek, amely mindinkább uralkodóvá és a nemzetgazdaságot irányító szektorrá válik. Ezenkívül az említett országok külpolitikája egészséges ala-

pokon nyugszik, a gyarmati rendszerrel, a neokolonializmussal szembeni engesztelhetetlenség elvére, a szocialista országokkal és mindenekelőtt a Szovjetunióval való barátság és együttműködés elvére épül. Ezen a területen a legutóbbi fontos esemény az volt, hogy három arab ország — Irak, Szudán és Szíria — elismerte a Német Demokratikus Köztársaságot.

Az imperialista izraeli agresszió fő célja 1967 júniusában az volt, hogy csapást mérjen erre a haladó kül- és belpolitikára.

Az az átmeneti kudarc, amelyet az arab nemzeti felszabadító mozgalom két évvel ezelőtt elszenvedett, sok mindenre fényt vet. Ma már például az egész világ kezdi megérteni, mennyire igaz volt az, amit mi, arab kommunisták több mint húsz éven át hangoztattunk, hogy a cionizmus, ez a nemzetközi mozgalom, nem egyéb, mint reakciós fajvédő mozgalom, a világimperializmus szövetségese, s szerves kapcsolatban áll vele. Eszmei tekintetben a cionizmus soviniszta, fajvédő ideológia, ellensége a szocializmusnak és világszerte a nemzeti felszabadító mozgalomnak. A cionizmus mint szervezet, célul tűzi ki, hogy a zsidó dolgozókat azokban az országokban, ahol élnek, elszigetelje az említett országok forradalmi és munkásmozgalmától. Lenin kijelentette: „... Ez a cionista eszme ... lényegénél fogva teljesen hazug és reakciós."

A cionista mozgalom történelme — azóta, hogy ez a mozgalom a XIX. század végén keletkezett, egészen napjainkig — tele van különösképpen az arab népek ellen elkövetett gonosztettekkel.

A cionizmus és a világimperializmus a felelős azokért a szenvedésekért, amelyeket Palesztina arab népének 21 év óta el kell viselnie; rájuk és ügynökeikre — Izrael vezetőire — hárul minden felelősség azért a nagy feszültségért, amely Izrael agresszív politikája miatt változatlanul fennáll a Közel-Keleten, s amely állandóan veszélyezteti a világbékét.

Az arabokkal, sőt a keleti zsidókkal szemben is több mint húsz éve Izraelban alkalmazott gazdasági, szociális és politikai megkülönböztetések, a gyarmatosító fasiszta terror és a megtorlások módszereinek alkalmazása az 1967 júniusában elfoglalt arab területek néptömegeivel szemben, az eredeti lakosság erőszakos kitelepítése, s helyettük a világ különböző részeiről érkező betelepülők elhelyezése, terjeszkedő, hódító törekvések és erőszakos akciók idegen területek ellen: így foglalható össze az izraeli kormány cionista, imperialista politikájának tartalma és lényege.

Úgy állnak a világ elé mint ártatlan bárányok, amelyeket a „vad arabok" (?!) téptek, az önvédelem és a léthez való jog hamis jelszavaival takaróznak, a világimperializmus és különösen az amerikai, a nyugatnémet és a brit imperializmus támogatásával számtalan agresszív cselekményt követtek el az arab népek ellen; ezek sorában a legutóbbi a júniusi háború volt, amelyet ők preventívnek neveztek. Igazi céljuk a terjeszkedés, újabb és újabb arab területek bekebelezése, amíg létre nem hozzák a Nílustól az Eufráteszig terjedő „Nagy Izraelt", amit az arab felszabadító mozgalom szétzúzása árán akarnak elérni.

Népünknek van egy közmondása: „Bajban ismered meg barátodat." Azóta, hogy 1967. június 9-én Moszkvában közzétették a szocialista országok kommunista és munkáspártjainak nyilatkozatát az arab nemzeti felszabadító mozgalommal való szolidaritásról és hat szocialista állam — a Szovjetunió, Bulgária, az NDK, Magyarország, Lengyelország és Csehszlovákia — megszakította diplomáciai kapcsolatait Izraellal, azóta, hogy sokoldalú politikai és katonai segítséget nyújtanak nekünk, az arab népek saját tapasztalataik alapján még jobban tisztában vannak az igazi, s nemcsak hangoztatott nemzetközi proletárszolidaritás erejével, a proletár nemzetköziség erejével.

Elvtársak! Az arab népek nem kapituláltak és sohasem kapitulálnak az imperialista cionista agresszió előtt. Az arab nemzeti haladó rendszerek kiállták a megpróbál-

tatást, s tovább erősödnek. A megszállókkal szemben mind tömegesebbé válik az arab ellenállási mozgalom, így a partizánmozgalom is. Pártunk, a Szíriai Kommunista Párt minden erejével támogatja ezt az ellenállást.

Az 1967. évi júniusi agresszió újabb, magasabb szintre emelte a palesztinai arab népnek azért vívott harcát, hogy visszaszerezze a jogát hazájához, saját földjén az önrendelkezéshez való jogát, s mi, szíriai kommunisták, minden lehető módon támogatjuk ezt az igazságos és jogos harcot.

Magán Izraelon belül, a cionizmus és az imperializmus ellen, az izraeli politika agresszív, hódító irányzata ellen küzdő haladó demokratikus mozgalom, amelyben tevékeny részt vesznek a kommunisták és más haladó erők — arabok és zsidók egyaránt —, megértésre és mind nagyobb elismerésre talál az arab országok néptömegeiben, a haladó és hazafias erők körében. A haladó arab sajtó tekintélyes helyet szentel hasábjain e mozgalom sok részvevőjének, az olyan neveknek, mint Mahmud Dervis, Taufik Ziad költők, Meir Vilner, a forradalmár.

Elvtársak! Országunk első és legfontosabb feladata az, hogy megszüntesse az izraeli agresszió következményeit, felszabadítsa a Golan-fennsíkot, s mindazokat az arab területeket, amelyeket az izraeli hódítók megszállnak.

Kötelességünknek tekintjük, hogy erről a helyről a Szíriai Kommunista Párt nevében őszinte elismerésünket és köszönetünket fejezzük ki azért a szolidaritási nyilatkozatért, amelyet tanácskozásunk ez év június 7-én az izraeli agresszió második évfordulójával kapcsolatban elfogadott, valamint azért, hogy a tanácskozáson elfogadásra kerülő fő dokumentumot a következő szöveggel egészítették ki:

„Az arab népeknek az imperializmus és az izraeli agresszió ellen vívott harca szerves része annak a világméretű közös harcnak, amelyet a szabadság és a szocializmus erői a nemzetközi imperializmus ellen vívnak."

Ez a tétel tekintélyes helyet biztosít az arabok harcának a közös forradalmi világfolyamatban, s azt a mélységes és szilárd hitet önti az arab népbe, hogy igaz ügye feltétlenül diadalmaskodik, bárhogy alakuljanak is az események a Közel-Keleten és az egész világon.

Pártunk az arab világ más haladó erőivel együtt arra törekszik, hogy a közelkeleti problémát politikai módszerekkel, vagyis oly módon rendezzék, hogy valósítsák meg a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatát, amelynek teljesítését Izrael az amerikai imperializmus buzdítására és támogatásával elutasítja.

Népünk egyidejűleg harcol védelmi képességének és harci képességének erősítéséért, hogy szembeszállhasson bármiféle újabb imperialista és cionista agresszióval, s — ha a politikai módszerek nem hoznak eredményt — felkészüljön az események bármilyen alakulására, s arra kényszerítse az agresszort, hogy a Biztonsági Tanács említett határozatával összhangban vonja vissza csapatait a megszállt arab területekről.

Érthető, hogy az izraeli agresszió következményeinek megszüntetéséért folyó harc és a szíriai haladó nemzeti rendszer megszilárdításáért vívott küzdelem egyazon probléma két vonatkozása, két kölcsönösen összefüggő és egymást kiegészítő feladat.

Népünk saját tapasztalatai alapján érti meg, mennyire helyes pártunk politikája az agresszió következményeinek felszámolása kérdésében. E politika abban áll, hogy területeink felszabadítása az izraeli megszállás alól, szuverenitásunk és függetlenségünk megőrzése legalábbis három fő feltételtől függ:

1. Fokozni kell országunk védelmi képességét.

2. Együtt kell működnünk és egybe kell hangolnunk akcióinkat a haladó arab országokkal, különösen az Egyesült Arab Köztársasággal.

3. Szüntelenül erősítenünk kell a Szovjetunióhoz és a többi szocialista országhoz fűződő baráti kapcsolatainkat.

A jelenlegi szíriai rendszer imperialistaellenes politikát folytat, és ennek egyik legfontosabb megnyilvánulása a hős vietnami népnek nyújtott támogatás.

Az utóbbi időben ez az irányvonal kifejezésre jutott a Német Demokratikus Köztársaság teljes politikai elismerésében, valamint a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának tegnap bejelentett elismerésében is.

Belpolitikai vonatkozásban országunk igyekszik megteremteni gazdasági függetlenségünk szilárd alapját, mégpedig úgy, hogy a Szovjetunió és a szocialista tábor más országai segítségével nagy polgári és ipari objektumokat épít. Ezeknek az objektumoknak kell bővíteniük a népgazdaság állami szektorát, amely mind növekvőbb szerepet játszik Szíria egész gazdasági fejlődésében, s amely — ha ennek az egyéb politikai feltételek, különösen a hatalom természetével kapcsolatos feltételek kedveznek — szocialista szektorrá alakul át.

Pártunk III. kongresszusa a következő jelszavak jegyében folyt le:

— harc az izraeli imperialista agresszió következményeinek felszámolásáért;

— harc a haladó szíriai nemzeti rendszer megszilárdításáért, az arab egységért, a szocializmusért.

Kongresszusunk Szíria fejlődésének jelenlegi szakaszát úgy jellemezte, mint a gyarmatosítás ellen irányuló antifeudális nemzeti demokratikus forradalom betetőzésének és véghezvitelének szakaszát. Egyúttal pedig mint befejező szakaszát annak a harcnak, ami a gazdasági és társadalmi átalakulások megszilárdításáért, kiterjesztéséért és elmélyítéséért, a szocializmushoz való előrehaladás elengedhetetlen feltételeinek létrejöveteléért folyik.

Ily módon a nemzeti demokratikus forradalom betetőzésének szakasza összefonódik azzal a szakasszal, amelyben kialakulnak a szocializmusra való áttérés elengedhetetlen előfeltételei.

Érthető azonban, hogy e feladatok teljesítése, vagyis a nemzeti demokratikus forradalom befejezése és a szocializmusba való átmenet elengedhetetlen feltételeinek megteremtése végett meg kell akadályozni a nagytőke fejlődését, bátorítani és támogatni kell a szocializmus elemeinek fejlődését valamennyi területen, mégpedig úgy, hogy mindez nem mehet végbe ösztönösen vagy automatikusan, csupán a gazdasági törvények erejénél fogva. Tudatosan irányító ráhatásra, vezetésre van szükség, amely a következőkben nyilvánul meg:

1. Demokratikus szabadságjogokat kell adni a munkásoknak, a parasztoknak és az összes dolgozóknak, lehetővé kell tenni kezdeményező képességük kibontakoztatását, meg kell valósítani a termelés és az elosztás ellenőrzését, s szabadságot kell biztosítani a szocializmushoz hű erőknek és pártoknak.

2. Létre kell hozni a haladó nemzeti frontot mint olyan átfogó szervezetet, amely magában foglalja a Baath-párt balszárnyát, a kommunistákat és valamennyi haladó nemzeti mozgalom baloldali elemeit; ez a front azonban nemcsak amolyan meglehetősen korlátozott együttműködési forma lenne, mint amilyen napjainkban, amikor is a kormányban csak egyetlen kommunista miniszter van.

3. Elengedhetetlen, hogy a paraszti tömegekkel és más dolgozókkal szövetségben fellépő munkásosztálynak nagyobb súlya és befolyása legyen az ország politikájának és a jelenlegi rendszer politikai irányvonalának meghatározásában a tudományos szocializmus elmélete, a marxi–lenini tanítás alapján.

Pártunk III. kongresszusa gondosan és újszerűen vizsgálta meg Szíria társadalmi-politikai rendszerének kérdését, s ezt a következőképpen vetette fel: az arab Szíria sajátságos feltételei között átalakulhat-e a jelenlegi rendszer a parasztsággal szövet-

ségben fellépő munkásosztály hatalmává, ha ez a rendszer a kommunisták, a baloldali baathisták és más valóban haladó mozgalmak baloldali elemeinek nem formális, hanem tényleges szövetsége vagy tömbje lesz?

Pártunk III. kongresszusa azt válaszolta, hogy ez lehetséges, ha mindenki helyesen értelmezi a jelenlegi szakasz jellegét és perspektíváit, valamint ha mindenkinek a szubjektív szándéka összhangban áll majd az objektív fejlődés követelményeivel.

Mindenesetre pártunk III. kongresszusa megerősítette azt az álláspontot, amelyet a Szíriai Kommunista Párt már régóta vall, nevezetesen: 1. a szocializmust nem lehet a munkásosztály irányító szerepe nélkül felépíteni, 2. a szocializmust nem lehet valamiféle más tanítás alapján, hanem csak a tudományos szocializmus, vagyis a marxizmus–leninizmus alapján felépíteni. Természetesen a marxizmus–leninizmus minden ország számára igaz, alapvető elveinek gyakorlati alkalmazása közben figyelembe kell venni a nemzetközi vonásokat és sajátosságokat.

Elvtársak! A szíriai kommunisták és a haladás összes igaz hívei, a munkások és parasztok tömegei a vietnami eseményeken keresztül szemléletesen fogják fel a jelenkori világfejlődést és sajátosságait. Az a hősies, önfeláldozó harc, amelyet Dél-Vietnam népe a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front bölcs és bátor vezetésével vív, az az átfogó és sokoldalú segítség, amelyet a Szovjetunió és más szocialista országok nyújtanak, a kommunista mozgalom, az egész világ haladó és demokratikus erőinek, köztük magában az amerikai népben jelentkező demokratikus erőknek széles körű szolidaritása azok a tényezők, amelyek biztosították a vietnami nép győzelmét az amerikai imperializmussal szemben, s amelyek biztosítják végleges és elkerülhetetlen győzelmét!

Ezek mind annak a biztos, határozott és végleges győzelemnek a tényezői, amelyet a forradalom erői korunkban az imperializmus és a nemzetközi reakció erői felett aratnak!

Vietnam példája nyomán különösen világossá válik, hogy a nemzetközi küzdőtéren az erőviszonyok a felszabadulás és a szocializmus erői javára tolódtak el, és hogy ezek az erők, ha összefognak és egyesítik óriási lehetőségeiket, közös támadást indíthatnak az imperializmus pozíciói ellen, vereséget mérhetnek rá, a torkára léphetnek, mígnem eljön az idő, amikor meg lehet szabadítani a világot ettől a pestistől. A mai világban kialakult reális erőviszonyok ismerete, a fő forradalmi erők és szövetségeseik mozgósítása, irányítása és helyes felhasználása elősegítik a győzelmet az imperializmus erőivel szemben.

Ezeknek a tényezőknek mellőzése, az imperializmus erőinek túlbecsülése vagy lebecsülése vagy a közeli győzelembe vetett hit elvesztéséhez, vagy kalandorkodáshoz vezethet. Ez pedig nagy veszéllyel fenyegetheti a nemzetközi kommunista és a nemzeti felszabadító mozgalmat.

Elvtársak! Még egyszer forrón köszöntjük a nemzetközi tanácskozást és örömmel jelentjük ki, hogy egyetértünk a fő dokumentummal, valamint a következő dokumentumokkal is: „Felhívás a béke védelmére" és „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról". Úgy véljük, hogy ezt a jubileumot a legjobban Lenin tanulmányozásával ünnepelhetjük meg. Megelégedéssel állapítjuk meg, hogy tanácskozásunk munkája a kommunista elvtársiasság szellemében folyik, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegységének megteremtésére irányul.

Éljen a nemzetközi kommunista mozgalom egysége!

PAUL VERGES,

A RÉUNIONI KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Réunioni Kommunista Párt küldöttsége a többi testvérpárt küldöttségeihez hasonlóan szeretne még egyszer forró köszönetet mondani a Szovjetunió Kommunista Pártjának a vendégszeretetért, s a tanácskozásunk munkájához megteremtett nagyszerű feltételekért. Hasonlóképpen még egyszer köszönetet mondunk a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amely biztosította találkozónk első előkészítő szakaszának munkáját. Küldöttségünk szívélyesen üdvözli az összes jelenlevő testvérpártokat.

Pártunk rendkívül nagy jelentőségű eseménynek tekinti azt a tényt, hogy a világ minden részéből érkezett 75 párt azért gyűlt össze, hogy kifejezésre juttassa akaratát: közösen cselekszik, hogy biztosítsa akcióegységét és az összes imperialistaellenes erők egységét.

Küldöttségünk rendkívül kedvezőnek látja a legutóbbi 15 hónapban végzett előkészítő munka tapasztalatait; ez lehetővé tette a széles körű eszmecserét és fontos dokumentumok kollektív kidolgozását. Tanácskozásunk kifejezésre juttatja mozgalmunk fokozódó egységtörekvését.

Kedves elvtársak! Küldöttségünk célszerűnek látja, hogy röviden ismertesse azokat a körülményeket, amelyek között pártunk harcol. Országunk a francia imperializmus egyik utolsó gyarmata. Arra a földre, amely három évszázaddal ezelőtt még lakatlan volt, fokozatosan szállították a betelepülőket Európából, Afrikából, Madagaszkárból, Indiából, Kínából és más országokból. Népünk évszázadokon át rabságban sínylődött. Többségében ma is emberhez nem méltó körülmények között él, kizsákmányolástól, gyarmati elnyomástól szenved.

Az imperializmus alacsony szinten tartja gazdaságunkat, amelynek alapja a monokultúrás cukornád-termesztés, s amely teljesen Franciaország és az európai Közös Piac más országainak piacától függ. A föld, a cukorgyárak, a vállalatok és a nagykereskedelem néhány vállalat tulajdonában vannak, s közülük a legnagyobbak a francia tőkétől függnek.

Ennek következménye az a helyzet, amely az úgynevezett harmadik világ valamennyi országát jellemzi: mindjobban elmélyül a gazdasági válság, deficittel küzd a külkereskedelem, mert az export csupán az import harmadát fedezi, állandó a készlethiány. Társadalmi síkon ez munkanélküliséget okoz, amely a munkásosztály negyedét sújtja; a kis- és középparasztok tönkremennek, általános a nyomor, de a kisebbség mind gazdagabbá válik.

A lakosság gyors szaporodása — a legutóbbi 23 évben lakosságunk megkétszereződött — még csak tovább fokozza a gazdasági és társadalmi ellentmondásokat.

Ilyen bonyolult, gyorsan változó körülmények között alakult meg s fejlődött kommunista szervezetünk.

Bár 1945-ben egyes olyan kommunisták, akik síkraszálltak a gyarmatosító anyaországgal való asszimilációért és integrációért, tévesen elemezték a helyzetet, pártunk — amely később alakult — sikerei, de mindenekelőtt hibáinak elemzése és kijavítása révén országunkban mégis a néptömegek harcának élére tudott állni.

Pártunk ma már az egyetlen szervezett politikai erő a tömegek között, harcba viszi s irányítja a néptömegeket, nagy befolyással van a néptömegek jelentős többségére. Politikáját az országban kialakult reális helyzet mélyreható ismeretére alapozza, és harcol népünk önrendelkezési jogáért. Levonta a megfelelő tanulságokat Afrika hatvanas éveinek tapasztalataiból, és olyan radikális gazdasági és társadalmi progra-

mért küzd, amely meggátolja az imperializmus bármilyen neokolonialista törekvését. Ez a program magában foglalja a mélyreható agrárreformot, a cukorgyártás államosítását, a beruházások szigorú ellenőrzését, a külkereskedelem teljes szabadságát. Éppen ezért népünk mindjobban azonosítja nemzeti felszabadulását a kommunista párt vezetése alatt kivívandó társadalmi felszabadulással.

A gyarmatosító rendszer természetesen fokozza a szabadságjogok elfojtásának, a szüntelen és gyakran véres megtorlásoknak politikáját. A tömegek harcának fejlődését azonban képtelen megfékezni. Ebben a nehéz küzdelemben figyelembe kell vennünk kedvezőtlen földrajzi és politikai helyzetünket is. Madagaszkáron és a szomszédos Mauritius szigeten neokolonialista rendszereket létesítettek. Dél-Afrikában és Rhodesiában fajüldöző kormányok vannak hatalmon. Mozambikban a portugál gyarmatosítók háborút viselnek az ország hazafias erői ellen.

Végül, az amerikai imperializmus behatolt ebbe a térségbe, és befolyásolja az itteni országok politikáját és gazdasági életét. Megteremti támaszpontjait, s arra törekszik, hogy egész támaszpont-láncolatot építsen ki az Indiai-óceán nyugatról keletre húzódó szigetein.

Kedves elvtársak! Mindezek alapján könnyebb megérteni, miért kíséri népünk olyan nagy figyelemmel az imperialistaellenes harc alakulását világszerte. Benne a saját harcának közvetlen támogatását, segítését látja. Ezért csatlakozunk a tanácskozás fő dokumentumában kifejtett tételek sorához.

Pártunk úgy véli, hogy korunk fő ellentmondása a szocializmus és az imperializmus erői közötti ellentmondás.

Ebben a világméretű harcban — mint azt a fő dokumentum helyesen állapítja meg — igazolódik a szocializmus erőinek fölénye, bár napjainkban az amerikai imperializmus mind agresszívabbá válik. Vitathatatlan az is, hogy korunk fő feladata továbbra is a háború veszélye elleni harc.

Ugyancsak egyetértünk a dokumentumnak azokkal a tételeivel, amelyek hangsúlyozzák, hogy az imperializmus elleni harcban korunknak három fő ereje egyesült: a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásosztály és a nemzeti felszabadító mozgalom.

Nem térünk ki részletesen a dokumentum egyes pontjaira és a világ különböző részein kialakult helyzet elemzésére. Szeretnénk azonban néhány észrevételt tenni, de egyúttal kifejezzük, hogy egyetértünk az akcióegység platformjával.

Kedves elvtársak! Teljesen világos előttünk, hogy a szocialista világrendszer az imperialistaellenes harc döntő ereje.

A tanácskozáson már elhangzott felszólalások részletesen foglalkoztak ezzel, s bemutatták, milyen nagy sikereket értek el a szocialista országok a legutóbbi tíz év alatt.

Teljesen nyilvánvaló számunkra az is, hogy az amerikai imperializmus és fő európai szövetségese, a nyugatnémet imperializmus növekvő agresszivitása következtében nagy veszély fenyegeti a szocialista országokat. Ugyanakkor az imperializmus fokozza propaganda-tevékenységét, kiterjeszti az ideológiai behatolást és felforgató akcióit. Mindez megköveteli, hogy fokozzuk éberségünket és azt a készségünket, hogy kellőképpen visszaüssünk.

Állíthatjuk-e azonban azt, hogy az említett akciók hatása annyira erős, hogy alá-aknázhatják a szocialista rendszert valamely szocialista országban?

Úgy tekinthetjük-e, hogy a legutóbbi kilenc évben elért sikerek ellenére érvényét vesztette a 81 kommunista párt 1960-ban elfogadott nyilatkozatának az a tétele, amely szerint „ma már nemcsak a Szovjetunióban, hanem más szocialista országokban is felszámolták a kapitalizmus visszaállításának társadalmi-gazdasági lehetőségeit"?

E kérdés felvetése egyáltalán nem jelenti, hogy lebecsüljük az imperializmus veszélyét és fokozódó agresszivitását. Ellenkezőleg, e veszély túlbecsülése nem ingatja-e meg az adott konkrét esetben az egész világ néptömegeinek a negyed századdal ezelőtt létrejött szocialista rendszer szilárdságába vetett hitét? Vajon a Vietnami Demokratikus Köztársaság népe nem demonstrálja-e egy fiatal szocialista rendszer megingathatatlan szilárdságát a fegyveres imperialista agresszió elleni harcban?

Kedves elvtársak! Ami bennünket illet, mi mindenképpen igyekszünk erősíteni országunk néptömegeiben a Szovjetunió és más szocialista országok valamennyi területén elért növekvő sikereibe vetett hitet.

Réunion szigetének dolgozói úgy örülnek minden győzelemnek, amelyet ezeknek az országoknak a dolgozói elérnek, mint a saját sikereiknek. Tudják, hogy a szocialista országok sikerei közvetlen, kedvező és mélységes hatással vannak a világforradalom alakulására, tehát az országunkban folyó harc alakulására is.

Ez igaz az imperializmus ellen harcoló más országok népeivel kapcsolatban is.

Népünk lelkes figyelemmel követi, hogyan bontakozik ki a munkásosztály és más erők harca a fejlett országokban a kapitalizmus és az imperializmus ellen, pedig távol van ezektől az országoktól. Érdeklődéssel és olykor aggodalommal hallgattuk a szóban forgó országokból érkezett elvtársak felszólalásait, amelyekben elemezték harcuk új feltételeit, a tudományos-műszaki forradalom következményeit, az általa okozott ellentmondásokat, a munkásosztály szerkezetében végbement változásokat, az ifjúság, az értelmiség és a diákok részvételét a monopoltőke elleni harcban. Hogy is ne értenénk meg ezt, amikor országunk lakosságának körülbelül 60 százaléka még húszéves sincs, és amikor ifjúságunk a szocializmusra tekint s napjainkban Nguyen Van Csojt és Che Guevarát tekinti hősének!

Mindez olyan távlatokat nyit, hogy még jobban fellendül a harc, s újabb jelentős sikereket érünk el a tőke hatalma elleni küzdelemben. Ezek olyan csapások, amelyek saját fellegvárában sújtanak le az imperializmusra. E csapások csupán örömmel tölthetik el azokat, akik hozzánk hasonlóan az imperializmus hátországában vívják küzdelmüket.

Itt szeretnénk hangsúlyozni a következőket: senki sem vitathatja azt a tényt, hogy éppen Európában összpontosulnak a két rendszer leghatalmasabb katonai erői, az óriási gazdasági potenciál és a legnagyobb harci készültségű politikai erők.

Az a tény, hogy Európa központjában tevékenykedik a nyugatnémet imperializmus, amely az amerikai imperializmus támogatásával a második világháború eredményeinek felülvizsgálására és a jelenleg érvényes határok megváltoztatására készül, különösen komollyá teszi a háború veszélyét. Bármilyen háború törjön is ki Európában, az gyorsan átterjedne az egész világra. A dokumentum jogosan hangsúlyozza, hogy a Szovjetunió és más szocialista országok katonai ereje, gazdasági potenciálja, békeszerető politikája, a kommunista pártok, valamint az erős munkás- és demokratikus szervezetek tevékenysége, az új imperialistaellenes erők jelentkezése kijózanítólag hat az imperializmusra és harc útján biztosíthatja a béke fenntartását és megszilárdítását.

Mindez ténylegesen azt jelenti: nagy nehézségekbe ütközne minden olyan kísérlet, hogy gyorsan és radikálisan megváltoztassák a politikai erőviszonyokat a tőkés Európában vagy bármely európai országban. Ez a körülmény csak hangsúlyozza azoknak az elvtársainknak az érdemeit, akik ezekben az országokban harcolnak.

Kedves elvtársak! Itt szeretnénk kifejteni egyik komoly fenntartásunkat a tárgyalt dokumentummal kapcsolatban. Úgy véljük, hogy a közeljövő fejlődési perspektíváinak a dokumentumban adott elemzése lényegesen lebecsüli a gyors és olykor radikális változások lehetőségeit a nemzeti felszabadító mozgalmak övezetében.

Lehetséges, hogy a 81 kommunista párt nyilatkozata annak idején túlértékelte e változások közeli lehetőségeit. A nyilatkozatot 1960-ban fogadták el, olyan nagy fellendülés időszakában, amelyet sok afrikai ország függetlenségének kikiáltása kísért, olyan időszakban, amikor az algériai nép közel volt győzelméhez, Kubában pedig két évvel azelőtt győzött a felkelés.

Sok országban azonban az imperializmus meg tudta őrizni gazdasági és politikai pozícióit, mert neokolonialista rendszereket juttatott hatalomra, s reakciós katonai államcsínyeket szervezett. Ugyanakkor vannak olyan országok, amelyek meg tudták védelmezni igazi politikai függetlenségüket, harcolnak gazdasági függetlenségükért és szilárd imperialistaellenes álláspontra helyezkednek. Ilyen országok vannak például Afrikában és a Közel-Keleten.

A legutóbbi kilenc év alatt a gyengén fejlett országok népei saját bőrükön tapasztalták, mi is az a neokolonializmus, bennük társadalmi differenciálódás ment végbe, s a politikai erők helyesbítették pozícióikat.

Ezeknek az országoknak gazdasági élete továbbra is gyengén fejlett. Az imperializmus változatlanul kizsákmányolja őket, fékezi gazdasági fejlődésüket. A mezőgazdaság és az agrárviszonyok válsága, a lakosság menekülése a faluból a városba, a gyors városiasodás, a munkanélküliség, a kereskedelmi mérlegnek a nem egyenlő értékű csere következtében növekvő hiánya, a fokozódó eladósodás, a tőke menekülése stb. – mind arról tanúskodik, hogy romlik a helyzet ezekben az országokban.

Ennek az egész rendszernek ellentmondásait még csak fokozza a lakosság létszámának növekedése, s teljes élességében vetődik fel a gyors és radikális megoldások szükségessége. A neokolonializmus semmiképpen sem kerülheti meg ezt a problémát. Fokozódik egész földrészek elmaradottsága az iparilag fejlett országokhoz képest. Az imperializmus és a neokolonializmus nem tudja megoldani Ázsia, Afrika és Latin-Amerika kiterjedt térségeinek egyetlen nagy problémáját sem.

Az ellentmondások éleződése minden területen olyan helyzetet teremt, amely elkerülhetetlen politikai következményekre vezet, bármilyen bonyolult legyen is az a folyamat, amely megtisztítja az utat a politikai megoldások számára.

E válságfolyamat meggyorsulása különösen nagy erővel veti fel a világ előtt a további fejlődés útjának dilemmáját. A földkerekség lakosságának többsége nem juthat ki a gazdasági, szociális és kulturális elmaradottság állapotából, ha a kapitalista utat járja. A maga gyors fejlődési ütemével csakis a szocializmus teszi lehetővé e probléma megoldását.

Tegnap még a világnak ezekben a térségeiben a nacionalizmus a kapitalizmussal kapcsolódott össze, napjainkban azonban a nemzeti felszabadulás elkerülhetetlenül a szocializmussal áll kapcsolatban.

Ez mindenekelőtt abból következik, hogy ma már létezik a szocialista államok hatalmas rendszere, amely segítséget nyújthat és garantálhatja a nemzeti függetlenséget.

Kedves elvtársak! Nem arról van szó, hogy kiváltságos helyzetbe kell juttatni az imperialistaellenes világmozgalom három fő erejének bármelyikét.

Véleményünk szerint a lényeg az, hogy a fő erő a szocialista államok rendszere, amely a forradalmi világfolyamat fő mozgató tényezője és pillére.

A tőkésországokban az államapparátus és a kapitalista rendszer legszilárdabb és legtapasztaltabb erői állnak szemben a munkásmozgalommal. A munkásmozgalom harca itt vitathatatlanul a legbonyolultabb, s talán a legnagyobb nehézségek leküzdését követeli.

Végül pedig az a helyzet, hogy éppen Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában koncentrálódnak gyors ütemben a legélesebb ellentétek, s éppen ezek a kontinensek

válnak most az imperialista rendszer leggyengébb láncszemeivé. Ezért a szocialista országoknak és a fejlett tőkésországok munkásmozgalmának sikerei nyomán a népek harca éppen ebben a térségben módosíthatja az erőviszonyokat, szakíthatja át az imperializmus láncolatának egyik vagy másik láncszemét.

Magától értetődik, hogy minden földrésznek, minden vidéknek és minden országnak megvannak a maga különleges sajátosságai, s ezek éreztetik hatásukat. De sem ezek a sajátosságok, sem az egyes helyi átmeneti vereségek nem állíthatják meg, s nem terelhetik más irányba az egyetemes haladást. Az imperializmus nem tudta feltartóztatni ezt a meg nem állítható előrehaladást, pedig a legutóbbi 25 évben óriási károkat okozott néhány népnek (Vietnam, Algéria), amely harcol függetlenségéért, olyan károkat, amelyeket jogosan hasonlíthatunk össze azokkal a veszteségekkel, amelyeket sok európai nép az első vagy a második világháború idején szenvedett el.

A legutóbbi húsz év alatt megtörtént az imperializmus gyarmati rendszerének felbomlása, az imperializmus láncolata elszakadt Észak-Koreában, Kínában, Vietnamban és Kubában. Ez a folyamat még nem fejeződött be. Szüntelenül terebélyesedik és mindjobban elmélyül. Véleményünk szerint az olyan elemzés, amely nemcsak a jelenlegi helyzetre, hanem a jövőre is kiterjed, aligha becsülheti le ezt a perspektívát. Ez annál inkább is igaz, mert a tömegek politikai harca és a felszabadító háborúk az imperializmusra mért csapásaikkal -- amelyek az imperialista lánc újabb szakadásának veszélyével fenyegetik az imperializmust — jelentősen elősegítik az egyetemes béke megszilárdulását.

Kedves elvtársak! Ez a probléma annál fontosabb számunkra, mert Vietnam népe röviddel ezelőtt harcának új szakaszába lépett, amikor létrehozta a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányát.

Dokumentumunk hangsúlyozza ennek a harcnak történelmi jelentőségét és azt a világméretű hatását, amelyet az imperialistaellenes harcban és az amerikai imperializmus elszigetelésében a tömegek mozgósítása szempontjából kifejt.

Úgy véljük, hogy amikor a világ kiterjedt térségeinek népei előtt felmerülnek felszabadulásuk vagy az imperialista agresszióval való szembeszállás problémái, a vietnami nép harcának általános tanulságai felbecsülhetetlen jelentőségűek számukra, a vietnami valóságot jellemző sajátosságok mellett is.

Vietnam bebizonyította, hogy még egy kis nép is szembeszállhat és végső soron győzedelmeskedhet a világ leghatalmasabb imperializmusával szemben, de azzal a feltétellel, hogy először, önerejére támaszkodik és engesztelhetetlen harcot vív függetlenségéért, alapvető nemzeti jogainak tiszteletben tartásáért, másodszor, élvezi a Szovjetunió és a szocialista országok támogatását, és harmadszor, a nemzetközi szolidaritásra támaszkodik.

Ehhez azonban elengedhetetlenül fontos — és talán ez a vietnami nép harcának legértékesebb tanulsága —, hogy ennek a népnek legyen az ország életével szoros kapcsolatban álló kommunista pártja. Ennek a néptömegekben gyökerező pártnak ki kell fejeznie az ország érdekeit és egyidejűleg lángoló hazafinak és szilárd internacionalistának kell lennie. Nemcsak szavakban, hanem tettekben is élcsapattá, a nép harcának ihletőjévé kell válnia, el kell érnie, hogy a nép olyan harcost lásson benne, amely egyaránt küzd a nemzeti és a társadalmi felszabadulásért. Az ilyen párt vezetőinek egyben nemzeti hősöknek is kell lenniük. Mozgalmunk kötelessége, hogy elősegítse ilyen kommunista pártok kialakulását olyan kiterjedt vidékeken, ahol ilyen pártok még nincsenek.

Végül megállapítjuk, hogy a dokumentum, amikor felsorolja azokat a latin-amerikai és afrikai országokat, amelyekben fegyveres felszabadító harc folyik, sajnos, nem tesz említést olyan ázsiai országokról, mint Palesztina, Laosz, Thaiföld stb.

Kedves elvtársak! Befejezésül küldöttségünk szeretne néhány komoly észrevételt tenni a fő dokumentummal kapcsolatban:

1. Az elvtársak közül sokan úgy vélekednek, hogy a fő dokumentum tudományosan elemzi a nemzetközi helyzetet. Mi viszont azon a véleményen vagyunk, hogy az olyan elemzés, amely egy szóval sem említi azokat az igen komoly nézeteltéréseket, amelyek mozgalmunkban jelentkeztek és amelyeknek következményei minden vonalon megmutatkoznak, nem értékelhető átfogó és teljes értékű dokumentumként. Mivel magyarázható, hogy ezek a rendkívül fontos problémák oly nagy helyet foglaltak el sok felszólalásban, de egyáltalán nem jutnak kifejezésre a fő dokumentumban?

Véleményünk szerint nem arról van szó, hogy elemezzük ezeket a problémákat, hanem arról, hogy legalábbis utaljunk létezésükre, s arra a hatásra, amelyet a nemzetközi helyzetre és tanácskozásunkra gyakorolnak. Mivel magyarázhatjuk, hogy tanácskozásunkon nem vesz részt öt szocialista ország, s mindegyiküknek megvannak erre a maga okai? Ha ezt nem világítjuk meg, hogyan fogják értékelni és értelmezni ezt a dokumentumot a tömegek és a párttagok? Úgy látjuk, hogy a dokumentum 4. fejezetének kevésbé idillikusnak és jóval önkritikusabbnak kell lennie.

Úgy véljük — s erről már beszéltünk a konzultatív találkozón és az előkészítő bizottság ülésein —, hogy a mozgalmunkban jelenleg tapasztalható nézeteltéréseknek megvan a maguk objektív alapja, s ennek megvan a maga története. A közös kutatás és a kollektív vita elősegíthetné, hogy felkutassuk és elemezzük azokat. Ehhez azonban időre lenne szükség. Támogatjuk azokat a javaslatokat, hogy hívjunk össze nemzetközi elméleti konferenciákat, amelyek hasznosak lehetnének ebben a vonatkozásban. A nézeteltérések objektív alapjához hozzá kell adnunk a szubjektív okokat is, amelyek magából a polémia logikájából következnek, a vélemények összeütközésének logikájából, a komoly hibákból, vagy a veszélyes elhajlásokból, amelyek forrásai a legkülönfélébbek lehetnek és gyakran a nacionalizmusból és a sovinizmusból erednek. Ezeket a hibákat és ezeket az elhajlásokat fel kell tárnunk és erélyes bírálatnak kell alávetnünk. Az olyan kísérleteket azonban, amelyek arra irányulnak, hogy vagy leplezzék, vagy csupán általános vonásaikban elemezzék, vagy pedig végül egyszerűen a kiátkozás módszerét alkalmazzák, nem tekinthetjük olyan komoly módszereknek, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy feltárjuk a hibákat és elhajlásokat, megakadályozzuk elmélyülésüket, leküzdjük őket.

2. A dokumentum nagyon helyes marxista–leninista elveket sorol fel, amelyek meghatározzák a szocialista országok és a kommunista pártok közötti viszonyt. A vita azonban megmutatta, hogy a különböző küldöttségek különbözőképpen értelmezik ezeket az elveket. Ilyen körülmények között hogyan vélekedhetnénk úgy, hogy valamennyi pontban kialakulhat az egység? Az ilyen egység inkább formális lesz, s nyitva hagyja az ajtót a félreértések vagy az újabb nézeteltérések jelentkezése előtt.

Az a véleményünk, hogy itt halaszthatatlan és alighanem a lehető legbonyolultabb probléma előtt állunk. Megoldása elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy megtaláljuk az egység olyan új formáit, amelyek mozgalmunk és nemzeti osztagaink új fejlődési szakaszának megfelelnek.

Már több mint negyed százada nincs Kommunista Internacionálé, nincs irányító és egybehangoló központ.

A legutóbbi 26 év alatt azonban a kommunista és munkáspártok mennyiségileg és minőségileg is felnőttek. Közülük nem egy jelentős befolyásnak örvend nagy országokban.

Mi lehet a helyes útja annak, hogy kialakuljon valamennyi párt egysége, hogy egybehangoljuk harcukat? És ami mindennél fontosabb, hogyan érhető ez el jelenleg?

A dokumentum persze megjelöl néhány elvet, de még itt is vitatkozunk azon, hogyan értelmezzük az egyetértést, a többséget, a kisebbséget stb.

Azt mondják nekünk — ilyen a valóság. Ez igaz.

Vitathatatlan, hogy ideális lenne, ha egyetértésre tudnánk jutni. A gyakorlat azonban meggyőzően tanúsítja, hogy ehhez még nincsenek meg az elengedhetetlen feltételek mozgalmunk soraiban.

A kisebbségnek nem lehet vétójoga a többséggel szemben. Ez helyes. Az ilyesmi megengedhetetlen lenne.

De senki sem mondta, hogy a kisebbségnek feltétlenül el kell fogadnia a többség nézeteit, s ezt akkor is meg kell tennie, ha ezzel megszegi saját pártja Központi Bizottságának határozatait. Ilyesmit senki sem mondott, mert ez is elképzelhetetlen lenne.

Ugyanakkor elavultnak érezzük az olyan fogalmakat, mint a többség és a kisebbség, amelyeket az Internacionálétól örököltünk, vagy saját nemzeti pártjaink gyakorlatából vettünk át. Új formákat kell tehát találnunk, puszta megszokásból ne térjünk vissza a régiekhez.

Ez egész mozgalmunk feladata.

Ezt a feladatot nyugodtan és türelmesen kell megoldanunk.

3. Világos, hogy tetteiért minden egyes párt a saját országa munkásosztályának, a nemzetközi munkásosztálynak, népének és a kommunista világmozgalomnak tartozik felelősséggel. A párt tekintélye és befolyása, s ugyanakkor felelőssége is csak növekszik, ha a párt helyes döntést hoz. Ez egyben elősegíti a nemzetközi kommunista mozgalom sorainak erősödését. Viszont fordítva is igaz: egy párt ereje csökken, ha döntései hibásaknak bizonyulnak. Ebben az esetben a pártra súlyos felelősség hárul az egész kommunista mozgalom gyengítéséért, amelynek ez a párt egyik osztaga.

A politikai felelősséget mindkét esetben csak ez az egy párt viseli. A jövő és a gyakorlat mutatja meg, hogyan birkózott meg a reá háruló felelősséggel.

A dokumentum a következőképpen szögezi le, hogy erősítenünk kell pártjaink egységét: a tanácskozáson jelenlevő pártok „úgy vélik, egyes kommunista pártok távolmaradása nem akadályozhatja a testvéri kapcsolatokat, az együttműködést kivétel nélkül minden kommunista és munkáspárt között. Az értekezlet részvevői kifejezik eltökéltségüket, hogy közösen cselekszenek az imperializmus ellen, a nemzetközi munkásmozgalom közös céljaiért vívott harcban azokkal a kommunista és munkáspártokkal is, amelyek a jelenlegi tanácskozáson nem képviseltették magukat."

Véleményünk szerint helytelen lenne, ha két párt — egy olyan párt, amely jóváhagyja ezt a dokumentumot és egy másik, amely nem ért vele egyet — csupán ebben az egyben alapot látna arra, hogy megnehezítse kapcsolatait. Ez azt jelentené, hogy egy bizonyos szabály alkalmazásának első példája éppen e szabály megszegése lenne. Ugyanakkor ez azt is jelentené, hogy szinte kinyilvánítanánk a csalatkozhatatlanság elvét, amelynek nincs helye a mozgalmunkban, ahol minden párt a maga pozitív vagy negatív tapasztalataival bizonyos mértékig hozzájárul az igazsághoz, és ahol minden párt bizonyos részt vállal a jelenkori helyzetért viselt felelősségből, bármilyen kicsiny legyen ez a felelősség.

Kedves elvtársak! Meggyőződésünk, hogy a jelenlegi helyzetben csak a proletár nemzetköziség gyakorlata akadályozhatja meg a nézeteltérések elmélyülését és teremtheti meg a feltételeket megvitatásukhoz, okozóik, keletkezési módjuk meghatározásához és a leküzdésüket szolgáló módszerek kidolgozásához. Ez feltételezi, nem pedig kizárja minden egyes pártnak azt a jogát és kötelességét, hogy erélyesen védelmezze eszmei és szervezeti egységét bármilyen szakadár tevékenységgel szemben.

Véleményünk szerint a proletár nemzetköziség valamennyi párt számára önfeláldozó harcot jelent, hogy minél jobban fellendítse a forradalmi mozgalmat a saját országában, és egyben aktív erkölcsi és anyagi támogatást adjon a forradalmi mozgalomnak minden más országban.

A proletár nemzetköziség mindenekelőtt, mindenütt és mindenkor, harc a szovjetellenességgel szemben, mert a népek nem feledkezhetnek meg arról, mivel tartoznak az októberi forradalomnak, emlékezniük kell azokra a mérhetetlen szenvedésekre és áldozatokra, amelyeket a Szovjetunió népei a polgárháború idején vállaltak és azokra az áldozatokra, amelyeket a Nagy Honvédő Háború idején azért szenvedtek el, hogy legyőzzék a fasizmust, emlékezniük kell azokra az áldozatokra és nélkülözésekre, amelyeket elviseltek a szocialista társadalom alapjainak lerakása időszakában. Annak alapján, hogy országának népe milyen érzelmekkel viseltetik a Szovjetunió iránt, minden párt maga értékelheti, becsülettel teljesíti-e internacionalista kötelességét. Nem elég meghirdetni a szolidaritást, az a fontos, hogy azt konkrétan, a gyakorlatban is megvalósítsuk.

Kedves elvtársak! Egyfelől kifejezésre juttattuk nézeteinket a dokumentum azon tételeivel kapcsolatban, amelyekkel egyetértünk. Másfelől viszont hangot adtunk nagyon is komoly fenntartásainknak a dokumentum néhány tételével és a tapasztalt egyes hiányosságokkal kapcsolatban. Egyes javasolt kiegészítések sorsa, különösen pedig azok megvitatásának és a tanácskozáson elhangzó felszólalásoknak a jellege gyakran világosabb képet fest, mint maga a dokumentum szövege. E módosítások mutatják meg, hogyan értelmezik egyes pártok ezt a dokumentumot. Mindez bőséges anyagot ad az értékeléshez Központi Bizottságunknak, annak a szervnek, amelynek feladata meghozni a végleges döntést.

Ami pedig más dokumentumokat — a békefelhívást, a tanácskozás Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójával kapcsolatos felhívását illeti —, Központi Bizottságunk azokat éppúgy jóváhagyta, mint a Vietnamról szóló dokumentumot, amelyet itt valamennyien egyhangúlag elfogadtunk.

REZA RADMANES,

AZ IRÁNI NÉPPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK
ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Pártunk küldöttsége szívből köszönti a testvérpártok küldöttségeit — részvevőit e nemzetközi fórumnak, amely különleges helyet foglal el a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom történetében. Különösképpen szívből jövő köszönetet mondunk az SZKP-nak munkánk kitűnő megszervezéséért, és azért a meleg, baráti vendégszeretetért, amelyben bennünket részesítettek. A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának összehívása fontos lépés és kiemelkedő siker azon az úton, amely a kommunista és munkásmozgalom egységének biztosításához és sorainak összekovácsolásához vezet. Pártunk mindig támogatta az ilyen tanácskozás összehívását, és minden erőfeszítést megtett ennek érdekében.

Kétségtelen, hogy ez a tanácskozás úgy vonul be a történelembe, mint a nemzetközi munkásosztály és minden forradalmi, haladó erő kiemelkedő sikere.

Az imperialista és reakciós köröknek e tanácskozás összehívása miatt támadt ria-

dalma és nyugtalansága a legjobb bizonyítéka annak, hogy e tanácskozás szükséges; egyben tanúsítja a kommunista és munkásmozgalom sikerét.

A kommunista és munkásmozgalom egysége az imperializmus és a reakció ellen vívott győzelmes harc legfontosabb láncszeme korunkban, a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszakában. Semmiféle akadálynak vagy gátló körülménynek nem szabad fékeznie, s ezek nem is fékezhetik annak a feladatnak a megvalósítását, hogy erősítsük a kommunista és munkáspártok egységét és összeforrottságát, azét a feladatét, amelyet a történelem tűzött az egész világ kommunistái elé. E feladatot teljesíteni kell, s teljesítése végett meg kell feszítenünk erőnket!

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegysége" című fő dokumentumát, a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!", a „Felhívás a béke védelmére" című, valamint a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című felhívást, tehát az összes dokumentumokat a kommunista és munkáspártok — közöttük a mi pártunk — képviselői készítették el az előkészítő bizottság ülésein, elvtársi légkörben, a demokratikus normák és a kollektivitás elve szigorú tiszteletben tartásával. Pártunk teljes mértékben helyesli ezeket a dokumentumokat.

Tanácskozásunkon meghallgattuk Brezsnyev elvtársnak, az SZKP küldöttsége vezetőjének felszólalását, amely átfogó, mélyreható és tökéletesen helyes elemzését adta a jelenlegi nemzetközi helyzetnek, valamint a kommunista és munkásmozgalom belső helyzetének. Ez a felszólalás voltaképpen konkrétan és szemléletesen megokolta és elmélyítette az elkészített dokumentumok fő tételeit.

A kommunista és munkáspártok tanácskozásának fődokumentum-tervezete választ ad arra, melyek az imperializmus és a reakció ellen, a békéért, a demokráciáért, a függetlenségért, a haladásért és a szocializmusért vívott harc fő követelményei a jelenlegi feltételek között. E dokumentumnak hatalmas mozgósító és egységesítő ereje van, és elfogadásával a kommunista és munkásmozgalom harcának új szakaszába lép.

A kommunista és munkáspártok tanácskozásának fő dokumentuma az imperializmus elleni harcot központi feladatként jelöli meg. Ez az a legfőbb feladat, amely biztosíthatja a forradalmi világfolyamat fő alkotórészei: a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom akcióegységét.

A dokumentum helyesen állapítja meg: „Az imperializmus agresszív stratégiájának éle, akárcsak korábban, ma is mindenekelőtt a szocialista államok ellen irányul. Az imperializmus nem mond le a szocializmus elleni nyílt fegyveres harcról. Szakadatlanul fokozza a fegyverkezési hajszát, aktív működésre próbálja serkenteni a Szovjetunió és más szocialista országok elleni agresszió céljából létrehozott katonai tömböket, mind élesebb ideológiai harcot folytat ellenük, s igyekszik fékezni gazdasági fejlődésüket."

A vietnami háború, Kuba gazdasági blokádja, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság határain és partjai mentén szüntelenül ismétlődő összeesküvések és provokációk, a militarizmus és a nácizmus újjászületése Németországban, a Német Demokratikus Köztársaság — német földön az első munkáshatalom — elismerésének elutasítása, katonai és nukleáris támaszpontok létesítése, katonai paktumok létrehozása és a szocialista országok ellen irányuló más provokációk világosan tanúsítják e tétel helyességét.

A dokumentum helyesen mutat rá: „A munkásmozgalom ellen vívott harcában az imperializmus lábbal tiporja a demokratikus jogokat és a szabadságjogokat, leplezetlen erőszakot alkalmaz, a rendőri üldözés kegyetlen módszereihez és a munkásellenes törvényekhez folyamodik."

Az a harc, amelyet a munkásosztály és a kapitalista társadalomnak növekvő kizsákmányolása igájában senyvedő más rétegei vívnak, erőteljesebbé, szervezettebbé és céltudatosabbá vált, a legutóbbi évek során pedig sok esetben tiltakozások és politikai tömegsztrájkok formáját öltötte; az uralkodó rendszerek sok országban példátlan társadalmi válsággal találták szembe magukat.

A fő dokumentum mondja azt is, hogy „a nemzeti felszabadító mozgalom elleni harcában az imperializmus egyfelől makacsul védelmezi a gyarmati rendszer maradványait, másfelől a neokolonializmus módszereivel próbálja megakadályozni a fejlődő államok és a nemzeti szuverenitásukat kivívott országok gazdasági és társadalmi haladását. E célja érdekében támogatja a reakciós köröket, gátolja az elmaradott társadalmi struktúrák felszámolását s igyekszik megnehezíteni, hogy ezek az országok a szocializmus vagy a szocialista távlatot nyitó haladó, nem kapitalista úton fejlődjenek. Az imperialisták olyan gazdasági megállapodásokat és katonai-politikai paktumokat kényszerítenek czekre az államokra, amelyek csorbítják szuverenitásukat, a tőkekivitel, a nem egyenjogú kereskedelmi feltételek, az árakkal és a valutaárfolyamokkal kapcsolatos manipulációk, kölcsönök segítségével, valamint az úgynevezett segély különféle formái és a nemzetközi pénzügyi szervezetek nyomása útján pedig kizsákmányolják őket. Tovább mélyül a szakadék a magasan fejlett kapitalista államok és a tőkés világ nagyobb részét kitevő kevésbé fejlett tőkésországok között; sok ilyen országban súlyos probléma az éhség. Az imperializmus ösztönzi a reakciós nacionalizmust, ezáltal súrlódásokat idéz elő a fejlődő országokon belül és széthúzást támaszt közöttük. Megkísérli, hogy ezekben az országokban az antikommunizmus segítségével megossza a forradalmárokat, és elszigetelje őket legjobb barátaiktól: a szocialista államoktól és a tőkésországok forradalmi munkásmozgalmaitól."

A fő dokumentumnak ez a része pontosan tükrözi országunk társadalmi és gazdasági életének egyes oldalait. Ez az elemzés teljesen megfelel annak az elemzésnek, amelyet az iráni helyzettel kapcsolatban pártunk Központi Bizottsága végzett el. Éppen ezért e dokumentum elfogadása jelentősen erősíti majd pártunk helyzetét az imperializmus és a reakció ellen vívott harcban.

Irán a legjellegzetesebb példák egyikét szolgáltatja arra, hogyan alkalmazza az imperializmus a neokolonialista módszereket a fejlődő országokban. Az imperializmus e módszerekkel akadályozza hazánk szabad és haladó fejlődését. A legkülönbözőbb nyílt és titkos eszközökkel akarja elérni, hogy megtarthassa régi gazdasági pozícióit, újakat szerezzen, s még inkább bővítse és erősítse őket.

A legutóbbi években az iráni uralkodó réteg annak a mélyreható gazdasági és társadalmi válságnak következtében, amely megingatta a jelenlegi rendszer alapjait, arra kényszerült, hogy pozíciói megtartása végett reformokkal enyhítse ezt a válságot, és a nép gazdasági és társadalmi követeléseinek olyan formát adjon, amely nem fenyegeti az uralkodó réteg érdekeit. E reformok legfontosabb tartalma az, hogy tőkés viszonyokat létesít a feudális viszonyok helyett, ami objektíve s történelmileg előrelépést jelent. Ámde ezek a változások nálunk olyan időszakban mennek végbe, amikor a földgolyó nagy részén a szocializmus uralkodik, amikor korunk fő tartalma a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet, a kapitalizmus pedig a hanyatlás és az elhalás korszakát éli, amikor a szocializmus eszméi mindinkább behatolnak a széles néptömegek tudatába, és a haladás általános ösztönzőjévé válnak.

A kapitalista viszonyok fejlődése országunkban a gazdasági-társadalmi elmaradottság feltételei, az imperializmustól való gazdasági, politikai és katonai függés, egy népellenes, antidemokratikus rendszer feltételei közepette megy végbe.

A fő dokumentum helyesen mondja ki: „Azok az országok, amelyek kapitalista

útra léptek, nem voltak képesek arra, hogy akár egyet is megoldjanak alapvető problémáik közül."

Éppen ezért bizonyult lehetetlennek, hogy megszüntessük Irán elmaradottságát. A kapitalista kizsákmányolásból és az imperialista rablásból erednek más társadalmi betegségek is. Ezek az új ellentmondások a régiekkel párosulva mindinkább megnehezítik országunk fejlődését a tudományos-műszaki forradalom korszakában, amikor a fejlett országok sokkal gyorsabban haladnak előre, mint korábban, amikor mind nagyobb a távolság a fejlett és a fejlődő országok között. Az ilyen fejlődés perspektívájával nem érthet egyet egyetlen olyan iráni sem, aki országa haladását kívánja. Nincs kétség afelől, hogy országunk nem ezen az úton fog haladni.

Ha figyelembe vesszük a világban végbemenő változásokat, akkor a kapitalista utat nem tekinthetjük fejlődésünk logikus útjának; ezt az utat valóságos csapásnak kell látnunk.

A szociális válság enyhítése végett az iráni hatóságok hozzáfogtak ahhoz, hogy megjavítsák kapcsolataikat a szocialista országokkal, mindenekelőtt pedig hatalmas és nagy barátunkkal, a Szovjetunióval, amelynek több mint két és félezer kilométeres határa van országunkkal, és amely mindig következetesen védelmezte szabadságunkat és függetlenségünket.

Az iráni hatóságok, akárcsak a Közel-Kelet más országainak kormányai, élni akarnak a Szovjetunió hatékony és önzetlen segítségével. Az a sokoldalú segítség, amelyet a Szovjetunió és más szocialista országok Iránnak különösképpen a nehézipar megteremtésében, egy sor gépipari üzem felépítésében, silók létesítésében stb. nyújtanak, csekély kamattal járó, hosszú lejáratú hitelek alapján történik, s rendkívüli megelégedést kelt egész népünkben. Pártunk ezt a segítséget úgy tekinti, mint támogatást ahhoz, hogy megvalósíthassa programjának egyik legfontosabb pontját — s e program az ország politikai függetlenségének megszilárdítására irányul —, egyben pedig a gazdasági függetlenség megszerzésének lehetőségét látja benne.

Ha valóban nemzeti és független kormánya volna, akkor hazánk a Szovjetunió és más szocialista országok olyan bőkezű segítségére támaszkodva, amelyet nem kötnek semmiféle politikai feltételhez, és amely nemzeti szuverenitásunk tiszteletben tartásán és gazdasági fejlődésünk követelményein alapszik, nagy lépésekkel haladhatna előre a függetlenség megszilárdításának útján. Az iráni uralkodó körök azonban — népellenes politikájuk folytatásaként — kedvező feltételeket teremtenek ahhoz, hogy az imperialista hatalmak gazdasági életünk különböző területein tőkebefektetéseket eszközöljenek, a legkülönbözőbb módon ösztönzik az imperialista tőkének az iráni magántőkével való összeolvadását, ami Irán gazdaságát az imperializmustól való fokozott függés útjára viszi. És ezt a politikát a sah és Irán uralkodó körei „független nemzeti politikának" nevezik. A sah lelkendezve dicsőíti ezt a politikát, s kijelenti: „Minél több külföldi tőke lesz országunkban, e tőkék tulajdonosai annál jobban lesznek érdekeltek országunk biztonságában és függetlenségében."

A sahnak ez a nyilatkozata „új" módon értelmezi az Irán biztonságáért és nemzeti függetlenségéért vívott harcot, mert ahelyett, hogy leleplezné az imperialisták cselszövéseit, a kormány elsősorban arra irányítja erőfeszítéseit, hogy éppen a függetlenség és a biztonság ellenségeinek adjon meg minden lehetőséget Irán politikai és gazdasági életének minden területére gyakorolt befolyásuk megerősítésére azzal az ürüggyel, hogy ezek „érdekeltek" hazánk függetlenségében.

Ha a „független nemzeti politika" olyan politika, amely arra vezet, hogy az imperialista országok mindjobban beavatkozzanak gazdasági életünkbe, akkor a kolonialista és neokolonialista politikát a nemzeti függetlenségi politika mintaképének kell tekintenünk, sőt, a gyarmati leigázást a függetlenség határértékeként kell

számon tartanunk, mert ebben az esetben a legnagyobb lehetőségek nyílnak arra, hogy az imperialista tőke behatoljon a leigázott országba.

Éppen ennek az úgynevezett nemzeti független politikának a következménye az, hogy az iráni iparban eszközölt amerikai tőkebefektetések a legutóbbi esztendőben a háború utáni 15 évben eszközölt tőkebefektetésekhez képest 6—7-szeresükre növekedtek. A legutóbbi évek során a külföldi tőke segítségével létrehozott ipari vállalatok egyharmada az amerikai mágnások tulajdonában van. Jelenleg mintegy 10 000 amerikai tiszt és őrmester, valamint polgári alkalmazott dolgozik Irán különböző állami és magánintézményeiben.

Irán egyike a nyugatnémet áruk fő felvevőpiacának. Nyugat-Németország szilárdan tartja első helyét országunk importjában. A legutóbbi évben Irán 40 millió márka kölcsönt kapott Nyugat-Németországtól. Az NSZK ezenfelül megengedte Iránnak, hogy 80 millió márka értékben, évi 7,25 százalékos kamat mellett kötvényeket bocsásson ki Nyugat-Németországban.

Az iráni gazdasági küldöttségnek a nyugatnémet hatóságokkal a közelmúltban lefolytatott tárgyalásai nyomán az NSZK elhatározta, hogy 300 millió márka értékű tőkét ruház be a vegy- és energetikai iparba és az ipar más ágazataiba. Kiesinger és Strauss iráni utazásainak — a politikai megfontolások mellett — az volt a célja, hogy a lehető legnagyobb mértékben kiszélesítsék Nyugat-Németország gazdasági pozícióit Iránban.

Az iráni kormány — Nyugat-Németországhoz fűződő gazdasági és politikai kapcsolataira támaszkodva — politikájának élét olyan haladó arab országok ellen fordítja, mint Irak, Szudán, Szíria, amelyek elismerték a Német Demokratikus Köztársaságot, német földön az első szocialista államot.

Ezek a haladó arab országok fontos lépést tettek az európai béke megszilárdításának és az erőviszonyoknak a szocialista közösség javára történő megváltoztatása útján. Országunk azonban nemcsak hogy nem követte ezt a példát, hanem éppen ellenkezőleg, még inkább szűkíti amúgy is korlátozott gazdasági kapcsolatait az NDK-val.

Irán nemcsak hogy nem fejleszti kapcsolatait a haladó arab országokkal — az Egyesült Arab Köztársasággal, Szíriával és Irakkal, amelyek a Közel-Keleten az élvonalban harcolnak az imperializmus és a cionizmus ellen, hanem éppen fordítva, különböző ürügyekhez folyamodva, korlátozza vagy csökkenti hozzájuk fűződő kapcsolatait.

Nem véletlen, hogy a legutóbbi események a Satt-el-Arab térségben éppen akkor zajlanak, amikor szomszédunk, Irak nehéz helyzetben van, s harcol a cionizmus és az imperializmus ellen. Itt szeretnénk az iráni nép nevében hangsúlyozni, hogy teljes mértékben támogatjuk azt az igazságos harcot, amelyet az arab népek vívnak az arab földek egy részét megszállva tartó izraeli agresszorok ellen. Kifejezzük azt a meggyőződésünket, hogy az arab népek — a Szovjetunió és más szocialista országok, az egész haladó emberiség támogatásával — győztesként kerülnek ki az izraeli cionista körök ellen vívott harcukból.

Országunk egyike a Közel-Kelet és az egész világ leghatalmasabb olajlelőhelyeinek. A hatalmas amerikai, angol, holland és francia monopóliumok kezén levő nemzetközi olajkonzorcium bevétele az elmúlt évben egymilliárd dollárra rúgott. Ha az iráni olajipar államosításáról szóló és a jelenlegi uralkodó körök által ténylegesen érvénytelenített törvény értelmében megkaphatnánk az olajból származó teljes bevételt, akkor ez az összeg évi kétmilliárd dollárra rúgna. Olyan ország számára, mint Irán, amelynek lakossága nem haladja meg a 26 millió főt — ez jelentős összeg. Ámde még az a jövedelem is, amelyet ma kapunk, különböző utakon — az iráni piac köz-

vetlen kirablása, a kölcsönök és kamataik kifizetése, nagy mennyiségű fegyver vásárlása révén — visszakerül az imperialista monopóliumok zsebébe.

Az imperializmus éppen azért kényszerítette országunkra a jelenlegi népellenes és antidemokratikus rendszert, hogy kirabolhassa az országot. Éppen az Iránban folytatott végzetes imperialista politika eredménye az, hogy ebben az ősi kultúrájú országban, a XX. század második felében, a tudományos-műszaki forradalom korában az újszülöttek 50 százaléka nem éri meg az 1—2 éves kort sem. Éppen az imperializmus pusztító gazdasági, politikai és katonai hatalma vezetett oda, hogy országunk lakosságának 70 százaléka írástudatlan. S bár a hatóságok sokat szavalnak az analfabétizmus elleni harcról, évi átlagban gyermekeink 50 százaléka nem kerülhet be az iskolába.

A jelenlegi rendszer bűne, hogy a politikai pártok, a szakszervezetek, a haladó és az ellenzéki sajtóorgánumok meg vannak fosztva a társadalmi-politikai tevékenység minden lehetőségétől. Jelenleg pártunk és a nemzeti demokratikus csoportosulások tagjai közül több százan ülnek börtönben, súlyos körülmények közepette. Vannak pártunknak olyan tagjai is, akik már húsz éve élnek kegyetlen éghajlatú, távoli körzetekben épített kazamatákban. Parviz Hekmatdzsu és Ali Haveri elvtársaink az ország és a külföld közvéleményének nyomására a közelmúltban megmenekültek a kivégzéstől, és e kazamatákból átkerültek a sirázi börtönbe. Egészségük azonban annyira megromlott, hogy egyiküket a bénaság, másikukat pedig a vakság fenyegeti. A rettenetes börtönviszonyok közepette e nagyszerű szabadságharcosok nem kapják meg a legelemibb orvosi segítséget sem. Sok ilyen elvtársunk van az iráni kínzókamrákban, és számuk szakadatlanul növekszik. Ez csak egyetlen példa arra, hogy hazám népe milyen szenvedéseket él át. Ez az oka annak, hogy számunkra különösen meggyőzően hangzik a fő dokumentumnak az a pontja, amely hangoztatja: „Az alapvető emberi szabadságjogok eltiprására törekvő imperializmus ellen vívott harc érdekei lankadatlan küzdelmet követelnek a szólás-, a sajtó-, a gyülekezési, a tüntetési és a szervezkedési szabadságjogok védelméért és kivívásáért, minden állampolgár egyenjogúságáért és a társadalmi élet minden területének demokratizálásáért."

Pártunk éppen az imperializmus elleni harc érdekében hirdeti meg alapvető feladatként a demokratizálásért, a demokratikus szabadságjogokért vívott harcot. Magától értetődik, hogy e fő feladat hangsúlyozása egyáltalán nem jelenti azt, hogy lemondunk arról a harcról, amelyet pártunk más, igen fontos céljainak eléréséért, például Iránnak a CENTO-ból történő kilépéséért, az Egyesült Államokkal kötött kétoldalú szerződés felmondásáért, az úgynevezett kapitulációs törvény visszavonásáért, semlegességi politikáért, az olajipar államosításáról szóló törvény végrehajtásáért, az Iránban engedélyezett külföldi koncessziók felmondásáért, az imperialista országokkal folytatott egyenlőtlen kereskedelem ellen stb. vívunk. A fő feladat kitűzése azonban arra késztet bennünket, hogy erőfeszítéseinket és egész politikai harcunkat a nép demokratikus jogainak kivívására mozgósítsuk. Ez az az alapvető tényező, amely megkönnyíti más imperialistaellenes jelszavak és követelések valóra váltását.

*

A munkásosztály ellenségei a kommunista és munkásmozgalom egész története során szüntelenül támadták a munkásosztály egységét, hol egy országban, hol pedig világméretekben. A kizsákmányolók mindig arra törekedtek, hogy megtörjék a proletariátus egységfrontját, s viszályt és szakadást idézzenek elő. A „Világ proletárjai,

egyesüljetek!" jelszónak kezdettől fogva mélyenszántó mondanivalója volt. Kifejezi a munkásosztály nemzeti és nemzetközi egységének eszméjét, s a munkásosztály erejének és legyőzhetetlenségének biztos záloga.

A munkásmozgalom születése pillanatától fogva néha még a saját soraiban is erős ellenségekkel ütközött meg, akik revizionista és opportunista álláspontokra helyezkedtek, azon fáradoztak, hogy eltorzítsák a marxizmust, s becsempésszék a burzsoá ideológiát a forradalmi elméletbe és gyakorlatba. Egyik állhatatosan követett céljuk az volt, hogy egyesítsék a munkásosztály és a burzsoázia kibékíthetetlen érdekeit, s ezzel eltompítsák az osztályharcot. Másik céljuk: a dogmatizmus, és a balos szektásság felhasználásával elszigetelni a munkásmozgalmat a néptömegektől, hogy így megfoszthassák a nép támogatásától, ami viszont elkerülhetetlenül gyengüléshez, passzivitáshoz vagy vereséghez vezet a veszélyes és erős osztályellenséggel vívott egyenlőtlen harcban.

Az utóbbi években Mao Ce-tung csoportja mind a kül-, mind a belpolitikában, mind pedig a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomhoz való viszonyában a kispolgári kalandorság és a nagyhatalmi sovinizmus balos frazeológiával ködösített sajátos irányvonalát választotta.

Kína jelenlegi vezetése Maóval az élén nyíltan az egység és a szocialista közösséggel való szolidaritás aláásásának, a nemzetközi kommunista mozgalom megbontásának, a forradalmi világfolyamat fő erői megosztásának útjára lépett.

Mao csoportjának irányvonala Kínában fokozatosan olyan kalandor és soviniszta irányzattá vált, amely sehogyan sem egyeztethető össze a forradalmi elmélet és gyakorlat legelemibb elveivel és normáival. Kínának a szovjet határokon elkövetett agressziója, valamint a Kínai Kommunista Párt úgynevezett IX. kongresszusa és e kongresszus határozatai után a probléma túllépett egy párt vagy egy ország belső problémájának keretein. A hallgatás vagy a passzivitás ezzel a szörnyű jelenséggel szemben semmiféle módon nem igazolható. Éppen az ilyen esetekre vonatkozóan hangoztatja helyesen a fő dokumentum: „Minden kommunista párt a saját munkásosztályának és népének, s egyidejűleg a nemzetközi munkásosztálynak is felelős tevékenységéért."

Mindez teljes mértékben helytálló. Ennek a tételnek az alapján mi úgy véljük, hogy kötelességünk nyíltan megtenni a következő nyilatkozatot:

Pártunk ismételten kifejezte, hogy elvben nem ért egyet Mao Ce-tung csoportjának irányvonalával, különösképpen pedig e csoportnak az SZKP-val és a Szovjetunióval — az egész világ dolgozóinak mélységes tiszteletét jogosan élvező forradalmi vezérkarral — szemben alkalmazott politikájával. Az a véleményünk, hogy az emberiség történetében még soha, egyetlen párt vagy egyetlen ország sem játszott olyan hatalmas és nagyszerű szerepet az emberiség életének átalakításában, mint az SZKP és a Szovjetunió.

Még egyszer hangsúlyozzuk, hogy nincs és nem is létezhet olyan kommunizmus, amelynek tartalma a szovjetellenesség.

Határtalan a jelenlegi kínai vezetők terjeszkedési vágya, amely a nagyhatalmi sovinizmus terméke. Mindannyian jól ismerjük a Mao-csoportnak mintegy másfél millió négyzetkilométernyi szovjet területre támasztott képtelen igényét. Kína jelenlegi vezetőinek rabló étvágya azonban nem elégszik meg ennyivel. Nem véletlen, hogy Kínában az utóbbi években erőteljesen dicsőítik Dzsingisz kánt, sokat beszélnek a Kelet és a Nyugat közeledésében betöltött úgynevezett történelmi küldetéséről.

Irán, a mi országunk, amelyet abban az időben elpusztítottak Dzsingisz kán hordái, világosan látja a Dzsingisz kán kultuszának felélesztését célzó politika embergyűlölő tartalmát. Valóban tragikus, hogy azok, akik vezető szerepre tartanak igényt

a munkásmozgalomban, a XX. század második felében a középkori kán rabló, barbár tetteit dicsőítik, s e tetteket a szocialista országokkal, valamint az elnyomott népekkel szemben folytatott politikájuk alapjává teszik.

Úgy véljük, hogy csak a vitás kérdések konkrét és elvi megközelítésével, a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján háríthatjuk el vagy csökkenthetjük maximális mértékben e szakadár politika baljós következményeit.

Abban a harcban, amelyet a kommunista és munkásmozgalom egységének megszilárdítására irányuló magasztos célok eléréséért vívunk, hatékony eszközül szolgálnak a testvérpártok közötti két- és többoldalú kapcsolatok, a testvérpártok nemzetközi és regionális tanácskozásainak összehívása. Éppen erről beszél a fő dokumentum. Tanácskozásunk előkészítésének tapasztalata a gyakorlatban mutatta meg ennek az eszköznek a hatékonyságát és helyességét. A jövőben is alkalmazni kell ezt a kipróbált módszert. A fő dokumentum tervezete helyesen hangsúlyozza, hogy a kommunista és munkáspártok egysége minden imperialistaellenes erő egységének legfontosabb tényezője. Tanácskozásunk összehívása a nemzetközi kommunista mozgalom hatalmas sikere. Erről tanúskodik 75 kommunista és munkáspárt küldöttségének részvétele; e pártok részvételükkel megmutatták, hogy meggyőződésük szerint szükség van ennek az egységnek a megszilárdítására.

A fő dokumentum, amelynek célja az imperializmus elleni harc és a kommunista és munkáspártok, s az összes imperialistaellenes erők akcióegysége — már önmagában is program és ennek az egységnek szilárd alapja. Éppen ezért Moszkvára figyelnek most a munkások és a hazafias érzelmű értelmiségiek százmilliói, akik tanácskozásunk sikeres befejezését várják.

Meggyőződésünk, hogy a tanácskozás igazolja azoknak a százmilliónak a reményeit, akik a legnehezebb feltételek közepette harcolnak Vietnamban, a Közel-Keleten, az üzemekben és a gyárakban, a fővárosok utcáin, harcolnak a föld alatt és a börtönökben az imperializmus és a reakció ellen, a szabad, a kizsákmányolástól és a gyarmati rabságtól mentes életért. A fő dokumentum jóváhagyása Lenin, a világ dolgozói zseniális vezére születésének 100. évfordulója küszöbén a legszebb ajándék lesz a világ népei számára. Ez a dokumentum teljes egészében megfelel Lenin útmutatásának, aki szüntelenül figyelmeztetett arra, mily égető szükség van a munkásosztály haladó forradalmi osztagainak internacionalista egységére a közös ellenséggel szemben.

Befejezésül küldöttségünk háláját fejezi ki a testvéri Magyar Szocialista Munkáspártnak és a nagy SZKP-nak, amelyek minden lehetőt megtettek azért, hogy tanácskozásunk előkészítéséhez és összehívásához a legjobb feltételeket teremtsék meg, és ezzel újólag demonstrálták a proletár internacionalizmus magasztos szellemét. Meggyőződésünk, hogy fáradozásuk meghozza gyümölcsét, s a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, valamint minden imperialistaellenes erő egysége szilárdabb lesz, mint valaha.

MANUEL SANCHEZ,

A DOMINIKAI KOMMUNISTA PÁRT KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Elvtársak! Azért kértük, hogy éppen ma adják meg nekünk a szót, mert itt, a tanácskozáson szeretnénk megemlékezni a hazánkban tíz évvel ezelőtt, 1959. június 14-én kitört fegyveres felkelés évfordulójáról, s nyilvánosan szeretnénk áldozni Központi Bizottságunk harcban elesett tizenegy tagja és pártunk kilenc más tagja emlékének. Ezt a nagy veszteséget azóta sem tudtuk pótolni. Az említett akció, amelyet egyesek bukásnak tartanak, s amelyet a fegyveres erők néhány hónap alatt valóban letörtek, lángra lobbantotta népünk terrorral elnyomott szunnyadó energiáit, és olyan mélyen megrázta egész társadalmunkat, hogy alig két év múlva legközelebbi tanácsadói ölték meg Trujillót; az Egyesült Államok nagykövetségének védelme alatt cselekedtek, s megkísérelték, hogy a gyűlölt diktátort egy kevésbé sötét és feltétel nélkül engedelmeskedő lakájjal váltsák fel. Így próbálták megelőzni a fenyegető társadalmi forrongásokat, amelyeknek jelei már megmutatkoztak abban, hogy a börtönökben százával sínylődtek a politikai elítéltek, az utcákon mindennaposak voltak a gyilkosságok, s a közvélemény egyöntetűen elutasította azt, amit jogosan neveztek Amerika legvéresebb önkényuralmának.

E megmozdulásnak 10. évfordulójára emlékezünk ma; azokban a napokban több mint száz dominikai kommunista mellett elestek venezuelai és kubai kommunisták is, akik a mi Cordilleráinkba magukkal hozták a Sierra Maestra friss levegőjét, s akik meg sem várva a saját győzelmük megszilárdulását, elindultak más országokba, hogy felajánlják nemes szívüket. Elestek argentinok, az Egyesült Államok és más amerikai országok polgárai, olyan emberek is, akik népünk felszabadulását a saját ügyüknek tekintették.

Ezt a tíz évvel ezelőtti megmozdulást nem úgy képzeltük el, mint egy szikrát, amelynek emberáldozatok árán kell lángra lobbantania a felkelés tüzét. Igaz, megvoltak benne a győzelmes kubai forradalom bizonyos gépies utánzásának elemei. Azt várták, hogy ha már ugyanúgy kezdődött, mint Kubában, akkor győzelemmel is végződik. Ez azonban nem következett be. Ez a megmozdulás a mi országunk társadalmi és politikai valóságának szülötte volt, s éltető nedvei új életet vittek nemzetünk fájába. A megmozdulást a nemzeti valóság és az az új helyzet idézte elő, amely a kontinensen a Sierra Maestra-i győzők hatalomra jutásával — közvetlenül az imperializmus szomszédságában — alakult ki.

Tíz év alatt Latin-Amerikában sok ütközet folyt le; felizzott a harc — ezt tanúsítja a zsoldosok megsemmisítő veresége a Disznó-öbölben. Fidel Castro arra használta fel ezt a helyzetet, hogy nyíltan tudtára adja a világnak: kivívott függetlenségére támaszkodva Kuba megkezdi a szocializmusba való átmenetet, és a kubaiak védeni fogják függetlenségüket utolsó csepp vérükig. A meglepő nem annyira az volt, hogy megjelent egy ország, amely független az imperializmustól, hanem inkább az, hogy Amerika földjén a szocializmus valósággá vált. A mi harcunk az amerikai imperializmus hadseregével való fegyveres összecsapásig fejlődött. Az egész ébredő Amerikában felfigyeltek erre a harcra, a legizzóbbra a spanyol monarchia ellen, a nemzeti függetlenségért vívott küzdelem óta. A jelenlegi harc még fontosabb, mint a függetlenségi háború volt, mert amikor ezt az alapvető, de ma lábbal tiport vívmányt védelmezi, egyben erőt merít korunk magasztos tartalmából és egybeolvad korunk legnagyobb erőivel — a szocialista világrendszerrel és a nemzetközi proletariátussal — s így a népek szocializmusért vívott nagy csatájának részévé válik.

Az, ami 1959-ben Santo Domingóban történt, nem volt új jelenség sem kontinensünk, sem pedig a világ számára. Az elnyomás elleni harcban a népek nem ismernek határokat, a szabad emberek nemzeti különbségei pedig elmosódnak. Latin-Amerikában ez a hagyomány a függetlenségi háború idejére nyúlik vissza. Legragyogóbb példája Che Guevara halála volt Amerika szívében. Az egész világot megrendítette Che Guevara halhatatlan hőstette. Ez nem egyszerűen hős harcosok csoportjának pusztulása, amely sok körülmény összejátszása miatt következett be, s nem jelenti a harc végét. Ez csak egy szakasza a harcnak, és előbb vagy utóbb megszázszorozódik e példa ereje, s maguk a néptömegek fognak hozzá sorsuk eldöntéséhez.

A kontinensen a forradalmi fellendülés kezdetének tekinthető kubai forradalom győzelme óta eltelt tíz év alatt a latin-amerikai országok kommunista pártjai, bizonyos kivételektől eltekintve, csupán propagandista-csoportok maradtak. Még kisebb mértékben kezdtek „mind döntőbb szerepet játszani az imperialistaellenes mozgalomban". Ma pedig egészükben még igen messze vannak attól, hogy vezessék ezt a folyamatot. Gyengén voltunk felfegyverezve elmélettel, márpedig az elmélet — mint Lenin tanítja — a legnélkülözhetetlenebb fegyver a válság és a zavar idején.

Nem egészen egy hónappal az 1965 áprilisi események előtt, amelyek arra kényszerítették az imperialistákat, hogy csapatokat tegyenek partra Santo Domingóban, Központi Bizottságunk — s benne egy kisebbség, amely meg volt győződve nézeteinek helyességéről — megvitatta azt a kérdést, van-e távlata a forradalmi útnak, vagy lehet-e síkraszállni az új választásokért. Más országokban, éppen sikeres fegyveres fordulatok előtt voltak olyan vélemények, hogy a szocializmusba való békés átmenet lehetséges; e vélemények hívei csak holmi jóakaratú uralkodó vagy haladó miniszter jóindulatában bíztak. Megtörtént az is, hogy az együttműködés elhárítása azokkal az új erőkkel, amelyek a világméretű és kontinentális forradalmi folyamatban a kommunisták oldalára állnak és szövetségcseik lesznek, abban a pillanatban ásta alá a mozgalmat, amikor a forradalmi erők minimális összefogása is döntő lehetett volna.

E tíz év alatt sok más olyan jelenség is támadt, amelynek gyakorlati értéke volt azoknak a következtetéseknek ellenőrzése szempontjából, amelyeket az 1960. évi — az akkor létezett összes kommunista és munkáspárt által aláírt — nyilatkozat tartalmazott. A dokumentumok és határozatok értékelésekor nem lehet abból a kritériumból kiindulni, hogy hány és milyen párt írja alá őket, mennyi volt az oldalak száma, sőt abból sem, hogy milyen bátor következtetéseket vontak le. A dokumentumok értékét az határozza meg, hogy az idő múlásával elérik-e a bennük kitűzött célokat. Dicshimnuszokat zengeni az 1960. évi nyilatkozatról csupán azért, mert álmodozás volt az egységről, annyit jelent, mint tagadni azt a tényt, hogy e dokumentum és kompromisszumos határozatai nyomán az egység nem jött létre. A régi módszer megismétlése azzal az illúzióval, hogy a kompromisszumot tiszteletben fogják tartani, habár ma a nézeteltérések komolyabbak, azt jelenti, hogy úgy véljük: a nézeteltérések leküzdéséhez aláírások szükségesek, nem pedig meggyőzés.

A legutóbbi tíz évben a nemzetközi kommunista mozgalomban kibontakozott vita termékeny lehetett volna, ha nem a nemzeti viszálykodás elemei kerültek volna előtérbe, amelyek sok esetben a nézeteltérések elsődleges okát szolgáltatták. Ezek elsődleges szerepet játszanak azokban a konfliktusokban, amelyek a Kínai Népköztársaságot és kommunista pártját szembeállították a nemzetközi kommunista mozgalom itt képviselt osztagával.

Pártunk a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élését életbevágóan fontosnak tekinti a szocialista országok külpolitikájában, a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet idején, és elismeri, hogy a dokumentum-ter-

vezet pontosan megfogalmazza azt a kapcsolatot, amely a békés egymás mellett élés és az elnyomott népek harca között fennáll. Ugyanakkor azonban nem értünk egyet a dokumentumnak azzal a tételével, amelyben e népek harci módszereiről esik szó, s amelyben az „akár fegyveres... út" kifejezés áll, mintha a népeknek az ilyen út megválasztásához külön engedélyre volna szükségük. Ha azt állítjuk, hogy az imperializmus eltökélte, hogy termonukleáris háborút robbant ki, akkor nem kevésbé igaz az is, hogy habozás nélkül elküldi csapatait Vietnamba vagy Santo Domingóba. Ebben az esetben az út megválasztása nem olyan probléma, amelyhez bárkitől is „engedélyre" volna szükség, habár adódhatnak hosszabb-rövidebb időszakok, amikor az erőszak nem, vagy csak alkalomszerűen jelentkezik. Ma azonban a nemzetközi kommunista mozgalom — megismételve 1960 megállapításait — nem teheti a részleges, meg nem erősített lehetőséget általános szabállyá; nem tekintheti olyan „lehetőségnek", amely feltétlenül megvan *minden* forradalomban.

Ha a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élése helyes politika, akkor még inkább helyesnek kell lennie annak a politikának, amelyet az azonos társadalmi rendszerű országok kapcsolataira meg kell találni. Pártunk világosan meghatározott és harcos álláspontra helyezkedik a Kínai Kommunista Párt téziseivel és vonalával szemben. Mindennapos harcunkban öt Kína-barát szektával állunk szemben, s nemegyszer kényszerültünk fegyverhez nyúlni, hogy megfékezzük barbár ösztöneik tombolását. Pártunk azonban nem mehet el szótlanul ama tény mellett, hogy amikor konkrét ideológiai harcot vívunk ezekkel a — nézetünk szerint, ismétlem, helytelen — állásfoglalásokkal szemben, akkor erre rendszerint valamiféle zabolátlan háborús hisztéria a válasz. Amikor ezt mondom, hivatkozom Brezsnyev elvtárs felszólalásának józan hangnemére. A szocialista államok közötti háború éppúgy lehet nukleáris, mint az imperialista agresszor ellen vívott háború. És ha az utóbbiban az anyagi értékek pusztulása katasztrófát jelenthet az emberiség összes vívmánya szempontjából, akkor abban a háborúban, amely szocialista államok között jöhet létre, az anyagi veszteség mellett erkölcsi csapás éri a szocializmust, minden nép reményét. Kínának a szovjet területre támasztott igényét éppolyan határozottan elutasítjuk, mint ahogyan ezt Nyugat-Németországnak a második világháború után kialakult határok revíziójára vonatkozó igényével tesszük. Szeretnénk azonban javasolni, hogy a felháborodás ne változzék a cselekvés indítékává.

Valóban, a nemzetközi kommunista mozgalom szakadása miatt új helyzet alakult ki és — hacsak valami előre nem látott dolog nem jön közbe — fejlődik tovább az egész világon, olyan változások mentek végbe a világ erőviszonyaiban, amelyek a béke és a szocializmus erői szempontjából már nem látszanak olyan kedvezőnek, amilyennek az elmúlt évtizedben ígérkeztek.

Ezek az új erőviszonyok a világban, s az a tény, hogy az imperializmus természete nem változik meg, az általános leszerelést illúzióvá, szép álommá teszi, nem pedig elérhető céllá. Ha valóban hozzáfognánk azoknak az új problémáknak a tanulmányozásához, amelyek az elmúlt évtizedben keletkeztek, akkor ma a fő dokumentumnak a következő szemszögből kellene elemeznie a kérdést: „A leszerelésért vívott harc lehetőségei a szocialista világtársadalom feltételei között." Nem a Békevilágtanács ülésszakára gyűltünk itt össze, s nem foglalkozunk az imperializmus agresszív jellegét leleplező jelszavak kidolgozásával. Az imperialistaellenes harc platformját akarjuk kidolgozni, azonban ebbe a platformba olyan célokat felvenni, amelyek az imperialista világrendszer létezésének konkrét feltételei között elérhetetlenek, egyet jelentene azzal, hogy ezt a platformot a békeharcosok programjának szintjére süllyesztjük le.

A fejlődésnek olyan nagy nehézségei ellenére, amelyek a nemzetközi kommunista

mozgalomban megvannak, s amelyek legszembetűnőbb módon a pártközi kapcsolatokban és a szocialista államok közötti kapcsolatokban jelentkeznek, a legutóbbi tíz év során Marx, Engels és Lenin tanítása mégis az emberi társadalom újabb rétegeit hódította meg, s alapvető téziseinek értéke lépten-nyomon igazolódik: kifejeződik ez az imperialista agresszió kudarcaiban, új harci formák kifejlesztésében, továbbá abban, hogy — különösen a burzsoá tudományos-műszaki forradalom feltételei között — új társadalmi rétegek kapcsolódnak be a harcba, az értelmiségiek, tudósok csoportjai tömegesen proletarizálódnak, de ugyanakkor emelkedik a munkásosztály kulturális, technikai színvonala. Így tehát a fejlett kapitalista országokban a gyakorlat ugyanazt mutatja, amit a Szovjetunió fejlődésének ragyogó valósága már a század eleje óta bizonyít: az emberiség sorsát a proletariátus határozza meg.

A korszerű hadseregek, amelyek a korábbinál bonyolultabb és nagyobb mennyiségű fegyverzettel rendelkeznek, kicsúsznak a kizsákmányolók ellenőrzése alól. A katona, aki ma már nem lehet tudatlan, könnyen fanatikussá váló ember, mert akkor nem tudna bánni a modern fegyverrel, a népek harcának hatása alatt kezdi megérteni, hogy nem szabad ágyútöltelékké válnia a monopóliumok számára, s a háború ellen vívott harcban imperialistaellenesség hatja át tudatát. Magában Latin-Amerikában, ahol a hagyományos hadseregek voltaképpen a zsarnokok bérgyilkos bandái voltak, a technikai ellátottság és a személyi állomány növekedése okozta azt, hogy a katonai szolgálatot teljesítők fogékony elemei ma már ott látják az ellenséget, ahol az valóban van, s nagy válságok idején mind gyakrabban állnak át fegyveresen a nép oldalára.

A vietnami háború, amelyben mint tükörben mutatkozik meg az imperializmus vadállati ábrázata, újabb rétegeket vont be az agresszió és az imperialista monopóliumok ellen vívott aktív harcba. A vietnami békéért folyó kampány néhány országban eleinte csak a humanista és kereszténvi szolidaritás jegyeit viselte magán. Ma azonban el kell ismerni, hogy a Vietnammal való szolidaritás mindinkább a tudatosság és az imperialistaellenesség növekedésének tényezőjévé válik, hogy ez a szolidaritás ma — ilyen vagy olyan formában — a világ összes olyan erői egységének legmagasabb pontja, amelyek harcolnak az imperializmus ellen. Éppen ezért láttuk mi meg és ismertük el a Szovjetuniónak és más szocialista országoknak Vietnammal vállalt szolidaritásában a mélységes imperialistaellenességet, s ez arra a gondolatra késztet bennünket, hogy a mozgalom egységének új formáit még ismeretlen és nyilván hosszú úton érjük el; olyan remény ez, amelyet érdemes táplálni.

Ez az egység ma még csak kívánság, bár ha megvalósításáért olyan nagy erőfeszítések történnek is, amilyen tanácskozásunk összehívása. Öt szocialista ország pártjainak és más olyan pártoknak — amelyek célszerűtlennek látták, hogy részt vegyenek a tanácskozáson — távolmaradása azt mutatja, hogy a kommunista pártok közötti és a szocialista országok közötti kapcsolatokban még van javítanivaló, a fő dokumentum megfogalmazása azonban azt tükrözi, hogy milyeneknek szeretnénk látni ezeket a kapcsolatokat, vagy milyeneknek kellene lenniük, szemben a valósággal. Nyilvánvaló, hogy ha korunkat általában úgy tekinthetjük, mint a kapitalizmusból a szocializmusba való világméretű átmenet korszakát, akkor az előző évtized tapasztalatai, amelyeket a dokumentumban megpróbálunk elemezni, s a szocialista világrendszer valóságos ereje, amelyet úgy fogunk fel, mint korunk egységes forradalmi áramlatának egyik alkotórészét — nem engedik meg azt, hogy a kívánságot úgy tüntessük fel, mintha a valóság lenne. A szocialista rendszeren, az emberiség e halhatatlan vívmányán belül szerfelett nyílt formában jelentkeznek a belső harc elemei, s erről nem szabad hallgatni, s erről a dokumentum előszavában meg kellett volna

emlékezni — szólni kellett volna továbbá erőink megoszlásáról és a tanácskozás vitájának az előrehaladásáról.

A legutóbbi évtized másik jelensége, amelyet a dokumentum nem kielégítő módon elemez, a nemzeti felszabadító forradalom sikerei és visszavonulásai, az az új jelenség, amely sok országban megvan, és amelyre nem lehet egészében a „fejlődés nem kapitalista útja" címkét ráragasztani. Ha 1960-ban ez a megfogalmazás lehetővé tette is az új jelenség meghatározását, azzal összevetve, ami Mongóliában történt, ma már, tíz év múltán, olyan győzelmek és vereségek után, amelyek tanulmányozásra szorulnak, nem ismételhetjük meg könnyelműen ezt az értékelést. Nem elegendő, ha az elemzésben Latin-Amerikát különválasztjuk a többi olyan országtól, amelyben a neokolonializmus uralkodik; ez természetesen lehetővé teszi, hogy mélyrehatóbban elemezzük azt a valóságot, amely különbözik más országok helyzetétől, egyúttal azonban lehetővé teszi azt is, hogy Kubát különválasszuk a többi felszabadult országtól.

Mindazonáltal a szocialista Kubában is vannak olyan mozzanatok, amelyeket érdemes tanulmányozni, és amelyek megfelelnek a jelenlegi szakasznak. Ezeket úgy kell tanulmányozni, hogy összevetjük őket más, a neokolonialista rabságból felszabadult olyan országokéval, amelyekben jelentős folyamatok mennek végbe, ahol néha súlyos kudarcok figyelhetők meg, és sok tapasztalat halmozódott fel.

Annak az Egyiptomnak a gyakorlata, ahol államosítják a pénzintézeteket és a bankokat, még ha e folyamat élén nem is a kommunista párt áll, nem hasonlítható összse önkényesen más olyan neokoloniális országok gyakorlatával, amelyek gazdasági függetlenségükért harcolnak. Ez utóbbi országok, amelyek — nemzeti érdekeik alapján — közeledtek a szocialista világrendszerhez, felhasználják egyes formuláit, s a nagyipar fejlesztése végett elsődleges tőkefelhalmozást valósítanak meg nemzetközi hitelekre vagy a szocialista világ megtérítés nélküli segítségére támaszkodva, ugyanakkor azonban a kapitalizmus előtti termelési viszonyokból indulnak ki, s ezekben mindig fennáll a nagyméretű elhajlás veszélye.

Pártunk a budapesti konzultatív találkozón beszélt arról, hogy nyíltan és részletesen meg kell vitatni sok olyan fontos problémát, amelyek körül az utóbbi időben nemzetközi vita támadt. Javaslatunknak nem szenteltek kellő figyelmet. S íme, most itt olyan törekvés figyelhető meg, hogy teljesen megfogalmazzák az imperialistaellenes harc platformját, s a nemzetközi helyzetnek olyan elemzéséből indulnak ki, amelyet mi helytelennek és nem teljesnek tartunk, s amely nem tükrözi a mozgalom belső lényegét, akcióinak szélességét, történelmi méretének jelentőségét, s így kárt okoznak ideológiájának.

A konzultatív találkozó jóváhagyta azt, amit most általában a kérdés demokratikus platformra hozásának neveznek, s a tanácskozás egyetlen napirendi pontjának meghagyta azt, amely most a fő dokumentum elnevezést viseli. Az elmúlt év júliusának végén az egyik albizottság már elkészítette a dokumentum vázlatát és tervezetét, amely a szükséges rövidítések, kiegészítések és változtatások után jóváhagyásra elénk került. A dokumentum az itt megjelent kommunista pártok központi bizottságai többségének támogatását élvezi.

Ez a tervezet, véleményünk szerint, megszegi a Budapesten létrejött megegyezést, mert korlátozott, demokratikus platformként olyan megállapításokat tartalmaz, amelyeket e tanácskozás üléseinek korlátozott keretei között kell megvitatnunk, hogy majd az egész mozgalom számára alkalmasnak minősítsük őket a szavazattöbbséggel történő jóváhagyás után. Azok az elméleti kérdések, amelyek jelszavakkal váltakoznak benne, a világméretű forradalmi tevékenység tudományos elemzéseként szerepelnek — olyan elemzésként, amely lehetővé teszi a 3. fejezetben taglalt impe-

rialistaellenes harc platformjának megokolását. Ezeket a nézeteket, amelyeket – ismételjük – tudományosnak tartanak, az előkészítő találkozók szűkös keretei között vitattak meg, s olyan szövetségek segítségével hagyták őket jóvá, amelyeket átmeneti körülmények között kötöttek, s emellett a végleges megfogalmazásokat, ha nem kompromisszumos megállapodások, akkor szavazás útján állapították meg.

Figyelembe kell vennünk ezenkívül azt is, hogy a tavaly augusztusi események sok probléma újfajta értelmezését követelték meg. Feleleventettek egy régi vitát, s új problémákat teremtettek, s ennek feltétlenül hatással kellett lennie több párt álláspontjára a tanácskozás előkészítése folyamán. Azt követően, hogy az augusztusi események kiélezték a nézeteltéréseket, pártunk úgy véli, hogy a budapesti határozatoknál messzebb menni – nagyon merész, és nem célszerű dolog.

Marx 1875. május 5-én Londonból keltezett levelében azt írta, hogy „a munkásokat kielégíti magának az egyesülésnek a ténye; tévednek azonban azok, akik úgy vélik, hogy ezt a pillanatnyi sikert nem túl drága áron vásárolták meg". Ő akkor a gothai programról beszélt, s élesen bírálta azokat az engedményeket, amelyeket a német szocialisták az egység kedvéért tettek.

Álláspontunknak e nézeteltérések kérdésében világosnak kell lennie, mert mi sok kérdésben ugyanazt a nézetet valljuk, mint a többség, amely most jóváhagyja ezt a dokumentumot, mert népünk szemében mi alkotórésze vagyunk a nemzetközi kommunista mozgalomnak, különösképpen pedig itt jelenlevő részének; felelősségünk teljes tudatában vettünk részt a találkozók többségén, kezdve a budapesti konzultatív találkozótól, mind a mai napig. Mégsem lehet nekünk tulajdonítani e program szerzőségét; e programot mi kezdettől fogva célszerűtlennek tartottuk, mert eklektikus, különböző értelmezéseket tesz lehetővé, s jelentős mértékben túlmegy a napirend keretein. Álláspontunk a vitának azzal a módszerével is kapcsolatos, amelyet azért fogadtak el, hogy kialakítsák olyan ideológiai kérdések jelenlegi megfogalmazását, amelyek mozgalmunk számára nagy jelentőségűek.

Meghallgattuk a tanácskozáson e pillanatig elhangzott összes felszólalásokat, s azt látjuk, hogy már a tanácskozáson kezdik különféleképpen értelmezni az általunk tárgyalt dokumentum tételeit. A dokumentum például az elengedhetetlen pontosság nélkül határozza meg azokat az erőket, amelyek ma közös harcot vívnak az imperializmus ellen. A továbbiakban arról van szó, hogy „az alapvető ellentmondás" az imperializmus és az említett erők egy része: a szocialista világrendszer között áll fenn. Néhányan erélyesen védelmezték ezt a megfogalmazást; mi azonban úgy gondoljuk, s ezt kifejeztük dokumentumainkban is, hogy, bár egy adott pillanatban az ellentmondás élesebb lehet az imperializmus és osztagaink egyike között, az alapvető ellentmondás továbbra is az, amely kifejezi a társadalmi-történelmi folyamat egész tartalmát, irányítja a történelmi folyamatot és meghatározza a korszakot. Egyébként, mindez nem változtatja meg azt a nyilvánvaló tényt, amelyet az alapvető ellentmondást meghatározó fő erőkre vonatkozóan feltétlenül el kell ismerni. A dokumentum zavaros az egymással szemben álló fő erők és a kor alapvető ellentmondása közötti különbség kérdésében, s máris halljuk az első értelmezéseit egy igazságnak, amely, ha tudományos igazságnak tartjuk, nem tűrhet meg különféle értelmezéseket.

A dokumentum abban a részben, amelyet a harci platform tudományos megokolásának neveznek, az erők elemzésekor abba a hibába esik, hogy kanonizálja egyes pártok taktikáját. Ez semmiképpen sem tudományos módszer, ráadásul a dokumentum összes aláíróját összekapcsolja azzal a politikával, amelynek semmi köze sincs a nemzetközi helyzet elemzéséhez.

A dokumentum 3. fejezete, amely a harci platform szerepére tart igényt, és amelyet néhány küldöttség az egyetlen olyan résznek tart, amelyet egyáltalán érdemes

megvitatni, nemcsak hogy jelentős mértékben túlmegy a tanácskozás általános napirendjének és a kijelölt konkrét témának keretein, hanem könnyű fajsúlyú ideológiai állításokban is bővelkedik. Éppen ebben a fejezetben találjuk a legnagyobb különbségeket programpontjainkhoz képest.

E fejezetben kilenc kérdés van: segítség Vietnamnak, harc a békéért, harc a békés egymás mellett élésért, a nukleáris fegyverek elterjedése ellen, az egyes szocialista országokkal szemben elkövetett imperialista agresszió ellen, harc a gyarmati rendszer ellen és szolidaritás Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népeivel; harc a fasizmus újjáéledése, a fajüldözés és következményei ellen, a társadalmi élet demokratizálásáért. Ezt a fejezetet bármely burzsoá demokrata, bármely amerikai kvéker vagy békeharcos aláírhatja, pedig ezt a fejezetet terjesztik „a szocialista világrendszer népei, az egész világ munkásai, kommunistái" elé, mint „az akcióegység platformját".

Ez a platform, amely akcióegységre szólítja „a világ összes kommunistáit, az imperializmus minden ellenfelét, mindazokat, akik készek harcolni a békéért, a szabadságért és a haladásért", két lehetőséget tár fel. Vagy az imperializmus ellen harcoló kommunisták akcióprogramjáról van szó, amelynek keretében nem lehet szégyenkezve eltitkolni azokat az alternatívákat, amelyekért a nemzetközi kommunista mozgalom síkraszáll, vagy olyan akcióprogramról van szó, amelyet a kommunisták más erőknek, a lehetséges szövetségeseknek ajánlanak az imperializmus ellen vívott harcban; ezért nincs szükség arra, hogy túlmenjünk annak a szűk, demokratikus platformnak a keretein, amelyre az eredeti budapesti megállapodás utal.

Marx mondotta a gothai programról azokat a szavakat, amelyek a tárgyalt platform bírálatára is alkalmasak: „Politikai követelései nem tartalmaznak semmi egyebet, csupán a mindenki előtt ismeretes demokratikus szólamokat: általános választójog, közvetlen törvényhozás, népjog, népfelkelés és egyebek. Ez egyszerű visszhangja a burzsoá Néppártnak, a Béke és Szabadság Ligájának. Mindezek csupa olyan követelések, amelyek, amennyiben nem változnak fantasztikus fogalmakká, már *megvalósultak*."

Nézzük, milyen követeléseket minősít a dokumentum a kommunista egység céljainak. Az első és a legfontosabb a béke. Huszonöt év múlt el a második világháború befejezése óta. Azt a békét, amelyről a dokumentum beszél, többé-kevésbé már elértük. Ezt a békét a népek állandó harcának segítségével és a féken tartó katonai fölény útján óvhatjuk meg. A béke a mi valóságunk, amelyet elszántan kell védelmeznünk, de csak egyike az imperializmus ellen vívott harc eszközeinek, nem pedig a legmagasabbrendű és legelső célja a kommunizmusért harcoló erőknek. Szabadság és haladás — ezek a tételek szerepelnek minden burzsoá programban, elérhetők bármely burzsoá társadalomban, ha nem határozzuk meg világosan, miféle szabadságot és miféle haladást követelünk mi, kommunisták.

A fő dokumentum közvetlenül is tárgyalja ezt a kérdést: „Az imperialistaellenes erők akcióegységének változatlanul fő láncszeme az a harc, amelyet a háborús veszély ... ellen, a világbékéért vívnak." Ennél erősebben korlátozni a kommunisták célját nem lehet: harc a békéért mint „fő láncszem". Igen, a nukleáris háborút el lehet kerülni, sőt, az emberiségnek feltétlenül el is kell kerülnie ezt a háborút. Amíg azonban létezik minden háború forrása, a béke nem lesz tartós, és az imperializmus csillapíthatatlan étvágya miatt a békét naponta fenyegetik majd az agresszív csoportok. Az imperialistaellenes erők közös akcióinak fő láncszeme ebben az esetben nem lehet más, mint az imperializmus megsemmisítése, a világ kizsákmányoló rendszereinek felszámolása.

Szerepel ezenkívül egy követelés: „gyümölcsöző gazdasági, tudományos-műszaki és másfajta együttműködés ... a különböző társadalmi rendszerű országok között a

társadalmi haladás érdekében". A legtöbb, amit ezen az úton elérhetünk, a kapitalizmus teljes fejlődése az egész fel nem szabadult világban; ez azonban nem oldja meg a világ kommunistáinak központi feladatát: a kizsákmányolás minden formájának megszüntetését.

Központi Bizottságunk az előkészítő bizottság utolsó ülésén kifejtette konkrét követelésekből álló 17 pontos programját, amelyet egyetlen legyintéssel utasítottak el akkor, amikor a központi bizottságok többsége a dokumentum szerkezetének megváltoztatása ellen foglalt állást. Marx javaslatát vettük figyelembe, amikor megértettük, hogy a körülmények nem teszik lehetővé a Budapesten létrejött megállapodás kereteinek túllépését, s úgy döntöttünk: „egyszerűen csak arra kellene szorítkozni, hogy megállapodást kötünk a közös ellenséggel szemben vívott harcról".

Az általános demokratikus jelszavakra korlátozott egységprogram, amelyet megvitatásra a kommunisták elé terjesztettek, nem említi a proletariátus diktatúráját, holott a nemzetközi kommunista mozgalomnak éppen ezt az alternatívát kell a válságban levő kapitalista társadalommal szembeállítania. Ez az alternatíva, azoknak a nagy nehézségeknek ellenére, amelyeket a szocialista világ a proletárdiktatúra megteremtésekor élt át, megőrzi történelmi hatékonyságát. Ezt az alternatívát megerősítette a szocialista építés sikeres gyakorlata, és ez még értékesebb ma, amikor a kapitalizmus válságban van, amikor a termelésnek egy monopolista kisebbség kezében való összpontosítása nyilvánvaló, s nem igényel elméleti eszmefuttatásokat, amikor a proletariátus világméretű növekedése már világosan jelzi az emberiség történelmének alakulását.

A hatalmon levő pártok számára, amelyek az egység nevében teszik ezt az engedményt, a saját példájuk többet jelent, mint a megfogalmazások; gyakorlati lépéseik fontosabbak, mint ez a program, de számunkra, akik ma azért harcolunk, hogy magunk mellé állítsuk a munkásosztályt, hogy a munkásosztályé legyen a politikai hatalom, az effajta engedmény a politikai és forradalmi hadállásokat meghatározó tényező.

Mielőtt ezt a dokumentumot egészében jóváhagyjuk vagy elutasítjuk, feltétlenül el kell dönteni, vajon ott állunk-e annak az egységnek dicsőséges piedesztálján, amelyet az 1960. évi nyilatkozat teremtett, vagy éppen fordítva: annak a megkínzott egységnek a maradványait szemléljük-e, amelyet ez a kompromisszumos, eklektikus, engedmények árán kidolgozott és az idő próbáját ki nem álló dokumentum tartalmaz.

Az egyes politikai kérdésekről ma ismét kompromisszumos megfogalmazásokat és tételeket dolgoznak ki; ezek különböző szempontokat egyesítenek, habár még nyilvánvalóbbá vált a nézeteltérések lényege, és még világosabbá lett az ideológiai és elvi problémák óriási fontossága.

A nyilvános vita természetesen bizonyos mértékig zavarhatja az akcióegység létrejöttét. Ez a vita, bár a tanácskozások jóváhagyása és engedélye nélkül, mégis folyik — mégpedig nem mindig a legjobb eszközökkel, s nem is mindig a legjobb utak megválasztásával. Az előterjesztett fő dokumentum nem vet véget a vitának még akkor sem, ha minden részvevő aláírja. A dokumentum a legjobb esetben szembeállít majd bennünket azokkal, vagy legalábbis azok többségével, akik nincsenek itt. Ezzel a dolog azonban nem ér véget — a vita, mégpedig a nyilvános vita tovább folyik majd a tanácskozás részvevői között, főleg a nyilatkozatban érintett kérdésekről.

A mozgalom azt követeli ma, mint azt a budapesti találkozón is elismerték, hogy a kölcsönös kapcsolatok új formát kapjanak; alkotóbb módon fogjuk fel az alapvető tételek megfogalmazását és az új jelenségek elemzését. A dokumentum, amelynek nyelvezete — mint Engels a gothai programról mondotta — „száraz és színtelen";

amelyben egyszerűen ősrégi igazságokat mondanak ki, vagy kompromisszumos elgondolásokból ismételgetnek elavult, s az élet által megcáfolt megfogalmazásokat, nem olyan dokumentum, amelynek segítségével elérhetjük, hogy a nagy néptömegek tömörüljenek a kommunista mozgalom köré az imperialistaellenes harcban.

Központi Bizottságunk úgy határozott, hogy nem írja alá az ilyen dokumentumot, és megerősítette elhatározását, amikor tudomást szerzett arról, hogy az előkészítő bizottság ülésén a fő dokumentumban csak jelentéktelen változásokat eszközöltek.

Nem írjuk alá a dokumentumot, amely az ideológia és az elmélet területén nagy igényekkel lép fel ugyan, nézetünk szerint azonban nem adja meg a világban manapság lejátszódó egyetlen új jelenség értékelését sem; olyan elvi tételek során nyugszik, amelyekkel nem értünk egyet, és amelyek ellentétesek az általunk nyíltan védelmezett tételekkel; elleplezi a szocialista táborban és a nemzetközi kommunista mozgalomban fennálló kapcsolatok tényleges állapotát, sőt arról beszél, hogy a szocializmus fejlődésében nincs válság; kanonizálja ezenkívül több kommunista párt nemzeti politikáját, amelyet mi egyáltalán nem vagyunk kötelesek követni.

Amikor meghatározzuk álláspontunkat, nem akarunk kitérni a mozgalom itt képviselt tekintélyes részének kollektív akciói elől, és nem tesszük kérdésessé, hogy részt veszünk-e abban a harcban, amelyet a dokumentumot aláíró pártok többségével együtt az imperializmus ellen és a szocializmus építéséért vívunk. Egyszerűen nem értünk egyet a dokumentumban rögzített ideológiai megfogalmazásokkal, és kidolgozásuk módszereivel.

Leszögezzük, hogy nem értünk egyet, mert úgy gondoljuk, hogy ezt most kell megtennünk, nem pedig akkor, amikor ezt a korlátozott programot szembeállítják a mi programunkkal és annak tételeivel.

Nem tesszük kérdésessé, hogy részt veszünk-e a dokumentumot aláíró pártokkal együtt az imperialistaellenes harcban; nem tesszük kérdésessé, hogy részt veszünk-e a szocializmusért vívott harcban mindazokkal együtt, akik ezért harcolni akarnak, mert mi elismerjük azt a tényt, hogy nézeteltérések vannak, s különböző irányzatok léteznek a mozgalomban, amely rendkívül sokarcú, és arra törekszik, hogy különböző formák és módszerek felhasználásával — e módszerek néha hatékonyak, néha nem — megoldja korunk nagy feladatát.

Készek vagyunk a gyakorlatban bármely olyan feladatot megvalósítani, amely az imperialistaellenes harc követelményeiből fakad, s amelyről itt vagy más találkozókon megállapodás jön létre.

Amikor elutasítjuk ezt a dokumentumot, elősegítjük, bár némi kockázattal, a mozgalom igazi, összehangolt, sőt szervezeti egységének megteremtését, amelyben a fejlődés különbözőségéből és az eltérő kulturális hagyományokból eredő nézetkülönbségeket dialektikus módon fogják egyeztetni és leküzdeni a vita során, amelyben talán csak az opportunistáknak és a renegátoknak nem engedik meg a részvételt.

Az, hogy nem értünk egyet, nem lesz botránykő. Amikor ezt kifejezzük, csupán a saját elveinkhez és saját programunkhoz kívánunk hűek maradni, és azért lépünk fel a dokumentumot aláíró összes pártok ellen, mert csak azt a gyakorlati versengést tartjuk szemünk előtt, amelyet az imperialistaellenes harcban és mai állásfoglalásaink történelmi ellenőrzésében velük folytatunk.

A mozgalom gyenge pontjait nézetünk szerint nem lehet olyan felületes kompromisszumokkal megszüntetni, amelyek bizonyos idő múlva robbanással fenyegetnek. A meglevő gyengeségeket csak akkor lehet meggyógyítani, ha felfedjük a rossz gyökereit, kijavítjuk azokat a módszereket, amelyeket ki kell javítani, s figyelembe vesszük a mozgalom gyakorlati formáinak sokszínűségét, és az imperializmussal szemben minden másodrendű nézeteltérés ellenére egyesült erővel harcolunk.

Tudjuk, milyen erőfeszítéseket tett a pártok egész sora az egység eléréséhez vezető úton. Elismerjük a Szovjetunió Kommunista Pártjának őszinte erőfeszítéseit, és azokat az erőforrásokat, amelyeket az egységtörekvések szolgálatába állított; elismerjük azt a fontos szerepet, amelyet a Magyar Szocialista Munkáspárt betöltött. Ők voltak az imperialistaellenes harc akcióegységéről szóló megállapodások létrejöttéért tett erőfeszítések fő szervezői, és mi köszönetünket fejezzük ki ezért.

Pártunk, amikor kifejezi, hogy nem ért egyet, nem törekszik elszigetelődésre, és nem tesz engedményeket a nacionalizmusnak. Pártunk kifejezi készségét, hogy megóvja a jelenlevő pártokhoz fűződő szoros kapcsolatait, tekintet nélkül az ideológiai különbségekre, és az egység keresésének módozataiban való eltérésre, az imperializmus elleni közös harc nevében, a szocializmus felépítéséért vívott világméretű harcban.

Köszönöm figyelmüket.

MARIO MORALES,

A HONDURASI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Elvtársak!

Mindenekelőtt a Hondurasi Kommunista Párt küldöttsége nevében csodálkozásomnak és felháborodásomnak kell kifejezést adnom a dominikai küldött felszólalásával kapcsolatban. Nehéz elhinni, hogy ilyen beszédet mondhatott ama latinamerikai kommunista pártok egyikének tagja, amelyek egyek az amerikai imperializmus ellen vívott harc közös céljaiban, és a dokumentumot egyöntetűen az adott szakasz imperialistaellenes akcióprogramjának tekintik. A dokumentum vitájában több mint 70 kommunista párt vett részt. Csak nem hiszi a dominikai küldött, hogy elméleti ismeretei feljogosítják az itt összegyűlt pártokat sértő nyilatkozat megtételére?

A dominikai küldött nem értette meg, milyen helyzetben, milyen feltételek között ült össze a tanácskozás, nem tájékozódott a kommunisták e fórumának céljairól és feladatairól. Elképzeljük, milyen örömet okozott ellenségeink táborában a dominikai küldött beszédéről szóló közlemény. Az „Amerika Hangja" rádióállomás biztosan minden csatornáján sugározni kezdi. Megkérdezzük: szolgálja-e ez a felszólalás a dominikai kommunisták és az egész dominikai nép érdekeit? Az e kérdésre adandó válaszban benne van a probléma lényege is.

Elvtársak! A Hondurasi Kommunista Párt Központi Bizottsága azzal bízott meg bennünket, hogy adjuk át testvéri üdvözletünket a kommunista és munkáspártoknak, a tanácskozás részvevőinek. Egyidejűleg forró hálánkat fejezzük ki a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Magyar Szocialista Munkáspártnak azokért a nagy erőfeszítésekért, amelyeket azért tettek, hogy a kommunistáknak ez a tanácskozása igazolja a világ népeinek reményeit.

Honduras kommunistái jól tudják, milyen nehézségeket kellett legyőzni azért, hogy ez a perc elérkezzék. A proletariátus osztályellenségei a világ legeldugottabb sarkaiban is intenzív kampányt indítottak a kommunisták nemzetközi tanácskozásának összehívása ellen. Kételyt akarnak elhinteni a néptömegek között e tanácskozással szemben, hitetlenséget akarnak kelteni azzal szemben, hogy a világ haladó erőit tömöríteni lehet az elnyomás és a kizsákmányolás ellen vívott harc fokozá-

sáért. A szakadár elemek mesterkélten felfújnak egyes olyan problémákat, amelyekkel a nemzetközi kommunista mozgalomnak ma szembe kell néznie, és mindenféle módon eltorzítják ezeket a problémákat. E torzítások pedig alapul szolgálnak ahhoz, hogy a kommunisták nagy fórumának várható eredményeiről a legkülönbözőbb peszszimista jóslatokat adják.

Az a tájékoztatás, amelyet különböző alkalmakkal juttattak el mindannyiunkhoz azok az elvtársak, akiknek vállaira a nemzetközi kommunista mozgalom e fórumának megszervezésével járó felelősséget helyezte, világosan feltárta a nehézségeket. A demokratikus módon általunk megválasztott nemzetközi Titkárság tagjainak rendkívüli komolyságról és megértésről kellett tanúságot tenniük, hogy a rájuk bízott feladatokat teljesíthessék. Mi, hondurasi kommunisták, köszönetet mondunk mindezért a Titkárságban helyet foglaló elvtársaknak, és helyeseljük fáradságos munkájukat.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása rendkívüli történelmi jelentőségű politikai esemény. Annak ellenére, amit a proletariátus ellenségei állítanak, annak ellenére, hogy a tanácskozás meghiúsításán mesterkednek, e tanácskozás a jelenkori történelem dicsőséges mérföldköve lesz a népeknek a szocializmusért vívott harcában.

Az emberiség történetének döntő korszakában élünk. Előző tanácskozásunk, amely nagy hatást gyakorolt a mai világra, úgy jellemezte ezt a korszakot, mint „a kapitalizmusból a szocializmusba való világméretű átmenet" korszakát. Mi ma is feltétel nélkül támogatjuk ezt a meghatározást.

Ebben a történelmi szakaszban, a nagy osztályharcok légkörében az imperializmus makacsul igyekszik megőrizni hadállásait, és a legkülönfélébb taktikát alkalmazza, kezdve a világ egyes térségeiben felhasznált reformista manőverekkel, s végezve a más térségekben végrehajtott nyílt agresszióval. A világ népei azonban mind erősebben érzik az őket körülvevő valóság súlyát, s ezért mind elszántabban harcolnak gazdasági és politikai felszabadulásukért, minden fronton fokozzák ellenállásukat e politikával szemben. Ennélfogva tanácskozásunk a népi harc fellendülésének idején folyik, és történelmi jelentőségét az a tény határozza meg, hogy a tanácskozás a maga céljául a nemzetközi proletariátusnak, a szocialista forradalom élcsapatának az imperializmus ellen vívott harc új feladatai körül való tömörítését tűzi ki. Összefogásunk nélkülözhetetlen alapja annak, hogy azok a társadalmi erők, amelyek már részt vesznek az emberiség fő ellensége ellen vívott csatában, demokratikus és forradalmi erőfeszítéseiket a szocializmus nagy ügyével szorosabban összefüggő célok elérésére fordítsák.

A kommunisták nemzetközi tanácskozása jelentőségének e rendkívül pozitív értékelése alapján pártunk habozás nélkül támogatta a tanácskozás összehívásának eszméjét, s kivette belőle a maga szerény részét. Internacionalista kötelességünk megértése segített nekünk abban, hogy kezdettől fogva tudatában legyünk a következőknek: olyan feltételek között, amikor Vietnam agresszió áldozata, amikor számos reakciós államcsínyt szerveznek, a világbékét pedig állandó veszély fenyegeti, a legfőbb, a leglényegesebb és minden nézeteltérés felett álló feladat az, hogy tömörítsük a kommunistákat az akciók elvi platformja körül, amely előirányozza a népek fő ellensége ellen vívott harc fokozását.

Ebből az alkalomból Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára, a tanácskozáson elmondott nyugodt és mélyenszántó gondolatokat tartalmazó felszólalásában nagyon világosan kijelentette: „Ha nem küzdünk a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért, nem oldhatjuk meg korunk legfőbb feladatát — az antiimperialista világfront létrehozását sem."

Ma, a tanácskozás munkájának befejező szakaszában, elégedetten állapítjuk meg, hogy aggodalmainkban és nézeteinkben osztozott a testvérpártok hatalmas többsége. Az egész előkészítő munka során megmutatkozott az az általános tendencia, amelynek jellemző vonása volt a szervezeti kérdések, valamint a dokumentumok összeállítása és megvitatása során tapasztalt széles körű demokratizmus. Az elvtársi légkörben a testvérpártok minden képviselőjének módja volt rá, hogy többször is kifejtse elgondolásait a megvitatott kérdésekről. Mindig figyelembe vették annak a helyzetnek a jellegzetességeit, amelyben a nemzetközi kommunista mozgalom osztagainak meg kell vívniuk harcaikat. A kollektív erőfeszítések nem arra irányultak, hogy ezeket a jellegzetességeket megkerüljék, hanem arra, hogy minél teljesebben figyelembe vegyék azokat a mindenki számára hatékony, egységes, elvi imperialistaellenes irányvonal kidolgozásában. Éppen ezért úgy véljük, hogy senki sem vádolhatja az előkészítő bizottságot, sem magát a tanácskozást azzal, hogy nem vették figyelembe a munka feltételeit, és azokat a konkrét problémákat, amelyekkel az itt képviselt pártoknak meg kell küzdeniük.

A fentebb mondottak megerősítését találjuk a fő dokumentum tervezetében, amelyet a tanácskozáson vitaalapként fogadtak el. Pártunk pozitívan értékeli ezt a dokumentumot, annál is inkább, mert egyes pontjainak megfogalmazásán az utolsó szakaszban javítottak. Véleményünk szerint a dokumentum az egység alaposan átgondolt programja, amely konkrét célok elérésére mozgósít. Négy fejezete kölcsönösen kiegészíti egymást mind az elveket, mind pedig az imperializmus elleni közös harc gyakorlati feladatait illetően. Bennünket, marxistákat nem vezérel szűkös prakticizmus, az elméletet egyesítjük a gyakorlattal: tevékenységünkben a gyakorlat alapján kidolgozott elvek vezérelnek bennünket Ennélfogva ma megismételjük, hogy pártunk nem ért egyet azokkal a javaslatokkal, amelyek szerint a dokumentumot az imperialistaellenes feladatok ideológiai alapoktól és elvi tételektől megfosztott, puszta felsorolásává kell szűkíteni.

Elveink nem avultak és nem avulhatnak el. Természetesen naponta új meg új problémákkal találjuk magunkat szembe, amelyeket a társadalom soha nem volt gyors fejlődése hívott életre. E problémák tanulmányozása és a helyes politika kidolgozása végett azonban nem szükséges olyan álláspontot elfoglalni, amely nem felel meg a marxizmus–leninizmus általános elveinek. Az ifjúság, az értelmiség és a társadalom más, az imperializmusellenes harchoz csatlakozó rétegeinek problémáit minden párt a konkrét feltételekkel összhangban és a marxizmus elvei alapján elemzi. Ezeknek az erőfeszítéseknek alapjában véve alkotó jellegük van, s az a céljuk, hogy az új jelenségeket örökké ifjú tudományos doktrínánk álláspontjáról tanulmányozzuk és fogjuk fel. Emlékezetünkbe idézzük D. Z. Manuilszkijt, aki a Komintern egyik kongresszusán a következőket jelentette ki: „A bolsevikok legyőzhetetlenek, mert örökké ifjak." Ez azt jelentette, hogy a marxizmus–leninizmus szakadatlanul fejlődik és értékeléseiben mindig konkrét.

Nem értünk egyet azzal a javaslattal sem, hogy az 1., a 2. és a 4. fejezetet emeljük ki, hogy azok a pártok írják alá, amelyek — mint ahogyan az itt elhangzott — egyetértenek velük. Ha ilyen elképzelések fognak bennünket vezérelni, akkor két olyan nem teljes dokumentummal lesz dolgunk, amelyek teljesen alkalmatlanok lesznek arra, hogy a dokumentum által önmaga elé tűzött célt elérjék. Egyfelől olyan sematikus platformot kapunk, amely meg van fosztva a tudományos érveléstől, másfelől pedig a doktrinér megfogalmazások gyűjteményét, amelyben nem szerepel a dokumentum olyan elválaszthatatlan része, mint az imperializmus ellen vívott világméretű harc fokozásának gyakorlati feladataira való utalás. Így eljárni vélemé-

nyünk szerint egyenlő azzal, hogy keresztülhúzzuk az előkészítő munkát és ezzel a tanácskozás céljait is.

Pártunk Központi Bizottságának VII. plénuma, amelyet kifejezetten a dokumentum tanulmányozása végett hívtunk össze, nagyra értékelte azt az elemzést, amelyet a világban fennálló erőviszonyokról a dokumentum ad. Az a nézetünk, hogy ezt az elemzést nem lehet egyoldalúnak tekinteni, mert az imperializmust nem úgy állítja be, mint valami legyőzhetetlen kolosszust, amely offenzívát folytat a népek ellen, egyidejűleg viszont mentes az imperializmus erejének lebecsülésétől.

A dokumentum-tervezet teljesen objektív, amikor a népeket figyelmezteti: annak ellenére, hogy az imperializmus mint világrendszer nem lett erősebb, mégis komoly és veszélyes ellenfél maradt. A kérdés ilyen megfogalmazása nem ad alkalmat arra, hogy a béke, a demokrácia és a szocializmus harcosaiban akár defetista és pesszimisztikus érzelmek ébredjenek, akár pedig megalapozatlan optimizmus lángoljon fel azzal kapcsolatban, hogy az imperializmust könnyen legyőzhetőnek hiszik.

A Hondurasi Kommunista Párt szempontjából különös jelentősége van annak, hogy az imperializmus ellen harcoló erők között a fő dokumentum első helyen említi a szocialista tábort és mindenekelőtt a Szovjetuniót. Egyáltalán nem kételkedünk abban, hogy a sikeres világforradalomnak és az imperializmus vereségének záloga végső soron az, hogy a szocialista tábor létezik és szakadatlanul erősödik. Éppen ezért pártunk úgy véli, hogy ha a szocialista tábornak van internacionalista kötelessége a harc más frontjai iránt, akkor ezek a frontok — a fejlett tőkésországok munkásmozgalma és a nemzeti felszabadító mozgalom — ugyanilyen felelősséggel tartoznak a szocializmust és a kommunizmust építő országoknak. Ez annál nyilvánvalóbb a mi szemünkben, mert az imperialista körök világszerte agresszív cselekményeket és ideológiai harcot bontakoztatnak ki a szocialista tábor ellen abban a reményben, hogy aláásható alapjait, és éket verhetnek a szocialista országok közé.

Mi, kommunisták, nem szemlélhetjük közömbösen az ellenség tényked eseit, amelyek a szocialista tábor presztízsének aláásására és azoknak az erőknek a meggyengítésére irányulnak, amelyek a szocializmust világszerte támogatják. Teljesen nyilvánvaló, hogy ennek a tevékenységnek a célja elködösíteni azokat a történelmi távlatokat, amelyek népeink előtt kirajzolódnak. Ez az oka a szocialista táborral, a Szovjetunióval való széles körű szolidaritásnak; ez elvi kérdés, amely sohasem veszítette el jelentőségét, abban a korszakban sem, amikor csak egyetlenegy szocialista ország létezett, s nem veszti el ma sem, amikor ezeknek az országoknak a száma megnövekedett. A proletár internacionalizmus ma a legszélesebb és a legmélyebb értelmet kapja, mert amikor egy munkásosztag védi a szocialista tábort az erejét gyengíteni akaró mindenféle támadással szemben, akkor védi egyben a saját fontos érdekeit is. Itt közvetlen kapcsolatot látunk, és habozás nélkül rá is mutatunk: a forradalmi mozgalmak fejlődésének lehetősége a földgolyó bármely részén sok tekintetben a szocializmust és a kommunizmust építő országok konszolidálódásától és megerősödésétől függ.

Az elmondottak alapján mi, Honduras kommunistái, úgy véljük: a legnagyobb kár, amelyet a politikai vezetés a saját munkásosztályának okozhat, az az ellenséggel való összefogás a szocialista tábor ellen intézett támadásokban. Nekünk az a véleményünk, hogy a proletár internacionalizmus elveihez hű, igazi marxi—lenini álláspont összeegyeztethetetlen a szocialista tábor és annak fő bástyája, a Szovjetunió ellen intézett támadásokkal. Minden más politika merénylet a világ munkásosztályának életbevágó érdekei ellen, s ténylegesen az ellenség kezére játszik.

Nézetünk szerint pontosan ilyen politikát követ a Kínai Népköztársaság jelenlegi vezetősége. Úgy véljük, hogy a Mao-csoport irányvonalát és az általa a nemzetközi

kommunista mozgalom ellen foganatosított akciókat lehetetlen úgy értékelni, mint egyszerű eszmei nézeteltérést. Számunkra egészen világos, hogy a marxizmus–leninizmustól teljesen idegen állásponttal van dolgunk, amelyet feltétlenül le kell lepleznünk.

A nemzetközi kommunista mozgalom hosszú ideig hallgatással mellőzte ezt a tényt, s egyben arra törekedett, hogy megakadályozza a kínai vezetést abban, hogy az általa választott veszélyes úton haladjon. Míg azonban a nemzetközi kommunista mozgalom állhatatosságot tanúsított, s többször is felhívott az egységre, a pekingi vezetés ment tovább célja felé: megsemmisítette Kína dicsőséges Kommunista Pártját, nemzetközi, különösképpen a Szovjetunióval való kapcsolataiban pedig egészen a közvetlen agresszióig ment el. Éppen ezért az a véleményünk: immáron megengedhetetlen, hogy elhallgassuk az efféle tényeket vagy békülékenységet tanúsítsunk irántuk. A nemzetközi kommunista mozgalom és különösképpen a nagy kínai nép érdekei megkövetelik, hogy a kommunisták mint proletár internacionalisták erélyesen és világosan leplezzék le a már-már vallássá változtatott maóizmus koncepcióit.

Elvtársak! A Hondurasi Kommunista Párt számára kiváltképpen fontos, hogy az imperializmus elleni akcióegység, amint azt a fő dokumentum is hangoztatja, arra a harcra támaszkodjék, amely a mozgalmunkban manapság mutatkozó ideológiai elhajlások és széthúzások ellen folyik. Mindenki előtt ismeretes, hogy mind a balos, mind pedig a jobboldali elhajlások annak következményei, hogy az ellenség behatolt a proletariátus soraiba, s ilyen vagy olyan mértékben visszahúzza a forradalmi folyamat fejlődését minden országban. Az imperializmus elleni harc fokozását — tanácskozásunk célját — feltétlenül össze kell kötni azzal, hogy elmélyítjük az ideológiai harcot nemcsak az olyan koncepciók ellen, amelyeket osztályellenségünk fogalmazott meg, hanem minden olyan revizionista áramlat ellen is, amely sorainkban felüti a fejét.

Egészen nyilvánvaló, hogy a szocializmus határai a világméretű forradalmi folyamat fejlődésének eredményeképpen tágulnak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a szocializmus — amint azt egyes mai elméletek állítják — feloldódhat azoknak a nemzeti feltételeknek sokféleségében, amelyekben mozgalmunk fejlődik. Csak egyetlen szocializmus létezik — és ez a tudományos szocializmus, Marx, Engels, Lenin szocializmusa. A kommunisták kötelessége, hogy a proletár internacionalizmus egyetemes elveit alkotóan alkalmazzák az egyes országok konkrét feltételeire, a valóság feltételeire, s szigorúan megkülönböztessék a szocializmust és annak revizionista torzításait.

Másfelől a Hondurasi Kommunista Párt feltétel nélkül támogatja a fő dokumentumnak a latin-amerikai forradalmi harc fejlődése feltételeiről szóló tézisét. Ezen a kontinensen, hangoztatja a dokumentum néhány pontja, „az amerikai imperializmus fokozza gazdasági behatolását, valamint politikai, ideológiai és kulturális beavatkozását", és „ellenszegül a gazdasági és a valóságos politikai függetlenség elérését célzó minden lépésnek". Az imperializmusnak ez a vonala, mint az a dokumentum tartalmából kitűnik, nem más, mint a jenki imperializmus elkeseredett kísérlete, hogy megállítsa a népi harcot, amely különböző formákban fejlődik, kezdve a parlamenti tevékenységtől ott, ahol ennek megvannak a feltételei, a fegyveres megmozdulásokig ott, ahol az objektív és szubjektív feltételek a fegyver használatát mint a harc egyik formáját lehetővé teszik.

A latin-amerikai valóság általános képével a háttérben, a dicsőséges kubai forradalom rendkívül fontos esemény a felszabadító demokratikus folyamat feltartóztathatatlan kibontakoztatásában; ez a folyamat a történelmi szükségszerűség erejénél fogva a szocializmushoz vezet. Az a történelmi fordulat, amely a kubai forradalom

győzelmével bekövetkezett, azoknak a feladatoknak bővülését jelenti, amelyekért a proletariátus, a parasztság, a diákság, a haladó értelmiség és más társadalmi rétegek képviselői küzdenek és áldozatokat hoznak. Kuba hőstette kontinensünkön mélyreható változásokhoz vezetett. Ezek a változások és befolyásuk ahhoz képest növekszik, ahogyan Kubában a szocialista építés fejlődik, ahogyan Kuba megoldja az imperializmus agresszivitása által okozott alapvető problémáit. A nemzetközi kommunista mozgalomnak és elsősorban a Szovjetuniónak Kuba iránt tanúsított szolidaritása erős és biztos záloga annak az alkotó munkának, amely ma és ezután folyik napjaink forradalmi Kubájában.

Elvtársak! A kifejtett okok alapján a Hondurasi Kommunista Párt küldöttsége kinyilvánítja azt a készségét, hogy aláírja a fő dokumentumot, amelyet az előkészítő bizottság utolsó ülésszaka terjesztett megvitatás végett e tanácskozás elé. Pártunk lelkesen aláírja a következő dokumentumokat: „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról", „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" és „Felhívás a béke védelmére". Mindezek a dokumentumok életbevágóan fontosak a világméretű imperialistaellenes harc kibontakozása szempontjából, és mi nem látunk semmiféle — sem eljárásbeli, sem elvi okot — arra, hogy pártunk nevében alá ne írjuk mindezeket a dokumentumokat.

Nekünk, Honduras kommunistáinak, meggyőződésünk, hogy a tanácskozás minden anyaga, elsősorban a fő dokumentum, fontos szerepet tölt majd be a hondurasi népet elnyomó katonai diktatúra elleni harcunk fejlődésében is. Pártunk politikája abban áll, hogy a hazánk politikai és társadalmi életének demokratizálásáért vívott tömeges harc folyamatában összegyűjtsük és megszilárdítsuk erőinket.

Befejezésül minden jelenlevő elvtársnak jelentős sikereket kívánunk azoknak a nagy és halaszthatatlan feladatoknak megvalósításában, amelyek az imperializmus ellen, a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban előttünk állanak.

CHEDDI JAGAN,

A GUYANAI NÉPI HALADÓ PÁRT VEZETŐJE

Elvtársak!

Először is szeretnénk megköszönni önöknek, hogy eljöhettünk ide és részt vehetünk az eszmecserében. Úgy utaztunk ide, mintha atyai hajlékunkba, egy közös ideológia által egyesített családba érkeztünk volna.

Nemcsak az elmélet, hanem a gyakorlat is meggyőzött bennünket arról, hogy ehhez a családhoz tartozunk. Churchill, Macmillan, Home konzervatív kormányainak és a liberális Kennedy-kormánynak ellenünk intézett szüntelen támadásai, Attlee és Wilson szociáldemokrata kormányainak áruló politikája megmutatta, hogy csakis a tőkésországok demokratikus és haladó erőivel, a gyarmati és neokolonialista országok felszabadító erőivel szövetkezett nemzetközi kommunista mozgalom adhat segítséget Guyana és más országok dolgozóinak az imperialista kizsákmányolás és elnyomás megszüntetéséhez, de egyáltalán nem várható ez sem a konzervatív, sem a liberális, sem pedig a szociáldemokrata vezérektől.

Itteni jelenlétünk újabb támadásokhoz szolgáltat majd ürügyet. Ez azonban nem rettent meg bennünket. Régen ismerjük már az imperialisták fő fegyverét, az antikommunizmust. Támadtak bennünket már húsz évvel ezelőtt is, amikor 1946-ban,

fellelkesülve a szovjet népnek a Szovjetunió Kommunista Pártja vezetésével végrehajtott hőstettein, megalakítottuk a Politikai Akcióbizottságot, 1950-ben pedig a Népi Haladó Pártot, amely programjául tűzte ki a nemzeti függetlenség kivívását, s magasra emelte a tudományos szocializmus zászlaját.

Amikor a negyvenes évek végén az amerikai imperialisták megkezdték a hidegháborút, s ehhez megszerezték az angol Munkáspárt szociáldemokratáinak támogatását is, mi, eltérően a Nemzetközösség karib-tengeri országai vezetőinek többségétől, nem tettünk 180 fokos fordulatot.

1953 októberében, amikor az Egyesült Államokban tetőpontjára hágott a McCarthy-féle „boszorkányüldözés", alkotmányunkat felfüggesztették, a pártunk által megalakított első kormányt erőszakkal megfosztották hatalmától. Ez a kormány, amelyet népünk négy évre választott meg, s amely a parlamentben 24 mandátumból 18-at megszerzett, csupán négy és fél hónapig igazgathatta az országot. A szavazócédulákat brit ágyúk és lövedékek váltották fel. Népünk, amely először kapott választójogot, s amely a Népi Haladó Párt zászlaja alatt egyesült, hamarosan megtudta, mit jelent az angol–amerikai demokrácia, amelyben a népnek csak akkor van szavazati joga, ha az imperialista óhajoknak megfelelően szavaz.

Így lett Guyana az imperialisták jószándékúságáról terjesztett mítosz sírja. Ami Guyanában történt, klasszikus példája az imperialisták köpönyegforgató és álnok politikájának. Guyana az imperializmus nemzetközi politikája számára a körmönfont cselszövények és stratégiai tervek kísérleti terepévé vált.

A legutóbbi húsz év alatt népünk megtudta, hogy bár az imperialisták hangzatos nyilatkozatokat tesznek a szabadságba és a demokráciába vetett hitükről, a nyugati demokrácia valójában leplezetlen komédia, vesztegetés, választási csalás, a fajgyűlölet felszítása, manipulálás az alkotmánnyal, a választások meghamisítása, az alkotmányos biztosítékok érvénytelenítése és a politika militarizálása. Nem kétséges, hogy az imperialisták azért folyamodnak időről időre ezekhez a módszerekhez, mert pártunk, bár megpróbáltak bennünket mint kommunistákat diszkreditálni, háromszor egymás után győzelmet tudott aratni a választásokon, s vereséget mért az imperialistákra az általuk ránk kényszerített játék feltételei között s a saját játékszabályaik alapján. És mi mindmáig kormányoznánk hazánkat, ha nem alkalmazzák velünk szemben a választások meghamisításának legdurvább módszereit, a felforgató tevékenységet, a leplezetlen erőszak és a csalás eszközeit.

Mi teljes egészében támogatjuk a fő dokumentumot. Egyetértünk szerkezetével és megfogalmazásával. Mind a négy fejezete helyes képet rajzol a nemzetközi helyzetről, híven jellemzi az imperializmust támogató és a vele szemben álló erőket egyaránt. A fejezetek rámutatnak, hogy hol, mikor és hogyan kell vívni a harcot.

Nem értünk egyet azokkal az elvtársakkal, akik kijelentik, hogy csak a dokumentum egyes fejezeteit kell jóváhagyni, főként a 3. fejezetet. Nem elegendő csupán felhívni az embereket a harcra. A tapasztalat arra tanít bennünket, hogy amikor az ellenség demagógiájával és az embereknek a faji és vallási kérdésekben tanúsított fokozott érzékenységével találkozunk, nem elég csupán arról beszélni, hogy mire törekszünk, s milyen az akcióprogramunk. Nem elég az sem, hogy megmondjuk az embereknek: elnyomják, kizsákmányolják őket, s hogy éheznek. Ezt ők maguk is tudják. Amit nem tudnak, az az, hogy ki és miképp zsákmányolja ki őket, s hogy milyen szerepet játszanak ebben a csalók és az imperialisták lakájai.

A dokumentum tisztázza ezeket a kérdéseket. Beszél a tőke növekvő monopolizálódásáról és koncentrálódásáról, a kapitalista monopóliumok és az állam összeolvadásáról, meg a gazdasági szervezés és az integráció olyan új formáiról, amelyek egész népek és országok kizsákmányolását és leigázását szolgálják.

Guyanában az imperialisták ellenőrzik a termelés legjövedelmezőbb ágazatait, nevezetesen a cukorgyártást és a bauxitbányászatot. A cukorgyártás két angol monopólium kezén van, a bauxitkitermelést pedig egy amerikai monopólium és egy — az amerikai tőkétől függő — kanadai társaság tartja kézben. A legkevésbé jövedelmező és a legnagyobb kockázattal járó termelési ágakat hagyták meg a guyanaiaknak.

A külföldiek tulajdonában levő vagy ellenőrzése alatt álló cukorgyártás és bauxitbányászat az ország exportjövedelmének háromnegyed részét adja. Az imperialisták vezető helyzetben vannak a szolgáltatási szférában, a külső és belső nagykereskedelemben, a bank- és biztosítási ügyletekben, a hajózásban is. Az alacsony munkabérek és a magas kamatlábak és árak, az állami adórendszer és egyéb körülmények folytán az imperialisták évente 60 millió guyanai dollár értékű profitra tesznek szert, s ennek nagy része külföldre kerül. Helyi leányvállalataik és külföldi központjaik törvénytelen üzletek és ármanipulációk segítségével eltitkolják profitjukat, rosszul fizetik a munkásokat és kifosztják az államkasszát. Elrabolják apadó természeti kincseinket, nem hajlandók megtéríteni a nekünk okozott károkat, és a nyersanyagtermelő helyzetébe kényszerítik az országot. A West Indian Egyetem nemrég közzétett tanulmánya kimutatta, hogy a karib-tengeri területek — Guyana, Suriname, Jamaica és a Dominikai Köztársaság — szállítják a bauxitnyersanyag 86 százalékát az északamerikai alumíniumipar számára, s a bauxit-alumíniumipar tiszta összjövedelmének csupán 4 százalékát kapják.

Ilyen körülmények között a külföldi monopolisták döntő szerepet játszanak az ország gazdasági, politikai és kulturális életében. Az Egyesült Államok által diktált kül- és belpolitika és a gazdasági fejlesztés ránk kényszerített, kudarcba fulladt Puerto Ricó-i sablonja súlyos szociális következményekkel járt. Az életszínvonal csökkent; a munkanélküliség rohamosan növekszik, s elérte az összmunkaerő 22 százalékát és a keresőképes városi ifjúság 35 százalékát; a bűnözés aggasztóan magas; az emigráció rekordméreteket ölt.

Népjóléti kiadásokra 1969-ben csupán a költségvetési kiadások 40 százalékát fordították, a többi 60 százalék a külföldi tartozások kiegyenlítésére ment el, illetve a felduzzasztott bürokratikus apparátus nyelte el, haszontalanul elherdálták vagy ellopták.

A dolgozók helyzetének romlása nemsokára rohamosan gyorsul gazdaságunk militarizálása és az eladósodás miatt. A kölcsöntörlesztések az 1960. évi 12 százalékról 1968-ban 19 százalékra emelkedtek, s a hetvenes évek elején elérik a 30 százalékot. A kör így záródik be — az adók növekedése, az életszínvonal zuhanása, az osztályharc kiéleződése, a rendőrség és a hadsereg növelése, a polgári jogok és szabadságjogok megvonása, újabb adóemelés a nagy kölcsönök és nagy törlesztések miatt, az osztályok közötti összecsapások gyakoribbá válása és a megtorlások erősödése, amelyek arra vezetnek, hogy országunk rendőrállammá válik.

A dokumentum egészben véve perspektívát ad; ezt kell tenni. Emellett hangsúlyoznunk kell azt a már régóta ismeretes tényt is, hogy a nyomor önmagában véve még nem vezet forradalomhoz. A harc fokozódásához csak akkor vezet, ha az öntudat és a szervezettség növekedése kíséri.

Ezért mi Guyanában új gazdasági stratégia kidolgozására hívunk fel, s arra, hogy vessük el a gazdaságfejlesztésnek az Egyesült Államok által ránk kényszerített Puerto Ricó-i modelljét, s olyan forradalmi programot fogadjunk el, amely követeli a külföldi tőkések és a komprádor burzsoázia kezén levő, illetve ellenőrzése alatt álló bányák, ültetvények, biztosítótársaságok, bankok és külkereskedelmi vállalatok államosítását, előirányozza a földreform végrehajtását, a külföldi valuták, az árak és a

lakbérek ellenőrzését; kereskedelmi kapcsolatok létesítését a Kelettel és a Nyugattal és segélyek szerzését; a tervszerű arányos gazdasági fejlesztést — egyenlő súllyal az ipart és a mezőgazdaságot —, elsősorban az állami és szövetkezeti szektorokban; az ingyenes oktatás bevezetését minden szinten; az ingyenes orvosi ellátást; a teljes foglalkoztatottságot és az öregségi biztosítást; a teljes demokráciát és a dolgozók részvételét a kormányzás minden ágában. Ilyen radikális és forradalmi program alapján szólítunk fel mindenkit az egységre és a harci akciókra.

A tanácskozáson jelenlevő néhány elvtárs azt javasolta, hogy hagyjuk el a dokumentum egyes részeit, bizonyára azért, mert tiszteletben tartják azoknak a nézeteit, akik akár jelen vannak a tanácskozáson, akár távol maradtak attól, nem értenek egyet a dokumentumban kifejtett ideológiai irányvonallal. Talán abban reménykednek, hogy ez a legjobb mód az akcióegység kivívására. Véleményünk szerint ez téves álláspont.

A nemzetközi kommunista és munkásmozgalomnak ma minden eddiginél nagyobb szüksége van a pontos ideológiai irányvonalra. Az imperialisták az egész világot behálózó propagandagépezetet hoztak létre, hogy kampányt szervezzenek szétfolyó eszmék, féligazságok és nyilvánvaló hazugságok terjesztésére, amelyeket örök igazságoknak akarnak feltüntetni. Ezenkívül mind szélesebb rétegek, mindenekelőtt a diákok, az értelmiségiek és a szakemberek — akiknek forradalmisága és radikalizmusa megnövekedett, mert a technikai forradalom és az imperializmus válságának elmélyülése folyamán proletarizálódnak — vannak zavarban, mert hiányzik az ideológiai kérdések világos megfogalmazása, és sajnos, rengeteg időt és harci energiát fecsérelnek el az egymás elleni küzdelemben, ahelyett, hogy egyesítenék erőiket az osztályellenséggel vívott harcban. Számolnunk kell a valóság e reális tényeivel, és szarvánál kell megragadnunk a bikát. Azok a kísérletek, hogy a meglevő nézeteltéréseket nem létezőnek tüntessék fel, nem szüntetik meg a nézeteltéréseket. Ezeket a kérdéseket elmélyültebben kell megvitatnunk.

Véleményünk szerint a dokumentum helyesen, marxista módon elemzi a nemzetközi helyzetet, s az akciók helyes irányvonalát jelöli meg. Nem látunk semmi rosszat abban, hogy figyelmeztessük a pártokat a jobboldali és a „baloldali" elhajlás veszélyére. Vajon Lenin nem fordított-e sok időt e káros irányzatok ellen vívott harcra?

Előítéletek nélkül jöttünk el ide, s sajnáljuk, hogy nincs minden párt képviselve a tanácskozáson. Szeretnénk, ha a kínai vezetők jelen lennének, hogy meggyőzzenek bennünket ideológiai és politikai vonaluk helyességéről. Sajnos, ők inkább távol maradtak a találkozótól, gyalázkodó szavakkal illetnek bennünket, s fegyveres összetűzéseket provokálnak a Szovjetunió határán, annak az országnak a határán, amely más szocialista országokkal együtt az imperializmus elleni harc fő támasza.

Egyébként mi nevetségesnek találjuk, hogy a kínai vezetés revizionizmussal vádolja a Szovjetuniót, amikor az imperialisták és ügynökeik, valamint az általuk félrevezetett emberek az SZKP-t konzervativizmussal és merevséggel vádolják. Eszünkbe jut, hogy magát Lenint is revizionizmussal vádolták meg, amiért javasolta a NEP bevezetését. Ma azonban a Szovjetunió gazdasági és katonai ereje, amelyet rengeteg akadály és nehézség leküzdése árán ért el, Lenin zsenialitását igazolja. Az elmélet helyességét nem szavakkal, hanem a gyakorlattal ellenőrzik.

Tiszteletben tartjuk a Kínai Kommunista Párt vezetőségének azt a jogát, hogy meghatározza saját belpolitikai irányvonalát, de nem bocsáthatjuk meg valamennyiünkkel szemben tanúsított dogmatikus magatartását. Nem keltenek bennünk tiszteletet azok a cselekedeteik sem, melyekkel a pártunkat, a neokolonializmus elleni harc fő bástyáját támadó erőket támogatják, s ezzel segítik és támogatják ellenségein-

ket, az imperialistákat és bábjaikat. Szerencsére pártunk effajta ellenségeinek száma nem valami nagy, mindössze néhány tucat.

A kínai vezetők nem marxista bíráló módszereikkel és a Szovjetunió és más szocialista országok ellen irányuló elvtelen támadásaikkal fokozzák a nemzetközi forradalmi tábor megosztottságát. Az egység hiánya az ellenséggel szemben, amint Fidel Castro elvtárs, a kubai nép és a kubai forradalom nagy vezére mondotta, nemcsak veszélyes, hanem öngyilkos hatású is.

Ki tagadhatja, hogy az egységnek ez a hiánya erősen hozzájárult ahhoz, hogy fokozódott az Egyesült Államok agresszivitása Vietnamban az utóbbi hat esztendő folyamán, valamint ahhoz is, hogy a haladó erők vereségeket szenvedtek a harmadik világ más részeiben is. Elegendő, ha összehasonlítjuk ezt az időszakot az ötvenes évek közepével és végével. A koreai háború idején, 1953-ban az amerikai imperializmus kénytelen volt meghátrálni, s Truman elnök, a hidegháború egyik fő kezdeményezője, leváltotta MacArthur tábornokot a koreai csapatok főparancsnoki tisztségéből. 1954-ben a francia kolonializmus megalázó vereséget szenvedett Indokínában. Az 1956. évi közel-keleti válság idején az Egyesült Nemzetek Szervezetében 62 tagország képviselőinek fellépése, s a szovjet kormány nyilatkozata, hogy lehetséges a Szovjetunió katonai beavatkozása Egyiptom mellett, az angol, francia és izraeli agresszorokat arra kényszerítette, hogy leállítsák az agressziót, az Egyesült Államokat pedig arra, hogy lemondjon az Anglia, Franciaország és Izrael megsegítésére tett ígéreteinek beváltásáról. 1958-ban, amikor Kubában megdöntötték Batista rendszerét, az Egyesült Államok nem szánta rá magát a beavatkozásra. Az algériai nép rákényszerítette Franciaországot, hogy függetlenséget adjon neki. A forradalmi erők fellendülésének és egyesülésének eredményeként vívta ki függetlenségét sok gyarmati ország Afrikában és a Karib-tenger térségében.

Nem azért bíráljuk a kínai vezetőség cselekedeteit, hogy támadjuk őket. Abban a reményben tesszük ezt, hogy ez a vezetőség hamarosan felismeri útjának helytelenségét, megtalálja helyét a kommunista világmozgalomban, és ezzel helyreállítja az ötvenes években tapasztalt egységet.

Amikor fellépünk a „baloldali" dogmatizmus, a szektásság és a „baloldaliság", a kommunizmus gyermekbetegsége ellen, amelyek ürügyet szolgáltathatnak indokolatlan támadásokra, értelmetlen áldozatokat követelhetnek és a demokratikus jogok elveszítéséhez vezetnek, egyúttal szeretnénk óvni a tétlenségtől és a passzivitástól is. A kabinetviták, a konferenciák, az ülésezés, a közlemények és sajtónyilatkozatok nem helyettesíthetik a tetteket. Tevékenységünkben nagyobb céltudatosságot és határozottságot kell tanúsítanunk.

Egyidejűleg, amint a fő dokumentum tervezete megállapítja, ébereknek kell lennünk a jobboldali opportunizmussal szemben. Hogy ez mit jelent, azt saját országunk példájából tudjuk. 1953-ban, amikor egységesek voltunk, szét tudtuk verni a kolonializmus és a fajgyűlölet reakciós erőit. Jelenleg ismét az amerikai imperialisták, a helyi reakciós erők és fajüldözők uralkodnak országunkban, különösképpen S. Burnham és maroknyi klikkjének árulása miatt. 1955-ben ezek az erők megosztották pártunkat, 1958-ban szövetségre léptek a reakciós és fajgyűlölő elemekkel, 1962-ben pedig alkut kötöttek az amerikai imperializmussal. Ez a bábkormány jelenleg kommunistaellenes, imperialistabarát, fajüldöző politikát folytat.

A jelenlegi időszakban nemzetközi méretekben fenyeget a jobboldali opportunizmus veszélye is. Nem helyeselik, hogy egyes felszólalásokban jobboldali elhajlásról tanúskodó kijelentések hangzottak el.

Egyes elvtársak azt a gondolatot sugalmazzák nekünk, hogy jelenleg nem fenyeget az imperialista agresszió közvetlen veszélye, hogy a forradalmi világmozgalom

minden nehézsége 1968 augusztusában kezdődött, azaz attól a pillanattól, amikor a Varsói Szerződés tagországainak csapatai bevonultak Csehszlovákiába, hogy ez állítólag a szuverenitás megsértése, a demokratikus fejlődésre való jog tagadása volt, s „kárt okozott ügyünknek". Véleményünk szerint ezek az elvtársak a lovak elé kötik a szekeret.

Nem, elvtársak, most nem olyan időket élünk, hogy kétértelműen beszéljünk. Olyannak kell látnunk a valóságot, amilyen, s nem szabad illúziókban ringatnunk magunkat. Az imperializmus nem mondott le agresszív szándékairól, csak a módszereit, de nem a céljait változtatta meg, s csupán körmönfontabbá vált. Brezsnyev elvtárs figyelmeztetett bennünket arra, hogy az imperializmus nagyon ravaszul manőverez. Az imperialisták új cselfogásokhoz folyamodnak és a legkülönbözőbb taktikai fogásokat alkalmazzák a világ különböző térségeiben. Néha egy és ugyanabban a térségben, egy és ugyanabban az időben különböző taktikai fogásokhoz folyamodnak. Latin-Amerikában például egyidejűleg alkalmazzák a „vasököl" taktikáját s az „enyhe nyomás" reformista taktikáját. Nem elég tudnunk, hogy a munkásosztály ellensége kíméletlen, hanem fel kell ismernünk az álarc alatt rejtőző igazi arcát is.

Megfeledkeztünk volna arról, hogy az 1947-ben meghirdetett Truman-doktrína felvetette a „kommunizmus feltartóztatásának" és az „elnyomott" országok „felszabadításának" elvét, amikor is elnyomott országokon a kelet-európai szocialista országokat értették? Megfeledkeztünk volna arról, hogy az amerikai állammonopolista kapitalizmus valamikor azzal a gondolattal vigasztalta magát, hogy összpontosított megelőző támadást intéz a Szovjetunió ellen? Megfeledkeztünk volna arról, hogy a Johnson-doktrína értelmében az amerikai kormány jogot formált magának arra, hogy katonai erejének felhasználásával beavatkozzék azoknak a latin-amerikai országoknak az ügyeibe, amelyeket véleménye szerint „kommunista veszély fenyeget"? Avagy talán nem ismerjük el, hogy a Pentagon, miután vereséget szenvedett vietnami „korlátozott" háborújában, ismét visszatért a „tömeges megtorlás" stratégiájához, amikor jóváhagyta a rakétaelhárító védelem tervét?

És mi a helyzet a CIA-vel, ezzel a hatalmas imperialista felforgató apparátussal? A „Láthatatlan kormány" című könyvében két amerikai szerző beszámol a CIA titokban előkészített és végrehajtott hadműveletéről, a kubai behatolásról a Disznó-öbölben. Az 1967-ben közzétett, a CIA-t leleplező anyagokban arról van szó, hogy az Egyesült Államok évente több százmillió dollár költséggel hogyan folytatja tevékenységét a saját országa és más országok jobb- és baloldali szervezeteinek széles körében (beleértve a szakszervezeteket, politikai, kulturális, vallásos és újságíró szövetségeket, ifjúsági és diákszervezeteket, valamint a sajtót és a rádiót), elküldi ezekbe a CIA ügynökeit, megvásárolja és becstelenné teszi ezeknek a szervezeteknek a munkatársait.

Tény és igaz, hogy Kubában a CIA nem ért el sikert, ami a kubai nép hősiességének köszönhető. De vajon nem ért el sikert Iránban 1953-ban, Guatemalában 1954-ben, valamint Guyanában, Görögországban és néhány más országban? Vajon a nemzetközi kommunista mozgalom tétlenül megvárhatja, amíg az imperializmus kívülről vagy belülről akcióba lép, győzelmeket arat, s közben százával és ezrével ölik meg a kommunistákat és a haladó személyiségeket? Nézzék csak meg, mi történt Guyanában. A londoni „Sunday Times" 1967. április 16-i számában „Hogyan szabadult meg az Egyesült Államok Jagantól" címmel megjelent egy cikk, amelyben ez állt: „Más ilyenekhez képest ez az államcsíny nem került túlságosan sokba: a CIA öt év alatt mindössze 250 000 fontot költött. Ami Brit Guayana veszteségeit illeti, az államcsíny folyamán mintegy 170 ember meghalt, több százan megsebesültek, a

gazdaságnak okozott kár mintegy 10 millió fontra rúgott, s ráadásul kiéleződtek a faji konfliktusok."

Ausztráliai elvtársaink az augusztusi eseményekre hivatkozva azt mondják, hogy ez a csehszlovákiai akció kárt okozott ügyünknek, a világ szocialista jövőjéért vívott harc ügyének, hogy az internacionalizmus elválaszthatatlan valamennyi nemzet — beleértve a nagy és a kis nemzeteket is — jogainak tiszteletben tartásától.

Mióta építjük érvelésünket tisztán jogi, nem pedig dialektikus szellemben? Vajon nem teszünk különbséget imperialista háborúk és intervenciók, másfelől népi háborúk és nemzetközi szolidaritás között? Elfelejtettük volna, hogy az amerikai imperialisták valóra váltották azt a tételüket, hogy a nemzeti szuverenitás és az önrendelkezés már elavult, hogy a „földrajzi határokat" „ideológiai határokkal" kell felváltani?

Gustav Husák elvtárs jogosan hívta fel a figyelmünket a „szuverenitás osztálytartalmának" koncepciójára. Ez nagyon fontos. Az Egyesült Államok fegyveres intervenciója a Dominikai Köztársaságban, 65 000 amerikai katona bevonulása nemcsak a területi integritás megsértését jelentette, hanem a köztársaság valóságos szuverenitásának megsértését is. Ezt az intervenciót azért hajtották végre, hogy fenntartsák ott a neokolonializmust, s megakadályozzák a társadalmi forradalmat. És ha a Varsói Szerződés országai csapatainak bevonulása Csehszlovákia határainak megsértését jelentette, e két akció céljai akkor is merőben különbözőek voltak. Ez utóbbi azzal a céllal történt, hogy megakadályozzák egy szocialista ország visszatérését a kapitalizmushoz, megőrizzék a csehszlovák nép alapvető szuverén jogait, köztük a kapitalista kizsákmányolástól és a kapitalista társadalom összes többi átkaitól való mentességet. Ezért ezeknek a csapatoknak a bevonulása nemcsak hogy nem jelentette az internacionalizmus elvének megsértését, hanem ellenkezőleg, olyan akció volt, amelyet a kötelességteljesítés diktált. Amint Gustav Husák elvtárs helyesen megjegyezte, a szocialista országok jogai, kötelezettségei és kötelessége elszakíthatatlan kapcsolatban vannak egymással.

Mire gondolnak ausztráliai elvtársaink, amikor az augusztusi eseményekkel kapcsolatban azt mondják, hogy „az internacionalizmust nem lehet azonosítani valamely szocialista ország államérdekeivel"? Ha ez rejtett célzás a Szovjetunióra, akkor nehéz elképzelni, hogy a szovjet államnak vannak-e vagy lehetnek-e olyan érdekei, amelyek ellentmondanak a világforradalmi mozgalom különböző osztagai érdekeinek. Mióta mondanak ellent a valóságos nemzeti érdekek a proletár internacionalizmusnak? Vajon a szovjet nép, amely a német fasiszta támadás következtében emberéletek millióit és sok milliárd rubel értékű vagyonát vesztette el, ne lenne jogosult arra, hogy megvédje nemzeti érdekeit és ugyanakkor megőrizze képességét internacionalista kötelességének teljesítésére? Elfelejtettük volna, hogy az 1930-as évek végének és az 1940-es évek elejének ismert eseményei után Nyugaton veszett üvöltést csaptak a szovjet beavatkozásról, a szabadság és a demokrácia tagadásáról? Márpedig, ha a Szovjetunió nem cselekedett volna az ismert módon, teljességgel lehetséges, hogy nem jöhettünk volna össze itt, s az egész világnak „Heil Hitlert"-t kellene kiáltoznia, s Mussolini előtt kellene tisztelegnie.

Nem, elvtársak, nem olyan időket élünk, hogy hasonlatossá válhatnánk ahhoz a kutyához, amely — a tanmese szerint — nem elégedett meg egy csonttal, kergetni kezdte a saját árnyékát, s elveszítette egyetlen csontját is.

Ne hajtsunk vizet az imperialisták malmára, ahogyan azt ausztráliai elvtársaink teszik, amikor azt mondják: „A demokrácia továbbfejlesztése a szocialista országokban nagy hatással lenne a nyugati országok demokratikus és forradalmi fejlődésére."

Kétségkívül nagyobb óvatossággal kell eljárnunk a szavak megválasztásánál. Vajon

a formáról, nem pedig a tartalomról beszélünk? Latin-Amerikában mi a harc legnehezebb frontszakaszán vagyunk, s nem félünk kimondani, hogy a szocialista demokrácia a szocializmusból a kommunizmusba való átmenet bármely szakaszában a szó tág, humánus értelmében szabadabb, mint a liberális burzsoá demokrácia.

Nem beszélhetünk olyan nyelven, amely segíti ellenségeinket, akik szüntelenül azzal vádolják a szocialista államokat, hogy azokban nincs demokrácia. Nyelvezetünknek kétértelműségektől mentesnek, válaszunknak egyenesnek és határozottnak kell lennie. Így válaszolt Fidel Castro elvtárs Johnson volt elnök vádjaira, aki azt állította, hogy Kubában nincs demokrácia, nincs szabadság. Javasolta Johnson elnöknek, hogy adjon puskát minden amerikai négernek és minden munkásnak, ahogyan ő tette Kubában, hogy a világ megláthassa, melyik ország a demokratikusabb és a szabadabb.

Egy dolog bírálni, ahogyan Fidel Castro elvtárs tette, amikor föltette a kérdést, miért következtek be az augusztusi események a szocialista rendszer létrejötte után húsz évvel, s rámutatott, mit tart deformációnak, a marxizmus–leninizmus eltorzításának és a szocialista országok közötti kapcsolatokban a normák megsértésének. Más dolog elítélni valakit, s az „ügyünknek" okozott kárról beszélni. A szocialista Kuba, amelynek védelme ugyancsak a mi ügyünk, harcunk első vonalában van. Fidel Castro elvtárs talán mégiscsak jobban tudja, mint sokan a jelenlevők közül, mit is jelent a „mi ügyünkért", s „a szocialista világ támogatásáért" harcolni, mégis kijelentette, hogy a Varsói Szerződéshez tartozó országok csapatainak csehszlovákiai bevonulása politikailag indokolt volt.

Ahelyett, hogy támadnák a szocialista államokat és rágalmaznák a jelenlegi csehszlovák vezetőséget, ahogyan ezt a kommunista mozgalmon belül egyesek teszik, inkább ki kellene fejeznünk szolidaritásunkat ezzel a vezetőséggel a nehézségek leküzdésében, s üdvözölnünk kellene őket szilárdságuk láttán.

Ami bennünket illet, minket kielégítenek Gustav Husák elvtárs magyarázatai. Saját tapasztalatainkból tudjuk, hogyan vesztegetik meg az imperialisták és felbérelt lakájaik a sorainkban levőket, hogyan vezetik félre a kezükben levő vagy általuk ellenőrzött lapok, a rádió és a szónoki emelvényekről elhangzó beszédek segítségével a munkásosztály egyes rétegeit és a lumpenproletariátust, hogyan bújtogatják őket tüntetésekre, sztrájkokra és zendülésekre saját érdekeikkel ellentétben.

Meg tudjuk érteni az 1956. évi magyarországi események lényegét, s Kádár János elvtárs komoly figyelmeztetéseinek fontosságát arról, hogyan mesterkedtek a reakciós erők a magyar népnek a szocializmusért vívott harca folyamán.

Elvtársak! El kell kerülnünk, hogy szűk szemszögből, csupán a fejlett kapitalista országokban kialakult viszonyok szempontjából ítéljük meg a világot. És amikor egységre törekszünk, hogy választási győzelem útján jussunk hatalomra, nem indulhatunk ki a liberálisok és a szociáldemokraták pozícióiból. Az elvtársaknak világméretű érdekeink szempontjából kell értékelniük az eseményeket, s nem szabad általatniuk magukat azzal, hogy a burzsoá liberális szabadságjogok légkörében látszólag biztonságos a munka. A reakció már megmutatta, hogy le tud csapni, ahogyan ez Görögországban, a nyugati demokrácia bölcsőjében történt.

Ebben a tekintetben a Népi Haladó Pártnak gazdag tapasztalata van. Pártunk 19 éven át törekedett, hogy választási győzelem útján jusson hatalomra, mi aztán megismerhettük a kolonializmus és a neokolonializmus módszereit. „Boszorkányüldözés", erőszak, megvesztegetés, terror, választási csalások — ez az imperialisták taktikája. Ennek ellenére pártunk 1953-ban, 1957-ben és 1961-ben, egymás után háromszor választási győzelmet aratott. Az angol kormány a függetlenség megadása előtt az Egyesült Államok nyomására és a CIA pénzén szervezett zavargások idején

megváltoztatta a választási rendszert, s így 1964-ben a Népi Haladó Pártot kirekesztették az ország kormányzásából. Ha nem változtatták volna meg a választási rendszert, akkor 1964-ben is megszereztük volna a 35-ből ugyanazt a 20 mandátumot, mint az 1961. évi választáson. Az 1968 decemberében megtartott választáson már a módosított választási rendszer sem biztosíthatta a bábok hatalmon tartását. Minthogy a Népi Haladó Párt, az előző választáshoz képest, amikor a választók 46 százaléka szavazott a pártra, valószínűleg több szavazatot kapott volna, s elnyerhette volna a szavazatok abszolút többségét, a reakciós körök nagyarányú csalásokhoz folyamodtak, például meghamisították az országban és a külföldön lakó választók névjegyzékeit, a szavazólistákat, tömegesen alkalmazták a megbízott útján való szavazás módszerét, s a gogoli „holt lelkek"-hez hasonlóan fölvettek a névjegyzékekbe elhunyt vagy nem létező személyeket.

Tapasztaltuk azt is, hogy általában és egészében a liberálisok és a szociáldemokraták kritikus időszakokban elárulják a munkásosztály érdekeit.

Nézzünk például egy olyan liberális személyiséget, mint a néhai John Kennedy elnök volt. Az „Izvesztyijá"-nak adott nyilatkozatában 1962 elején az Egyesült Államok elnöke kijelentette, hogy bár Jagan marxista, az Egyesült Államok kormánya elismeri a Népi Haladó Párt kormányát, mert mi akkor demokratikus választások útján jutottunk hatalomra. Ugyanakkor a CIA, amely az amerikai konzulátus és a szakszervezetek fedezete alatt működött, felforgató tevékenységet fejtett ki kormányunk ellen. Hamarosan ezután maga Kennedy is arra ösztönözte Macmillan kormányát, hogy változtassa meg választási rendszerünket, s ne adja meg az országnak a függetlenséget. A londoni „Sunday Times" 1967. április 23-án megjelent „Macmillan és Sandys támogatták a CIA összeesküvését Jagan ellen" című cikkében leleplezte az angol kormányt, amely áruló módon részt vett a kormányunk megdöntésére szőtt angol—amerikai összeesküvésben.

1953-ban a szociáldemokrata Wilson, aki akkoriban a baloldalhoz közeledett, nem támogatta az Attlee vezette labourista pártot a mozgalmunk és pártunk ellen intézett támadásokban. Amikor Wilson 1963-ban a párt vezetője lett, a Macmillan-kormánynak választási rendszerünkkel végrehajtott manipulációit „titokban szervezett alkotmányos intézkedésnek" minősítette. Wilson azonban eloszlatta kevés illúziónkat is, amikor 1964 októberében hatalomra jutott, s utána elárult minket.

A guyanai nép legtöbb mostani bajának a szociáldemokrata S. Burnham árulása az okozója. Burnham opportunista cselekedeteivel elősegítette a faji viszályokat s a munkásosztályon belül a szakadást. Ha nem tettük volna azt a meggondolatlan lépést, hogy 1950-ben bevontuk őt mozgalmunkba, akkor talán kevesebb sikert értünk volna el, ezek a sikerek azonban kétségkívül meggyőzőbbek és tartósabbak lettek volna.

Ezt az álláspontot nem szabad olyan értelemben felfogni, hogy ellenezzük az egységfrontokat és koalíciókat. Csupán arra akarunk figyelmeztetni, milyen veszélyeket rejtenek magukban az olyan kompromisszumok, amelyeket a hatalomra jutás vagy nacionalista célok érdekében kötnek, milyen veszélyes az elvek feladása és olyan intézkedések végrehajtása, amelyek a szocializmus alapjainak aláásásához vezethetnek. A kormányban való részvétel sokféleképpen gyakorolhat bomlasztó hatást. Mindenekelőtt előidézheti a valóságérzék elvesztését, és önteltséget kelthet. Az a külső egység, amelyet nem kísér elvi harc és az ideológiai elvek iránti mélységes ragaszkodás, illuzórikussá és üressé válik.

Ezért hát, elvtársak, ne ragaszkodjunk szűk nacionalista nézetekhez, hanem világméretekben gondolkozzunk. Ne foglalkozzunk kicsinyes pedantériával, s ne helyezkedjünk határozatlan álláspontra. „Harmadik út" elképzelhetetlen az amerikai impe-

rialisták tevékenységének ismeretében. Ők ellenzik az el nem kötelezettség koncepcióját, és aláaknázzák azt, bár úgy tesznek, mintha támogatnák. Mi lelepleztük ezt a képmutatást, amikor arra a vádjukra, hogy a Népi Haladó Párt kormánya igyekszik a független Guyanát „a nemzetközi kommunizmus átjáróházává tenni, amelyen keresztül behatolhat Latin-Amerikába", válaszul azt javasoltuk, hogy Guyanát nyilvánítsák el nem kötelezett államnak az Ausztriáéhoz hasonló státussal. Ez azonban nem akadályozta meg a képmutatókat abban, hogy folytassák támadásaikat ellenünk.

Ami bennünket illet, úgy véljük, hogy a kubai forradalom védelme elvi kérdés. Pártunk kezdettől fogva támogatta ezt a forradalmat. A Népi Haladó Párt baráti kapcsolatokat és kereskedelmi kapcsolatokat létesített a forradalmi Kubával. Az angol–amerikai imperializmus azonban megakadályozott bennünket abban, hogy konzulátusi szinten diplomáciai képviseletet nyissunk Kubában. Mi a továbbiakban is védelmezni fogjuk a nyugati félteke e fároszát.

Vietnam ugyancsak elvi fontosságú kérdés számunkra. Az egész világ népeinek hálásaknak kell lenniük a hős vietnami népnek azért, hogy feltartóztatta az imperializmus katonai gépezetét. Több megsemmisítő erejű csapásával Vietnam gyökeresen megváltoztatta az Egyesült Államok politikai helyzetét, és még a McGeorge Bundy-féle „héjákat" is arra késztette, hogy „galambokká" váljanak. Út az imperializmus halálos órája. Holnap pedig új csaták várják Ázsia, Afrika és Latin-Amerika más térségeiben, ahol az imperializmus legfeszültebb frontszakaszai húzódnak, s ezek az új csaták a végső pusztulás szélére juttatják. Éppen ezeknek a csatáknak a menete gyorsítja meg még inkább az imperializmus válságát a tőkésországokban, s ez gyakorol forradalmasító hatást ezeknek néptömegeire, s arra készteti őket, hogy önálló és közös akciókat hajtsanak végre a világ fejlett és fejlődő országaiban egyaránt.

Az imperializmus növekvő agresszivitásának feltételei között a szocialista hatalmak egysége és összeforrottsága elsőrendű fontosságra tesz szert. Emiatt a szocialista országok védelme ugyancsak elvi kérdés számunkra. Nem szabad megengednünk a szocialista államok gazdasági és katonai erejének aláaknázását. Ezek az államok, mindenekelőtt a Szovjetunió, mindenütt az emberiség érdekeinek vártáján állnak. Akik kételkednek ebben, kérdezzék meg a kubaiakat, a vietnamiakat és a felszabadítási küzdelem más részvevőit Afrikában és más országokban. Vajon az itt jelenlevő kubai delegáció nem ismerte el, hogy a kubai nép hősiessége mellett a szovjet segítségnek rendkívül nagy jelentősége volt a nyugati félteke első szocialista államának megvédelmezésében? Vajon azok a rakéták, tankok és egyéb fegyverek, amelyeket a szocialista államok bocsátottak a hős vietnami nép rendelkezésére, nem segítették-e a vietnamiakat az 1968. holdújévi támadás végrehajtásában, amelynek következtében az amerikai agresszorokat megalázták, s arra kényszerítették, hogy a tárgyalóasztalhoz üljenek?! 1945-ben az imperializmus habozás nélkül bevetette az atomfegyvert Japán ellen. Csupán a szocialista államok katonai ereje tartotta vissza az amerikai imperialistákat attól, hogy bevessék az atomfegyvert Vietnam és esetleg Kuba ellen. Erről nem szabad megfeledkeznünk.

Guyanában a helyzet romlani fog, mielőtt végül is kedvező fordulatot venne. Ahhoz képest, ahogyan Anglia uralma fokozatosan gyengül az ország gazdasági, politikai és kulturális életében, Guyanát gyors ütemben bevonják az Egyesült Államok befolyási szférájába, egyidejűleg azonban az ország bekerül a latin-amerikai forradalom közös áradatába. Az amerikai imperializmus a Nemzetközösséghez tartozó más karib-tengeri országokkal és gyarmatokkal együtt Guyanát is befogta a karib-medencei Szabadkereskedelmi Övezetbe (CARIFTA), hogy könnyebben elfojthassa az igazi fejlődésre irányuló törekvésüket, és megszilárdítsa neokolonialista hatalmát. Az Egyesült Államok az Amerikai Államok Szervezetének, e „gyarmatügyi

minisztériumnak" a felhasználásával erősíti befolyását. Sajnos, a Karib-tenger térségében sok ország vezetői, akik a legutóbbi háború időszakában küzdöttek a kolonializmus és az imperializmus ellen, később 180 fokos fordulatot tettek.

Ennek ellenére ebben a térségben megfigyelhető a mozgalom általános fellendülése. A Karib-tenger térségének népei, akárcsak latin-amerikai testvéreik, azért küzdenek, hogy kivívják felszabadulásukat, ahogyan Kuba népe kivívta azt.

Guyanában az utóbbi négy év folyamán észrevehető volt a nép harci kedvének fokozódása, amiről a sztrájkok rekordszáma is tanúskodik: 1965-ben 146 sztrájkot tartottak, 1966-ban 172-őt, 1967-ben 170-et, s 1968 november végéig 149-et. Válaszképpen a bábrendszer a megfélemlítés és a represszió eszközeit alkalmazza.

Egyébként a néhai Kennedy elnök helyeselte a Népi Haladó Párt kormánya elleni támadásokat; arra hivatkozott, hogy — úgymond — nem tartottuk tiszteletben az alkotmányos biztosítékokat és a parlamenti demokráciát. Attól kezdve azonban, hogy 1964-ben az amerikai imperialisták és bábjaik erőszak és csalás útján magukhoz ragadták a hatalmat, nemcsak hogy csökkentették népünk életszínvonalát, hanem tudatosan valósítják meg azt a politikát, amely népünk belső megosztására és alapvető emberi jogaitól való megfosztására irányul. Az 1966-ban elfogadott nemzetbiztonsági törvény alapján, amely még gonoszabb, mint az Egyesült Államok Kongresszusa által 1950-ben elfogadott belbiztonsági törvény, a bábrendszer törvényre alapított lehetőséget kapott arra, hogy bírói eljárás nélkül börtönbe zárjon polgárokat vagy csorbítsa jogaikat. A népet megfosztották a békés tüntetés jogától. A kormány — hatalmánál fogva — korlátozza a ki- és beutazást az országból, illetve az országba. A sztrájkjogot is veszély fenyegeti a nemzetgyűlésben jelenleg tárgyalt törvényjavaslat miatt. A hadsereg és a rendőrség semleges érzelmű tisztjeit elbocsátották. Az imperialisták által támogatott suriname-i és venezuelai báboknak határ menti földjeinkre támasztott igényei, s szervezett behatolásaik Guyana területére ürügyet szolgáltatnak a Burnham-kormánynak ahhoz, hogy militarizálja az ország gazdaságát és politikáját, s hogy hazánk barátjának és védelmezőjének ismerje el és üdvözölje a brazíliai diktatúrát.

Az a tény, hogy a bábrendszer mindinkább a durva erőszak alkalmazásához folyamodik, saját gyengeségének jele. A hadsereg, valamint a rendőrség fegyveres alakulatainak és a rendőrkutyáknak a felhasználása a munkások ellen mindennapos jelenséggé vált a fővárosban, a kormány fellegvárában. 1968 novemberében a kormány csapatokat és páncélgépkocsikat küldött a cukornádültetvények körzetébe, az egységfrontban fellépő munkások leverésére. Négy évvel ezelőtt ugyanezeket a munkásokat súlyos faji összetűzésekbe vonták be a CIA beavatkozása és felforgató tevékenysége nyomán. A cukornádültetvények munkásainak mostani megmozdulásai munkásosztályunk növekvő öntudatáról és egységéről tanúskodnak.

A politika területén az erőviszonyok szintén javunkra változtak meg, és változnak ezután is.

A hírhedt kormánykoalíció, amely négy évig volt uralmon, s két imperialistabarát, kommunistaellenes pártot képvisel — a Népi Nemzeti Kongresszust és az „Egyesült Erőt" —, felbomlott.

Az uralkodó Népi Nemzeti Kongresszus legfelső vezetősége és egyszerű tagjai között is növekednek az ellentétek. Fokozatosan mélyülnek el ahhoz képest, ahogyan az életfeltételek az adóterhek növekedése miatt romlanak. Pedig az adók a legutóbbi négy év folyamán mértani haladvány szerint növekedtek.

Ilyen körülmények között a Népi Haladó Párt gyengén szervezett tömegpártból fokozatosan átalakul fegyelmezett marxista—leninista típusú párttá. Erősíti ideológiai tevékenységét, hogy harcolhasson a fajgyűlölő érzelmek, a vallásos elmaradottság,

az „ökonomizmus" és más alantas eszmék ellen. A párt fokozza a tömegszervezetek, különösképpen a munkás-, az ifjúsági és diákszervezetek irányításának hatékonyságát. Pártunk egyidejűleg harcol a jobboldali reformista illúziók és a balos anarchista türelmetlenség ellen. Mi, guyanai marxisták vagyunk azok, akik megmutatják, ki harcol igazán az egységért, a szabadságért és a demokráciáért.

Befejezésül szeretném kijelenteni, hogy támogatjuk a „Felhívás a béke védelmére", a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" című dokumentumokat és a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívást. Ezek a dokumentumok dialektikus összefüggésben és kölcsönös függőségben vannak egymással. A békeharc elősegíti a szélesebb népi egység kialakítását az imperializmus, a kolonializmus és a neokolonializmus ellen vívott harcban. A nagy Lenin eszméire jelenleg nagyobb szükségünk van, mint eddig bármikor, mert a nemzetközi küzdőtéren zavarok és nézeteltérések tapasztalhatók; ezeket egyrészt a szocialista táboron belüli nézeteltérések, másrészt az imperialista tábor által a nézeteltérésekről terjesztett hamisítások okozzák. Ha a bírálat és önbírálat szellemében visszatekintünk az eltelt időszakra, kijelenthetjük, hogy a fejlődő országokban — köztük Guyanában is — nemrég bekövetkezett sok vereséget nemcsak az imperialista mesterkedések idézték elő, hanem az a tény is, hogy képtelenek voltunk elsajátítani a marxista–leninista elméletet és gyakorlatot.

Vietnam megmutatta, hogy az a nép, amelyet összeforrott marxista–leninista párt vezet, s amely a legszélesebb akciók alapján egyesül, győzhetetlen erőt alkot. Vietnam bebizonyította, hogy a marxizmus–leninizmus helyes alkalmazása, a belső egység és a nemzetközi szolidaritás, valamint a szocialista államokkal fenntartott legszorosabb kapcsolatok feltételei között vereséget mérhetünk az imperializmusra. A hős vietnami nép nemcsak a saját ügyéért, hanem a mi közös ügyünkért is küzd; lelkesíti és bátorítja sorainkban mindazokat, akik a tűzvonalban harcolnak, s akik néha elkeserednek, engednek az imperializmus pszichológiai nyomásának, amellyel azt a tévhitet próbálja ránk kényszeríteni, hogy az imperializmusra és bábjaira nem lehet vereséget mérni.

Elvtársak! Egységes frontban kell szembeszállnunk az imperializmussal, ahogyan a hős vietnami nép száll szembe vele. Tegyük hát félre másodrendű nézeteltéréseinket. Kifejezzük reményünket, hogy a tanácskozáson részt vevő összes elvtársak aláírják a fő dokumentumot. Ezt követeli az egész emberiség. Nem térhetünk ki internacionalista kötelességünk teljesítése elől. Azzal kell betetőznünk ezt a történelmi jelentőségű tanácskozást, hogy megvalósítjuk egységünket az ideológia és a gyakorlati harc területén.

JAKUB DEMIR,

A TÖRÖK KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK
ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Mindenekelőtt engedjék meg, hogy minden török kommunista nevében szívélyesen üdvözöljem a tanácskozásunk munkájában részt vevő testvérpártok képviselőit.

Nagy érdeklődéssel hallgattuk meg Brezsnyev elvtársnak, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága főtitkárának a tanácskozáson elhangzott történelmi jelentőségű beszédét. A beszéd marxista–leninista elemzését adja annak a nemzetközi helyzetnek, amely szükségessé tette a tanácskozás összehívását, megvilágítja egységünk megszilárdításának útjait az imperialistaellenes harcban. Részleteiben és teljes egészében támogatjuk azokat a nézeteket, amelyeket ebben a mozgalmunk számára rendkívül nagy jelentőségű beszédében kifejtett.

Az 1957. és 1960. évi tanácskozások után világszerte végbement események a legnyilvánvalóbban megerősítették a moszkvai kiáltvány és nyilatkozat tételeinek helyességét. Pártunkat továbbra is ezeknek a dokumentumoknak alapelvei fogják vezérelni.

Az eltelt időszak eseményei vitathatatlanul bebizonyították, hogy amíg létezik az imperializmus, addig nem szűnik meg a világháború kirobbanásának veszélye. Bebizonyították azonban azt is, hogy korunkban az imperialistáknak az újabb világháború kirobbantására szőtt tervei meghiúsíthatók, s a háború megakadályozható. Nemegyszer voltunk tanúi annak, hogyan próbálták az imperialisták az emberiséget a világháború szakadékába taszítani, de mindannyiszor meg kellett állniuk e szakadék szélén.

A történelem pusztulásra ítélte az imperializmust, ez azonban minden erejével megpróbálja meghosszabbítani létét. Agresszivitása az imperialistaellenes erők fejlődésével párhuzamosan növekszik. Van azonban jó néhány olyan körülmény, amely akadályozza az imperializmust a világháború kirobbantásában: a vele szemben álló erők növekedése; a szocialista világrendszer és mindenekelőtt a Szovjetunió egyre növekvő gazdasági, politikai és katonai ereje; a nemzetközi munkásosztály erősödő harca; a nemzeti felszabadító mozgalom kiszélesedése; s végül a szocialista államok által következetesen folytatott békés egymás mellett élési politikához való megingathatatlan hűség.

Az imperialisták azonban, bár kénytelenek lemondani a totális háború kirobbantására irányuló terveikről, továbbra is fenyegetik a világbékét azzal, hogy helyi jellegű háborúkat robbantanak ki, az agressziót, a fegyverkezési hajsza és a háború szisztematikus előkészítésének politikáját követik. Az imperializmus tudatára ébredt, hogy leküzdhetetlen ellensége a vele szemben álló erők egysége. Ezért minden eszközt felhasznál ennek az egységnek a gyengítésére, arra törekszik, hogy kihasználja és elmélyítse a világforradalmi mozgalom különféle osztagain belül tapasztalható nézeteltéréseket.

Az imperialisták szüntelenül szítják a szovjetellenességet és az antikommunizmust, s közben minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy Törökországot és a török népet elszigeteljék hatalmas szomszédunktól — a Szovjetuniótól — és más szocialista országoktól, s hazánkat szembeállítsák velük. A tények azonban leleplezik politikájuk egész hazug mivoltát. Az amerikai imperialisták által Vietnamban kirobbantott barbár háború feltárta igazi szándékaikat. Ez a háború megmutatta, milyen agresszív és rabló törekvései vannak az imperialistáknak országunkban is. Mindez, valamint az

a segítség, amelyet az egész szocialista tábor és mindenekelőtt a Szovjetunió ad a nemzeti felszabadulásukért küzdő népeknek, és különösen az a hatalmas támogatás, amelyben a vietnami népet részesíti hősi küzdelmében, erősítette a török hazafiak mozgalmát az imperializmus, mindenekelőtt az amerikai imperializmus ellen.

Népünk tudja, hogy a velünk szomszédos arab népek ellen támadó izraeli agresszorok mögött ott állnak az imperialisták, élükön az amerikai imperializmussal, s hogy éppen az utóbbiak lobbantották lángra azt a háborút, amelynek füstje még mindig ott gomolyog a Közel-Kelet fölött. A török nép azonban azt is tudja, hogy megint csak a Szovjetunió és más szocialista országok támogatják az arab népeket szülőföldjük és nemzeti függetlenségük védelmében. Az imperialisták most már nem titkolhatják el népünk elől a NATO és a földközi-tengeri 6. flotta agresszív terveit.

A mai Törökország azok közé az országok közé tartozik, amelyek áldozatai és egyben eszközei is az imperialista politikának. A legutóbbi tíz évben a török nép fokozta a harcot az imperializmus és helyi partnerei ellen, hogy megszabaduljon ebből a helyzetből. A legutóbbi évek nemzetközi eseményei óriási hatással voltak ennek a harcnak a fejlődésére.

Törökország több mint húszéves szoros együttműködése az agresszív imperialista államokkal, különösen az Egyesült Államokkal, s Törökország részvétele a NATO-ban teljesen felforgatta az ország egész gazdasági, társadalmi és politikai életét, rossz hatással volt a török nép valamennyi osztályára és rétegére — a nagytőkések és nagybirtokosok maroknyi csoportjának kivételével. Az országban huzamosabb idő óta tartó gazdasági, társadalmi és politikai válságoknak az a fő oka. Ezeknek a válságoknak egyik következménye volt az 1960. évi kormányválság, amely azonban nem váltotta be a nép legfőbb reményeit.

Az imperialistákkal kötött különféle megállapodások és a tőlük kapott úgynevezett segítség következtében országunkat kizsákmányolják, kifosztják, Törökország elveszíti azt a lehetőséget, hogy megőrizze gazdasági és politikai függetlenségét. Az imperialista monopóliumok megkaparintották vagy ellenőrzésük alá vonták a nemzetgazdaság kulcspozícióit. Korlátozzák a nemzeti ipar fejlesztésének lehetőségeit. A helyi ipar és a mezőgazdaság termékei védteleneknek bizonyultak a külföldi konkurrenciával szemben. A szüntelenül növekvő katonai kiadások felemésztik a nemzeti jövedelem oroszlánrészét. A szüntelenül emelkedő állami adók, különösen pedig a külföldi tartozások terhe oly hatalmas méreteket öltött, hogy tőlük nemcsak a ma élő, hanem a következő nemzedék sem szabadulhat meg. Az adók már elérték azt a szintet, amely meghaladja a nép fizetőképességét. Hallatlan méreteket öltött a nyomor. A városok és falvak elnyomorodott dolgozói elhagyják szülőföldjüket és más országokba települnek át. A munkanélküliség is valóságos csapássá vált az országban. A munkaerő-hivatalban jelenleg 750 000 munkanélkülit tartanak nyilván, s ezek abban reménykednek, hogy a nyugat-európai országokban találhatnak munkát.

Annak a nyomorúságos helyzetnek a fő terhét, amelyhez a fegyverkezés és a háborús előkészületek politikája vezette országunkat, a dolgozó tömegek — elsősorban a munkásosztály — viselik. Szédítő gyorsasággal nőtt és növekszik továbbra is a drágaság. A munkások reálbére szüntelenül csökken. Mindez nagy hatással volt a munkásosztály tudatára. Bizonyos demokratikus jogok, amelyeket a nép az 1960. évi kormányfordulat idején és ezt követően szerzett, lehetővé tették, hogy nyíltan kimutassa növekvő elégedetlenségét. A török munkásosztály szervezkedni kezdett, áttért a több gazdasági és politikai jogért vívott nyílt és aktív harcra. A mind nagyobb méreteket öltő és mind jobban kiéleződő munkásmegmozdulások arra késztették a burzsoáziát, amely korábban még a munkásosztály létezését sem volt hajlandó elismerni, hogy biztosítsa a munkásság jogát a sztrájkra és a kollektív szerződések megkötésére, bár

ez a jog meglehetősen korlátozott. Létrejött a legális Munkáspárt is. Ez a párt a reakciós erők nyomása és provokációi ellenére az 1965. évi választásokon elérte, hogy 15 képviselőt küldhetett a parlamentbe. A munkásosztály kezd fontos szerepet játszani az ország politikai és társadalmi életében.

A munkásosztály harca országunkban kiélezett jelleget öltött:

1. A sztrájkok most elsősorban az imperialista monopóliumok ellen és a velük együttműködő helyi vállalkozók ellen, az Egyesült Államok és a NATO katonai támaszpontjai és törökországi létesítményei ellen irányulnak. Így a NATO objektumaiban folgalkoztatott török munkások nemrég szervezett sztrájkjai az amerikai és a török rendőrség véres megtorló akciói ellenére 47 napig tartottak, s néhány nappal ezelőtt a munkások győzelmével fejeződtek be.

2. A munkások tüntetéseit és gyűléseit az imperializmus és a reakció ellen az esetek többségében az ifjúsági és diákszervezetekkel közösen szervezik, s ezeket támogatják a többi haladó társadalmi szervezetek és a nép is.

3. Jelenleg a munkások a jogaikat követelő sztrájkjaik, tüntetéseik és gyűléseik során egyúttal a parasztság — természetes szövetségesük — ügyét is védelmezik. A tüntetéseken és gyűléseken hordozott plakátokon ilyen jelszavak láthatók: „Földet a parasztnak!", „A gyárakat a munkásoknak!", „Éljen a független Törökország!", „Le az imperialista Amerikával!", „Munkások, parasztok, fiatalok, fogjatok össze!"

A burzsoázia az amerikai monopóliumok segítségével a legkörmönfontabb módszereket alkalmazza, hogy megakadályozza a munkásmozgalom kiszélesítését. A munkásosztály szervezeteibe a munkásosztálytól idegen ideológiát hordozó embereket küld, akiket különleges tanfolyamokon képeznek ki Amerikában és magában Törökországban. Ezek az emberek kedvező talajra találnak tevékenységükhöz azokban a kevésbé tudatos rétegekben, amelyekkel a munkásosztály sorai kiegészülnek.

Ezenkívül, felhasználva a nemzetközi kommunista mozgalomban meglevő nézeteltéréseket, ismét megjelentek a porondon a rendőrügynökök, a provokátorok és a likvidátorok, azok is, akik annak idején befurakodtak a munkásmozgalomba, de később leleplezték és kiűzték őket a munkások társadalmi és politikai szervezeteiből, s azok is, akiknek soha nem sikerült oda behatolniuk. Ezek az elemek ismét terjesztik a török rendőrség régi meséjét arról, hogy a kommunista párt illegális tevékenysége „az ország elárulását" jelenti, s aktivizálták tevékenységüket: nemcsak a kommunista párt ellen lépnek fel, hanem más társadalmi és politikai szervezetek ellen is, amelyek vezető szerepet töltenek be az imperializmus elleni harcban, s különös ellenséggel fordulnak a legális Munkáspárt ellen. De ezek a munkásosztálytól idegen elemek képtelenek arra, hogy megakadályozzák a munkásmozgalom erősödését és a forradalmi szakszervezetek megszilárdulását.

Az osztályharc a legutóbbi években a falvakban is fokozatosan terjedt, és nagy tömegeket mozgósított. Az egyes falvakban a föld nélküli és a szegényparasztok egyesült erővel meneteket szerveznek a nagyvárosokba, s földreform végrehajtását követelik. Egyes helyeken a parasztok közösen művelik meg a nagybirtokosoktól erőszakosan elvett földeket. Emiatt Törökországban gyakran csapnak össze a parasztok a nagybirtokosok bérenceivel s a fegyveres kormánycsapatokkal.

A munkásosztály aktív megmozdulásai harcba vitték a város és a falu dolgozóit, a kispolgárságot, a lakosság középrétegeit, a haladó értelmiséget és a hazafias fiatalokat az ország függetlenségéért, az imperializmus és helyi ügynökei ellen, az országban levő külföldi katonai támaszpontok és az atlanti paktum agresszív szervezete ellen. Mindinkább a munkásmegmozdulások játsszák a főszerepet ezeknek az erőknek az egyesítésében, az imperializmus és a reakció elleni harcban. A munkásosztály küzdelmének fokozódása különösen nagy erőt adott az ifjúsági mozgalomnak, fokozta

a tanulóifjúság politikai aktivitását. A legfontosabb az, hogy az imperializmus ellen, az ország függetlenségéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott harc első soraiban küzdő egyetemi ifjúság megértette, hogy ebben a harcban csakis a munkásmozgalommal szoros szövetségben és együttműködésben arathat igazi győzelmet, s ezt ma már tettekkel is bizonyítja. A tanulóifjúság elszántan harcol a jelenlegi elmaradott oktatási rendszer ellen, mert e rendszer az amerikai és a nyugatnémet imperialisták gyarmatosító céljainak felel meg. Ezekben a napokban a rendőrség és a csendőrség egységei véres leszámolást szerveztek a diákok ellen, akik oktatási reformot követelve, elfoglalták az ország összes egyetemének és felsőoktatási intézményének épületeit.

A mai Törökország reális feltételei sajátságos jelleget adnak a proletariátus és a burzsoázia egymás elleni harcának. Ez egyfelől abban áll, hogy a nemzeti burzsoázia egy része bizonyos mértékig csatlakozik a nép imperialistaellenes harcához, másfelől abban, hogy kiéleződnek az ellentétek magának a burzsoáziának a különböző rétegei között. Ennek a harcnak különös élességet ad az az ellentét, amely a nagyburzsoázia és a kispolgárság között fennáll: a nagyburzsoázia együttműködik az imperialista monopóliumokkal, elősegíti a nagymonopóliumok pozícióinak megerősödését az országban, s Törökországot az imperialista államok agresszív politikájának eszközévé tette; a kispolgárság ezzel szemben arra vágyik, hogy megszabaduljon az imperialista monopóliumok nyomásától. Ebben a helyzetben a proletariátus közeledik a nemzeti burzsoázia haladó részéhez az imperialista monopóliumok és helyi partnereik ellen vívott harcban, s felszólítja az együttműködésre, meghatározott célok elérése érdekében. Ezt a felhívást fejezi ki a Török Kommunista Párt jelszava: meg kell teremteni a nemzeti demokratikus harci frontot az imperializmus és a reakció ellen. Ennek a jelszónak valóra váltására most történnek meg az első lépések. Tavaly létrejött az imperializmus elleni harc szövetsége, amelyhez 350 000 embert egyesítő szakszervezetek és különféle társadalmi szervezetek csatlakoztak. A szövetségnek az a célja, hogy harcoljon a külföldi monopóliumok és a velük együttműködő nagytőkések és nagybirtokosok, a reakció ellen.

Az imperialistaellenes mozgalom országunkban mindinkább kiéleződik. A 6. amerikai flotta 1969 februári bevonulása az istanbuli kikötőbe okot szolgáltatott arra, hogy felszínre törjön a népünkben felhalmozódott ellenszenv és gyűlölet az amerikai imperializmussal szemben. A török nép, amely megismerte az Egyesült Államok által országunkra kényszerített egyezmények és katonai paktumok siralmas következményeit, fellépett a nép bajainak szimbóluma, a flotta újabb befutása ellen. Az ország valamennyi nagyvárosában tömegtüntetések voltak. A több napig tartó tiltakozó tüntetések véres összecsapásokra vezettek a munkások és az ifjúság, illetve a reakciós fasiszta csapatok és a rendőregységek között. Jelenleg Ankarában folynak Amerikaellenes tömegmegmozdulások. A rendőrség kegyetlen terrort alkalmaz a tüntetőkkel szemben.

Az imperialistaellenes mozgalom főként az amerikai imperializmus ellen irányul; ezért az Egyesült Államokkal és a NATO-val kapcsolatban álló körök az imperialistaellenes mozgalom leverése végett a leghírhedtebb nacionalistákat és a legreakciósabb elemeket mozgósítják, különleges táborokban fasiszta típusú rohamosztagokat, „kommandó"-egységeket képeznek ki, s a munkás- és ifjúsági szervezetek ellen vetik be őket. A munkásosztályt, a haladó ifjúságot és más békeszerető erőket azonban semmiféle intézkedés nem tarthatja vissza attól, hogy harcoljanak népünk igaz ügyéért. A nép haladó része felismeri azt a nagy veszélyt, amellyel Törökországot az Amerikához és a NATO-hoz kötöttség, a katonai támaszpontok és az ország területén elhelyezett atomtöltet-raktárak fenyegetik. Az imperialista hatalmaknak Törökország

nemzeti függetlensége ellen irányuló merényletei közvetlenül összefüggenek azzal, hogy hazánkban a nagyburzsoázia és a nagybirtokosok uralkodnak.

A CIA kezdeményezésére és a külföldi monopóliumok, továbbá a helyi nagytőkések és nagybirtokosok nyílt közreműködésével az országban csaknem mindenütt létrehozták „A kommunizmus elleni harc társaságait". Kiterjesztették a kommunistaellenes tevékenység területét, minthogy a reakciósok minden imperialistaellenes haladó és békés megmozdulást kommunista megmozdulásnak minősítettek. Az antikommunisták tevékenysége agresszív, kegyetlen és durva jelleget öltött, fasiszta bandák kezdtek garázdálkodni.

Az öntudatos tömegek azonban már jól tudják, hogy amikor az imperialisták és helyi csatlósaik a „szovjet veszélyről" és a „kommunista veszélyről" szóló koholmányokkal álcázzák magukat, akkor Törökország függetlenségére törnek.

Elvtársak! Véleményünk szerint nagyon hasznos lenne, ha azok, akik nem értik meg a Szovjetunió és más szocialista országok következetes békepolitikájának és a békés egymás mellett élés elvének forradalmi jellegét, gondosan tanulmányoznák a jelenlegi törökországi események fejlődését. Ez a politika hatástalanította az agresszív imperialista körök és törökországi cinkosaik propagandáját, s erősen csökkentette befolyási szférájukat. Ez a politika hozzásegítette népünket ahhoz, hogy felismerje az országban uralkodó valóságos helyzetet, meggyorsította a munkásosztály, az imperialistaellenes, demokratikus mozgalom fejlődését és aktivizálta tevékenységét. Ez az igazság.

A török kommunisták tudják, hogy abban a harcban, amelyet népünk az imperializmus és a reakció ellen indított, a győzelem első feltétele: valamennyi imperialistaellenes erő egyesítése a munkásosztállyal az élen; a török kommunisták lehetőségeikhez mérten, illegális viszonyok között is arra törekszenek, hogy elvégezzék történelmi feladatukat.

Elvtársak! Mintegy öt évvel ezelőtt határozottan támogattuk e tanácskozás összehívásának gondolatát, és bekapcsolódtunk előkészítésébe; ennek egyik legfőbb oka az, hogy országunkban a harc alakulása szorosan összefügg a világeseményekkel, s mi igen nagy szükségét érezzük egy új, közös akcióprogramnak, s e közös akcióprogram irányításának. Tanácskozásunk fő dokumentuma, amely a nemzetközi imperialistaellenes harcban szerzett tapasztalatok általánosításának eredményeképpen készült, s marxista–leninista módon értelmezi az új társadalmi és politikai jelenségeket, egyben ilyen irányítás is, s ezért rendkívül nagy jelentőségű számunkra. Teljes egészében helyeseljük ezt a dokumentumot, amelynek valamennyi része szervesen összefügg egymással, s készek vagyunk aláírására.

Közeleg Vlagyimir Iljics Lenin, a világproletariátus lángeszű vezére és tanítója születésének 100. évfordulója. A Török Kommunista Párt Lenin nagy eszméihez és elveihez híven, megtisztelő kötelességének tartja, hogy megünnepelje ezt a nagy napot és az összes testvérpártokkal együtt készül rá.

Elvtársak! Amikor az imperialista körök a velük szemben álló fő erő, a szocialista rendszer meggyengítése végett a legkülönbözőbb diverziók módszereihez folyamodnak, s arra törekszenek, hogy elnyomják a nemzetközi kommunista és munkásmozgalmat, fokozzák a népek függetlensége ellen törő tevékenységüket, a fegyverkezési hajszát és a háború előkészítését, Mao és klikkje megsokszorozta erőfeszítéseit a szocialista rendszer, a kommunista mozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom megbontására, s voltaképpen ugyanazokat a célokat tűzte maga elé, mint az imperialisták. Fokozta hazugság- és rágalomhadjáratát Lenin pártja és a lenini elveket valló testvérpártok ellen, a kommunista világmozgalom ellen. Mi több, fegyveres támadást haj-

tott végre a világ első szocialista állama, a Szovjetunió ellen. Fölösleges keresnünk az imperializmus szolgálatának ennél nyilvánvalóbb példáját.

Azok, akik ma Kína sorsáról döntenek, a KKP-t a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus ellen irányuló katonai diktatúra eszközévé, a munkásosztályra gyakorolt nyomás eszközévé változtatták. A Kínai Népköztársaság jelenlegi vezetőinek féktelen hegemón törekvései elvezetik őket a nagyhatalmi sovinizmus politikájához. Sutba dobják a szocializmus Kínában történő felépítésének ügyét, amiért éveken át küzdött a kínai nép, s felhasználják a német fasiszták „vaj helyett ágyút" jelszavát, de ezt kínai módra megváltoztatják: „Teljesen felkészülni a háborúra és az éhezésre".

A maóizmus a szovjetellenesség, a kommunista mozgalmon belüli frakciózás és a militarizálás szinonímája.

Mi azonban a maoisták minden provokációja ellenére meg vagyunk győződve róla, hogy a nagy kínai nép egészségesen gondolkodik. Hisszük, hogy a kínai kommunisták előbb-utóbb megtalálják a lehetőséget arra, hogy visszatérjenek a Marx és Lenin mutatta helyes útra, és elfoglalják méltó helyüket a kommunista világmozgalomban.

Éljen a kommunista világmozgalom egysége!

ERMENEGILDO GASPERONI,

A SAN MARINÓ-I KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Elvtársak!

Engedjék meg, hogy átadjam pártunk Központi Bizottságának üdvözletét a testvérpártok képviselőinek, akik összegyűltek itt, hogy részt vegyenek a kommunista és munkáspártok harmadik nemzetközi tanácskozásán. Köszönetet mondunk a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amely fontos szerepet játszott az előkészítő bizottság munkájában e tanácskozás szervezeti-politikai előkészítésében való közreműködésével. Testvéri üdvözletünket küldjük, s egyben meleg köszönetünket fejezzük ki a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának azért a bőkezű vendéglátásért, amelyben most is, mint mindig, harcostársait részesíti.

Az a nagy és nehéz munka, amelyet az előkészítő bizottság teljesített, hogy kidolgozza azokat a dokumentumokat, amelyeket nyílt és testvéri légkörben megvitatunk, megérdemli a legnagyobb megbecsülést a demokratikus szellemért, amely ezt a munkát — valamennyi jelenlevő testvérpárt küldöttségének részvétele következtében — jellemezte.

Elvtársak! A San Marinó-i Kommunista Párt igen fontos választási harcnak néz elébe. Az idén szeptemberben a választók elé lépünk, s azt várjuk tőlük, hogy értékeljék elvégzett munkánkat, és honfitársaink bizalommal és helyesléssel fogadják az eléjük terjesztett programot.

Nehéz küzdelem lesz ez, mert San Marino kommunistáinak, szocialistáinak és összes demokratáinak olyan arcátlan ellenséggel kell szembenézniük, amely semmiféle csalárdságtól nem riad vissza, hogy elkerülje a vereséget.

Pártunk bizalommal fordul a választókhoz, mert kemény harcot vívott a munkásosztály és az összes dolgozók gazdasági, társadalmi és szakmai követeléseinek teljesítéséért, széles körű egységakciókat indított és bontakoztat ki azokban a kérdésekben, amelyek népünk valamennyi társadalmi rétegét foglalkoztatják; fáradhatatlanul igye-

kezett megakadályozni és leleplezni azokat a károkat, amelyeket a jelenlegi kormány politikája az országnak és egész társadalmunknak okozott.

Pártunk erélyesen fellépett a jelenlegi uralkodó csoport konformista politikája ellen, amely államunkat alárendeli a római kormány szándékainak, áldozatul dobja neki szuverén állami jogainkat, s elősegíti, hogy gazdaságunkat megfojtsák a nagy olasz monopóliumok, amelyek végzetes befolyást gyakorolnak San Marino egész gazdasági életére. Pártunk harcol a San Marinó-i kormány atlanti elkötelezettsége ellen, amely országunk viszonyai között teljes képtelenség. Pártunk az utóbbi évek folyamán lankadatlanul harcolt a korrupció, a zsarolás és a diszkrimináció ellen, azon módszerek ellen, amelyekkel a kereszténydemokraták és a szociáldemokraták hatalmon levő kormánya fenntartja uralmát.

Ezekből az okokból kiindulva pártunk a következő fő problémákra összpontosítja erőfeszítéseit:

— a dolgozók társadalmi-gazdasági helyzetének megjavítása, ami egyben megmozdulásaik és a gyors ütemben növekvő sztrájkmozgalom célja;
— korszerű és demokratikus alkotmány;
— a nők törvény előtti egyenlősége;
— a munkához való jog és a dolgozók jogainak védelme;
— a gazdaság demokratikus programozása;
— új egyezmény megkötése az olasz kormánnyal abból a célból, hogy köztársaságunk mint szuverén és független állam megvalósíthassa jogait.

A kereszténydemokratáknak a Nagytanácsban érdemtelenül mandátumokat biztosító csaló választási törvény hatálytalanítása elősegíti San Marino baloldali erőinek előrehaladását.

Ezenkívül számunkra nagyon fontos az is, hogy a munkásosztály két pártja, a San Marinó-i Kommunista Párt és a San Marinó-i Szocialista Párt megegyezett egységes platform kialakításában. A San Marinó-i Szocialista Párt legutóbbi kongresszusán határozottan kijelentette, hogy a baloldali erők egysége elképzelhetetlen a kommunisták nélkül.

Elvtársak! A kommunista és munkáspártok mostani, harmadik nemzetközi tanácskozása a Kommunista Internacionálé 50. évfordulójának évében folyik. Ötven év alatt hatalmas lépéseket tettünk előre, s a szocializmus és kommunizmus eszméi a legszélesebb körökben elterjedtek. A történelem igazolta, hogy Október győzelme megnyitotta a szocializmus korszakát.

A jelenlegi nemzetközi helyzet bonyolult és veszélyekkel terhes. Ez megköveteli a kommunista mozgalom és az imperialistaellenes erők erőfeszítéseit és egységét.

Egyfelől láthatjuk az imperialista nagyhatalmak, különösen az Egyesült Államok agresszív és kalandor próbálkozásait; másfelől tanúi lehetünk a bizonytalanság és az ellentmondások jeleinek sok olyan kapitalista ország külpolitikájában, amelyek hozzá vannak láncolva az atlantizmus szekeréhez, s a bizonytalanságot és az ingadozást még jobban elmélyíti a széles néptömegek harca egy olyan világkonfliktus megakadályozásáért, amely az emberiségnek magát a létét sodorná veszélybe.

Ebből következik: mind fokozottabban mozgósítani kell a békeszerető és imperialistaellenes erőket, hogy biztosíthassuk a népeknek a nemzetközi kapcsolatok új útjára való átmenetét.

Szerény véleményünk szerint minden pártnak a saját országában kialakult viszonyokhoz és saját lehetőségeihez képest rugalmasan és differenciáltan harcolnia kell mindazoknak a békeszerető, demokratikus és haladó erőknek egyesítéséért, amelyek minden országban, köztük az Egyesült Államokban is tevékenykednek, küzdenie kell a békés egymás mellett élésért, amely biztosítaná a világbékét és egyidejűleg a

nemzeti felszabadítási harc sikerét, a népek igazi gazdasági és politikai függetlenségének kivívását.

Elvtársak! Olyan időszakban élünk, amikor új helyzet alakul ki, s ezt nem foghatjuk fel statikusan, mert az atlanti alárendeltség politikája ellen vívott harcba újabb társadalmi rétegek, köztük széles katolikus tömegek kapcsolódnak be, s ezzel szélesedik a békéért harcoló erők köre. Az ifjúság, az értelmiség és a diákság lázban van, a legkülönbözőbb formákban fejezi ki tiltakozását, s harcol a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért.

Ennélfogva a mozgalmunk előtt álló probléma az, hogy az egyes térségekben és országokban megteremtsük az együttműködést ezekkel az erőkkel a világméretű imperialistaellenes harcban.

Ebből következik, hogy ki kell dolgoznunk a kapcsolatok és kontaktusok politikáját, hogy közös akciókat szervezzünk az összes olyan mozgalmakkal, amelyek a békés egymás mellett élés elveinek győzelmére törekednek.

A kommunistáknak tehát irányítaniuk és vezetniük kell a tömegeket azokban a megmozdulásaikban, amelyek az imperializmuson belüli centrifugális folyamatok megfelelő kihasználásával meghiúsítanák az imperialista terveket.

Így visszatérünk ahhoz, hogy a békeharcot konkrét és pontos politikai célok elérésére kell irányítanunk.

Éppen ezen az alapon állíthatjuk helyre és szélesíthetjük ki a hatékony akcióegységet nemzetközi méretekben, tekintet nélkül a sorainkban keletkezett nézeteltérésekre, s a világszerte szüntelenül növekvő békeszerető és haladó erők között mutatkozó ideológiai különbségekre.

Ebből következik, hogy minden kommunista pártnak a marxizmus–leninizmus elvei alapján, s a konkrét nemzeti viszonyok figyelembevételével önállóan kell kidolgoznia harcának formáit és módszereit, szabadon kell meghatároznia a szocializmusba való átmenet saját, a körülményektől függően békés vagy nem békés útját, valamint azokat a formákat és módszereket is, amelyekkel hazájában a szocializmust felépíti.

Mindezt figyelembe véve, pártunk úgy véli, hogy a teljes és hatékony egység útjában felmerülő nehézségeket nem lehet leküzdeni a fennálló nézeteltérések okainak türelmes felkutatása nélkül, az alapjukat alkotó reális gazdasági, politikai és nemzeti tényezők tisztázása nélkül.

Véleményünk szerint aggályoskodás és gyanakvás nélkül kell elvégezni ezt a vizsgálatot, mert a kapitalista tábort olyan éles konfliktusok és meg nem szüntethető ellentmondások jellemzik, amelyek gyengeségét bizonyítják ugyan, bizonyos körülmények között mégis nagy veszélybe sodorhatják a világbékét, mert nem szüntetik meg az imperializmus agresszív természetét.

Ami a mozgalmunkon belüli nézeteltéréseket illeti, ezek kétségkívül kevésbé jelentősek, mint az, ami egyesít és egyesíthet bennünket. De azért nem dughatjuk a fejünket a homokba. A legsúlyosabb körülmény az, hogy a két legnagyobb szocialista állam nézeteltérései tovább mélyülnek, ahelyett, hogy enyhülnének, mert a KKP vezető csoportja továbbra is szándékosan folytatja szakadár tevékenységét a kommunista pártok soraiban, s olyan szovjetellenes kampányt szít, amely rendkívül ártalmas és végzetes béke, a népek szabadsága és a szocializmus szempontjából. Az ilyen magatartás csak ösztönzi az imperializmus agresszív és provokációs cselekményeit.

Kijelentjük, hogy a szovjetellenességnek nem lehet helye a mi nagy forradalmár családunkban.

Pártunk határozottan elítélte és elvetette a KKP vezető csoportjának azt a képtelen álláspontját, amellyel súlyos kárt okoz az egész kommunista és munkásmozgalomnak,

az elnyomott népek harcának és az egész nemzetközi demokratikus és imperialistaellenes frontnak.

Mindnyájunk előtt nyilvánvaló, hogy a Szovjetunió az imperialistaellenes, kommunista front fő ereje. A Szovjetunió döntő fontosságú szerepet tölt be a nemzetközi kapcsolatokban és viszonyokban, mert nagy a tekintélye, s mert helyes és békés politikája nyomán nagy befolyást élvez a világban; mert a tömegek körében világszerte hatalmas vonzóereje van nagy gazdasági, szociális, technikai és tudományos eredményei folytán; mert nagy a gazdasági potenciálja és óriási a katonai ereje, amely a többi szocialista ország erőivel együtt a szocialista tábor határait védelmezi, és amelyel segíti az imperializmus ellen fegyverrel harcoló népeket.

A Szovjetunió nagy segítséget adott és ad a vietnami nép harcához, amely ennek eredményeképpen kiűzi földjéről az amerikai betolakodókat. A Szovjetunió segítsége lehetővé teszi Kuba számára a szocialista építés folytatását, az arab népek számára pedig azt, hogy folytassák a harcot az álnok izraeli agresszió ellen, az Izrael által elhódított földjeik visszaszerzéséért.

Ennek a reális helyzetnek a figyelembevételével kijelentjük, hogy a kínai elvtársak magatartása nemcsak zavart okoz, nemcsak félrevezet, hanem fájdalomérzést is kelt a munkásosztályban és az imperializmus elleni harc minden részvevőjében, s emellett súlyos kárt okoz a Kínai Népköztársaságnak is. Az ilyen politika arra vezet, hogy a kínai nép elszigetelődik azoktól, akik leghűségesebb és legőszintébb szövetségesei a szocializmus felépítésében.

Bírálatunk e hibás cselekedetek ellen építő jellegű, s arra irányul, hogy segítsük a Kínai Kommunista Pártot és a kínai népet, térjenek vissza a marxizmus–leninizmus pozícióira, a nagy forradalmi családba.

Az elmondottakkal összefüggésben elítélem a szovjetellenességet, és a San Marinó-i Kommunista Párt nevében kijelentem, hogy teljes szolidaritást vállalunk a Szovjetunió hatalmas kommunista pártjával, a szovjet kormánnyal és a szovjet népekkel, amelyek önfeláldozó anyagi segítséget adnak az elnyomott népeknek, s ezzel saját jólétük egy részét áldozzák fel, de a szolidaritás és az internacionalizmus ragyogó példáját mutatják.

Ami a mozgalmunkban jelenleg végbemenő eseményeket illeti, a San Marinó-i Kommunista Párt, népe előtti felelősségének tudatában, fáradhatatlanul harcol az opportunista és nacionalista irányzatok ellen, valamint a balosság, a sematizmus és a revizionizmus minden megnyilvánulási formája ellen.

Elvtársak! Figyelembe véve a Szovjetunió és a többi szocialista ország vezető szerepét, egyben hangsúlyoznunk kell a tőkésországok munkásosztályának szerepét is, azért a munkásosztályét, amely küzdelmével bizonyítja, hogy egyáltalában nem integrálódott a kapitalista rendszerben; hangsúlyoznunk kell a harmadik világ népeinek az imperializmus ellen vívott kemény harcát is.

Elvtársak! A két szemben álló rendszer — a szocializmus és a kapitalizmus — hatalmas történelmi összeütközésének korszakában élünk.

Úgy gondoljuk, hogy ebben a döntő összecsapásban tovább kell fejlődnie az imperializmus és politikája ellen vívott harcnak. Ehhez szükség van a szocialista országok, a kommunista mozgalom és a demokratikus jövőért, a békéért és a jólétért harcoló összes erők új, hatékony akcióegységére.

Ezt a harcot a következő célokért kell vívnunk:

— a katonai tömbök megszüntetéséért;

— az ENSZ Alapokmányában foglaltak maradéktalan megvalósításáért;

— a hős vietnami nép elleni agresszió teljes beszüntetéséért;

— az izraeli csapatoknak az arab országok elleni hatnapos háború során megszerzett területekről való kivonásáért;

— a vitás nemzetközi kérdések tárgyalások útján való békés rendezéséért, az erőszak és a fenyegetések alkalmazása ellen;

— a feszültség enyhítéséért és a békés egymás mellett élés elveinek diadaláért, ami nem engedi meg a más országok belügyeibe való beavatkozást;

— a nyomorövezetek megszüntetéséért, s a fejlődő országok olyan hatékony megsegítéséért, ami előmozdítja gazdasági és társadalmi fejlődésüket a szabadság és a nemzeti függetlenség feltételei között;

— a nagyobb aktivitásért az európai biztonság azon kérdéseinek megoldásában, amelyeket Karlovy Varyban és a Varsói Szerződés konzultatív tanácskozásán vetettek fel azzal a céllal, hogy Európát békeövezetté változtassák, s hogy Európa az európaiaké legyen;

— a második világháború eredményeként megvont határok tiszteletben tartásáért és mindkét német állam elismeréséért;

— a népi Kína ENSZ-nagyhatalmi jogainak helyreállításáért;

— az NDK, a Koreai NDK és a Vietnami Demokratikus Köztársaság elismeréséért;

— az összes külföldi katonai támaszpontok megszüntetéséért.

Ebben a harcban kell megtalálnia egész mozgalmunknak az alapot ahhoz az egységhez, amelyben kifejezésre jutna minden párt és minden szocialista kormány álláspontja.

Elvtársak! Befejezésül szeretném közölni, hogy pártunk Központi Bizottsága behatóan tanulmányozta a tanácskozás fő dokumentumát. Szerény véleményünk szerint ennek a dokumentumnak világosabbnak kellene lennie a dolgozó osztályok számára. Véleményünk szerint egyes pontjait mélyrehatóbban kellett volna megfogalmazni.

A dokumentum megerősít bizonyos általános és helyes elveket, amelyeket azonban nem mindig alkalmaztak a gyakorlatban; ezért maradtak bizonyos homályos mozzanatok, amelyekre a közeljövőben fényt kell deríteni.

Teljesen egyetértünk a dokumentum 3. fejezetével, amely az akcióegység platformját tartalmazza. Szeretném azonban azt is kijelenteni, hogy bár elhangzanak bírálatok és ellenvetések, nyíltan el kell ismernünk, hogy az előkészítő bizottság által kidolgozott dokumentum új tételeket tartalmaz, s jobb, mint az előző dokumentumok.

Emellett világosan kifejezésre akarjuk juttatni: állásfoglalásunkat az az óhaj hatja át, hogy továbbra is segíthessük szerény hozzájárulásunkkal az új egység keresését, s emellett változatlanul megőrizzük bizalmunkat, lelkes csodálatunkat és rokonszenvünket a hatalmas szocialista ország, a nagy Lenin hazája, valamint az összes szocialista országok iránt, amelyeknek új sikereket kívánunk, az összes itt jelenlevő és a távollevő kommunista pártok iránt, azzal a kívánsággal, hogy a következő két- és sokoldalú találkozások alkalmával helyreállíthassuk az egységnek azt a szellemét, amely a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus lelkesítő elveit jellemzi.

Elvtársak! Az összes többi dokumentumokat pártunk minden fenntartás nélkül fogadja el, s kötelezettséget vállal arra, hogy a nagy Lenin születésének évfordulóját úgy ünnepli meg, hogy az méltó lesz Leninnek, az elnyomottakért küzdő nagy harcosnak, a nagy forradalmár vezérnek emlékéhez és eszméihez.

A LESOTHÓI KOMMUNISTA PÁRT KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Lesothói Kommunista Párt Központi Bizottsága, hazám munkásosztálya és valamennyi haladó polgára nevében forrón üdvözöljem a kommunista és munkáspártok e nagy tanácskozásának részvevőit.

Pártunk olyan országban tevékenykedik, amely nem nagy, s amelyet minden oldalról a Dél-afrikai Köztársaság területe vesz körül. Lesotho története annak a szüntelen bátor harcnak a története, amelyet a nép a függetlenségért, különösen Dél-Afrikának országunk bekebelezésére irányuló ismételt kísérletei ellen vív. 1966 októberében hazánk kiharcolta függetlenségét Nagy-Britanniától. Megkezdődött országunknak mint szuverén államnak új élete.

Sajnos, a brit imperializmusnak sikerült a hatalmat olyan kormány kezébe adnia, amely népünk kisebbségét képviseli. A Lesothóban uralmon levő Nemzeti Párt katolikus párt, s teljesen a klérusnak, országunk legnagyobb erejének ellenőrzése alatt áll. Jonathan Leabua kormánya egyetlen fontosabb határozatot sem hoz a klérus utasítása nélkül, amely viszont a Vatikán akaratának engedelmeskedik.

Az ilyen függetlenség nem váltja be népünk reményeit. A kormány szoros és lealázó kapcsolatokat létesített a fajüldöző és fasiszta dél-afrikai rendszerrel. A dél-afrikai imperializmus basáskodása hazánkban még jobban fokozódott. A dél-afrikai fehér hivatalnokok, nagyiparosok és pénzemberek valósággal elözönlötték országunkat. Természeti kincseinket külföldi tőke aknázza ki.

Lesotho munkásosztályának zöme a Dél-afrikai Köztársaság bányáiban, iparvállalataiban és farmjain foglalkoztatott vándormunkás. Kiszámították, hogy országunk felnőtt férfilakosságának körülbelül a fele állandóan külföldön, a Dél-afrikai Köztársaságban dolgozik. Különösen a dél-afrikai aranybányászat a lesothói, a malawi és a mozambiki munkaerő beáramlásától függ.

A munkaerő-vándorlás rendkívül súlyos következményekkel jár Lesotho gazdasági fejlődése szempontjából. A jelenlegi kormány, amelyet Dél-Afrika neokolonialista függőségben tart, természetesen semmit sem tesz ennek a helyzetnek megváltoztatására. Ha Lesothóban fejlődésnek indul a mezőgazdasági vagy az ipari termelés, akkor Dél-Afrika elveszti munkaerőforrását. Ezért Dél-Afrika érdeke az, hogy országunk gazdaságilag ne fejlődjék, s az olcsó munkaerő szállítója maradjon. Az új miniszterelnöki palota és a miniszterelnök városkörnyéki rezidenciáját Maseruval, a fővárossal összekötő aszfaltozott út építése a függetlenség elnyerése óta Lesotho „fejlődésének" legkiemelkedőbb példái.

A lesothói munkásosztály, amely 1867-től, az első gyémántlelőhelyek feltárásától kezdve megismerkedett a dél-afrikai bérrabszolgaság súlyos feltételeivel, 1962-ben létrehozta saját kommunista pártját. A húszas évek elejétől országunk nemzeti felszabadító mozgalma és a Dél-afrikai Kommunista Párt között mindig szoros kapcsolat állt fenn. A bászuto nemzetiségű munkások zöme Dél-Afrikában dolgozott és a dél-afrikai munkásosztály részeként küzdött az osztályharcokban. És fordítva, a Dél-afrikai Kommunista Párt és felszabadító mozgalom sok tagja bászuto nemzetiségű. Lesotho előrehaladásának ellenségei testvéreinknek, az elnyomott dél-afrikai népnek is ellenségei.

Hazánk földrajzi helyzetét figyelembe véve határozottan leszögezhetjük, hogy Lesotho mindaddig nem lesz a szó teljes értelmében szabad és független, amíg nem

söprik el a fajüldöző dél-afrikai rendszert. Ez azonban nem jelenti azt, hogy országunkban nincs lehetőség az előrehaladásra, vagy hogy országunkban és Dél-Afrikában egyforma az életszínvonal.

A Lesothói Kommunista Párt úgy véli, hogy a jelenlegi neokolonialista rendszert felválthatja a haladó szervezeteknek a kommunistákat is magában foglaló egységfrontja, meg lehet valósítani a nemzeti demokráciát és lépésről lépésre meg lehet teremteni a független gazdaságot, de csak abban az esetben, ha országunk támogatást kap az afrikai államok haladó kormányaitól és a szocialista országoktól, különösen a Szovjetuniótól. Ez — Dél-Afrika gazdasági és katonai ereje ellenére — teljesen reális perspektíva, mert meggyőződésünk, hogy Lesotho az egész haladó emberiség támogatásával teljes mértékben ellen tud állni a dél-afrikai rendszer nyomásának. Ha nálunk haladó kormány alakulna, ez diplomáciai és gazdasági kapcsolatokat létesítene mindazokkal az államokkal, amelyek hatékonyan segíthetnék körülzárt országunkat. A jelenlegi reakciós rendszer nem tudja kihasználni azokat a lehetőségeket, amelyeket számunkra független államiságunk, ENSZ-tagságunk és más nemzetközi szervezetekhez való tartozásunk nyújt.

Elvtársak! Pártunk részt vett az előkészítő bizottság munkájában, és már megvitatta a tanácskozásunk elé terjesztett dokumentum-tervezeteket.

Pártunk nézete szerint teljes mértékben támogatni kell a szilárd alapul szolgáló fő dokumentumot, amely lehetővé teszi számunkra, hogy megoldjuk a fő feladatot — az összes antiimperialista erők tömörítését az imperializmus elleni harcban. Szerintünk a dokumentum harmonikus egész, s nem érthetünk egyet azzal a javaslattal, hogy ki kell hagyni belőle egyes részeket. Őszintén szólva, nehéz megértenünk az általános elemzéssel szemben felhozott érveket, hiszen ez az elemzés szolgál feladataink meghatározásának alapjául. Az általános elemzés a kommunista pártok megszokott gyakorlata, s teljességgel nélkülözhetetlen, amikor a harci feladatokat kitűző nemzetközi programról van szó. Minden párt politikája a belső és nemzetközi tényezők értékeléséből indul ki. Míg azonban a pártok belpolitikája rendkívül eltérő lehet, hiszen a legkülönbözőbb országokban működnek, a nemzetközi értékelés alapja csak egy lehet, mert ugyanannak a bolygónak a problémáiról van szó. A marxizmus—leninizmus alapján minden párt helyesen értékelheti a nemzetközi fejlődést, de az értékelés kétségtelenül gazdagabb, sokoldalúbb, ha a világ különböző részein működő pártok kollektív erőfeszítései alapján dolgozzák ki. Az egész világ marxistái—leninistái által kidolgozott kollektív program tökéletesebben fejezi ki a világfejlődés különböző mozzanatait. Mi, más világrészek képviselői, hozzászoktunk, hogy vannak olyan emberek, akik szerint a világ csak Európából és Amerikából áll. A nemzetközi kommunista mozgalom soraiban nagyon kell vigyáznunk és még a gyanúját is el kell kerülnünk annak, hogy efféle nézetek befolyásolják egyes kérdésekben vallott felfogásunkat. Semmilyen dokumentum sem fejezheti ki — akár egyetlen párt, akár az egész nemzetközi kommunista mozgalom készítette elő — a nemzetközi valóságot a maga teljességében. Ezért különösnek tűnik számunkra, ha a bírálat során egyrészt a fő dokumentumot hiányosnak nevezik, másrészt ki akarják belőle hagyni azt, ami már benne van. Gondolom, ha egyes elvtársak jelen lettek volna a Kommunista Kiáltvány kidolgozásánál, talán azt is „túlságosan optimistának" és olyannak nevezték volna, amely nem tükrözi az akkori teljes valóságot. Esetleg javasolták volna a Kiáltvány kereteinek leszűkítését a benne meghatározott legközvetlenebb feladatokra. Az efféle felfogás fő dokumentumunk viszonylatában megengedhetetlen.

Arra törekszünk, hogy megteremtsük az antiimperialista erők egyesítésének alapját. A nemzetközi kommunista mozgalomnak — az antiimperialista mozgalom élcsapatának — ideológiai alapot kell nyújtania a forradalmi folyamat három alkotóelemé-

nek egyesítéséhez. Potenciális szövetségeseinket, akik közül sokan nem marxisták—leninisták, tudnunk kell meggyőzni arról, hogy a dokumentumban kifejtett tudományos elemzés rendeltetése nemcsak az egységnek, hanem az imperializmus és a reakció fölötti győzelemnek az elősegítése is. A kommunista világmozgalom, amely a forradalmi világmozgalom egyik alkotóeleme, csak úgy találhatja meg az utat más antiimperialista erőkhöz, ha egységes világnézet vezeti. A különböző álláspontón alapuló fellépés nem segíti elő az egységet, hanem fordítva, elszigetelődéshez vezet. Ha antiimperialista egységfrontot akarunk létrehozni az imperializmus elleni támadáshoz, rendelkeznünk kell mindenre kiterjedő marxista–leninista elemzéssel és programmal. Ebben az értelemben a fő dokumentum fegyver és a cselekvés vezérfonala, s hatalmas fegyverré válik a pártmunkások és a szabadságharcosok kezében Afrikában és az egész világon egyaránt.

Mint már mondottam, Lesotho nem nagy ország, erőforrásai korlátozottak. A szocializmushoz és a kommunizmushoz csak a Szovjetunió, a szocialista országok segítségével, csak az egész nemzetközi munkásmozgalom alkotórészeként juthat el. Csak ily módon tehet szert igazi függetlenségre és szuverenitásra. Ezért munkánkban, a marxi—lenini tanításnak megfelelően, rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítunk az internacionalizmusnak. Szerintünk a „függetlenség" és a „nemzeti sajátosságok" túlságos hangsúlyozása komoly veszéllyé kezd válni a nemzetközi kommunista mozgalomban.

Mozgalmunk alapítói, Marx és Engels, már több mint 120 évvel ezelőtt megállapították: a kommunisták a többi munkáspárttól abban különböznek, hogy a különböző országok proletárjainak nemzeti harcában az egész proletariátus közös, a nemzetiségtől független érdekeit hangsúlyozzák és érvényesítik, másrészt abban, hogy a proletariátus és a burzsoázia között folyó harc különböző fejlődési fokain mindig az összmozgalom érdekeit képviselik.

Ennek megállapítása óta a világ sokkal szűkebb lett, s ma a földkerekség bármely zugában történő esemény mindenütt visszhangot kelt. Így például az olaszországi kommunisták és katolikusok párbeszéde katolikus uralom alatt álló országunk szempontjából nagy jelentőségű. És így van ez mindenütt és mindenben. Nem fölösleges konzervativizmus-e a függetlenség és a nemzeti sajátosságok egyoldalú hangoztatása ma, a tudományos-műszaki forradalom fantasztikus vívmányainak korszakában?

Tévedés lenne azt hinni, hogy a függetlenség hangsúlyozása csökkenti a nagy pártok és országok befolyását a kis pártokra és országokra. Ellenkezőleg. Éppen a közös döntéseket hozó állandó nemzetközi fórumok hiánya vezetne a kisebb és kevésbé erős pártok tényleges függetlenségének teljes elvesztéséhez. A kisebb pártok csak olyan nemzetközi mozgalom keretei között gyakorolhatnak tényleges lehetőségeiket meghaladó befolyást, amelyben a pártok politikájuk meghatározását és határozataik meghozatalát illetően egyenlő jogokkal rendelkeznek. A munkásság és a burzsoázia nemzetközi politikai osztályharca folyamán a nagy pártok fennmaradhatnak és eredményesen működhetnek olyan körülmények között is, amikor mindegyikük önállóan cselekszik. A kis pártok befolyását, tekintélyét és előbbre jutását viszont csak úgy lehet biztosítani, ha nagy nemzetközi tanácskozásokat hívnak össze, ha aktívabb a nemzetközi tevékenység, ha magasabb szintre emelkedik a nemzetközi proletár felelősségtudat és fegyelem.

Kína „független" akciói hátrányosan befolyásolták számos kisebb párt függetlenségét és szabadságát a világnak ebben a részében. Az illető pártok csak a nemzetközi kommunista mozgalom keretében szerezhetik vissza elvesztett pozícióikat. Közöttünk nem merül föl a kis pártok semmiféle kisebbrendűségi komplexusa a nagy pártokkal szemben. Soha egyetlen párt sem avatkozott be belső ügyeinkbe, kivéve a kínai pár-

tot, amely dühödt elefántként rohangál a nemzetközi arénában. Az imperializmus támadásának körülményei között egyes pártok állásfoglalása előttünk meglehetősen egyoldalúnak tűnik.

Szerencse, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom élén a Szovjetunió Kommunista Pártja áll, amelyet Lenin nevelt. Nemsokára az ő születésének 100. évfordulóját ünnepeljük. Tudjuk, hogy a vezetés ereje nem a kinyilatkoztatásban van, hanem a vezetés konkrét megnyilvánulásaiban és a közös ügyért hozott áldozatokban jut kifejezésre. Ami az SZKP-t és a szovjet államot illeti, a történelem erről már meghozta döntését. Ezt imperialista ellenségeink is elismerik, akik összes elrettentő fegyvereiket csaknem kizárólag a Szovjetunióra irányozták be. Az egyes pártok viszonya a Szovjetunióhoz — az internacionalizmushoz való hűség próbaköve. Ez nem jelenti azt, hogy minden határozat, amelyet a Szovjetunióban valaha hoztak, feltétlenül helyes volt. Másrészt fölöttébb veszélyes lenne, ha gyanakvással fogadnánk a Szovjetunió minden lépését. A történelmi és osztályszemlélet abban áll, hogy az osztályháborúban, amelyben váratlanul rendkívüli és válságos helyzetek állhatnak elő, a munkásosztály és az összes haladó erők kötelessége a Szovjetunió köré tömörülés.

Pártunk jóváhagyta a dicső vietnami nép harcára vonatkozó felhívást. A vietnami nép csapásokat mért és mér ma is az imperializmusra, s minden szabadságharcos számára példakép. Teljes egészében jóváhagyjuk a Lenin-centenárium megünneplésére vonatkozó nagyszerű felhívást. Hazánkban a 100. évfordulót ideológiai tömegkampánnyal és a halhatatlan lenini eszmék fokozott terjesztésével fogjuk megünnepelni.

Befejezésül engedjék meg, hogy köszönetet mondjunk az SZKP-nak és az MSZMP-nek e történelmi tanácskozás előkészítéséhez való jelentős hozzájárulásukért.

BERNARDO ALVARADO MONSON (MARTÍNEZ),

A GUATEMALAI MUNKAPÁRT KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Elvtársak!

Mielőtt rátérnénk tanácskozásunk napirendjének kérdéseire, Központi Bizottságunk és valamennyi guatemalai kommunista nevében szívből köszöntjük az itt képviselt testvérpártok küldöttségeit. Egyszersmind köszönetet mondunk azokért az erőfeszítésekért, amelyeket a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Szovjetunió Kommunista Pártja tanácskozásunk előkészítése és megvalósítása érdekében tett, valamint a testvéri fogadtatásért.

Mindenekelőtt szeretnénk értékelni a tanácskozás előkészítését és megvalósítását. Szerintünk teljes mértékben beigazolódott a tanácskozás összehívásának szükségessége és lehetősége. Az összehívás még nagyobb jelentőségre tesz szert, ha figyelembe vesszük a nemzetközi kommunista mozgalomban fennálló nézeteltéréseket, a szocialista táborban tapasztalható komoly szakadást, a tanácskozás jellegével kapcsolatos eltérő nézeteket, valamint a tanácskozás előkészítése idején lezajlott nemzetközi jelentőségű eseményeket.

Nézetünk szerint a tanácskozás egyik legfontosabb érdeme a széles körű vita, továbbá a különféle szempontoknak a nézeteltérések és a különvélemények elleplezése nélküli egybevetése. Maga a vita valamennyiünk számára lehetővé tette, hogy közelebbről megismerkedjünk a különféle álláspontokkal, pontosan meghatározzuk a

nézeteltéréseket és — mint már mondották — megteremtsük a nézeteltérések testvéri megvitatásához és jövendő leküzdéséhez szükséges feltételeket.

A tanácskozás fő dokumentuma azokat a sarkalatos tételeket tartalmazza, amelyek tekintetében a nézetek megegyeznek. Olyan pontok vannak benne, amelyek alapul szolgálhatnak egyesülésünkhöz, vagy amelyeknek széles körű és mélyreható megvitatás tárgyát kell képezniük ahhoz, hogy a valóságot — aminek általánosítására csak a marxizmus–leninizmus képes — teljesebben és konkrétabban megértve, szorosabbá tegyük ideológiai egységünket.

Az egész nemzetközi kommunista mozgalmat élénken foglalkoztató néhány fontos kérdés megvizsgálásának és beható elemzésének lehetetlenségével kapcsolatban pártunk Központi Bizottsága kifejezésre juttatta azt a véleményét, hogy a tanácskozás napirendjének az imperialistaellenes akcióegység platformjának kidolgozására, valamint a nemzetközi erőviszonyok elemzésére kell szorítkoznia. Mindazonáltal most el kell ismernünk, hogy a fő dokumentum más részeiben is vannak olyan helytálló megállapítások, amelyek lényegesek az antiimperialista forradalmi harc világméretű kibontakoztatása szempontjából. Központi Bizottságunk álláspontja nem azt jelentette, hogy elleneztük ezeknek a problémáknak őszinte és nyílt megvitatását. Mi szeretnénk az ilyen megvitatást.

Az a tény, hogy a tanácskozás előkészítése idején egyes pártok képviselői kerülték a közvetlen bírálatot, a bizalom helyreállását és a részvevők számának növekedését eredményezte, ami a tanácskozás második érdeme. Az ilyen helyes módszer alkalmazásának azonban nem szabad feledtetnie velünk a közöttünk fennálló nézeteltéréseket. Éppen ellenkezőleg, szerintünk pártjaink tekintélye érdekében meg kell állapítanunk a nézeteltérések létezését, mert még nagyobb jelentőségű az a tény, hogy mi, kommunisták, a nézeteltérések ellenére továbbra is törekszünk az egyesülésre az imperialistaellenes közös akciókban, s még fokozottabban egyesítjük erőfeszítéseinket közös céljaink elérése érdekében. Ezért támogatjuk a spanyol elvtársaknak azt a javaslatát, hogy vegyük be ezt a megállapítást a fő dokumentum 3. fejezetébe.

A különböző előkészítő üléseken mellőzték a legvitásabb kérdések megvitatását, vagy politikai meggondolásokból, vagy azért, mert még nem értek meg beható tanulmányozásuk feltételei, s ezzel kapcsolatban el kell ismernünk, hogy a nemzetközi helyzet elemzése hiányos, hiszen bizonyos fontos eseményekről még említés sem történik benne. Egyszersmind szeretnénk, ha a szocialista országok közötti kapcsolatok értékeléséhez a nézeteltérések felmerülésének lehetőségére vonatkozó utaláson kívül hozzátennénk, hogy vannak olyan nézeteltérések, amelyeket a marxizmus–leninizmus feltárhat és megoldhat. Ez nem azt jelenti, hogy akár a legkisebb mértékben is ne értenénk egyet azokkal a részekkel, amelyekben a szocialista országok sikereiről, az emberi tevékenység valamennyi területén kínálkozó óriási lehetőségeikről van szó.

A tanácskozás további nagy érdeme a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívás lelkes és egyhangú jóváhagyása. Ez meggyőzően tanúsítja, hogy a legfontosabb kérdés, amelyben a tanácskozás valamennyi részvevőjének felfogása megegyezik, a vietnami nép hősi és lelkesítő harcának határozott támogatása. Sőt, véleményünk szerint a vietnami népnek az amerikai agresszorok ellen vívott harca jelenleg olyan tényező, amely erősíti valamennyi, a tanácskozásunkon képviselt és nem képviselt kommunista párt akcióegységét az imperializmus elleni harcban, előmozdítja a világ antiimperialista és békeszerető erőinek összefogását. Szerintünk ez még jobban növeli a vietnami nép sikereinek történelmi jelentőségét.

Másrészt Vietnamnak az amerikai imperialisták ellen viselt felszabadító háborúja sajátos ellentmondást tár fel. A nemzetközi kommunista mozgalom fő gyengeségének,

vagyis kettészakadásának következménye, s ugyanakkor mozgalmunk antiimperialista akcióegységének döntő tényezője. Tág értelemben véve nyilvánvalóan igaz az, hogy a szocialista állam, nevezetesen a Vietnami Demokratikus Köztársaság elleni közvetlen agressziót előmozdította a sorainkban bekövetkezett szakadás, a Kínai Kommunista Párt és a nemzetközi kommunista mozgalom zöme közötti szakadás.

Véleményünk szerint ez az egész világ kommunistái előtt az imperializmus ellen, a szocializmusért és a világbéke fenntartásáért vívott harcuk során a szakadással kapcsolatban felmerült problémának egyik kulcskérdése. Mi úgy véljük, hogy amíg nem szűnik meg ez a széthúzás, amíg fennáll a szakadás és nem normalizálódnak a kapcsolatok valamennyi szocialista állam között, addig az imperializmusnak több lehetősége lesz a népek elleni agresszióra és háborúk kirobbantására, addig agresszív törekvései tekintetében megtartja a kezdeményezést. Nekünk viszont nehezebb lesz elhárítani mesterkedéseit és harcolni azért, hogy az emberiség előbbre jusson a haladás és a szocializmus útján. Ezért nagy jelentőséget tulajdonítottunk annak, hogy a jelenlegi tanácskozás ne tegye lehetetlenné a közeledést, ami később az egész nemzetközi kommunista mozgalom egységének alapjául szolgálhat.

Szeretnénk itt világosan kifejteni álláspontunkat ennek a Kínai Kommunista Párttal bekövetkezett konfliktusnak kérdésében, amely a tanácskozás részvevőinek jelentős többségét érintette. Mindenekelőtt úgy véljük, hogy valamennyi kommunista párt együtt és mindegyik külön-külön teljes joggal válaszolhat a támadásra, a szakadár propagandára, a politikánkkal kapcsolatos esetleges hamis tájékoztatásra — bárhonnan, akár a Kínai Kommunista Párttól, akár bármely más párttól indul ki. Ezenkívül úgy gondoljuk, hogy az adott esetben a Szovjetunió iránti szolidaritásból fakadó kötelesség: az imperializmus és a Szovjetunió egy kalap alá vételére irányuló — teljességgel megengedhetetlen —, s hivatalosan a Kínai Kommunista Párt politikai irányvonalának szerves részeként meghirdetett kísérletek határozott elutasítása.

Pártunk ilyen állásfoglalása megfelel annak a már régen kifejtett felfogásunknak, amely homlokegyenest ellenkezik a KKP ideológiai elgondolásaival és fő külpolitikai irányvonalával. Mindamellett tanácskozásunk végső célja szempontjából, ami szerintünk abban összegezhető, hogy igyekszünk megtalálni az egész nemzetközi kommunista mozgalom fokozottabb összeforrottságának, szorosabb egységének módjait és formáit, változatlanul szükségesnek tartjuk a tartózkodást bármely párt megtámadásától vagy bírálatától, akár képviselve van tanácskozásunkon, akár nincs képviselve. Küldöttségünk ezt a budapesti konzultatív tanácskozáson ismételten kijelentette.

Az elmondottakkal összhangban úgy véljük, hogy a Szovjetunió mint az imperializmus elleni harc fő ereje elsőrendű szerepet tölt be. Teljesen egyetértünk a dokumentumnak azzal a megfogalmazásával, amely szerint ennek a harcnak a szocialista világrendszer a döntő ereje. Egyetértünk azzal a tételével is, amely szerint a szocialista világrendszer nemcsak korlátozza az imperializmus lehetőségeit az ellenforradalom exportjára, hanem egyszersmind „internacionalista kötelességét teljesítve, növekvő segítséget ad a függetlenségért és a szabadságért harcoló népeknek". Saját tapasztalatainkból kiindulva, nyíltan hálánkat fejezzük ki ezen a helyen a Szovjetunió Kommunista Pártja és más testvérpártok nekünk nyújtott hatékony segítségéért.

Szeretnénk kifejteni egyes elgondolásainkat a békeharcnak és a békés egymás mellett élés politikájával való szoros összefüggésének kérdéséről, valamint a békés egymás mellett élés és az elnyomott népek és országok imperialistaellenes harca közötti kölcsönös viszonnyal kapcsolatban. Természetesen nagyon jól tudjuk, mit jelent az egész emberiség és a kommunisták számára a békeharc, annak sürgető szükségessége, hogy elhárítsuk a termonukleáris világháborút, amely a dokumentum megállapítása szerint továbbra is tömeges pusztulással fenyegeti a népeket. Bármilyen

fontos is azonban ez a kérdés, nekünk, kommunistáknak és az elnyomott népek más antiimperialista erőinek, nem szabad olyan mértékben helytelenül tájékozódnunk, hogy azt gondoljuk, a békeharc a fő irányvonallá vált és elhomályosította harcunk fő történelmi célját — az imperializmus szétzúzását és a szocializmus felé haladást.

Kívánatos volna pontosabb megfogalmazást találni a békés egymás mellett élés és a forradalmi folyamat közötti dialektikus összefüggés kifejezésére. Ez nemcsak elméleti szempontból szükséges, hanem gyakorlati meggondolásokból is. A megfogalmazásnak a kommunisták számára és az egész nép számára egyaránt érthetőnek kell lennie. Másrészt véleményünk szerint a békés egymás mellett élést mint olyan történelmi helyzetet, amelyben az osztályharc nemzetközi méretekben kibontakozik, nem szabad összekeverni sem a békés egymás mellett élésnek azzal a konkrét politikájával, amelyet a szocialista országokban hatalmon levő pártok teljesen indokoltan folytatnak, sem pedig a kommunista pártoknak, a demokratikus szervezeteknek és más békeszerető társadalmi erőknek, köztük a nem forradalmi jellegű erőknek békeharcával.

Csakis így érthetjük meg, hogy az olyan országokban, mint a mieink, miért jelenti magának a harc feltételeinek következtében a békés egymás mellett élés ügyéhez való legjelentősebb hozzájárulást az, ha csapásokat mérnek az imperializmus pozícióira, militarista politikájára és preventív háborús stratégiájára. Ugyanakkor számunkra nehezebb olyan megmozdulások szervezése, amilyen például az aláírásgyűjtési kampány a vietnami háború megszüntetése érdekében vagy tömegtüntetések rendezése a nukleáris fegyver eltiltásának követelésével, hogy csak ezt a két példát említsem.

Hadd mondjam el továbbá, miért ragaszkodunk a dokumentum fogalmazásának megváltoztatásához ott, ahol kimondja: „A békés egymás mellett élés politikája nem mond ellent az elnyomott népek azon jogának, hogy a felszabadulásukért vívott harcban azt az utat válasszák, amelyet szükségesnek tartanak — akár a fegyveres... harc útját..."* Megmondom, hogy mi nem gondolunk ezeknek a meghatározásoknak a szocializmus olyan eléréséhez való felhasználására, amely figyelembe veszi a fejlett tőkésországokban követett utakat vagy a nemrég felszabadult országok fejlődési útjait. Konkrétan szólva, továbbra is az a véleményünk, hogy az uralkodó osztályok ellenállásától függően, amelyek ragaszkodni fognak a hatalomhoz, a forradalom győzelme csak két úton lehetséges: erőszakos vagy békés úton.

Az idézett fogalmazás két esetben is zavart kelthet. Először, azt a benyomást keltheti, hogy sok út van. Másodszor, azt a gondolatot ébreszti, hogy a békés utat tartjuk helyesebbnek, a fegyveres harcot pedig csak kivételnek vagy véletlennek tekintjük. Az előbbi tévedés nyilvánvaló voltát a nemzetközi kommunista mozgalom erre vonatkozó okmányai tanúsítják. Hogy az utóbbi félreértést eloszlassuk, folyamodjunk az 1960. évi nyilatkozat szövegéhez, ahol a békés út csak lehetőségként szerepel egyes országok számára, bizonyos feltételek között. Tehát, hogy ne tulajdonítsunk ennek az útnak a jelentésével nem egyező kizárólagos vagy véletlen jelleget, helyesebb volna a fegyveres utat említeni először, minthogy ez nem áll ellentétben a békés egymás mellett éléssel.

Központi Bizottságunk nagy figyelemmel tanulmányozta a dokumentumnak azt a részét, amely Latin-Amerikára vonatkozik.

Tökéletesen helyesnek tekintjük az ázsiai és az afrikai országok megkülönböztetését a latin-amerikai országoktól. A latin-amerikai országok a gazdasági fejlődés je-

* Ezt a javaslatot a tanácskozás elfogadta.

lenlegi szakaszában az úgynevezett harmadik világhoz vagy a gyengén fejlett országok világához tartoznak. Még korántsem érték el a fejlett tőkésországok színvonalát. Ugyanakkor azonban átlagos gazdasági színvonaluk magasabb, mint az ázsiai és az afrikai országoké. Más szóval, egészében véve a latin-amerikai országok a harmadik világon belül a legfejlettebbek. Ez a fő megkülönböztető vonásuk. De vannak más megkülönböztető sajátosságaik is: politikai, történelmi, kulturális és egyéb hagyományok, amelyek mind nagy jelentőségűek. A latin-amerikai országok sajátossága az is, hogy jelentős mértékben közvetlenül vannak alárendelve a leghatalmasabb és legagresszívabb imperializmus, az amerikai imperializmus uralmának. Az Egyesült Államok továbbra is saját birtokának, stratégiai hátországának tekinti Latin-Amerikát.

A Latin-Amerika megkülönböztető vonásaira való helyes utalás, ami az 1960. évi nyilatkozatból még hiányzott, lehetővé teszi, hogy rámutassunk a fejlődési utak közötti különbségekre. Véleményünk szerint Latin-Amerika viszonylatában nehéz volna beszélni a fejlődés „nem kapitalista útjáról", mert ezek az országok már régen a kapitalista utat járják. A fő dokumentum megállapítja: „Összességüket tekintve, a kapitalista fejlődés meglehetősen hosszú útját járták be..." A Latin-Amerika sajátosságára való utalás a megfelelő antiimperialista feladatok és forradalmi célkitűzések jobb meghatározását is elősegíti. Mindazonáltal ezek a feladatok egységes egészet alkotnak, s ezért véleményünk szerint helyes volt felvételük a korunk három nagy forradalmi ereje közül az egyik — a nemzeti felszabadító mozgalom feladatainak kategóriájába.

Tegyük még hozzá, hogy az új jellemzésben jobban tükröződnek Latin-Amerika fő vonásai és azok a tényezők, amelyek az ott kialakult jelenlegi helyzetet meghatározzák: a kubai forradalom, amely Amerika egyik államában a szocializmus győzelméhez vezetett, a kubai forradalom ellensúlyozására kidolgozott „Szövetség a Haladásért" program csődje, valamint az az egész világrészt megrázó harc, amelyet népeink különböző területeken és formákban vívtak.

Véleményünk szerint a szocialista Kuba megjelenése nyomán bekövetkezett történelmi fordulat jelentőségét számos tény tanúsítja. Szertefoszlott az a geopolitikai téveszme, amely szerint az imperializmus szétzúzása saját hagyományos befolyási övezetében, fellegvárának közvetlen közelében nem lehetséges. Ennek következtében országainkban növekedtek a forradalmi lehetőségek és valóra váltásuk esélyei. A szocialista Kuba visszaverte az imperializmus dühödt rohamait, a partra tett bandák Playa Girónnál megsemmisítő vereséget szenvedtek. Kuba igazi kulturális forradalmat hajtott végre, amely teljesen felszámolta az írástudatlanságot. Végül a szocializmus építése, amely sikereivel és kudarcaival a jelen és a jövő viszonylatában egyaránt felmérhetetlen jelentőségű népeink számára. Mindeme tényeknél fogva Amerikában Kuba a forradalom és a szocializmus élcsapata.

A kontinentális forradalom alternatívájaként meghirdetett „Szövetség a Haladásért" program csődjét ma már a hívei is elismerik. Maguk az oligarcha körök, attól félve, hogy a hagyományos struktúra akár legkisebb reformja megnyitja a zsilipeket a forradalom előtt, fenntartásokkal fogadták ezt a programot, a népek pedig már kezdettől fogva harcot indítottak ellene, mert jól látták, hogy a forradalom útjának eltorlaszolására és a népeink fölötti uralmának megtartására törekvő imperializmus ügyes manőveréről van szó.

Ennek azonban nem szabad bennünk alaptalan optimizmust ébresztenie, nem szabad hajlamossá tennie bennünket arra, hogy lebecsüljük az imperializmus és a helyi oligarchia erőit, manőverezési lehetőségeit. Saját tapasztalatunkból tudjuk, hogy az imperializmus a forradalmi folyamat feltartóztatása céljából nemcsak hallat-

lan kegyetlenségekre képes, hanem a számára előnyös nyílt katonai diktatúrát ügyesen össze tudja kapcsolni az úgynevezett képviseleti demokráciával.

Nem mondanánk igazat, ha kijelentenénk, hogy teljesen meg vagyunk elégedve a dokumentumnak ezzel a részével, de örömünkre szolgál, hogy a kollektív vita során sok javaslatunkat elfogadták, egyebek között az utalást a föld nélküli parasztokat sújtó feudális csökevényekre, a parasztság forradalmi lehetőségeire és a különböző antiimperialista erők fegyveres harcára.

A latin-amerikai valóság teljesebb elemző vizsgálata jobban tükrözte volna az olyan jelenségeket, amilyen például új erők bekapcsolódása a társadalmi harcba, minden pozitív vonásukkal és gyengeségükkel együtt, s amilyenek azok a fontosabb események, amelyek a maguk előnyös vagy hátrányos következményeivel nyomot hagytak a forradalmi mozgalom történetében: a tömegtüntetések és a hegyvidékeken meg a városokban egyaránt előforduló fegyveres megmozdulások, amelyek népeink harcának legragyogóbb megnyilvánulásai és ösztönzői. Ebben a harcban számos kiváló kommunista forradalmár vesztette életét, közöttük a nagyszerű hős, a forradalom ügye iránti teljes odaadásával mindannyiunkat lelkesítő Ernesto Che Guevara őrnagy.

A latin-amerikai társadalmi és politikai folyamat jellemző vonásainak megvitatása során, sajnos, nem sikerült kijavítanunk a dokumentumnak azt a túlságosan általános és kategorikus megfogalmazását, amely szerint „a demokratikus és antiimperialista harc élén a kommunista és munkáspártok haladnak". Nem érthetünk egyet ezzel a megfogalmazással, s félreértések elkerülése végett megmagyarázzuk felfogásunkat. Egyáltalán nem akarjuk kétségbe vonni tanításunk fő elvét: a munkásosztálynak és élenjáró pártjának vezető szerepét. Jól ismerjük Leninnek, a forradalom zseniális stratégájának arra vonatkozó útmutatását, hogy ezt a szerepet a forradalmi gyakorlatban, az osztályütközetek tüzében kell betölteni.

Pártjainknak éppen erre kell összpontosítaniuk legnagyobb erőfeszítéseiket. Ha azonban a valóságot vizsgáljuk és annak kifejezésére törekszünk, nem cserélhetjük fel a tényeket általános elvekkel. S ha véleményünk szerint igaz az, hogy egyes országokban a testvérpártok már a demokratikus és antiimperialista harc élén haladnak, minthogy befolyásuk a dolgozók, a néptömegek körében vitathatatlan, sajnos, más esetekben, legalábbis a mi esetünkben, ez a törekvés még nem vált valósággá.

Pártunk igyekszik ezt a szerepet a gyakorlatban betölteni és még jelentősebbé tenni — ez pártunk politikájának fő elve. Központi Bizottságunknak „A guatemalai forradalom helyzete és perspektívái" című 1968 márciusi határozatában felléptünk a munkásosztály és marxista–leninista pártja szerepének tagadásával kapcsolatos baloldali tendenciák ellen s egyebek között kijelentettük: „A parasztságot az egyik fő erőnek tekintjük, de a munkásosztály a kizsákmányolt osztályok közül a leghaladóbb osztály, a szocializmus elveinek, a forradalom tudományos elméletének hordozója, a forradalom vezető ereje. A munkásosztály vezető szerepe csakis élenjáró pártja révén biztosítható. Ezért elutasítunk minden olyan tendenciát, amelyben a kommunista párt szerepének bármilyen ürüggyel való csökkentésére irányuló törekvés nyilvánul meg."

Tekintettel arra, hogy Latin-Amerikában a helyzet sokrétű és bonyolult, s hogy teljes problémakörünk mélyrehatóbb elemzése jelenleg nem lehetséges (egyébként is ezt az elemzést elsősorban nekünk, latin-amerikai kommunistáknak kell elvégeznünk), most be kell érnünk a dokumentumnak a mi földrészünkkel kapcsolatos megállapításaival.

Amikor állást foglalunk a tanácskozás fő dokumentumának elfogadása mellett, egyben kifejezzük azt az óhajunkat, hogy az a szerkesztő bizottsági megvitatás ered-

ményeként javuljon, s hogy érjük el a különböző szempontok fokozottabb közeledését, és ilyenformán szilárdabban alapozzuk meg a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottságát.

Most pedig engedjék meg nekem, elvtársak, hogy röviden foglalkozzam a guatemalai helyzettel.

Ennek fő jellemzője a választási bohózat előkészítése erőszak és terror közepette, aminek következtében a guatemalaiak ezrei vesztették életüket, a baloldali erőket és a társadalom más demokratikus rétegeit pedig megfosztották a szavazás lehetőségétől.

Az utóbbi éveket heves összecsapások jellemezték. Népünk eljutott a forradalmi erőszak szükségességének felismeréséhez. Pártunk mindent elkövet, hogy minél alaposabban előkészítse a guatemalai forradalom fegyveres útját, hogy a forradalmat, ennek az útnak keretében minden lehetséges harci formát felhasználva, előmozdítsa. Más forradalmi rétegek, elveiknek és módszereiknek megfelelően, szintén megkezdték a fegyveres harcot. Az egyik legnegatívabb körülmény, amelyből jelenleg az ellenségnek nem kis előnye származik, a forradalmi mozgalom kettészakadása. Súlyos csapásokat mértek ránk, az újjászervezés és az erőgyűjtés nehéz időszakát éljük át, de nem szüntetjük be a harcot.

Pártunk ennek az egész időszaknak folyamán igen sok különféle hasznos tapasztalatra tett szert, de a tapasztalatokból még nem vontuk le a végleges következtetéseket. Ezzel a feladattal IV. kongresszusunkat bíztuk meg, amely kritikai vizsgálat alá veszi eredményeinket és nem kisszámú hibáinkat egyaránt. Az utóbbi években egyszerre kellett visszavernünk az ellenség terrortámadásait és átélnünk a heves belső harcot.

Ennek a harcnak, amelyet egyrészt jobboldali, másrészt baloldali tendenciák felbukkanása jellemez, következő vonásaira szeretnénk felhívni a figyelmet. A jobboldali, konzervatív tendenciák képviselőire az jellemző, hogy nem értik meg a forradalmi fordulat teljes kibontakozását, ragaszkodnak a kizárólag hagyományos szervezeti és harci formákhoz, nem vesznek tudomást a helyzet új tényezőiről. Ez a tendencia felülkerekedése esetén szervezetünket a forradalmároknak a dolgozók és egész népünk fő harcaitól elszakadt szektájává változtatná.

A baloldali tendenciák képviselői viszont egyoldalúan alkalmazták a fegyveres út koncepcióját, a katonai szervezeteken kívül elvetettek minden szervezeti formát, megpróbáltak átugrani szakaszokat, lebecsülték a munkásosztály és pártja szerepét, valamint a más erőkkel való összefogás jelentőségét. Ez likvidátori tendencia volt, amely egy másik véglet következményeként ugyancsak a párt elszigetelődésével és megszűnésével fenyegetett.

Nézeteltéréseink, jóllehet eredetileg belső természetűek és kétségtelenül osztályjellegűek voltak, nemsokára a nemzetközi kommunista mozgalomban felmerült nézeteltérések és egyéb külső tényezők befolyása alá kerültek. Megállapíthatjuk, hogy a konzervatívok a forradalmi harc kibontakoztatásának feltételeit és lehetőségeit lebecsülték, a baloldaliak viszont túlértékelték Ezek is, amazok is a valóság szubjektív értelmezéséből indultak ki. A párt egészében véve szintén számos súlyos hibát követett el.

Különböző korokban és különböző országokban, a börtönbe vetett rajongó Babeuftől és a múlt század derekán lefolytatott kölni per kommunistáitól mind a mai napig, bennünket, kommunistákat, az előző korszakok forradalmárjaihoz hasonlóan, üldöztek, kínoztak és halállal büntettek. A guatemalai ellenforradalom terrortámadása ugyanezzel jár. Forradalmárok vagy családtagjaik elhurcolása és nyomtalan eltűnése, sok megcsonkított hulla a hóhérok szadizmusának nyomaival, hazafiak agyonlövése

fényes nappal, a városok legforgalmasabb utcáin, mindez a közelmúlt megszokott jelenségei közé tartozott, s nemcsak megdöbbenést keltett, hanem a nép egy ideig visszafojtott haragját is kiváltotta. A terrorhullám oly magasra csapott, hogy még polgári sajtóorgánumok, egyházi hatóságok és amerikai lapok is szóvá tették, s kezdtek fellépni ellene. A nép és a forradalmi erők a súlyos veszteségek közepette álltak a rohamot. Elmondhatjuk, hogy a hóhérok és cinkosaik közül jó néhányan elnyerték megérdemelt büntetésüket. De ebben a harcban kiváló kommunista funkcionáriusok, köztük központi bizottsági tagok vesztették életüket, s emléküknek a legmélyebb tisztelettel adózunk.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy a terror, amely korra és nemre való tekintet nélkül egyaránt szedi áldozatait, polgári „demokratikus és alkotmányos" kormány égisze alatt dühöng, s ez a kormány a terrort, más országok kormányaihoz hasonlóan, imperialista gazdáinak tanácsát megfogadva, reformokkal és szociális demagógiával kapcsolja össze.

A Guatemalai Munkapárt és bátor ifjúsági szervezetünk egyaránt nagy tekintélynek örvend a munkások, diákok, értelmiségiek és széles parasztrétegek körében, s nemcsak a belső harc problémáit oldották meg eredményesen, hanem a véres terrort is átvészelték, újjászervezték és megerősítették soraikat.

A választási hadjárattal kapcsolatos jelenlegi politikai helyzet, amely az üldözés és a terror némi enyhülésével járhat, véleményünk szerint csak átmeneti és nem módosítja a fő irányvonalunkat meghatározó objektív feltételeket. Ezért, jóllehet kihasználjuk a helyzetet tömegkapcsolataink erősítésére, nem mondunk le a fegyveres harc forradalmi útjáról.

Legyen szabad kihasználnunk azt a körülményt, hogy sok testvérpárt kiváló képviselői gyűltek itt össze, s még egyszer köszönetet mondanunk azért az értékes és hatékony szolidaritásért, amelyet azokban a napokban irányunkban tanúsítottak, azokért a széles körű szolidaritási akciókért, amelyek még jobban fokozódtak az utóbbi időben, drága Huberto Alvarada elvtársunk, kiváló harcostársunk letartóztatásával kapcsolatban. Életét sikerült megmenteni.

*

Elvtársak! Teljesen egyetértünk a „Felhívás a béke védelmére" című dokumentummal. Ez elősegíti majd azoknak az erőknek még eredményesebb mozgósítását, amelyek felismerték, mit jelentene egy termonukleáris háború és milyen veszélyt rejt magában az imperializmus, különösen az amerikai imperializmus agresszív kalandorpolitikája. „A tartós béke ma nem utópia, hanem teljesen elérhető cél" — állapítja meg a felhívás. Úgy gondoljuk, hogy a világháború nem végzetszerűen elkerülhetetlen, ha minden békeszerető erő erélyesen küzd az elhárításáért, ha közös létérdekeink érvényesítéséért harcolunk az imperializmus ellen.

Elvtársak! Most, hogy itt vagyunk Lenin nagy hazájában, abban az országban, ahol először váltak valóra Marx és Engels nagyszerű álmai, s ahol a kommunizmus nem Európát bejáró kísértet többé, hanem konkrét formát öltött egy humánusabb és jobb társadalomban — ígérjük, hogy lelkesedéssel ünnepeljük meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom lángeszű vezére, Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulóját. Jóváhagyjuk a tanácskozásnak e nap megünneplésére szólító felhívását, mert ez a világ minden kommunistája számára drága nap. Lenin születésének 100. évfordulóját ünnepelve, lelkesen emlékezünk majd gondolataira és tetteire, amelyek testet öltöttek a nemzetközi kommunista mozgalomban, a Vörös Hadsereg, majd a

szovjet fegyveres erők hősi győzelmeiben, a szovjet népnek a szocializmus építése során elért sikereiben, a Szovjetunió Kommunista Pártjának nagyszerű határozataiban, köztük XX. kongresszusának határozataiban. Ezeknek a határozatoknak kihatásai még ma is emlékeztetnek bennünket arra, hogy a kritikai alkotó gondolkodás, amely Leninnek oly nagyszerű tulajdonsága volt, az emberi értelem fő fegyvere. Az, hogy a kommunisták a marxizmus–leninizmus tudományos elveit és módszereit alkalmazzák, győzelmük biztos záloga.

Nagyon köszönöm figyelmüket.

HUGHES MURPHY,

ÉSZAK-ÍRORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA

Elnök elvtárs, elvtársak!

A tanácskozáson pártunk főtitkárának kellett volna beszélnie, de betegsége miatt nem vehet részt az üléseken, ezért felszólalásunk igen rövid lesz. Úgy véljük, nekünk is hozzá kell járulnunk ehhez a jelentős történelmi tanácskozáshoz, bármilyen csekély is a hozzájárulásunk.

Észak-Írország Kommunista Pártjának Végrehajtó Bizottsága és küldöttsége nevében forró testvéri üdvözlettel köszöntöm a kommunista és munkáspártok tanácskozását és a tanácskozás munkájában részt vevő pártok képviselőit.

Pártunk véleménye szerint a kommunista és munkáspártoknak ez a tanácskozása időszerű és szükséges.

Ha az imperializmus a mai világban veszít is erejéből, még mindig veszélyes és agresszív marad. Veszélyességét és agresszivitását tanúsítja a hős vietnami nép ellen indított véres agresszív háború, amelyet az imperialisták a világközvélemény tiltakozásai ellenére tovább folytatnak. Veszélyességét és agresszivitását tanúsítják az olyan példák is, mint a közel-keleti háború, a neonácizmus éledése Nyugat-Németországban és a görögországi jobboldali erők által szervezett katonai puccs.

Az imperializmus agresszivitásáról és veszélyességéről tanúskodnak továbbá az Amerikai Egyesült Államok vezette imperialista országok hatalmas katonai költségvetései, s ugyancsak agresszivitásáról és veszélyességéről tanúskodik az, hogy a nagy monopóliumok — a minél magasabb profit szerzése céljából — behatolnak más országokba.

Észak-Írországban a monopóliumok már kezükbe kaparintották a bank- és biztosítási ügyeket, az ipart, a kereskedelmet és az ingatlanokat. Ez azonban a munka nélküli és kivándorlásra kényszerülő írek tízezreinek egyetlen problémáját sem oldotta meg. Észak-Írország legfőbb kiviteli cikke még ma is a munkás és a paraszt.

Az észak-írországi kormány, amely a monopóliumoknak vissza nem térítendő szubvenció formájában gyárak építésére, berendezések beszerzésére stb. sok millió font sterlinget folyósít, nemrégiben kénytelen volt elismerni, hogy a gazdaságfejlesztési előirányzatokat pénzügyi válság miatt felül kell vizsgálnia. Ennek a következménye az lesz, hogy csökkentik a lakásépítkezést, iskolák és kórházak építését, valamint a foglalkoztatás növelésére és más fejlesztési célokra elfogadott terveket.

A múlt év októbere óta, azt követően, hogy a rendőrség kíméletlenül megtámadta az állampolgári jogok védelme jegyében szervezett tüntetést, óriási mértékben fokozódott a demokráciáért és polgári szabadságjogokért folyó népi harc.

Kormányunk ugyan megígérte, hogy reformokat hajt végre, a parlamentben azonban arra törekszik, hogy a tüntetések korlátozására vonatkozó büntető törvényeket fogadtasson el.

A múlt év októbere óta eltelt időszak folyamán a polgárjogi harc szakadást idézett elő a kormányon levő unionista pártban, általános választásokra, több miniszter lemondására vezetett, s módot nyújtott arra, hogy Nagy-Britannia és a világ munkásosztálya határozottan elítélje kormányunk cselekedeteit.

Ezzel kapcsolatban szeretnénk felhívni a figyelmet arra a hatékony segítségre, amelyet pártunk és népünk Nagy-Britannia Kommunista Pártjától, az Ausztráliai Kommunista Párttól és az Egyesült Államok munkásosztályának szervezeteitől kapott. Nagy segítséget jelentett pártunknak és népünknek az is, hogy szovjet lapokban és folyóiratokban, például a „Novoje Vremjá"-ban, foglalkoztak problémáinkkal.

Népünk polgárjogi harca feltárta a világ népei előtt a nálunk uralmon levő párt reakciós mivoltát. Ez a párt a „rendkívüli felhatalmazási törvény" néven ismert megtorló törvény alapján bírósági eljárás és vizsgálat nélkül bebörtönöztethet embereket. A polgárjogi harcnak azonban más kihatása is volt: egyesítette, s éveken át igen nagy aktivitásra serkentette az unionista rendszerrel szemben álló pártokat. A mi pártunk ebben a mozgalomban jelentős helyet foglal el. Ez összhangban van pártunk programjával. Pártunk a programnak megfelelően egységre szólítja fel az összes ellenzéki erőket, mert az egység az egyetlen reális alternatíva az uralmon levő unionista párttal szemben, amely a munkások szektás beállítottságára, valamint politikai és vallási ellentétekre spekulálva, szakadást igyekszik előidézni országunk munkásosztályában.

A tanácskozás fő dokumentumának értékelésénél főként programunknak az egységre vonatkozó pontjából indultunk ki. Országunk feltételeinek figyelembevételével Végrehajtó Bizottságunk megfelelőbbnek tartana egy rövidebb dokumentumot, mert az imperializmus és az imperialista ideológia elleni harc hevessége Írországban, Észak- és Dél-Írországban egyaránt, növekszik. Mindamellett Végrehajtó Bizottságunk egyetért azzal, hogy a dokumentum sok jó dolgot tartalmaz, egyebek közt a fő hangsúlyt az imperializmus elleni harcra helyezi. Végrehajtó Bizottságunk ezért elfogadja a dokumentumot és következtetéseit, s amennyire lehetséges, alkalmazni fogja a mi feltételeinkre.

Teljes mértékben elfogadjuk a megvitatás végett tanácskozásunk elé terjesztett többi dokumentumot is. Nagy örömmel hallottunk itt a szocialista országok elért eredményeiről és gazdasági fejlődéséről. Különösen nagy hatást tettek ránk a Szovjetunió erőfeszítéseire és sikereire vonatkozó adatok, amelyeket Brezsnyev elvtárs sorolt fel beszédében. Méltó válasz ez azoknak, akik a munkabérek befagyasztására, a fogyasztói hitel feltételeinek rontására törekszenek, továbbá a monopolistáknak, akik egyre jobban beavatkoznak a tőkésállam tevékenységébe.

A mai társadalom fő mozgató ereje a szocializmus, nem pedig a kapitalizmus.

Pártunk Végrehajtó Bizottsága és küldöttségünk nevében szeretném megköszönni a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának és az egész szovjet népnek a szívélyes vendéglátást és azokat a nagyszerű feltételeket, amelyeket tanácskozásunk munkájához teremtettek. Továbbá szeretnénk még egyszer köszönetet mondani magyar elvtársainknak, akik Budapesten biztosították az előkészítő bizottság munkáját, s végül, de nem kevésbé hangsúlyozottan, valamennyi pártnak és küldöttségnek azért, hogy elősegítették a kommunista és munkáspártok e nemzetközi tanácskozásának sikerét.

JORGE COLLE,

A BOLÍVIAI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Bolíviai Kommunista Párt azért foglalt állást a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának összehívása mellett és vett részt az előkészítő munkában, mert a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdítására, az utóbbi évek változatos és gazdag forradalmi tapasztalatainak értékelésére és általánosítására nincs alkalmasabb eszköz, mint a kollektív elemzés, az eszmecsere és az őszinte elvtársi vita. Véleményünk szerint ez volt és ma is ez az álláspontjuk azoknak a kommunistáknak, akik elvi szempontból igyekeznek megközelíteni a valóságot, és a társadalmi eseményeket a forradalmi változások útjára próbálják terelni.

Pártunk elemezte a tanácskozás előkészítő munkáját, és elégedetten konstatálta azt a pozitív tényt, hogy maximális erőfeszítések történtek valamennyi kommunista és munkáspárt részvételének biztosítására. Úgy véli továbbá, hogy ez az előkészítő munka olyan légkörben folyt, amely valóban kedvezett a mozgalmunkban felmerült problémák szabad és demokratikus megvitatásának.

A Bolíviai Kommunista Párt Központi Bizottságának véleménye szerint a fő dokumentum tervezetében olyan marxista–leninista tételek nyernek megfogalmazást, amelyek lehetővé teszik korunk jellegének, tartalmának és fő tendenciáinak megértését. A fő dokumentum tervezete megjelöli azokat a célokat, amelyeknek megvalósítása előmozdítja a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők aktivizálását, leszögezi továbbá azokat, a proletár internacionalizmusra épülő legfontosabb elveket, amelyek hatékonyan hozzájárulnak néhány jelenlegi nehézségünk leküzdéséhez. Pártunk legfelső szerve tisztában van azzal, hogy a tanácskozás nem tűzhette feladatul maga elé egy tökéletes dokumentum kidolgozását. Mégis úgy véli, hogy ebben a tervezetben az egységtörekvés ölt testet, s e törekvés előtt hasonlíthatatlanul nagyobb távlatok nyílnak, mint a világimperializmus által oly lázasan szított szakadár és szeparatista tendenciák előtt.

Hasznosnak tartjuk megjegyezni azt is, hogy a dokumentumban, annak realista jellege folytán, kifejezésre jut a forradalmi jövővel kapcsolatos optimista álláspont, amely a munkásosztályra jellemző, s ideológiánk harcos, alkotó lényegéből fakad. Ez a mozgósító vonás megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeket a szocialista országokban az új élet építése és fejlesztése támaszt, s ugyanakkor megfelel a kapitalizmus és az imperializmus ellen folytatott forradalmi harc igényeinek is. Ezt a nagy történelmi küldetést teljesíti valamennyi kommunista és munkáspárt.

Elvtársak! Amióta Kubában győzött a szocialista forradalom, az amerikai imperializmus mind gyakrabban folyamodik erőszakhoz, a rendőri üldözés egyre kegyetlenebb módszereit alkalmazza általában a munkásmozgalommal és elsősorban a kommunistákkal szemben. Ez az imperialista politika, amelyet a monopolista körök kétségbeesése sugall, Latin-Amerikában a legkíméletlenebb és legszégyenletesebb formákat ölti. Irgalmatlanul irtják a kommunistákat és általában a hazafiakat Haitiban, Guatemalában, Nicaraguában, Kolumbiában, Paraguayban és más országokban.

Bolívia munkásosztálya is az imperializmus garázdálkodásának áldozata. Az utóbbi öt évben a munkásmozgalommal szemben alkalmazott terrorakciók gyakorlatilag kipusztították élcsapatát. Az antiimperialista népmozgalom fellendülésének megakadályozása végett az amerikai imperializmus katonai puccsot szervezett, majd nyomban ezután üldözni és gyilkolni kezdte a bányászokat és a gyári munkásokat, vagyis

a bolíviai munkásosztály fő erőit. A bányászközpontokat bombázták, géppuskával lőtték, s a bányásztelepüléseket elfoglalták a legmodernebb fegyverekkel felszerelt csapatok. Ezer meg ezer munkást bocsátottak el; több mint százan elestek a harcokban, ugyanennyit száműztek, börtönbe vagy koncentrációs táborba zártak.

Az államcsíny után az ellenforradalmat segítették a Peking-barát szakadárok és más kispolgári irányzatú, pártellenes csoportosulások akciói. Ezek a csoportok, mint mindenütt másutt, objektíve a reakció kezére játszottak, gyengítették a népi mozgalom és a munkásmozgalom egységét, nyíltan együttműködtek a katonai puccsot támogató jobboldali politikai erőkkel. Ez a tapasztalat egészen nyilvánvalóan mutatja, milyen szerepet töltenek be a pártellenes csoportok, és hová vezethet balos politikájuk.

A nehézségek és az utóbbi évek véres terrorja ellenére az erős bolíviai proletariátus nagy ütközeteket vívott, gyakran fegyverrel a kezében védelmezte követeléseit, jogait és népe szabadságát. Mindvégig magasra emelte a katonai diktatúra ellen, a demokratikus célokért, a nemzeti szuverenitásért és a szocializmusért vívott harc zászlaját.

Amint arról a világ közvéleménye tudomást szerzett, ebben az időszakban országunk forradalmi mozgalma szempontjából rendkívül fontos események történtek. A hős Ernesto Che Guevara őrnagy vezetésével partizánháború bontakozott ki Bolíviában. Pártunk józanul és objektívan értékeli ezt a tapasztalatot mint az internacionalista kötelezettségek teljesítésének egyik formáját. Ez pedig szükségessé teszi, hogy elvi álláspontra helyezkedve kritikusan és önkritikusan tanulmányozzuk ezt a tapasztalatot. Központi Bizottságunknak ez a véleménye.

A Bolíviai Kommunista Párt az imperializmus elleni harcban döntő fontosságot tulajdonít a munkásmozgalom és a népi mozgalom szakszervezeti, politikai és katonai megszervezésének. Ez az álláspont nem a „sémákhoz való ragaszkodás" következménye, s nem is azt jelenti, hogy szűklátókörűen elzárkózunk újabb társadalmi erőknek az antiimperialista harcba való bevonása elől. A munkásosztály vezető szerepe nem egyszerűen mítosz vagy jelszó, hanem eleven és érzékelhető társadalmi-történelmi realitás. Ez a vezető szerep a bolíviai munkásosztály harcosságának, lelkesítő forradalmi hagyományának, a társadalmi termelésben tapasztalható reális súlyának az eredménye. Teljes joggal állíthatjuk, hogy Bolíviában az antiimperialista népi forradalom kérdése nemhogy a gyakorlatban, de még elméletileg sem vethető fel a munkásosztály vezető szerepétől és a parasztsághoz fűződő hatékony szövetségétől elszakítva. Harcunk fő formája, miként eddig, a továbbiakban is az erőszakos harc.

Bolíviában is harcolnak azok az új társadalmi erők, amelyekről mostanában beszélnek. Igaz, hogy ezek az erők mindig működtek nálunk, bár jóval kisebb mértékben és más társadalmi-történelmi körülmények között. Pártunk nem hagyja figyelmen kívül ezt a mai jelenséget és nem huny szemet fölötte. Nem becsüli le és nem túlozza el az ebben a tényben rejlő perspektívákat. Az utóbbi négy évtizedben — különösen annak a folyamatnak az időszakában, amely a munkásosztály pártjának megalakulásához vezetett — a társadalmi megújhodásért vívott küzdelem eszméitől áthatott értelmiség és egyetemi ifjúság hatékonyan részt vett a nép érdekeinek védelméért vívott antiimperialista harcban. Jelenleg szerepük jóval nagyobb, és kiterjed más eszmei áramlatokra is, olyanokra, amelyek lényegében nem fogadják el ideológiánkat. A bolíviai kommunista ifjúság szervezetei részt vesznek a fiatalok antiimperialista mozgalmában, új erőt, lendületet adnak ennek az elkeseredett küzdelemnek, s a munkásosztállyal való összefogás útjára vezetik, aminek révén elhárítható a tömegmozgalom szétzúzása.

Abban a harcban tehát, amely jelenleg Bolíviában a függetlenségért és a szocializmusért folyik, összefonódnak a munkásosztály, a burzsoá befolyástól szabaduló pa-

rasztság, a haladó szellemű diákok, az értelmiség és a többi kizsákmányolt középréteg forradalmi akciói. Általában véve pártunk akcióegységre törekszik mindazokkal az erőkkel, amelyek részt vesznek az antiimperialista népi és demokratikus mozgalomban, tekintet nélkül arra, milyen az ideológiájuk. Igyekszünk helyes mederbe terelni energiájukat, bár egyúttal azt is megpróbáljuk megértetni velük, hogy egyes akcióik kockázatosak és meddőek.

Elvtársak! Köztudott, hogy az amerikai imperializmus politikája Latin-Amerikában s ezen belül Bolíviában nem korlátozódik csupán megtorlásra. Az Egyesült Államok imperializmusa ott, ahol ez lehetséges, támogatja a burzsoá és reformista rendszereket. És ez a politika, amelynek célja, hogy meghosszabbítsa a kapitalista rendszer létét, a kubai forradalom hatására új külsőt ölt. Mint tudjuk, a burzsoá stabilizáció ugyanezen céljait követte a megbukott „Szövetség a Haladásért" program is. Másrészt Latin-Amerika függő viszonyban levő burzsoáziája, amennyire az imperialista politika adott típusa megengedi, igyekszik megőrizni és növelni nemzetközi kiváltságait az úgynevezett regionális fejlesztési programok, a latin-amerikai szabadkereskedelmi társulás és a latin-amerikai közös piac révén. Ezek a burzsoá tervek és szövetségek természetesen nem tudják előrelendíteni és ösztönözni, a világ más térségeiben elért termelési és technológiai színvonalra emelni a kapitalista fejlődést. Más szóval, ezek a tervek és szövetségek fokozhatják az elnyomást, de nem tudják megszüntetni a latin-amerikai milliókat sújtó éhínséget, nyomort és munkanélküliséget.

Világos, hogy mi, kommunisták, a latin-amerikai burzsoázia paktumainak és szövetségeinek rendszerét nem tekinthetjük csupán olyan jelenségnek, amely az amerikai imperializmus jelenlegi gazdasági és katonai politikájának eredménye. Objektíve léteznek bizonyos konfliktusok és nézeteltérések magukban a katonai körökben, továbbá még nyilvánvalóbb ellentétek vannak a katolicizmus társadalmi befolyásának hagyományos struktúráiban és szféráiban. Ezeknek az ellentéteknek a feltárása és kihasználása — anélkül, hogy reformista illúziókat táplálnánk — természetesen az antiimperialista harc előmozdítását jelenti. Az antiimperialista erőkben akkor szilárdul meg az a meggyőződés, hogy csak a szocializmus oldhatja meg véglegesen súlyos gazdasági, társadalmi és kulturális problémáinkat, ha észreveszik és megértik az osztályellenség gyengeségeit, és ezeket a gyengeségeket kihasználják forradalmi ügyük érdekében.

Némely burzsoá és szociálreformista kormány, amely nehéz helyzetbe került az említett ellentétek és a néptömegek nyomása miatt, kénytelen diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatokat létesíteni a szocialista tábor országaival. Az esetek többségében az ilyen lépéseket az amerikai imperializmus diktátuma elleni nyílt harcban teszik meg, mert az imperializmus ügynökei és sajtóorgánumai ádázul támadják „ezeknek a döntéseknek politikai következményeit", s „a nemzetközi kommunizmus veszélyéről" beszélnek. Ezzel kapcsolatban elmondhatjuk, hogy amikor néhány évvel ezelőtt országunk megszakította a diplomáciai kapcsolatot a szocialista Kubával és Csehszlovákiával, ezt a döntést az ellenforradalmi katonai puccs előkészítésének körülményei között kényszerítették rá a reformista burzsoá kormányra. Azt is szeretném ehhez hozzáfűzni, hogy az ilyen kapcsolatok köztudomásúan nem a reformista kormányokat erősítik, hanem fokozzák a nemzeti szuverenitásért vívott harcot, és elősegítik állami vállalatok vagy nemzeti ipar létrehozását, megszilárdítását és bővítését; márpedig ezeknek a fejlesztése szöges ellentétben áll az amerikai tőkebefektetők érdekeivel. Csakis ezzel magyarázható, hogy az antiimperialista erők az ilyen kapcsolatok létrehozásáért küzdenek, az amerikai stratégák viszont maximális erőfeszítéseket tesznek, hogy ezt megakadályozzák.

Elvtársak! Jóllehet nyilvánvaló, hogy a különböző kommunista és munkáspártok harca sokkal átfogóbb és bonyolultabb lett, az sem kétséges, hogy a szocialista rendszer léte és fejlődése, az antikapitalista és antikolonialista megmozdulásoknak nyújtott segítsége az egész világon biztosítja a forradalmi sikerek lehetőségét. Ékes bizonyítéka ennek az Amerikában, Afrikában, a Közel-Keleten, Ázsiában stb. elért számos forradalmi győzelem. Ezért megengedhetetlen minden olyan kísérlet, amely mozgalmunk egységének megbontására irányul. A Bolíviai Kommunista Párt nem ért egyet a szakadár tevékenységgel, s nem nézi tétlenül az ilyen akciókat, bármi legyen is az alapjuk. Szerintünk ez rendkívül fontos kérdés, és már elég régen túlhaladta az egyszerű vita kereteit, amelyet néhány párt jóhiszeműen folytat, s amely egyik vagy másik fél valamilyen engedményével lezárható. Mindnyájan tudjuk: az utóbbi években több akció történt, hogy megingassák és megbontsák a pártok egységét, intrikáljanak a szocialista tábor kommunista pártjai ellen, lejárassák elsősorban Lenin pártját, a Szovjetunió Kommunista Pártját. Nemrégen tanúi voltunk a „kulturális forradalom" botrányos eseményeinek, alig néhány hónapja pedig elképedve ismerkedtünk meg a marxizmus–leninizmust elvető és megtagadó hírhedt politikai programmal. Nyilvánvaló, hogy ez a sajnálatos folyamat, amely gyengíti a kínai forradalom alapjait és veszélybe sodorja vívmányait, nem a kínai népnek és legjobb fiainak műve. Ugyanígy ítéltük meg a pártunk ellen szőtt álnok pekingi összeesküvést, s a tények bebizonyították igazunkat: ötesztendei ádáz szovjetellenes kampány után a Peking-barát csoport teljes mértékben elszigetelődött. A bolíviai munkásosztály számára érthetetlen, miként egyeztethető össze az imperialistaellenesség a szovjetellenességgel.

Amikor a kínai vezetők elhatározták, hogy szakítanak a kommunista világmozgalommal, nemzetközi téren, mint tudjuk, a spanyolfalul szolgáló szovjetellenes rágalmakról áttértek az egyes pártokon belüli frakciós tevékenységre. A maóista csoport célja ma már egészen nyilvánvalóan az, hogy megingassa a szocialista államok egységét, s ennek érdekében a maóisták a katonai provokációktól sem riadnak vissza.

E kérdés komolyságát illetően pártunk osztozik abban az aggodalomban, amelyet a tanácskozáson szinte minden küldöttség kifejezett. Nem szándékozunk felsorolni azokat a tényeket, amelyek önmagukban megcáfolják a maóizmus koholmányait, nem szólunk arról a felbecsülhetetlen anyagi és erkölcsi segítségről, amelyet a szovjet állam, a Szovjetunió Kommunista Pártja, a szovjet nép, más szocialista államok, a szocialista közösség pártjai és népei nyújtanak a harcoló Vietnamnak és a szocializmus ügyének Kubában; arról sem szükséges beszélni, milyen döntő jelentőségű az ilyen együttműködés azoknak az államoknak a sorsára nézve, amelyek szakítottak Ázsiában és Afrikában a kolonializmussal, azoknak a népeknek a sorsára nézve, amelyek felszabadulásukért küzdenek Latin-Amerikában. Mindezt — és nem csupán ezt — jól tudják a kommunisták, jól tudja az egész haladó emberiség. Ellenben szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy le kell leplezni a maóista koncepciók és a nemzetközi kommunista mozgalom egysége ellen irányuló más elhajlások jellegét. Attól a pillanattól fogva, hogy a marxizmus elkezdte ideológiai és politikai csatáját, a nemzetközi kommunista mozgalom legtekintélyesebb vezetői mindig nagy figyelmet fordítottak a revizionizmus ellen és a dolgozók tudományos doktrínájának meghamisítói ellen vívott harcra. Elvitathatatlan forradalmi kötelességüknek tekintették ezt a harcot. Valóban a marxizmus–leninizmus ennek a harcnak a tüzében kovácsolódott ki és fejlődött; ez a forrása alkotó erejének. Mi értelme volna hát elhallgatni vagy leplezni a nemzetközi kommunista mozgalomban tapasztalható igazi helyzetet? Miféle egység létezhet és fejlődhet sorainkban, ha megtagadjuk az elveket?

A szovjetellenesség elleni harc mindig elvi kérdés volt, most pedig már a forra-

dalmi etika kérdése. Így érti pártunk azt, hogy le kell leplezni a maóizmus igazi arculatát, s hogy ugyanez a kötelessége az egész nemzetközi kommunista mozgalomnak is.

Tanácskozásunk igen fontos lépést tett azzal, hogy jóváhagyta a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívást. Ez a felhívás visszhangra talált az egész világon, és az egész haladó emberiség előtt demonstrálja a tanácskozásunkon uralkodó internacionalista szellemet. A hős vietnami nép védelmében közzétett dokumentum a fő dokumentumban kifejtett elvi álláspontón alapul. Továbbfejleszti és átülteti a gyakorlatba az akcióegység fő célját. Dokumentumunk ugyanilyen támogatásról és állandó szolidaritásról biztosítja a kubai forradalmat, a szocializmus amerikai előőrsét. Kuba megszilárdulása, a szocializmus építésében elért számos sikere őszinte örömmel tölti el az összes latin-amerikai népeket. Minél gyorsabban éri el ez az ország nagyszerű sikereit a korszerű technika és a termelés fejlesztésében, az új szociális és kulturális struktúrák fejlesztésében, annál nagyobb vonzerőt gyakorol és annál nagyobb hatással lesz a latin-amerikai népek harcára. Pártunk, akárcsak az egész nemzetközi kommunista mozgalom, ebben a kérdésben is elvi álláspontra helyezkedett.

Elhangzott itt az a vélemény, hogy a dokumentumból ki lehetne emelni az akció platformját és csak abban kellene összefogni. Nyíltan meg kell mondanunk, hogy nem értünk egyet a kérdés ilyen felvetésével. Az ilyen megközelítés voltaképpen tagadja az elmélet és a gyakorlat közötti kölcsönös összefüggést, és valamiféle sajátos eszmei és politikai pragmatizmus meghirdetését jelenti, ami idegen számunkra.

Nem szabad így megcsonkítani a dokumentumot. Nekünk, kommunistáknak az a feladatunk, hogy kritikusan elemezzük a valóságot, s ezen az alapon jelöljük meg azt az utat, amelyen a jelenkori események fejlődni fognak. Ez a kötelezettség éppen azért hárul ránk, mert ez az út bonyolult és változatos.

Központi Bizottságunk megbízta küldöttségünket, hogy fogadja el és írja alá a dokumentumot.

Elvtársak! A Dominikai Kommunista Párt küldötte szabadon kifejtette pártja vezetőségének álláspontját jó néhány eszmei és politikai kérdésben s a nemzetközi kommunista mozgalom egységével összefüggő kérdésekben. Ezeket a kérdéseket az előkészítő bizottság ülésein megvizsgálták és most tanácskozásunkon megvitatjuk. Nem értünk egyet ennek a felszólalásnak a koncepciójával, tartalmával és hangnemével, mert nem hatja át a testvériség szelleme, és olyan benyomást próbál kelteni, mintha a tanácskozás levezetése nem adott volna módot a napirenden szereplő problémák lényegének megvitatására. A nevezett küldöttnek joga volt elmondani mindazt, amit gondol. Így tett minden küldöttség, s mint egyenjogú pártok képviselői, nem ütköztek semmiféle akadályba. Senki sem panaszkodott itt a demokrácia vagy a szabadság hiányára, de erre nem is lett volna oka. Ellenkezőleg, mindenki rendkívül fontosnak tartotta hangsúlyozni azt a módszert, amely a tanácskozás előkészítését jellemezte annak minden szakaszában. Ezért lepett meg bennünket a nem helyénvaló célzás „az előkészítő találkozó korlátozott kereteire", a „szavazás útján leadott kompromisszumos döntésekre", holott az itt egybegyűltek valamennyien nagyon jól tudják, hogy semmi ilyesmi nem volt.

Nagy jelentőségű vitát folytatunk. Olyan feladat áll előttünk, amely mozgalmunk, az összes antiimperialista erők egysége szempontjából rendkívül fontos, s ezekkel a hosszas, türelmes és felelősségteljes erőfeszítésekkel kapcsolatban nincs helye a címkeragasztásnak, mert ez imperialista ellenfelünk malmára hajtja a vizet. Egészen természetes, hogy sok párt megértette más pártok érveit, következésképpen az elvi jellegű kérdéseket elválasztották a mellékes és másodlagos dolgoktól. Magától értető-

dően mindnyájan azon fáradoztunk, hogy elvi alapon jussunk megegyezésre. Milyen más módon juthatnánk előre az egységhez vezető úton? Csak nem leszünk szektások, nem korlátozzuk véleményünket, nem választjuk az elszigetelődés és az egységbontás végzetes útját azért, mert nem értünk egyet valamely megfogalmazással?

Szó esett például arról, hogy a dominikai kommunisták szemben állnak öt Kínabarát szektával, és „nemegyszer kénytelenek voltak fegyverhez nyúlni, hogy megfékezzék azok barbár ösztöneinek tombolását". Nagyszerű! Mi, bolíviai kommunisták, saját tapasztalataink alapján, amelyekről már szóltunk, ebben a kérdésben egyetértünk dominikai elvtársainkkal, és nagyon jól megértjük azokat az elvi és gyakorlati meggondolásokat, amelyeket bizonyára szem előtt tartottak, amikor még fegyverhez is kellett nyúlniuk, hogy küzdjenek a Peking-barát szakadárok ellen. Ez a tény mutatja, hogy az egyes szakaszokon mennyire kiéleződhet a harc, amelyet a maóista szélsőbaloldali elhajlás kényszerít rá azokra, akik nem akarják és nem tudják elfogadni a maóisták bomlasztó irányvonalát. A szovjet elvtársaknak is védekezniük kellett, még fegyverrel is, az ilyen provokációk ellen. Vajon azért teszik ezt, mert nekik így tetszik? Akkor hát a nemzetközi kommunista mozgalomtól miért tagadják meg azt a jogot, hogy felháborodjon Peking botrányos cselekedetein? Ebben és más kérdésekben miért nem foglalhatnánk el elvi álláspontot? Bizony, elvtársak, nagyon nehéz megérteni a dominikai küldött érvelését. Ugyanígy figyelmet érdemel az a tény is, hogy a dominikai küldött nem átallott pejoratívan beszélni sok latin-amerikai kommunista pártról, nem átallotta, hogy a pártokat „propagandista csoportoknak" minősítse. Az úgynevezett új baloldaliak és a burzsoázia némely ideológusai ugyanígy gondolkodnak.

Elvtársak! Felszólalásunk elején már mondottuk, hogy szerintünk a fő dokumentum különösen azért rendkívül jelentős, mert objektívan elemzi korunk valóságát, mert összegezi az egységnek azt a magas színvonalát, amelyet a nemzetközi kommunista mozgalom osztagai elértek, és lehetővé teszi, hogy világos és konkrét célok szolgálatában mozgósítsuk az antiimperialista erők széles rétegeit. A dokumentum kollektív munka gyümölcse, s bár a dominikai küldött azzal fenyegetőzött, hogy nem írja alá, ez a dokumentum betölti feladatát, megszilárdítja a kommunisták és az összes antiimperialista erők akcióegységét.

Ennyit szerettünk volna mondani.

Hálásan köszönjük a figyelmet.

FELIX OJEDA,

A PUERTO RICÓ-I KOMMUNISTA PÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TITKÁRA

Elvtársak!

A kommunista és munkáspártoknak ez a nemzetközi tanácskozása befejező szakasza annak a munkának, amelyet az előkészítő bizottság hosszú hónapokon át végzett, s amelynek eredményeként kidolgozták az előttünk fekvő fő dokumentumot. Ez a dokumentum a szocialista tábor és a munkásmozgalom akcióegységével mint a nemzetközi imperializmus elleni harc hatékony fegyverével foglalkozik.

Gyakran vagyunk tanúi olyan új eseményeknek, amelyek az egész világ kommunista mozgalmának fejlődését és létét érintik. Ezek az események részben a szocialista tábor gyengítésére és egységének megbontására törekvő imperializmus straté-

giája folytán következnek be. Másrészt a kommunista és munkásmozgalom nemzetközi méretekben összehangolt akcióinak hiánya oda vezet, hogy az imperializmusnak lehetősége nyílik gaztettei elkövetésére.

A dokumentum elsősorban éppen az ilyen jellegű kérdések megoldását célozza, s tartalmában ezt a gyakorlati célt tartja szem előtt. Tudjuk, hogy az imperializmus olyan fekély, amely mérgezi a társadalom életét, megingatja a gazdasági és társadalmi stabilitást, szerencsétlenné teszi az embereket.

A kommunisták és nem kommunisták milliói kísérik figyelemmel a tanácskozás munkáját abban a reményben, hogy kidolgozza az emberiség bajaiért egyedül felelős imperializmus ellenmérgét. Azokat a javakat, amelyeket a tőkés világban a dolgozók tömegei állítanak elő, családok kis csoportjai, a társadalom parazitái sajátítják ki. Ezek nem vetnek, nem aratnak, de bőségben élnek, semmiben sem látnak szükséget. Az emberiség nagy része viszont a lét legszükségesebb feltételeivel sem rendelkezik: az emberek nem jutnak orvosi ellátáshoz, kórházi kezeléshez, gyógyszerhez, nincs munkájuk, az oktatás, a kultúra és egyéb szellemi javak hozzáférhetetlenek számukra. A Földön kétmilliárd ember rendszeresen hiányosan táplálkozik. A statisztika szerint a „szabad világban" naponta százezer ember hal éhen.

És mindezek az emberek az imperializmus áldozatai, amely csillapíthatatlan nyereségvágyában hideg, kegyetlen közönnyel kizsákmányolja őket, az ő rovásukra él és habzsolja az élvezeteket. Az egyetlen lehetőség arra, hogy véget vessünk mindezeknek a társadalmi bűntetteknek, a rabló háborúkat is beleértve, ha likvidáljuk az imperializmust, mert a régi közmondás is azt tartja, hogy „ha megdöglik a veszett kutya, a veszettségnek is vége".

Az imperializmust nem lehet a szocialista tábor elleni támadással szétverni — az imperialista tábort kell rohamozni. Ezek a célok nem érhetők el egyéni harccal. Kollektívan, az összes antiimperialista erőkkel megbonthatatlan egységben kell küzdeni. A barlangjába behúzódó vadállat ordítva fog védekezni, mégis megsemmisül.

A dokumentum a marxizmus–leninizmus alapelveire épül, s hosszú évek antiimperialista harcának tapasztalatain nyugszik. Reális képet nyújt nekünk az imperializmusnak a népi demokratikus országok elleni harcban alkalmazott változatos taktikájáról és stratégiájáról.

A dokumentum tiszteletben tartja minden párt függetlenségét, nem írja elő nekik, hogy mit kell tenniük országaikban. Minthogy minden egyes testvérpárt más és más politikai, társadalmi, kulturális és gazdasági körülmények között fejlődik, a dokumentum tervezete csak arra utal, hogy harcukat összhangba kell hozni az ország objektív körülményeivel.

Nekünk az a véleményünk, hogy a dokumentumból egyetlen részletet sem szabad elhagyni. Ha lényegesen csökkentjük terjedelmét és tartalmát, úgy adódhat, hogy „vajúdtak a hegyek, szültek egy egeret". Ezért a dokumentum egészének elfogadása mellett vagyunk.

Ha elfogadjuk a dokumentumot — és reméljük, hogy így lesz —, minden delegáció visszatér hazájába. Az lesz a kötelességünk, hogy az egyes pártok rendelkezésére álló eszközökkel és az általuk szükségesnek tartott módszerekkel fokozzuk az antiimperialista harcot. De ez kevés. Korántsem akarunk beavatkozni a pártok belügyeibe, de úgy véljük, léteznie kellene egy kis információs irodának, amely tartaná a kapcsolatot a világ valamennyi kommunista és munkáspártjával, információkat kapna és továbbítana, továbbá tájékoztatná a szocialista országok sajtóját, rádióját és televízióját a harccal összefüggő összes eseményekről.

A latin-amerikai földrész a világ azon térségei közé tartozik, ahol az imperializmusnak — elsősorban az amerikainak — könnyebb kivetnie a gazdasági kizsákmá-

nyolás és a politikai elnyomás hálóját. A fő dokumentum leszögezi, hogy az Egyesült Államok imperializmusa fokozza gazdasági behatolását a latin-amerikai országokba, s egyre jobban beavatkozik ezeknek az országoknak politikai, ideológiai és kulturális életébe. A helybeli reakciós erőkkel szövetkezve olyan politikát folytat, amellyel igyekszik megakadályozni, hogy más népek kövessék Kuba példáját. Ellenez minden olyan lépést, amelynek célja az igazi gazdasági és politikai függetlenség kivívása.

Országaink kincsei az amerikai monopóliumok kezében vannak; a nép ezeknek a kincseknek csak jelentéktelen hányadával rendelkezik, a nagyobbik rész a kizsákmányolók zsebébe és a Wall Street bankjainak feneketlen páncélszekrényeibe vándorol.

Néhány szót arról, milyen Puerto Rico helyzete az amerikai gyarmatrendszerben. Puerto Rico a karib-tengeri Nagy-Antillák szigetcsoport legkisebb szigete, s talán az egyik legkisebb azok közül az országok közül, amelyek ezen a nemzetközi tanácskozáson képviseltetik magukat. Területe mintegy 10 000 km², lakosainak száma körülbelül 3 millió, nem számítva az amerikai támaszpontokon levő mintegy 30 000 katonát és tengerészt, a 70 000 amerikai polgári személyt és a mintegy 30 000 kubai ellenforradalmárt, akik nem akartak a szocialista rendszerben, a társadalmi egyenlőség és igazságosság rendszerében élni, s Puerto Ricóba emigráltak, mert itt megengedik nekik, hogy azzal foglalkozzanak, amivel a forradalom előtt Kubában foglalkoztak. Puerto Rico nem korlátozza a bevándorlást külön törvényekkel, s az Egyesült Államok külügyminisztériuma bárkinek a beutazását engedélyezi, csak kommunista ne legyen az illető. Csaknem valamennyi kubai emigráns megkapta már az amerikai állampolgárságot. Az FBI és a CIA rohamosztagként használja fel őket a kommunista párt és az országunk nemzeti felszabadításáért küzdő mozgalmak ellen vívott harcban. Sok kubai emigránst az Egyesült Államokban kiképeztek a haladó mozgalmak elleni diverziókra, ezen mozgalmak központjai, illetve székházai elleni gyújtogatásra és robbantásra.

Így például felgyújtották a Függetlenségi Mozgalom vezetőségének helyiségét, plasztikbombát rejtettek el Juan Marí Brasnak, a szervezet vezetőjének gépkocsijában. A Bras tulajdonában levő könyvesboltban is bombát helyeztek el. Ugyanezek az emberek behatoltak a kommunista párt helyiségébe és megsemmisítették a levéltárát. Provokátorokként is bevetik őket: üvegekkel, kővel dobálják meg a gyűléseket, a meneteket. Az FBI és a CIA nem tartja vissza ezeket az embereket, hanem felhasználja őket mint spicliket és besúgókat.

Jelenleg Puerto Rico az amerikai monopoltőke latin-amerikai tőkebefektetéseinek legfontosabb központja. 1965—1967-ben az Egyesült Államok összes latin-amerikai tőkebefektetéseinek fele Puerto Ricóba került. Az iparunkba befektetett tőke 80 százaléka amerikai. Luis Muñoz Marínnak, a latin-amerikai történelem legnagyobb árulójának kormányzása idején 15 esztendőre mentesítették az adófizetés alól mindazokat az amerikai gyárosokat, akik leányvállalatot létesítettek Puerto Ricóban. Amikor a tizenöt éves adókedvezmény lejár, az amerikai gyárosok áttelepítik ezeket a vállalatokat az Egyesült Államokba, s elviszik a nagy hasznot, amelyhez a nyomorúságos munkabér és az adómentesség révén jutottak.

Az amerikaiaknak a tőkebefektetések Puerto Ricóban jóval nagyobb hasznot hoznak, mint az Egyesült Államokban. Az amerikai monopoltőke országunkban évente több mint 300 millió dollár haszonhoz jut profit, osztalék és adókedvezmény formájában. Puerto Rico az amerikai áruk fontos piaca: évente több mint 1400 millió dollár értékű árucikket vásárol az Egyesült Államoktól. Csupán az Egyesült Királyság, Kanada, Nyugat-Németország és Japán importál többet az Egyesült Államokból, mint Puerto Rico.

Puerto Rico területének több mint 13 százalékán amerikai támaszpontokat építettek, amelyeket a latin-amerikai forradalmi mozgalmak elfojtására és a forradalmi Kuba elleni állandó fenyegetésre használnak fel. A kilenc nagy katonai támaszpont között két atomtámaszpont van: az egyik B—52-es atombombázók és KS—135 típusú üzemanyagszállító gépek támaszpontja, itt található az amerikai stratégiai légierő parancsnokságának atomraktára is, a másik távirányítású, nagy hatósugarú rakéták támaszpontja.

A portorikóiak körülbelül a harmadát kapják az amerikai munkások bérének, a megélhetési költségek viszont 25 százalékkal magasabbak, mint az Egyesült Államokban.

Ifjúságunkra ráerőszakolták az amerikai hadkötelezettségi törvényt; a jenki imperializmus arra kényszeríti fiataljainkat, hogy részt vegyenek az Egyesült Államoknak a hős vietnami nép ellen viselt szennyes háborújában, mint ahogyan azelőtt Észak-Korea ellen küldte őket harcolni. Ifjúságunk tiltakozik e törvény végrehajtása ellen, nem hajlandó belépni az amerikai hadseregbe és részt venni az Egyesült Államok rablóháborúiban.

Az Egyesült Államok Kongresszusa által a kommunisták és a munkásszervezetek ellen hozott terrortörvényeket Puerto Ricóra is kiterjesztik. Ezeknek a törvényeknek az alapján amerikai és Puerto Ricó-i börtönökbe zárták a nagy hazafit, Pedro Albizu Campost, és csak néhány nappal a halála előtt engedték szabadon. Sok hazafi mindmáig börtönben sínylődik, legtöbbjük életfogytiglani szabadságvesztésre ítélve.

Népünknek súlyos harcot kellett vívnia az imperializmussal, hogy megőrizhesse anyanyelvét. Többször megkísérelték, hogy hivatalos nyelvként az angolt vezessék be nálunk, saját nyelvünket pedig másodrendűnek nyilvánítsák. Az ügy bíróság elé került. A nép, az értelmiség és a munkások nyomása meghiúsította az őseinktől örökölt nyelv, Cervantes nyelve elleni cselszövéseket. Puerto Rico népe ibériai hagyományaink védelmére kelt. Ez csupán néhány jellegzetessége azoknak a gyarmati viszonyoknak, amelyek között a portorikóiak élnek.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása nagy felelősséggel tartozik a világ kommunistáinak, a dolgozó tömegeknek, a gyarmati rabságban szenvedő népeknek. A tőkésországok népei a gazdasági, politikai és társadalmi szabadságért küzdenek, és abban reménykednek, hogy ez a tanácskozás megteremti az imperializmus bűntettei elleni harc egységfrontját.

Azt mondhatnánk, hogy a Puerto Ricó-i Kommunista Párt katonai támaszponton, sőt, magának a Pentagonnak a területén működik. Könnyen elképzelhető, mennyire szemmel tartják harcedzett vezetőit. Aki kommunistának vallja magát, eleve éhezésre van kárhoztatva, mert nálunk senki sem alkalmaz kommunistát. Speciális taktikára volt szükségünk, hogy megvédjük elvtársainkat, akik két kezük munkájával keresik a kenyerüket. Egy kis országban, ahol az emberek ismerik egymást, ahol nincs lehetőség az elrejtőzésre, igen nehéz nagyszabású forradalmi munkát végezni. A marxista—leninista taktika alkalmazásával azonban mindig megtaláljuk a helyzetből kivezető utat. Szerintünk az állandó megfigyelés alatt dolgozó kommunistáknak naponta kell változtatniuk a harc taktikáját, hogy megtévesszék az ellenséget, ahogyan a partizánok teszik a hegyekben.

Hazánk árulója, Luis Muñoz Marín szolgálatkészen biztosította Washingtont arról, hogy leszámolt a kommunistákkal Puerto Ricóban. Őt is, az amerikai terrorszerveket is nagyon meglepte, hogy elvtársaink megjelentek és tevékeny munkába kezdtek a tömegek között! Ekkor Marín kijelentette, hogy ezek esztelen és fanatikus emberek, akik semmiféle kárt sem tehetnek, mert alaposan szemmel tartják őket. Ismét taktikát változtattunk, erőfeszítéseinket az ifjúságra összpontosítottuk. Az el-

lenség meglepetésére aktív, bátor kommunista ifjúság vetette bele magát a társadalmi harcba, amely nem félt a kormány kopóitól.

„Pueblo" című lapunkat és brosúráinkat nagy példányszámban terjesztjük a munkások és a diákok között. Jelentős gyakorlati munkát végeztünk, amelynek az eredményei már érzékelhetők, és sokat kell még tennünk.

A mccarthyzmus korában és azután, hogy az Egyesült Államok Kongresszusa elfogadta a Taft–Hartley-törvényt a kommunisták üldözésére a munkásszervezetekben, pártunk komoly veszteségeket szenvedett, amelyeket igyekszünk pótolni. Amikor az Egyesült Államokban börtönbe zárták a kommunista párt minden vezetőjét, a kommunista értelmiségieket pedig kidobták az egyetemekről és állásukból, az a kevés értelmiségi, aki pártunk tagja volt, elrejtőzött és többé nem tért vissza a pártba. Némelyek kormányhivatalokban kaptak munkát. Csupán a becsületes dolgozók maradtak velünk, azok, akik nem veszthetnek mást, csak a gyarmati és gazdasági rabság láncait.

Egységre törekszünk a függetlenségért küzdő antikolonialista erőkkel. A Függetlenségi Mozgalom öt frakcióra, illetve csoportra oszlik, amelyeknek semmi befolyásuk sincs a munkásosztályra. Jelenleg aktívan munkálkodunk azon, hogy megteremtsük az egységet a kolonializmus és az imperializmus elleni harcban. Az említett csoportok közül némelyik nem akar egységet a kommunista párttal, más csoportok véleménye szerint viszont a kommunista párt nélkül nem lehetséges igazi egység.

A dicsőséges kubai forradalom győzelme rendkívül nagy hatással volt Puerto Rico jelentős társadalmi rétegeire, elsősorban az egyetemi ifjúságra és az értelmiségre. Ez a győzelem hozzájárult ahhoz, hogy tovább fejlődjék harcunk az Egyesült Államok szennyes vietnami háborúja ellen, a hadkötelezettség és az imperializmus ellen. Ennek a harcnak a fő terhe a Függetlenségi Mozgalomra hárul, amellyel pártunk szorosan együttműködik.

Ezek a fő vonásai annak a harcnak, amelyet a kommunista párt az amerikai imperializmus gyarmatán, Puerto Ricóban vív.

A kommunistaellenesség és a szovjetellenesség az imperializmus szülötte. A marxizmus–leninizmus arra tanít bennünket, hogy az emberiség problémái összefüggő láncot alkotnak. De van egy fő láncszem, amelytől a többi függ. A marxizmus–leninizmus rámutat arra, hogy ezeknek a problémáknak a megoldását a legfontosabb láncszemnél, ebben az esetben az imperializmusnál kell kezdeni.

A nemzetközi imperializmus is alkalmazza ezt a dialektikát, de ellenkező céllal, a kommunista pártok ellen. Az imperialisták aggodalmainak láncolatában a legfontosabb láncszem a Szovjetunió, annak katonai, tudományos és gazdasági hatalma, szocialista internacionalizmusa. Az imperializmus a legádázabb dühvel éppen a Szovjetuniót támadja, a Vlagyimir Iljics Lenin alkotta SZKP-t, amely lehetővé tette a Szovjetunió kolosszális fejlődését. A proletár internacionalizmus, amely a Szovjetunió és a többi szocialista ország viszonyát jellemzi, meghiúsította az imperialistáknak a szocialista tábor gyengítésével kapcsolatos fondorlatos terveit.

Gyakran találkozunk olyan emberekkel, akik kommunistáknak nevezik magukat, de csontjuk velejéig áthatja őket a szovjetellenesség. Szerintünk az olyan ember, aki kommunistának nevezi magát és ugyanakkor támadja a Szovjetuniót, becsapja önmagát és becsap mindenki mást, ha valóban becsületes kommunistának tartja magát. A világ első szocialista állama ellen fordulva, amelynek bátor polgárait, férfiait és asszonyait nem törte meg a tőkésországok által alkalmazott kegyetlen blokád, az ilyen kommunista lényegében az imperializmusnak és lakájainak tesz szolgálatot. Csak egy szovjetellenes erő van, az imperializmus, ami egészen logikus, mert a dicsőséges októberi forradalom eltörte a kapitalista rendszer gerincét, és a tőkések ezt sohasem bocsátják meg a Szovjetuniónak.

Elvtársak! Az a cikk, amelyet június 5-én, a kommunista és munkáspártok tanácskozásának első napján közölt egy albán újság, arra késztet bennünket, hogy néhány szót szóljunk a maóistáknak a Szovjetunióra szórt rágalmairól.

A Puerto Ricó-i Kommunista Párt már régen szilárd és határozott álláspontra helyezkedett a maóizmusnak a Szovjetunió Kommunista Pártjához való viszonyát illetően. Az említett cikk, amely otromba sértések halmaza, a kommunista és munkáspártok tanácskozását „renegátok tanácskozásának" minősíti. A maóisták olyan könnyedén hazudnak és sértegetnek, hogy senki sem veheti fel velük a versenyt. Sajátos propagandazsargont honosítottak meg. Aki másként gondolkodik, mint Mao Ce-tung, az ő szemükben „renegát", „revizionista", „az imperializmus cinkosa", „kolonialista" stb.

Felháborító az a tiszteletlenség és cinizmus, ahogyan ennek a tanácskozásnak a részvevőit „renegátoknak", „revizionistáknak" nevezik. Az ember arra gondol, hogy aki másokat nem tisztel, önmagát sem tisztelheti. Nem emlékszünk arra, hogy a maóista sajtó egyetlen esetben is olyan szitkozódó cikket közölt volna az imperialistákról vagy Csang Kaj-sekről, mint amilyeneket a kommunistákról és a Szovjetunió Kommunista Pártjáról közöl. Szomorú, hogy ezt kell mondanunk, de így van, s ez nagyon bánt minket. Jobban tennék, ha ezt az energiát és a szovjet határőrökre kilőtt golyókat arra használnák fel, hogy visszaszerezzék Formozát, amely valóban a Kínai Népköztársasághoz tartozik, hogy kiűzzék a 7. amerikai flottát, amely ezt a szigetet és Csang Kaj-seket védelmezi.

Vlagyimir Iljics Lenin születésének közelgő 100. évfordulója alkalmából a Puerto Ricó-i Kommunista Párt küldöttsége kifejezi őszinte elismerését, szeretetét és tiszteletét ez iránt a nagy ember iránt, aki annyi ember tudatát formálta, aki megalkotta a Nagy Októberi Forradalmat győzelemre segítő bolsevik pártot.

Mi, Puerto Ricó-i kommunisták, Lenin tanításán és eszméin nevelkedtünk, az ő gondolatai lelkesítettek harcra bennünket. A világ első szocialista államát megalapító, a dolgozóknak és a kizsákmányolt tömegeknek új életet teremtő férfi gondolatainak fénye beragyogja az egész világot.

Testvéri üdvözletünket küldjük erről a nemzetközi fórumról Vietnam hős népének és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Frontnak. Bátor, harcedzett emberek, férfiak és nők küzdenek ott az imperializmus igájában gyötrődő minden nép függetlenségéért, a népek igazáért. Puerto Rico népe azért harcol, hogy az amerikai imperializmus ne küldhesse ifjúságunkat a vietnami fiatalok, a vietnami nép gyilkolására.

Szeretnék külön szólni arról, hogy a sajtó, a rádió, a televízió kitűnően tájékoztat a tanácskozás munkájáról. A szovjet nép és a világ közvéleménye napról napra minden részletében nyomon követhette a tanácskozás munkáját. Ez valamennyiünk számára nagyon fontos, mert jól tudjuk, milyen fogásokat alkalmaz a burzsoá propaganda, amely különféle koholmányokkal, hamisításokkal, álhírekkel igyekszik eltorzítani a kommunisták minden akcióját. A tanácskozás munkájának nagy sajtónyilvánossága kiverte az antikommunisták kezéből ezt az adut, s nem túlzás azt mondani, hogy eszmei ellenfeleink zavarba jöttek. Szeretnék még valamit megjegyezni, ami összefügg ezzel a kérdéssel. A tanácskozás nagy sajtónyilvánosságának gyakorlati megszervezése az SZKP mélységes, következetes demokratizmusáról tanúskodik.

Végezetül szeretném megköszönni a Szovjetunió Kommunista Pártjának a testvéri vendégszeretetet, s kifejezni azt a meggyőződésünket, hogy ez a tanácskozás, amelynek megtartásához az SZKP értékes munkája nagyban hozzájárult, bekerül majd az imperializmus ellen vívott népi szabadságharc történetébe.

A PANAMAI NÉPPÁRT KÜLDÖTTSÉGÉNEK VEZETŐJE

Tisztelt elvtársak!

Munkánk végéhez közeledik. A vita során elvileg megvitattunk olyan kérdéseket, amelyeknek felvetésével teljesen egyetértünk. De szóba kerültek olyan kérdések is, amelyekkel semmi esetre sem érthetünk egyet, ezért szükségesnek tartjuk ismertetni velük kapcsolatos álláspontunkat.

Pártunk olyan történelmi fontosságú eseménynek tekinti a 75 kommunista és munkáspárt jelenlegi tanácskozását, amelynek jelentőségét csak a határozatok végrehajtása során lehet majd felmérni.

Némileg szimplifikálásnak és antidemokratikusnak tartjuk azt a próbálkozást, hogy a mostani tanácskozást gépiesen összehasonlítsák az előzőkkel. Az előzetes lépéseket, magának a tanácskozásnak az összehívását és előkészítését sok, a nemzetközi kommunista mozgalomban teljesen új mozzanat jellemzi, ezért nem lehet párhuzamba állítani a mostani és a korábbi tanácskozásokat. Ezzel a tanácskozással nagyot lépünk előre.

A jelenlegi tanácskozás összehívását megelőzte a vélemények, álláspontok nyílt összevetése korunk csaknem valamennyi sürgető problémájával kapcsolatban, s ennek során minden egyes párt, nyilvánosan vagy nem nyilvánosan, valamilyen álláspontot foglalt el; a viták olykor viharos polémiába csaptak át, és senki sem tagadhatja, hogy megtörtént a nézetek összevetése.

Másrészt a jelen tanácskozás kollektív előkészítése, amelynek különböző szakaszaiban 70 párt vett részt, lehetőséget adott mind a nagy, mind a kis pártoknak arra, hogy demokratikus, elvtársi formában kifejtsék véleményüket minden kérdésről, és közvetlenül hozzájáruljanak a közös dokumentum kidolgozásához. Ha dinamikájában vizsgáljuk a kommunista mozgalmat, ezt a tényt nem becsülhetjük le. Ellenkezőleg, mint tudatos marxista–leninistáknak, akik tisztában vagyunk felelősségünkkel, tovább kell fejlesztenünk a tanácskozás pozitív mozzanatait, és a gyakorlatban le kell küzdenünk a kevésbé pozitívakat.

Véleményünk szerint a mostani tanácskozás összehívásának és előkészítésének jó néhány pozitív aspektusa van. Felelősségtudattal nézve a jövőbe, meggyőződéssel kijelenthetjük, hogy csak akkor teljesíthetjük kötelességünket, csak akkor lehetünk sírásói az imperializmusnak, amely a kegyetlenség és az elnyomás forrása, ha az ideológiai kérdésekben és a gyakorlati tettekben egyaránt egységesek vagyunk.

Pártunk álláspontja egyértelmű azzal kapcsolatban, hogy szükség van-e a jelenlegi szakaszban a kommunista mozgalom egy vagy több központjára. Nem érthetünk egyet azokkal, akik tagadni próbálják a nemzetközi mozgalom összes korábbi, a fejlődés bizonyos szakaszával összhangban levő egységformáinak történelmi értékét. A különböző szintű tanácskozások és találkozók megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyeket mozgalmunk fejlődésének új szakasza támaszt. Nem szabad tagadnunk és lebecsülnünk az egység korábbi formáinak fontosságát, meg kell őriznünk pozitív vonásaikat, és tudnunk kell alkalmazni őket a mindennapi gyakorlatban. Aki másként cselekszik, elkerülhetetlenül a nihilizmus és az anarchizmus felé halad.

A marxista pártok bármilyen tanácskozásának, bármilyen találkozójának óriási fontossága van, különösen a jelenlegi helyzetben, amikor a pártok annyira különböző és bonyolult körülmények között dolgoznak, és hordozói azon általános igazság egy részének, amely feltárja a szocializmusba való átmenet törvényszerűségeit. Meggyőződésünk, hogy bármilyen is az egyes pártok fejlődésének jellege, az egyes

pártok taglétszáma, bármilyen földrajzi térségben dolgozzanak is, egyik sem képes egymagában megítélni a pillanat egész bonyolultságát és teljes képet adni a világhelyzetről. Véleményünk szerint minden párt — kis és nagy párt egyaránt — konkrét tapasztalatokkal rendelkezik, amelyek nélkül nem végezhetjük el a szükséges általánosításokat, nem kaphatunk teljes és pontos képet mozgalmunkról és feladatairól. Ha valamelyik párt nem számol más pártok tapasztalataival, súlyos hibákat követhet el, és óriási károkat okozhat önmagának és az egész mozgalomnak.

Ezt bizonyítja a Kínai Kommunista Pártban az utóbbi évtizedben történt események szomorú tapasztalata. A kínai párt vezetői abszolutizálták, egyetlen és abszolút igazságnak kiáltották ki saját gyakorlatukat. Azzal, hogy ilyen erőszakot követtek el a marxista módszeren, kirekesztették magukat a kommunista mozgalom soraiból, sőt szembehelyezkedtek mozgalmunk összes osztagaival. A szovjet határon lezajlott fegyveres összetűzések logikus következményei annak, hogy rendszeresen megsértették a marxizmus alapelveit és módszereit.

Noha a tavaly októberi katonai puccs után teremtett diktatórikus rendszerben pártunk nehéz körülmények között dolgozik, Központi Bizottságunk megvitatta a dokumentum-tervezetet, és — ellentétben néhány testvérpárt küldöttségének álláspontjával — azt tudományos dokumentumnak tartja, amely a marxizmus alapján vizsgálja korunk legsürgetőbb problémáit. Központi Bizottságunk véleménye szerint a dokumentum teljes és nagyon következetes. Abból a tételből indul ki, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet folyamatai új jelenségek. Senki sem tagadhatja, hogy a dokumentumban sikerült megfelelőképpen megvizsgálni és általánosítani ezeket a jelenségeket.

A tervezet egyszersmind felsorolja az átmenet e folyamatának mozgató erőit és valamennyit értékeli, ami szerintünk igen helyes. Sőt, a dokumentum alkotó módon kijavít és továbbfejleszt néhány olyan megfogalmazást, amelyet az 1960-as dokumentum nem fejtett ki pontosan. Ezzel kapcsolatban utalhatunk arra, hogy a latin-amerikai antiimperialista mozgalom, jelentőségét tekintve, a tervezetben nem választódik el gépiesen az ázsiai és az afrikai nemzeti felszabadító mozgalomtól.

Minthogy az antiimperialista forradalom legközelebbi céljainak elérése minden országban nagymértékben függ majd a belső harcban részt vevő erők viszonyától, úgy véljük, a minimális programban nagyon ésszerű és fontos lépést tettünk előre a múltban kidolgozott maximális programokhoz képest. Ezek a programok korlátozták a marxista osztagok akcióit, sok esetben pedig súlyos hibákhoz és a marxista osztagok elszigetelődéséhez vezettek. Véleményünk szerint a program jó alap; minden párt kibővítheti vagy radikálisabbá teheti ezt a programot; ez a párt képességeitől, befolyásától és munkájának konkrét feltételeitől függ.

A dokumentum világosan szól arról, hogy a szocialista tábor a nemzetközi kommunista mozgalom legnagyobb vívmánya, s hangsúlyozza, hogy a Szovjetunió ennek a rendszernek a fő támasza. A Panamai Néppárt vitathatatlan igazságoknak tekinti ezeket a tételeket. Ezért a szovjetellenességet, bárhonnan eredjen és bármilyen lepelbe burkolózzék is, a szocialista rendszer szíve elleni támadásnak, a nemzetközi kommunista mozgalom legnagyobb vívmánya elleni merényletnek tekintjük. Mi, panamai kommunisták, a kommunista mozgalom minden vívmányát — akár Európában, akár Ázsiában vagy Amerikában — saját vívmányunknak, megvédésüket pedig internacionalista kötelességünknek tartjuk.

Elvtársak! A világ boldog jövőjéért, a kommunizmusért vívott harcban ránk — Latin-Amerika népi és forradalmi osztagaira, amelyek az ellenség hátában tevékenykednek — még nagy és döntő ütközetek várnak. Súlyos, de dicsőséges harcoknak nézünk elébe. Pártunk, amely tisztában van azzal, milyen felelősséggel tartozik a nép-

nek, a nemzetközi kommunista mozgalomnak, a történelemnek, nem akar csupán szemlélője lenni ezeknek az ütközeteknek. Az ellenséggel szemben pártunk nem volt és nem is lesz tétlen. A többi amerikai párthoz hasonlóan a mi pártunk sem várja azt, hogy az ellenség ellenállás nélkül kapitulál majd. Helyzetünk nagyon nehéz, de nem kilátástalan, és el tudjuk érni céljainkat. Jövőnket illetően nincs bennünk kétség, mert bízunk a dicső vietnami nép hősi példája által lelkesített népünk bátorságában, biztosan számítunk latin-amerikai testvéreink és a mellettünk álló hatalmas szocialista tábor szolidaritására.

A diktatórikus katonai rendszer, amely október óta sanyargatja a panamai népet, a CIA ügynökeinek parancsára börtönbe vetette pártunk legjobb vezetőit, többek között Hugo Victor elvtársat, a Központi Bizottság elnökét, César de León történész-professzort, Carlos Francisco Changmarin nemzeti költőt, a Központi Bizottság tagjait, Simón Vargast, a panamai kommunista mozgalom veteránját. Ez a rendszer likvidálni akarta pártunkat, el akarta szigetelni a kommunistákat a tömegektől, de próbálkozása kudarcot vallott. Pártunk ereje nem csökkent, sőt még növekszik is a katonai diktatúra ellen viselt harcban. A tömegek felocsúdtak a puccs által rájuk mért első csapás után, átcsoportosítják erőiket, és ellentámadásra készülnek a katonai diktatúrával szemben.

Ámde a mozgalom fejlődése során hazánkban bizonyos negatív mozzanatok is tapasztalhatók. Nem azért szólunk itt róluk, hogy bárkit is bíráljunk, hanem csupán azért, mert nehézségeinket külső beavatkozás okozta, és szeretnénk, ha az elvtársak megértenék, mennyire káros és végzetes az ilyen tevékenység. Országunkban a kormány és az imperializmus terrorszervei mindent elkövetnek, hogy felszámolják pártunkat, véget vessenek tömegbefolyásának, megfosszák a panamai forradalmat marxista élcsapatától. E próbálkozásuk már régi keletű. 1964 óta azonban a Kínai Kommunista Párt vezetői is — akik úgy vélik, hogy csak ők vannak birtokában az abszolút igazságnak — ellenséges kampányt indítottak ellenünk, amely semmiben sem különbözik az oligarchia akcióitól, s igyekeznek megszüntetni „revizionistának" nevezett befolyásunkat. Sőt, tovább mentek reakciós vetélytársaiknál: úgy vélik, hogy az ellenfél fizikai megsemmisítése is megengedhető. Például a Diákszövetség vezetőjére, Victor Avilára, az 1964. évi antiimperialista mozgalom vezérére az úgynevezett kemény vonal egyik embere rálőtt, s a fején megsebesítette. Később merényletet követtek el a kommunista ifjúság másik vezetője ellen. Nem óhajtjuk minősíteni ezeket az akciókat, de annyi bizonyos, hogy nagyon nehéz helyzetbe kerültünk, és az a legrosszabb, hogy most, amikor pártunkat kíméletlenül üldözik, a „kemény vonal" ezen képviselői szabadon járnak-kelnek Panamában, sőt védelmezik a puccs útján hatalomra került katonai rendszert.

Elvtársak! A dominikai küldött, jogával élve, kiváló szónoki képességgel kifejtette pártja Központi Bizottságának véleményét jó néhány elvi kérdésben. Küldöttségünk azonban kijelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet ezekkel a nézetekkel. A latin-amerikai testvérpártok — például a chilei, az ecuadori, a kolumbiai, a Costa Rica-i és más pártok — küldöttségei felhatalmaztak bennünket annak tolmácsolására, hogy nagyon helytelenítik ezeket a teljesen alaptalan nézeteket.

Mozgalmunk súlyos megpróbáltatásokat él át, de meggyőződésünk, hogy becsülettel kiállják ezt a próbatételt. Ezért megismételjük kérésünket: tanúsítsanak még nagyobb és aktívabb szolidaritást harcunkkal, hogy kiragadhassuk a militaristák karmai közül a panamai börtönökben sínylődő foglyok százait, akiknek legalább a fele kommunista. Az ilyen szolidaritás hatékonyan segíteni fogja ügyünket.

Végezetül szeretnénk bejelenteni, hogy maradéktalanul támogatjuk a tanácskozás „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról" szóló felhívását, valamint

„Felhívás a béke védelmére" című dokumentumát. Egyszersmind ismételten kijelentjük, hogy szolidárisak vagyunk a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak" című dokumentummal.

Szívből köszönjük a vendégszeretetet, amelyben itt, a szovjet fővárosban részesültünk. Elismerésünket fejezzük ki a Szovjetunió Kommunista Pártjának azért az igyekezetéért, amellyel ilyen nagyszerű feltételeket teremtett munkánkhoz. Szeretnénk megemlékezni a Magyar Szocialista Munkáspártról, amely hosszú időn át felelős volt a tanácskozás előkészítéséért.

Átadjuk Központi Bizottságunk testvéri üdvözletét minden jelenlevő küldöttségnek, és megköszönjük figyelmüket.

JOHN MARKS,

A DÉL-AFRIKAI KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Testvérpártjainknak, amelyek összegyűltek ezen a nagy, történelmi tanácskozáson, üdvözletet hoztunk minden dél-afrikai kommunistától, hazánk összes forradalmáraitól, akik Vorster fasiszta rendszerének sötét kínzókamráiban sínylődnek, az illegalitás nehéz és veszélyes körülményei között dolgoznak, részt vesznek a jelenleg Dél-Afrikában dúló fegyveres harcban.

Amint a mostani tanácskozás fő dokumentumának tervezete megállapítja, a mi térségünk felszabadításáért vívott harcnak „Afrika jövője és a béke ügye szempontjából nagy jelentősége van . . .".

Az egész világ tudja, hogy Dél-Afrika úgynevezett fehér kisebbségének fajgyűlölő vezetői gyönyörű és gazdag országunkat pokollá változtatták népünk óriási többsége, különösen a lakosság zömét alkotó afrikai őslakosok számára. Földjeinket erőszakkal elvették, népünket föld nélküli, jogfosztott proletariátussá változtatták, amelyet kegyetlenül és korlátlanul kizsákmányolnak és elnyomnak.

Úgy látszik, még nem mindenki ismerte fel, hogy a mai Dél-afrikai Köztársaság maga is imperialista állam. Bekebelezte az egykori mandátumterületet, Délnyugat-Afrikát (jelenleg Namibia) és kizsákmányolja mint gyarmatát. Dél-Afrika a fő partner a Rhodesiával és Portugáliával kötött bűnös szövetségben, velük együtt védelmezi a nyílt és arcátlan kolonializmus utolsó menedékét földrészünk hatalmas területén. Nyíltan fenyegeti Zambia és Tanzánia, s végső soron valamennyi afrikai állam szuverenitását és függetlenségét.

Országaink néptömegei a terrorista, fajgyűlölő rendszerek ellen hosszú éveken át vívott harc keserű tapasztalatából megértették, hogy a fegyveres forradalmi harcon kívül nincs más módjuk a felszabadulásra. Nem a harci módszerekkel kapcsolatos holmi előítéletek, nem valamiféle „általános dogmák" alapján jutottunk erre a következtetésre. Teljesen egyetértünk azzal, hogy minden országban, a konkrét körülményeknek megfelelően, maguknak a forradalmároknak kell kidolgozniuk saját módszereiket közös célunk elérésére, a dolgozó tömegek hatalmának kivívására. De a mi körülményeink között, amikor a népet megfosztották minden törvényes jogától, amikor a tömegekkel szemben állandóan terrort és erőszakot alkalmaznak, amikor mindennapossá vált a hazafiak börtönbe vetése és fizikai megsemmisítése, amikor a nép óriási többsége határozottan szembeszáll az elnyomással és az emberi

méltóság tűrhetetlen megsértésével – ilyen körülmények között az előrehaladásnak nem lehet más útja, mint a fegyveres harc.

Elvtársak! A háború Dél-Afrika felszabadításáért már elkezdődött és mind nagyobb arányokat ölt. Harc folyik Mozambikban, Angolában, Guinea-Bissauban, Namibiában, sőt magában a Dél-afrikai Köztársaságban is. A bátor afrikai partizánok súlyos csapásokat mérnek a fajgyűlölő fasiszta rendszerekre. A tűzvonal mögött pedig a városi és a falusi dolgozók egyre gyakrabban szállnak szembe a fasiszta terrorral, és egyre magasabbra emelik az ellenállás zászlaját. Ez a harc feltétlenül kiszélesedik és egységes népi háborúba torkollik, amely a fehér kisebbség uralmának megszüntetésével és a néphatalom megteremtésével fog végződni. Győzni fogunk!

1967 augusztusa óta Zimbabwében (Rhodesia) egymást érik a fegyveres összecsapások a hírhedt Smith-rendszer „biztonsági erői" és a partizánosztagok között, amelyeknek tagjai között ott vannak a Zimbabwe Afrikai Népi Szövetség és az Afrikai Nemzeti Kongresszus, a dél-afrikai felszabadító tömegmozgalom képviselői. Ez a két szervezet katonai szövetségre lépett, ami az igazi testvéri akcióegység nagyszerű, lelkesítő példája.

Nem titok, hogy a Smith-rendszer jelentős mértékben a fasiszta dél-afrikai állam komoly katonai és gazdasági segítségére támaszkodik. Lényegében Nagy-Britannia és az angol munkáspárti kormány engedékenységénél fogva, a Dél-afrikai Köztársaság nagy létszámú csapatokat küld Rhodesiába azóta, hogy ott elkezdődött a partizánharc. A közelmúltban Müller dél-afrikai rendőrminiszter a csupán fehérekből álló parlamentben beismerte, hogy a Dél-afrikai Köztársaság újabb erősítéseket, többek között speciálisan kiképzett rendőri erőket küld Zimbabwéba, a szabad Zambia határának közvetlen közelében levő területre. Nem kétséges, hogy e nélkül a segítség nélkül a Smith-rendszert már megdöntötték volna, mert ez a rendszer ugyanolyan viszonyban van a fasiszta Dél-afrikai Köztársasággal, mint a dél-vietnami bábrendszer az Egyesült Államokkal.

Ezt a fegyveres harcot pártunk feltétel nélkül támogatja. Ezen a nagy tanácskozáson szeretném informálni önöket arról, hogy a dél-afrikai kommunisták párton kívüli elvtársaikkal vállvetve ennek a harcnak az élvonalában küzdenek. Bátorságuk és önfeláldozásuk összhangban van mozgalmunk nagy hagyományaival; némelyek már életüket áldozták a hazánk felszabadításáért vívott harcban.

Elvtársak! Mi, dél-afrikai kommunisták, tökéletesen tisztában vagyunk harcunk nemzetközi jelentőségével.

Vorster, Smith és Caetano gonosz, szégyenletes rendszere mögött a NATO és Japán, a világimperializmus erői állnak. Nem túlzás azt állítani, hogy ha az imperializmus nem nyújtana pénzügyi, katonai és politikai támogatást ezeknek a rendszereknek, népünk már rég kivívta volna szabadságát.

Az imperialisták számára Dél-Afrika aranybánya, ahonnan a gazdag érckészletek és egyéb természeti kincsek kiaknázásával, az afrikai dolgozók könyörtelen kizsákmányolásával extraprofitot sajtolnak ki.

A Dél-afrikai Köztársaság a reakció és a gyarmatosítás támasza Afrikában, az imperializmus globális stratégiájának támaszpontja, az undorító fajelmélet és a neonácizmus melegágya. Verwoerd és Vorster miniszterelnöksége alatt, akik a háború alatt nyíltan támogatták Hitler ügyét és eszméit, a Dél-afrikai Köztársaság a náci háborús bűnösök búvóhelye lett, akik itt helyezték el a Harmadik Birodalom szétzúzása után veszélybe került tőkéjüket. Egyre szorosabb gazdasági és politikai kapcsolat épül ki a bonni neonácikkal. A nyugatnémet imperializmus szilárd bázist épít ki magának országunkban, a maximális profitért folytatott hajszában vetélkedik az angol, az amerikai és más kapitalistákkal, akik korábban megvetették itt a lábukat.

Veszedelmes titkos megállapodásokat köt a hasadó urán, a mérges gázok és különféle fegyverek termeléséről.

A dél-afrikai fajgyűlölők mindenütt a nemzetközi reakció és az imperializmus legbuzgóbb szekértolói. Az 1967 júniusában elkövetett izraeli agresszió folytán a Dél-afrikai Köztársaság óriási bevételhez jutott, mert a Szuezi-csatornát lezárták, és a hajók Fokváros és más kikötők érintésével haladtak. A Dél-afrikai Köztársaság viszont nagy gyakorlati segítséget nyújtott a cionista agresszoroknak.

Igen nagyra becsüljük azt az értékes támogatást, amelyet világszerte a szabadság rengeteg barátja nyújt népünk harcához. Az aljas dél-afrikai fajgyűlölőknek a kereskedelemtől és a diplomáciától a kultúráig és a sportig a nemzetközi kapcsolatok minden területéről kiteszik a szűrét.

A független afrikai államok, a Szovjetunió és más szocialista országok, a tőkésországok munkás- és demokratikus mozgalmai határozottan elítélik a faji elkülönítést. Követelik, hogy Dél-Afrikában tartsák tiszteletben az emberi jogokat és az emberi méltóságot. Követelik, hogy bocsássák szabadon Mandelát, Sisulut, Kathradát, Mbekit, Fischert és népünk sok más hősét, akik életfogytiglani vagy hosszú börtönbüntetésüket a fasiszta börtönök embertelen körülményei között töltik.

Ezek az államok és antiimperialista erők segítették és segítik szabadságharcosainkat pénzzel, élelemmel, ruházattal, gyógyszerrel, katonai káderek képzésével, és — ami a legfontosabb — fegyverrel. Megragadjuk az alkalmat, hogy a Szovjetunió, a Német Demokratikus Köztársaság, Bulgária, Lengyelország, Magyarország, Mongólia, Kuba és más szocialista országok vezetőinek jelenlétében kijelentsük: népünk sohasem felejti el elvtársi szolidaritásukat, amely abban nyilvánult meg, hogy biztosították az eszközöket szabadságharcunkhoz.

Az itt képviselt testvérpártok közül sokan számos alkalommal kifejezésre juttatták szolidaritásukat népünkkel, s részt vettek a faji elkülönítés ellen a saját országukban szervezett nagyszabású mozgalmakban. Őszinte hálánkat tolmácsoljuk ezeknek a pártoknak, Nagy-Britannia és más nyugat-európai, valamint skandináv országok pártjainak, India és más ázsiai országok pártjainak, az észak- és dél-amerikai pártoknak. Meggyőződésünk, hogy most, amikor harcunk viharos szakaszába lép, e pártok megkétszerezik erőfeszítéseiket. Kifejezzük azt a reményünket, hogy az itt képviselt valamennyi párt követi példájukat.

Harcunk jellege lehetővé tette forradalmárainknak — kommunistáknak és nem kommunistáknak egyaránt —, hogy elsajátítsák az internacionalizmus alapjait. Tapasztalatból nagyon jól tudjuk, az imperializmus ellen vívott harcunk egybeolvad összes testvéreink harcával, akik a világ sok országában ugyanazzal az ellenséggel állnak szemben.

Egyek vagyunk Vietnam harcoló népével. Kérlelhetetlen és győzedelmes harca a legnagyobb imperialista hatalom ellen nagyszerű példa, a lelkesedés forrása a föld minden elnyomottja és kizsákmányoltja számára.

Egyek vagyunk a tőlünk északra élő testvéri arab népekkel, amelyek elszántan szembeszállnak az imperializmus által támogatott cionista agresszióval, harcolnak területeik visszaszerzéséért és az önrendelkezési jog elismertetéséért.

Örömmel tölt el bennünket elvtársaink minden sikere a világ valamennyi országában. Üdvözöljük a néphatalom megteremtése felé tett fontos lépést, amelyben nagy szerepe volt a marxista–leninista élcsapatnak, a Szudáni Kommunista Pártnak. Üdvözlünk a társadalmi, gazdasági és ideológiai megszilárdulás és a haladás útján minden lépést, amelyet osztálytestvéreink, közeli és hűséges szövetségeseink, a szocialista közösség vezetői és népei tesznek.

Mi nemcsak saját felszabadulásunkért küzdünk. Harcunkkal internacionalista kötelességünket teljesítjük, hozzájárulunk a közös küzdelemhez.

Ezért szorgalmazta a Dél-afrikai Kommunista Párt több éven át következetesen és energikusan a nemzetközi kommunista mozgalomnak, a nemzetközi antiimperialista erők élcsapatának egységét. Mozgalmunk egysége a kulcsa mindazok összefogásának, akik az imperializmus, a háború, a kolonializmus és a kizsákmányolás ellen küzdenek. Pártunk nagy lelkesedéssel üdvözölte ennek a tanácskozásnak az összehívását, s erőnkhöz mérten mindent megtettünk, hogy elősegítsük előkészítését.

Nem sok nemzetközi tanácskozást készítettek elő ilyen alaposan, ilyen türelmesen, mint ezt a nagy, történelmi jelentőségű tanácskozást.

Szeretnénk kifejezni őszinte elismerésünket a Szovjetunió Kommunista Pártjának s a Magyar Szocialista Munkáspártnak lankadatlan erőfeszítéseikért. Elismeréssel adózunk mindazoknak, akik az utóbbi 15 hónapban munkájukkal elősegítették hatalmas mozgalmunk szinte valamennyi fő osztagának nagyszerű összefogását.

El kell ismernünk, elvtársak, hogy ez nem volt könnyű feladat. Jól tudjuk valamennyien, hogy a különböző pártok között nézeteltérések támadtak a helyzet és a távlatok megítélésében. Reméljük, hogy idővel ezeket a nézeteltéréseket elvtársi viták segítségével és elsősorban a gyakorlati munka során kiküszöböljük. Ez a feladatunk.

De a tanácskozás előkészítésének időszakában sokan közülünk megértették, hogy ez a hosszú folyamat nem akadályozhatja és nem is akadályozta meg a történelem által ránk rótt legsürgetőbb feladat végrehajtását. Ez a feladat pedig az, hogy a jelenlegi szakaszban figyelmünket ne az időleges nézeteltérésekre, hanem arra a sokkal fontosabb kérdésre összpontosítsuk, amelyben egyetértünk, arra, hogy egységfrontban kell szembefordulnunk a közös ellenséggel.

Kegyetlen, álnok és veszélyes ellenféllel, az imperializmussal állunk szemben. Ez az ellenfél, amelyet az előkészítő bizottság által elénk terjesztett fő dokumentum olyan pontosan és találóan jellemez, beavatkozási szándékkal állandóan összeesküvéseket sző és diverziókat szervez a szocialista és más, nem imperialista országok ellen, provokációkat követ el, nyíltan agressziós lépéseket tesz. Az imperializmus mindenütt vandál kegyetlenséggel üldözi, gyilkolja a hazafiakat, a forradalmárokat, a munkás aktivistákat. Az imperializmus állandóan fenyegeti a világot a nukleáris, a vegyi és bakteriológiai háború rémével, s ezt a háborút csak azért nem képes kirobbantani, mert összefogunk és éberek vagyunk.

Ellenségünk szüntelenül támad bennünket és szövetségeseinket, mi pedig hosszas vitákra fecséreljük energiánkat.

Ezért égetően szükséges, hogy tömörítsük sorainkat és megállapodjunk abban, hogyan fogjuk össze az összes antiimperialista erőket. Egy időre félre kell tennünk azokat a kérdéseket, amelyekben megoszlik a véleményünk. A történelem azt követeli tőlünk, hogy azoknak a kérdéseknek táj körére összpontosítsuk figyelmünket, amelyekben egyetértünk. Ismét ki kell fejtenünk közös céljainkat, úgy, hogy ez összhangban legyen a mai helyzettel, és segítsen mozgósítani egész mozgalmunk és szövetségeseink erőit.

Ezt a feladatot kiválóan végrehajtotta előkészítő bizottságunk azokban a dokumentumokban, amelyeket a tanácskozás elé terjesztett.

Központi Bizottságunk maradéktalanul támogatja ezeket a dokumentumokat. Delegációnkat felhatalmazták és megbízták, hogy pártunk nevében írja alá ezeket a dokumentumokat, és biztosítsa önöket, pártunk minden erejével azon lesz, hogy mozgósítsa Dél-Afrika dolgozóit a dokumentumokban foglaltak végrehajtására.

Teljesen egyetértünk azokkal a konstruktív felszólalásokkal, amelyek magyarázták és továbbfejlesztették a dokumentum-tervezetek tartalmát, így Brezsnyev, Gomulka és Hall elvtárs felszólalásával. Ha megmagyaráznánk, hogy miért értünk egyet a fő dokumentum, a „Felhívás a béke védelmére", a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról", a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívás tartalmával, csak azt ismételnénk, amit mások már olyan jól elmondtak.

Figyelmesen meghallgattuk azoknak az elvtársaknak a felszólalását, akik nem értenek egyet a dokumentumokkal, különösen a fő dokumentummal.

Őszintén megvallva, elvtársak, nehéz megértenünk ezen érvek némelyikét. Voltak például, akik sok időt fordítottak arra, hogy bírálják a dokumentumot, de nem azért, ami benne van, hanem ami hiányzik belőle. Logikusan gondolkodva azt vártuk volna, hogy kiegészítéseket javasolnak. De nagy meglepetésünkre azt javasolták, hogy egész fejezeteket vegyünk ki belőle, s vannak, akik a dokumentumot az egynegyedére kívánják rövidíteni.

Az is meglep bennünket, hogy egyes felszólalók mit tartanak problematikusnak a dokumentumban. Már nem egy küldöttség felhívta itt a figyelmet a csehszlovákiai eseményekre, noha a csehszlovák elvtársak alapos indokkal kérték, hogy a jelenlegi bonyolult helyzetben országuk problémáját ne tegyék nemzetközi vita tárgyává.

Ezeknek a szónokoknak tudniuk kell, hogy sajátos és eléggé furcsa álláspontjuk ebben a kérdésben egyáltalán nem élvezi mozgalmunk általános támogatását. Ugyanez mondható el csaknem minden olyan kérdésről is, amelyek néhány párt makacs állítása szerint olyan fontosak a dokumentum számára, hogy nélkülük a dokumentum elfogadhatatlan, holott lényegében semmi olyasmi nincs benne, amit ne írhatnának alá. De ezek az elvtársak tudják, hogy az ezekkel a kérdésekkel kapcsolatos különvéleményüket a tanácskozás nem fogadhatja és nem is fogadja el. A tanácskozás előkészítésének valamennyi szakaszában többször éltek azzal a számukra biztosított lehetőséggel, hogy megvédjék nézeteiket. Azokat a javaslataikat és módosításaikat, amelyek általános támogatásra találtak, elfogadták és bevették a dokumentumba, a többit, egyébként teljesen jogosan, elutasították.

De hiszen így is terveztük, amikor hozzákezdtünk tanácskozásunk és a dokumentumok előkészítéséhez. Valamennyien tisztában voltunk azzal, hogy vannak kérdések, amelyekben ez idő szerint nem juthatunk általános egyetértésre. Ezért úgy határoztunk, hogy az elsőrendű fontosságú problémákkal foglalkozunk, vagyis megállapodunk az antiimperialista harc jelenlegi szakaszának legidőszerűbb kérdéseiben. Sikerünk mércéje annak az átfogó marxista–leninista dokumentumnak az elkészítése, amely most előttünk fekszik, s amely a jelenlegi helyzet elemzése alapján megszabja leghalaszthatatlanabb feladatainkat.

Természetesen minden párt maga értékeli hazája és a külföld eseményeit. Soha nem reménykedhettünk abban, hogy olyan dokumentumot sikerül készítenünk, amely összeegyezteti valamennyi párt álláspontját. Véleményünk szerint például aránytalanul nagy figyelmet szenteltek az európai problémáknak. Mi és a kolonializmus elleni harc más közvetlen részvevői túlzottan optimistának tarthatnánk azt a gondolatot, hogy a szociáldemokraták partnereink lehetnek az antiimperialista frontban; még élénken él emlékezetünkben, hogy a Francia Szocialista Párt elárulta Algériát, hogy az angol Munkáspárt aljas alkut kötött Zimbabwe népének rovására, végül az, hogy a nyugatnémet szociáldemokrácia milyen szerepet játszik a bonni imperializmusnak a fasiszta Dél-Afrikával kötött szövetségében.

De megértjük, hogy egész mozgalmunk kollektív dokumentumáról van szó, és

mint ilyet maradéktalanul elfogadjuk és támogatjuk. Kategorikusan ellenezzük, hogy csonkítással és a lényeg elsikkasztásával „tegyük jobbá" a dokumentumot.

Elvtársak! Küldöttségünk szeretne röviden kitérni az úgynevezett egyhangú állásfoglalás elvére. Való igaz, hogy ez az a cél, amely felé állandóan törekednünk kell. De abszurdum volna ezt az elvet abszolutizálni. Előfordulhat, hogy nem tetszik nekünk, ha egy ilyen tanácskozáson „többségről" és „kisebbségről" beszélünk. De mi nem jogászok vagyunk, s ez nem vitaklub; ez itt gyakorlati forradalmárok tanácskozása, akik élethalálharcot vívnak, olyan harcot, amelynek kimenetelétől az emberiség sorsa függ. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy olyan helyzetbe kerüljünk, amelyben néhány pártnak vagy csak egy pártnak vétójoga van, mert ez lényegében tétlenségre kárhoztatná mozgalmunkat. Felhívjuk az itt egybegyűlt valamennyi elvtársat és pártjaik központi bizottságait, fogadják el ezt a dokumentumot, amely az egységet van hivatva biztosítani. Ha most, azonnal nem teszik is meg, reméljük, hogy nem sokkal munkánk befejezése után felülvizsgálják álláspontjukat és csatlakoznak a dokumentumhoz. De ha csaknem valamennyi pártunk már most alá akarja írni ezt a dokumentumot, megteheti.

Kedves elvtársak! Jól tudjuk, nem azért gyűltünk itt össze, hogy a Mao-csoport eléggé üres „eszmei" tételeivel vitatkozzunk. Ez egyáltalán nem szándékunk. De a kínai kormány külpolitikai akcióinak láttán, amelyek zavarják az imperializmus ellen vívott harcunkat, s nemhogy előrelendítenék, hanem nehezítik küzdelmünket és a gyakorlatban az ellenséget segítik és ösztönzik, ezek mellett az akciók mellett nem mehetünk el szótlanul. Pártunk határozottan elítéli a Szovjetunió, a szocializmus bástyája és az összes antiimperialista erők fő támasza ellen elkövetett határprovokációkat. Nagy hatást tett ránk Németország Kommunista Pártja küldöttének felszólalása, aki bizonyítékokat sorolt fel a maóisták és a bonni imperialisták alkujára.

Immár több év óta figyeljük, hogy a kínai küldöttségek megkísérlik letéríteni a helyes útról a különböző nemzetközi szolidaritási szervezeteket és megbontani egységüket. A kínai küldöttek makacsul igyekeznek bevonni a nem kommunista szervezeteket az SZKP és a kommunista világmozgalom ellen indított hírhedt „ideológiai" kampányukba. Egy időben a Kínai Népköztársaság értékes segítséget nyújtott az Afrikai Nemzeti Kongresszusnak, hazánk harcos nemzeti felszabadító mozgalmának. De ezt a segítséget már több éve minden indokolás és magyarázat nélkül megszüntették. Ehelyett azt látjuk, hogy a maóisták támogatják és gyakorlatilag megvédik a teljes széthullástól a jobboldali árulók csoportját, akik hátat fordítottak harcunknak, s akikről dokumentumokkal tudjuk bizonyítani, hogy tevékenységüket a CIA akaratából és támogatásával kezdték el.

Mozgalmunk egyetlen kommunista párt előtt sem zárta be és nem zárhatja be a kaput. Meghívtuk a Kínai Kommunista Pártot, hogy vegyen részt minden találkozón, a jelenlegi tanácskozás előkészítésének minden szakaszában. Meghívásainkat a kínaiak nem fogadták el; „revizionizmussal" és „árulással" vádolják a világ kommunistáit. A világ közvéleménye elég világosan látja, kire illenek inkább ezek a címkék.

Nevezetes találkozónk igen szerencsés időpontban ült össze: küszöbön áll mozgalmunk nagy zsenije, a szovjet állam megalapítója, az elnyomott népeknek és az egész világ dolgozóinak vezére, a felszabadító Lenin születésének 100. évfordulója. Üdvözöljük azokat, akik ennek a nagyszerű dokumentumnak az összeállítását javasolták és akik megszövegezték.

Hisszük, hogy tanácskozásunk méltó ehhez a nagy eseményhez, hogy fordulópontként kerül be a történelembe, s ettől kezdve szorosabb egységben fogunk haladni,

mint eddig bármikor, erőinket egyesítjük az antiimperialista küzdelem minden harcosának erejével, hogy az emberiség felszabadításában újabb eredményeket érjünk el, újabb győzelmeket arassunk.

Elvtársak! A kommunisták nagy hadseregéhez, a szabadság eddigi legnagyobb hadseregéhez tartozunk. Szép és nemes ügyet védelmezünk, amelynek végleges és világméretű győzelme biztosítva van. Az itt képviselt pártok között nincs olyan, amelynek ne lennének hősei és vértanúi, akik a munkásosztály ügyéért áldozták életüket. Elesett elvtársaink és mindannak nevében, amiért már oly régen és elszántan küzdünk, jelentsük ki ismét itt, ebben a városban, amelynek már a neve is lelkesítőleg hat minden forradalmárra, hogy hűségesek leszünk történelmi küldetésünkhöz, megsemmisítjük az imperializmust, véget vetünk a háborúknak, az elnyomásnak, a kizsákmányolásnak, biztosítjuk a béke, a nemzeti szabadság, a demokrácia és a szocializmus győzelmét az egész világon!

MICHAEL O'RIORDAN,

AZ ÍR DOLGOZÓK PÁRTJA VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Az Ír Dolgozók Pártja kezdettől fogva támogatta a kommunista és munkáspártok tanácskozásának összehívására tett javaslatot.

Ennek a tanácskozásnak, amely a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megerősítését tűzi célul maga elé, nagy a jelentősége korunkban, mert kifejezi a világ munkásságának érdekközösségét és minden párt hűségét a halhatatlan jelszóhoz: „Világ proletárjai, egyesüljetek!"

Az ír nép hosszú idő óta a saját bőrén érzi az imperialista uralom minden keservét. Ezért különös örömmel üdvözöljük ezt a tanácskozást, amely megszabja az antiimperialista harc jelenlegi szakaszának feladatait, és hangsúlyozza, hogy a kommunista és munkáspártoknak, az összes antiimperialista erőknek össze kell fogniuk.

Írország munkásai és forradalmi erői részt vettek az I. Internacionálé munkájában. Ezért apáink és nagyapáink legjobb internacionalista hagyományainak szellemében cselekszünk, amikor részt veszünk az 1969-es tanácskozáson.

Tökéletesen tisztában vagyunk a nemzetközi egység és szolidaritás jelentőségével, hiszen az ír forradalmi mozgalom az elsők között kapott internacionalista segítséget, amikor Marx és Engels megszervezte az I. Internacionálé mozgalmát azoknak a szabadságharcosoknak a kiszabadítására, akiket az 1867-es ír felkelés leverése után zártak börtönbe.

Népünk sokat szenvedett a brit imperializmus akcióitól. Mint ismeretes, Írország volt Anglia első gyarmata. Több nemzedék harcának eredményeként Írország bizonyos fokú politikai függetlenséget csikart ki az angol imperialistáktól, akik azonban ránk kényszerítették kis szigetünk kettéosztását, s így délen létrehozták az első angol újgyarmatot, az Ír Köztársaságot, északon pedig a félgyarmati Észak-Írországot.

Abban az államban, amelyben pártunk munkálkodik — az Ír Köztársaságban — a monopoltőke egyre inkább veszni hagyja a már kivívott politikai és gazdasági függetlenséget.

A nép nemzeti érdekeit eláruló hazai burzsoázia az imperializmus érdekeivel azonosítja a maga érdekeit. Ezért saját tapasztalatunk alapján nagyon helyeseljük a fő dokumentumnak azt a részét, amelyben ezt olvassuk: „A felszabadult országokban

fejlődik a társadalmi differenciálódás. Éleződik a konfliktus egyfelől a munkásosztály, a parasztság és más demokratikus erők, közöttük a kispolgárság hazafias érzelmű rétegei, másfelől az imperializmus, a belső reakciós erők és a nemzeti burzsoázia azon elemei között, amelyek mindinkább hajlandók megalkudni az imperializmussal."

Véleményünk szerint az Ír Köztársaság kormánya, amelynek vezető ereje a Fianna Fáil párt, klasszikus példáját szolgáltatja annak, hogy milyen szerepet töltenek be az ilyen erők.

James Connolly, az ír szocialisták nagy vezére, a marxizmust az ír nemzeti felszabadító harc sajátos viszonyaira alkalmazva hangsúlyozta, hogy csak a munkásosztály – „az ír szabadságharcnak az az örököse, amelyen nem fog az erkölcsi züllés" – képes győzelmesen befejezni a többévszázados harcot.

Hazánk viszonyainak ez a marxista elemzése helyesnek bizonyult. Azóta, hogy az angol imperialisták 1916-ban kivégezték Connollyt, vagyonos osztályaink kétszer is elárulták az ország nemzeti érdekeit. Első ízben akkor, amikor engedtek az imperialistáknak és elfogadták az ír kérdés olyan „megoldását", hogy az 1921-es angol–ír szerződés alapján kettéosztották az országot. Negyvenöt évvel később ezek a vagyonos osztályok ismét demonstrálták, mennyire jellemző rájuk, hogy elárulják a nemzeti érdekeket. 1966-ban még azok a képviselők is, akik korábban radikális magatartást tanúsítottak és fegyveresen szálltak szembe az 1921-es szerződéssel, teljesen kapituláltak az imperializmus előtt, aláírták az angol–ír szabadkereskedelmi egyezményt, s ezzel lehetővé tették az angol monopóliumok gazdasági behatolását. Sőt, ez az egyezmény előkészíti Írországnak az európai Közös Piacba való bevonását is.

A Fianna Fáil párt kormánya azáltal, hogy lemondott a nemzeti függetlenségi harcról, nemcsak az angol, hanem az amerikai, a nyugatnémet, a japán és más monopóliumokat is gazdasági életünkbe való behatolásra ösztönzi. Gazdag külföldiek nagy földbirtokokat vásárolnak nálunk.

A nép azonban szembeszáll ezzel a kapitulációval!

A sziget mindkét részén a nép szembefordul az „oszd meg és uralkodj" elvén alapuló imperialista stratégiával, és keresi a közös harc új formáit. Észak-Írországban polgárjogi tömegmozgalom alakult, amely igyekszik összefogni a katolikus és a protestáns lakosságot a demokratikus jogokért vívott harcban. Az Ír Szakszervezeti Kongresszus mindinkább össznemzeti jellegűvé válik, mert a sziget két része munkásosztályának egységes szakszervezeti központjaként lép fel.

A sztrájkok miatt kiesett munkanapok száma tekintetében az Ír Köztársaság vezet az európai államok között. A szolidaritás harcos megnyilvánulásai arra késztették a kormányt, hogy bocsássa szabadon a bebörtönzött sztrájkolókat. A munkásosztály határozott állásfoglalása meghiúsította az amerikai cégeknek azt a szándékát, hogy írországi leányvállalataiknál ne ismerjék el a szakszervezet semmilyen formáját sem.

A kis farmerek és a napszámosok sok mezőgazdasági vidéken földműves szövetségekbe tömörültek, amelyek igen hatékonyaknak bizonyultak a XIX. században az angol földesúri földtulajdon ellen folytatott harcban. Közvetlenül ennek a tanácskozásnak a megnyitása előtt harcos megmozdulások zajlottak le hazánkban, tiltakozásul azellen, hogy az NSZK-ból sokan (közülük szép számmal egykori nácik is) földjeink felvásárlásába fektetik vagyonukat, holott erre a földre ugyancsak szükségük volna a kis farmereknek és a föld nélküli béreseknek. Ezek a megmozdulások annyira hevesek voltak, hogy a bonni parlament kénytelen volt rájuk reagálni.

Nagy az elkeseredés a lakás nélküli fiatal házasok körében is. Elfoglalják az üresen álló házakat, és harcuk egyúttal a külföldi spekuláns ingatlan-tulajdonosok ellen is irányul, akik felvásárolják a telkeket, lebontatják a lakható házakat és a helyükön

óriási irodaházakat építenek, amelyeket nagy haszonnal bérbe adnak külföldi monopolistáknak.

Nemrég jó néhány közismert rendező kilépett az állami televíziótól, tiltakozásul azellen, hogy a nemzeti érdekeket sértő kommerciális és kozmopolita szellem behatol a televízió munkájába.

A békéért és a nemzetközi szolidaritásért vívott harc során aktivizálódnak a szakszervezeti vezetők, az értelmiségiek — közöttük papok, jogászok stb. —, akik ellenzik az amerikaiak vietnami agresszióját és határozottan síkraszállnak a faji megkülönböztetés ellen.

A kiskereskedők összefognak a külföldi monopóliumok ellen, amelyek szeretnék megkaparintani a kiskereskedelmi hálózatot.

Az ír exportcégek felszólították a kormányt: létesítsen kereskedelmi és diplomáciai kapcsolatot a szocialista országokkal (jelenleg nincsenek ilyen kapcsolatok), így elejét vehetnénk bizonyos gazdasági következményeknek, amelyek országunknak az angol piactól való egyre fokozódó függéséből adódnak.

Az Ir Dolgozók Pártja vezető szerepet játszik sok hasonló megmozdulásban. A párt különleges egyesítő szerepet tölt be a nemzeti-forradalmi ír köztársasági mozgalom és a munkáspárt (a szociáldemokraták) sok szervezete, a szakszervezetek és más rokon szervezetek tagjainak növekvő akcióegységében.

Írországban egyre nagyobb méreteket ölt a harc a nemzeti felszabadulásért, a szocializmusért, az imperializmus ellen. Az emberek gondolkodásában nagy fordulat megy végbe. Ez nemcsak a mi harcunk fokozódásával függ össze, hanem azzal is magyarázható, hogy a nemzetközi porondon változnak az erőviszonyok, és nagy hatást fejt ki a szocialista világrendszer.

Pártunk az imperializmus elleni harc döntő erejének tekinti a szocialista világrendszert. Minden világeseményen érződik a hatása, de különösen a Szovjetunióé, a világ első szocialista államáé, amely jelenleg a kommunista társadalom alapjait rakja le, óriási erő forrása, és szolidáris a nemzeti és társadalmi felszabadulásért a világ bármely térségében vívott harccal.

Nagyon jó, hogy a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása akkor ült össze, amikor közeledik Leninnek, a Szovjetunió Kommunista Pártja megalapítójának, a nemzetközi forradalmi mozgalom nagy vezérének és tanítójának 100. születési évfordulója. Ez bennünket különös örömmel tölt el, hiszen az elmúlt évben emlékeztünk meg ünnepélyesen James Connolly születésének 100. évfordulójáról. Connolly egyike volt azoknak a keveseknek, akik az 1914—1918-as imperialista háború alatt szembefordultak a II. Internacionálé szociálsoviniszta vezéreinek árulásával. Örökül hagyta az ír munkásosztályra az imperializmus elleni harc és az internacionalizmus dicső elveit; ezért is olyan természetes, hogy részt veszünk ennek a tanácskozásnak a munkájában.

Szeretnénk még néhány szót szólni arról, mennyire jelentős az a tény, hogy e tanácskozás időpontja csaknem egybeesik Lenin születésének 100. évfordulójával. Lenin tanítása mindig vezérlő csillagunk lesz abban a forradalmi harcban, amelyet a független, egységes és szocialista Írországért folytatunk. Sohasem feledjük el, milyen óriási mértékben gazdagította Lenin az elméletet és a forradalmi gyakorlatot. Az ír munkásosztály és az ír nemzeti-forradalmi mozgalom ezért nagy tisztelettel adózik neki. Különösen emlékezni fogunk arra, hogy neve örökre összeforrott Írországgal, hogy védelmébe vette az 1916-os ír felkelést, forradalmi mozgalmunk történetének nagy eseményét.

Pártunk nevében kijelentjük, hogy egyetértünk a tanácskozás „Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az

összes antiimperialista erők akcióegysége" című fő dokumentumának általános irányvonalával.

Támogatjuk és aláírjuk a „Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról", a „Felhívás a béke védelmére" című dokumentumot, a „Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak!" című felhívást, az izraeli agresszióról szóló nyilatkozatot, amely támogatja az arab népek igazságos harcát, valamint az üldözött kommunistákkal és demokratákkal való szolidaritásról szóló nyilatkozatot.

Ami a tanácskozás folyamán benyújtott különböző javaslatokat illeti, szeretnénk bejelenteni, hogy határozottan támogatjuk az alábbi akciókat:

– az imperializmus elleni közös akciókat;

— a kommunista és munkáspártok közötti gyakoribb kétoldalú és többoldalú találkozókat;

— nemzetközi elméleti konferenciák időközönkénti összehívását;

— az antiimperialista erők világkongresszusának összehívását.

Ezeknek a döntéseknek a végrehajtása nagy segítséget fog nyújtani az imperializmus elleni nehéz és állhatatos harcunkhoz.

Véleményünk szerint e tanácskozás összehívásának és megtartásának a ténye önmagában is a nemzetközi kommunista mozgalom nagy győzelme.

Küldöttségünk köszönetet mond az SZKP-nak a tanácskozás munkájának nagyszerű megszervezéséért. A legnagyobb elismeréssel szól továbbá a magyar elvtársak munkájáról, akik előmozdították a tanácskozás sikeres előkészítését.

Michael O'Riordan elvtárs felszólalásának szövegét írásban nyújtották be a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának.

ZÁRÓBESZÉD,

TARTOTTA RODNEY ARISMENDI,

AZ URUGUAYI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Nekünk jutott az a megtiszteltetés, hogy elnökölhetünk e tanácskozás záróülésén. Tanácskozásunk igen nagy felelősséggel tartozik pártjainknak és népeinknek, a nemzetközi munkásosztálynak és a világ forradalmi mozgalmának. Éppen ezért kötelességünknek tartjuk, hogy — rövid zárszóban — kifejezzük érzéseinket.

Először is engedjék meg, hogy valamennyi részvevő nevében köszönetet mondjak a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Magyar Szocialista Munkáspártnak, amiért hozzájárultak ahhoz a kommunista elvtársiasság szellemében folytatott bölcs és önfeláldozó munkához, amely elősegítette tanácskozásunk sikerét. Ugyancsak szeretnénk köszönetet mondani a politikai és technikai munkatársaknak, akik önfeláldozóan, percnyi pihenő nélkül dolgoztak, szolgálták tanácskozásunkat. Őket itt az SZKP, amikor pedig Budapesten üléseztünk, az MSZMP vonta be a munkába.

Elvtársak, ilyen ülésen nehéz beszédet mondani. Először is azért, mert bár hosszú évek óta részt veszünk a kommunista mozgalomban, ilyen percekben ugyanolyan megindultság vesz erőt rajtunk, amilyet fiatal korunkban éreztünk, amikor beléptünk a nemzetközi kommunista mozgalomba. Egyébként pedig úgy vélem, hogy fölösleges nagy és ünnepélyes szavakat mondani itt, a nemzetközi kommunista mozgalom képviselőinek ezen a tanácskozásán. Hiszen ez a mozgalom történelmi felelősségérzetével, a forradalmi világfolyamatban kifejtett tevékenységével, a társadalom átalakításáért vívott harcával — amely akkor kezdődött, amikor Lenin a Téli-palota ostromára vezette a bolsevikokat — elhalványítja a legragyogóbb szavakat is. Mozgalmunk hősiessége és nagy történelmi vívmányai önmagukért beszélnek.

Úgy hiszem, nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy valamennyiünkön nagy megindultság vesz erőt. Hiszen a sarkkövét rakjuk le egy nagy épületnek — a nemzetközi kommunista mozgalom összefogásának, történelmi feladatai teljesítésének új szakaszán. Mozgalmunk általános egységének, a kommunisták egységének az alapjait rakjuk le, a kommunistákét, akik — Lenin szavaival élve — korunk eszét, becsületét és lelkiismeretét testesítik meg.

A tanácskozás bebizonyította, hogy lehetséges az egység, hogy ez elveinkből következik, s az elkövetkező nagy győzelmek egyik legfontosabb láncszeme. S úgy vélem, e tanácskozásunkkal hangsúlyozzuk a lenini tanítás történelmi folytonosságát, a gyakorlatba ültetjük át Vlagyimir Iljics Lenin végakaratát, aki azt követelte tőlünk, hogy legyünk rendületlenül hűségesek a marxizmus—leninizmus alapelveihez, őrizzük meg azok tisztaságát, egyszersmind azt, hogy alkotó módon értelmezzük korunk új jelenségeit. Lenin kommunista szervezettséget, testvéri összefogást, bátorságot és merészséget követelt tőlünk, hogy megostromolhassuk az imperializmus erődjét, és előre lendítsük a nemzetközi szocialista forradalom ügyét.

Elvtársak! Tanácskozásunk a marxizmus folytatását jelentő leninizmus hazájában végezte munkáját; a Kremlben, ahol a nagy Lenin dolgozott, a Lenin-mauzóleum közvetlen közelében.

Ez még inkább tudatára ébreszt bennünket annak, hogy Lenin eszméi halhatatlanok. Ezek az eszmék lángra gyújtják a szíveket, éltetik a harcot, erősítik gondolatainkat, és élethalálharcra hívnak bennünket. A Szovjetunióban és világszerte megszilárdítják az emberek millióiban a győzelembe vetett hitet.

Semmiféle nehézség és válság, semmiféle veszteség nem szoríthatja vissza mozgalmunkat az első helyről, amelyet a jelenkori történelemben elfoglal.

Pártjaink — s ebben bizonyosak vagyunk — képesek arra, hogy folytassák Lenin ügyét, magukkal ragadják népeiket, összetartsák az egész nemzetközi forradalmi és antiimperialista mozgalmat, az összes demokratikus, haladó erőket a békéért, a demokráciáért és a nemzeti felszabadításért vívott harcban.

A XX. századot 1917 októbere óta a kommunizmus századának nevezik. Az emberiség jövője századunknak ebben az utolsó negyedében elsősorban attól függ, milyen munkát végeznek pártjaink a szocialista forradalom kiterjesztése és fejlesztése érdekében.

A kommunisták egységét történelmi fejlődésében nézzük, s e fejlődést elősegíti a kérdések diplomácia- és szertartásosságmentes, demokratikus, őszinte, nyílt és alkotó szellemű megvitatása. Csak a kommunisták esze és szíve birkózhat meg azzal a nagy feladattal, amelyet a történelem tűzött elénk. Meggyőződésünk: az emberek milliói reménykedve tekintenek Moszkvára, tanácskozásunkra. Hiszen egységünktől nagymértékben függ a népek élete és felszabadulásuk lehetősége. A népek bizakodva kísérték figyelemmel ezt a tanácskozást, és értékelni tudják eredményeit, mert hajlandók vérüket ontani, életüket áldozni a harcban, tetteiket álmaik és fájdalmaik ösztönzik. A tanácskozás idején biztató hírek érkeztek — így arról, hogy Dél-Vietnam népe megalakította az ideiglenes forradalmi kormányt —, másrészt hírt kaptunk tragikus eseményekről is, mint például arról, hogy a diktatórikus rendszer sokakat galádul meggyilkolt a Haiti Kommunisták Egyesült Pártja központi bizottsági tagjai közül. Tizennégyezer levelet és táviratot kaptunk a kommunizmust építő szovjet emberektől, akik élénk figyelemmel kísérték, mert nagy ügyük részének tekintették e tanácskozást.

Nem szabad szűklátókörűen értékelni jelen munkánkat. Nem elég, ha egyoldalúan azt nézzük, milyen távlatokat nyithat ügyünk számára. Egyszersmind figyelembe kell vennünk azt is, hogy mostani munkánk mit jelent az embermilliók szempontjából: fájdalmaikat, szenvedéseiket és reményeiket, a győzelembe vetett hitüket tekintve. A szocialista országokban abból a szemszögből fogják értékelni a tanácskozás munkáját, hogy milyen mértékben segíti elő az új társadalom építését, illetve milyen segítséget nyújt az antiimperialista világmozgalomnak, s hogyan járul hozzá az új ember neveléséhez. Értékelni fogják munkánkat a Szovjetunióban és más szocialista országokban, az imperializmus által közvetlenül fenyegetett országokban (Kuba, Vietnam, NDK), Afrika szívében, Ázsiában, s a mi válságok rázkódtatta Latin-Amerikánkban is, amelyet leigázott az Egyesült Államok imperializmusa. Úgy véljük, a tanácskozáson kialakult vita eredményeként sikerült kidolgoznunk egy olyan dokumentumot, amely tükrözi a világ jelenlegi fejlődésének forradalmi dinamikáját, pártjaink eredményeit és hibáit. Meggyőződésünk, hogy most, amikor a végéhez értünk ennek a tanácskozásnak, amelyet oly nagy nehézségek leküzdése árán sikerült létrehoznunk, minden eddiginél összeforrottabbak vagyunk. Gazdagodtunk az általános vitában elhangzott eszmékkel, és még jobban megszilárdult bennünk az ügyünk győzelmébe vetett hit. Küzdünk azért, hogy egységünk a siker fő láncszeme legyen az antiimperialista harcban, az imperializmus, és különösen az amerikai imperializ-

mus terveinek meghiúsításában, a népek szabadságáért, a szocializmusért vívott harcban. A tanácskozáson megemlékezünk a nagy Lenin születésének 100. évfordulójáról, s ebben a szellemben összegezzük munkánkat. A Lenin-centenárium küszöbén tartottuk tanácskozásunkat, abban az épületben, amelyben ő dolgozott, s az ő eszméinek zászlaja leng fölöttünk. Engedjék meg, hogy éljent kiáltsak ügyünk végleges győzelmére, egységünkre, amely ennek a győzelemnek a feltétele; a proletár internacionalizmusra, a marxizmus–leninizmusra!

TARTALOM

A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSÁNAK DOKUMENTUMAI

Közlemény a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásáról 5

Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége 7

Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójáról 33
Függetlenséget, szabadságot és békét Vietnamnak! 35
Távirat a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányához 38
Felhívás a béke védelmére 39
Nyilatkozat az izraeli agresszióról 42
Nyilatkozat a görögországi terror ellen harcolók támogatásáról 42
Felhívás az indonéz kommunistákhoz 43
Nyilatkozat a haiti hazafiak támogatásáról 43

Megnyitó beszéd, tartotta Leonyid Iljics Brezsnyev, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára 45

A KÜLDÖTTSÉGEK VEZETŐINEK FELSZÓLALÁSAI

Jesús Faría, a Venezuelai Kommunista Párt főtitkára 47
Aarne Saarinen, a Finn Kommunista Párt elnöke 51
A Libanoni Kommunista Párt küldöttségének vezetője 58
Jacques Dorcillier, a Haiti Kommunisták Egyesült Pártja küldöttségének vezetője 62
Fuad Nasszar, a Jordániai Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 65
Enríque Gil Gilberto, az Ecuadori Kommunista Párt Központi Bizottsága Végrehajtó Bizottságának és Titkárságának tagja 69
Hugo Massiel Campos, a Paraguayi Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Bizottságának és Titkárságának tagja 73
Władysław Gomulka, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára 76
Waldeck Rochet, a Francia Kommunista Párt főtitkára 88
Ezekiasz Papaioannu, a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártjának főtitkára 99
Laurie Aarons, az Ausztráliai Kommunista Párt országos titkára 104

Gilberto Vieira, a Kolumbiai Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 109
Salvadore Cayetano Carpio, a Salvadori Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 113
Leonyid Iljics Brezsnyev, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára 116
Max Reimann, Németország Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára 146
Walter Guitteaud, a Martinique-i Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának tagja 154
Mohammed Harmel, a tunéziai küldöttség nevében 156
Knud Jespersen, a Dán Kommunista Párt elnöke 162
Rodney Arismendi, az Uruguayi Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 170
Gerhard Danelius, a Nyugat-berlini Szocialista Egységpárt elnöke 177
Walter Ulbricht, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának első titkára 183
Larbi Buhali, az Algériai Szocialista Élcsapat Párt küldöttségének vezetője 198
Nicolae Ceauşescu, a Román Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 207
Luis Corvalán, a Chilei Kommunista Párt főtitkára 227
Szugiszvara Abejvardena Vikremaszinghe, a Ceyloni Kommunista Párt elnöke 232
Reidar Larsen, a Norvég Kommunista Párt elnöke 234
Franz Muhri, Ausztria Kommunista Pártjának elnöke 237
Todor Zsivkov, a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 243
Carlos Rafael Rodríguez, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága Titkárságának tagja 258
A Kelet-pakisztáni Kommunista Párt képviselője 264
Aziz Mohammed, az Iraki Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 267
Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára 275
Rodolfo Ghioldi, az Argentin Kommunista Párt Központi Bizottsága Végrehajtó Bizottságának tagja 284
Jacob Lechleiter, a Svájci Munkapárt Vezető Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára 291
William Kashtan, a Kanadai Kommunista Párt főtitkára 296
Santiago Carrillo, a Spanyol Kommunista Párt főtitkára 302
Luis Carlos Prestes, a Brazil Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 314
Enrico Berlinguer, az Olasz Kommunista Párt főtitkárhelyettese 320
Alvaro Cunhal, a Portugál Kommunista Párt főtitkára 335
Gustav Husák, Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára 343
Jorge del Prado, a Perui Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára ... 355
Gus Hall, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának főtitkára 362
Lars Werner, a Svéd Baloldali Kommunista Párt elnökhelyettese 378
Abdel Halek Mahgub, a Szudáni Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 383
Marc Drumaux, a Belga Kommunista Párt elnöke 389

Manuel Mora Valverde, a Costa Rica-i Népi Élcsapat Párt Központi Bizottságának főtitkára 397
Sripad Amrit Dange, az Indiai Kommunista Párt Országos Tanácsának elnöke 400
John Gollan, Nagy-Britannia Kommunista Pártjának főtitkára 416
Ephremon Gene, a Guadeloupe-i Kommunista Párt főtitkára 424
Dominique Urbany, a Luxemburgi Kommunista Párt elnöke 429
Jumzsagijn Cedenbal, a Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottságának első titkára 433
Tunji Otegbeye, a Nigériai Marxisták–Leninisták küldöttségének vezetője 442
Meir Vilner, az Izraeli Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 448
Ali Jata, a Marokkói Felszabadulás és Szocializmus Párt főtitkára 454
Arnoldo Martinez Verdugo, a Mexikói Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 471
Kosztasz Kolijannisz, a Görög Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 478
Roberto Santos, a Nicaraguai Szocialista Párt küldöttségének vezetője 482
Khaled Bagdas, a Szíriai Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 488
Paul Verges, a Réunioni Kommunista Párt főtitkára 496
Reza Radmanes, az Iráni Néppárt Központi Bizottságának első titkára 503
Manuel Sanchez, a Dominikai Kommunista Párt küldöttségének vezetője 511
Mario Morales, a Hondurasi Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 520
Cheddi Jagan, a Guyanai Népi Haladó Párt vezetője 225
Jakub Demir, a Török Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 537
Ermenegildo Gasperoni, a San Marinó-i Kommunista Párt főtitkára 542
A Lesothói Kommunista Párt küldöttségének vezetője 547
Bernardo Alvarado Monson (Martínez), a Guatemalai Munkapárt küldöttségének vezetője 550
Hughes Murphy, Észak-Írország Kommunista Pártja Végrehajtó Bizottságának tagja 558
Jorge Colle, a Bolíviai Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 560
Felix Ojeda, a Puerto Ricó-i Kommunista Párt Központi Bizottságának titkára 565
A Panamai Néppárt küldöttségének vezetője 571
John Marks, a Dél-afrikai Kommunista Párt elnöke 574
Michael O'Riordan, az Ír Dolgozók Pártja Végrehajtó Bizottságának főtitkára 580

Záróbeszéd, tartotta Rodney Arismendi, az Uruguayi Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 584

KÉSZÜLT A MOSZKVAI, OROSZ NYELVŰ KIADÁS ALAPJÁN. A KIADÁSÉRT FELEL A KOSSUTH KÖNYVKIADÓ IGAZGATÓJA · A FORDÍTÁSOKAT AZ EREDETIVEL EGYBEVETETTE: GALLYAS FERENC, KIS TAMÁS, SOMOS PIROSKA, Z. VIDOR EMMA. A KÖTÉSTERV ERDÉLYI JÁNOS MUNKÁJA · MŰSZAKI VEZETŐ SZÉCSI ANDOR · MŰSZAKI SZERKESZTŐ SZÉKFFY GYULA · A SZEDÉST 1969. VII. 22-ÉN KEZDTÉK MEG · MEGJELENT: 1969. XII. 10-ÉN, 9000 PÉLDÁNYBAN · TERJEDELME: 31,8 (A/5) ÍV PL—217—K—6972. 690856 — KOSSUTH NYOMDA, BUDAPEST